NOTICES OF SANSKRIT MANUSCRIPTS PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

First Series Vols I—IX By R L MITRA and Vols X-XI By M M H P SHĀSTRĪ 1870-1895

			Price Rs
[Vol I]	(No 1) (1871), pp	10+108=118	2/8/-
,,	(No 2) (1870), ,,	4+96=100	, 1/4/-
,,	(No 3) (1871), ,,	16+134=150	,, 2/8/-
Vol II,	Pt 1 (No 4) (1872), pp	4+96=100	, 1/4/-
,,	Pt 2 (No 5) (1872), ,,	4+96=100	,, 1/4/-
,,	Pt 3 (No 6) (1873), ,,	4+9C=100	, 1/4/-
,,	Pt 4 (No 7) (1874), ,,	4+12+114=130 and 4 plates	,, 2/8/-
Vol III,	Pt 1 (No 8) (1874), ,,	4+96=100 and 1 plate	, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 9) (1875), ,,	2+80+32=114 and 2 plates	, 2/8/-
,,	Pt 3 (No 10) (1876), ,,	4+96=100	1/4/-
,,	Pt 4 (No 11) (1876), ,,	94+4+12=110 and 10 plates	, 3/12/-
Vol IV,	Pt 1 (No 12) (1877), ,,	96+8=104	,, 1/4/-
,,	Pt 2 (No 13) (1878), ,,	224+16=240	,, 3/12/-
Vol V,	Pt 1 (No 14) (1879), ,,	152+8=160	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 15) (1880), ,,	318+16+32=366 and 5 plates	,, 6/4/-
Vol VI,	Pt 1 (No 16) (1881), ,	6+152=158 and 1 plate	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 17) (1882), ,	164+14+12=190	, 2/8/-
Vol VII,	Pt 1 (No 18) (1883), ,,	8+154=162	,, 2 8/-
,,	Pt 2 (No 19) (1884), ,,	168+16=184	,, 2/8/-
Vol VIII,	Pt 1 (No 20) (1885), ,,	8+160=168	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 21) (1886), ,,	176+18=194	,, 2/8/-
Vol IX,	Pt 1 (No 22) (1887), ,,	10+160=170	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 23) (1888), ,,	16+14+28+156=214	3/12/-
Vol X,	Pt 1 (No 24) (1890), ,,	6+120=126	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 25) (1892), ,,	8+16+248=272	, 3/12/-
Vol XI,	(No 26) (1895), ,,	20+72+24+138+6=260	,, 3/12/-

Second Series Vols I—IV By M M H P SHĀSTRĪ 1898-1911

			Price Rs
Vol I,	Pt 1 (No 27) (1898), pp	160	2/8/-
,,	Pt 2 (No 28) (1898), ,,	160	, 2/8/-
,,	Pt 3 (No 29) (1900), ,,	40+112=152	,, 2/8/-
Vol II,	Pt 1 (No 30) (1898), ,,	160	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 31) (1904), ,,	22+78=100	,, 1/4 -
Vol III,	Pt 1 (No 32) (1904), ,,	160	,, 2/8/-
,,	Pt 2 (No 33) (1907), ,,	26+14+94=134	,, 2/8/-
Vol IV,	(No 34) (1911), ,,	36+12+264=312	,, 5/-

CATALOGUE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

GOVERNMENT COLLECTION

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF

SANSKRIT MANUSCRIPTS IN THE GOVERNMENT COLLECTION

UNDER THE CARE OF

THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASAD SHĀSTRĪ, M A,
C I E, F A S B,
*Vice President, Asiatic Society of Bengal
and Honorary Member, Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*

VOLUME II
VEDIC MANUSCRIPTS

CALCUTTA

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS, AND PUBLISHED BY
THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

1923

PREFACE

THE second volume of the Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts, in the Government collection at the Asiatic Society's rooms, is now presented to the public It contains descriptions of manuscripts from Nos 120 to 1845A, and treats only of the Vedas, Vedic rituals and Vedic speculations Sāyana says that the other Vedas are dependent on the Rg-Veda and therefore that Veda is treated of first of all in the present Catalogue

Max Muller gives a list of manuscripts consulted by him in his famous edition of the Rg-Veda but not a single manuscript of his goes beyond the seventeenth century But in this collection there is a fragment dated 1362 A D and some manuscripts belonging undoubtedly to the fifteenth and sixteenth centuries It would not be out of place to mention here that the Vedas were committed to writing in very recent times, Al Beruni says "not long before my time," by Vasukra in Kāśmīr The fragment of 1362 A D (No 140, XIV) is therefore of unique importance

Evidence is afforded in No 143A, of a projected commentary of the Rg-Veda, in the seventeenth century by a prominent Hindu scholar named Kavīndra or Sarva-vidyā-nidhāna Kavīndra-Sarasvatī

I have placed the Śastras and Ukthas immediately after the text of the Rg-Veda because they are really texts though arranged in an extraordinary way These Śastras are recited by Rg-Vedī priests on different occasions, at different sacrifices, sometimes the Mantras are not to be found in the printed edition of this Veda but elsewhere (See page 229)

In the seventeenth and eighteenth centuries or perhaps a little earlier, attempts were made to trace the Rāmāyana, the Bhāgavata, the Kāśīkhanda and other works, from the Mantras of the Rg-Veda (Nos 177–181)

Modern scholars think that Vitthala and Vithovā extensively worshipped in the Marhāttā country are forms of Buddha, but Buddha is an incarnation of Visnu, and so Vitthala and Vithova are worshipped as forms of Visnu,—and 12 Rk-Mantras are uttered in their worship Commentaries of these Mantras are to be found in the Catalogue (No 176) After the Mantras and Brāhmanas of each Veda I have given what is known as Laksanagranthas, under the English name, Subsidiary Treatises Under the Rg-Veda, Kātyāyana's Sarvānukramanī comes first with its commentaries Then comes a work entitled "Rg-Vedānukramanikā" with its commentary by Jagannātha, which seems to belong to a Śākhā of the Rg-Veda, different from that of the Śākalas, it most probably belongs to the Vāskala Śākhā The Rks in one, number 10,552 and in the other 10,580 Another manuscript, No 238, gives perhaps the index of another Śākhā

These are indices of the books, chapters, lessons hymns and verses and of Rsis, metres, etc , of the Rg-Veda But there are other indices too, of peculiarities in grammar and pronunciation These are embodied in Nos 255 to 261 "How useful these lists were to subsequent writers of prātiśākhya and grammar, may be seen from the fact that one of the lists in our Gānī' No 256 has been turned into a Sūttra, in p 53 of the Śaunaka-rk-prātiśākhya in the Chaukhāmbā Series"

There are quite a number of manuscripts, of works on the three Prakrti and eight Vikrti pāthas Some words

are often dropped at Padapātha and these are called *galitas*, and the *galitas* are treated of in No 290

There are two Sūttras known of the Rg Veda, namely, Āśvalāyana and Śāmkhyāyana The former has many commentaries, some of these are 'running commentaries' and others liturgical, called Prayogavrtti The most popular liturgical commentary is by one who describes himself as 'Traividya-Vrddha' and 'Tālavrnta-nivāsin' His proper name has now been found to be Keśava (p 537) Many Rg-Vedins, however, perform their rites according to the processes prescribed by Kātyāyana, Āpastamba and Baudhāyana, none of whom belong to the Rg-Veda The followers of the Āśvalāyana school are the most numerous, those of Śāmkhāyana are small in number and the school of Śaunaka seems to have merged itself into that of his pupil Āśvalāyana Still the present collection has some works of the Śaunaka school and these have been separately dealt with Black Yajus comes next The collection is poor in texts of the Black Yajus-Samhitā It makes up the deficiency, by works on Rudra, which form a peculiar feature of the Black Yajur-Veda The manuscripts of Taittirīya Brāhmana, too, are few There are, however, many works giving lists of words in this Veda, which drop their *visarga* after *ā*, in which *e*, *ai* are not changed into *a* or *ā* as in Samhitā (called *vilanghya*), in which a *n* comes in or a *ta*, on which stress is given and so forth These works are of the same nature as the Laksanagranthas of the Rg-Veda

The Mānava-Śulva-Bhāsya, the Kāthaka-Śrauta-Sūttra, Bhāradvāja-Grhva-Sūttra, Paribhāsā-Sūttra of Bharadvāja are rare works belonging to Sākhās of the Black Yajur-Veda, which are rapidly becoming obsolete The Hiranyakeśī, the Āpastamba and the Baudhāyana schools are

very strongly represented in the present collection, the last two specially so

I have in each Veda separated the Sūttras and their commentaries from their Prayogas and Paddhatis In the Rg-Veda the effect of this separation is not much marked as some of the commentaries are really liturgical But in the other Vedas the effect is very marked Nos 610 and 615 belong to the liturgy of the Maitrāyanīya-Mānava-Sūttra They cover the whole ground of the Śrauta and Smārta rituals in general and the propitiation of the Seven Ṛṣis in particular The Kāthaka Sūttra has the Gṛhya-paddhati alone in this collection These schools are limited in their sphere of activity Kāthaka is current only among the Kāśmiris The liturgies of Āpastamba and Baudhāyana take up much greater space in this catalogue than those of any other school The liturgy of Rudra figures prominently in Āpastamba and that of Śiva and Mahādeva in Baudhāyana

The Kānva and Mādhyandina schools are represented in the collection, by their Samhitāpātha, Padapātha and Kramapātha It is a well-known fact that the texts of the Kānva and Mādhyandinīya Samhitā do not differ much though there is difference The Śātapatha Brāhmanas of these schools, however, differ much One has 14 Kāndas the other 17 Both contain the Brhadāranyakopanisad but in very different readings Śankara commented upon the Kānva recension, it had so many well-known commentaries and sub-commentaries But commentaries of the other recension were not much known The present collection contains three commentaries by Vāsudeva Brahma, by Nīlakantha, and by Dviveda Ganga Kātyāyana is said to have written a complete Sūttra of the White Yajur-Veda, but his Gṛhya Sūttra was named after Pāraskara Pandits

in India often thought that Pāraskara was only an *alias* of Kātyāyana But the present collection has a work, No 843, Kātyāyana-Smārtta-Mantrārtha-Dīpikā, by Anantācāryya, son of Nāgadeva, and another No 844, Pāraskara-Mantra-bhāsya, by Murāri Misra That shows that there are two Grhya Sūttras, one by Kātyāyana and another by Pāraskara This is also borne out by works in the Liturgical section

The most interesting portion of the Catalogue is that which deals with the Laksanagranthas of the White Yajur-Veda, Nos 882-916 Though the Yajur Mantras are in prose and often very short, yet they have their Padapātha and even their Kramapātha And there are indices to the Mantras The indices to the Brāhmanas are still more interesting There are indices of Kāndas, Anuvākas, Adhyāyas and Brāhmanas The Satapatha has another set of indices giving the initial words of groups of hundred Brāhmanas, a fact from which the entire work is named Satapatha Brāhmana Even the Grhya Sūttra of Kātyāvana has an index (No 1012)

In this collection there is a complete set of the *parisistas* or appendices attributed to Kātyāyana, to his Srauta and Grhya Sūttras They are eighteen in number and treat of all subjects not mentioned in the Sūttras themselves There are some other works of the same nature attributed to the same author, which are called Ksepakas or 'thrown in' These with their commentaries and sub-commentaries form a library by themselves and are a notable feature of this collection

My grateful acknowledgments are due to Mr Johan van Manen, General Secretary to the Asiatic Society of Bengal, who is trying to push on this work to the best of his

abilities But for him the publication of this volume alone would have been delayed at least for another year Of all things done by the Asiatic Society in recent years the appointment of a whole-time Secretary is what appeals to the public, and the President, Dr N Annandale, is to be congratulated for the selection of Mr van Manen as Secretary

My grateful acknowledgments are also due to my devoted assistants, Pandit Ashutosh Tarkatirtha and Babu Nanigopal Banerjee without whose whole-hearted co-operation the *Catalogue* of the entire collection could not have been completed in ten years Pandit Ashutosh is still helping me in seeing the *Catalogue* through the Press, and Babu Nanigopal Banerjee, though he has joined his new appointment at the Dacca University, is doing his best to assist me with his advice

HARAPRASĀD ŠHĀSTRI

Calcutta,
July 1*st*, 1923

SYNOPSIS OF CONTENTS

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS

THE VEDAS

RG-VEDA SAMHITĀPĀTHA

120

6607 ऋग्वेदसंहिता । *Rgveda Samhitā*

Twelve batches of leaves

I Contains the first *astaka*—complete with the exception of the last carana of the last Rk

Substance, country-made paper $9 \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 105 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the fifteenth century Appearance, old and faded

II Contains I. 7, 23 to the end of the *astaka*

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia 104 to 130 Lines, 6 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1603 Appearance, old and mouse eaten

Last Colophon —इति अष्टमोऽध्याय. समाप्त' ।

Post Colophon —सवत् १६०३ वर्षे फाल्गुनमासे सुक्लपक्षे १३ त्रयोदश्या तिथौ भृगुदिने वाराणसीमध्ये लिखापिता ।

III Contains II 1, 5,—II 8, 26

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 3—73 Lines, 9, 10 on a page Character, Nāgara of the fourteenth century Appearance, old and soiled

IV Contains III The first seven vargas of the first adhy only are wanting

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 4—70 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the fourteenth century Appearance, old and worn out

V Contains III 1, 1—III 8, 26

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia, 107 Lines, 9, 10 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and discoloured

Written lengthwise on the right-hand corner of the last leaf —दत् केशवसुत रघुनाथता बालकृष्ण गुजरातथी लैआव्या हतीयाष्ट स+ता ।

VI Contains IV 1, 3—IV 8, 81

Substance, country made paper 8¼×3¾ inches Folia, 2—51, of which the 49th is missing Lines, 12 and 13 on a page Character, Nāgara of the fifteenth century Appearance, old, discoloured and worn out

VII Contains V 1, 1—V 8, 35

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 95, the reverse side of the 95th having been disjointed is lost Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the fifteenth century Appearance, old and discoloured

VIII Contains VII 1, 1—VII 2, 28

Substance, country-made paper 9×3½ inches Folia, 21 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and dis coloured

The three vargas after No 18 of the second adhy are taken from Khailika sūktas, published by Max Muller in pp 531–533 of the fourth volume of the second edition of the Rg-veda, as Khila No 17 The next two vargas, here marked 22, 23, are the 19th and 20th of Max Muller

IX Contains VII 2, 25—VII 5, 2

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 15—37 Lines, 9 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Here, too, in the second adhy , there are the same three vargas more from the Khailikani sūktani, than in Max Muller's edition

X Contains VII 6, complete

Substance, country-made paper $9\frac{3}{4}\times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 6 Lines, 12 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

XI Contains VII 7, 24 to the end of the *astaka*

Substance, country-made paper 4×9 inches Folia, 85—101 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1700 Appearance, discoloured

Last Colophon —इति सप्तमे अष्टमोध्याय ।

Post Colophon —सवत् १७ (१८ struck out with bars) ०० वर्षे भाद्रपद शुक्लसप्तमी सोमेश लिखित मिठाभटेन ॥ इद पुस्तक सितारामभटनिरतरस्य ॥ विश्वेश्वराय नम ॥

XII Substance, country made paper $9\frac{1}{4}\times 4$ inches Folia, 36 Lines, 11, 12 on a page Character, Nāgara of the fifteenth century Appearance, old and worn out

The last leaf of the MS contains the following entry —सवत् १५९८ का शुक्र + + + [शु] क्ला देवजी सुतकडूए आपीता नेका + + + . This is written in a much later hand, so the MS must be a few decades older than the entry Therefore the MS has been put down to the fifteenth century

This is the last batch of leaves, containing the last *astaka* It agrees with Max Muller's edition of the Rg-veda as far as the second adhyāya In the third adhy there is a Khailika sūkta, given at the end, marked 22 in Max Muller's second edition The fourth agrees with that of Max Muller up to the 25th varga, the last carana of the last Rk being lost in a missing leaf The next existing leaf marked by me as 31 gives the end of the 28th varga of the last adhyaya of the last *astaka* This does not agree with Max Muller's VIII 8, 28 Nor does the wording, nor the arrangement of the vargas, henceforward agree with Max Muller So the Pratīkas of all the vargas from 29 to the end are given here in collation with Max Muller's edition

Varga

29. गोभिर्जुष्टो धनेन—not found

30	तुभ्येदमिन्द्र परिषिच्यते मधु	(167 सू 25 व)
31	वातस्य नु महिमानं रथस्य	(168 सू 26 व)
32	मयोभूर्वातो अभिवातूस्रा	(169 सू, 27 व)
33	विभ्राड् बृहत् पिबतु सोम्य मधु	(170 सू 28 व)
34	त्वं त्यमिटतोरथमिन्द्र प्राव सुतावत'	(171 सू 29 व)
35	आयाहि वनसा सह गाव	(172 सू । 30 व)
36	आ त्वा हार्षमन्तरेधि	(173 सू । 31 व)
37	अभीवर्त्तेन हविषा	(174 सू । 32 व)
38	प्र वो ग्रावाण सविता	(175 सू । 33 व)
39	प्र सूनव ऋभूणा	(176 सू । 34 व)
40	पतङ्गमक्त मसुरस्य मायया	(177 सू । 35 व)
41	त्यमू षु वाजिन देवजूत	(178 सू । 36 व)
42	उत्तिष्ठताव पश्यत तन्द्रस्य	(179 सू । 37 व)
43	प्रससाहिषे पुरुहूत शत्रून् (180 सू 38 व) प्रथश्च यस्य सप्रथश्च नामा (181 सू 39)	Together make 43
44	बृहस्पतिर्नयतु दुर्गहा	(182 सू । 40 व)
45	अपश्यं त्वा मनसा चेकितानम्	(183 सू 41 व)
46	विष्णुर्योनिं कल्पयतु	(184 सू 42 व)
47	नेजमेषपरापत	Khila 30
48	महिन्त्रीणा मवोऽस्तु	(185 सू 43 व)
49	वात आवातु भेषजम्	(186 सू 44 व)
50.	प्राग्नये वाचमीरय	(187 सू 45 व)
51	प्रनूनं जातवेदसमश्वम्	(188 सू 46 व)
52.	आयं गौ' पृश्निरक्रमीत्	(189 सू 47 व)
53	ऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात्	(190 सू 48 व)
54	ससमिद्युवसे वृषन्	(191 सू 49 व)

Here ends the last *astaka* in Max Muller's edition The present manuscript has still the following —

1 संज्ञानमुषणावदत्—Khila 32

2 नैर्ह्रस्त्य सेना

3 प्राघराणा

4 अजोपात्तजोदहाग्न

5 विदा मघवन् विदागात्

6 तमूत ये ह्वामहे

7 नून तनव्य

The *astaka* ends with the number 7

Col —इति चतु षष्ठितमोऽध्याय ।

For printed editions of the Rgveda Samhitā and its translations, see page 1 of Volume I, part I of the Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts of Government Orien MSS Library, Madras, also Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts Dec Coll, page 4 R C Dutt published the complete text in Bengali character and with a Bengali translation The late Babu Ramānātha Sarasvatī published ten fascs of the text with copious notes in Bengali

121

1259 *The same*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 3$ inches Folia, 130 Lines, 8, 9 on a page Extent in Slokas, 2400 Character, Nāgara Date, Sam 1734 and Saka 1599 Character, Nāgara Appearance, tolerable Generally correct Complete

Post Colophon Statement —

सवत् १७३४ शके १५९९ प्रभवनामसवत्सरे आश्विनमासे शुक्लपक्षे पूर्णिमारविवासरे रेवतिनक्षत्रे व्यतिपातयोगे तद्दिने ग्रन्थ समाप्त ।

तिमाजिगोस्वामिसुत-हरिभट्टअयाचितोपनामक-तत्सुतरघुनाथेन लिखित इद पुस्तक स्वार्थं परार्थं च त्वरितमिद काश्या श्रीरस्तु। ग्रथ तत्श्लोकसख्या च २४००

122

1187 *The same with diacritical marks*

Eight batches of leaves in the Nāgara character

I Substance, country made paper Folia, 77 8½×4 inches Lines, 10 on a page

Contains the first astaka

II The same substance and measure Folia, 86 Lines, 9 to 11 on a page

Contains the second astaka

III 9¼×4 inches Folia, 165 Lines, 6 on a page

Contains the second astaka in a larger hand

IV 8½×4 inches Folia, 80 Lines, 9 to 11 on a page Written in two hands, foll 1 to 55 in one, and the rest in the other

Contains the third astaka

V 9×4⅛ inches Leaves marked from 18 to 84 The 24th leaf is missing

From the tenth varga of the second adhyāya of the third astaka to the end of the astaka

Post Colophon Statement —

ध्रिवाय॥ लेखकनागजि शुभ सवत् १६६८ वर्षे मागशिरमासे शुकलपक्षे पूर्णमासे सोमवासरे॥ काशिया गङ्गाया विश्वेश्वर मणिकर्णिकाया उत्तरे तटे॥ वास प्रमार्थपाठ शुभ मस्तु।

In a later hand इद पुस्तक वालूरकोरिभटस्य ८

VII Measure, 8½×4 inches Folia, 17 Lines, 8 on a page

Contains III, I 1, to III 2, 8 and a portion of 9

VII 8½×4 inches Folia, 75 Lines, 11, 12 on a page In the same hand with the first two batches

Contains the fourth astaka

VIII 9½×4 inches Folia, 71 Lines, 10 to 12 on a page

Contains the fourth astaka

Post Colophon —

सवत् १७१८ वर्षे पौषवदि अमावास्या_तद्दिने चतुर्थौष्टक समाप्त । दी० गोविन्दसुत++जसुत श्रीरामकस्येद पुस्तकं रघुनाथवैद्यनाथपठनार्थं ॥ श्रीगणेशाय नम ।

In red ink सवत् १७२७ वर्षे+ + + + +

123

1421 *The same with diacritical marks*

I Substance, country made paper 9 × 3½ inches Folia, 72 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1717 Appearance, old Correct

The fifth astaka only

Post Colophon Statement —सवत् १७१७ वर्षे आश्वनमासे कृष्णपक्षे पञ्चमी गुरुवासरे ग्रल्यखीत दीक्षीत वात्सडासुत श्रीरामेश्वररघुनाथ त वैद्यनाथपठनार्थं ।

शुभमस्तु । श्रीरस्तु । कल्याणमस्तु । श्रीवीश्वेश्वर प्रसन्नोऽस्तु । भैरव प्रसन्नोऽस्तु ।

Owners श्रीरामणीपोथीदी लक्ष्मीनाथनी पोथीदी रघुनाथसुत लक्ष्मीनाथदी रघुनाथसुतलक्ष्मीनाथदी कृपानाथनी ।

The first and the last leaves are pasted with yellow paper

II 8½ × 4½ Substance, the same Character, the same Folia, 117 Lines, 9 on a page Date (?) Appearance, very old and worn out Correct Sixteenth century hand The last leaf is a restoration

The sixth astaka only

III Substance and character the same 9 × 3½ inches Folia, 93 in two batches—1 to 14 and 17 to 93 Lines, 9 on a page The first batch appears to be a restoration, so the contents of the original 15th and 16th leaves are not wanted

The seventh astaka down to the 26th varga of the astama adhyāya

IV Substance and character the same Leaves, 119 of which 94 to 103 are

missing Lines, 10 on a page Date (?) Appearance, old In the sixteenth century hand Generally correct

Astamāstaka complete The entry in leaf 13B पञ्चमे प्रथमोऽध्याय should be अष्टमे०

124

2008. *The same with diacritical marks*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia—— different paginations, the first part in 81, the second in 97 and the third in 97 Lines, 8, 9 on a page Character, Nāgara Date (given after the third part) 1764 Appearance discoloured

The first part of the MS contains VI down to 7, 12, the second part VII, and the third VIII

Date सवत् १७६४ प्रमादिनामसवत्सरे आश्विनमासे शुक्लपक्षे प्रतिपत्तिथौ सौम्यवासरे तद्दिने अष्टमाष्टक समाप्त ।

Then इद पुस्तक गुर्ज्जरोपनाम-रामचन्द्रात्मज(क)पुरुषोत्तमदीक्षितेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।

125

2203. *The same with diacritical marks*

Substance, country made paper 9¼ × 4¼ inches Character, Nāgara

Separate pagination for each of the chapters

I 1 in 20 leaves, I 2 in 18, I 3 in 18, I 4 in 20, I 5 in 19, I 6 in 18, I 7 in 19, I 8 in 18

Date शके १७४८ सवत् ८२ हेमलवनामसवत्सरे आषाढशुद्ध ८ शु सोमवार लिखित गदाधरेण । नारायण प्रसन्न ।

यस्यास्ति वित्त etc etc

II 1 in 23 leaves, II 2 in 19, II 3 in 16, II 4 in 17, II 5 in 19, II 6 in 19, II 7 in foll 19 to 35, II 8 in 17

III 1 in 21 leaves, III 2 in 18, III 3 in 17, III 4 in 17, III 5 in 16, III 6 in 14, III 7 in 15, III 8 in 17

Date शके १७५९ विकारिनामसंवत्सरे । वैशाखशुद्धप्रतिपदा सौम्यवासरे तद्दिने लिखनं समाप्तम् ।

IV 1 in 19 leaves, IV II in 19 to 36, IV 3 in 36 to 52, IV 4 in 24, IV 5 in 17, IV. 6 in 17, IV 7 in 17B to 23A, IV 8 in 16

The MS opens with the Paribhāsā section of Kātyāyana's Sarvánukramanī and each chapter is preceded by its anukramanī

126.

2665 *The same*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 311 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured

The first (fol 75), second (fol. 75) and fourth (fol 76) astakas are complete There are two parts of the fifth astaka, one containing three chapters only (fol 1–37), and the other the latter portion of the fourth, the fifth, the sixth and the seventh with the latter portion missing (fol 40–78) Further there are leaves marked 74–82 containing parts of the seventh and eighth chapters of the fifth astaka

127

3202 *The same*

I Substance, country-made paper 6½×3½ inches Folia, 148 Lines, 5 on a page Character Nāgara of the seventeenth century Leaves, 113 to 148 are a restoration, in an eighteenth-century handwriting

It contains the whole of the first astaka

II Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 49 to 72 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and worm eaten

It contains the end of the fifth adhyāya and the beginning of the sixth, of the first astaka

Fol 60A इति प्रथमाष्टके पञ्चमोऽध्याय ।

III Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 72 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1809 Appearance, old, discoloured and worn out

It contains the whole of the third astaka

Post Colophon —संवत् १८०९ चित्रभानुनामसंवत्सरे वसन्तऋतौ वैशाखशुद्धपञ्चमी इन्दुवासरे लिखितमिद पुस्तकम् । तृतीयाष्टक समाप्त ।

कोरडे-उपनाम-वासुदेवस्य ।

In a different hand नारायणभट्ट विश्वरूपेण लिखितम् ।

IV Substance, country made paper 8½×4 inches Folia (by counting), 39 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and dilapidated

Contains the first four adhyāyas and the beginning of the fifth, of the fourth astaka

V Substance, country made paper 8½×4½ inches Folia, 39 (by counting) Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

It contains the first three adhyāyas, the first twelve vargas of the fourth, vargas 29 to 37 of the fifth adhyāya and the first three vargas of the sixth adhyāya, of the sixth astaka

VI Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 22 to 36 and 49 to 98 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Appearance, old and dilapidated Date, Samvat 1596

Colophon —इति सप्तमाष्टके अष्टमोऽध्याय

Post Colophon —सवत् १५९६ वर्षे आश्विनशुद्धपौर्णमास्या शनिवासरे पुरुषोत्तमभट्टेनालेखि श्रीवीरभानुमहाराजे + + + जनार्दन पठनार्थम् ।

VII Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 101 (by counting) Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and discoloured

It contains the eighth astaka, with leaves missing here and there The colophons of the first, third and eighth adhyāyas are not found

Date in a later hand —संवत् १६९० वर्षे ज्येष्ठ सुदी ।

VIII Substance, country-made paper 7½×4 inches Folia, 20 (by counting) Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

A fragment of the eighth astaka

IX मह्हानाम्नीसंहिता ।—From IX to XVI chapters These form the second astaka of the Rgveda Samhitā

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 90 of which foll 25 to 36 are missing Lines, 8 on a page Character, Nagara Appearance, discoloured

Beginning —

ॐ प्र व पान्त रघमन्यवोन्धो यज्ञ रुद्राय मीळ्हुषे भरध्व । दिवो अस्तोष्यसुरस्य वीरैरिषुध्येव मरुतो रोदस्यो । पत्नीव पूर्व्वहूति वावृधध्या उषासानक्ता पुरुधा विदाने । स्तरीर्नात्क व्युत वसाना सूर्य्यस्य श्रिया सुदृशी हिरण्यै । इत्यादि ।

R V I 122

14B, इति मह्हानाम्नीसंहिताया नवमोऽध्याय ।

End —

प्राची अध्वरेव तस्थतु॰ सुमेके ऋतावरी ऋतजातस्य सत्ये इडा मये॰ ।

Colophon —इति षोडशोऽध्याय ।

Post Colophon —मन्दस्य कनिक्रदद्भिर्द्वेभि । समाप्त ॥

शुभ भवतु ॥ वैशाखशुदि ३ ॥ जस्तु ॥ श्रीगणेशाय नम॰ ॥ श्री ॥ साम्ब सदाशिव ॥ गणेशाम्बिकेभ्यो नम ॥ श्रीसिद्धेश्वर्य्यै नम ॥

128

2481 *The same. Ast I* With diacritical marks

Substance, country made paper 8¾×3½ inches Folia, 67 Lines, 8 to 10 on a page Character, Nāgara of the early eighteenth century Discoloured and pasted The first leaf is missing and the second corroded

The number of sūktas are marked in red

The Post Colophon Statement —

शुभकृन्मार्गशीर्षस्य शुक्लषष्ठीरवाविदम् ।

व्यलिखत् पुस्तक टोङ्के गणेशो हरभू स्वयम् ॥

129

2479 *The same*

Substance, country-made paper $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 21 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured

The first adhyāya only of the first astaka of the Rgveda

130

1410 *The same*

Substance, country made paper $7\frac{1}{2} \times 3$ inches Folia, 81 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1715 Appearance, old Generally correct

The first astaka only

Post Colophon Statement —सवत् १७१५वर्षे कार्त्तिकशुद्ध १३ गुरुवासरे अद्येहनी सम्पूर्णलिखितमिद पुस्तकम्। शुभ भवतु। कल्याणमस्तु।

Then in red स्वस्ति सवत् १७१५ वर्षे माघशुक्ल १ गुरुवासरे अविमुक्तिवाराणस्या उपा०श्रीपून्यानिदाससुत-अविचलजीकेन प्रोधीतं स्वरैसंह्यत आचार्य्यहरीकस्य पुस्तकम् ॥

131

9412 *The same*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 12 (50—62) Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, tolerable Generally correct

Fragmentary

From the beginning of the second varga to the end of the 27th of the fifth adhyāya of the first astaka

132

9411. *The same.*

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 100 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara Date ? Appearance, very old Generally correct Incomplete at the end

From the beginning of the third astaka to the end of the 25th varga of the eighth adhyāya of the same

133

9410 *The same*

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 29 Character, Nāgara Date ? Appearance, old

Much damaged, specially in the last leaf The injured portions are pasted over with new, white paper

The third astal a to the end of the second adhyāya

134

95 *The same. Ast VII* 4–8

The MS is noticed by Rājendralāla under No. 868 as Sākala Samhitā.

Post Colophon Statement —

श्रावणवदि ॥ वार वृहस्पत ६ सवत् १८५६ लिखित वैजनाथ ब्राह्मण देश बालिकाल्या त्रिवाडी ठिकाना राजमन्दिर अच्छं घाट ॥

2501 ऋग्वेद पदपाठः । *Rgveda-Padapātha.*

Substance, Foolscap paper 8×4 inches Folia, 755 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 13,570 Character, Nāgara Date Śaka 1676 Appearance, tolerable Complete Generally correct

See Max Muller's printed edition of the Rgveda Samhitā

The present MS is divided into eight astakas and 64 adhyāyas or chapters The Rks are of the Śâkala school with full accentuation

Last Colophon —इत्यग्ने बृहन्नित्यारभ्य सुसहासतीत्यन्त दशम मण्डलम् । इति श्रीऋग्वेदसंहितापदानामनुक्रमेण चतु षष्ठितमोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीकृष्णकमलावरार्पणमस्तु । श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । ॐतत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

शुद्धानि रम्याणि परिस्फुटानि
पदानि ऋग्वेदभवानि सन्ति ।
विचार्य्य सम्यङ् लिखितानि भानुना
परोपकारार्थमथो सुखाय ॥
वैराज आरभ्य उभाउनून
पर्य्यन्तमादौ लिखित गृहे च ।
यात्रार्थमुद्दिश्य गतेन काश्या
कृता समाप्ति' पदपुस्तकस्य ॥

शके १६७६ भावासवत्सरे वैशाखशुद्धषष्ठ्या पुचोत्सवेऽष्टमे दिनसायाह्ने समाप्ति· ।

अज्ञानतो वा मतिविभ्रमाद्वा
यत्किञ्चिदून लिखित मया च ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीय
कोपो न कार्य्यः खलु लेखनस्य ।

Up to the fourth astaka there are letters at the end of every varga, the import of which is difficult to understand

136

1412 *The same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 67 Lines, 12 to 14 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1582 Appearance, very old Generally correct

The first astaka only

Post Colophon Statement —स्वस्ति सवत् १५८२ वर्षे आषाढमासे कृष्णपक्षे चतुर्द्दश्या तिथौ बुधदिने अद्येह साजीत्राग्रामवास्तव्य-दुवे-भाणसुत-वासणेन प्रथमाष्टकपद लिखितम् । तस्य अन्येषा पुत्रपौत्रादिपठनार्थं स्वय लिखितम् ।

यावल्लवणसमुद्रो वा यावन्नक्षत्रमण्डितो मेरु ।
यावत् सूर्य्यचन्द्रौ तौ तावदिद पुस्तक जयतु ॥
अपर पुस्तक वीक्ष्य शोधनाय सदा बुधै ।
हीनाधिकै स्वरैर्वार्णैरस्माक दूषण नहि ॥

शुभ भवतु कल्याणमस्तु लेखकपाठकयो । कल्याणं भूयात् श्रीरस्तु ।

In a very late and different hand दूवे वासनलिखितं दुवे गोवालस्वरदीधो सही प्रथमाष्टकपद । Then a few letters unintelligible Below it in a very late, scribbling hand, there is a date सवत् १६८३ वर्षे पौष सुध २ । There are many more dates and accounts of money transactions on the obverse of the first leaf and a good deal of scribbling on the reverse of the last leaf

137

4723. *The same*

Substance, country-made paper 10×3½ inches Folia, 101 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, old and discoloured Date, Saṃ 1538

The fourth astaka is complete

Last Colophon —द्वात्रिंशतिमोऽध्याय ।

Post Colophon —संवत् १५३८ समये श्रावणसुदि १२ सोमवारे श्रीकाश्यां विश्वेश्वरराजधान्ये चतुर्वेददेवदत्तपुत्र चतुर्वेदविट्ठलेन लिखापितमिद पुस्तकम् मङ्गलमस्तु ।

Written in the same hand as 138

On the obverse of the first leaf there are four bonds, two dated Samvat 1564, and two Samvat 1565.

138.

4724 *The same*

Substance, country made paper 8×3 inches Folia, 116 Lines, 6 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1538 Appearance, old and discoloured

The seventh astaka complete

Colophon —षट्पञ्चाशोऽध्याय ।

Post Colophon —शुभमस्तु सवत् १५३८ समये कार्त्तिकसुदि भौमे इद पुस्तक लिखापितं चतुर्वेद देवदत्तपुत्र चतुर्वेदविट्ठलेन ।

139.

4722 *The same*

Substance, country made paper 10×3 inches Folia, 113 of which the sixteenth leaf is missing Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and discoloured

Up to the end of the seventh adhyāya of astaka VIII and the first 12 vargas of the eighth adhyāya

140

6608 *The same*

Fifteen batches of leaves

I Containing the first two adhyāyas of the first astaka, and the third coming up to the 34th varga Then there is one leaf containing vargas 23 and 24 of the fourth adhyāya

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 47 of which foll 35–46 are missing Lines, 8 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

II Contains I 4, 3–21 vargas

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 37–45 Character, Nāgara of the eighteenth century Lines, 8 on a page

III Contains I 6, 10–24 vargas

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia 68-72 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, new

IV Contains I. 7, 1–I 8, 26

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 30 Lines, 7–11 on a page Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, fresh

V Contains II 1, 11–II 4, 18

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 6–45 Lines 10 on a page Character, Nagara of the fifteenth century Appearance, old and worn out

VI From II 4, 19 to the end of Ast II

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 46-94 Lines, 9 on a page Character, Nagara of the fifteenth century Appearance, old and pasted

Col —षोडशोऽध्याय॰ ।

Post Colophon —(The year lost in pasting) वर्षे फाल्गुन शुदि १५ ।

VII Contains IV 4, 33–IV 7, 2

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 35–52 of which fol 50 is missing Lines, 12 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old

VIII Contains V 1, 11–V 5, 17

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 5–35 Lines, 12 on a page Character Nāgara of the sixteenth century Appearance, old

The leaf marks are gone in most of the leaves But by arranging the divisions and subdivisions of the astaka and counting backwards and forwards from the few leaf marks which are still visible, an attempt has been made to to restore the original leaf marks

IX Contains IV 2, 9–VII 2, 34

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 17–93 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and worn out

X Contains VI 5 9 to the end of the astaka

Substance, country made paper $8\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ Folia, 73–105 of which the 75th is missing Lines, 8–11 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

XI Contains astaka VI Very defective, as will be seen from the missing leaves

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 2–56+76–114 Lines, 8 on a page Character Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

It comes up to VI 8 30

XII Contains VI complete

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 127 Lines, 8 to 10 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1653 = A D 1596 Appearance, very old and discoloured

Last Colophon —अष्टाचत्वारिंशोऽध्याय॰ ।

Post Colophon —ॐ स्वस्ति सवत् १६५३ वर्षे दक्षिणायने श्रीसूर्य ग्रीष्मऋतौ ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे अमावास्याया पुण्यतिथौ रविवासरे अद्येह वाराणसीवास्तव्य-वाह्य-नागरज्ञातीय—after this everything is indistinct

The MS is unique, in that it seems to belong to a

recension of the Rgveda, different from that published by Max Muller For instance, in VI 4 there is one sūkta more in Max Muller's edition than in the present MS

XIII VII 6, complete

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 34–44 Lines, 10-11 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

XIV Contains VIII from 6, 25 to the end of the astaka Copied in A D 1362 Perhaps the oldest extant MS of the Rgveda

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 19 (by counting) The leaf marks are all gone Lines, 13 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1418=1362 A D Appearance, very old

Last Colophon —चतु॑षष्ठितमोऽध्याय समाप्त॑ ।

Post Colophon —सवत् १४१८ चैत्रवदि ६ गुरावद्येह इलदुर्गे व्यास-लक्ष्मीधरेण आत्मन पठनार्थं चतु षष्टिपदा पुस्तिका लिखिता । मङ्गलमस्तु ।

XV. This batch contains five fragments of Ast VIII There are altogether 44 leaves They are very much soiled and the writing mostly faded I have arranged the leaves in five batches

There are fourteen stray leaves

141.

3201 **ऋग्वेदसंहिताभाष्यम्।** *Rgveda-Samhitā-Bhasya*

By Sāyanācārya

I Substance, country-made paper 12×6 inches Folia, 3 to 18 Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

A fragment of Sāyana's introduction to his commentary on the Rgveda (Max Muller, second edition, pp 3 to 18)

Some stray leaves over and above these

II Substance, country made paper 12×5½ inches Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

Folia—1 to 58 containing Bhāsya on Ast I down to Adhy 1, 35 and the first three Rks of the 36th (printed second edition of Max Muller, Vol I, pp 23 to 107 the commentator's introduction is not in the present MS), the last leaf of the first adhyāya of the first astaka, 1 to 81 containing the Bhāsya on astaka I 2, to I 3, 34 (Max Muller's second printed edition, Vol I, pp 111 to 122)

III Substance, country made paper 12×5½ inches Folia, 13 (by counting) Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured

Contains Bhāsya from the concluding portion of the 17th varga of the fourth adhyāya of the first astaka down to I 4, 21 (Printed second edition pp 275 to 284, Vol I)

IV Substance, country made paper 12×5½ inches Folia, 74 (by counting) Lines, 10, 13 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1579 Appearance, very old and worn out

It contains Sāyana's Bhasya from Ast VII. 5, 29 (that is, the beginning of the tenth mandala) to the end of the astaka (printed second edition Vol IV, pp 1 to 137)

Post Colophon Statement —सवत् १५७८ वर्षे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे सप्तम्या तिथौ गुरुदिने अद्येह श्रीसूर्यपुरवास्तव्याभ्यन्तरनागरज्ञातीय-दीक्षित-आनन्दसुतानामध्ययनार्थ तथा परोपकारार्थंच इद पुस्तक लिखितम् । यादृशमित्यादि । श्रीश्रीश्री । सर्व्वजगत । श्रीऋक्-सहिताभाष्ये सप्तमाष्टक समाप्त ।

V Substance, country made paper 12½ × 4½ inches Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

This fragment contains 19 leaves The first leaf is marked 124, in which the 30th varga of the fifth adhyāya of the seventh astaka comes to an end The subsequent leaves begin with the concluding portion of the 26th varga of the seventh adhyāya of the seventh astaka, and go down to the end of the 25th varga of the eighth adhyāya of the same, with leaves missing here and there

142.

7872 *The same*

Fragments of Sāyana's Bhāsya on the Rgveda with leaves hopelessly confused And the difficulty is enhanced by the separation of the obverse side from the reverse in most of the leaves A leaf marked 141 has a col इति सप्तमस्य षष्ठे त्रयोदशो वर्ग• ।

143

7891 *The same*

I Substance, country made paper 12 × 5½ inches Folia, 20 Lines, 11 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured The leaves are not numbered

4A *First Col* इति प्रथमस्य चतुर्थे द्वाविंशो वर्ग• ।

इति सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे संहिताभाष्ये प्रथमे मण्डले दशमोऽनुवाकः ।

Last Col in the fr —

19B इति प्रथमस्य पञ्चमे षड्विंशोवर्गः ।

It ends abruptly in the second Rk of the next varga

On the reverse of the last leaf we have —

सर्व्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्य्यसरस्वतीना ऋग्वेदसंहिताभाष्यम् ।

II Substance, country made paper $11\frac{3}{4} \times 5\frac{3}{4}$ inches Folia, 30 (by counting) Lines, 9 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured

Leaves are not always numbered

The *first Col* in 1B, इति तृतीयस्य द्वितीये त्रयोदशो वर्गः ।

3B, चतुर्दशो वर्गः । After the fifth leaf, marked 7, there is a gap

The next 18 leaves are marked from 1–18

2B, इति तृतीयस्य तृतीये प्रथमो वर्गः ।

14A, इति तृतीयस्य तृतीये ऽष्टमो वर्गः ॥

On the left hand upper margin of the 18th leaf, the name रत्नगिरि is written

After the 18th leaf there is a gap After the third of the last seven leaves (not numbered) we have the Col इति तृतीयस्य चतुर्थे द्वादशो वर्गः ।

Col in the last leaf इति चतुर्थे पञ्चदशो वर्गः ।

III Two leaves marked 2 and 3 belonging to the fifth adhy of the fourth astaka

IV Substance, country made paper $11\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Written in the same hand as the MS with the signature of Sarva vidyānidhāna Kavīndrācārya Sarasvatī

The *first Col* in fr इत्यष्टमस्य द्वितीये पञ्चदशो वर्गः । The last *Col* in fr इति दशमे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः — इत्यष्टमस्य द्वितीयेऽष्टादशो वर्गः ।

V Substance, country made paper $11\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 11 21 Character, Nāgara Appearance, discoloured

The *first Col* in p 18A, इत्यष्टमस्य तृतीये विंशो वर्ग ।

Col in 21A, सायणाचार्य्यविरचिते माधवीये तृतीयोऽध्याय चतुर्थाध्यायो रच्यते ।

143A

ऋग्वेदटीका । *Rgvedatīkā* by कवीन्द्र ।

3201A Substance, country-made paper 12 × 5½ inches Folia, 1 to 6 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured

A mere fragment At the top of the first leaf it is stated to be a commentary on the Rgveda by Sarva-vidyā-nidhāna Kavīndra, a very powerful Sannyāsī of Benares at the time of Sahjahan The six leaves it contains, do not complete even the introduction

At the top of the first leaf —श्रीसर्व्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्य्यरचिता ऋग्वेदटीका ।

It begins —

इह खलु धर्म्मार्थकाममोक्षाख्याश्चत्वार पुमर्था दृश्यन्ते । तत्रापि धर्म्मस्य प्राधान्यम । धर्म्मजन्यत्वादर्थादीना प्रत्यक्षस्येव तज्जन्येष्वनुमानादिषु न चार्थजन्यत्वात् यागहोमदानाद्यात्मकधर्म्मस्यानैकान्तिकत्वमिति प्रक्ष्यम् । धर्म्मत्वसामानाधिकरण्येनार्थजन्यत्वेऽपि धर्म्मत्वावच्छेदकावच्छेदेन तज्जन्यत्वाभावात् । जपोपवासतीर्थयात्रादौ तदभावा[च] । अर्थत्वावच्छेदेन धर्म्मजन्यत्वे देहि मे ददामि ते नादत्तमुपतिष्ठत इत्यादिश्रुतिस्मृत्याद्यनुगृहीतकार्य्यकारणभावकल्पनस्यैव मानत्वात् पुरुषार्थविभाजकोपाध्यवच्छेदकावच्छेदेन जन्यजनकभावस्यैव आदरणीयत्वात् ।

144

478 **बालखिल्यशस्त्रम् ।** *Bālakhılya Śastra*

For thıs manuscrıpt see L 1342

Col —इति मैत्रावरुणस्य बालखिल्यशस्त्रमप्तोर्यामस्य ।

Post Col Statement —

सवत् १७६८ समये चैत्र वदि ७ भौमे समाप्तिमगमत् ॥ शुभ भवतु ॥

Thıs Śastra ıs ıncluded ın the Vaıśvadeva Śastra and as such recıted along wıth others on the sıxth day of the Navarātra of the Dvādaśāha-yajña Bālakhılya consısts of 11 sūktas from VIII 49 to 59, the first 8 of whıch are used ın thıs sacrıfice But the recıtıtıon of the Śastra requıres that the first quarter of the first rc of the first sūkta should be read wıth the second quarter of the second rc of the second sūkta Then the first quarter of the second rc ın the second sūkta wıth the second quarter of the first rc of the first sūkta In thıs way the thırd quarter of the first rc ın the first sūkta ıs to be read wıth the fourth quarter of the second rc of the second sūkta Then the thırd quarter ot the second rc of the second sūkta wıth the last quarter of the first rc of the first sūkta

Thus	A	B	E	F
	C	D	G	H

A F E B C H G D, addıng one *ekapada* to thıs, इन्द्रविश्वस्य भूपतौ, makes a complete recıtatıon of the two rcs 1 1 and 2 2 The first two sūktas are to be read thus The next two are to be read half by half In the other two, the first rc of one ıs read wıth the second rc of the other, and so on The

seventh and eighth sūktas are to be read as usual in their proper order These eight sūktas are to be recited by the Maitrāvaruna Priest The MS contains these eight sūktas as they are to be read by that priest with the preliminaries and conclusions The present MS contains Bālakhilya Śastra as recited in Aptyoryāma yajña

145

6268 **महावालखिल्यशस्त्रम् ।** *Mahā bāla khilyaśastra*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 5$ inches Folia, 23 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 320 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, worm eaten Complete

Practically the same work as the preceding

Colophon —आप्तोर्यामस्य महावालखिल्यशस्त्रम् । '

Post Colophon —लि० भ० सूर्यधरसुत क्रियाधरेण ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

हि भूर्भुव स्वरोमध्वर्यो शोंसावो दन्द्रेषु ब्रवाणि etc , etc

146

287 **वृहतीसहस्रशस्त्रम् ।** *Vrhatīsahasraśastra*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 21 Lines, 16 on a page Extent in slokas, 1200 Character, Nāgara Date, Sam 1768 Appearance, old Generally correct Complete

In a very small Devanāgarī hand It consists of one thousand vrhatī verses or 36,000 syllables

Beginning —श्रीगणेशाय नम॰ ।

वृहतीसहस्रम् । ॐ भूर्भुव स्वरोमध्वर्यो शों वों वाक् इति जपति ।
तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठं (X 120, 1) पु नद व ओदतीना (VIII 69, 2)
यतो यज्ञ उग्रस्त्वेष न्टम्णा (X 120, 1) स नद योयुवतीना (VIII 69, 2)

सद्यो जज्ञानो नि रिणाति शत्रून् (X 120, 1) पतिं वो अघ्न्याना (VIII 69 2).

अनु य विश्वे मदन्त्यूमा (X 120, 1) पतिं धेनूनामिषुध्यसि VIII 69, 2)

End —उकथवीर्य्यस्य स्थाने उकथदोह । मूर्द्धा लोकानामसीत्यादि० यज्ञसमृद्धिमेधुक्त्वेत्यन्त स्वय जपित्वा अध्वर्य्युमपि वाचयेत् ॐ उकथशा यज सोमस्य इति प्रैष ॥ ये यजामहेऽपिबा सोममिन्द्र-मन्द० स्वाम्नि सोतुर्बाहुभ्या सुयतो नार्व्वा ३ वौषट् सोमस्याग्ने-वीहि वौषट् अनुवाक्यस्य अनुवषट्कार कुर्य्यात् ।

Col and Post Col —इति वृहतीसहस्रशस्त्र समाप्तं । सवत् १७९८ पौष कृ ८ शुक्रे लि० गङ्गारामेण ।

See I O. Catal No 434

147

3117 *The same, here called* **महदुक्थम्** । *Mahaduktha*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 60 Lines, 9 to 13 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1658 Appearance, dis coloured Complete Not accented Written in three different hands

Colophon —इति महदुक्थं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —स्वस्ति संवत् १६५८ वर्षे ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षेय-द्वितीयाया तिथौ गुरुवासरे अद्येह उकलाविश्रा-मवास्तव्य-उदीच-ज्ञातीय-पण्डित-श्री-गोपालसुत-पण्डित-ज्ञातीया-सुत-पण्डित-गोवर्द्धनस्य पठनार्थे लिखितम् ॥ भीधग्राम-वास्तव्य-भट्ट-राघव-भट्टकेशव-पण्डित-वासुदेवै मिलित्वा कृष्णार्पणबुद्ध्या लिखित्वा पण्डित-गोवर्द्धनाय दत्तम् ॥ श्रीरस्तु लेखकाध्यापका-ध्येतृणा ॥ श्रीरस्तु ॥

Mahaduktha or "great recitation" (called also Vrhatīsastra), being the principal Śastra on the Mahāvrata day of a sacrificial session

148

2072 *The same*

Substance, country-made paper 8½×3 inches Folia, 5 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 210 Character, Nāgara Date, Śaka 1774 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति बृहतीसहस्रशस्त्र समाप्तम् ।

Post Colophon —

संवत् १७७४ वैशाखवदि प्रतिपदा रवौ लिखितमिदं काश्यां रामडोहकरसुन्दरभट्टेन ।

For a larger recension of the work see the previous number See also I O Catal No 434

This work is recited in the Mahāvrāta ceremony

149

2635

Substance, country-made paper 11½×5½ inches Folia, 5 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 280 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The Manuscript contains —

(1) अच्छावाकस्य पर्य्याया which begins and ends in the first leaf

(2) मैत्रावरुणस्योक्थशस्त्र which begins in leaf 2A and ends in the first line of 2B

(3) मैत्रावरुणस्य पर्य्यायशस्त्राणि which begins in 2B after Maitrāvarunasyoktha šastra, and goes to the last leaf of the manuscript

(4) आश्विनशस्त्रानन्तर etc. Four lines only

These Šastras are recited at night in the Atirātra Sacrifice (all other sacrifices of Soma being concluded during the course of the day) in three *paryāyas*, ten *dandas* apart As the Soma-cup goes round, the Rgvedī priests utter these, while drinking

(1) अच्छावाकस्य पर्य्याया ।

Begins —

हि भूर्भुव स्वरोम् । अध्वर्य्यो भो भों सावो ३ मे ह्यसु व्रवाणि तेऽम इत्येतरा गिर एभिर्वर्द्धास इन्दुभो चि यत्र क्वच ते मनो दक्ष दधस उत्तर । तत्रासद क्षणव सो नहिते । इत्यादि ।

Ends —

उक्थ वाचि । शस्त्वा जप । येहेप्रोम्नोणाहर० राजावौ सो ॥ ३ ।

Colophon —इति अच्छावाकस्य पर्य्याया ।

(II) मैत्रावरुणस्योक्थशस्त्रम् ।

Begins —

सुहवा हवामहोमिन्द्रावरुणा यदिमानि चक्रथु विश्वा-जातानि भुवनस्य मज्मनो क्षेमेण मित्रो वरुण दुवस्यति । इत्यादि ।

Ends —

वागोज' सह ओजोमयि प्राणापानौ वागोज सह ओमयि प्राणापानौ ॥

Col. — इति मैत्रावरुणस्योक्थशस्त्रम् । शुभम् ।

(III) मैत्रावरुणपर्य्यायशस्त्राणि ।

Begins —अथ मैत्रावरुणपर्य्याया ।

हि भूरो शो सावो प्रव इन्द्राय मादन प्रव इन्द्राय मादन । हर्य्यश्वाय गायत सखाय सोमपवो चि शसेदुक्थ सुदानवे शसे-दुक्थ सुदानवे उतद्युक्ष यथानरश्च क्षमा सत्यराधसो ॥ इत्यादि ॥

Ends —सोमस्याग्नेवीहो वौषट् दिर्वागोज पूर्व्वंदृक्तः ।

Colophon —इति मैत्रावरुणस्य पर्य्यायशस्त्राणि ।

IV Then begins —

आश्विनशस्त्रानन्तर ॥ इमे सोमासस्तिरो अह्नासस्तीव्राभिष्ठति पीतये युवभ्या । हविष्मता नासत्या रथेनायातमुपभूषत पिवध्यो । होता यक्षदश्विना सोमाना तिरोऽह्नाना । Four lines only without a colophon

The mantras quoted are not ın the Sākalasamhıtā They are found at the end of the Atırātra chapter of the Āsvalāyana Srauta sūttra—as anuvākyā and Praısa (VI 5, 24)

The name of the former owner of the MS —पायस नरसिंहभट्टात्मजविश्वनाथस्येद पुस्तकम् ॥

150

2099 **मैत्रावरुणशस्त्रम्** । *Maıttı āvarunaśastra.*

Substance, Foolscap paper $8\frac{1}{4} \times 4$ ınches Folıa, 7 Lınes, 7-9 on a page Extent ın slokas, 70 Character, Nāgara of the later eıghteenth century Appearance, dıscoloured

Thıs MS gıves the Sastras to be recıted by the Maıtrāvaruna prıest ın a Soma yāga ın the mornıng, ın the mıdday and ın the evenıng sacrıfices The rcs composıng the Sastras are sometımes gıven ın full and sometımes by ınıtıal words The prelımınarıes and conclusıons are short The yājyās are gıven and no puronuvākyās, whıch are not requıred The Somayāga here referred to ıs Atırātra, as there are Prayājyās whıch are performed at nıght ın that yāga alone

It begıns —

अथ मैत्रावरुणप्रयोग । ह्री भूर्भुवस्वरोम् शों सॉवो ३ मानो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूति मुक्षतं मध्वा रजांसि सुक्रतो । चि । RV III .62, 16

Colophons —4A इतिप्रात सवनम् 5B इति माध्यन्दिन 6A मध्यमपर्य्याया' 6B तृतीयपर्य्याया' 7B इति मैत्रावरुणशस्त्रम् ।

151

2645 **आश्विनशस्त्रम्** । *Āśvınaśastra*

For the MS and the work see L 3214 See also Cs Vol I, Nos. 385 and 386

This is a collection of hymns in honour of the Asvinī Kumāras The first two leaves are taken up with preliminaries to the recitation

The Śastra begins thus —

2(A) अथ उपस्पृश्य ॥ इदमहमर्व्वावसो सदने सीदामीत्युपविशेत् ॥ समस्तजघावरत्निभ्यां जानुभ्यां चोपस्थ कृत्वाश्विन प्रसेत् ॥ अभिहिंकाराहूय तत्रैव स्थितो पूर्व्ववदुप 2(B) विश्य उत्तमेन स्वरेण ॥ अग्निर्होता etc

हिं भूर्भुवस्वरो श्रोंसावो ३ मग्निर्होता गृहपतिः सराजा ॥

The MS seems to be incomplete as the colophon आश्विनशस्त्र सम्पूर्ण is written in a different hand and the MS ends abruptly with the words सत्यासातये कृतोऽमावाम् ।

The Śastra is recited at the end of the night in the Atirātra yajña It consists of not less than one thousand rcs to be recited by the Hotā Trivedi p 342 For the constituent rcs see Trivedī 346–353

152.

2117. वृषाकपिशस्त्र । *Vrsākapiśastra*

For the manuscript and the work see L 3252 , Cs Vedas 387.

The Śastra is recited on the sixth day of the Navarātra in Dvādaśāha yajña It is read as a part of Vaiśvadeva Śastra See Ait Beng Trivedi 432 This is a hymn recited by the Brāhmanāchchhamsi priests RV X 86

Col. —इति वृषाकपिशस्त्राणि समाप्तम् ।

Post Col —इद पुस्तक मोरेश्वरदीक्षितभागवतस्य ।

153

2118 एवयामरुच्छस्त्र । *Evayāmarucchastra*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 2 Lines on a page, 9, 10 Extent in ślokas, 38 Character, Nāgara Date, Śaka 1717 Appearance, fresh Complete

The Sastra is used in the Dvādasaha yajña on the sixth day of the Navarātra It consists of RV V 87, nine rcs only It is called एवयामरुत् after the name of the Rsi, who was the son of अत्रि । Trivedi 434

Col —इति एवयामरुत समाप्त ।

Post Col —शके १७१७ राक्षसनाम सवत्सरे आषाढशुद्ध १२ तद्दिनीद पुस्तक रत्नाकरोपाध्यायेन लिखित । मोरेश्वर दीक्षितस्य दत्त ॥

It begins —हि भूर्भुव स्वरोमध्वर्यो शो शोँ सावो ३ मधाह्वीन्द्र-गीर्वन उपत्वाकामान् मह ससृज्जे उ देवयन्त उदभोइ त्रि ।

It ends —ऋक् ये ३ यजामह इन्द्राविष्णू मदपती मदानामिति याज्या ॥

154

2123 षोडशीशस्त्र । *Sodasīsastra*

Substance, country made paper 8½×4 inches Leaves, 5 Lines on a page, 7, 8 Extent in slokas, 65 Charactei, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

See Aitareya Brāhmana in Bengali by Babu R. S Trivedi, p 330 The rcs are RV I 16, 1–3, I 82, 1, 3, 4, VIII 12, 25–27, III 44, 1–3, VII 34, 4, VII 29, 2, the next three are not found in the Sākal Samhita, being taken from Āsvalāyana VI 2, 6, RV X, 96, 1–3, II, 22, 1–3, X 133, 1–3, VIII 69, 1–3, 8–9, 13–15, VIII 69, 7, yājyā X 96, 13

Colophon —इति षोडशीशस्त्रं समाप्तानि भवति ।

Post Col —श्रीलक्ष्मीकान्तार्पणमस्तु । शुभ भवतु । इद पुस्तक लक्ष्मणेन लिखित् ।

The present manuscript begins —

अथ षोडशीशस्त्रप्रारम्भ ॥ हि भूर्भुवःस्वरोम् ३ अध्वर्यो शो शों सावो ३ मिन्द्र जुषस्व प्रवहायाहि शूर हरी इह । पिबा सुतस्य मतेर्नमध्वस्वकानश्चारु मदायो ३ त्रि मिन्द्र जठर नव्यं न पृणस्व मधोर्दिवोन ॥ अस्य सुतस्य स्वर्णो पत्वामदा सुवाचो अच्छो ३ मिन्द्रस्तुराषाण् मित्रो न जघान वृत्रं यतिर्न ।

155

विहृतषोड़शी ।

1911 For the manuscript and the work see L 3204

The Sastra is used in the Sodasī sacrifice It is called Vihrta, because one foot of one mantra is read with one foot of another mantra instead of reading them in their proper order This form of recitation is called Viharana See Aitareya Bengali by Trivedi, note page 330

156.

2136 **पुरुषसूक्तम् ।** *Purusa sūkta with Sāyanācārya's commentary*

Substance, country-made paper 12×4½ inches Folia, 5 Lines, 12 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Date (?) Appearance, discoloured Complete

Colophon —इति श्रीमत्सायनाचार्य्यकृत ऋग्वेदसंहितायां पुरुषसूक्त-भाष्यं समाप्तम् ।

Post Colophon —श्रीपुरुषोत्तमतीर्थेन विश्वेश्वरतीर्थगुरुकृपया विश्वा-वसुनामसंवत्सरे लिखितं ।

157

3763 *The same with a commentary*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 10 In Tripātha form Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —इति ॐ पुरुषसूक्तम् ।

Post Colophon —शुभमस्तु सिद्धिरस्तु रामाय नमः ॥

On the obverse of the first leaf in Bengali —

शकाब्दा १७६८ सौराषाढस्य सप्तदशदिवसे मङ्गलवारे श्रीरामस्य गायत्रीजपारम्भ ।

It consists of 22 rks

1 सहस्रशीर्षा, 2 ॐ पुरुष एवेद, 3 एतावानस्य महिमा,. . . . पाद्यम्, 4 त्रिपादूर्द्ध्वम्, इत्यर्घ्यम्, 5 ततो विराट् . . इत्याचमनम्, 6 तस्माद्यज्ञात् . इति स्नानम्, 7 तस्माद्यज्ञात् इति वस्त्रम्, 8 तस्मादश्वा..... इति यज्ञोपवीतम्, 9 त यज्ञं बर्हिषि इति गन्धम्, 10 यत् पुरुष व्यदधु . इति पुष्पम्, 11 ब्राह्मणोऽस्य मुखम् .इति धूपम्, 12 चन्द्रमा मनसो जात इति दीपम्, 13 नाभ्या नाभिम्. ....इति

नैवेद्यम्, 14 यत् पुरुषेण. इति नमस्कारः, 15 सप्तास्यासन् .. इति प्रदक्षिणम्, 16 यज्ञेन यज्ञं .. इति विसर्ज्जनम्, 17 अद्भ्यः सम्भृतः, 18 वेदाहमेतं, 19 प्रजापतिश्चरति, 20 यो देवेभ्य आपतति, 21 रुच ब्राह्मं, 22 श्रीश्च ते ।

Commentary begins —अस्यार्थः यः पुरुषो नाभेरुर्द्ध दशाङ्गुलमतिक्रम्य अर्थवशात् उत्पन्न विज्ञानस्य अतिष्ठत् ।

158

9952 *The same*

Substance, country made paper Folia, 2 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 25 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable Generally correct Complete

It consists of 22 rcs

159

430

For the MS see L 1382 But the description given there requires modification The manuscript commences on the 28th leaf and with the third chapter of the Pavamāna sūktas In the 40th leaf the col is "इति पवमान तृतीयोऽध्यायः" In the 48th leaf, line 2 "इति पवमानसूक्तं समाप्त" From 48 to the end of 49B "इति सूक्तम्" From 50 to 55 "इति वामनसूक्तं समाप्तम्" ।

The first has 41 vargas from the 9th mandala of the Rgveda, being the first chapter of the seventh aṣṭaka

The second part contains the first 18 vargas of the next adhyāya, with the remark "इति प० सूक्तम्", together with a 19th beginning with "पावमानीः स्वस्त्ययनी सुदुघा हि घृतश्चुत । ऋषिभि सम्भृतोरसो ब्राह्मणेष्वमृत हितम् ॥ with a 20th "यन्मे गर्भे वसतः पापमुग्र यज्जायमानस्य च किञ्चिदन्यत् । जातस्य च यच्चापि च वर्द्धतो मे तत् पावमानीभिरहं पुनामि ॥" and with the 21st दुर्यष्ट दुरधीत पाप यच्चाज्ञानतो कृतम् । अयाचिताश्चासयाज्यास् तत् पावमानी० ॥ etc The 19th, the 20th and the 21st are khilas to the Pavamāna sūktās

In the third part there are three vargas, two of which are marked by the number (1) The first RV X 126 commences "न तमंहो न दुरितं देवासो अष्ट मर्त्यं। सजोषसो यमर्यमा मित्रो नयति वरुणो अति द्विष" ॥ etc The second RV X 119, 1 इति [वा] इति मे मनो गामश्वसनुयामिति। कुवित् सोमस्यापामिति। The third RV X 119, 7 नहि मे रोदसी उभे अन्यं पक्षं चन प्रति।

The fourth part contains the 164th sūkta of the first mandala

160

1980 पवमानः। *Pavamāna*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 33 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 450 Character, Nagāra Date (?) Appearance, discoloured

The Pāvamanī rcs begin with the beginning of the ninth mandala and continue for four chapters At the end of this the Pāvamānī khilas are added

161

2480. *The same*

The four chapters of the Pāvamāna sūkta from the ninth mandala of the Rgveda

Substance, country made paper 8½×6 inches Folia, 46 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1704 Appearance, discoloured

Post Col —शके १७०४ शुभकृतनामसंवत्सरे ज्येष्ठशुद्ध प्रतिपदा भौमवासरे प्रथमप्रहरे लिखितं समाप्तम्।

162

1085 वामनसूक्तम्। *Vāmana sūkta*

Substance, country-made paper 9¼×4¼ inches Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 70 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable Correct Complete

It is the 164th sūkta of the first mandala of the Rgveda This sūkta contains 52 rks The present codex divides these rks into 10 sections

163

2009 **देवीसूक्तभाष्यम् ।** *Devī sūkta-Bhāsya*

For the MS and the work see L 4163

Devīsūkta is the 6th sūkta of the seventh chapter of the eighth astaka of the Rgveda X 125 The Bhāsya is by Sāyanācārya

Post Col —सवत् १८७३ शाक १७३८ सर्व्वधारीसवदि माघशुक्लाष्टम्या शनौ ब्रह्मोपनाम्ना गोविन्देन काश्या लिखितम् ।

164

5831 **श्रीसूक्तभाष्यम् ।** *Srī sūkta-Bhāsya*

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 10 In Tripātha form Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The well known khailika hymn of the Rgveda in praise of Laksmī, noticed under the name of a "Litany to Fortune," in the Journal of the Asiatic Society of Bengal, for the year 1859, by Mr Fitz-Edward Hall See L 3219

This is the eighth khila sūkta designated Śrī sūkta

Printed in Vol IV of Max Muller's second edition of the Rgveda, pp 513 to 528

The accompanying Bhāsya begins —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ तन्वे विवरणं युक्तिकाभिर्मिताक्षरम् ।

छन्दोलक्षणसयुक्तं वर्णनिर्णयकारकम् ॥

हिरण्यवर्णामिति ।

End —पञ्चविंशत्यृचानां च व्याख्यानं सप्रमाणकम् ।
यथामति मया प्रोक्तं प्रीयतां श्रीस्तदश्चिरम् ॥

165.

2640

श्रीसूक्तविवरणम् । *Śrī sūkta-vivarana*

For the manuscript and the work see L 3219

The sūkta itself consists of 15 rks, together with, as printed in Max Muller's edition, eulogistic verses, numbered from 16 to 29 The present MS omits some of the verses, and the last verse it comments upon is numbered 23

4A ता लक्ष्मीं प्रेषयेति सम्बन्धः १५ ॥ अथ स्तुतिभागः ।

Col —इति सूक्तविवरणं समाप्तम् ।

संवत् १७७३ शके १६३८ पराभवसंवत्सरे उत्तरायणे फाल्गुने
मासि लिखितमिदं महादेवेन स्वार्थं परार्थं चेति ।

Then it gives the text of the Śrī sūkta of 15 rks and its eulogistic verses, 16th, 17th, 18th, and the first half of the 19th, as printed in Max Muller's edition

166

3232 **सौर [सूक्त]**

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara of the early nineteenth century .Appearance, fresh Complete

Colophon —सौरं समाप्तं ।

It contains hymns, picked up in a regular order from the Rgveda, in praise of the Sun The hymns are —

I 50, I 115, I. 164, 46/47, IV 40, 5, V 40, 5, VI. 61, VII 60, 1, VII 62, 1—3, VII. 63, 1—5½, VII 67, 14 to 16, VIII 101, 11/12, X 37, X 158, X 171, X 191

These are divided into 12 sections, but on what principle is not known I 50 is divided into two sections Some

sections contain rks quite apart from each other Some contain entire sūktas After the 12th section occurs the following —

य एतेन सूर्य्येण सूर्य्यमर्हे। उपतिष्ठन्त उ आयुष्यवन्त आरोग्यवन्तो भवन्ति सर्व्वकामवन्तो भवन्ति सूर्य्यसायुज्य गच्छति।

After this occurs X 190 of the Rgveda

On the obverse of the first leaf it is called, in a different hand, स्नानविधि But Snāna has nothing to do with its contents

167

2674 *The same*

Substance, foolscap paper 8×4 inches Folia, 5 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara Date, Śaka 1726 Appearance, discoloured Complete

The same collection of hymns to the Sun with slight variations

It begins —

श्रीगणेशाय नम॰ ॥

उदुत्यमिति त्रयोदशर्चस्य सूक्तस्य काण्वपुत्र-प्रस्कन्न ऋषि सूर्यो देवता आद्या नवर्चा गायत्रीच्छन्द अन्त्यास्तिस्रोऽनुष्टुभ अन्त्यस्तृचो रोगघ्न॰ उपनिषदन्त्योऽर्द्धर्चो द्विषघ्न सौरसूक्तजपे विनियोग॰।

ॐ उदुत्य जातवेदस देवं वहंति केतवो दृशे विश्वाय सूर्य्यमित्यादि। Rv I 50, 1

Col —इति सौर समाप्त।

Post Col :—शके १७२६ रक्ताक्षीनामसवत्सरे श्रावणवद्यनवमी सौम्यवासरदिने श्रीमच्चित्तपावनकुलाब्धि-गोडवोलत्युपनामक-श्रीब्रह्मीभूत॰ बाबूरावसूनु-सखारामेण लिखित स्वार्थं परार्थं। लेखकपाठकयो शुभ भवतु ॥ श्रीसविता सूर्य्यनारायणार्पणमस्तु ॥

168

3213 Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Extent in slokas 90 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

I

मृगारेष्टि । *Mrgāresti*

अथ मृगारेष्टि । सप्तदश सामिधेन्य । नम प्रवक्रो इत्यादि शोचिष्केशस्तमीमहोमपामिद न्यन् समुद्रस्य निवेशनं अन्यं ते अस्मन्नयन्तु हेतय पावको अस्मभ्य शिवो भवो नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे इत्यादि ।

Mrgāresti ends in 3A

II

पवित्रेष्टि *Pavitresti*

अथ पवित्रेष्टि । नम प्रवक्रो इत्यादि सप्तदशसामिधेन्य शोचिष्केशस्तमीमहोऽमपामिद न्यन् समुद्र अन्य ते । अस्मभ्य शिवो भवो इत्यादि ।

The sāmideni rcs only are given with certain directions

169

3267 रात्रिवर्गः । *Rāttrivarga*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 5 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 80 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

A collection of hymns mainly from the Rgveda, which relate to the goddess of night Some of the hymns it contains are —RV X 127, the 25th khailika sūkta, as printed in Max Muller's edition, VII 104, 22, I 133, 5, VIII 61, 13, X 152, 2A, the first nine rks of the 28th khailika sūkta as printed in Max Muller's second edition of the Rgveda There are hymns, non vedic too

As appears from the *samkalpa* given on the obverse of

the first leaf, this is to be recited for the welfare of a female in the lying-in-chamber, and her child

देशकालौ सङ्कीर्त्य तिथौ अस्या सूतिकाया· सबालकस्य च सर्व्वारिष्टशान्त्यर्थं रात्रिदेवताप्रीत्यर्थं रात्रिसूक्तपठनमहं करिष्ये ।

170

3445 *The same*

Substance, country made paper $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 80 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

171

7875 प्रैषाध्याय । *Praisādhyāya*

Substance, country-made paper $8 \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 13 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 150 Character, Nāgara Date, Samvat 1763 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —इति शाङ्खायनप्रैषाध्याय· ।

Post Col —सवत् १७६३ वर्षे माघवदी १४ तिथौ भौमवासरे काश्यां विश्वेश्वरसन्निधौ हरिहरात्मजदी विरेश्वरसुतशिवदेवेन लिखितमिदं यथादृष्टमित्यादि । स्वार्थं परार्थं च ।

See W p 29, which somehow is connected with Bhattanārāyana's name There are altogether 72 *mantras* of which 68 begin with होता यक्षत् etc , etc , while in Broomfield's "concordance" there are 100 mantras with होता यक्षत् as their initial words But one at least of the 72 mantras here is not found in Broomfield होता यक्षत् is called प्रैष ।

172

7889 सुपर्णाध्याय । *Suparnādhyāya*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 7\frac{3}{4}$ inches Folia, 11 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 214 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

A hymn in praise of Garuda, accented, called in W p 22, Suparnādhyāya in 31 vargas not found in the printed edition of RV Samhita Appears to be an apocryphal work

173

6263 **दर्शपौर्णमासेष्टिमन्त्रव्याख्या ।** *Darśa-Paurnamāsesti-mantravyākhyā The Title is from the note-book*

Substance, country made paper 9½×5 inches Folia, 14 Lines, 12-14 per page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

The first leaf is marked हौ सू भाष्य उत्तरार्द्ध । *Hau-sū*— is evidently the abbreviation of Hauttra sūtra

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

भुजगा भुजगा यस्य वामगा वामलोचना ।
सर्व्वदा सर्व्वदा दिश्यात् सशिव· सशिव शिवम् ॥

अथोत्तरार्द्धगतमन्त्रार्थं प्रस्तूयते ॥

सौत्रो निगद प्राजापत्य अग्नये समिध्यमानाय अनुब्रूहि— हे होत अग्निसमिन्धनार्थं तदर्था ऋचोऽनुब्रूहीत्यर्थ । यदि अग्न० होतानुब्रूहीति तदा स एवार्थ· होतृपदाध्याहारो न भवतीति विशेष । हौत्रसूत्रनिगद — ब्रह्मन् सामिधेनीरनुवक्ष्यामि । हे ब्रह्मन् अग्निसमिन्धनार्था ऋच अनुक्रमेण वक्ष्यामि । सौत्र यजु प्रजापतेऽनुब्रूहि ॐ अनुब्रूहि हि प्रजापते होतस्त्व सामिधेनीरनुब्रूहि ॥

The meanings of different symbolic syllables, not explained in other commentaries, have been explained in this work

174

3981 **कुष्माण्डटीका ।** *Kusmānda-tīkā*

Substance, Kaśmīri paper 7½×5 inches Folia, 35 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 650 Character, Kaśmīri of the seventeenth century Appearance, fresh Complete

The commentary begins in the 10th line of the first leaf

अथ कुष्माण्डटीका ।

पापान्मुक्तिश्च पुण्यस्य वृद्धिरस्ति द्विजन्मनाम् ।
कुष्माण्डमन्त्रपाठेन महापापहरेण च ॥
कुष्माण्डमन्त्रान् प्रजपेच्छुचिर्भूत्वा समाहित ।
निषिद्धयोनिरमणाद् भ्रूणहत्यानिवृत्तये ॥

ॐ कुष्माण्डानि कुष्माना शकुनीनामण्डस्तानाम् ॥ अस्य ज॰ कुष्माना कुष्मसञ्ज्ञकाना मुनीना शकुनीना पक्षिणा हसरूपानामिति यावत् । अण्डस्ताना ।अण्डेषु तिष्ठतीति अण्डस्था अन्तेष्वेव स्थिताना सता ये मन्त्रास्ते कुष्माण्डा । etc , etc

Colophon —समाप्तेय कुष्माण्डमन्त्रटीका ॥ शुभ भवतु ॥

It ends thus —

अग्नि प्रीयता अग्निप्रीतेस्तु वायु॰ प्रीयता वायुप्रीतेस्तु सूर्य॰ प्रीयता सूर्यप्रीतेस्तु ब्रह्मा प्रीयता ब्रह्मप्रीतेस्तु कुष्मादय॰ प्रीयन्ता कुष्मादय॰ प्रीता सन्तु । अनेन कुष्माण्डमन्त्रजपेन पापान्मुक्ति॰ पुण्यस्य वृद्धिरस्तु । कुष्मन्दय प्रागुक्ता । प्रायश्चित्ते मन्त्राः यत्र कुष्मन्दय प्रागुक्त॰ प्रायश्चित्तमन्त्रे मासक ब्रह्मणा (lacuna . .)येर ॥(?)

Series of expiatory Rcs from various sources such as V S 20, 14, 15, 16 In the commentary on V S 20, 14, Sāyana says अग्निवायुसूर्यदेवत्या तिस्रोऽनुष्टुभ॰ कुष्माण्डीसञ्ज्ञा॰ TA II 6 contains 13 mantras of the Kusmānda class TA II 7 gives the akhyāyikā and II 8 gives the list of sins from which these mantras purify

175

2348 उत्तरशान्तिः । *Uttaraśānti*

For the MS and the work see L 3239
The final benedictory rks.

176

5739 **विठ्ठलऋङ्मन्त्रसारभाष्यम् ।** *Viththala-Rnmantra-Bhasya*

By Kāsīnātha Upādhyāya, son of Anantopādhyāya

Substance, country made paper 12×6¼ inches Folia, 27 In Tripātha form Character, Nāgara Date, Śaka 1720 Appearance, discoloured Complete

This gives exhaustive explanations of the twelve rks applicable to the worship of Viththala, a form of Visnu The rks are given in the middle of the leaf

Beginning —

श्रीमद्विठ्ठलसमपदकमल कमल करोति नो वाचा ।
यद्वि परोक्षप्रियविभुनिश्वसितैर्वर्णितं च निश्वसितै ॥

अथ श्रीमद्विठ्ठलदेवताप्रतिपादका मन्त्रा व्याख्यायन्ते । सर्व्वे वेदा यत्पदमामनन्तीति श्रुतेः । सगुणे ब्रह्मणि तत्तच्छब्दप्रवृत्ति-हेतूना संभवात् सर्व्वे शब्दा परस्मिन् पुंसि प्रवर्त्तन्त इति श्रीविष्णुसहस्रनामभाष्याच्च सर्व्वस्य देवस्य भगवत्प्रतिपादकतया सकलसूक्ताना तत्परत्व स्पष्टमेव । तथापि विशेषत श्रीविठ्ठलपर-त्वस्य श्रद्धावद्विद्वज्जनाना बोधार्थं यथामति कतिचिदेव मन्त्रा प्रदर्श्यन्ते ।

तत्र ऋक्संहिताया प्रथमाष्टके सप्तमाध्याये प्रथमसूक्तम् ।

Text इदं रूपे चरत, etc , etc

End —इत्यमृग्वेदपठिता मन्त्रा द्वादश विश्रुता ।
श्रद्धालुविबुधप्रीत्यै सुव्याख्याता यथामति ॥ १ ॥
बालाना बोधदार्ढ्यार्थमेतदाम्रेडितोदितम् ।
परम साहसं चापि क्षमता मे बुधव्रज ॥ २ ॥
श्रुत्याद्येकतमेनापि प्रयाणेन सनिश्चय ।
श्रद्धावता सतामेतत्त्रयं तु खलु बुद्धये ॥ ३ ॥

सिद्धान्तरस यदिमं भ्रमदोषंहर खलो न गृह्णीयात् ।
तदपि न हानिर्विद्यात् सुधारस सन्निपातीव ॥ ४ ॥
श्रीमद्विट्ठलदेवतादिविषयश्रुत्यादिमानत्रये
भाष्य भाष्यविदा मत विरचित मोदप्रद धीमताम् ।
काशीनाथसमाह्वयेन विदुषा श्रेष्ठादनन्ताभिधो-
पाध्यायाद्भवता सुपादकमले श्रीविट्ठलस्यार्पितम् ॥ १ ॥

Colophon —श्रीमदनन्तोपाध्यायसूरिसूनु-काशीनाथोपाध्यायविरचित
श्रीमद्विट्ठलऋङ्मन्त्रसारभाष्यं समाप्तिमगमत् ॥

Post Colophon Statement —
श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७२० कालयुक्तनामसवत्सर श्री सु ३
श्रीक्षेत्रपण्ढरपुरी लेखन समाप्त ॥ श्रीविट्ठल जय विट्ठल जय
जय विट्ठल ॥

177

5768B मन्त्रभागवत । *Mantra-Bhāgavata with Nīlakantha's commentary*

Substance, country-made paper 10½ × 5 inches Folia, 26 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

It is divided into four kāndas

The original of this manuscript was evidently defective, as there is no end of the first kānda and the beginning of the second. After the 29th mantra of the first kānda it gives that marked 16, which belongs evidently to the second kānda, and the first colophon in the MS is that of the second kānda

For the work see L 1511 The mantras are said to be 250 rks, though not found by counting, bearing on the worship of Rāma and Krsna

19B, इति श्रीमत्-पदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतस-
गोविन्दसूनो श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ स्वोद्धृतमन्त्रभागवतव्याख्याया
मन्त्ररहस्यप्रकाशिकाया वृन्दाबनकाण्डो द्वितीय No of ṛcs

39, 23B, अक्रूरकाण्डस्तृतीय No of rcs 30, 26B, मथुराकाण्डश्चतुर्थ समाप्त No of rcs 10 समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

The comm ends —

साङ्गेच्छतद्दयमृचा रामकृष्णकथानुगम् ।
दर्शित भगवास्तेन तुष्यतात् सात्वतापति ॥

178

8650 **मन्त्रभागवतव्याख्या ।** *Mantrabhagavatavyākhyā*

Substance, country paper 11×5 inches Folia, 45 Lines, 11 on a page In Trīpāth form Character, old Nāgara, Incomplete

The incomplete manuscripts end with अक्रूरकाण्डस्तृतीय । The first kānda is here called गोकुलकाण्ड । Number of rcs 30

179

5768A **मन्त्ररामायणम् ।** *Mantra Rāmāyana with Nilakantha's commentary*

Substance, country made paper 12×7 inches Folia, 41, including the two leaves of an index of the pratīkas of the mantras In Tripātha form Character, Nāgara Date, Samvat 1936 Appearance, fresh Complete

This explains the Rāmaraksā Kavaca and the vedic mantras, referring to Rāmacandra The number of mantras is 156 in the index and 146 in the text

38B, इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरिसूनो श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ खोद्धृतमन्त्ररामायणव्याख्या मन्त्ररहस्यप्रकाशाख्या समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon —संवत् १९३६ समे मीतौ—मार्गशीर्ष द्वतीया सोमवार ।

See H P R Vol III, No 216

180.

8649 **मन्त्ररहस्यप्रकाशिका** (*Mantrarahasyaprakāsikā*)

Being a comm on Mantra-Rāmāyana by Nīlakantha

Substance, country paper 10½×5 inches Folia, 61 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 2,160 Character, Nāgara Date, Samvat 1892 Worm eaten Complete

Colophon —इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशगोविन्दसूरिसूनो श्रीनीलकण्ठस्य कृति' स्वोद्धृतमन्त्ररामायणव्याख्या मन्त्ररहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ।

Post Col —सम्वत् १८९२ रामिति चैत्रशुक्लसप्तमीदिन लिखित वनारसमध्ये ।

181

5768 **मन्त्रकाशीखण्ड ।** *Mantra kāsīkhanda with Nīlakantha's commentary*

Substance, country-made paper 12×7 inches Folia, 26 In Tripāṭha form Character, Nāgara Date Sam 1936 Appearance, fresh Complete The last two leaves give the pratīkas of 47 mantras

This compiles and explains vedic mantras, referring to the various deities and Tīrthas at Benares

See H P R Vol III, 213

After the mangalācarana —

प्रतेरथमिति द्वादशर्चं सूक्त etc

24B, इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरन्धरचतुर्द्धरवंशावतंसगोविन्दसूरिसूनोर्नीलकण्ठस्य कृति स्वोद्धृतमन्त्रकाशीखण्डव्याख्यामन्त्ररहस्यप्रकाशिका समाप्तिमगमत् ।

अथ प्रसङ्गान्मणिकर्णिकामन्त्रमुद्धरति ।

24B, *Last Colophon* —इति श्रीमणिकर्णिकामन्त्रोद्धारः । समाप्तश्चायं ग्रन्थ ।

Post Col 26A —इति अथर्व-काशीखण्ड-मन्त्रानुक्रमणी समाप्ता सवत् १९३६ समैनाम कार्त्तिककृष्णपक्षे १५ गुरुवासरे ।

182

6503 गायत्रीरहस्य or [ऋग्वेदि] संध्याभाष्य ।

Gāyattrīrahasya or *Ṛgvedisandhyā-Bhāsya by Parasurāma Vyāsa*

Substance, country-made paper 8½ × 5 inches Folia, 58 Lines, 9 per page Character, modern Nāgara Appearance, fresh Incomplete at the end

Every leaf is marked स भा॰

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

ॐ कारमम्रत ब्रह्म शिवमक्षरमव्ययम् ।
यमामनन्ति वेदेषु त प्रपद्ये विनायकम् ॥ १ ॥
श्रीसूर्य्य श्रीनिवासश्च श्रीकण्ठ श्रीगणेश्वराट् ।
परमात्मा गुरुर्हंस सोहमित्याश्रये धिया ॥ २ ॥
ॐ कारे हयसयुक्ता त्रिलोकी वेदवत्सला ।
गायत्री कामगौ सेव्या धर्म्मकामार्थमोक्षदा ॥ ३ ॥
यो नोऽस्माकन्तु जीवानां स्वस्मिन् बुद्धि प्रचोदयात् ।
तस्य देवस्य सवितुर्भर्गो + + मुपास्महे ॥ ४ ॥
सन्ध्योपासनया तुष्येत् परात्मा परमेश्वर ।
वर्ण्यते + + गायत्रीरहस्य पारमार्थिकम् ॥ ५ ॥
प्रणवव्याहृतिगायत्र्यादिकैर्मन्त्रै सन्ध्योपास्ति कुर्य्यात् । तत्र याज्ञवल्क्य॰ ।
ॐ कारो व्याहृति सप्त गायत्री + + सा तथा ।
आपोहिष्ठा हचाग्निश्च सूर्य्यश्चाप॰ पुनन्त्विति ॥ etc , etc

10B, इति गायत्रीरहस्ये प्रथमोऽनुभव , 14A, सकल्पसन्ध्यार्थध्यानानन्दो नाम द्वितीयोऽनुभव , 23B, तृतीयोऽनुभव , 30A, चतुर्थोऽनुभव ।

35A, श्रीमद् व्यासपरशुरामविरचिते गायत्रीरहस्ये गायत्र्युपासनानन्दोदयो नाम पञ्चमोऽनुभव ।

40B, इति गायत्रीरहस्ये गायत्र्यर्थानुसन्धानानन्दोदयो नाम षष्ठोऽनुभव , 46A, सप्तमोऽनुभव — इति प्रात सन्ध्याविधि॰ ।

183

9424 **गायत्रीभाष्यम् ।** *Gāyattrī Bhāsya by Sāyanācārya*

Substance, country made paper 11½×5 inches Folium one Lines, 14 plus four Extent in slokas, 20 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old Prose Generally correct Complete

Colophon.—इति सायनाचार्य्यमाधवीये गायत्रीभाष्य सम्पूर्णम् ।

184

9155 **गायत्रीभाष्यम् ।** *Gāyattrī Bhāsya by Sāyanācārya*

Substance, country-made paper 12×6 inches Folium, 1 only Lines, 9 on a page Extent in slokas, 20 Date, Sam 1911 Character, Nāgara Appearance, tolerable Prose Generally correct

It begins thus — ॐ श्रीगणेशाय नम ।

अथ गायत्रीभाष्यमाह । ॐ तत्सवितुर्वरेण्य भर्गोदेवस्य धीमहि धियो यो न' प्रचोदयात् । १ । य सविता देव नोऽस्माक धिय कर्म्माणि धर्म्मादिविषया वा बुद्धि प्रचोदयात् प्रेरयेत् । तत्तस्य सर्व्वासु श्रुतिषु प्रसिद्धस्य देवस्य द्योतमानस्य सवितु' सर्व्वान्तर्य्यामितया प्रेरकस्य जगत्स्रष्टुः परमेश्वरस्य आत्मभूतं वरेण्यं सर्व्वैरुपास्यतया ज्ञेयतया च सम्भजनीय । इत्यादि ।

It ends —ध्यायते लिडि बहुल छन्दसीति सम्प्रसारणं व्यत्ययेन पद । यद्वा धीङ आधारे तिङ् बहुल छन्दसीति विकरणस्य लुक् । प्रचोदय ते लिट अडागम + + + योगादनिघात' आचामस्यानुदात्तत्वे णिन्स्वर' ॥ (?)

Col —इति सायनाचार्य्यमाधवीये गायत्रीभाष्यं सम्पूर्णमगमत् ।

सवत् १९११ भाद्र । ॐ काशीविश्वेश्वराय नम' ।

185

2159 **ह्विरण्यकेशीयाः सर्व्वतोभद्रमण्डलदेवताः ।**

Hiranya keśiyāh Sarvatobhadramandaladevatāh

Substance, country-made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 2 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 40 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old, pasted and discoloured Complete Accented

Colophon —इति सर्व्वतोभद्रमण्डलदेवता ।

It begins —

ब्रह्मं जज्ञान प्रथम पुरस्तात् विसी मत सरुचोवे न आव
स बुध्नियां उपमा अस्य विष्ठा सतश्च योनिमसतश्चविव ।१।

It contains 30 rks After the 30th we have भैरवे भैरव (३१) गदायै गदा (३२) त्रिशूलाय त्रिशूल (३३) वज्राय वज्रं (३४) शक्तये शक्ति (३५) ब्राह्म्यै ब्राह्मी (५०) वाराह्यै वाराही (५१) चामुण्डायै चामुण्डा (५२) वैष्णव्यै वैष्णवी (५३) महेश्वर्य्यै महेश्वरी (५४) वै + + वैनायकीम् (५५) । Here ends the MS

To all appearances the MS is very old On a slip of white paper, pasted over the upper margin of the first leaf, it is noted ह्विरण्यकेशीया मण्डलदेवता प्रारम्भ ॥ ५५ ॥ श्री ॥

186

1938 **नीतिमञ्जरीभाष्यम् ।** *Nitimañjari-Bhāsya*

by Dyā Dviveda, son of Purusottama and grandson of Mukunda Dviveda

Substance, country-made paper $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 32 in all Lines, 13—15 on a page Character Nāgara Date (?) Appearance, fresh Fragment

(The last four astakas are each separately paged, fifth complete in 9 leaves, sixth in 10 leaves, 7th in 5 leaves, 8th in 8 leaves)

For a description of the work see L No 4183 See also

H P R III, 159 and I O Catal Nos 4022 and 4023 It is a well-known work on morals culled out from the sūktas of the Rg Veda

The 'Bhāsya' by the author himself is not so well known

The Bhāsya on the fifth astaka commences—

तृतीये नीतिवाक्यानि दर्शयित्वा यथामति ।
पञ्चमे नीतिवाक्यानि लिख्यन्ते द्याद्विवेदिना ॥
गुरु सतोषयेदित्यर्थं आह ।

Colophon —

इति श्रीद्विवेदपुरुषोत्तमसूनुना द्विवेदद्याद्वयेन विरचिते नीति-
मञ्जरीभाष्ये पञ्चमाष्टके नीतिवाक्यानि ।

The sixth begins —

सरस्वतीमह वन्दे सभाष्या नीतिमञ्जरी ।
द्यादिवेदस्य चाद्वस्य मुखे स्थित्वा कृता यया ॥
अधर्मे मतिं न कुर्यादित्यर्थं आह ।

Colophon —

षष्ठाष्टके नीतिवाक्यानि ।

The seventh begins —

द्याद्वय श्रुतितत्त्वज्ञ' षष्ठेऽष्टके बृहन्मति ।
दर्शयित्वेतिहासान् य सप्तमे दर्शयत्यथ ॥
पैशुन्य न कुर्यादित्यर्थं आह ।

Colophon —

सप्तमाष्टके नीतिवाक्यानि प्रदर्शितानि ।

The eighth commences —

नीचसङ्गो न कर्त्तव्य इत्याह ।
असता सङ्गदोषेण साधुर्य्यात्यपि विक्रियाम ।
इन्द्रेण बाधिता देवा साधुनाऽसुरसगते ॥
तदर्थेयं इतिहासपूर्व्वा ऋक् —

Colophon —

इति श्रीद्यादिवेदकृते नीतिमञ्जरीभाष्ये अष्टमे नीतिवाक्यानि ।

Dyā Dvivedа wrote in Saka 1550, *i e* 1628 A D

187

2016 *The same (with the text)*

For the manuscript and the work see L 4183

This is a mere fragment

Post Col —सवत् १८७१ पार्थिवाब्दे फाल्गुनवद्यचतुर्दश्यां श्रीकाश्या ब्रह्मोपनाम्ना गोविन्देन लिखितम् ॥ शुभ भवतु ॥

The MS has only 9 leaves and not 10 as given by R Mitra The other leaf is of no use

188

1962 ऐतरेयब्राह्मण। *Aitareya Brāhmana*

(In 8 pañcikās)

I Substance, country made paper $8\frac{3}{4} \times 4$ inches Folia, 21 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1659 Appearance, discoloured

Colophon —इति प्रथमपञ्चिका समाप्ता।

Post Col —शके १६५९ कालयुक्तनामसंवत्सरे फाल्गुनवद्य ८ गुरुवासरे तद्दिने प्रथमपञ्चिका समाप्ता। श्रीरस्तु॥

इदं पुस्तक भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितम्। स्वार्थं परोपकारार्थं च। यादृशं पुस्तकमित्यादि। भग्नपृष्ठेत्यादि।

II Substance and measure, the same Folia, 24 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1661 Appearance, discoloured

Col —इति द्वितीयपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्याय॰। इति द्वितीयपञ्चिका समाप्ता।

Post Col —श्रीब्रह्मार्पणमस्तु। शक १६६१ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे चैत्रशुद्ध १४ तद्दिने समाप्त।

इद पुस्तक भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितं स्वार्थं परार्थं च। श्रीगजानन। श्रीश्रीराम॥

III Substance, the same $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 75 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1666 Appearance, discoloured

Col —इति तृतीयपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्याय।

Post Col —

ग्रहोन्क्थमेकादश। देवविशस्त्रयोदश। सोमो वै राजामुष्मिंस्तुर्दश। देवा वा असुरैर्युद्धं षट्। यज्ञो वै देवेभ्योऽन्नाद्य षट्। शके १६६६ रक्ताक्षीनामसंवत्सरे। ग्रन्थसंख्या ९०९।

IV Substance, the same $7\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1624 Appearance, discoloured and brittle

Col —इति चतुर्थपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्याय ।

Post Col —शके १६२४ चित्रभानुसवत्सरे आश्विनमासे शुक्लपक्षे एकादशी ११ भानुवासरे लिखितम् ।

In a later hand ग्रन्थसख्या ५०० ।

V Substance, the same 9×4 inches Folia, 26 Lines, 10 to 12 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Date (?) Appearance, discoloured

Colophon —इति पञ्चमपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्याय ।

Post Col —

सिद्धार्थिनो माधवस्य द्वादश्या कृष्णपक्षके ।
सौम्येऽलिखद्भागवतो यज्ञेश स्वपरार्थत ॥

VI Substance, the same $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 35, of which the last two are a restoration Lines, 8, 9 on a page Character, Nāgara Date (?) Appearance, old

Col —इति ब्राह्मणषष्ठमपञ्चिका समाप्त ।

VII Substance, the same $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 31 Lines, 5 to 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1750 Appearance, discoloured and fragile

Date and Colophon —

सवत् १७५० मार्गशीर्षशुद्ध पौर्णमास्या रविवारेण लिखितम् ।
शेवडे विश्वनाथेन लिखितम् । सप्तमपञ्चिका समाप्त ।

One line more

VIII Substance, the same $8\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 20 Lines, 9, 10 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1660 Appearance, discoloured and brittle

Colophon —अष्टमपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्याय ।

Post Colophon —शके १६६० कालयुक्तनामसवत्सरे भाद्रपदवद्य १० तद्दिने अष्टमपञ्चिका समाप्त ॥

इद पुस्तक भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥

Printed by Haug (with an English translation) Printed in the Bibl Ind series with Sāyana's commentary, and in the Anandāsrama series Translated into Bengali by R S Trivedī, with notes and indices Aufrecht edited the book in Roman character with extracts from Sāyana's commentary in 1879 The work contains four of the 7 soma sacrifices and other minor ceremonies

189

460 *The same*

To the end of the seventh pañcikā

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 26 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 400 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old Generally correct

Post Col Statement —

शाभद्वते नारायणेन लिखिता ।

190

4179 *The same*

Substance, country-made paper $9 \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia,—pañcikā I 20, II 30, III 32, IV 24, V 27 (the first 7 leaves missing), VI 26 VII (two copies, one complete in 35 leaves and the other incomplete with 21 leaves) VIII 20 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

191

3131 *The same* (**प्रथमपञ्चिका**)

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 25 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Saka 1713 Appearance, discoloured

Post Col —शके १७१३ बिरोधिकृन्नामसवत्सरे पौषशुद्धप्रतिपदा रविवासरे तद्दिने इद पुस्तक समाप्तम् । चिपोणकरोपनामक-विनायकभट्टस्य सुतकृष्णेन लिखितम् । हेरम्बऽवतु मा स्वार्थेऽ परार्थम् ।

192

3132 *The same* (द्वितीयपञ्चिका)

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 32 Lines, 8 on a page Written in two different hands Character, Nāgara Date, Samvat 1796 Appearance, discoloured

Post Col —सवत् १७९६ शुक्लनामसवत्सरे पौषकृष्णषष्ठी इन्दुवारे तद्दिने भडकबकरोपनामक चिन्तामणिन काश्या विश्वेश्वरसन्निधौ लिखितम् ।

रामकृष्णभट्टद्विवेद्येयस्य दत्तम् ।

193

3133 *The same* (चतुर्थपञ्चिका)

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 30 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date (?) Appearance, discoloured and writing effaced in places Complete

194

3775 *The same* (पञ्चमपञ्चिका)

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 46 Lines, 6 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1682 Appearance, fresh

The date of the MS —शाके १६८२ विक्रम सवत् पौषकृष्ण ५ ।

195

3134 *The same* (षष्ठपञ्चिका)

Substance, country made paper $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 20 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

196

3135 *The same* (सप्तमीपञ्चिका)

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 28 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

197

3136 *The same* (सप्तमीपञ्चिका)

Substance, country made paper 7×3½ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

198.

3137 *The same* (अष्टमीपञ्चिका)

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 23 Lines, 9, 10 on a page Character, Nāgara Date Samvat 1742 Appearance, discoloured Complete

The Post Colophon Statement —

सवत् १७४२ समये कार्त्तिककृष्णपञ्चमी सौम्यवासरे लिखित शुभमस्तु ॥

199

22. *The same, here called* आश्वलायनब्राह्मण *Āśvalāyana Brāhmana* (पञ्चमपञ्चिका)

The MS. has been noticed in L 768.

This is the fifth book of the Aitareya Brāhmana, according to the Āsvalāyana Śākhā The whole of the Brāhmana is often called after Āsvalāyana In this book at least, there is no difference in reading from the Bibl Ind edition

Post Col —शुभमस्तु ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ श्रीराम ॥

In a different hand—

बालकृष्णस्य पुस्तक लिखित बालकृष्णेन ।

तरङ्गिणि त्व रचयाभिमानमकालमप्यूरमवाप्य मेघात् ।

ज्वालाजटालो न निदाघकालो यावद्भजेल्लोचनगोचरन्ते ॥

बालकृष्णीयमद· पद्यम् ।

On the reverse

वृक्षोपनामकस्येद राममूरे निवासिन ।

सर्व्वज्ञरामकृष्णस्य जगज्जानातु पुस्तकम् ॥

COMMENTARIES ON AITAREYA BRĀHMAṆAS OF THE ṚGVEDA

200

940 **ऐतरेयब्राह्मणभाष्य ।** *Aitareya Brāhmana-Bhāsya*

Sāyana's commentary on the Aitareya Brāhmana, forming part of his Mādhavīya vedārtha-prakāśa

For the manuscript see L 1801 It is not adequately described there

The manuscript contains all the pañcikās from I to VI, and does not want the fifth pañcikā as stated by Rājendralāla

Each pañcikā is paged separately The pañcikā I has after leaf 42, 27 leaves marked from 1 which are in a new and larger hand and comes very nearly to the end of the 6th khanda of the 4th chapter Then in the former hand follow 24 leaves marked from 1, which commencing from the 7th khanda of the fourth chapter, complete the first pañcikā

Post Colophon Statement —

इद पुस्तक मेहदले इत्युपनामगोविन्दात्मजनारायणेन लेखी ।
सवत् १९३३ शाके १७९८ सर्व्वधारीनामसवत्सरे उत्तरायणे वर्षा-
ऋतौ आषाढे मासे शुक्लपक्षे १ तिथौ गुरुवासरे सायकाले
श्रीगङ्गाविश्वेश्वरसन्नि[धौ] समाप्त ॥

Pañcikā II has 108 leaves, III, 142

Post Col —सवत् १९३३ आषाढमासे शुक्लपक्षे ५ सोमवासरे ।

IV, 63, V, 92, (at the top of the last leaf appear the words " Government Sanskrit College, Calcutta"— २३२३ वेद॰)
and VI, 82.

Post Colophon Statement —

इद पुस्तक मेहदले इत्युपनामगोविन्दात्मजनारायणेन लेखी ।
सवत् १९३२ शके १७९७ सर्व्वजिन्नामसंवत्सरे दक्षिणायने
हेमन्त ऋतौ कार्त्तिके मासे कृष्णपक्षे द्वादश्या तिथौ सौम्यवासरे
अपराह्णकाले श्रीगङ्गाकाशीविश्वेश्वरसन्निधौ समाप्ताय इदं
पञ्चिका । श्रीवेदपुरुषाय नम । etc.

There are 28 leaves more marked from 1, in a different hand, of the text of the five adhyāyas of the fifth pañcikā It contains the colophon

पञ्चमपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्याय ।

201

1608 *The same*

A. Third pañcikā

Substance, foolscap paper 13×4½ inches Folia, 2-27 (first leaf missing) Character, Nāgara Date, 1880 A D Appearance fresh Incomplete Covers from p 181 to p 243 of Sāmaśrami s edition of the third pañcikā

B Fourth pañcikā

Substance, foolscap paper 12½×4 Folia, 85 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Complete

C Fifth pañcikā

Substance, foolscap paper 12½×4 inches Folia, 80 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Complete

D Sixth pañcikā

Substance, foolscap paper 12½×4 inches Folia, 101 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Complete

E Seventh pañcikā

Substance, foolscap paper 12½×4 inches Folia, 56 Character, Nāgara Date (?) Appearance fresh Complete

F Eighth pañcikā

Substance, foolscap paper 13½×5½ inches Folia, 33 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Complete

There is one leaf of country-made paper beginning with धिया कृता यागाद्यनुष्ठानबुद्ध्या । and ending with भूमिरेव उपल-क्षणीया ॥

The Bibliotheca editor Satyavrata Sāmaśramī seems to have made the most of this MS

Then in a smaller and later hand in black ink

इद पुस्तक रामचन्द्रदेवसुत-रङ्गनाथदेवसुत-कोडदेवस्य ।

On the obverse of the first leaf—इद पुस्तक कोडदेवस्य ।

204

2673 *The same*

Substance, country made paper 9 × 3½ inches Folia, 51 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1764 Appearance, discoloured Complete

Post Col —

सवत् १७६४ हेमलबसवत्सरे उदगयने ग्रीष्मर्त्तौ आषाढ-
कृष्णद्वादश्या भानुवासरे आकोटकरकोनेरितनयजनार्द्दनेन लिखित-
मिद पुस्तक कृष्णभट्टपुत्रशिवरामार्थे हरितुष्टये च । श्रीरस्तु ।

On the obverse of the first leaf—पुस्तक मुकुद० ।

205

100 *The same here called* आरण्यपञ्चक ।

The present manuscript is fully described by Rājendra lāla under No 874

Post Colophon Statement —

प्रमोदतसवत्सरान्तर्गतफाल्गुनकृष्णे द्वादश्यौ दम्बोनाडोपनाम्ना
ऐलम्भटस्य सुतेन रामानामधेयेनेद पुस्तक लिखितम् ।

206

1961 *The same*

Substance, country-made paper 8¾ × 4 inches Folia, 61 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1747 Appearance, oldish Complete

Post Colophon —

इद पुस्तक यारे इत्युपनामकवासुदेवस्य सुतरामचन्द्रेण लिखितम्
वास्तव्य च्येत्रवाड राङ्गापुर कृष्णासन्निध ।

शके १७४७ पार्थिवनामसंवत्सरे आश्विनवद्यप्रतिपदा इदं पुस्तक समाप्तम् । भागवत-इत्युपनामक-नारायणदीक्षितेन दत्त वास्तव्य टोके श्रीगोदातीर । राम ।

COMMENTARY ON THE ĀRANYAKA

207.

2309 **ऐतरेयारण्यकभाष्य ।** *Aitareyāranyaka Bhāsya by Sāyana*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 41 Lines on a page, 10 Extent in slokas, 1000 Character, Nāgara Date, Sam 1879 Appearance, fresh

The third Āranyaka only

Printed in Bibl Ind pp 305–384

Post Col —सवत् १८७९ आश्वीने ससर्प सञ्ज्ञाधिपनाम्नि पौषच्चयात् पूर्व्वभाविनि विजयनाम्नि सवत्सरे पराज्ये त्युपनाम्ना अनाभट्टेन लिखितम् ।

208

2375 **ऐतरेयोपनिषत् ।** *Aitareyopanisad*

Substance, foolscap paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 7 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Date (?) Appearance, discoloured Complete

Often printed Translated into English by Prof Max Muller in the S B E series, Vol I It means the fourth, fifth and sixth chapters, of the second of the five Aitareya Āranyakas

209

9527 *The same*

Substance, country made paper 13×5 inches Folia, 2 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 64 Character, Nagara Date (?) Appearance, tolerable Prose Generally correct Complete

210

2244 **आत्मषट्कोपनिषत् ।** *Ātmasatkopanisad.*

(Another name of Aitareyopanisad)

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 6 Lines, 7, 8, on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Date (?) Appearance, discoloured Complete

211.

2626 **ऐतरेयोपनिषद्भाष्य ।** *Aitareyopanisad-Bhāsya*

By Sañkara (with text in tripātha form)

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia, 20 Character, Nāgara Date, Samvat 1872 Appearance, discoloured

Post Colophon —शुभमस्तु सवत् १८७२ फाल्गुनकृष्णाष्टमी दिहा राम ।

The Bhasya in this MS has no introduction and begins with the explanation of the words आत्मा वा etc , and ends with the end of the sixth chapter of the second Āranyaka of the Aitareya Śaṅkarācārya does not explain the seventh chapter, which is regarded as outside the *Upanisad.* The present MS contains also a commentary on the seventh by an anonymous author in the form of Dīpikā.

212

1024 **ऐतरेयोपनिषद्भाष्यटिप्पनम्।** *Aitareyopanisad-Bhāsya-tippana by Jñānāmrta Yati, disciple of Uttamāmrta*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 17 Lines, 13, 15, on a page Extent in slokas, 750 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old and worn out Prose Generally correct

The manuscript contains the commentary on Śaṅkarācārya's Bhāsya on the second of the Āitareya Āranyakas, here called the first Āranyaka of Aitareyopanisad

It begins thus —श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुचरणाभ्यां नमः ।

प्रत्यगरूपं परं ब्रह्म प्रज्ञानघनमक्षरम् ।
प्राज्ञं प्राणविरा + + + + + + + + + म्यहम् ॥ १ ॥
ऐतरेयमृषिं वन्दे व्यासं शङ्करमीश्वरम् ।
कन्यातीर्थगरीयासमानन्दारण्यगीर्गुरुम् ॥ २ ॥
मूढे मयि कृपा कार्या सद्भिराचार्यशासनात् ।
यतोऽहमैतरेयानुवृत्तेष्टिप्पनमारभे ॥ ३ ॥

ऐतरेयोपनिषद्भाष्यमारभमाणो भगवान् भाष्यकारः श्रोतृणां सुखप्रतिपत्त्यर्थं प्रयोजनादिदर्शनप्राप्त्यर्थं चातद्व्यावृत्त्या व्याख्यायोपनिषदस्तित्वं प्रतिजानानोऽविघ्नेन परिसमाप्त्यादिप्रयोजनसिद्ध्यर्थमर्थात्तदनुस्मृतिलक्षणं मङ्गलमाकलयति एष पन्था ।

End —अहमेव परं ब्रह्म ब्रह्मैवाहं न संशयः ।

संसारो मे तमोरूपो + + नास्ति न सेत्स्यति ॥ १ ॥

Col —इति श्रीमदुत्तमामृतपूज्यपादशिष्यस्य ज्ञानामृतयते कृतौ श्रीम
दैतरेयोपनिषद्भाष्यटिप्पने प्रथमारण्यक समाप्तम् ॥
श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥

213

1656. *The same.*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 13 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 350 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable Prose A fragment

Colophon —

इति श्रीमदुत्तमाश्रमपूज्यपादशिष्यज्ञानामृतयते कृतौ श्रीम-
दैतरेयभाष्यटिप्पने प्रथममारण्यकम् । (?)

It begins —

आत्मा वा इत्याद्युत्तरग्रन्थेन ब्रह्मविद्यैवोच्यते इति परिशेषयितु
उक्तमनुवदति परिसमाप्तमिति । यच्च यावच्च कर्मजातमपरब्रह्म-
विज्ञानञ्च श्रुत्यन्तरेषु श्रुत तत् सर्व्वं अत्र नोक्तमित्यत आह एषेति ।

This is the beginning of the fourth chapter

214.

611 **बह्वृचब्राह्मणोपनिषत्,** *Bahvrca Brāhmanopanisad* (*Another name of Aitareyopanisad*) **भाष्यसहिता विवरणसहिता च ।**

The Vivarana is a gloss on Sañkarācārya's comm on the Upanisad, by Abhinava Nārāyanendra Sarasvatī, disciple of Kaivalyendra Sarasvatī

For the manuscript see L 1487

The text Aitareyopanisad and the Bhāsya comm of Sankarācārya have often been printed

215

10472 *The same vivarana here called* **आत्मषट्क-भाष्यटीका।** *Ātmasatka-Bhāsya tīkā*

Being a commentary on Sañkarācārya's Bhāsya on Ātmasatka or Aitareyopanisad

By Abhinava Nārāyanendra

Substance, country made paper 9¾ × 4½ inches Folia, 77 Lines, 9, 10 on a page Extent in slokas, 1386 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Col —इति श्रीमदभिनवनारायणेन्द्रविरचितात्मषट्कभाष्यटीका समाप्ता ॥

Beg —ॐ आत्मा वा इदमित्यादिना केवलात्मविद्यारम्भस्यावसर वक्तुं वृत्त कीर्त्तयति परिसमाप्तमिति ॥

216.

9519 **आत्मषट्कोपनिषन्निगूढार्थप्रकाशनम्।**

Ātmasatkopanisannigūdhārthaprakāsana *By Dāmodara*

Substance, country-made paper 13 × 5 inches Folia, 4 Lines, 11 13 on a page Extent in slokas, 160 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable Prose Generally correct Complete

The leaves are marked ऐ उ दा or ऐ दा

A comm on ऐतरेयोपनिषत् which the commentator divides into six khandas, and calls it Ātmasatkopanisad

Beginning —ॐ श्रीगणेशाय नम। पूर्व्वोक्तै कर्म्मभिः सविशेषोपासनाभिश्च शुद्धचित्तस्य तत एव साधनचतुष्टयसम्पन्नस्य केवलात्मस्वरूपावस्थानलक्षणमोक्षसिद्धये केवलात्मविद्यारभ्यते। आत्मा वा इदमित्यादिना खण्डषट्केन ॥

अत्र हि केवलात्मैव प्रतिपिपादयिषितः एक एवेत्युपक्रमे सर्व्वं तत् प्रज्ञानेत्र प्रज्ञाने प्रतिष्ठित प्रज्ञान ब्रह्मेति सर्व्वस्य प्रत्यगात्म-

ब्रह्मणि कल्पितत्वप्रतिपादकः उपसंहारे चात्मकैवल्यप्रतिपादनात् स एतमेव पुरुषं ब्रह्म ततमपश्यत् मध्ये परामर्शात् ॥ इत्यादि ।

Colophon —इति श्रीदामोदरशास्त्रिकृतात्मषट्कोपनिषन्निगूढार्थप्रकाशनम् ।

217

2625 **संहितोपनिषद्विवरणम्,** *Samhitopanisad-vivarana*

By Sankaracarya

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, marked 26 to 31 and 51 to 68 Lines, 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Discoloured Incomplete

What is Samhitopanisad? The second and third Āranyakas of the Aitareya are called Samhitopanisad and are commented upon as such by Sankara The IV—VI chapters of the second Āranyaka, again, are called Aitareyopanisad, and are, as such, commented upon by Sankarācārya. But the third Āranyaka begins with the following words अथातः संहिताया उपनिषत्, and properly speaking, that should be the Samhitopanisad Leaves 51 to 68 of the present MS contain the commentary on the third Āranyaka only Folia 26 to 31 contain no colophon

Though the commentary is called Vivarana, it is really the Bhāsya of Sankarācārya

See Cs 193

218.

1258 शाङ्खायन-ब्राह्मण, or कौषीतकि-ब्राह्मण ।

Śāṅkhyāyana Brāhmana or *Kausītakī Brāhmana*

Two manuscripts, each with 15 adhyāyas

I Substance, country-made paper $7 \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 95 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 1300 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old Generally correct Complete

The last leaf is a restoration, dated Samvat 1851 and Śaka 1716

Post Col —श्रीस १८५१ शाके १७१६ पौष शुक्ल ३ तृतीया गुरौ तद्दिने प गङ्गेश्वरसूनु प विश्वेश्वरेण त्रुटपत्र पूरित वाराणस्या । प विश्वेश्वरस्येद पुस्तकम् ।

II Substance, country-made paper $7\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 105 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 1600 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old Generally correct Complete

For other manuscripts see Weber No 79, p 18 and I O. Catal 89

219

1049 महाव्रतम् (ब्राह्मण) । *Mahāvrata Brāhmana.*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 9 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 200 Character Nāgara Date Sam 1717 Appearance, old Prose Generally correct Complete

It is a supplementary section of the Śāṅkhyāyana Brāhmana, devoted to the Mahāvrata rite—a ceremony on the 11th day of Gavāmayana rite—complete in two chapters

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः। ॐ प्रजापतिर्वै संवत्सरः। तस्यैष आत्मा यन्महाव्रत तस्मादेनत्परस्मै न प्रसंसेत्सर्वेषा भूतानामात्मान परस्मिन् दधानीत्यथो इन्द्रस्यैष आत्मा यन्महाव्रत तस्मादेनत् परस्मै न प्रसंसेत्।

It ends —

ब्रह्मैतदहर्ब्रह्मण्येव तद्ब्रह्म प्रतिष्ठापयन्ति ते अमृतत्वमाप्नुवन्ति। य एतदह उपयन्ति य एतदहरुपयन्ति।

Col —इति महाव्रते द्वितीयोऽध्याय। इति महाव्रत समाप्तम्। श्रीरस्तु।

Post Col —शुभ भवतु। सवत् १७१७ वर्षे प्रथम ज्येष्ठ शुद्ध १५ दिने लिखितमिद पुस्तकम्। काश्या पण्डाश्रीकृष्णादिभ्यादृसमस्त-पठनार्थम्।

To be differentiated from the Mahāvrata, as given in Aitareya Āranyaka and in Sāñkhyāyana Srauta sūttra See Velval pp 72–73, also No 89, the first two chapters only

220

372 कौषीतकि आरण्यक। *Kausītaki Āranyaka*

Substance, country made paper $6\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 75 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 675 Character, Nāgara Date (?) Appearance very old and repaired Generally correct Complete

It is a part of the Kausītaki Āranyaka.

The last Col runs—

इत्यारण्यके एकादशोऽध्यायः। कौषितकी उपनिषत् समाप्तः।

Printed by Professor Cowell

The codex contains the Kausītaki Āranyaka, minus the Mahāvrata Brāhmana in two sections The first four chapters of the Āranyaka form the Kausītaki Upanisad, as commented upon by Sāñkarānanda in his Dīpikā He

describes the Upanisad as Caturadhyāyī ('अथ चित्रो ह वै गार्ग्यायणि'रित्यादिका 'य एव वेद' इत्यन्ता चतुरध्यायी कौषीतकीब्राह्मणोपनिषत्) The fifth and sixth chapters, minus the first paragraph of the fifth (from ऋतं वदिष्यामि माहिंसी), form Samhitā Upanisad and go over the same ground as the third of the Aitareya Āranyakas From the seventh to the 11th, the matter relates to Āranyaka proper (वैराग्य, etc) The last colophon (कौषीतक्युपनिषत् समाप्त) is a mistake of the scribe

See Belval No 89 and Weber's Berlin Catalogue No 79

In our 11th chapter are included Belvalkar's XII, XIII, XIV and XV chapters also

221

1855 **ऋग्वेदसर्व्वानुक्रमणी ।** *Rgveda Sarvānukramanī*

By Kātyāyana

Substance, country made paper $8\frac{1}{2}\times4$ inches Folia, 42 Lines, 8, 9 on a page Character, Nāgara Date, Šaka 1704 Appearance, old

Colophon —इति चतु·षष्ठिरनुक्रमणिका समाप्त ।

Post Col —श्रीशके १७०४ माघ शुद्ध ६ इन्दुवासरे लिखितमिद पुस्तकम् । भागवतचिन्तामणेन लिखितम् ॥

After the end of the Anukramanī proper we have the following —

तदेतत् सूक्त सहस्र सप्तदशक सपादाधिकम् । वर्गाणा द्वे सहस्रे एकविंशोत्तरे । ऋचा दशसाहस्राण्यृचा पञ्चशतानि ऋचामशीति पादश्चैतत् पारायण सप्रकीर्त्तितम् । शाकल्यदृष्टे पदलक्षमेके सार्द्ध तु वेदे त्रिसहस्रयुक्तम् । अष्टौ शतानि षड्विंशतिपदसख्या प्रकीर्त्तितेति ॥

एकपञ्चाशदृग्वेदे गायत्र्य शाकलेयके ।
सहस्रद्वितय चैव चत्वार्य्येव शतानि तु ॥

Published by Professor Macdonnel with Sadgurusisya's commentary, Anuvākanukramanī and Chandahsamkhyā, in Anecdota Oxoniensis series See I O Catal No 52 and H.P R II 5

After the Sarvānukramanī proper and before नम· शौनकाय नम· शौनकाय, we have the following rubbed over with yellow

ऋग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैशिरीयके नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे ।

222

1182 *The same*

Substance, country-made paper 10×5 inches Folia, 36 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 700 Character, Nāgara Date, Samvat 1810 Appearance, tolerable Generally correct Complete

सवत् १८१० वर्षे असाढवद १२ नागरे उल वाराणसीमाहे दीक्षत् गोवद रामनायजीनागर अमदावादी दीक्षत् शीवशङ्कर कृपाशङ्कर वाजेशङ्करने शीवार्पणं पोथी + + + ॥ शुभ भवतु ॥

The section containing the number of sūktas of each anuvāka, as described in I O Catal 53, is wanting in the present manuscript

223

2486 *The same*

Substance, country-made paper 7½×3 inches Folia, 48 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

The last Col —इत्यष्टमः ।

After the Colophon —तदेतत् सूक्तसहस्र सप्तदशक सपादाधिकं वर्गाणा द्वे सहस्रे एकविंशोत्तरे ॥ Then the 43rd and 45th verses of Anuvākānukramani of Macdonnel's edition

Post Col —मार्गशीर्षमासे शुक्लपक्षे द्वादश्या तिथौ भौमवासरे तद्दिने बालकृष्णभट्टेन लिलेख्य वेडकोपनाम्ना ॥ शुभ भवतु ॥

224.

3098 *The same*

Substance, country-made paper 8¾×4 inches Folia, 43 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1695 and Śaka 1560 Appearance, discoloured and dilapidated Complete

The first and the last leaves are pasted with fresh yellow paper

Colophon —इति सर्व्वानुक्रमणिका समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १६८५ वर्षे १५६० सर्व्वजितनाम संवत्सरे माघवदि ४ चतुर्थी सोमवासरे समाप्त ।

In a different hand

दि० हरिराम नी पोथि सहि दि० भाइया ॥ दी ॥ गोविन्द-रामजी ॥ दी श्रीवशङ्कर नी पोथी ॥ राम ॥

225

5875 *The same*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 57, of which the first and the thirteenth are missing Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old, discoloured and pasted

The same as published in the Anecdota Oxoniensis series, but here it is attributed to Vararuchi, the pupil of Kātyāyana

After तृतीया त्रिष्टुप् तृतीया त्रिष्टुप्, where the printed edition referred to ends, the following is added in the present MS —

एतत् सूक्तसहस्र सप्तदशक सपादाधिकमृग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैशरीयके नमः शौनकाय नम॰ शौनकाय ।

Then comes the colophon attributing the authorship of the work to Vararuci, the pupil of Kātyāyana

56B इति श्रीकात्यायनशिष्यवररुचिकृता ऋग्वेदसंहितायां अध्यायानां चतु॰षष्ठे सर्व्वानुक्रमणिका परिपूर्णा ।

Then comes छन्दःसंख्या published along with Sarvānu kramani in the Anecdota Oxoniensia in pp 54, 55

The MS comes to an end abruptly in the middle of the last pāda of the last sloka of Chandahsamkhyā.

226.

7929 *The same*

Substance, country-made paper 9¼×3¾ inches Folia, 37 Lines, 8, 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1549 Appearance discoloured

The work is complete, being made up with the leaves of three different manuscripts, foll 1–15 belonging to the first, 16 to 22 to the second, and 23 to the end to the third

Colophon —इत्यनुक्रमणी समाप्ता ।

Post Col —

सवत् १५४९ वर्षे वैशाखसुदि १ भूमे ३ याज्ञिकराजासुत याज्ञिकभाणापठनार्थं पुस्तकं लिखितम् ।

227.

4180 (S) *The same*

Substance, country made paper 7¾×4 inches Folia, 1, 2, 3, 5, 6 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

A fragment containing only the Paribhāsā and Sarvānukramanī of Kātyāyana down to 1 7 10

In this MS there is a section in the Paribhāsā after the 12th

228

1960 *The same.*

Substance, country-made paper 7¾×3½ inches Folia, 6 Lines, 7, 8 on a page Extent in slokas, 70 Character, Nāgara of the eighteenth century

The first leaf does not belong to the Paribhāsā at all, but to the Sarvānukramanī proper, beginning with अग्निर्नवमधुच्छन्दा· and ending with प्रतीत्यमग्नि[मारुतम्], that is, the first paragraph of the Śarvānukramanī as published by Prof. Macdonnel in the Ancedota Oxoniensis series

The second leaf begins with the second line of the second paragraph of the paribhāsā to the Śarvānukramanī by Kātyāyana It goes on as in the printed edition till the

12th paragraph, which ends in the sixth line of 5B, after which there is another paragraph, which is not known to Prof Macdonnel

That paragraph is

गोधा घोषा विश्ववारापालोपनिष निषत् ॥
ब्रह्मजायाजुहूर्नामागस्त्यस्य स्वसादिति ।
इन्द्राणी चेन्द्रमाता च सरमा रोमशोर्वशी ।
लोपामुद्रा च नद्यश्च यमी नारी च शाश्वती ॥
श्रीर्लाक्षा सार्पराज्ञी वाक् श्रद्धा मेधा च दक्षिणा ।
रात्री सूर्या च सावित्री ब्रह्मवादिन्य ईरिता ॥ १३ ॥
इतिपरिभाषा समाप्ता ।

229

4180 (R)

Substance, country-made paper 7½×4 inches Folia, marked 23, 25 to 29, 31, 33 to 37 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured

A mere fragment of Kātyāyana's index to the Rgveda, containing the end of the index of the fifth astaka and of a portion of the sixth and seventh

25A इति पञ्चमाष्टक ॥

य इन्द्रस्त्रयस्त्रिंशत् पर्व्वत चोषिाह्व त्विन्द्र सुतेषु नारद यदिन्द्र पञ्चोनागोषूक्त्यश्च सूक्तिनौ

33B इति सप्तमाष्टक ।

230

812 *The same*

With the comm by Sadgurusisya amplified by glosses

A Devanāgarī MS in 100 pages, half-bound in leather and of the foolscap size It is very incorrect

See H P R II 243 and I O Catal No 56, see also Sarvānukramanī edited by Professor A A Macdonell

Written in bold Devanāgarī character A comparison

of this MS with Prof Macdonell's printed edition shows that marginal glosses have very often been incorporated in the MS as a part sometimes of the text and sometimes of the comm The text and the comm have been written in such a manner that they cannot be separated.

In page 98, the comm on the anukramani of the fourth sūkta of the eighth mandala comes to an end See p 137 of the printed comm Then comes the text of the fifth up to the word पश्व (p 28 of the printed edition) Then the text and the comm (and between the two the gloss) of the sixth mandala from ब्रवीतीयो देवमिति (p 124 of the printed edition) to उक्तगोत्रत्वात् नाय भारद्वाज । Then some marginal gloss, not to be found in the printed edition

231

2986 *The same*

Substance, country made paper 10½×4 inches Folia, 142 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the early seventeenth century Appearance, discoloured and dilapidated Very nearly complete

This MS belonged to a distinguished Pandit named Mīmāmsaka Sāmkara Bhatta who flourished in Akbar's time at Benares, for on the obverse of the first leaf it is stated — मीमांसकभट्टशङ्करभट्टानमिदं पुस्तकं स्वार्थं परार्थंक ॥ श्रीसूर्य्यं ॥ The manuscript contains the text in rubric and then the commentary, both carefully corrected, and Sāmkara Bhatta's name is a guarantee to their correctness The only matter of regret is that the last leaf or leaves containing the date are missing This MS may be used in checking Prof. Macdonell's edition of the text with the commentary

232

2192 *The same*

Substance, country made paper, 11×5 inches Folia, 107 Lines, 14 to 16 on a page Character, Nāgara Date (?) Appearance, discoloured Complete

Col —इति षड्गुरुशिष्यविरचिता सर्व्वानुक्रमणीवृत्ति समाप्ता ॥

233

580 **ऋग्वेदानुक्रमणिका ।** *Ṛgvedānukramaṇikā*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 40 Lines, 15 on a page Extent in slokas, 1600 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old Repaired Prose Generally correct Incomplete at the end, the last leaf missing

Beginning —ॐ नमो गणपतये ।

प्रतिसूक्तं ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्याम । अग्नीमीळे ऋच॰ ९ मधुच्छन्दा ऋषि अग्निर्देवता गायत्रीच्छन्द १ वायवायाहि । ऋ ९ मधुच्छन्दा ऋषि आद्या ३ वायुर्देवता इन्द्रवायू इमे सुता इति ३ इन्द्रवायू देवते । मित्र ऊवे पूतदक्षमिति त्रीणि मित्रावरुणौ देवते गायत्रं छन्द॰ २ ।

The manuscript ends

मयोभूर्वातः ४ ग्रवर ऋषि ।

In leaf 40A line 3 त्रिषष्ठितमोऽध्याय ।

On the obverse of the first leaf —

१ श्रीधारिकपुत्र २ ईशान आप + + + + ।

२ श्रीईशानपु ४ दमोदर पङ्कदेवदत्त क्र + + + + + ।

३ श्रीदामोदरपु ३ विनायक कोड्पे साउराम ।

४ श्रीविनायकपुत्र २ वैकुण्ठ, गौतम ।

५ श्रीवैकुण्ठपुत्र १ राम ।

६ श्रीरामपुत्र २ अचन, अनन्त ।

७ अनन्तपुत्राणा पठनार्थम् ।

In another hand —

याज्ञिकविश्वात्मन पुस्तकम ।

अथ गायत्र्यादिच्छन्दांसि ऋक्संख्या ।

२४५१	गायत्री
३४१	उष्णिक
८५५	अनुष्टुभ्
१८४	बृहती
३१२	पंक्ति
४२५३	त्रिष्टुप्
१३४८	जगती
१७	अतिजगती
१७	शक्वरी
६	अतिशक्वरी
६	अष्टि
८४	अत्यष्टि
२	धृति
१	अतिधृति
६	एकपदा
१७	द्विपदा
९९०३	

१९४	बार्हत प्रगाथ
५५	काकुभ प्रगाथ
२५०	महाबार्हत प्रगाथ
४९९	
९९०३	
१०४०२	

एवं दशसहस्राणि शतानां तु चतुष्टयम् ।
ऋचां ह्यधिकमाख्यातमृषिभिस्तत्त्वदर्शिभिः ॥

Pada-samkhyā is given as 1,53,028

In the Chandah samkhyā, a short work published by Prof A A Macdonell along with Sarvānukramanī, the same total is arrived at, though the number of Brhatī is given there as 181

May not this work as well as the Chandahsamkhyā belong to a different recension ?

234

346 अनुक्रमणिका विवरण *Anukramanikā-vivarana by Jagannātha*

For the MS see L 1512 For the work see L. 4241 and I O Catal. No 58

This is an anukramani of the Rgveda of the Vaskala recension It contains indices for rcs numbering 10552 and sūktas 1028, while the Śākala recension has rcs 10580 and sūktas 1017 So this is different from the reading of the Śākala Śākhā as published by Max Muller and the anukramani of

which has been published by Prof Macdonell Eggelling is not right in thinking this to be a commentary on Kātyāyana's Anukramanikā (I O Catal 58) R Mitra correctly attributes it to the Vāskala Sākhā in L 4241, though in L 1512 he says that the work follows the order of Saunaka's treatise on the subject

That the work differs from that of the Sākhā for which Kātyāyana, the pupil of Saunaka, writes is apparent from the way in which it criticises Saunaka and supports Parāsara

5A शक्तय पराशर अग्निविराजो द्विपदा शौनकमते पञ्चर्चपंक्ति-
विंराट्। रयिर्न चित्रा दश १०। शौनकस्य पञ्चर्चपक्तिर्विराट्।
पराशर अग्निर्द्विपदा विराट्। शौनकमते पञ्चविराट् पक्ति' श्रीणा-
त्युपदश १०। पराशर अग्निर्द्विपदा विराट्। शौनकस्य मते
पञ्चविराट् पक्ति'। वनेमपूर्व्वीं एकादश ११। पराशर अग्नि-
र्द्विपदा विराट्। शौनकमते षट्पञ्चविषमपक्तय। षष्ठीद्विपदा
विराट्। उपप्रजिन्न दश १०। पराशर अग्निस्त्रैष्टुभ निकाव्या-
वेधस' दश (१०)। पराशर अग्निस्त्रिष्टुप्।

The Post Col Statement —

सवत् १७१३ समये पौष सप्तमी भृगुवासरे समाप्त·। सवत्
१९३१ समये असाढकृष्णपक्षे दशम्या बुधवासरे समाप्त। इद
पुस्तक हीरालालकायस्थलिखितम्। श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु। इदं
पुस्तक खेरडे गणेशभट्टस्य। रामाय नम श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ कया
शुभेति द्वयोरिन्द्र ऋषि। कुतस्त्वमित्यस्या म० ब्रह्माणि स इत्यस्या
इन्द्र। आतो वयमित्यस्या म०। क्व सेत्यस्येति इन्द्र।०। भूरि
चकर्थेत्यस्या मरुत'। वीन्द्रीवृत्तमित्यस्या इन्द्र। अनुत्तमित्यस्या
मरुत एकस्यापि न्म इति टचस्य इ। कोन्वत्रेति टचस्यागस्त्य।

Then in English —

" Size of the original MS 9×3 8 inches Leaves, 29 Each leaf containing, with a few exceptions, 13×2 26 lines "

235.

2298 *The same* *By Jagannātha*

For the manuscript and the work see L 4241

The MS is older, better written than the above, and contains at the end the following important statement

ऋचा सख्या १०५५२, वाष्कलशाखाया यूर्त्ति स्यात् सूक्तानां सख्या १०२८ बालखिल्यरहितद्विपदानां चतुष्पदा कृत्वा ऋक्-सख्या १०४०२ बालखिल्य-ऋक्सख्या ८०—१०४८२ बालखिल्य-रहित-वर्गसख्या २००६ बालखिल्य वर्ग १८—२०२४ ।

236.

2059 *The same* *Here called* **सूक्तप्रतीक ।**

By Jagannātha

Substance, country-made paper 12×4¾ inches Folia, 40 Lines on a page, 10, 11 Extent in slokas, 1 000 Character, Nāgara Date Sam 1864 Appearance, fresh Prose Complete

Post Colophon —संवत् १८६४ बङ्गधान्ये संवदि वैशाखवदि चतुर्थ्यां मन्दवासरे श्रीकाश्यां ब्रह्मोपनाम्ना गोविन्देन लिखितमिदम् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

Mangalācharana —

नमामि विष्णु शिरसाव्यय सम
शिवञ्च सोम वृषभेन्द्रगामिनम् ।
गणाधिप भक्तमनोरथप्रद
हरिञ्च वाक्सिद्धिकरी सरस्वतीम् ॥ १ ॥

The author and the scope and object of his work

अनुक्रमणिकोक्तानि सूक्तादिप्रभृतीन्यहम् ।
छन्दोऽन्तानि निबध्नामि जगन्नाथो यथामति ॥ २ ॥
प्रतिसूक्तमृचा सख्या शब्दैरङ्कैश्च लिख्यते ।
अध्यायानां या ऋक्सख्या सान्ते स्वकैर्विलिख्यते ॥ ३ ॥

प्रायोत्री ऋषय सर्व्वे लिख्यन्ते गोत्रसयुता ।
प्रगाथानाञ्च सर्व्वेषा तत्तच्छन्दोऽभिधा' पुन ॥ ४ ॥
आप्रीसूक्तेषु सर्व्वेषु समिद्धाग्न्यादिदेवता ॥
इति परिभाषा,—निदर्शनानि लिख्यन्ते परिभाषोदितान्यपि ।
पदपङ्क्त्यादिभेदाना प्रगाथानाञ्च भेदत ॥
चकारात्त्रिष्टुबादीनामित्यर्थ ॥

अथ अग्निमीले प्रभृतीना सूक्ताना ऋक्सख्याऋषिदैवतछन्दासि लिख्यन्ते ॥

अग्निमीले नवर्च्च ९ । वैश्वामित्री मधुछन्दा ऋषि । अग्निर्देवता। गायत्री-छन्द ॥ १ ॥

The work begins as in Jagannatha's Index

237

1916 *The same Here called* **सर्व्वानुक्रमणी प्रयोगः ।**

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 56 Lines, 10, 11 on a page Extent in slokas, 1500 Character, Nāgara Date, Samvat 1863 Appearance, fresh Complete

It is a Sarvānukramanī of the Rgveda The same as our Catal 234 with verbal differences

Colophon and Post Colophon Statement —

इत्यष्टमेऽष्टम ॥ ६४ ॥ सू० ४९ ॥ ऋ० २१८ ॥ सवत् १८६३
ईश्वराब्दे ॥ इति दशम मण्डलम् ॥ १० ॥ सू० १९१ ॥ ऋ० १७५४ ॥
अनुवाका· १२ ॥ वर्गा ३३८ ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

238

7882. **अनुक्रमणिका ढुंढु ।** *Anukramanikādhundhu*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 3 to 31 Lines, 15, 13 on a page Character, Nāgara Date, S 1587 Old and discoloured

Written in two different hands The second hand begins in the 11th leaf, leaving a gap in 10B, and continues to the end

See Belval No 39

Colophon —इति अनुक्रमणीवृंद समाप्त शौनकादि-ऋषि-प्रसादात् ।

Post Col —संवत् १५४७ वर्षे आषाढसुदि १० भौमे द्विवेदश्रीभानुनात्मज द्वि० विश्वरूपस्य पुत्र विनायकस्य पुत्रपौत्रादिज्ञानार्थं इद ग्रन्थम- लेखित आत्मार्थं परोपकाराय च चम्पकमहादुर्गे लिखितम् । मूर्खकोदकाग्निचौरेभ्यो रक्षितव्यमिदम् ।

एकषष्ठितमे वर्षे प्राप्ते पञ्चदशे शते ।
गोवर्द्धनसुतो भानुरग्निष्टोमेन चेष्टवान् ॥
शुभमस्तु सर्व्वजगत । श्री कल्याणमस्तु ।

In a later hand —

दु० भाणसुतेन द्वि० विश्वरूपेण प्रयत्नतरं विना स्वपुत्राणामध्यय- नार्थं विभागोत्तरकाल संहितामष्टमाष्टकपुस्तमलेखि ॥

A general index to the Rgveda, with the first three leaves taken up with a list of the different metres of the hymns, at the end of which we have the 12th paragraph of Dvādaśakāṇḍī-paribhāṣā of Sarvānukramaṇī The first two missing leaves evidently contained lists of the metres from Gāyatrī to Anuṣṭup

In 1 8, 3B begins the anukramaṇikā —

ऋषिदेवताच्छन्दांस्यनुक्रमिष्याम । सू० ॐ अग्निमीळे पुरोहित वर्ग २ ऋच ९ मधुच्छन्दा ऋषि । अग्निर्देवता । गायत्रीच्छन्दः, etc etc

The sūktas are marked consecutively from 1 to 1027 (with a gap in 10B)

In the Velval MS, however, the preliminary portion (up to our 3B, 1 8) is not to be found and the number of sūktās is given as 1017

239.

1896

This number contains two manuscripts, one in 58 leaves containing (1) बृहद्देवता, ending in 37A, (2) आर्षानुक्रमणी, in 47B,

(3) छन्दोऽनुक्रमणी, in 57 A, and (4) अनुवाकानुक्रमणी, and the other in 11 leaves, of which the sixth and seventh are missing, containing the आर्षानुक्रमणी, only

The size of the first is 10×4½ inches and that of the second is 9×4 inches

The second is dated in Samvat 1820 फाल्गुनवदी ८ शुक्रे (the scribe's name has been blurred, still we read सदाशिवसुत + + + + शिवशङ्करेण) लिखि दत्त्वा । कृष्णार्पण लिखि दत्त्वा ॥ श्रीवाराणसीमध्येलि० ।

240

2854 **ऋष्यनुक्रमणी ऋग्वेदीया ।** *Rsyanukramanī of the Rgveda, by Śaunaka.*

Substance, foolscap paper 8×7 inches Folia, 29 Lines, 7 on a page Character, Bengali Date (?) Appearance, fresh Complete

Printed at the end of the Bibl Ind Edition of the Vrhaddevata

241

1966 **ऋष्यनुक्रमः ।** *Rsyanukrama*

For the manuscript and the work see L 4214

Colophon —इति शाकलसंहिताया ऋष्यनुक्रम समाप्त ।

Post Col —सवत् १८५७ ईश्वराब्दे माघकृष्णे षष्ठ्या गुरौ श्रीवाराणस्या ब्रह्मोपनाम्ना खण्डसूनुगोविन्देन लिखितम् ।
श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

This is an index of Rsis to the Śākalasamhitā of the Rgveda It is in prose and appears to be based on the preceding number, Ārsānukramanī of Śaunaka (which is in verse), though it is stated on the obverse of the first leaf शौनकोक्तवृहद्देवतास्थ ऋष्यनुक्रमः ।

In leaf 13, after the end of the work, अथ शौनकोक्तछन्दोऽनुक्रमण्या दशमण्डलस्थछन्द·सख्या —

The total of all the chandas is 10467

242.

1990 **छन्दःसंख्या अनुवाकानुक्रमणी च ।** *Chandaḥsamkhyā and Anuvākānukramanī, both attributed to Śaunaka*

Substance, country made paper 11×4 inches Folia, 3 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Both complete

Chandaḥ samkhyā comes to an end in line 8, 1B It has one verse more than in Macdonell's printed edition of the work

अध्यायानामृचां संख्या वर्गाणां दशकैः परैः ।
शेष ध्रुव शत ज्ञेय वर्गास्तु कटप स्मृता ॥
नम शौनकाय । नमः शौनकाय ॥

In leaf 1B after the above मधुच्छन्दःप्रभृतिभि ऋषिभिस्तु तपोबलात् ।

This is the fourth verse in Macdonell's edition of Anuvākānukramanī

Then again, it omits ten verses after मधुच्छन्दः Anuvākānukramanī comes to an end in line 1, leaf 3A Then commences a prose enumeration of the 85 anuvākas

The MS ends —इति सर्व्वानुक्रम समाप्त ॥

In leaf 3B, a complete enumeration is given of astakas, adhyāyas, sūktas and rks in a tabular form

The MS calls the work Sarvānukramanikā, which it is not

243

2066 **छन्दोऽनुक्रमणी (प्रथमं मण्डलम्) ।**
Chandonukramanī attributed to Śaunaka

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 2 Lines, 10, 11, 12, 13, on a page Character, Nāgara Date Appearance, fresh Verse

Colophon —इति छन्दोऽनुक्रमण्या प्रथम मण्डलम् ॥

244

2067 *The same*

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 3-12 Lines, 11 on a page Character, Nagara Date (?) Appearance, fresh Verse

The Last Colophon —

इति शौनकाचार्यविरचिता छन्दोऽनुक्रमणी समाप्ता ॥

Nos 2066 and 2067 form one work

The last only was supplied by Raja Rajendra Lall Mitra to Prof A A Macdonell

Printed in Bibl Ind as an appendix to Vrhaddevatā, pp 279 325

See preface to Kātyāyana's Sarvānukramanī, etc, in the Anecdota Oxoniensis series, p 1

245.

1976 **अनुवाकानुक्रमणी ।** *Anuvakānukramanī of Śaunaka with its Bhāsya by Sadguruśisya*

For the manuscript and the work see L 4252

Post Colophon —

सवत् १८६३ ईश्वराब्दे मार्गकृष्णभैरवाष्टम्या, श्रीकाश्या गोविन्देन लिखितम् ।

On the reverse of the sixth leaf —

शौनकीय दशग्रन्था १० ॥

१ आर्षानुक्रमणी	२ छन्दोऽनुक्रमणी
३ देवतानुक्रमणी	४ प्रातिशाख्यम्
५ सूक्तानुक्रमणी	६ अनुवाकानुक्रमणी
७ ऋग्विधान	८ बृहद्देवता
९ पादविधानम्	१० स्मार्त्तम्

The number of Ardharchas is given as 21232

246

6022

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 29 Lines, 20 on a page Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, old, worn out and discoloured

The MS contains —

1 Vrhaddevatā—beginning in the first leaf and ending in 18B Printed in Bibl. Ind

2. Ārsānukramanī—beginning in 18B and ending in 23A (Described in L 2112 and printed at the end of the Bibl Ind edition of Vrhaddevatā)

3 Chandonukramanī—beginning in 23B and ending in 28B. (Printed along with Brhaddevata and other anukramanīs in Bibl Ind series)

4 अनुवाकानुक्रमणी—Beginning in 28B and ending in 29B Printed at the end of the Bibl Ind edition of the Brhaddevatā and in the Anecdota Oxoniensis series

247

2068. **पादविधानानुक्रमणिका ।** *Pādavidhānākramanikā*

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 80 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Verse Complete

Last Colophon —

इत्यष्टमाष्टक ॥ ८ ॥ इति पादविधानानुक्रमणिका ॥

For a description of the work see Preface p vii of Prof A A Macdonell's Kātyāyana's Sarvānukramanī

Śaunaka is not mentioned in the MS in the opening prose as in Macdonell

It begins —

अच्युपादा प्रश्नयिका भवन्ति

दुराम्नातास्त्वपि भवन्ति केचित् ।

तदनुसदृश्यतेद निबोधता-
चार्य्येन शौनकेनेप्सित यत् ॥ १ ॥
ऋतेन मित्रावरुणौ दमायुवाकव सुता ।
इन्द्र इन्द्रर्यो सचा ब्रह्म च गोवसो सचा ॥ १ ॥

248

2069 *Tabular Statements of the Anukramanis of Sākala recension of the Rgveda*

Substance, country made paper 12 × 4½ inches Folia, 49 and two more Character, Nāgara Date Sam 1863 in leaf 18B Appearance, fresh

1A Scored through

1B A tabular statement of astakas, rcs, ekapadās, dvipadās to astapadās and the total of pādas Leaves 2 and 3 contain tabular statements, Astaka by astaka, of adhyāyas, vargas, sūktas and rcs with the Vālakhilyas at the end

Leaf 6A gives astaka by astaka the number of chandas and vicchandas

Leaf 7A gives the Anuvākānukrama in prose

249

2064 **ऋग्वेदीयहोमे देवतासंख्या ।** *Rgvedīyahome Devatāsamkhyā*

Substance, country made paper 12 × 4½ inches Folia, 8 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 250 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance fresh Prose Complete

It begins —अथ ऋग्वेदशाकलसंहिताया होमे देवतासंख्याका' त्यागा लिख्यन्ते ॥ अग्नय इद नव ९ वारम् । वायव इद त्रि ३ । इन्द्र-वायुभ्यामिद त्रि ३ । मित्रावरुणाभ्यामिद त्रि । अश्विभ्यामिद त्रि ३ । इन्द्रायेद त्रि ३ । विश्वेभ्यो देवेभ्य इद त्रि ३ । सारस्वत्या इद त्रि ३ । इन्द्रायेद त्रयोविंशतिवारं २३ । मरुद्भ्य' इद एक १ । इन्द्रामरुद्भ्य इद एक १ ।

It ends —इति चतु षष्ठि ।

The work is divided according to adhāyas

250.

2071.

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 43 Lines, 13—15 on a page Extent in slokas, 1200 Character, Nāgara Date, Śaka 1730 Appearance discoloured Prose

Post Colophon —

शके १७३० विभवनामसंवत्सरे आषाढकृष्णचतुर्दश्यां भृगौ तद्दिने भागवतोपनामकमयूरेश्वरस्येदं पुस्तकम् ।

This MS contains four works

I अन्वाधानम् which ends in leaf 8A It gives the names of a number of deities, as arranged in R V in the second case-ending, with figures indicating the number of 'समित्' that are to be put in fire for them

II सूक्तप्रतीक in prose commences on 8B and ends in leaf 32A.

This is to be differentiated from our Catal No 236, *i e* Jagannath's work of the same name

III अथ त्याग, *i e* Homa

Number of Homas to be offered to deities of the different sūktas as arranged in adhyāyas in Rkveda

It comes to an end in leaf 41B

This is substantially the same work as our Catal No 249

IV तर्पणम्,— देवतर्पणम्, ऋषितर्पणम्, छन्दस्तर्पणम् ।

251

1979 **होमविधानम्** or **ऋक्पारायणहोमप्रयोगः ।**

Homavidhāna or Rkpārāyana homaprayoga

By Bālakrsna Śrotriya

Substance, country made paper 11¾×5¼ inches Folia, 10 Lines, 10-14 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Date (?) Appearance, discoloured Generally correct Complete

For the MS see L No 3243 and for the work see L No 887 Rajendra Lall has named the treatise in No 887 as ऋग्वेदसंहिताहोमविधि which, however, does not clear up the subject treated of This treatise is a manual for the performance of Homas with 'Tila and Ājya' offered to specific deities of all the Rk hymns (sūktas) at their recital in the order of chapters

This peculiar homa is believed to destroy sins incurred in this life and in the past, and also to bring about the desired end to the performer

The author commences the manual with quotations, as regards the rules for recital of the Rk hymns, from Rgvidhānam, a work attributed to Saunaka

अथ होमपारायणविधिराह । तत्रादौ शरीरशुद्धिमाह । ऋग्विधाने ॥

In leaf 2B ends the पारायणविधि as stated in Rkvidhāna, etc

इति ऋग्विधानाद्युक्तो वेदपारायणविधि ॥

Then the manual commences thus —

अथ प्रयोग । तत्र साधक नित्यकृत्य विधाय सुदिने शुक्लाम्बरादिभूषित स्वासने शुचौ देशे चोपविश्याचमनप्राणायामौ कृत्वा देशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रोऽमुकशर्म्माहं मम पूर्व्वजन्मेहजन्मसञ्चितैनोनिवर्हणद्वारा . अभीष्टकामनासिद्ध्यर्थं श्रीवेदपुरुषान्तर्गतसावित्रीप्रजापतिप्रीत्यर्थञ्च समग्रहमख वेदपारायणेन तिलाज्यद्रव्यैर्होम करिष्ये इति संकल्प्य etc

वक्ष्यमान ततो होम कृत्वा पाठ पठेत् । तत आचार्य्यो यदत्रेत्यादि कुण्ड द्विहस्त चतुर्हस्त वा परिकल्प्य ग्रहादीन् संपूज्य स्थण्डिलादि कर्म्म कृत्वा अग्निमुपसमाधाय गृह्योक्तविधानेन चक्षुषी आज्येनेत्यन्त उक्त्वा,—

अत्र प्रधानम् । अग्नि १ सोम २ विश्वान् देवान् ३ ब्रह्माण ४ ऋषि ५ ऋग्वेद ६ यजुर्वेद ७ सामवेदं ८ सावित्री ९ ब्रह्माण १०

श्रद्धा ११ मेधा १२ प्रज्ञा १३ धारणा १४ सदसस्पति १५ अनुमति १६ छन्दांसि ऋषीन् १७ प्रिय १८ क्रिय १९ सवितार २० ग्रतर्चिन २१ माध्यमम २२ गृत्समद २३ विश्वामित्र २४ वामदेव २५ अत्रिं २६ भरद्वाज २७ जामदग्नि २८ गौतम २९ वसिष्ठ ३० प्रगाथ ३१ पावमान्य ३२ क्षुद्रसूक्ता ३३ महासूक्तं ३४ महानाम्नी ३५ उपनिषद ३६ हव्यवाह ३७ एता प्रधानाङ्गदेवताखिलाज्यद्रव्येन यज्ञे पुनश्च प्रधानम् । अग्निमीळे इत्यादिसमानीव इत्यन्तं उक्ता etc

The Last Colophon —इति चतु षष्ठितमोऽध्याय' ॥ ६४ ॥

252.

104 The same here called, **ऋग्वेददेवताक्रमः** or

ऋग्वेदसंहिताहोमविधानम् ।

Rgvedadevatākrama or *Rgvedasamhitāhomavidhāna*
By Bālakrsna

For the manuscript see L 887

Post Colophon Statement —

शके १७४४ चित्रभानुसंवत्सरे ससर्गाश्विनकृष्णचतुर्थ्यां ज्योति गोवि प्रो लिखितम् ।

In this MS. there are extracts from Kamalākara and others at the commencement, after which comes the Mangalācarana नत्वोमामाधवौ देवौ—

253

2686B *The same*

By Bālakrsna Śrottriya

Substance, country made yellow paper 9½×5 inches Folia, 26 Lines on a page, 8 Character, Modern Nagar Colour faded

This MS. contains Kamalākara's Vedapārāyanavidhi (which is described in its proper place), in the first three leaves, the rest of the leaves contain Bālakrsna's work, noticed above.

254

102 **पवमानहोमविधिः ।** *Pavamānahomavidhi*

For the manuscript see L 876 It quotes from Vrhadrg-vidhāna bhāsya It treats of a purificatory homa in which the Pavamāna mantras are uttered, the number of Āhutis being 19280 This number has been arrived at through repetition of one and the same mantras several times

The Post Col Statement —

शके १७१२ विरोधकृन्नामसवत्सरे श्रावणकृष्ण अमा इन्दुवासरे वरवडेकरग्रामनिवासी ज्योतिषीत्युपनामक गोविन्दसुतजनार्दनेन लिखित स्वार्थं परार्थंच्च ।

255

6452 **वोंथालक्षणम् ।** *Vonthā-Laksana*

Substance, country-made paper 10×4⅓ inches Folia, 18 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 550 Character, Nāgara Date, Samvat 1679 = 1622 A D Appearance, discoloured Complete

Colophon —वोंथालक्षणं समाप्तम् ।

Post Colophon —सवत् १६७९ भादो सुदि १पू० रामजीसुत गोपीनाथ लिखित ।

It begins — श्री महागणेशाय नम ।

हितादधुस्तगन्धर्वेति द्वे अदधु । तावा विश्वस्य द्यावापृथिवी जनयन्निति द्वे यज्ञिया स्वराता ॥ etc , etc

Pratīkas—or the initial words of *Rks*, arranged, under the following among other headings —

1A, द्वे यज्ञिया स्वरान्ता , द्वे॰ यजत्राखरान्ता , द्वे विभातीस्वरान्ता , द्वे सुधारास्वरान्ता , 2A, इति द्वे अनवन्त , 3A, अथ त्रीणि संख्यानि , 4B, अथ चतुर्थसख्यानि— 5B, इति चत्वार्यच्चमकारान्त , 6A, अथ पञ्चमसख्यानि— 6B, इति पञ्चाग्रया मकारान्त , 7A, इदानी षट्सख्यानि— 7B, इति षड् भ नकारसहिते पद मकारान्त , 8A, अथ सप्तमसख्यानि— इति सप्तदधृतेप्रगृह्य , 8B, अथ अष्टसख्यानि— इति अष्टाविमे प्रगृह्यं , 9A, नवसख्यानि— 9B,

इति नवदिवेदिवे, 9B, दशसंख्यानि— 10A, इति दश रेवान् रेफसहित, अथ एकादशसख्यानि— 10B, इति एकादश बृहती प्रगृह्यम्, अथ द्वादश संख्यानि 11A, इति द्वादश— अथ रेफेण ॥ त्रयोदशसख्यानि— 11B, इति त्रयोदश यमकारपूर्व्व, चतुर्दशसख्यानि— 12A, चतुर्दश रेफसहितम्, इदानी पञ्च-दशसख्यानि— इति पञ्चदश ऋत्विज जकारेण, षोडशसख्यानि— 12B, इति षोडशार्षसिसिकारेण, इदानीं सप्तदशसख्यानि— 13A, इति सप्तदश, अथ अकारेण अष्टादशसख्यानि, 13B, एकोनविंशति— इति एकोनविंशतिर्बभ्रय, विंशतिसख्यानि— विंशतिर्मंहीप्रगृह्य, एकविंशतिसख्यानि— एकविंशतिपद-काले यथा सन्दिन, 14A, चतुर्विंशति सख्यानि— इति चतुर्विंशति चकर्थ-थकारेण, षड्विंशतिसख्यानि— इति षड्विंशति +कारवर्ज्ज, सप्तविंशति-सख्यानि 14B, रेफाद्या सप्तविंशति, त्रिंशत्सख्यानि— इति त्रिंशदद्यन्तु तुकारेण इदानी सप्तत्रिंशत्सख्यानि— 15A, इति सप्तत्रिंशदैपदानि, चतुश्चत्वारिंशत्-सख्यानि— इति चतुश्चत्वारिंशच्छूरकृखविसर्ज्जनीया, अष्टाचत्वारिंशसख्यानि— 15B, इति अष्टचत्वारिंशदेतु तुकारेण, एकोनपञ्चाशत्सख्यानि— इत्येकोनपञ्चा-शत्वर्गतेगशातवर्ज्ज, एकपञ्चाशत्सख्यानि— 16A, इत्येकपञ्चाशदकारपूर्व्व मका-रोदात्त, पञ्चपञ्चाशत्संख्यानि— 16B, इति पञ्चपञ्चाशत्क्रमकाले त्रिमात्र-कपानि, एकषष्टिसख्यानि— इत्येकषष्टिर्यूयपात, नवषष्टिसख्यानि— 17A, इति नवषष्टिखकारव्यञ्जिखरान्ता, षट्सप्ततिसख्यानि, 17B, षण्णवतिसख्यानि 18A, (the end) इति षण्णवत्यथथकारेण ।

Thus the whole of the 64 chapters of the Rgveda have been hunted up for recording instances of peculiarities in pronunciation, spelling, accents, etc, and these instances have been arranged according as they arise twice, thrice, to 96 times Instances in each group, again, are given in the order of the Rgveda See C s 492, in which the work is called ऋग्वेदपदक्रमलक्षण (वोंताख्यम्)

256.

520 **गाणी (शाकलसंहितायां) ।** *Gānī*

For the manuscript see L 1302

About this Aufrecht in Cat Cal I, p 152A, says

"(Proper title?), a treatise showing the number of occurrence of euphonic changes in the Śākala samhita of the Rv, thus *ya* for *ye* occurs 46 times, etc"

Sāmaśramī in his Niruktālocana, p ३, says that before the compilation of a comprehensive grammar like that of Pānini (and even before the compilation of the Prātiśakhya), Vedic scholars used to preserve the purity of Vedic pronunciation by counting and registering grammatical facts There are several works of this nature, such as, Caturjñānam Saptasamsthā, Padagādha and others The present work belongs to the same category It registers words ending in visarga, words ending in vowels, words which are not joined in sandhi, words which do not change their nakāra, words in which *ye* is changed into *ya* It is divided into 65 sections, recording 65 such changes

How useful these lists were to subsequent writers of Prātiśākhya and grammar may be seen from the fact that one of the lists in our "Gāni" has been turned into sūtra in p 53 of the Śaunaka-Rk-prātiśākhya of the Chaukhamba series

257

2065 **एकाक्षरीवैठः ।** *Ekākṣarīvaitha*

Substance, country-made paper 12×4¾ inches Folia, 3 In tripātha form Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, fresh Verse Complete

Contain both the text and the commentary entitled 'Uthâpanâ,' both anonymous

See Velval Nos 47, 431 Sanskrit College Catalogue 493 and 526

Text अथ एकाक्षरीवैठप्रारम्भ ।

नान्त विसर्गान्तमथावग्रह्य

स्वन्तं तु सेन्त विषम समग्र ।

संख्या प्रगृह्यस्य च पञ्चकेन्ते
पदेषु वक्ष्ये प्रतिवर्गमत्र ॥ १ ।
काद्यैरष्टौ चतुष्कैश्च वर्गाङ्गानमौ क्रमात् ।
न विसर्गान्तदु खड कग्नयोर्विषम सम ॥ २ ।
च नकार ट विसर्ग डदु खड समाक्रमात् ।
ते दु खड पे विसर्गौ येनान्तो विषम क्रमात् ॥ ३ ।
विषम वा सम चैक यत्र तत्रान्यथाद्वय ।
नाद्यैर्वर्गौ प्रगृह्य स्यात् द्वितीयाद्यैस्त्रिभि क्रमात् ॥ ४ ।
एकद्वित्रीणि चत्वारि यग तेष्टौ न गान्तके ।
वान्ते च द्वादशैव स्युर्मसयोगे तु षोडश ॥ ५ ।
सयोगादौ स्थितो वर्णो स्वसख्या न विमुञ्चति ।
पदाना पञ्चकेष्वत्र पदसख्यात्यपञ्चके ॥ ६ ।
स्वरै पञ्चभिराद्यै स्यात् ऊकाराद्यैश्च पञ्चभि ।
स्वरानत्र विजानीयात् दन्त्यमूर्द्धन्यवर्ज्जिता [? नू] ॥ ७ ।
स्वरपञ्चकयो स्यन्त सम च विषम क्रमात् ।
नान्तादीनामभावे स्यात् सम पद्यपदान्तयो ॥ ८ ।
यत्रानेकपदे रूप तदनेकत्र गण्यते ।
नान्तादारभ्य विषम त्रिष्वाद्ये पञ्चकेपि च ॥ ९ ।
सितुसेन्त तु सहृत्य गण्यन्ते चैकरूपत ।
अध्यायाना वर्गसख्या स्वरसख्याक्षरैर्वदेत् ॥ १० ।
वाक्यद्वयमिह ज्ञेय सुखग्रहणसिद्धये ।
पदरत्नसमीक्षाया पदसख्येयमीरिता ॥ ११ ।

इत्येका० वैठ ।

The text is given in full The comm begins —

नत्वा विश्वेश्वर शाम्बमीशान विद्ययायुत ।
करोम्येकाक्षरीवैठव्याख्यामुत्थापनाभिधाम् ॥

नान्तमिति नकारान्तम्। विसर्गान्त अवग्रह्यमिति दु खडस्य वैदिकी सज्ञा। दु खड। स्यन्त सिकारान्त। तु इति पुन। सेन्त सेकारान्त इत्येषा पञ्चाना पदाना विषम विषमसख्यामात्र। चपर। सम समसख्यामात्र । वक्ष्ये इत्यन्वय ।

चपर । प्रगृह्यस्य प्रगृह्यमिति इतिकरणस्य वैदिकी सञ्ज्ञा । इतिकरणान्तपदस्य सख्या वक्ष्ये । सख्यासामान्येन । एकद्वित्र्यादिसख्यामित्यर्थ । न तु विषमसममात्रे इत्यर्थ । अत्र अस्मिन् एकाक्षरवैठग्रन्थे प्रतिवर्ग वर्ग वर्ग प्रति इति प्रतिवर्ग । पदेषु सख्या पदसख्या नान्तादिप्रगृह्यपर्य्यन्ता सख्या वक्ष्ये । चपर अन्त्ये पञ्चके प्रतिवर्ग पदेषु प्रतिवर्गस्य समग्रपदसख्या च वक्ष्ये इत्यनुषङ्ग । तदुक्तमन्यत्रापि—

प्रतिवर्गपदयत्ता समत्वविषमत्वत ।
विसर्गनान्तपद्यानि काद्यैवर्गैर्वेष्टभि । १ ।

" Ekāksarī vaıt " means descrıptıon (lıterally sıttıng) of an entıre varga, generally comprısıng 5 Rks ın the Padapātha, ın one aksara (syllable) That descrıptıon comprıses the definıte number of *ıtıs*, the even or odd number of words endıng ın N, h, sı or se and of the sıgn called *avagraha* (S), used ın separatıng compound words, to be used ın Padapātha

The present MS contaıns only the conventıons or parıbhāsās The Sanskrıt College MS No 526 gıves the syllables also, representıng all the vargas of the Rgveda It ıs therefore appropriately called Padaratna The Sanskrıt College MS No 493 gıves, under the same or sımılar conventıons, syllables, for the whole of the Rgveda ın Kramapātha, and ıt ıs appropriately called Kramaratna But ın S C Catalogue thıs MS ıs entered under the tıtle of Rgvedapada parıbhāsā

258

2332 पदगाढ़ । *Padagādha*

Substance, country made paper 9×4 ınches Folıa, 30, of whıch 3 and 22 are mıssıng Lınes on a page, 12 Extent ın slokas, 720 Character, Nāgara of early nıneteenth century Date ? Dıscoloured prose Complete

पदगाढ comes to an end ın leaf 29 b, after whıch there ıs a leaf, marked 25, of some Vaıdıc work

For the work see L 786 and I O. Catal. page 10 Prınted ın the Ūṣā Velval No 45.

The word *Padagādha* means plunged into the Pada Text The work records all modifications of spelling, pronunciation, accent and grammar in reducing the Samhitā into the Pada Text Record I gives words ending in visarga in the first case ending, singular number Record II registers the expansion (vivrtta) and otherwise of ए, ओ, ऐ, औ Record III gives words ending in N

Then commences a series of records giving all the instances of modifications in the Rgveda For some there are only two instances, for some three instances, and so on till 50 These records are headed द्विसख्याकानि, त्रिसख्याकानि and so on Some of these headings have several sections, instances are quoted first and then the modifications noted As instances in point इदानी त्रिसङ्ख्याकानि ॥ (तत्राय प्रथम खण्ड·) दधाना इन्द्र इद्रुव इन्द्र उक्था समग्मतेन्द्र उक्थ दिधिषन्तधीतय इति त्रिष्विन्द्रे विद्यत्त । The *Trisamkhyākāni* has 16 *khandas*

द्विसङ्ख्यकानि (चतुर्थ खण्ड) वृषायमाणोवृणीत सोम वृषायमाणा उपगीर्भिरीट्टे । इति ऋखावग्रह्यम् ।

After the instances are registered we have —यो यन्ति येन यस्य यदा यथा यदभि ह्यीष्ठ य यन्तु ये या अकारमुदात्तम् ।

The last chapter is called preeminently *Padagādha* It is divided into 14 sections The concluding section is Rephakārikā

259

54 *The same*

For a notice of the manuscript see L 786

260

1138 *The same*

Substance, country made paper 7½ × 4 inches Folia, 36 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 760 Character, Nāgara Date, Sam 1684 Appearance, old Generally correct Complete

Post Colophon —

सवत् १६८४वर्षे आषाढ शुक्ल प्रतिपत्तिथौ द्विवेदी अनन्तपुत्र-
दुवे-सदाशिवस्य इद पुस्तक । श्रीरस्तु ॥ ग्रन्थ ७६० ॥

261

539 . *The Same*

Substance, country made paper 9⅜ × 4 inches Folia, 42 Lines, 8, 11 on a page Extent in ślokas, 960 Character, Nāgara Date Śaka 1663 Appearance, tolerable Complete

The MS comes to an end in leaf 41

In leaf 42 there are six lines more, beginning —

यानि यदि यदा यो य यस्य तस्य हि यद् यथा ।
यति येनाभि ये यास्व दृष्टोदात्त पद भवेत् ।

Ending —ऊर्मिर्नेनावधीत् ।

Post Colophon Statement —शके १६६३ दुन्दुभीनामसवत्सरे उत्तरायणे ग्रीष्मऋतौ ज्येष्ठवद्य ११ भौमे हस्तनक्षत्रे आयुष्मान्-योगे रामभट्टात्मजेन नागेश्वरेण काश्यां लिखित सम्पूर्णमस्तु । श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥

भग्नपृष्ठकटिग्रीव etc

262.

2129. **उपलेखसूत्र ।** *Upalekha-Sūtra*

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 6 Lines on a page, 9, 10 Extent in ślokas, 110 Character, Nāgara Date, Samvat 1863 Appearance, fresh Complete

Colophon —इत्युपलेखाख्य पदशिष्ट समाप्तम् ।

Post Col —व्यजनशिरसि सन्निविष्टो रेफो ऋटवर्णता याति ।
स तु सर्वत्र न कर्त्तव्य कर्त्तव्य प्रयसहेषु वा ॥
आदित्यैर्यातमित्यस्मिन् नस्यान्तरे परे (?) ।
पदाध्यायेनुदात्तत्वात् सहितायामुदात्तवत् ॥
सवत् १८६३ ईश्वराब्दे ईश्वरनगरे काश्यां काश्यपगोत्रोत्पन्नेन ब्रह्मोपनामकेन गोविन्देन वैशाखे लिखित । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

265.

1068 **उपलेखभाष्यम्** । *Upalekhabhāsyam*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 9 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 230 Character, Nāgara Date, Sam 1680 Appearance, old Complete in eight chapters

An anonymous commentary on Upalekha, printed in Ūsā along with the text.

Beginning —

"अकारादयो द्वादश स्वरा" इति अकार आदि प्रथमो येषा ते अकारादय च दशचेति द्वादश। स्वरा इति सञ्ज्ञा अभिधीयते। नतु यथा चित्रगुमानयेत्युक्ते विशेषणभूताना गवामानयने सम्बन्धो नास्ति एवमकारादय स्वरा इत्युक्ते विशेषणभूतस्य अकारस्य स्वरसञ्ज्ञा न प्राप्नोतीति बोध्य। नैतदस्ति। लवकर्णमानयेत्युक्ते विशेषणभूतयोरपि कर्णयोरानयनेन सबन्धस्तथैवापि विशेषणभूतस्याकारस्य स्वरसञ्ज्ञा भवति एवं प्रतिसूत्रं वेदितव्यम्। इत्यादि—

It ends —

तत पदान्तस्येति आद्यन्तयो सन्धिविशेष। तत स्वरविधय। कम्पविशेषा। इत्येवसदृशा सदृशविधयः। तस्मादिदमुपलेखशास्त्रमिति। शास्त्रान्ते वृद्धाचार्य्यं नमस्करोति नम शौनकाय नम शौनकाय। अभ्यास आदरार्थं परितोषार्थो वा।

Col —इत्युपलेखभाष्येऽष्टमोवर्ग।

Post Col —शुभमस्तु। सवत् १६८० समये पैष्यवदि दशम्या इद पुस्तकम्।

266

2140 *The Same*

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia, from 3 to 19, Lines on a page, 8 Character, Nāgara Date, Sam 1701 Appearance, discoloured

The manuscript is carefully corrected in red ink in a Bengali hand It is divided in 8 chapters and not in 9 as in Weber, p 8

Col .—इत्युपलेखभाष्ये अष्टमवर्गः ।

Post Col —संवत् १७०१ वर्षे आषाढ वदि ३० सोमे लिखितं । आङ्हि-[ता]मी दुवे गोपिना ।

On the reverse of fol 19 we have ·—

लिङ्गमस्तकविस्तारो लिङ्गोच्छ्रायसमो मत ।
द्विगुण परिणाह' स्यात् पिण्डिका तद्वदेव हि ।
प्रस्थालिकापि तद्वत् स्यात् पञ्चसूत्रमिद स्मृतम् ॥

267

428 **ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् ।** *Ṛgveda prātiśākhyam*

By Śaunaka

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 13 Lines, 8-9 on a page Extent in slokas, 234 Character, Nāgara Date (?)

A mere fragment containing the first chapter in six patalas, and three lines more

See H P.R 2, 25 and L 4190 See also Belval No 200 Printed by Whitney

268

2977 *The same here called*

शौनकीयप्रातिशाख्यम् or **पार्षदपरिशिष्टम् ।**

Śaunakīyaprātiśākhya or *Pārsadapariśiṣṭam*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 28 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 900 Character, Nāgara Date, Sam 1669 Appearance, old and discoloured Complete

The Post Col Statement —

विक्रमाद् गते वर्षे नन्दर्त्तुरसभूमिते ।
कृष्णाष्टम्या तपस्याख्ये भौम इन्दौ शुभेऽहनि ।

वाराणस्या महापुर्य्यां हरिकृष्णो व्यलीलिखत् ॥
श्रीविश्वेश्वराय नमः ।

Then fifteen lines more, which contain the beginning of another work

सोमेशादीन् प्रणम्यादौ जगन्नाथेन सद्गुरून् ।
ऋग्वेदार्थक्रमज्ञानव्याख्या सन्तन्यतेऽधुना ॥ इत्यादि

269

1977 *The Same*

For the manuscript and the work see L 4190.

Post Colophon —

संवत् १६६३ शाके १५५८ समये फाल्गुनकृष्णनवम्यां गुरुवासरे अद्येह वृद्धनागरज्ञातिना केशवेन व्यास श्री ५ सूरजित सूनुना मूर्द्धपुरे काश्यां समागतेन लिखितोयं ग्रन्थं स्वार्थं परार्थञ्च । पार्षदपुस्तकमेतत् सर्व्वेषां मामकानाञ्च पठनाय भवतु नित्यमन्येषां सूरिसूरीणां ।

वन्दामहे महेशानचण्डकोदण्डखण्डनम् ।
जानकीहृदयानन्दचन्दनं रघुनन्दनम् ॥

270

2182 **ऋग्वेदप्रतिशाख्यपार्षदभाष्य ।** *Ṛgveda prātiśākhya-Pārṣadabhāṣya*

(With the text) by Kumāra Viṣṇumittrācārya, son of Devamittrācārya

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 141 Written in four different hands—(i) 1 to 48 leaves in the seventeenth century hand writing is a restoration, representing 46 leaves of the original MS, (ii) 47—93 in the fifteenth century handwriting, old and discoloured, (iii) 94 to 139 in the sixteenth century handwriting, discoloured, (iv) 140th leaf bearing the date Samvat 1843 is a duplicate of the last leaf which is of the third hand, and has the leaf mark corroded Character, Nāgara Date (?) Complete At the end of the MS, the extent in ślokas is given at 5550

Colophon —इति श्रीदेवमित्राचार्यपुत्र-श्रीकुमारविष्णुमित्राचार्य-विरचिताया ऋज्वर्थाया पार्षदव्याख्याया अष्टदशपटल. समाप्तश्चेदमृग्वेदप्रातिशाखिकस्य महाभाष्यमिति शंकरार्पणमस्तु ॥ ग्रथ ५५५० ।

एकोदेव: सर्वभूतेषु गूट etc

The above Colophon and the Post Col belong to the last old leaf

The Post Colophon in the duplicate leaf —संवत् १८४३ पिंगलाब्दे श्रावणशुक्लैकादश्या श्रीकाश्या दुग्धविनायकसन्निधौ ब्रह्मोपनाम्ना खण्डभट्टात्मजगोविन्देन संपादितम् ।

It begins —श्रीगणेशाय नम ॥ ॐ ॥

सूत्रभाष्यकृत सर्व्वान् प्रणम्य शिरसा शुचि ।
शौनक च विशेषेण येनेद पार्षद कृतम् ॥
तथा वृत्तिकृत सर्व्वान् तान् सूत्रयशसस्तथा ।
तेषा प्रसादादेतेषा स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ॥
लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थ विस्तरार्थ क्वचित् क्वचित् ।
ज्ञानार्थ पठनार्थ च योज्यते सा मया पुन: ॥
तस्या: समापने शक्तिं त एव प्रदिशंतु मे ।
लब्ध्वा काममह तेभ्य: प्रमेय पारमीप्सितम् ॥
चंपाया न्यवसन् पूर्व्व वत्साना कुलमृद्धिमत् ।
यस्मिन् द्विजवरा जाता बह्वृचा पारगोत्तमा ॥
देवमित्र इति ख्यातस्तस्मिन् जातो महामति ।
स चैष पार्षदश्रेष्ठ: सुतस्तस्य महात्मन: ॥
नाम्ना तु विष्णुमित्रः स कुमार इति शस्यते ।
तेनेयं योजिता वृत्ति सच्छिष्या पार्षदे स्फुटा ॥
परिगृह्णंतु विप्रेन्द्रा सुप्रसन्ना इमा मम ।
अज्ञानाद्यदयुक्तं स्यात् तदृजूकृत्य गृह्यताम् ॥
शास्त्रावतार सम्बन्ध षड्विध परिकीर्त्तयन् ।
ज्ञात्वा ग्राह्य भवेच्छास्त्र इति शिष्टानुशासनम् ॥

तस्मादादौ तावत् शास्त्रावतारमुच्यते ।
अथ शौनको गृहपतिर्वै नैमिषीयैस्तु संस्थितै ।
दीक्षासु चोदित प्राह सत्रे तु द्वादशाह्निके ॥

इति शास्त्रावतारं स्मरन्ति । अथ सम्बन्ध उच्यते । इह हि द्विजाना वेदाभ्यास' सकलपुरुषार्थसिद्धे' कारणमिति हि वैदिक [सि]द्धान्त । स च पुरुषार्थश्चतुर्विधः धर्म्मार्थकाममोक्षा इति तदप्युक्तम्टग्विधाने । यथा पवमाननाभानेदिष्ठद्दा पुरुषसूक्तादिषु । वेदाभ्यासो हि पञ्चधा विहित अध्ययनं विचारोऽभ्यसन जपो ऽध्यापनमिति तथा च स्मर्य्यते ।

वेद स्वीकरणं पूर्व्वं विचारो ऽभ्यसन जपः ।
तद्दान चैव शिष्येभ्यो वेदाभ्यासो हि पञ्चधेति ॥

तदपि वक्ष्यति एक श्रोता दक्षिणतो निषीदेत्यादिना अध्ययनम् अभ्यासार्थे द्रुता वृत्तिमित्यभ्यसनम्, प्रयोगार्थे तु मध्यमामिति जपादि, तद्दानं च शिष्येभ्य इत्यध्यापनम् । पारायण वर्त्तयेत् ब्रह्मचारीत्येवमादिना । तस्मादधीतवेदस्य हि सति सामर्थ्ये संपूर्णफलेच्छया विचारस्यावसर प्राप्त । स च विचार' द्विविध । अर्थतो लक्षणतश्चेति । तथाचोक्तं ।

स्थाणुरय भारहार' किलाभूदधीत्य वेद न विजानाति योऽर्थम् ।
योऽर्थज्ञ इत्सकल भद्रमश्नुते नाकमेति ज्ञानविधूतपाप्मेति ।

तथाच । लक्षणम् । यो न वेत्त्यृक्षु न कर्मफलभाग् भवेत् ।
लक्षणज्ञोहि मन्त्राणा सकल भद्रमश्नुत इति ॥

तस्मात्तावत् पूर्व्वं लक्षणमुच्यते । लक्षणपूर्व्वकं हि अर्थपरिज्ञानम् ॥

तथाचोक्तम् ।
स्वरोवर्णोऽक्षर मात्रा दैवं योगार्षमेव च ।
मन्त्र जिज्ञासमानेन वेदितव्यं पदे पदे ॥ इति

सर्व्वत्र शास्त्रादौ नमस्कार करोत्याचार्य्य ... । यथा स्वयम्भुवे ब्रह्मणे विश्वगोत्रे यथा च सर्व्वात्मानं विश्वसृजं स्वयंभुवमिति यथा च पितृदेवर्षिसर्व्वेभ्य इति । अत' अत्रापि शौनकाचार्य्यो भगवान् शास्त्रादौ नमस्कारं चकार । अविघ्नार्थं च परावरे इति च परावरे इति च ।

Text —परावरे ब्रह्मणि य सदाङ्गै-
र्वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्रा· ।

तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवम्
प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनकः ॥

End —वैतानिकसञ्ज्ञाभावात् । सति नियमे ममाग्ने वर्च इति । इति यथैव + + + + देवे प्रयुज्यते एवमिहापि प्रयुज्येत । ममाग्ने वर्च इति प्रत्यृच समिध इति । इहेद सर्व्वं इष्यते अग्न्योत्तरकालं च प्रसग स्यात् । तत्प्रकृतत्वात् कर्मणा । तस्मात् वैतानिकसञ्ज्ञा निवर्त्तयितव्या यद्येवमसंज्ञा या नैव निवर्त्तयितव्या । कथ प्रातिशाख्यभेदात् । पूर्व्वं द्वादशाध्याया शौनकस्य कृति अमी चत्वारस्त्वाश्वलायनस्य एवमप्राप्तसञ्ज्ञा किमिति निवर्त्तयति । स कथ पुनर्नानाशास्त्रागमादाचार्यप्रवृत्तिदर्शनाच ।

स्वामिकुमारपुत्रेण मुद्गलेन च धीमता ।
शिष्याणायेद दत्त भाष्ये शिष्याय धीमते ॥
प्राप्ते चैष्टुभजागतयोर्वेदभक्तित स स्वर्गं लोकं जयति एभिश्छन्दोभि अथ अमृतत्वं च गच्छति । इत्याह भगवान् शौनकः । अपीह श्लोका ॥

गायत्र्यादीनि छन्दासि सोमो येनाहृतः पुरा ।
तानि सर्व्वमिद कृत्स्न . ॥
स्वर्ग्यं यशस्यमारोग्यपुण्यवृद्धिकरं शुभम् ।
कीर्त्यम्प्रज्ञानद च सर्व्वाभीष्टार्थदायि च ॥

The originals from which the different parts have been copied, seem to have been defective as there are many lacunae

271

6487. पार्षदवृत्तिः

By Kumāra Visnumittrācārya

Substance, country-made paper 13×3½ inches Folia, 159 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and repaired The first three leaves have the first few letters of every line restored on new paper Incomplete at the end

Pārsada, an ancient name of the Prātisākhya

(श्रीगणेशाय नम ।) श्रीशौनकाय नम ।

सूत्रभाष्यकृत सर्व्वान् प्रणम्य शिरसाञ्जलि ।

शौनकश्च विशेषेण येनेद पार्षद कृतम् ॥ etc , etc

See our number 2182

272.

2044 *Pārsada Sūtras* with the vrtti of Kumār or Visnumitra and the Bhāsya by Uvata, son of Vajrata of Ānandapura in Guzerat

Substance, country-made paper $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 118 Lines on a page, 13 to 16. Extent in slokas, 5,300 Character, Nāgara Date S K 1721 Appearance, discoloured Complete

The MS contains the whole of Uvata's Bhāsya preceded by Visnumitra's Vrtti on the first two vargas only

Last Colophon इति श्रीपार्षदव्याख्याया आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये अष्टादशपटल समाप्त ।

Post Col —शके १७२१ सिद्धार्थनामसवत्सरे भाद्रपद-शुक्ल १२ तद्दिने इदं पुस्तक चतुर्द्धरोपनामक-काशीनाथदीक्षितस्य लिखितम् ।

6b इति श्रीदेवमित्रसुत विष्णुमित्रकृते प्रातिशाख्ये वर्गद्वयवृत्ति । अष्टौ समानाक्षराण्यादित इत्यादि । इति परावरे ब्रह्मणीत्यारभ्य सकलदेशीयवैदिकै पठ्यमानस्य आद्यवर्गद्वयस्य व्याख्या ।

अथ भाष्य । अष्टौ समानाक्षराण्यादित किमर्थमिदमारभ्यते ।

शिक्षाछन्दोव्याकरणै सामान्येनोक्त लक्षण ।

तदेवमिह शाखाया इति शास्त्रप्रयोजनम् ॥

प्रातिशाख्यप्रयोजनसत्त्वेन श्लोकेनोच्यते । शिक्षादिभिर्यत् सामान्येनोत्सर्गेण उक्तलक्षण यथातावत् शिक्षाया स्युर्मूर्द्धन्या ऋटुरषा सामान्येन सर्व्वशाखासु रेफो मूर्द्धन्य इत्युक्त तथान्यस्या शाखाया दन्तमूलीय इति रेफो दन्तमूलीय इत्युक्त एवं च सर्व्वशिक्षावर्णेषु समकरणानुप्रदानादि सर्व्वासु शाखासु विदधाति नतु नियमत ।

Colophons —18b इति पार्षदव्याख्याया वज्रपुत्र-उवटकृतौ परिभाषापटल

प्रथमम् । 28b ०महानन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ संहिता-पटल द्वितीयम् । 31b इति पार्षदव्याख्याया उवट प्रातिशाख्यभाष्ये तृतीय स्वरपटलम् । 38a इति प्रातिशाख्ये चतुर्थं पटलम् । 43b इति पार्षदव्याख्याया उवटकृतौ प्रातिशाख्ये पञ्चमं पटलम् । 46a इति० षष्ठ पटल प्रथमोध्याय । 52b ० आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ सप्तम पटलम् । 60a इति ० प्रातिशाख्यभाष्ये अष्टमं पटलम् । 68b इति श्रीपार्षद-व्याख्याया आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये नवम पटलम् 71a ० क्रमपटलम् दशमम् । 79a ० हेतु-र्नामैकादश पटलम् 82a ० द्वादश पटलम् । 89b शिक्षा-पटल त्रयोदशम् । 99b ० चतुर्दश पटलम् । 102b ० पञ्च-दश प[illegible]म् । 109a ० षोडश पटलम् । 114a ० सप्तदश पटलम् ।

273

550 प्रातिशाख्यभाष्यम्

By Uvata

For the MS. see L 1450

274

4180D *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{3}{4}\times3\frac{1}{4}$ inches Folia, 2 to 68 Lines, 5 to 7 on a page Characters, Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Without beginning and without end

23A आनन्दपुरवास्तव्य-भट्टवज्जटसुतस्य उवटस्य कृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये प्रथमाऽध्यायः

47B ० द्वितीयोऽध्यायः ।

275

4351 *The Same*

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 190 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1954 Appearance, fresh

Post Colophon statement —

ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे अष्टम्या ८ चन्द्रवासरे सवत् १९५४ लेखक-
ठाकुरप्रसाद रहनेवाला कालीजौमे गॉव घुघलपुर थाना रोहनि-
याकी चौकी ।

On the reverse of the last leaf the following is noted —

श्रीलद्दारवङ्गाधिपतेर्भ्रातूरामेश्वरसिंहस्य पण्डितयुगलकिशोरव्यासस्य पुस्तक-
स्यानुलिपिरियम् ।

The original from which the MS was copied was defective in the beginning

In the first line of leaf 1B, occurs the following colophon —

इति श्रीपार्षदव्याख्यायामानन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ
प्रातिशाख्यभाष्ये संहितापटल द्वितीयम् ●

Last Colophon in 189B —

इति ० अष्टादश पटल समाप्तम् ॥ १८ ॥

Then there are the following verses —

जटा माला शिखा लेखा ध्वजो दण्डो रथो घन ।
अष्टौ विकृतय प्रोक्ताः क्रमपूर्वा मनीषिभि॰ ॥ १ ॥
ब्रूयात् क्रमविपर्यासक्रममीदृग्विधिर्वदेत् ।
जटाख्या विकृति धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥ २ ॥
ब्रूयात् क्रमविपर्यासावर्द्धर्चस्यादितोन्तत॰ ।
अन्तं चादि नयेदेव क्रममालेति कीर्त्तिता ॥ ३ ॥
पदोत्तरा जटामेव शिखामार्या प्रचक्षते ।
क्रमद्वित्रिचतु पञ्चपदक्रममुदाहरेत् ॥ ४ ॥
पृथक् पृथग् विपर्य्यस्य लेखामाङ॰ पुन॰ क्रमात् ।
ब्रूयादादेः क्रम सम्यगन्तादुत्तारयेर्दिति ॥ ५ ॥
पावर्गेवा (?) क्वचि वा यत्र पठन स ध्वज स्मृत॰ ।
क्रममुक्ता विपर्य्यस्य पुनश्चक्रमनुत्तरम् ॥ ६ ॥
अर्द्धर्चादेव युक्तोक्त्या क्रमदण्डोऽभिधीयते ।

पादशोऽर्द्धर्चशो वापि सङ्खोक्ता दण्डवन्नथ' ॥ ७ ॥
अन्त'क्रमं पठेत् पूर्व्वं आदिपर्य्यन्तमुच्चरेत् ।
आदि+म नयेदन्त घनमार्य्या प्रचक्षते ॥ ८ ॥
जटामाला शिखाद्यास्ता इत्यष्टौ विकृती पठेत् ।

ध्वजः पाठ । गायन्ति त्वा । येमिर इति येमिरे । त्वा गायत्रिण' । वशमिवेति । वश इव । इत्यादि ।

गोतुलो वत्स शिशिराश्वलायनमुद्गलौ ।
पञ्चैते शाकला शिष्या शाखाभेदप्रवर्त्तका ॥ १ ॥
ऋग्वेदादिमहाशाखा कल्याख्यानेन रामता । (?)
गोभिला[ ] शौनका' सर्व्वे कल्पशाखा प्रवक्ष्यते ॥ (?)

276

2331 जटापटल *Jatāpatala*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, by counting 7, marked from 2—8 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Date (?) Appearance, discoloured Incomplete

In the left-hand upper corner of every leaf, it is called जटापटल, which ends in leaf 5A

For the work जटापटल see L. No 1234

In 5A जटामालाशिखालेखा' ध्वजो दण्डोरथोघन ।
अष्टौ विकृतय' प्रोक्ता क्रमपूर्व्वा मनीषिभि ॥ See above

All these eight 'Vikrtis' are defined and illustrated by examples

In leaf 7A —इति विकृतिलक्षणानि ।

Then commences an extract from नीतिमञ्जरी of Dvyā Dvivedī, in one of the opening verses of which the author is described as एकादशप्रकारैस्तु संहितापाठतत्पर' ।

In commenting upon this epithet the commentator, who is the author himself, explains the 11 kinds of Pātha, as

will be found in L No 4183 The present MS gives examples of all the different kinds of Pāthas Dvyā Dvivedī is here quoted to support the author of the अष्टविकृतिलक्षणानि ।

277

664 *The Same* with a comm

For the manuscript see L 1234

One of the devices to prevent interpolations in the text by directing recital of the hymns in different arbitrary ways

Attributed to Hayagrīva

278.

2795 **जटापटलव्याख्या दीपिकाख्या**

For the manuscript and the work see L 1525

The text Jatāpatala is attributed to Hayagrīva It is a work on the complicated modes of reciting the hymns of the Rgveda The present commentary is by Dayāsaṅkara, son of Dharanīdhara Vyavahārika

279

665 **स्वराङ्कुशः ऋग्वेदीयः** *Svarāṅkuśa of the Ṛgveda*

By Jayanta Svāmī.

It consists of 21 verses

For the manuscript see L 1235

Printed in Ūsā

280

2505 *The Same* with an anonymous commentary

For the manuscript and the works see L 2672

281.

9962A *The Same* with another commentary

Substance, country-made paper 9½ × 3 inches It begins in leaf 1 and ends in leaf 7A, line 4 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 80 Character Nāgara Date, Sam 1910 Appearance, fresh Prose and verse Generally correct

It contains 12 verses out of 21, with their commentaries

The text is by Jayanta Svāmī and the commentary anonymous Both printed in Ūsā

For the text see L 1235 and 2672

The commentary begins thus —

श्रीगणेशाय नम

एकस्मिन् रूपमर्द्धं हिमकरविशद स्वर्णवर्णं परस्मिन्
कण्ठे हारं विष च वहति नयनयो साञ्जनानञ्जनत्वे ।
वक्ष· किञ्चित् कपाटाकृति कनकनगश्रोहि किञ्चिच्च विभ्रत्
कृत्ति वासश्च लम्बोदरजनकमहो तन्महो भावयाम ॥

ऋग्वेदवारणसमावरणैकहेतु
वक्र स्वराङ्कुश इति प्रथितोऽस्ति तस्य ।
सञ्चारणे निपुणता तदिभाररक्षो·
सञ्ज्ञायतामिममत· प्रकटीकरोमि ॥

सकलदेवेष्वसाधारणी भक्ति कुर्वाणो ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय शिष्टाचार-परिप्राप्तं नतिरूपमङ्गलमाचरितमादौ शिष्यशिक्षायै निबध्नाति

हेरम्ब चण्डिका नत्वा शम्भुं सूर्यं हरि गुरु ।
सरस्वती कविवरान् वक्ष्येह स्वरनिर्णयं ॥

अह जयन्तस्वामी स्वरनिर्णयं वक्ष्य (३ ?) इत्यन्ययः ।

It ends thus —

उदात्तानुदात्तौ स्वतन्त्रौ ताभ्या मिलित्वा जायन्ते ये त्रैप्रादयः स्वराङ्कुशं ।

Then commences 9962B

282

603 **अष्टविकृतिविवृति** *Astavikrtivivrti*

By Madhusūdana

With an anonymous comm

For the manuscript see L 1492 Lately repaired

Printed in the Ūsā But the present manuscript differs considerably from the printed text

Madhusūdana acknowledges his obligations to Vyādī and others, who preceded him in writing works on the eight different modes of reading the Rgveda

Madhusūdana describes himself as Krsna-Dvaipāyana-tanūdbhava, or, the son of Krsna-Dvaipāyana He also says that he obtained the permission of Vyādi The commentator, however, explains Krsna-Dvaipāyana-tanūdbhava as तत्कार-जातत्वेन तत्कुमार इत्यभिहितः ॥

Satyavrata Sāmaśramī's printed text omits the introductory verse of the commentator, which is supplied from the present manuscript

मधुसूदन [illegible] ।
तत्पूर्व्वंच्च पुरोगमाचारं प्रकाशमारभते ॥

Satyavrata Śāmaśramī also omits the second half of the second verse, which is explained in the comm The second half is —

"वच' समपहारिणी परविपश्चितामन्वहम् ।
मनोभुवि विहारिणी भवतु वेदविद्या विशारदा ॥"

He also omits two leaves and a half at the end

283.

2506 *The Same*

Substance, foolscap paper of 1881 8×6½ inches Folia, 32 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgara Date (?) Copied from an original, dated Śaka 1712 Appearance, fresh Complete

284

6180A *The Same*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 19 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —इति श्रीमधुसूदनविरचिता जटाद्यष्टविकृतिविवरणं समाप्तम् ।

285

6188 जटोदाहरण *Jatodāharana*

Substance, country made paper 7¾×4 inches Folia, 8 Lines, 9 11 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1777 Appearance, old and discoloured Complete

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

ओम् बृहस्पते परिदीया रथेन etc, etc

2A ब्रूयात् क्रमविपर्य्यास क्रममीदृग् धिया वदेत् ।

जटाख्या विकृतिं धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥

अथ जटोदाहरणम् ।

बृहस्पते परि परि बृहस्पते परि । etc

2B अथ मालोदाहरण

ब्रूयात् क्रमविपर्य्यासावर्द्धचंस्यादितोऽन्तत ।

+ + + + + पेदेव क्रममालेति कीर्त्तिता ॥ २ ॥

बृहस्पते etc

3A, अथ शिखोदाहरणम्, 3B, अथ क्रमलेखोदाहरणम्, 4B, इति क्रमलेखोदाहरणम्, अथ क्रमध्वजोदाहरणमुच्यते, 5A, अथ क्रमदण्डोदाहरणम्, 6B, अथ क्रमरथोच्यते, 8A, अथ घनोदाहरणमुच्यते

Last Colophon —इति घनोदाहरणम् ।

Post Colophon —सु० रेवादत्तस्येदं लेखकपाठकयोः शुभ भूयात् ॥ श्री श्री ॥ श्री ॥

संवत् १७७७ आश्विनमासे शुक्लपक्षे २ गुरुवासरे ॥ शुभमस्तु ॥

इति संहितैकादशप्रकारा लिखिता ॥ संहिता १ ॥ पद २ । क्रम ३ जटा ४ । क्रममाला ५ । क्रमशिखा ६ । क्रमलेखा ७ । क्रमध्वज ८ । क्रम-दण्ड ९ । क्रमरथ १० । क्रमघन ११ ॥

286.

6176

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia 6 of which the third and the fourth are missing Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara Date, Samvat 1798 Appearance, good

It gives the eleven different orders of the words of the mantra "बृहस्पते परिदीया रथेन" etc , etc , in recital

Beginning —

अथ संहिताया एकादशप्रकारा लिख्यन्ते ।

अनुलोमविलोमाभ्यां त्रिवारं हि पठेत् क्रमम् ।

जटाख्या विकृतिं धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥

तत्र प्रथमसंहितापदक्रमाणि लिख्यन्ते । बृहस्पते etc., etc

Colophon —इति समाप्त ।

Post Colophon —संवत् १७९८ वर्षे मार्गसिर शुक्लपक्षे प्रतिपदाया लिखित केशवगिरि विश्वेश्वरसमीपे लिखित । शुभं पठनार्थं ब्रह्मभट्ट । राम । राम ।

Then the following is in red ink

व्यवहारिक गणपतिपुत्र शिवशङ्करेण खरित शोधितश्च संवत् १७९८ माघ शु ४ बुधे ।

287.

1007 **चातुर्ज्ञानम्** *Cāturjñāna By Paṇḍit Nārāyana*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 27 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara Date, Sam 1663 Appearance, old Complete

Aufrecht says that it is a list of sūkta, varga, mandala and astaka of Rv (Cat Cat p 185) This is not quite correct

It gives lists of words occurring in the whole of the Rgveda, (1) ending in Visarga (technically called Samāna), (2) ending in N (called Nānta), (3) expanding into अय्, अर्, आय्, आव् or अ, आ (technically called Vivrtapada), and (4) simple non compound words (called Ekapada) See H P R Vol III, 92 and pref See also page जै, Niruktālocana by Satyavrata Sāmasramī, and Belval p 37 in which it is called Cātrjñāna

Belval, p 38, contains Cāturjñana paribhāsā only But it is recorded under the name of Rgveda Paribhāsākārikā

Beginning —श्रीमन्महागणपतये नम ।

समाननान्तविवृतपदान्येकपदान्यपि ।

दक्षिणामूर्त्तिराहैतत् चातुर्ज्ञान विदुर्बुधा ।

× × × × ॥

Col —इति समानपरिभाषा 2A

Col. —इति नान्तपरिभाषा 2B

× × × ×

एकद्वित्रिचतुर्थपञ्चषट्सप्ताष्टनवादिभि ।

पदै प्रकारगैरेतैरुक्तान्येकपदान्यपि ॥

Col —इति चातुर्ज्ञानपरिभाषा 3B

अथ समानविवृताना नैकपदानि यथाक्रम वक्ष्यते ।

इतस्ततो निहित यत् चातुर्ज्ञानादिलक्षणम् ।

तदेकीकृत्य कथित यज्ञनारायणेन तु ॥ इति परिभाषा ।

अग्निमीळे सुता विश्वा दधाना अजोषा इन्द्र ता सोमपा इमा जुष्टा मत्‌रा इष्टा घृतपृष्ठा यजत्रा द्रविणोदा धाना शुभ्रा पञ्चदश ।

It ends —विश्वामित्रजमदग्नी इति दस्युहतम मकारखण्डनमद्भ्योरुलोक कल्पयतु पिप्रतु सुमत्स्वादुदात्तम् ।

Col —इति अष्टमाष्टकचातुर्ज्ञान समाप्तम् ।

Post Col —सवत् १९९३ वर्षे भाद्रपदादि अष्टम्या मन्दवासरे उपा-

ध्यायरामेश्वरभट्टसूनुना माधवेन सहस्त लिखित । काश्या त्रिपुर-
भैरवीसन्निधौ स्वार्थं परार्थञ्च ।

288

2061 *The Same*

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 15 Lines on a page, 9 Extent in ślokas 150 Character, Nāgara Date, Samvat 1868 Appearance, fresh Complete

Colophon —इत्यष्टमाष्टके चातुर्ज्ञान सम्पूर्णम्

Post Col —सवत् १८६८ चित्रभानुनामवत्सरे माघकृष्णचतुर्थ्यां गुरौ
श्रीकाश्या ब्रह्मोपनाम्ना गोविन्देन लिखितम् । श्रीवेदपुरुषार्पणमस्तु ॥

289

2982 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 7 to 27 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1662 Appearance, old and discoloured Incomplete at the beginning

Last Colophon —इत्यष्टमाष्टकचातुर्ज्ञान समाप्त । समाप्त चेद चातु-
र्ज्ञानपुस्तक ।

Post Colophon —सवत् १६६२ समये पौख सुदि गुरुवासरे इद पुस्तक
लिखित सतदासेन मिद पुस्तक श्रीसरघुनाथाय नम । ठाकुरराजाय
नम । etc , etc यादृष्ट पुस्तक etc., etc

290

6060 **ऋग्वेदगलितप्रदीप** or **गलदीपिका** *Ṛgvedagalita-pradīpa* or *Galadīpikā*

By Bhāradvāja Lakṣmīdhara Sūri

Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 120 Character, Nāgara Date, Samvat 1590 = 1534 A D Appearance, old and discoloured Complete

See Belval No 57 His explanation does not give any clear idea

Last Colophon —इति गलदीपिका समाप्ता

Post Colophon —सवत् १५६० वर्षे आषाढवदी १० रवौ लिखितम् । पण्डित हर्षनाथपुत्रपौत्राणामध्ययनार्थम् । शुभ भवतु । कल्याण-मस्तु ।

The mañgalācarana and the object of the work —

प्रणम्य सच्चिदानन्द सान्द्रमाद्यन्तवर्ज्जितम् ।
देवमृग्वेदगलित पदवृन्द प्रचक्षते ॥
अलक्ष्यत्वादनूह्यत्वाददृष्टानुविधानत ।
अथैषा प्रातिशाख्याद्यैरत समयनामता ॥
ऋचोऽखिला गलन्त्येव यथापूर्व्वं पुनर्गता ।
नूमे ब्रह्माणि यत्नेन विनैताभ्यामिति स्थिति ॥
त्रिरादिगत एकस्मिन् वार्गर्द्धर्चाब्धिरेव वा ।
गलेत् सर्व्वंत्र योत्यग्निश्चतुरादिगत स च ॥
गलेच्च नागतोर्द्धर्चास्त्रिष्टुभश्च पुनर्गत ।
चतुरादिगत वर्गे यच्चैकस्मिन् पदत्रयम् ॥
प्रत्यध्यायं तु शिष्टाणि गलितान्यभिदध्महे ।
अर्द्धमर्द्धर्चवाचि स्यादध्यायान्तादित + +त् ॥
गलित यद् गृहीतादि नत न्यून पदत्रयात् ।
अग्नि यष्टाष्टकोयात्याध्यायस्य यद्विहाय यत् ॥
तथाचेत्यपि शब्दास्तु न प्रतीकानि केवला ।
प्रायोग्निपूरणास्ते च ज्ञेय चान्यद्विशेषणम् ॥

इति परिभाषा ।

Then the work proceeds —

अग्निमिन्द्रादय तस्मायवाह्मेस्य विदुस्तथा ॥
अस्माकमग्ने देवाश्च सेम नो व्यमथान्य च ॥

The definition of *Galita*

5B प्रागधीतपदस्योर्द्ध यस्य वै पदसह्नितम् ।
नाध्येय पदकालेऽपि गलित तद्विदुर्बुधा ॥

एकञ्च केवल शुद्ध पद यदा पदद्वयम् ।
विनाङ्घ्रिस्वय एवैतत् शाखाया न गलेदिह ॥

The work ends —

इम गलितदीपाख्य भारद्वाज ऋगर्थवित् ।
लक्ष्मीधरोऽकरोत् पूर्व्व सम्प्रदायानुसारत ॥
इति गलान्तदीपिका ॥

Then follow 9 verses, the first of which giving the definition of Galita has been quoted above After the nine verses come the last colophon and the post-colophon statement

2A इतिश्रीमदृग्वेदगलितप्रदीपे भारद्वाजसूरिविरचिते प्रथमाष्टक समाप्त , 2B, इति द्वितीयाष्टक , 3A, इति तृतीयाष्टक , 3B, इति चतुर्थाष्टक , 4A, इति पञ्चमाष्टकम् , 4B, षष्ठाष्टक , 5A, इति सप्तमाष्टकम् ।

291.

345 ऋग्विधान । *Rgvidhāna*

Attributed to Śaunakācārya

For this MS see L 1519, and for the work see I O Catal 62

Copied in Sam 1931, from a MS bearing date Sam 1786, by the same scribe who copied Catal No 293 See *infra*

Post Col —

सवत् १९३१ कुआर कृष्णचतुर्थ्या काश्या लिखित लाला हीरालालकायस्थ वनारसमहल्लि सेनपुरा । उदकानल इत्यादि ।

Then Rājendra adds in English

"Copied from a MS. belonging to Pandita Vāmanācārya of the Govt Sanskrit College, Benares Dated सवत् १७८६ शाके १६५१ वैशाखकृष्णचतुर्थ्यां काश्या लिखितमिद पुनर्नामकर-गङ्गाधरभट्टेन पत्रसख्या ३२ आकार ७½ × ३¼ इञ्च प्रत्येक पृष्ठे पङ्क्तिसख्या ११ ग्रन्थसख्या ९५०"

292

6486 ऋग्विधान । *Rgvidhāna*

Substance, country-made paper 12¼ × 6½ Folia, 63 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, Nāgara Date, Samvat 1879 Appearance, discoloured Complete

The original of this was defective, inasmuch as it leaves lacunæ, as in foll 3 and 4

A work on the uses of the mantras of the Rgveda

Beginning —

श्रीगणपतये नम ।
शौनक उवाच ।
नियतेन हि देवाना मन्त्राणा कलिदोषत ।
कलिदोषनिवृत्त्यर्थं गायत्री पूजयेद् द्विज॰ ॥
गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं गयत्रीमयुत जपेत् ।
सर्व्वेषा वेदमन्त्राणा सिद्ध्यर्थं लक्षक तत ॥
गायत्री तस्य सिद्ध्यर्थं सप्तव्याहृतिसम्पुटा ।
अयुतञ्च जपेत् पूर्व्वं गायत्री सिद्धदा तदा ॥

It ends —अरण्ये वा चिरभ्यस्य प्रयतो वेदसंहिताम् ।
मुच्यते पातकै सर्व्वैं पराकै शोधित त्रिभि ॥

Colophon —इति ऋग्विधान समाप्त ।

Post Colophon —श्रीवेदव्यासार्पणमस्तु ।

Then there are four lines, after which comes the date

सवत् १८७९ माघमासे कृष्णपक्षे अष्टमी रविवासरे लि॰ कावलीमध्ये नजीकगु॰ ।

Rgvidhāna is well known, with the descriptions of which, however, as given in L 1519 and I O Catal No 62, the present MS does not agree The beginning of this is the same as that of Vrhadrk-vidhāna, described in L 1518, but the end is not the same

18B, इति ऋग्विधाने प्रथमोऽध्याय ।

39B, इति ऋग्विधाने द्वितीयोऽध्याय ।

There ıs no more chapter colophon, although we have here dırectıons about the uses of the mantras up to VIII 8 of the Rgveda

293.

344 **वृहदृक्विधान ।** *Vrhadrkvıdhāna*

Attrıbuted to Šaunaka

For thıs MS see L 1518

Copıed ın 1930 Sam from a MS bearıng date Sm 1841 and compared by Rājendralāla wıth a manuscrıpt dated Sam 1919

The Post Col Statement —

श्रीवेदपुरुषार्पणमस्तु ॥ सवत् ॥ १८४१ ॥ राक्षसीनामसवत्-सरे षष्ठीगुरुवासरे लिखितमिद घाघोपनामक-आत्मारामेण स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ श्री ॥ सवत् १९३० वैशाख-शुक्लपक्षे पूर्णमास्या शुक्रवारे वाराणसी-सेनपुरानिवासी लाला हीरालालकायस्थेन पुनर्लिखित ॥

"Compared wıth a MS dated," adds Rājendralāla, "सवत् १९१९ भावनाम सवत्सरे मार्गशीर्षे शुक्लनवम्या रविवारे इद पुस्तक वालकृष्णभट्टटाकरोपनामकस्य हस्ताक्षरेण स्वार्थं परोपकारार्थं लिख्यते पत्रसख्या २७ । प्रतिपत्रे पङ्क्तिसख्या १० + १० = २० । श्लोकसख्या ४८१ ॥"

"Sıze of the leaves ınch 8 2 × 4 3 Wrıtıng 6 2 × 3 ınch No of šlokas 474"

294.

756 **निविदध्याय-कुन्तापाध्याय-प्रउगाध्यायाः ।**

Nıvıdadhyāya-Kuntāpādhyāya-Praugādhyāyāh

For the manuscrıpt see L 1575

Post Colophon Statement —

सवत् १८२४ मिति आश्विन कृष्णएकादश्या ११ मन्दवासरे ॥
शुभमस्तु ॥

Satyavrata Sāmaśramī says that there is a work entitled Rk-pariśista, which contains (1) Nividadhyāya, (2) Kuntāpādhyāya, (3) Purorugadhyāya, and (4) Praisyādhyāya (P 387, Note on the third volume of Aitareya-Brāhmana Bibl Ind Edition)

The present manuscript contains the whole of the Nividadhyāya, the whole of the Kuntāpādhyāya, here called Kuntādhyāya and Praugādhyāya

Nividadhyāya contains ten sections Kuntāpādhyāya contains 15 sections under the following heads (1) Nārāśamsya, (2) Raibhya, (3) Pāriksitya, (4) Kāravya, (5) Diśamklptayah, (6) Janakalpa, (7) Indragāthā, (8) Aitaśa-pralāpa, (9) Pravahlīkā, (10) Ājijñāsenyāh, (11) Prati-rādha, (12) Ativāda, (13) Devanītha, (14) Bhūtecchad, (15) Āhanasya Iti Kuntādhyāyah

The word *nivit* means *nivedana*, or, offering to the gods (*vide* Trivedi, p 240) Nivid in the Śilpaśastra consists of twelve *padas* or short sentences, they are to be found in the 2nd section, or the 10th adhyāya, Pañcikā II, of the Aitareya Brāhmana But every Śastra seems to have a set of *nivids* iNvidadhyāya gives all the *nivids* in one place Their number is very nearly 250

The Kuntāpādhyāya consists of mantras mainly in Rk-form from the Atharvaveda, ch XX 127—136, in consecutive order The adhy is divided into 15 sections, as shown above See Kuntāpa, p 547ff, Trivedī

Then comes the *Prauga* chapter Prauga means a part of the cart, where the carter sits The word Prauga, as applied to mantra, is rather difficult to understand The chapter on Prauga in this MS contains mantras from a

variety of sources (such as, R V Khila, Vājasaneya samhitā, Pāraskaragrhya sūttra, etc), but they are to be differentiated from the Prauga Šastra, given in Ait Brā , p iii, Chap I, sec 1—5.

295.

2199 आश्वलायनश्रौतसूत्र । *Āśvalāyana Śrautasūttra*

Substance, country-made paper 8×3½ inches Folia, 79+50 Lines 9 on a page, Character, Nāgara Date, Śaka 1744 Appearance, discoloured Complete

The first satka, complete in 79 leaves, printed in Bibl. Ind, pp 1 to 532 The Uttara satka in 50 leaves, printed in Bibl Ind, pp 533 to 890

Post Col Statements —

(I) शके १७४४ चित्रभानु-सवत्सर कार्त्तिक वद्य ६ इदं पुस्तक माटे-इत्युपनामक रामचन्द्रेण लिखितम् ॥ विटल ।

(II) शके १७४४ । चित्रभानुनामसंवत्सरे माघ शुद्ध १ प्रतिपदा रविवासरे ॥ इद पुस्तक माटे-इत्युपनामक-रामचन्द्रेण लिखित ॥ वास्तव्य क्षेत्र वाइगणापुर कृष्णा-संनीध ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥ श्री पाण्डुरङ्गार्पणमस्तु ॥

296

5084 *The Same*

Substance, palm leaf 12×1 inches Folia, 108 Lines, 5 on a page Character, Udiya Appearance, old and worm eaten Complete

Last Colophon —इति आश्वलायनसूत्रे द्वादशोऽध्याय ।

297

4180E *The Same* (पूर्व्वषट्कमात्रम्)

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 63 Lines, 8 on a page, Character, Nāgara Appearance, discoloured Date, Samvat 1676

Post Colophon Statement —

सवत् १६७६ समये पौषकृष्णा त्रयोदश्या जनार्द्दनेन लिखितमिदं पुस्तकम् । लेखकपाठकयो' शुभ भवतु । शुभमस्तु ॥

298

3263 *The Same*

Substance, country made paper 7×3½ inches Folia, 82 Lines, 9 on a page Charactei, Nāgara of the 18th century Appearance, discoloured Incomplete

The MS breaks off abruptly at the 4th sūttra of the 19th Kandikā of the 5th adhyāya It comes up to page 452 of the Bibl Ind. Edition.

299.

2337 *The Same*

Substance, country made paper 9½×3½ inches Folia, 25, of which the 18th and the 19th are missing Lines on a page, 9, 10 In beautiful Devanagar hand of the 17th century Discoloured Prose

A fragment of the Āsvalāyana Srauta sūtra, beginning with the first chapter, and ending in the middle of the 18th section of the Second Chapter

Colophon —In leaf 11b इत्याश्वलायने श्रौतसूत्रे प्रथमोऽध्यायः ।

300.

1934 *The Same* (उत्तरषट्कम्)

With the Vrtti comm

By Nārāyana alias *Devasvāmi*

Substance, country made paper 9⅓×4¼ inches Folia, 148, of which only 119 are available Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date (?) Appearance, discoloured

The MS. breaks off abruptly

The text has been printed with the comm in Bibl. Ind. The portion under notice covers pp 533 to 870 of the printed edition.

On the obverse of the first leaf —

अथ देवस्वामिकृते श्रौतसूत्रवृत्तौ उत्तरषट्के प्रारम्भ' ।

119B, इति आश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयाया दशमोऽध्यायः, 33A, इत्याश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयाया सप्तमोऽध्याय ।

The MS has, throughout, on the left-hand upper corner वृ ना, श्रौ वृ ना उ

301

1973 **आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्ति** *Āśvalāyana śrautasūttra-Vrtti*

By Devasvāmī alias *Garga Nārāyana, son of Narasimha.*

Substance, country-made paper 9½×4¼ inches Folia, 245 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the 18th century Appearance, discoloured and brittle

The manuscript contains the first six chapters, printed in Bibl Ind, pp 1 to 533

302.

2303 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 87 Lines on a page, 9, 10 Character, Nāgara Date (?) Appearance, discoloured Incomplete

Printed in Bibl. Ind, pp 1 to 192

303

2214 *The Same*

To the end of the sixth chapter

Substance, country made paper 10×4 inches. Folia, 137, of which foll 35, 36, 37, 38, 39 and 61 are missing Lines on a page, 11 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured The first half only

Printed in the Bibliotheca Indica Series, pp 1—532

Post Col —यादवभट्टस्य पुस्तकं कालेवाडे इत्युपनाम्न

In a later and different hand — सर्व्वोत्तमेन दत्त ।

304.

2180 *The Same*

Substance, country-made papei $11\frac{1}{2}\times5\frac{1}{4}$ ınches Folıa, 10 Lınes, 13, 14 on a page Extent ın slokas, 350 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh

It ıs a mere fragment

It ends abruptly

खिष्टक च । पाठोनुनासिकलाभाय नकारलोपाय च । होत्रा— ।

305

3120 *The Same*

Substance, countıy made paper $10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{3}$ ınches Folıa, 100 Lınes 11, 12 on a page Character, Nāgara of the eıghteenth century Some of the leaves are restored Appearance, dıscoloured

The present MS contaıns the comm on the uttara satka of the Āśvalāyanīyaśrauta sūttra, prınted ın Bıbl Ind serıes, pp 533 to 890

306

1192 **आश्वलायनश्रौतसूत्रव्याख्या** *Āśvalāyana Śrautasūttra-vyākhā*

By Devatrāta

Substance, country-made paper $11\frac{1}{2}\times5$ ınches Folıa, 529 Lınes, 11 on a page Extent ın ślokas, 18 000 Chaıacter, Nāgara Date, Sam 1654 Appearance, tolerable Generally, correct

The commentary ıs very rare For the begınnıng see Cs 225 whıch contaıns only the first chapter

The last Colophon runs —

इत्याश्वलायनसूत्रव्याख्याया देवत्रातस्य कृतौ द्वादशमोऽध्यायः समाप्तः ॥

Post Colophon —शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ॥

स्वस्ति सवत् १६५४, वर्षे दक्षिणायनगते सूर्ये शरदृतौ प्रथमकार्त्तिकमासे कृष्णपक्षे दशम्या तिथौ भौमवासरे श्रीमद्वाराणसी-

शुभस्थानस्थ—सकलविद्याविशारद—सकलगुणालङ्कृत—सदाचारशुद्ध-
भट्ट-श्रीकृष्णकेन स्तम्भतीर्थमध्ये इदमाश्वलायनसूत्रभाष्य लिखापित ।
यादृशमिति न्यायात् न मे दोष ।
करकृतमपराध चन्तुमर्हन्ति सन्त ॥
अक्षरमात्र-पदस्वरहीन, व्यञ्जनसन्धि-विवर्जितरेफम् ।
साधुभिरेव मम चन्तव्य कोऽत्र नो मुह्यति शास्त्र-समुद्रे ॥
सभूय सदपत्यवत् परकरान्नच्यश्च सुच्चेत्रवत्
सशोध्य ऋणिताङ्कवत् प्रतिदिन वीच्यश्च सन्मित्रवत् ।
वर्थ्यं वध्यवदश्लथ नच हि विस्मर्थ्य हरेर्नामवत्
नैव सीदति पुस्तक किल कदाप्येतद् गुरूणा वच· ॥
शिवमस्तु सर्व्वजगत परहितनिरता भवन्तु भूतगणा ।
दोषा· प्रयान्तु नाश सर्व्वजन सुखी भवतु ॥

In a different hand occurs the following —

इद पुस्तक + + + + कवाल सरस्वति भट्टात्मजरामभट्टेन सपादित ।

307

10630 आश्वलायनसूत्रव्याख्या

By Varāhadeva alias *Devatrāta*

(Ch' III only on expiations for defects in the performances of vedic rites)

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia 33 Lines, 9, 10 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgara Date, Śaka 1735 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —वराहदेव-कृतौ सूत्रव्याख्याया तृतीयोध्याय· समाप्तः ।

Post Col —शके १७३५ श्रीमुखनाम-सवत्सरे फाल्गुनवद्य १ तद्दिने इद पुस्तक समप्त ।

The commentator is better known by the name of Devatrāta, and the leaves of the present MS (4—33) are, as a rule, marked with the letters देवत्रा २ In the 3rd leaf the letters are देवत्रात भा॰ .

In Cs 225 a MS of Devatrāta Bhasya is described in which the first col is this —इत्याश्वलायनसूत्रव्याख्याया वराहकाय-देवत्रातस्य कृतौ प्रथमोऽध्याय ।

In Bik 287, there is a manuscript, which is described, curiously enough, as the 3rd chapter of some Grhyasūttra Bhāsya and accepted as such by Aufrecht

The beginning quoted there, however, is the same as that of Devatrāta's comm on the first chapter of Āsvalāyana Śrutusūttra, quoted in Cs 225 referred to above, and what the Bik Cat quotes as the end of the MS is the same as the end of the present MS So evidently the Bik MS contains Devatrāta's comm on the first three chapters, and the present MS the comm on the 3rd chapter only of the Āsvalāyana Śrauta sūttra

Beg —विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः ॥ समाम्नातमग्न्याधेयादिकर्मजातं मन्त्र-क्रिया-समुचित कर्मविधिरुच्यते ॥ तस्य विधेरन्यथाकरणमकरणं चापराधो विधेरपराधो विध्यपराध । तस्मिन् विध्यपराधे उत्पन्ने प्रायश्चित्त नामकर्म क्रियते ॥ शिष्टाभावे प्रतिनिधि शिष्टस्य निर्दिष्टस्य etc , etc

End —ॐ इन्द्राधायी तल्लक्षणोन्यास· यथा ब्राह्मणे परिसमाप्ता हविर्यज्ञाः सप्रायश्चित्तिका ॥

308

2961 संग्रहणदीपिका *Samqrahanadīpikā*

A commentary on the Śrautasūttra of Āsvalāyana by Tippū Bhatta

For the manuscript and the work see L. 4174

The MS contains the comm on the second chapter only

The last Colophon runs —

इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे श्रीमत्-गह्वरोपनामक-रामभट्टात्मज-तिप्पूभट्टेन विरचिताया संग्रहणदीपिकाया द्वितीयोऽध्याय· समाप्त· ।

309

10631. A comm on the 3rd chapter of Āsvalāyana Srutasuttra

By Tryambaka, son of Krsna Bhatta

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 20 Lines, 9, 10 on a page Extent in slokas, 350 Character, Nāgara Date, Saka 1736 Appearance, fresh Complete

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ विध्यपराधे प्रायश्चित्ति ॥ विहितस्याकरणे अन्यथाकरणे च प्रायश्चित्ति कर्त्तव्या शिष्टाभावे प्रतिनिधि[] मुख्यस्याभावे प्रतिनिधिरुपादातव्य एव etc , etc

19A इति समाप्तानि विध्यपराधप्रायश्चित्तानि । मोल्होपनाम्न' कृष्णभट्टस्य(स) सूनुना त्र्यम्बकेन काश्या कृतः प्रयोग ॥

वेदवेदाङ्गपारज्ञकृष्णभट्टस्य सूनुना ।
त्र्यम्बकेन समालोच्य सूत्रंश्रौत स्वया धिया ॥
नानाशाखीयभाष्याणि लघुवृत्तिप्रकाशिका ॥

The rest of the MS (19B and the first line of 20) is taken up with directions for some Prāyaścittas At the end we have the date शके १७३६ भावानामसंवत्सरे चैत्र शुद्ध ६ षष्ठी भानुवासरे तद्दिने इद पुस्तक समाप्त ॥

For the date of a Krsna Bhatta, see our Catal. number 806

310

1246 **आश्वलायनगृह्यसूत्र ।** *Āsvalāyana Grhyasūttra*

Substance, country made paper 9¼×4½ inches Folia, 19 (a mere fragment containing leaves marked 4 to 12, 16 and 22 to 30 the last leaf) Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1795 Appearance, tolerable Generally correct

The Grhyasūttra comprises the 13th, 14th, 15th and 16th adhyāyas of Āsvalāyana Kalpasūttra In the present manuscript the four adhyāyas are marked from I to IV. The last only is marked 16th

The present fragment contains 6 to 22 sections or kandikās of the first or 13th adhyāya, 4th and 5th sections of the 2nd or 14th adhyāya, 17th to 12th sections of the third, 15th and the whole of the 4th or 16th adhyāya

It is printed in Bibl Ind Vol II, of Āsvalāyana, covering pp 1 to 263

In the colophons of the present manuscript, it is called Smārtasūttra

The last col —इत्याश्वलायनस्मार्त्तसूत्रे चतुर्थोऽध्याय । इत्याश्वलायनसूत्रे षोडशोऽध्याय· ।

गृह्ये तु यानि चोक्तानि ।

Post Col —स्वस्ति श्रीमन्नृपविक्रमार्कराज्यातीत स १७९५ विभवनामसवत्सरे आश्विन-कृष्णरवौ तथा श्रीमन्नृपशालीवाहनगतशके १६६० कालयुक्त नाम ।

311.

9314 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 11 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 198 Characte, Nāgari Date (?) Appearance tolerable Generally correct Incomplete

It begins —श्रीगणेशाय नम॰ ।

हरि ॐ ।

उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामस्त्रय पाकयज्ञा· । हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुता अथापि ऋच उदाहरन्ति यः समिधा य आहुती' यो वेदेनेति समिधमेवापि श्रद्दधान आदधन्मन्येत।यज इदमिति नमस्तस्मै य आहुत्या यो वेदेनेति । इत्यादि ।

312.

2943 **आश्वलायनगृह्यपरिशिष्ट** । *Āsvalāyana Grhyaparisista*

Substance, country made paper $9\frac{3}{4}$×4 inches Folia, 31 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, dis coloured Incomplete

To the end of the third chapter There are three lines more after the end of the third chapter

Printed at the end of the Bibl Ind Edition of the Āśvalāyana-Gṛhya-sūttra

313

1974 **आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति** । *Āśvalāyana Gṛhyasūttavṛtti*

By Naidhruva Nārāyana, son of Divākara

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 87 Lines, 12 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1742 Appearance, discoloured and brittled Complete

Post Colophon Statement —

स्वस्ति श्रीन्टपशालिवाहनशके १७४२ विक्रमनामसंवत् आधीकमा ज्येष्ठ-मासे तिथि शुक्लपञ्चमी भृगुवारे तृतीयप्रहरे समाप्त ॥

हे पुस्तक वैद्यनाथदीक्षित सर्व्वंटेयाचे असे ।

उवो नारायणदीक्षित भागवतटोंकेकर यास दत्तम् ॥

Printed in Bibl Ind

314

2685 *The Same*

Substance, country made paper 9¾×5 inches Folia, 60 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh

The first adhyāya only, printed in pp 109 of the Bibl Ind. edition

315

2095 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 213 Lines 9-10 Character, Nāgara Date, Śaka 1708 Appearance, discoloured, brittle Fragment

(The Sráddha Section only)

Post Colophon —

इद पुस्तकं गणेशदेवेन लिखित । शाक १७०८ पराभवनाम-सवत्सरे भाद्रपदवद्यत्रयोदशी समापितम् ।

It covers the 7th and 8th kandikās of the 4th chapter of Āśvalāyana Gṛhyasūtra See Bibl Ind Edition, pp 233–251

316

1227 विमलोदयमाला । *Vimalodayamālā*

By Jayanta Svāmī

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 93 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1400 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable Generally correct

Complete in 4 adhyāyas

Beginning —

प्रणिपत्य जगन्नाथं शङ्करं त्रिपुरद्विषं ।
शौनकादीन् तथाचार्य्यान् सर्व्वान् सूत्रार्थवेदिन ॥
योऽर्थो निरूपित सम्यक् उपाध्यायैर्हितैषिभि· ।
गृह्यस्य क्रियते तस्य स्मरणाय निबन्धनम् ॥
आचार्य्या [दोषमुत्सृज्य] गृह्णन्तु ग्राह्यमेव तु ।
प्रवक्तुं ग्राह्यमर्हन्ति सम्यगागमवेदिन· ॥
प्रयोगमस्य तज्ज्ञेभ्य· श्रुत्वा गृह्यान्तराण्यपि ।
कार्य्यार्थं च प्रयोक्तृणां वक्ष्ये विधिवदादित· ॥
स्वस्तिवाचनमप्येष्ट गृह्यकर्म्मसु केषुचित् ।
आचार्य्येणापि शास्त्रेऽस्मिन् मङ्गलार्थमुदीरितम् ॥
अर्च्चिता ब्राह्मणाः सम्यक् गन्धमाल्यै सदक्षिणैः ।
तिष्ठेयु· प्राङ्मुखा युग्मा वक्तारो दर्भपाणयः ॥

It is not a regular commentary on the Gṛhyasūttras of Āśvalāyana. It is a treatise mostly in verse on the Gṛhya rites of Āśvalāyana's school, following the expositions of the sūttras by different teachers

Colophon —

आश्वलायनगृह्यस्य जयन्तस्वामिन· कृतौ ।
विमलोदयमालाया चतुर्थोऽध्याय ईरित ॥ इति जयन्त समाप्तं ॥

317

2987 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 58 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, fresh Incomplete at the beginning

Though the first leaf is marked 1, it is not the beginning of the work

318

1244 आश्वलायनगृह्यभाष्य । *Āśvalāyana Gṛha-Bhāṣya*

Substance, country-made paper 9×3½ inches Folia, 107 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 2900 (by a statement in the manuscript) Character, Nāgara Date, Sam 1798 Appearance, fresh Complete

Beginning —श्री गणेशाय नम ।

सू० ॐ उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्याम उक्तानि व्याख्यातानि कथितानि कानि वैतानिकानि क्व उक्तानि अग्न्याधेय-प्रभृतीनि आह वैतानिकानि इत्येवमारभ्य सत्राणीत्येवमन्तानि ।

It ends thus —

नम॰ शौनकायेति शाखान्तर्गतत्वात् । आचार्यस्य शौनकस्य अथवा आचार्येभ्यो नमस्कार कृतवानिति ।

Colophon —इत्याश्वलायनगृह्यभाष्ये चतुर्थोऽध्याय समाप्त । समाप्त च गृह्यभाष्यम् ।

Post Colophon —यादृश पुस्तक etc

श्रीरामो जयति । सवत् १७९८ प्रजापतिनामसवत्सरे उत्तरायणे ग्रीष्मऋतौ आषाढमासे शुद्धपक्षे पञ्चम्या भानुवासरे आत्मपरोप-कारार्थं लिखितोऽयं ग्रन्थ॰ ॥

श्रीरामाय न॰ कस्कृतमपराध etc, etc श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । ग्रन्थसंख्या २९०० श्री ।

319

1245 *The Same*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 108 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 2900 Character, Nāgara Date, Sam 1827 Appearance, tolerable Complete

The beginning and the end are the same as in the previous number

Colophon —इत्याश्वलायनगृह्यभाष्ये सिद्धान्तकृतौ चतुर्थोऽध्याय ॥ समाप्त ॥

Post Colophon —शुभमस्तु । सौधीरस्तु । सवत् १८२७ समैनाम चैत्रवदी ।

This is Siddhānta Bhāsya on Āsvalāyana's Grha Sūttra

320

6478 आश्वलायनगृह्यकारिकाभाष्यम् ।

Āsvalāyana-Grhya-Kārikā-Bhāsya

By Rāma Bhatta, pupil of Vuppa Bhatta

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 90 Lines, 11 per page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Date, Śaka 1679 Appearance, old and repaired

To the end of the third adhyāya

For the text see C S Vol I, no 438, H P R III 34, Oxf 405A.

The kārikās are divided into four adhyāyas The author's name is given as Yallambhatta on the cover of the C S. manuscript

The commentary by Rāma Bhatta begins —

नत्वा परशिव शान्त कलम्बपुरवासिनम् ।
लोकोत्तर वुप्पदेव भट्टाख्य गुरुमद्दयम् ॥
क्रियते रामभट्टेन कारिकाभाष्यमुत्तमम् (?) ।
+ + + + +

(These lines are in the handwriting of the last owner of the manuscript)

नत्वा तमाश्वलायनमाचार्य्य सर्व्वकर्म्मायतारं ।
यद्गृह्यकारिकार्थोय त(दनुग्रहः सर्व्वोपि) प्रर्थ्यते क्वापि ॥

तत्रादावा(श्व)लायनसूत्रमात्रेणैवाल्पव्युत्पत्ति(मा) + वध्य(यनैकदेशस्य +)ना तदुक्त तत्कर्मभि (र्वाहो) दुस्तर इति वृत्तिकृन्नारायणो वृत्तिमा(करोत् तामेव

वृत्ति पुर)स्कृत्य सूत्रार्थो(नुकूला) + ज(यतादि)काचार्यकारिकाकार क्र(मेणेवेति कर्त्तव्यताकारि)णी का(रिका चकार तथाप्यत्र केच)न सच्चेपकाठिन्यात् कर्म्म-(निर्वाहकारिणीमपि का)रिका (निनार्थं पद्धतिमेवात्रोपयोगि)नीमवधार्य कर्म कारयन्ति कुर्व्वन्ति च। अत कोप्य)त्रकर्मंदे(वतानुग्रहेण गृह्योक्तसकलक)र्मसु किमादौ किमंते (किमस्ति कि वा नास्तीत्या)दिरूप(संदेहं केवल पद्धत्या स्पष्टी-(रटी) कर्त्तुमश)क्यत्वात् कारिकार्थं परि+(ज्ञानार्थं ऋग्वेदान्त'पातिन्यामाश्व-लायनशाखाया कलवपुर)वासिनं पनुत्तये ताकभट्ट(—भट्टाख्य गुरुमुपास्य तदुक्ति-मेव निमित्तीकृत्य क्रियमाणकलाप)कस्यायवतीम(वकारिका विवृणोति तत्रादावद्यं आश्वलायन माचार्यं नत्वा etc , etc)

It quotes the opening verse only in full The major portion of the original writing in the first leaf is worn away, the bracketted portions in the above quotation being on a new paper pasted behind and in a new hand

109A इति गृह्यकारिकाया प्रथमोध्याय ।

179B. इत्याश्वलायनकारिकाव्याख्याने द्वितीयोध्याय ।

188B (The last leaf) आश्वलायनकरिकाव्याख्याने तृतीयोऽध्याय ।

Post Colophon —श्रीशके १६७८ प्रभवकार्त्तिके शुक्लद्वितीयानन्द इद पुस्तक कर्चोपनामकाख्यगणेशभट्टस्य पुस्तक समाप्तं। किञवडेक-रोपनामकरामकृष्णेन लिखित तृतीयाध्याय समाप्तिमगात् ॥ श्रीरस्तु ॥

321

1066 स्वाचारचतुर्दशीपरिशिष्टम् ।

By Dvivedi Nārāyana.

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 8 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old Generally correct Complete

On holy practices fourteen in number. This may be assigned to the Rgveda

Beginning.—

श्रीमन्महागणपतये नम ॥
अथात आप्लवनविधि व्याख्यास्यामः ॥

स्नात कर्म्मण्यधिकारीति श्रुते ॥ नद्यादौ दूर्व्वापामार्गम्टद्दर्भ-गोमययवपुष्पतिलमुद्गवस्त्रामलकान् सम्भारानादाय नदी गत्वा रहसि कराभ्या वट प्रक्षाल्योदकै सम्भारान् पृथक् पृथक् प्राग-ग्रानुदगग्रान् वा संस्थाप्य म्टदा हस्तौ पादौ च संशोध्य

मुषलवन्निमज्जेत् । इत्यादि ॥

End —सुयज्ञाचार्य्याय नम॰ ॥ शौनकाय नम ॥
शौनकाय नम ॥ नम॰ शौनकाय नम ॥

Col. —इति श्रीमद्द्विवेदिनारायणविरचित स्नाचारचतुर्द्दशीनामपरिशिष्ट समाप्त ॥ शिवाय नम॰ ॥

श्री ५ वामनाख्येन तत्सुतपण्डित श्री ५ रविदास श्रीमहावजीकेन शाङ्खायनसूत्र महाव्रत परिपूर्ण लिखितम् । तैलाद्रक्षेदित्यादि ।

सुत मधुसूदन वैकुण्ठजीपठनार्थं लिखितम् । यावल्ल-वणसमुद्र etc , etc सघव्य शतपत्रवत् etc , etc

323

1420 *The Same*

A पूर्वार्द्धम् ।

Substance, country made paper 9×3¾ inches Lines, 7, 8 on a page Folia, 73, of which the 24th is repeated 8 times to bring the restoration to harmonize with an ancient manuscript which began with 25th leaf

The Purvárdha comes to an end with the 8th chapter

The Post Col Statement —सवत् १७५८ वर्षे ज्येष्ठ वदि २४ रवौ दिने आग्रामध्य लि० । श्रीवमुरारजी शङ्करजी ।

B उत्तरार्द्धम् ।

Substance, the same 8½×4 inches Folia, 84 Lines, 10, 12 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1717 Appearance, very old Generally correct

The uttarārdha consists of 9 to 16 chapters The post colophon statement is mostly illegible, but the date Samvat 1717 is visible

324

1247 *The Same*

Three different parts, each separately paged

I Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 72 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1574 Appearance, very old Generally correct

It contains the first half in 8 chapters

Post Colophon —संवत् १५७४ वर्षे अश्वनसुदि भौमे + + + आत्मजाना तेषा च अध्ययनार्थमलेखि ॥

On the reverse of the last leaf

श्रीयाज्ञिकभोटाख्येन व्यावहारिकोपनामदयाशङ्कराय दक्षार्पणबुद्ध्या प्रदत्त पुस्तकमिद शाङ्खायनसूत्रपूर्वार्द्धस्य पत्राणि १२ सवत् १७६६ चैत्र ।

II 9×4 inches Folia, 91, of which the first two are missing Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1553 Appearance, very old

Contains Chapters IX to XVI

Post Col —स्वस्ति सवत्त १५५३ वर्षे ज्येष्ठ वदि १ बुद्धे अद्येह श्रीवीसलनगरवास्तव्यवाह्य नागरज्ञातीय—चतुर्वेदोद्धरसजिवमोरद्धिल—सुत मजिवकान्हसुत-मजिवनवधीधरसुत-मजिव-योधव ग्राह्यायनसूत्रपुस्तकमलेखि। भमपृष्ठेत्यादि।

III Folia, 16 9×4 inches Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1761 Appearance old Generally correct

Contains the 17th and 18th chapters

Post Colophon —स्वस्ति श्रीसवत् १७६१ वर्षे माघस्य + ३ वारस्युक्रे अद्येह अमदावादवास्तव्य आमीध्र-रामचन्द्रसुत-उदयरामेण ग्रिवार्थं + + + खित दत्ता।

In a later, larger hand —ग्रैवमुरारिजीग्रङ्करजीने भागे।

325.

1248 *The Same*

Two parts in two different hands

I $10\frac{1}{2}$×4 inches Folia, 63, of which the first is missing Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1700 Appearance, old Generally correct

Contains the first eight adhyāyas

Post Colophon —स्वस्ति संवत् १७०० वर्षे ग्राके १५६५ प्रवर्त्तमाने ज्येष्ठवदि अमावास्याया रवौ लिखितं। अद्येहकारवालयवास्तव्य-आभ्यन्तरनागरज्ञाती—व्यासश्रीसुरजित्तसूनु—व्या० श्रीदकाद्दानजित्तसुतरामकृष्णेय लिखितास्तु। श्री ५ गार्ह्यपत्यात्मजाय स्व। कृष्ण तस्य वैकुण्ठाय दत्ता आवेरिग्रामे दीक्षार्थमागतेन लेखकपाठकयो शुभ भूयात्।

The first leaf has been replaced by the first leaf of a manuscript of Vidhirasāyanaviveka by Appaya Dīksita, the third verse of which runs —

यत् कुमारिलमतानुसारिणा निर्म्मित विधिरसायनं मया ।
पद्यरूप + मति स्फुटाशय तत् सुखावगतये विविच्यते ॥

II 10½×3½ inches Folia, 49 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1660 Appearance, old Generally correct

Contains chapters IX to XVI

Post Colophon —सवत् षोडशसतषष्ठितमे सवत्सरे सिद्धार्थनाम्नि वाराणस्या लिखितमिद परमानन्दभटेन विशालनगरीयेण । शुभ भवतु लेखकपाठकयो ।

326.

1422 *The Same (the first half only)*

Substance, country-made paper 9½×3½ inches Folia, 149 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, very old and worn out Generally correct Complete

327

107 *The Same*

The MS. is noticed by Dr Rājendralāla Mittra, under No. 907

328

1333 **शाङ्खायनसूत्रभाष्ये महाव्रतम् ।** *Sānkhāyana Sūttra Bhāsyemahāvrata*

Chapters 17 and 18 of the Sūttras

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 22 Lines, 16 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1701 Appearance, old Generally correct

On the blank page of leaf 1 —

महाव्रतभाष्य पत्रा २३ श्या श्री ६ सुरजितसूनो केशवस्य.

The MS has however 22 leaves and on the top of the 22nd leaf the colophon is given

इति साङ्खायनसूत्रभाष्ये महाव्रतस्य द्वितीयोऽध्याय· सूत्रस्याष्टादशोऽध्याय

Date स्वस्ति सवत् १७०१ वर्षे माघवदी ८ शनौ व्या श्री ६ सूरजितस्तनूजेन लिखापितोऽय ग्रन्थ' सूरतपुरे काश्या समागतेन ।

Printed ın Vol IV of Hıllebrandt's Sāṅkhāyana Srauta Sūttras ın Bıbl Ind

The contents of the manuscrıpt come to an end ın lıne 15 of page 68 of the prınted edıtıon

329

1228 शाङ्खायनगृह्यसूत्रम् । or *Sāṅkhāyana Gṛhyasūttra*

Substance, country-made papeı $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ ınches Folıa, 45 Lınes, 8 on a page Characteı, Nāgara Date, Sam 1671 Appearance, old Generally correct

Complete ın sıx chapters.

Prınted ın Benares Sanskrıt Serıes See L 4, Bık p 122, No 286, and Weber p 32

Col —इति शाङ्खायने गृह्ये षष्ठोऽध्याय' समाप्त' ।

Post Col —सम्बत् १६७१ वर्षे पौष शुदि ३ भृगौ । अद्येह सेनापुरवास्तव्य दुवे सदाशिवात्मज-विद्याधरसुतगङ्गाधर-पठनार्थं व्यासवीरजीकेन लिखापितं ।

330

1373 *The Same*

Substance, country-made paper $10 \times 3\frac{1}{4}$ ınches Folıa, 42 Lınes, 7 on a page Chaıacter, 15th century Nāgara Appeaıance, very old

The first chapter wıth 28 sectıons comes to an end ın leaf 15 B the second chapter wıth 18 sectıons comes to an end ın leaf 23 B, the thırd chapter wıth 14 sectıons ın 29 A, the 4th chapter comes to an end wıth 19 sectıons ın 37 A, the 5th chapter wıth 10 sectıons ın 39 B, the sıxth chapter wıth 6 sectıons ın 42 B the last leaf

331

1374 *The Same*

Substance, country-made paper 9½ × 3½ inches Folia, 63 Lines, 7 on a page Character, Nāgaıa Date, Saṃvat 1776 Appearance, old Generally correct

The same

Post Colophon —सवत् १७७६ वर्षे पौष सुद+ + वारे वाराणस्या लिखितमिद पुस्तकम् । अथश्री+ +व्या० आभ्यान्तरनागरज्ञातीय वोनाह्वाना सुरतीयेन लिखितम् । शुभ भवतु । कल्याणमस्तु ॥

332

88 **आश्वलायनसूत्रवृत्ति ।** *Āsvalāyana-sūttra-vrtti*

By Tālavrntanivāsin

The present MS is noticed in L 827

The commentator's name is to be found in leaf 71 B in a couplet which runs

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रकीर्त्तिता ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥

333.

2315 *The Same*

Substance, country made paper 9×3¾ inches Folia, 32 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 800 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured

It begins —

आश्वलायनेन भगवताथ सोमप्रयोगो वक्ष्यते । तदर्थ प्रायश्चित्त-
पशो प्रयोगो वक्ष्यतेऽधुना ।

प्रथम ऐन्द्राग्नस्य [समस्त] सुक्त प्रकृतिवत् । उखशब्देन नियमान्
केचिच्छागशब्देनैव

The fourth chapter of Āsvalāyana Srautasūttra opens with the same topic

The name Tālavrntanivāsī as the author is to be found in 12B, at the end of the fourth chapter

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृतनिवासिना ॥

इति चतुर्थोऽध्याय ।

Then it quotes v 1 1 of Āsvalāyana (page 247 of the printed edition)

तत्रस्य एव अपयिष्यद्धोतरित्युक्तोऽनभिद्दिहत्यापोनप्त्रीया अन्वाह ॥

29A इति पञ्चमोऽध्याय ।

After the 5th it treats of the topics of the 11th to the 14th sections of the sixth chapter

It ends —

पूर्णाहुतिपर्य्यन्तो हौत्रप्रयोगः समाप्त ।
आ नो मित्रावरुणा यद्दहिष्ठ नातिविधे सुदानू इति मैत्रावरुणीययस्यायार्यज्यानुवाक्ये (?)

The reverse of the last leaf is written in a different scribbling hand

334

424 **आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका ।** *Āsvalāyana-sūttraprayoga-dīpikā*

By Mañcanācārya

For the Manuscript see L 1387

The first chapter comes to an end in leaf 11A

Col —इत्याश्वलायनप्रयोगदीपिकाया मञ्चनाचार्य्यविरचिताया प्रथमोऽध्याय ।

The second chapter comes to an end in leaf 34A

Col —इति मञ्चनाचार्य्यविरचितायामाश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिकाया द्वितीयोऽध्याय ।

Then commences Pasuvandhana prayoga "अथ पशुवन्धनप्रयोगो वक्ष्यते"

It is complete in three lines

The names of Istis treated of (1) Agnyādheyesti taking up the whole of the first chapter, (2) Pavamānesti, 11B, (3) Anvārambhanīyesti, 12B, (4) Utsargesti, 13B, (5) Punarādhānesti, 14B, (6) Āgrayanesti, 16B, (7) Āyuskāmesti, 18A, (8) Svastyayanesti, 18A, (9) Putrakāmesti, 18B, (10) Āgneyīsti, 18B, (11) Vaimrdhesti, 19A, (12) Aindriyā isti, 19A, (13) Āsāmisti, 19A, (14) Lokesti, 19B, (15) Mittravindesti, 19B, (16) Stusāravasurāyesti, 20A, (17) Vaisvānarīyesti, 21A, (18) Vrātapatīsti, 21A, (19) Pavitresti, 21A, (20) Varsakāmesti, 22A, (21) Cāturmāsyāni, 24B, and (22) Māhendrīsti

335

1946 **सौत्रामणीप्रयोगः,** *Sauttrāmanīprayoga*

A section of the third chapter of Prayoga Dīpikā by Mañcanācārya of Āsvalāyana's school

Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 3 Lines, 10 on a page The third leaf written in a different hand Extent in ślokas, 60 Character, Nāgara of the 18th century Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथ सौत्रामण्या प्रयोग उच्यते । तस्या ऐन्द्राग्नवत् कल्प· । विशेषस्तूच्यते । आश्विनसारस्वतैन्द्रा पशव । वार्हस्पत्यस्तु विकल्पेन चतुर्थ । आश्विनच्छाग । सारस्वतैन्द्री मेषौ । ऐन्द्रसावित्रवारुण्या पशुपुरोडाशा । आवाहनकाले ॥ अग्निमग्न आवह । सोममावह । अश्विनावावह । सरस्वतीमावह । इन्द्रमावह । वनस्पतिमावह ।

It ends —समाप्ता सौत्रामणी । इति मञ्चनार्यविरचिताया प्रयोगदीपिकाया तृतीयोऽध्याय· ।

Post Col —अग्नि चित्वा सौत्रामण्या यजेतेति ॥ स्वतन्त्रो वेति । कात्यायनाना कात्यायनोक्तसौत्रामणी । तस्य नामकौकिलसौत्रामणी । तस्य पञ्च पशव· । पूर्व्वदिने एकः । द्वितीयदिने पशुत्रय मध्ये ।

अन्ते एक पशुः ॥ तत्र कात्यायनोक्तं हौत्रं मैत्रावरुण्यं च दृष्टं । प्रयागदीक्षित् गुर्जरातीयदेशे गुरुणा अनुष्ठानं कृतम् ।

एवमापस्तम्बानां पञ्चपशुपक्षे कौकिलसौत्रामणीति नाम । तत्राप्यापस्तम्बोक्तं हौत्रं मैत्रावरुण्यं च ग्राह्यं । यत्र पशुत्रयपक्षस्तस्य नाम चरकसौत्रामणीति । तत्र आश्वलायनोक्तं हौत्रं प्रैषाध्यायोक्ताः प्रैषा ग्राह्याः । इति सम्प्रदायः ।

336 & 337.

8416 **व्यूढसमूढप्रयोगः ।** *Vyūdhasamūdhaprayoga*

By Raghunātha, son of Rudra

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 199 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3980 Character, Nāgara Date, Samvat 1795 Appearance, discoloured and repaired with transparent paper

A manual, directing how the rites, Vyūdha and Samūdha, should be performed, according to the rules of Āśvalāyana

According to Aufrecht (Cat Cat II) it forms part of Prayogapaddhati of Raghunātha

Beginning —ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वाश्वलायनं सूर्यं पितरं रुद्रसञ्ज्ञकम् ।

रघुनाथो वितनुते योगं व्यूढ-समूढयोः ॥ १ ॥

तत्रादौ किञ्चिदुपयुक्तं लिख्यते। अग्निचयनपक्षे इष्टका पशुः । आश्वलायनानान्तु प्राजापत्य पशु सप्तदश सामिधेन्यः समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे इत्याप्रीसूक्तम् द्वादशप्रयजाः नराशंसस्य महिमानमेषामिति वाग्निष्ठी तृतीया कर्त्तव्या आपस्तम्बानान्तु वायवे नियुत्वते श्वेत पशुमालभते एकविंशतिसामिधेन्य समाख्याम ऋतव इति ऊर्द्धा अस्येति द्वादश आप्रियो भवन्ति वपाया । आवापो० होता० पिब अन्ना० याज्या० प्राजापत्यपशुपुरोडाशपक्षे य आत्मदा० होता० येन द्यौ० याज्या । अङ्गाना० अनोनियु० होता यक्ष्व० प्रवायुमच्छेति याज्या । एता याज्यानुवाक्याश्वलायनसूत्रोक्ताः । etc, etc, etc.

43A इति श्रीमद्रुद्रभट्टात्मजरघुनाथेन विरचित प्रायणीयातिरात्र समाप्त — इदानी दशरात्र उच्यते ।

179B इति समूढो दशरात्र समाप्त — इति श्रीमद्दुरन्धर-अयाचितोपनामकस्य सूनुरघुनाथेन विरचित समाप्त शुभमस्तु । अथ व्यूढच्छन्दोमा उच्यते ।

186B सन्तिष्ठते व्यूढच्छन्दोमा प्रथम — अथ द्वितीय ।

193A द्वितीयच्छन्दोमा समाप्तो व्यूढस्य — अथ तृतीय ।

199A (End) इति व्यूढच्छन्दोमा तृतीय समाप्त ।

व्यूढ पृष्ठ षडहपञ्चो व्यूढ छन्दोमा व्यूढो नवरात्र अथाविवाक्य दशममह तत्र प्रातरनुवाक ।

अभ्यासात् प्रतिपत्तिश्च प्रतीकत्रयमुत्तरम् ।

यथादैवत प्रतिच्छन्द ऋचा कार्य्या क्रमद्वयम् ॥

प्रतिप्रियतम सूक्त मागलैर्विंयुत शतम् ।

ऊ ३ उच्चै भूर्भुव स्वरोमापोरेवत्री त्वयथाह्विव ॥ ०१ ॥

अद्धर्चशः वयोधो ३ त्रि वयोधोमुपप्रयन्तो अध्वर मन्त्र १४ ॥

इति श्रीसवत् १७९५ शाके १६६० पौषशुदी ६ रविवासरे लिखितमिद पुस्तक त्रिवेदि मोढज्ञातीय यज्ञकरस्य ।

See C S No 354 and 369.

338

1942 **उक्थप्रयोग ।** *Ukthaprayoga*

By Visnupādhyāya

Substance, country-made paper 8¼×4 Folia, 96 Lines, 10 on a page
Extent in slokas, 675 Character, Nāgari Appearance, very old

For a description of the work, see C S. No 365, p 234, Vol I, and L No 1282 and No 161.

The MS. from which this was copied was defective as there are lacunæ See leaf 31A The MS is not in a good condition it has been repaired but it wants more repairs

The author follows Devasvāmin's commentary on Āśvalāyana Sūtras in the latter half of his work on uktha

Viṣṇūpādhyāya's prayoga is known as Viṣṇugūḍha The present work contains the liturgy of four sacrifices, namely—Ukthya, Mādhyandina, Vājapeya, and Daśarātra

339

543 *The Same*

For the manuscript see L 1282

340

2096 **आश्वलायनोपयोग्याधानप्रकरणम् ।**

Āśvalāyanopayogyādhānaprakaraṇa

By Āpadeva? A part of Prayogapañcaratna

Substance, country-made paper 8×3¾ Folia, 60 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, Nāgar Date, Śaka 1693 Appearance, discoloured

It is a manual for the performance of ceremonies in establishing a fire according to Āśvalāyana Kalpasūtra

It begins —

गणेशाम्बासद्गुरुभ्यो नम । शाकम्भर्य्यै नम । श्रीन्टसिंह-सरस्वतीगुरुभ्यो नम । ॐ ।

अग्नीनाधास्यमान पापस्य तारतम्य विचार्य्य सवत्सर मास चतुर्व्विंशतिदिनानि षट्दिनानि त्रीणि दिनानि वा कुष्माण्डैर्जुहु-यात् । अमावास्याया पौर्णमास्या वा उपक्रम । अथ कुष्माण्डैर्होम-प्रयोग ।

Topics treated of —

7A इति कुष्माण्डहोम । अथ गणहोम ।

15A इति गणहोम ।

23A इति मधुपर्क ।

24B एषा वैदिकी दर्शपौर्णमासिकी ।

37A इति गोपितृयज्ञ ।

48A. अथ यजमानकर्तृक-अग्निहोत्रहोम ।

53B अथ पुनराधानप्रयोग ।

Colophon —57B इति श्रीमत्प्रयोगपद्धतौ आश्वलायनोपयोग्याधानप्रकरणं समाप्तिमगमत्—then commences Ādhānānukramanikā in two ślokas, after which there are 24 ślokas from different authors, which end

दे कृष्णले रूप्यमाषो धरणं षोडशैव तु ।
शतमानं तु दशभि धरणै पलमेव तु ॥
वार्षिकं शतटङ्कन्तु शतमानं समं विदु ॥

For a short description of the work see "Flolentine Sanskrit MSS" No 419, which is dated Śaka 1548 For a similar work see Bk No 252

Post Colophon —

शके १६६३ आषाढाधिककृष्णसप्तमीगुरुवासरे तद्दिने लाटकरोपनाम्ना गोविन्दभट्टगार्ग्यगोत्रिणा इदमाधानपद्धतिपुस्तकं लिखितम् ।

The book has in the left-hand upper corner आ० प० throughout

The scribe on the reverse of the last leaf names the MS. as Āpadeva Ādhānapaddhati

341.

248 **चातुर्म्मास्यप्रयोग ।** *Cāturmāsyaprayoga*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 30 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 670 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Generally correct Complete

See I O Catal 389

Beginning (the rites constituting Cāturmāsya) —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ चातुर्म्मास्यान्युच्यन्ते । चातुर्म्मास्यानीति कर्म्मसमुदायनाम । तेषा चतुर्द्धा प्रयोग । यावज्जीवसाम्वत्सरिकौ द्वादशाहो यथा प्रयोगश्चेति । एषु पूर्व्वं पूर्व्वं श्रेयान् । तत्र यावज्जीवसाम्वत्सरिकयोर्वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीर्य्याणा यथाक्रम फाल्गुन्याषाढीकार्त्तिकीफाल्गुनीपौर्णमासीषु चैत्रीश्रावणीमार्गशीर्षी चैत्रीषु वा प्रयोग । इति ।

It ends thus —

देवेभ्यस्त्रिष्टुभ्यस्त्रिष्टुभ्यो देवीभ्य इद तिष्टुणा तिष्टुणा देवीनामह युष्मान् पशुदेवाय नरात् + + + + नरा सभ्याह पशु अग्नये खिष्टकृत इद । अग्निस्विष्टकृतो + युष्मान् यज्ञेन । इति चातुर्म्मास्यप्रयोग ।

Col :—इद पुस्तक मौन्योपनामक वैजनाथेन मौल्य दत्त्वा गृहीतम ॥

342.

1897 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 57 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable

For the work see I O Catal No 389

56B, सन्तिष्ठते शुनासीरीय पर्व्व । अथ सवनेष्टि ।

The savanesti ends —

प्रजापतेर्भागास्योर्जस्वत पयस्वंत प्राणापाणौ मे पात समानव्यानौ मे पातोदानव्यानौ मे पाता क्षित्यै वोमा मे च्चेममुत्राममुस्मिन् लोके । इति बहुवचनम् । शुभ भूयात् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥ श्लोकसख्या १००० ।

There are nine lines more after this.

343

10634 *The Same.*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2}\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, 34 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 850 Character, Nāgara Date, Samvat 1774, Appearance, old and discoloured Complete

It ends —सन्तिष्ठते शुनासीरीय पर्व । अथ सवनेष्टि . . . . .

The beginning quoted in No 341 is the same as that of Cāturmāsyaprayoga, said to be a part of a larger work entitled Prayoga Pañcaratra (although the name of Prayoga Pañcaratra is not mentioned in the present manuscript), belonging to the Āsvalāyana sākhā of the Rgveda See I O Catal No 389

The date of the MS सवत् १७७४ प्लवग आषाढ शुक्ल २ समाप्तम् ।

There are four lines after the date, containing accented *mantras*

344.

1951 **चातुर्मास्यप्रयोगः ।** *Cāturmāsyaprayoga*

By Anantadeva, son of Āpadeva and grandson of Ananta Deva

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 67 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 1450 Character, Nāgara Date, Saka 1676 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमदनन्तदेवसुतापदेवतनयेन अनन्तदेवेन रचितश्चातुर्मास्यप्रयोग सम्पूर्णम् ।

Post Col —ग्रन्थसख्या १४५० शके १६७६ प्रजापति-सवत् तद्दिने पुस्तकमिद समाप्तम् । इद पुस्तक भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित स्वार्थं परोपकारार्थं च ।

श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु ॥

The manuscript from which this was copied had some lacunæ, as will be apparent from an examination of the leaf 66A

Māngalācarana

नवनीतकरो बालो नवनीरधरप्रभः ।
कमनीयतम कुर्यात् स नो विघ्नुरक्रमः ॥

Object of the work 1B

आश्वलायनस्य बौधायनमतमवष्टभ्य चातुर्म्मास्यानि चिकीर्षतो यथाप्रयोगपत्तमवलम्ब्य प्रयोग उच्यते । आपूर्व्वमासपत्ते देवनत्तत्रे प्रक्रम्य आपूर्व्वमासपत्त एव समाप्तिरिति केशव-देवस्वामिनौ । समाप्तिरपरपत्त इति केचिदिति यत्ततन्त्रे । उदगयने आपूर्व्वमास-पत्ते पुण्यनत्तत्रे आरम्भसमाप्ती-इत्येके । पर्व्वणि समाप्तिमेके । यथा-सम्भवमेक इति विकल्पसूत्रम् । फाल्गुन्या चैत्र्या वा प्रक्रम इति केशव । तत्र चतुर्द्दश्या अन्वारम्भणीया कृत्वा पौर्णमास्या सद्यो श्वह वा वैश्वदेवपर्व्व । श्वहमेवेति वृत्तिकृत् । पौर्णमास्या वैश्वानर-पार्ज्जन्या कृत्वा प्रति[प]द्येव वैश्वदेवी कर्त्तव्या न पर्व्वणीति सिद्धा सिद्धान्तभाष्यकृत् । तत्रापि वैश्वदेवपौर्णमासयो सहान्वाधानम् ।

Colophons (of the rites constituting *Cāturmāsya*) —

18B, इति वैश्वदेवपर्व्व, 40A, वरुणप्रघासा , 63B, इति साकमेधपर्व्व, 66A, सुनासीरीयपर्व्व ।

The work is based on Āsvalāyana and Baudhāyana

The authorities consulted —

1, केशव, देवस्वामी, यत्ततन्त्र, वृत्तिकृत्, भाष्यकृत् , 2A, बौधायनयज्ञतन्त्र, हेमाद्रि, आधानयज्ञतन्त्र , 2B, देव , 3A, कल्पसार , 4A, हरिदत्तीय , 5A, रामाण्डार, छान्दोग्य, शाकल, ऐतरेयिण , 5B, सिद्धान्तभाष्य, देवत्रातभाष्य, 6A, माधव, 9A, केशवकल्प, 11A, नृसिंह, 13A, 17A, 18A, शालीकि, 14A, 36A, धूर्त्त, 15A, केशवभवौ , 16B, आश्वलायनश्रौतयज्ञतन्त्र, 20B, शुल्वभाष्य , 21A, शुल्वसूत्र , 22A, गोपाल and प्रायश्चित्तप्रदीप, 28B, कर्क, 32B, हरिस्वामी , 33A, देवयाज्ञिक, 34B, सोमप्रयोगे केशव , 52A, तन्त्रकृत् ।

345

3222

Substance, country-made paper 11 × 5 inches Folia, 15 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 350 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

I म्रगारेष्टि ।

By Ananta, son of Āpadeva

It begins —श्रीहरिं प्रणतार्त्तिघ्नमापदेवाभिध गुरुम् ।
प्रणम्यानन्तदेवेन म्रगारेष्टेर्विनिर्णय ॥

8B अवादीत्यमनन्तेन म्रगारेष्टिविनिर्णय ।
प्रीयता यज्ञभुग् वाथ पवित्रेष्टिर्वितन्यते ॥

Then follows Pavittresti by the same author

II पवित्रेष्टि ।

Beginning —तत्र निमित्तानि मैत्रावरुणीयपरिशिष्टे ।

अथ यद्याहिताग्नेर्दैवान्मानुषाद्वापराधात् स्वयमजुह्वत सवत्स-रोऽतीयात् अतिगुप्तयोजनमध्वातिक्रमो वा भवेत् भार्य्यारजसि सूतकमृतकयोर्वा प्रवास[ ]स्या[त्]द्विषदन्नस्य द्विषतो वा प्राशन भवेत् पर्व्वण्युपस्थानलोपे भार्य्यागमने च सततपञ्चत्रयहोमे होम-विच्छेदे वृषभखरोष्ट्रयुक्तयाने दिवा स्वभार्य्यागमने सूर्य्योदयास्तमय-स्वापे मनोज्ञस्वप्नदर्शने सुरासवगन्धाघ्राणे पतितान्न-जग्धिप्रतिग्रह-योश्च अन्यान्युपपातकान्युक्तानि तेषु तेषु पवित्रेष्टिप्रायश्चित्तिरिति । अन्यान्यपि निमित्तान्युक्तानि बौधायनीयधर्म्मसूत्रे

।

9A अथात पवित्रेष्टि व्याख्यास्याम ।

Pavittresti ends in 13B Both these are expiatory rites

III

अथ भारद्वाजीयपरिभाषासूत्रोक्ता पवित्रेष्ट्यतिपवित्रेष्टि । पवि-त्रेष्टि व्याख्यास्याम ।

अमावास्याया पौर्णमास्या वा अग्नीन् अन्वाधाय वैश्वदेववदि-ध्माबर्हिराहरति प्रणीता प्रणीय चतुर्गृहीत जुहोति । येन देवा पवित्रेणेति पर चतुर्गृहीत प्राजापत्य पवित्रमिति अपर चतुर्गृ-हीतमिन्द्र सुनीतीति अभ्यातानान् हुत्वा आग्नेयमष्टाकपाल

निरूप्य पवमानहवीषि वैश्वानरं द्वादशकपालं पञ्चममाग्नेयं परि-
हाप्य अग्नये व्रतपतये इत्येके समामनन्ति ।

This comes to an end in 14B and next we have —

IV

अथ बौधायनसूत्रोक्ता पवित्रेष्टि अथो एतत् सोपरिमितं
प्रवसतिनसवत्सरमतिप्रवसतीत्येवेदमुक्त भवतीत्यादि ।

This goes to the end of the MS

346

3304

Substance, country made paper 10½×5 inches Folia, 7 Lines, 15, 16 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

I मृगारेष्टिविनिर्णय',

By Anantadeva, son of Āpadeva

Beginning —श्रीहृत्या प्रणतार्त्तिघ्नं आपदेवाभिध गुरुम् ।

End —4B, अवादीत्यमनन्तेन मृगारेष्टेर्विनिर्णय' ।

II पवित्रेष्टि

By the same author

Beginning —4B तत्र निमित्तानि मैत्रायणीयपरिशिष्टे ।

Colophon —अवादीत्यमनन्तेन पवित्रेष्टिविनिर्णय । श्री ।

347

757 **आश्वलायनीयप्रायश्चित्त ।** *Āśvalāyanīya Prāyaścitta*

By Ananta Deva

For the manuscript see L 1576

A fragment of Ananta Deva's comprehensive work on expiations The fragment under notice relates to prāyaścittas for errors and accidents with reference to fire in yajña.

45

It ends with Agnyupodghāta prāyaścitta

The verse in 10B gives the author's name and its contents —

आश्वलायनमुन्युक्तमग्निगोचरमीरितम् ।
प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

After this there are three lines more dealing with the same subject It ends प्रयश्चितमिति दिक् The authorities quoted —

Devatrāta, Siddhānta bhāsya, Sāyanācārya, Trikānda-mandana, Prāyaścittanidhi of the author's grandfather, Vrttikrt (the Vrttikrt here is the author of the Vrtti on Āśvalāyana Sūttrās), Rudra Datta

4B इत्युद्धरणप्रायश्चित्तम्, 5B कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्, 6B वह्नि पात-प्रायश्चित्तम्, 7A व्यवायप्रायश्चित्तम्, 10B इत्युपोद्घात प्रायश्चित्तम् ।

348

10309 *The Same*

By Anantadeva

Subtance, country made paper 8×4 inches Folia, 19 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 300 Character Nāgara Date Sam 1869 Appearance, fresh Complete

Colophon —इत्यग्न्युपोद्घातप्रायश्चित्तानि आश्वलायन ॥
श्रीरस्तु ॥ श्रीकृष्ण ॥ [आश्वलायन]मुन्युक्तमग्निगोचरमीरितम् ।
प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥
इत्यापदेवसुतश्रौताग्निसम्बद्धप्रायश्चित्तानि ॥

Post Col —(After quotations from Rāmāndāra and Prayaścittapradīpa) स १८६९ शाके १७३४ माघ कृष्ण ११ ।

Beg —श्रीगणेशाय नम । etc
अथ आश्वलायनीयाग्न्यनुगमनप्रायश्चित्तानि । आह्वनीये विद्य
माने यदि गार्हपत्योऽनुगच्छेत् अवक्षा[मे]भ्यो मथन कृत्वा आह्व-

नीयोनुगमयितव्य । समानयोनित्वे दक्षिणोऽप्येवमेव ॥ क्षामाभावे भस्मना अरणी सस्पृश्य मथयेत् । etc, etc

The begınnıng ıs the same as quoted ın L 1576

349.

3211 अग्निहोत्रविधि । *Agnihotravidhi*

By Anantadeva

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 8 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 208 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथाग्निहोत्रं ॥ आधानानन्तरं द्वादश + नमध्ये पूर्णमाससोमारम्भाप्रसक्तौ द्वादशदिनपर्य्यन्तमजस्रेष्वेव तत् कार्य्यम् । तत्रोद्धरणकाले अग्न्युत्पत्तिक्रमेण प्रादुष्करणं कार्य्यं कालातिक्रमे सर्व्वप्रायश्चित्तम् । त्रयोदशेऽहनि प्रातर्होमान्तेऽग्नित्याग । तत. सायंकालप्रभृतिर्होमार्थमुद्धरणं कार्य्यम् ।

It ends —

इत्यग्निहोत्रविधयोऽनन्तदेवेन कीर्त्तिता ।
सुधिया प्रीतये प्रीतस्तया स्यात् प्रेरको धियाम् ॥

350

2998 पौनराधेयी or पुनराधेयसंग्रहः । *Paunaradheyī or Punarādheya saṃgraha*

By Rudradeva

Substance, country-made paper 10×4¾ inches Folia, 8 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 225 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

It relates to the method of rekindling the sacred fire extinguished on any account and belongs to the school of Āśvalāyana

The māngalācarana and the object of the work

आश्वलायनमानस्य देवस्वाम्यादिभि सह ।
विदुषा रुद्रदेवेन पुनराधेयसग्रह ॥

तत्र भरद्वाज पुनराधेय व्याख्यास्यामस्तस्याग्न्याधेयेन कल्पो व्याख्यात । इत्यादि ।

Colophon —

इति श्रीरुद्रदेवविनिर्मिति पौनराधेयी समाप्ता ।

The Post Colophon Statement —

इदं पुस्तकं महादेवज्येष्ठापत्यस्य रामचन्द्रदेवस्य ॥
प्रति शारदानददीक्षिता चैवरीजाशजे ॥ शिवम् । शंभु ॥

The authorities consulted

1A भरद्वाज, आश्मरथ्य, आपस्तम्ब, 1B, भाष्यकृत्, रुद्रट, कात्यायन, लौगाक्षि, मानवसूत्र, वराहसूत्र, कारिका वृत्तिकृत्, 2A, स्मृतिचन्द्रिका, बौधायन, यज्ञतन्त्र, रुद्रदत्त, सत्याषाढ, कात्यायनपरिशिष्ट, 3A, देवजाशिभाष्य, रामाण्डार-भाष्य, त्रिकाण्डमण्डन ।

351

2999 आश्वलायनप्रायश्चित्तप्रयोगः ।

By Mohla Triyambaka

It is based on the author's comm on Āsvalāyana, Chap III

For the manuscript and the work see L 4030

The Post Colophon Statement —

इद पुस्तक महादेवदेवसुतरामचन्द्रदेवेन लिखापितं स्वार्थं परार्थं च ।

352.

2989. अपत्नीकाधाननिर्णयः । *Apatnīkādhānanirnaya*

By Govinda Dīksita

Substance, country made paper 10×4½ Leaves, 17, of which the fifth is missing Lines on a page, 8 Extent in Ślokas, 374 Character, Nāgara

Date, Śaka 1736 Appearance, discoloured, pasted all over with transparent paper Complete

The work, entitled मध्यपत्नीकाधाननिर्णय, comes to an end in line 3, p 11*a*

Col —इति श्रीमच्चातुर्धरकुलावतंसगोविन्ददीक्षितविरचितो मध्यपत्नी- काधाननिर्णय ।

For the work see L 1424, p 41, Vol IV, as well as the fourth work in L4141, p 253, Vol X

2 In leaf 15*b*, line 3 इति श्रीसकलविद्वद्वर्यचातुर्धरोपनामकनील- कण्ठतनुजेन गोविन्देन कृतो लघ्वपत्नीकाधाननिर्णय ।

3 In leaf 16*b* इति श्रीचातुर्धरगोविन्दधरदीक्षितेन विरचितो लघ- तरापत्नीकाधाननिर्णय । For which see the fifth work in L 418

Post Col —वत्सरमाऽश्वचला प्राके तैषे शुक्लोऽम्बिकातिथौ ।
विद्याधरात्मजो रामोऽलिखत् काश्यां शिवाश्रये ।
जानकीजानि प्रसन्नो ॥ हेरम्बपधति हृदये वेगाल्लेखनी भ्रान्तिभावा ।

After this are given a few verses in which the contents of the Āpastamba Sūtras are detailed chapter by chapter, at the end of which there is a short discussion as to whether the Bharadvāja Pitrmedhasūtra is complete in one chapter or two

353

573 *The Same*

For the manuscript see L 1424

The colophon given in L 1424 is not to be found anywhere in the body of the manuscript It occurs in a different hand on the back of the last leaf of the manuscript In the first line of the leaf 19B ends अपत्नीकाधाननिर्णय । Then there are 6 lines of अपत्नीकाग्निहोत्र which breaks off abruptly The following leaf marked 20 is blank, on the back of which occurs the colophon

354

3000

For the manuscript and the work see L 4141

In L 4141 the work is described under the name of Apatnīkādhānanirnaya But it contains disquisitions by Govinda Caturdhara, on a number of Śrauta rites and ceremonies, and the last of the topics treated of is Apatnīkādhānanirnaya

4B इति चातुर्धर गोविन्ददीक्षितीयोऽग्नीषोमीयविचार , 7A इति चातुर्धरकुलावतंस--श्रीनीलकण्ठात्मज--गोविन्ददीक्षितकृतोऽग्नीषोमीयपुरोडाश--विचार , 7B गोविन्ददीक्षितकृताग्नीषोमीयसंग्रहकारिका (The number of kārikās—8), 9A, इति श्रीमत् चतुर्धरगोविन्ददीक्षितरचित उदिताधानविषय समाप्त , 9B, अथापत्नीकस्य कस्याधानेऽधिकारोऽस्ति कस्य नास्तीति बिविच्यते , 21A, इति श्रीमच्चातुर्धरकुलावतंस-गोविन्ददीक्षित-विरचितो मध्यद-पत्नीकाधाननिर्णय , 27A, इति श्रीमत् सकलविद्वदर्य्य-चातुर्धरोपनामक-नीलकण्ठतनूजेन गोविन्देन कृतो लघ्वपत्नीकाधाननिर्णय , 28B (The last Colophon) श्रीचातुर्धरगोविन्ददीक्षितीयो लघुतरापत्नीकाधाननिर्णय ।

355

260 **अग्न्याधानपद्धतिः ।** *Agnyādhānapaddhati*

For the MS. see L 1416

It belongs to the Āśvalāyana School of the Rgveda

23B Line 4 इत्यन्वारम्भनीयेष्टिं ।

22A. Line 2 इति आश्वलायन-अग्निहोत्रहोम ।

In leaf 23B, Line 3, begins a different hand, which goes to the end of the MS and treats of Āgrayanas

356.

3128 आश्वलायनाग्निहोत्रहोमः ।

Āśvalāyanāgnihotrahoma

Substance country-made paper $6\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

देव त्वा देवेभ्य' श्रिया उद्धरामि इत्युद्धरेत् । उद्ध्रियमाण उद्धर पाप्मनो मा यदविद्वान्यच्च विद्वांश्चकार रात्र्या यदेन कृतमस्ति किञ्चित् सर्व्वस्मान्मोद्धृत पाहि तस्मात् । इति प्रात ।

इति सायं प्रणयेत् ।

इत्युद्धरणम् । अथ आचमन कुर्य्यात् ।

The Samkalpa runs —

1A पूर्व्वोच्चरित एवगुणविशिष्टाया शुभपुण्यतिथौ ममोपात्तदुरितक्षय-द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सायमग्निहोत्रहोम पयसा होष्यामि प्रातरग्निहोत्रहोम पयसा होष्यामि ।

Colophon —इत्याश्वलायनाग्निहोत्रहोम समाप्त ।

357

2134 आश्वलायनोक्तसायंप्रातरग्निहोत्रहोमः ।

Āśvalāyanokta-Sāyamprātaragnihotra homa

Substance country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 5 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

It begins —

आश्वलायनोक्तसायप्रातरग्निहोत्रहोमो लिख्यते । आचम्य प्राणा-नायम्य तीर्थेन प्रविश्य उद्धरणपक्षे उत्सर्गेऽपराह्णे गार्हपत्यं प्रज्वाल्य दक्षिणाग्नि तुष्णीमानीय गार्हपत्यादाहवनीय ज्वलन्तमुद्धरेत् । 'देवं त्वा देवेभ्य श्रिया उद्धरामि' इत्युद्धरेत् । उद्ध्रियमाण उद्धर पाप्मनो मा यदविद्वान् यच्च विद्वांश्चकार अह्ना यदेन' कृत-मस्ति किञ्चित् । सर्व्वस्मान् मोद्धृत पाहि तस्मात् । इत्याहवनीय

प्रतिनीत्वा पश्चिमाभिमुख उपविश्य अमृताहुतिरमृताया जुहो-
म्यग्निं पृथिव्या अमृतस्य योनौ। तयानन्त काममहं जयानि प्रजा-
पति प्रथमोऽय जिगायाग्नावग्नि स्वाहा। इति निदध्यात्।

It ends —

भूर्भुवस्वरोम् सूर्यो ज्योतिर्ज्योति सूर्य्य स्वाहा। सूर्यायेदम्०।
उन्मृज्य ० सत्यन्नताभ्या त्वे इत्याद्यन्यत् सर्व्व समानम्।

अनेन प्रातरग्निहोत्रहोमाख्येन कर्मणाऽग्निरूपी परमेश्वर
प्रीयताम्।

It is meant for the use of those who keep up the holy fire

358

2340 **दर्शपौर्णमासप्रयोगः।** *Darsa-Paurnamāsa-Prayoga*

Substance, country made paper 9 × 3½ Folia, 21 Lines on a page, 9, 10 Extent in slokas, 550 Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, fresh Complete

20B अनेन यथाज्ञानेन पौर्णमासे कृते श्रीयज्ञनारायण प्रीयता न मम।
ॐ तत्सद् ब्रह्मार्पणमस्तु। श्रीगणेशाय नम। अथ दर्शेष्टि
लिख्यते।

Col —21B इति दर्शेष्टि' समाप्ति।

Post Col —इति दर्शपौर्णमासौ लिख्यतौ। गोपालभटे खण्डालकरेण
लिखितौ समाप्तौ आत्मार्थं परोपकारार्थं च समाप्तम्। भग्नपृष्ठ-
कोटिग्रीव।

etc

It begins —ॐ अद्य पूर्व्वो ० शुभपुण्य ० ॐतत्सत् परमेश्वरप्रीत्यर्थं दर्श-
पौर्णमासाभ्यामहं यक्ष्ये। तत्र पौर्णमासेष्ट्याहं यक्ष्ये सकल्पोद्धरण
पञ्चभूसस्कारा दर्भै परिमृज्य गोमयेनोपलिप्य वज्रेण उल्लिख्य
अनामिकाङ्गुष्ठेन उद्धृत्य उदकेन अभ्युक्ष्य अग्निमुपसमाधाय आह्वव-
नीयोद्धरण ततो दक्षिणाग्न्युद्धरण षट् समिधो गृहीत्वा अग्नि
[अ]न्वाधानमध्वर्य्युर्य[ज]मानो वा अग्नि अष्टाकपालेन पुरोडाशेन

अग्नीषोमावन्ते आ(रा)ज्येन उयाम्रु अग्नीषोमावेकादशकपालेन पुरोडाशेन सद्योह यक्ष्ये ।

359

2020 **कौकिलसौत्रामणीविधिः ।** *Kaukılasauttı ā-manı-vıdhı*

According to Āsvalāyana

For the manuscript and the work see L 4246

360.

2328 **पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः ।** *Pındapıtryajñaprayoga*

From Āsvalāyana Kalpasūtı a

Substance, country-made papeı 8¾×4 ınches Folıa, 3 Lınes, 10 on a page Extent ın slokas, 60 Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, dıscoloured Complete

It begıns —अथ पिण्डपितृयज्ञ । प्रागुत्पत्त्यरिग्रहात् ।

आमावास्यायामथापराह्णे यजमान· पिण्डपितृयज्ञेन चरन्ति । वैश्वदेवानन्तरं दर्शश्राद्धात् पूर्व्वं शुचिराचम्य तीर्थेन प्रविश्याऽन्वाहार्यपचनस्य पश्चात् प्रागदक्षिणामुख उपविश्य प्राणानायम्य तीर्थादि सकीर्त्य पितृभिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ पिण्डपितृयज्ञ करिष्ये इति सकल्प्य ।

"दक्षिणाग्नेरेकोल्मुक प्राग् दक्षिणा प्रणयेत् । ये रूपाणि प्रतिमुञ्चमाना असुरा सन्त स्वधया चरन्ति । परापुरो निपुरो ये भरन्त्यग्निष्टाल्लोकात् प्रणुदात्वस्मात् ।"

It ends —मध्यम पिण्डमादद्दीतधीव मेदत्त पितर त पत्नी प्राशयेत् । इति तस्या भक्षणमन्त्र । इतरावप्स्विति प्रणीते क्षिपेत् । द्विवत्पाचामुत्सर्गस्तृणा द्वितीय मुन्निक्ते । संतिष्ठते पिण्डपितृयज्ञ· ।

Thıs short manual on a ceremony for the propıtıatıon of the manes ıs based on Āsvalāyana Kalpasūtra, 7th sectıon of the 2nd chapter

This is enjoined on Brāhmanas keeping up the sacred fires It quotes the Sūtras in the regular order, of Āśvalāyana

361.

730

For the manuscript see L 1552

This is a fragment of a comprehensive work on the Śrautasūttra Prāyaścitta

It quotes from Hiranyakeśīsūttra, 2B, Vrttikāra, 4A, as well as from Kātyāyana as quoted in Parāśaramādhava, 7B

Both Rājendralāla and Aufrecht give the name of the work as Ādhānaprāyaścitta, which is only a sectional colophon

Two sectional colophons may be mentioned here

21B इत्याश्वलायनीयविध्यपराधप्रयोग' समाप्त· ।

22B इत्याधानप्रायश्चित्तम् ।

362

2958 **प्रयोगरत्नम्** or **श्रौतप्रयोगरत्नम्** । *Prayogaratna or Srauta Prayogaratna*

By Narasimha Yajvan

Substance, county made paper 9½×4 inches Folia, 26, of which 17 22 are missing Lines, 11 to 13 on a page Extent in ślokas, 780 Character, Nāgara Date, Samvat 1780 Appearance discoloured Complete

It is a very rare and useful work in kārikā form, on the Śrauta rites, belonging to the school of Āśvalāyana

It begins —

प्रणमामि गणाधीशं विघ्नध्वान्तदिवाकरम् ।
दन्तावलमुखं सान्द्रं सिन्दूरारुणविग्रहम् ॥

· ... २ ॥

Īsvara Bhāratī is the author's guru

मीमांसायुगलव्याख्यानिपुणं श्रौतकर्म्मणाम् ।
विज्ञातारं गुरुं नौमि यतिमीश्वरभारतीम् ॥ ३ ॥

The object of the work

प्रणम्य पञ्चाननवाहनामुमा
ऋषिं तथा शौनकमाश्वलायनम् ।
करोति तत्सूत्रविबोधितार्थं
प्रयोगरत्नं नरसिंहयज्वा ॥ ४ ॥

In 16B he gives the name of his elder brother as Gopīnātha Bhatta

गोपीनाथबुधानुजभट्ट-श्रीमन्नृसिंहविरचितेऽस्मिन् ।
श्रौतप्रयोगरत्ने यजमानस्य प्रवासविधिरुक्तः ॥

8A इति श्रीमन्नरसिंहयज्वकृते प्रयोगरत्ने दर्शपौर्णमासहौत्रकारिका' (The number of Kārikās 194), 11B, इति ब्रह्मत्वकारिका (88), 12B, इत्यग्न्याधेयकारिका (23), 15B, इत्यग्निहोत्रकारिका समाप्ता (83), 16B, इति प्रवासोपस्थानकारिका (25), 23B, इति वरुणप्रघासकारिका. (27), 25B, इति पित्र्येष्टिकारिका (60), इति शाकमेधेष्टिकारिका (Two Kārikās only) 26B, इति श्रीनृसिंहयज्वकृताचातुर्म्मास्येष्टि-कारिका समाप्ता ।

The Post Colophon Statement —

संवत् १७८० पौषकृष्णत्रयोदश्यां शनौ च्छोडोपनाम्ना विश्वेश्वरेण लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थं परार्थं च ॥ शुभमस्तु सर्व्वजगत ॥ श्री ॥

363.

3122 **महारुद्रविधान ।** *Mahārudravidhāna*

Intended for the followers of the Rgveda

By Dvivedācala

Substance, country-made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 41 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 820 Character, Nāgara of the eighteenth century

The māngalācarana and the object of the work

नत्वा गणेशन्तु सरस्वती च
तथाम्बिका सगणा पञ्चवक्त्रम् ।
धर्मप्रदं काम्यविधौ प्रधान
वक्ष्ये महारुद्रभवं विधानम् ॥

Definition of Mahārudra

एकत्रिंशता साक च सहस्र त्रिशताधिकम् ।
रुद्रजपाना सख्यैषा महारुद्राभिधायिनी ॥

It ends —

इद विश्वजनीनेनाचलेनेशानतुष्टये ।
महारुद्रविधानं हि विस्तरेण समीरितम् ॥ १ ॥
द्विजैरिद हृत्कमले निधीयता
शिवार्चनानेन सदा विधीयताम् ।
शिवार्चनायास्तु फल प्रशस्यता
फलोपभोगेन सदा सुखीयताम् ॥ २ ॥
द्विवेदी विदुषा प्रधानमभवत् श्रीवत्सराजो द्विज-
स्तत्सूनु' सकलद्विजाङ्घ्रिरजसामग्री तृतीयोऽचल ।
तेनेद रचितं हि पूजनपरं रुद्रस्य सन्तुष्टिदं
यत्कृत्वा सजप जनोऽभिलषित प्राप्नोति सर्व्वं महत् ॥

Colophon —इति श्रीद्विवेदाचलविरचितमृग्वेदिना महारुद्रविधानं समाप्तम् ।

Post Colophon —इति श्रीरुद्रार्पणमस्तु । श्रीमद्विश्वेशसन्निधौ काश्या शुफलासुतरघुनाथेन लिखितमिदं पुस्तक श्रीभवानीशङ्करप्रसादात् ॥

364

2683 **आश्वलायनगृह्यकारिका ।** *Āśvalāyana-Gṛhyakārikā*

By Kumārila Svāmī

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches Folia, 46 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara Date, Samvat 1889 Appearance, fresh Complete

The last colophon wrongly calls the author Kumārītilaka

इति भट्टकुमारितिलकस्वामिविरचितासु कारिकासु चतुर्थोऽध्याय ।

For an excellent description of the work see Burnell 14A

Post Col —संवत् १८८६ मिति श्रावणवद्य १ सौम्यवासरे समाप्तम् ।

With the MS there is kept a stray leaf marked 15, and written in beautiful, bold Devanāgarī

365

270. **प्रयोगरत्न** । *Prayogaratna*

By Nārāyana Bhatta, the son of Rāmēsvara Bhatta

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 119 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 3570 Character, Nāgara Date, Śaka 1762 Appearance, tolerable Generally correct Incomplete at the end

For a complete work see L 1465

The present MS ends with Astakāvikrtiśrāddhaprayoga

Post Colophon Statement —

आर्यादुर्गार्पणमस्तु । श्रीगुरुचरणारविन्द प्रसन्नम् । शाके १७६२ शर्व्वरीनामसंवत्सरे कार्त्तिकशुक्लषष्ठ्या शनौ इद पुस्तक गुर्ज्जरोपनाम्ना विश्वम्भरात्मज-रामचन्द्रोपाध्यायेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥ श्रीरस्तु । शुभं भवतु श्रीर्जयतु ।

366.

639 *The Same*

For the manuscript see L 1465

There are two works by the same author (I) Prayogaratna complete in 148 leaves and (II) Aurddhvadehikapaddhati complete in 44 leaves

The Post Colophon Statement —

त्रिपुष्करमरणे दानं स्मृतिसंग्रहे पत्रे १६३ मात्रा संवत् १७४१ भावनामसंवत्सरे माघशुद्धपञ्चम्याया तद्दिने समाप्त विजापूरजोशी रुद्रभट्टलिखितम् ।

मृता गर्भयुता नारी षण्मासाभ्यन्तरे यदि ।
सद्यैव दहनं कुर्यात् गर्भच्छेदं न कारयेत् ॥

367

1648 *The Same*

Substance, country-made yellow paper $10\frac{1}{3} \times 4\frac{3}{4}$ Folia, 96 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 3800 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Generally correct

It ends with the chapter on 'Astakāvikrti Śrādha Prayôga'

The obverse of the first leaf contains a full index of the subjects treated of in Prayogaratna which is given here in full

अथ नारायणभट्टकृत-प्रयोगरत्नप्रारम्भः पत्र ९६ ।

अथ सूचिकाप्रारम्भ ।

368

2194 *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 230 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 4600 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured Incomplete

It begins —श्रीराम सपरिवार गणेश च सरस्वतीम् ।
आश्वलायन च तच्छिष्यान् प्रणम्य पितर गुरुम् ॥
भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायण सुधी ।
प्रयोगरत्न कुरुते काश्या शिष्टेष्टतुष्टये ।
ग्रन्थेऽस्मिन् गुणगणवत्त्वमुच्यते चेत्
स्वग्रन्थ गुणगणवन्तमाह को न ।
तत् सन्त' शिरसि कृताञ्जलिस्तु याचे
शोध्य तत् सदसदिहोच्यते मया यत् ॥
नमामि पार्व्वतीसूनु भक्ताना सिद्धिदायकम् ।
क्रियते ह्युपकारार्थं स्मार्त्तानुष्ठानपद्धति' ॥
आश्वलायनशास्त्रेऽस्मिन् सन्ति पद्धतय' शतम् ।
विनापुस्तकमार्गेण कर्म्म कर्त्तु न शक्यते ॥
तदर्थं क्रियते यत्न' पाठबोधहिताय च ।
सुलभोपायसिद्ध्यर्थं वैदिकाना तदुच्यते ॥
पञ्चविंशतिसस्कारै' सस्कृता ये द्विजातय ।
ते पविचाश्च योग्या स्यु श्राद्धादिषु सुयन्त्रिता' ॥
गर्भाधान पुसवन सीमन्तो बलिरेव च । (बलिर्विष्णुबलि)
जातकृत्य नामकर्म्म निष्क्रमोऽन्नाशन परम् ॥
चौलकर्म्मोपनयन व्रताना च चतुष्टयम् ।
स्नानोद्वाहौ चाग्रयणमष्टका च यथातथम् ॥

श्रावण्यामाश्वयुज्यां च मार्गशीर्ष्यां च पार्व्वणम् ।
उत्सर्गश्चाप्युपाकर्म्म महायज्ञाश्च नित्यश' ॥
संस्कारा नियता ह्येते ब्राह्मणस्य विशेषत ।

अथ स्वस्तिवाचनम् ॥

Bhatta Nārāyana's Prayogaratna is well known See I O Catal No 471 Topics treated of are —

26A, इति नान्दीश्राद्धप्रयोग , 44A, इति संक्षेपेण प्रायश्चित्तम् , 49B, अथ गर्भाधानाद्या सस्कारा वक्ष्यन्ते , 91B, इति गर्भाधानम् , 96B, इति पुसवननावलोभनसीमन्तोन्नयनकर्म्माणि समाप्तानि , 104B, इति विष्णुबलिप्रयोग , 107A, इति जातकर्म्म , 114B, इति नामकरणम् , इति पर्य्यङ्कारोपणम् , 115B, इति कर्णवेध , 118A, इति सक्षेपेण निष्क्रमणप्रयोग , 119B, इति सक्षेपेणोपवेशनान्नप्राशन प्रयोग , 121A, इति सक्षेपेण वर्द्धापनविधि , 126B, इति चौलकर्म्मप्रयोग' , 139A, इत्याचौलान्मेधाजननान्त संक्षेपेण प्रयोग , 154B, इत्युत्सर्ज्जनोपाकरणप्रयोग , 161A, इति सक्षेपेण महानाम्नीव्रत प्रयोग , 162A, इति महाव्रतप्रयोग , अथ उपनिषद्व्रत प्रयोगः , 162B, इति महानाम्न्यादि व्रतत्रय समाप्तम् , 164B, इति गोदानव्रतम् , 171B, इति समावर्त्तनप्रयोग , 192B, इति कन्यादानप्रयोग· , 199A, इति बधूगृहगमनविधि , 209A, इत्यग्निद्वयससर्गप्रयोगः , 214B, इति प्रवासोपस्थानविधि ।

The MS breaks off abruptly while dealing with the discontinuation of the sacrificial fire

From a comparison with I O Catal No 471, it will be found to be a revised edition of Bhattanārāyana's Prayogaratna It omits the chapter on obsequies of Bhatta Nārāyana's work and adds a new chapter on expiations

On the title-page it is called अनन्तभट्टी प्रयोग' and the following leaves bear the name of Ananta on the left-hand margin —

76B, श्रीअनन्त , 88B, अनन्तभट्टी , 113B, अनन्तभट्टी , 140B, अन , 144A and B, अनन्तभट्टी, 175B, अनन्तभट्टी, 178AB, and

179B, अनन्तभट्टी, 182B, अनन्तभट्टी, 183B, अत, 193A, अनन्तभट्टी 195BA, अनन्तभट्टी, 204B, अनन्तभट्टी, 223A, अनन्तभट्टी।

So evidently the additions and alterations were made by Ananta Bhatta

369.

2702 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 29, of which foll 10 13 are missing Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 400 Character Nāgara in a remarkably beautiful hand of the eighteenth century Appearance, discoloured

The present manuscript contains the concluding portion, dealing with seven pākayajñas or sacrifices in which cooked rice is offered

The māngalācarana and object of the present section of the work —

आश्वलायनमाचार्य्य प्रणम्य पितरं गुरुम्।
भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायण सुधी ॥
पञ्चविंशतिसंस्कारैर्मूक्ताष्टादशसंस्कृती।
पाकयज्ञान् सप्त शिष्टान् वक्ति शिष्टेष्टतुष्टये ॥

Colophons —

6A, इति श्रीरामेश्वरभट्टात्मज-नारायणभट्टविरचिते प्रयोगरत्ने श्रवणाकर्म्मप्रयोग।

8A, इति श्रीनारायणभट्टविरचिते प्रयोगरत्ने सर्पबलिप्रयोग।

9A, ० आश्वयुजीकर्म्मप्रयोग।

अथाग्रयणप्रयोग। Colophon lost in the missing leaves

19B, ० पिण्डपितृयज्ञप्रयोग।

24B, इत्यष्टमीश्राद्धप्रयोग।

29A, अन्वष्टका(क्य)प्रयोग।

29B, अष्टकाविकृतिश्राद्धप्रयोग।

370

3300 *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 210 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

196B इति वधूसहितस्य गृहप्रवेशविधि । अथ प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते ।

The chapter on obsequies, as described by Eggeling, is not in the present manuscript The expiations, dealt with from leaf 196B to the end of the present manuscript, are —

196B, अथ व्याध्यादिनिमित्तककर्म्मसु सकल्पा लिख्यन्ते । एव गुणेत्यादि-व्याधितत्त्वपरिहारार्थं षडाहुतिचरुहोम करिष्ये . तदङ्गमन्वाधानं करिष्ये, 197B, अशुभस्वप्नदर्शनसूचितारिष्टपरिहारार्थं प्रायश्चित्त करिष्ये, 198B, अगमनीयागमननिमित्तकदोषपरिहारार्थं पुनर्मामैत्विति द्वाभ्यामाज्याहुती होष्यामि, 199B, अव्याधितस्वापकालीनादित्यास्तमयनिमित्तककर्म्मणि तु अव्याधितस्वापकालीनादित्यास्तमयजनितप्रत्यवायपरिहारार्थं प्रायश्चित्त करिष्ये, 200A, अविहितकर्म्मश्रान्तस्वापकालीनादित्योदयजनितप्रत्यवायपरिहारार्थं प्रायश्चित्त करिष्ये, 204A, सर्व्वप्रायश्चित्तं करिष्ये, 204B, औपासनहोमलोपजनित-प्रत्यवायपरिहारार्थं मनस्वत्याचतुर्गृहीत होष्यामि, 206B, स्विष्टकृदर्थ-हविर्दोषनिमित्तमाज्येन स्विष्टकृद्याग करिष्ये, 207A, गृहदाहनिमित्तमग्नये क्षामाय स्थालीपाक करिष्ये, पर्व्वव्रतलोपनिमित्तमग्नये व्रतपतये स्थालीपाक करिष्ये, 208A, कपालस्याशुचिससर्गनिमित्तमभिन्न इति द्वाभ्यामप्सु कपालप्रक्षेप करिष्ये, अशुचिसंसर्गनिमित्त भूमिमित्यप्सु प्रक्षेप करिष्ये ।

In leaf 210 the MS comes abruptly to an end There is one more leaf marked 22 of another MS. belonging to the chapter on obsequies of Prayogaratna, as described in I.O Catal No 471 It gives the date of copying as Samvat 1818

सवत् १८१८ मिति ज्येष्ठ शुक्लसप्तमी भौमवासरे तद्दिने लिखित भारद्वाजी उपाध्या लालजी शुभ भूयात् । इति नारायणभट्टकृत-प्रयोगरत्न समाप्त ।

अक्षता गुर्विणी बन्ध्या विरक्ता च रजस्वला ।
नाश्नीयान्मध्यमं पिण्डं जारिणी च प्रसूतिका ॥

371.

295 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 32 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 390 Character, Nāgara Appearance, old Incomplete

This is a mere fragment It comes up to the latter portion of Grahayajña, where it abruptly breaks

372.

3277 **विवाहपद्धतिः ।**

From the Prayogaratna of Nārāyana Bhatta

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 27 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 460 Character, Nāgara Date, Śaka 1735 Appearance, fresh Complete

Colophons —

16B, इति श्रीरामेश्वरभट्टसूरिसूनुनारायणभट्टकृते प्रयोगरत्ने कन्यादानप्रयोग ।

24A, इति श्रीनारायणभट्टविरचिते प्रयोगरत्ने ऐरिणीपूजादिचतुर्थदिनकृत्यम् ।

25A, इति प्रयोगरत्ने देवकोत्थापनादि ।

27B, इति विवाहे आशौचादिनिर्णय ।

Post Colophon —शके १७३५ इद पुस्तक देवस्कार इत्युपनामक जयरामसुत विष्णु ।

373

527 **पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः । (प्रयोगरत्नीयः)**

For the manuscript see L 1294

Prayogaratna, to which Pindapitryajña is stated in the colophon to belong, is attributed by Rājendralāla to Hari-

hara It, however, agrees with the chapter on Pindapitryajna in Prayogaratna see pp 90-92 in Catal No 367

The following authorities are found to be quoted —(1) Āpastamba, (2) Āśvalāyana, (3) Rudradatta, (4) Haradatta-bhāsya, (5) Visnudharmottara, (6) Śrādhaprayoga

Post Col —श्रावणमासे शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां भृगुवासरे तद्दिने ठाकुरोप-नामकहरिणा लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं सवत् १८२८ । श्रीभैरवार्पणमस्तु ।

374

2682

A fragment of Prayogaratna

Substance, country-made paper 9¼×5 inches Folia, 21 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1829 Appearance, fresh

Colophon —

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यश्रीराङ्कुरभट्टरामेश्वरात्मजभट्टना-रायणकृते प्रयोगरत्ने अष्टकाविंशतिप्रयोग समाप्त ।

The object of the section is explained in the following lines.

एवं पञ्चविंशतिसंस्कारेषु गर्भाधानाद्या अष्टादशोक्ता । इदानीं तु श्रवणाकर्माद्या' सप्तावशिष्टा उच्यन्ते ॥

See Catal No. 369

3B, इति श्रवणाकर्म, 4B, इति सर्पबलिप्रयोग , 5B, इत्याश्वयुजी-कर्मप्रयोगः, 7A, अथ प्रत्यवरोहणम्, 13B, प्रयोगरत्ने स्मार्त्तपिण्डपितृयज्ञः, 17A, इत्यष्टकाश्राद्धप्रयोग , 20B, इत्यन्वष्टकाप्रयोग ।

Post Colophon —सवत् १८२९ शोभनाब्दे चैत्रशुद्ध १४ गुरुवासरे समाप्त ॥

This comes to an end in lines 3, Fol 11, and in the remaining lines there is given a special form of Upākarma for a new Brahmacārī

नूतनब्रह्मचारिणा उपाकर्म्मविशेष । अस्य ब्रह्मचारि + + + + + वेदग्रहणादिसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उपाकरण करिष्य इति सकल्प्य ।

376.

1107 धर्म्मप्रवृत्तिः ।

By Nārāyana Bhatta

Substance, country-made paper $8\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{4}$ Folia, 55 (of which the 2nd and the 3rd are missing) Lines, 8 on a page Character, Nāgara Appearance, very old Generally correct Fragment Repaired with transparent paper

For a description see I O Catal No 1560 This fragment ends with Garbhādhāna ceremony It is a manual of religious ceremonies and observances in accordance with Āsvalāyana ritual Nārāyana Bhatta wrote this for Southern India For his son Sānkara says in his Gādhivansānucarita Leaf 11B

धर्म्मप्रवृत्तिरिति दक्षिणत' प्रसिद्धा
चक्रे समस्तबुधसम्प्रयनाग्रग्रस्तीम् ।
विन्ध्योत्तरे व्यवहृता तु बुधै· प्रयोग-
रत्नाख्यया निखिलसस्कृतिपद्धति य ॥

377.

2955. कर्म्मतत्त्वप्रदीपिका वा लघुपद्धतिः ।

Karmtattvapradīpikā or Laghupaddhati

By Krsna Bhatta, the son of Purusottama

For the manuscript and the work see L 4134

It is a very useful work, containing the expositions, and the rules for the performance, of all the important Grhya

rites and ceremonies It consults the works of Jayanta, the well-known writer of the school of Āśvalāyana

Besides the ancient Smrtis and the Purānas, it quotes —

मदनपारिजात 23B, स्मृत्यर्थसार 24A, माधवीय 24B, बह्वृचपरिशिष्ट 29A, प्रयोगसार 33B, स्मृतिसार 34A, परिभाषा 34A, कारिका 35B, 45B, कालादर्श 46B, कालनिर्णय 52B, चन्द्रिका 53B, स्मृतिरत्न 84A, मेधातिथि स्मृतिसारसागर 84B, माण्डव्यसंहिता 83B, परिभाषा 96B, स्मृतिभास्कर 99A, स्मृतिचन्द्रिका 104B, रामार्चनचन्द्रिका 107A, विष्णुधर्मोत्तर 107A, हेमाद्रि 109A, नारायण 139A, वाक्यसमुच्चय 140B

378.

6473 स्मार्तानुष्ठानपद्धतिः or प्रयोगरत्न ।

Smārtānusthānapaddhati or Prayogaratna

By Ananta Dīksita

Substance, country-made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 195, of which foll 38-63 are missing The gap has been filled up by twenty six leaves of an older manuscript, marked from 2 27 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 3500 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —इति श्रीमद् (–) यज्ञोपवीताभिधान (–) श्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन सर्वोपकाराय समन्त्रकप्रयोग प्रायश्चित्तान्तो विरचित· ॥

For the work see L 2392 It belongs to Āśvalāyan School The opening verse नमामि पार्वतीसूनु etc , etc , is preceded by the three opening verses of Nārāyana Bhatta's Prayogaratna

The MS lacks the concluding verse quoted in L 2392

379

2722. **सप्तपाकसंस्थाः ।** *Saptapākasaṃsthā*

By Divākara, son of Mahādeva

For the MS and the work see L 3220

380

2971 **आग्रयणप्रयोगः ।** *Āgrayaṇaprayoga*

By Rāya Bhatta

Substance, country made paper 9×5 inches Folia, 13 Lines, 14 to 16 on a page Extent in ślokas, 390 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

Rāya Bhatta, the author, was a son of the daughter of Kamalākara Bhatta, the well-known Smrti compiler.

इति श्रीकानकुब्जोपनामकभट्टवीरेश्वरात्मजमीमांसकभट्टकमलाकरदुहितृसुत-रायभट्टकृत सोपोद्घात आग्रय[ण]प्रयोग समाप्त॰ ।

The present MS was copied by a son of Nīlakantha Bhatta It is a good, old MS

पुस्तकमिदमयाचितनीलकण्ठभट्टसुतायाचितवैद्यनाथेन लिखित स्वार्थं परोप-कृतये च ।

It begins —

विश्वेशं पितरौ नत्वा भट्टमातामहानपि ।
रायभट्टेन विदुषा नवान्नेष्टिर्विविच्यते ॥

अथाग्रयणकाल । अथाग्रयणस्य विकृतित्वेन य एव सर्व्वासा विकृतीना काल॰ स एव आग्रयणस्यापि काल ।

It opens with a short disquisition on the rite.

381

2957 संस्कारदीपिका। *Samskāradīpikā*

By Dhundhirāja Bhatta, son of Pantojī Bhatta, son of Laksmana Bhatta

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 70 Lines, 9, 10, 11 on a page Extent in ślokas, 1800 Character, Nāgara Date, Samvat 1726 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमल्लक्ष्मणभट्टात्मज–पंतोजीभट्टसुत–ढुंढिराजभट्टविर–
चिताया सस्कारदीपिकाया स्थालीपाकप्रयोग समाप्त ।

The date of the MS preceding the colophon in a later hand सवत् १७२६ समए कार्त्तिकसुदी पुरनवसीक ह पुस्तक लीष्य ।

The mangalācarana of the work

श्रीराम श्यामल शान्त रावणध्वंसकारकम् ।
सच्चिदानन्दरूप त वदे लोकैकपालकम् ॥
गणेश शारदामम्बा पितर च पितामहम् ।
प्रणम्य ढुंढिराजेन क्रियते दीपिका त्वियम् ॥

The object of the work

तत्र श्रीमन्नारायणभट्टपादै प्रयोगपारिजातादिभिश्च प्रचुरशास्त्रार्थाना सविस्तरेण च प्रयोगाणामुक्तत्वात् नात्र किंचिदधिक वक्तव्यमस्ति। तथापि बालाना वैदिकाना च षोडशकर्म्मणा तत्तत्प्रयोगकलनासम्भवात् तदाकलनात् सक्षेपेण प्रयोगानुष्ठान यथामति वच्मि ।

On the obverse of the first leaf —यज्ञेश्वरभट्टलोध्योपनामकाना-मिद पुस्तकम् ।

382

7987

Substance, country made paper 15¼×3 inches Folia, 15 Lines, 6 on a page Character, Bengali Date Śaka 1718 Appearance, fresh Complete

It relates to the Rgvedivahnisthāpana and opens with the maṅgalācarana of Kālesi, on which apparently it is based in the main

Beginning —ॐ नमो गणेशाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नमस्कृत्य पदं गुरोः ।
निरूप्य यत्नत सूत्रमाश्वलायनसञ्ज्ञितम् ॥
सरस्वतीं नमस्कृत्य शौनकञ्च महामुनिम् ।
गृह्यार्थ विषद कुर्म्मो बह्वृचा कर्म्मसिद्धये ॥

यद्यपि शौनकीये गृह्ये सनकार्थप्रतिपत्तिर्विदुषा जीयते तथाप्यपठितवेदाना मन्त्रप्राप्तिरेव न स्यात्तदर्थमारम्भ ।

विवाहो वीजसेकश्च पुसीमन्तकजातकम् ।
नामनिष्क्रामणे प्राशचूडोपनयन दश ॥

तत्र सर्व्वकर्म्मणा प्रथम मूलभूता कुशण्डिका कथ्यते ॥ यत्र क्वचिद्धोद्धव्यम् । तत्रैव विधि प्रत्येतव्य ॥ प्रथम सङ्कल्पाग्निस्थापनयोग्य बाहुमात्रं स्थण्डिल गोमयेनोपलिप्य प्रादेशमात्रं समिधमादाय तया षड्रेखा उल्लिखेत् ॥

No Colophon

Post Colophon —वर्ब्बेकगोचेन्दुमिते शकाब्दे
नत्वा पदौ तौ भृगुलाञ्छनस्य ।
स्वकीय-अर्थ प्रतिपादनाय
प्रालेखि शास्त्रञ्च खगेश्वरेण ॥

383.

2963 **प्रयोगभूषा ।** *Prayoga Bhūsā*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 46 Lines, 12, 13 on a page Extent in ślokas, 790 Character, Nāgara Appearance discoloured Incomplete at the end

It begins —

अथ सप्त संस्था ॥

तत्र श्रावण्या पौर्णमास्या श्रवणाकर्म्म सर्पबलिश्च ॥ आश्वयुज्या-

माश्वयुजीकर्म्म। आग्रयणं च मार्गशीर्ष्यां प्रत्यवरोहणमिति। पञ्च।
पिण्डपितृयज्ञ। अष्टकाश्राद्धमिति॥

तत्रादौ श्रवणाकर्म्म सर्पबलिश्चेति द्वयमुच्यते। इदमत्र सूत्रं।
श्रावण्यां पौर्णमास्यां श्रवणाकर्म्माक्षतसक्तूनां० तावतो बलीस्तदहरेव
उपहरन्ति।

Topics —

3B, इति श्रवणाकर्म्म। अथ सर्पबलि, 5A, इति श्रवणाकर्म्मप्रयोग,
अथ सर्पबलिप्रयोग, 6A, इति श्रवणाकर्म्मसर्पबल्यो प्रयोगद्वय॥ अथाश्व-
युजीकर्म्म, 7A, अथाश्वयुजीकर्म्मण प्रयोग', 7B, इत्याश्वयुजीकर्म्मप्रयोगः,
अथाग्रयण—सजूरित्यादि आग्रयणसूत्रम्, 8B, अथाग्रयणप्रयोग, 9B, इत्या-
ग्रयणप्रयोग, अथ प्रत्यवरोहण, 11A, अथ प्रत्यवरोहणप्रयोग, 12A, इति
प्रत्यवरोहणप्रयोग॰, अथेदानी पूर्व्वेद्यु श्राद्धादौ पिण्डपि[तृ]यज्ञतन्त्रस्यापेक्षितत्वात्
प्रकरणान्तरगतोऽपि पिण्डपितृयज्ञ उच्यते। तत्रेद श्रौतसूत्रं अमावास्यायामपराह्णे०
स्तृणां द्वितीयमुक्तिहो इति, 16B, अथ पिण्डपितृयज्ञप्रयोग, 18A, इति पिण्ड-
पितृयज्ञप्रयोग, अथ पूर्व्वेद्युरष्टकान्वष्टकाश्राद्धानीति त्रयमेका संख्या, 19A, अथ
पूर्व्वेद्यु' श्राद्धप्रयोग, 20A, इति पूर्व्वेद्यु श्राद्धप्रयोग, अथाष्टम्यामष्टकाश्राद्धं,
21B, अथाष्टकाश्राद्धप्रयोग, 22B,* अथान्वष्टकाश्राद्ध, 24A, अथान्वष्टका-
श्राद्धप्रयोग, 26A, इत्यन्वष्टकाश्राद्धप्रयोग'।

26A अथ माघ्यावर्षश्राद्ध अष्टकावत् कुर्य्यात् अथ पार्व्वणश्राद्धं,
33A, इति प्रयोगभूषाया पाकसस्थाप्रयोग'।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु, अथ सर्व्वेषा होमाना प्रकृतित्वात् स्थालीपाक उच्यते।

The name of the work *Prayoga Bhūsā* is to be found only in leaf 33A It gives expositions first, of the sūttra on a sacrifice, then the details in its performance It belongs to the school of Āsvalāyana

14B, अप्सु इतरौ प्रक्षिपेत्। तेनाश्वलायनाना जले प्रक्षेप एव पिण्डानां
सर्व्वमुख्य' पक्ष'

29A, पितृस्थानेष्वेव होमो नान्येष्वित्यन्ये। नाश्वलायनपर शाखान्तर-
पर चेति।

Prayoga Bhūsā, unknown to Aufrecht, seems to be a very comprehensive work, of which the present MS seems to contain a mere fragment The author's name does not appear in any of the leaves, he speaks of Nārīdharmamīmānsā as another work of his

As shown above, it begins with Saptapākasamsthā As there is Saptasomasamsthā, there is also Saptapākasamsthā or a set of seven sacrifices enumerated at the beginning, in which cooked rice is offered In leaf 33A, Pākasamsthā ends, and sthālīpāka begins The MS abruptly comes to an end, while dealing with the latter

The authorities quoted and consulted —

1B, कारिका, भट्टै, 2A, जयन्त, पारिजाते शौनकोऽपि, 2B, आपस्तम्ब, 3A, कारिका, सूत्रवृत्ति, 8A, वृत्तिकृत्, 9B, ऋग्विधान, पैठीनसि, 14A, पृथ्वीचन्द्रोदये भविष्यवचनात्, 18A, कात्यायनसूत्र, 20B, उक्तं च निरुक्ते, 26B, कपर्द्दि-धूर्त्तस्वामि-हेमाद्र्यादय, गृह्यपरिशिष्ट, गौडा·, इति मानवसूत्रमत्रमनु', 27A, श्राद्धचिन्तामणि·, जयन्तभाष्य, 27B, शाकल-कारिका, शंखादिवाक्यै, 28A, मत्कृतनारीधर्म्ममीमांसायां, देवत्रातभाष्य, 28B, कात्यायनभाष्य, 28B, सिद्धान्तभाष्य, 29A, श्राद्धचन्द्रिका, 29B, बौधायन, श्राद्धसार, 30A, स्मृतिसग्रह, धर्म्मसार, उज्वलाया, 30B, ब्रह्मपुराणे, विधानपारिजाते, 31A, सनत्कुमारसंहिता, स्मृत्यर्थसार, 31B, मार्कण्डेयपुराणे, श्राद्धतत्त्वे, 32A, इति मैथिला, 33B, इति पितामह-चरणा', प्रयोगपारिजातवचनात्, 34A, इति साम्प्रदायिका·, आदित्यपुराणे, 34B, कालादर्शे, महानिवन्ध बह्वृचकारिका, 35A, पारिभाषिके तु, 35B, बह्वृचपरिशिष्ट, इति पितृचरणा, 37A, सुमन्तु, छन्दोगपरिशिष्ट, गौतम', 37B, मत्स्यादौ, 38A, भविष्योत्तरे तु, प्रयोगदीपिका, 38B, गृह्यपरिशिष्टे, गृह्यभाष्यकारै, 39A, प्रयोगरत्ने परिशिष्टेऽपि, 41A, प्रतिष्ठासारोक्तं', 41B, शारदातिलके, क्रियासारे, 42A, वायवीयसंहितावचनात्, रामवाज-पेय्यां, कुण्डरत्नाकरे, 42B, सिद्धान्तशेखरे, 43A, मात्स्यवाक्यात्, तदुक्तं मूलागमे, 44A, मानवसंहिता, सग्रहोक्तं', 44B, गारुडे, प्रतिष्ठासारे, रूपनारायणमते, 45A, प्रतिष्ठासारे, इति कामिकोक्ता',

384

78 प्रयोगसर्व्वस्व । Prayogasarvasva

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 78 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1390 Character, Nāgara Date Sam 1871 Appearance, tolerable Complete

Directions for the rituals of the sacramental rites, for a Brāhmana householder The compilation is anonymous and apparently belongs to the Rgveda, as there is the assertion "न मम" "not mine" after repetition of the deities' names, which is peculiar to the Rgveda, and as also the compilation opens with a salutation to Āśvalāyana The maṅgalācaranaśloka, however, is borrowed from Nārāyana Bhatta's Prayogaratna

It begins thus —

श्रीगणेशाय नम ।

श्रीराम सपरिवार गणेशञ्च सरस्वती ।

आश्वलायन-तच्छिष्यान् प्रणम्य पितर गुरुं ॥

अथ किञ्चित् सङ्क्षेपेण प्रयोगमात्रमुच्यते । यजमान कृताभ्यङ्गादि स्वलङ्कृतो दर्भपाणि शुचिर्भूत्वा मङ्गलसम्भार सम्भृत्य स्वलङ्कृते गृहे गोमयोपलिप्तभूमौ सोत्तरच्छदे भद्रासनेऽर्वाङ्मुख उपविश्य स्वदक्षिणपार्श्वे संस्थाप्य उदङ्मुखमुपवेश्य रङ्गवल्लिकायुक्ते भूतले प्रस्थपरिमित[स्य] + + [प]रिमितस्य वा धान्यस्योपरि दक्षिणोत्तरयो सुवर्णरजतताम्रमृन्मयान्यतमकलसद्वयमव्रण मनोहरमलङ्कृतं शुद्धपुण्यजलपूरित सपल्लव निधाय सूत्रवेष्टितोत्तरकलसे पञ्च रत्नानि निक्षिप्य तदुपरि सिततण्डुलपूरितसपल्लवपात्र निधाय तत्पश्चिमदेशे प्रतिवचनसमर्थांस्तद्दिवसे श्राद्धादिष्वभुक्तवन्तो निषिद्धप्रतिग्रहनिवृत्तान् शुचीन् सोत्तरीयान् दर्भपवित्रपाणीन् युग्मान् ब्राह्मणान् प्राङ्मुखान् आसने उपवेश्य गन्धपुष्पादिभिरभ्यर्च्य यथाचार ॥ सुमुखश्च इत्यादि० लक्ष्मीनारायणाभ्या नम इत्यादि ।

End — ततो गृहप्रवेशनीयहोम कार्य्य । तत' शुभदिने स्वस्त्यादि वाचयित्वा स्वलङ्कृत स्वलङ्कृता रात्रावुपगच्छेत् ।

The last Colophon — इति वधूसहितस्य गृहप्रवेशविधि इति विवाहान्तप्रयोग ।

Post Colophon — इद पुस्तक लिखित नाजीव्यासोपनाम स्वार्थं परार्थंञ्च

इद पुस्तकं समाप्त ।

सवत् १८७१ शाके १७३५ जेष्ठ कृष्ण ८ गुरुवा ।

385

2876 *A Grhya work by the son of Visvanātha*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 59 Lines, 16 on a page Extent in slokas 2800 Character, Nāgara of the early seventeenth century Appearance, discoloured Incomplete

It begins —

नत्वा गणपति देव मातर पितर तथा ।

स्मार्त्तकर्म्मोदित सारमुद्धृत्य परिलिख्यते ॥ १ ॥

आश्वलायनशाखेऽस्मिन् सन्ति पद्धतय' शतम् ।

विनापुस्तकमार्गेण कर्म्म कर्त्तुं न शक्यते ॥ २ ॥

तदर्थं क्रियते यत्न पाठशोधच्छितानि च (?)

सुलभोपायसिद्ध्यर्थं वैदिकाना तदुच्यते ॥ ३ ॥

भट्ट विश्वनाथ सुतो + + + + +

+ + + + + + + ॥ ४ ॥

पञ्चविंशतिसस्कारै' संस्कृता ये द्विजातय ।

ते पवित्राश्च योग्या' स्यु श्राद्धादिषु सुयन्त्रिता ॥

गर्भाधान पुसवन सीमन्तो बलिरेव च इत्यादि ।

Mainly based on Bhatta Nārāyana's Prayogaratna

On the obverse of the first leaf, it is called (in a later hand) विश्वनाथीया पद्धति

386.

6464 प्रयोगदर्पण । Prayogadarpana

By Nārāyana Yajva, son of Cāyam Bhatta

Substance, country-made paper 10×4¼ inches Folia, 172 Lines, 11 on page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete at the end

An authoritative compendium of domestic rites and observances, of the school of Āsvalāyana

Sl 2 नत्वा गृहपतिं देव मातर पितर तथा ।
आश्वलायनमाचार्य्यं शौनकादिमुनीस्तथा ॥

Sl 3 चायभट्टसुत श्रीमान् यज्वा नारायणो ह्यह ।
प्रयोगदर्पण नाम ग्रन्थ कुर्वे मनोहरम् ॥

For a description of the work and the authorities it quotes, see I O Catal No 469

171B, अथ गुरौ सिंहस्थे अतिचारस्थे भृगुणा समसप्तकस्थे मूढत्वे च कार्य्याकार्य्यनिरूपण । This is the last topic in this incomplete MS

Among the authorities, is found Prayogapārijāta (171B—प्रयोगपरिजाते श्रीपति) omitted in I O Catal

387

2866 आपदेवीय प्रयोगः । Āpadevīyaprayoga

Substance, country-made paper 8¾×5 inches Folia, 18 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 450 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, mouse eaten Incomplete

अथाग्रयणप्रयोगो लिख्यते ।

The authorities consulted

1A त्रिकाण्डमण्डन, कात्यायन, तन्त्ररत्न by पार्थसारथि, त्रिकाण्डमण्डनकार, धूर्त्तस्वामी, 1B बौधायन हेमाद्रि, दीपिका, 2A, आश्वलायन, आश्वलायनीय-स्मार्त्तसूत्र, शौनक, 2B, प्रयोगपारिजात, 6A, रुद्रदत्त, भरद्वाज,

दिनकरोद्योत 6B, नीतिसूत्र, सिद्धान्तभाष्य, 8A, कारिका, 9B, शांकल-कारिका, दशपुत्रकृतान्त्येष्टिपद्धति, 13B, ब्राह्मणभाष्ये मनु' 15B, कपर्दि-कारिका, 16A, वराहसूत्र, 16B, सत्याषाढ, 17A, आश्वलभाष्य, 17B, नारायणभाष्य, नारायणवृत्ति ।

Topics 6A, इत्यापदेवकृताग्रयणप्रयोग, अथ जातेष्टि, 6B, इत्यापदे-वीये जातेष्टिनिर्णय', अथ आहिताग्न्योर्दम्पत्यो' दाहाग्निविषयकाणा वचनाना व्यवस्था, 10B, इत्यापदेवीये दाहाग्निनिर्णय, अथ गृह्याग्ने पिण्डपितृयज्ञनिर्णय, 11B, अथ विधुराधाननिर्णय', 12B, अथ विधुरोपासनम्,

388.

6202 Two works

I. ऋषितर्पणकारिका । Ṛsı-tarpanakārıkā

By Anantadeva

Substance, country made paper 9½×5 ınches Folıa, 2 Lınes, 8 on a page Extent ın ślokas, 24 Character, Nāgara Date, Samvat 1848 and Śaka 1713 Appearance, dıscoloured Complete

The number of kārıkās—12

Colophon —इति अनन्तदेवकृत-ऋषितर्पणकारिका ।

Post Colophon —संवत् १८४८ शाके १७१३ प्रवर्त्तमाने दक्षिणायने गते श्रीसूर्य्ये एशारतौश्या (?) माङ्गल्यमासोत्तममासे आश्विनमासे शुभे कृष्णपक्षे तिथौ १२ रविवासरेण लिखित औदीच्यसिद्धपुरा दवे मथुरानाथ तत्पुत्रचो॰वैजनाथ स्वहस्तेन लिखित बुंदीग्राममध्ये राज्य राव राजाजी श्रीविष्णुसिंहजी । श्रीआवुश्वरसन्निधौ ।

Begınnıng:—श्री गणेशाय नम ।

अथ अनन्तदेवकृत-ऋषितर्पणोक्त कारिका लिख्यते ।
पौषस्य रोहिणीमष्टामष्टका प्राप्य मध्यमा ।
उदकान्तं समासाद्य वेदस्योत्सर्ज्जनं वहि॰ ॥ १ ॥
स्नातव्य विधिवत्तत्र स्थापयेद्दृष्यरुन्धती ।
प्रवरांश्च ततोधीमान् कुर्य्यात् तेषा प्रतिष्ठितम् ॥ २ ॥

II ऋषितर्पणकारिका । *Rsı tarpanakārıkā*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ ınches Folıa, 4 Lınes 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1848 Appearance, dıscoloured Complete

Colophon —इति ऋषितर्पण समाप्तम ।

Post Colophon —सवत् १८४८ शाके १७१३ प्रवर्त्तमाने दक्षणायने गते श्रीसूर्य्ये वर्षारभौ म्हामाङ्गल्यमासोत्तममासे आश्वनमासे शुभे शुक्लपक्षे तिथौ वारे रविवासरेण लिखितम् । औदीच्य सिद्धपुरा द्ववे मथुरानाथजी तस्यात्मज-चौ०जीववैजनाथ स्वहस्तेन लिखित वृदिग्राम मध्ये राज्य रावराजाजी श्रीविष्णु सिहजी । श्रीरस्तु दन्तिका । श्रीव्रवृश्वरसन्निधौ । आत्मा वीरेश्वराय नम ।

यादृश पुस्तक etc

Number of kārīkās, 26

Begınnıng — श्री गणेशाय नम' ।

अथ ऋषितर्पणोक्तकारिका लिख्यते ।
गणेश पितर नत्वा गुरुमानन्दरूपिणम् ।
सम्प्रदायानुसारेण वक्ष्यामि ऋषितर्पणम् ॥
पौषस्य रोहिणीमृक्ष चाष्टका प्राप्य मध्यमा ।
उत्सर्गस्तु प्रकर्त्तव्य श्रावण्या गौणकालत· ॥ २ ॥
सर्व्वसम्भारसयुक्त गच्छेत् पुण्यजलाशयम् ।
उदकान्त समासाद्य गुरु शिष्यजनैर्युत ॥ ३ ॥

End —विलोक्य सूत्र त्वथ कारिकाश्च
ग्रन्थान्तरात् सारतर प्रगृह्य

The second half of the stanza ıs wantıng

No II appears to be an amplıficatıon of No I

389.

1983 **उत्सर्ज्जनोपाकर्मप्रयोग** *Utsarjanopākarmaprayoga*

Substance, country made paper $7\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ ınches Folıa, 20 Lınes, 11 on a page Extent ın ślokas, 400 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old and discoloured Anonymous,

The ceremony of Utsarjana ends in line 2, 17A, where begins Upākarma

1B, उपाकर्म्मदिने प्रात शुचौ देशे सुस्नात स्वासीन आचार्य्य शिष्यै सह प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा सुमुखश्चेत्यादिसकल्प कृत्वा शुभपुण्यतिथौ ममा०र्थं अस्थानोच्चारघोषणाध्ययनाध्यापनयजनयाजनादिभि प्रमादिकै प्रख्यापन-प्राध्ययन-प्रश्नपूर्व्वं प्रतिग्रहादिभिर्यज्जात श्रुतीना यातयामत्व तत्परिहारद्वारा यान्यै-स्वाधीताना श्रुतीनामाप्यायनार्थं सवीर्य्यसिद्ध्यर्थं माघ्या पौर्णमास्या अमुककल्पत्वेन विहित तद्देशकालादिवशाद्वेदविस्मृत्यादिदोषपरिहारार्थं ऊनकल्पत्वेन विहित उपाकर्म्मदिने आदौ अन्तरित उत्सर्ज्जनाख्य कर्म्म करिष्ये। अथ मुख्यसंकल्प ।

17A आचार्य्य सुस्नात प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अध्येतृणा-मधीयानानामध्येष्यमाणानामध्याप्याना च अस्थानोच्चारविच्छेदक्रोशघोषणाहृतहृत्यु-च्चारितवर्णाना पूर्व्वसवर्णागमलोपविलम्बितहृत्युच्चारितवर्णाना श्लिष्टवर्णविघटन-दृष्टग्रस्तोद्दृष्टादिभि प्रमादिकै श्रुतीना यज्जात यातयामत्व तत्परिहारार्थं सर्व्वेषा छन्दसामाप्यायनार्थं सवीर्य्यत्वार्थं (?) च नवोपनीताना वेदग्रहणाधि-कारार्थमितरेषामुत्सृष्टाना वेदाना च पुनर्ग्रहणार्थं च यावदधीतमन्त्रराशित्वेन यद्यद्दैवतोपासनया श्रौतस्मार्त्तकर्म्मानुष्ठानतया च यथावत्फलप्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थमद्य उपाकर्म्माख्य कर्म्म करिष्ये।

The manuscript of Upākarma is incomplete

On the upper margin of 22B this is attributed to Bhatta Nārāyana The entry is in Bengali

प्रयोगरत्नान्तर्गतउत्सर्ज्जनोपाकर्म्मप्रयोग उपाकर्म्मप्रयोगस्य अन्तिम खण्डित। ग्रन्थकर्त्ता भट्टनारायण ।

This is evidently wrong, as in leaf 2A it quotes Kamalākara, the grandson of Bhatta Nārāyana

390

2454 **उत्सर्ज्जनोपाकर्म्मप्रयोग ।** *Utsarjanopākarmaprayoga*

By Vāpubhatta belonging to the School of Āśvalāyana

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 45 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 528 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

For the manuscript and the work see L 3238.

It begins —आश्वलायनमाचार्य्य नत्वा च विमलेश्वर

A short work entitled सभादीपदान is added at the end, as a supplement to the main work

अथ आचारप्राप्त सभादीपदानम् । उक्त च गोपीनाथभट्टेन ।

व्रीहितण्डुलपिष्टाना पलाष्टौ ता विनिर्म्मितम् ।

घृतवर्त्तिसमायुक्त विमले कांस्यभाजने ॥ इत्यादि

Post Col —शके १७

391.

6462

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 14 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 350 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

A treatise on *utsarga* and *upākarma*

Beginning —श्री गणेशाय नम ।

लेभिरे देवता सर्व्वा या समाराध्य मङ्गलम् ।

सा सर्व्वमङ्गला नित्य करोतु मम मङ्गलम् ॥

श्रौतस्मार्त्तप्रणेतार नत्वा नारायण गुरुम् ।

सूत्रानुसारिणी ह्येषा पद्धतिस्तन्यते मया ॥

तत्रादौ किञ्चिदुच्यते । विशेषस्तु नारायणभट्टकृताध्यायोत्सर्गोपाकर्म्म-पद्धतावुक्त । स ततोऽनुसन्धेय । अत्र तु केवल सूत्रानुसारिणी सरणिस्तन्त्रेण लिख्यते । तत्रेत्थ यदैतदुत्सर्ज्जन उपाकर्म्मदिने कार्य्य तदेवाह । पुष्ये तूत्सर्ज्जनं कुर्य्यादुपाकर्म्मदिनेऽथवेति हेमाद्रिधृतखादिरगृह्योक्तवचनेन उपाकर्म्मदिने वोत्सर्ग कुर्य्यादिति ।

कथमुत्सृजेयुरितिचेदुच्यते उदकान्त गत्वेति सूत्रम् ।

3B, इति उत्सर्गविधिः 4B, ततस्तस्मिन् वक्ष्यमाणक्रमेणोपाकर्म्म कुर्य्यात्— इत्यल— 5A अथोपाकर्म्मसरणि — under this heading it gives the pratīkas or the initial letters of *mantras* from all the four vedas

It ends with the pratīkas of the Atharvaveda—

End —विंशतिमे नवम । विंशतिम काड समाप्त । अथर्ववेदस्वरूपिण्यै रमात्मने नम॰ । तत उत्तरपूजा कुर्य्यात् अनेनोत्सर्गोपाकर्म्मणा तेन श्रीभगवान् परमेश्वर॰ प्रीयता न मम ॥ उत्सर्गश्चार्द्धषष्ठान् मासानधीत्योत्सृजेयुरित्येवम् ॥

392.

2941 **ग्रहयज्ञप्रयोग ।** *Grahayajñaprayoga*

For the MS and the beginning and end of the treatise see L 4070

It treats of the method of offering sacrifices to the nine planets, as directed in the supplement to the Āsvalāyana Grhya sūttras, which should precede every one of the domestic rites

The Samkalpa runs —

गर्भाधानादिषु अमुककर्म्मकर्त्तुं आदित्यादिग्रहानुकूल्यतासिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ग्रहयज्ञ करिष्ये ।

28A, अथ च आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टोक्तो ग्रहमख । आश्वलायनानामेव ।

393.

2686A **वेदपारायण विधि ।** *Vedapārāyanavidhi*

By Kamalākara

Substance, country made paper 9¾×5¼ inches Folia, 27 Lines, 5 to 8 on a page Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Complete

Vedapārāyanavidhi begins—

अथ वेदपारायण । तत्रादौ कलशस्थापनाद्युक्त मह्यार्णवे ।

तीर्थे देवालये गेहे प्रशस्ते सुपरिष्कृते ।

कलस सुदृढ तत्र सुनिर्णिक्तं सुभूषितम् ॥ इत्यादि

It ends in 3B

The subsequent leaves contain 2686B for which see Catal 253

394.

3268 **अन्वाधान ।** *Anvādhāna*

Substance, country made yellow paper 9×4 inches Folia, 7 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

The leaves contain, at the left-hand upper margin, अन्वा॰ evidently the abbreviation of Anvādhāna It is practically the same work as Catal No 251, but with more of ritual and less of anukramanikā

5B इति ऋग्विधानाद्युक्तो वेदपारायणविधि । अथ प्रयोग ।

It begins —

नत्वो-मा माधवौ देवौ ब्रह्मणे च स्वयम्भुवे ।
ऋग्वेदमन्त्रदृग्भ्यश्च शौनकादिभ्य एव च ॥ १ ॥
ऋग्विधानादिक दृष्ट्वा ऋग्वेदे देवताक्रमम् ।
वालक्षयाश्रोत्रियोऽत्र वच्ये होमविधानकम् ॥ २ ॥
सिद्धमन्त्रविधानेन जपहोमैर्द्विजोत्तम् ।
तपसा स्वर्गमाप्नोति तपसा विन्दते महत् ॥
तपोयुक्तस्य सिध्यन्ति कर्म्माणि नियतात्मन ।
विद्वेषण सवनन विषघ्नं रोगनाशनम् ॥
येन येनार्थमृषिणा यदर्थ देवता स्तुता ।
स स काममवाप्नोति तेषा तेषा तथा तथा ।
तानि कर्म्माणि च वक्ष्यामि विविधानि च कर्मणाम् ॥
पुरश्चरणमादौ तु कर्म्मणा सिद्धिकारकम् ।
स्वाध्यायाभ्यसनस्यादौ प्राजापत्य चरेद् द्विज॰ ।

395.

5879 **पञ्चमहायज्ञपद्धति ।** *Pañcamahāyajñapaddhati*

(*Āśvalāyanīyā*)

By Nīlakantha, son of Viśvanātha Bhatta, son of Śrīdhara Bhatta, son of Krsna Śarmā, son of Śrīdhara

Substance, country-made paper 9½×4¼ inches Folia, 19 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 380 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
गोपाल गोपिसहित मल्लारि चदलाम्बिकाम् (?)
प्रणम्य क्रियते पञ्च महायज्ञस्य पद्धति॰ ॥
[श्री]श्रीधरस्य सूरेर्वै कृष्णशर्म्मा सुधीर्महान् ।
तत्सूनु' श्रीधर प्राज्ञ' विश्वनाथमजीजनत् ॥
तस्य पुत्र कवि शान्तो नीलकण्ठ इति स्मृत ।
तेनेय विदुषा प्रीत्यै निर्म्मिता पद्धति शुभा ॥

अथ पञ्च महायज्ञा ।

अथात पञ्चयज्ञा इत्यारभ्य॰ तानेतान् अहरह कुर्वीत इत्यन्तमन्वय । This is from Āsvalāyana

देवयज्ञो भूतयज्ञ पितृयज्ञो ब्रह्मयज्ञो मनुष्ययज्ञ इति ।

यदग्नौ जुहोति स देवयज्ञ । यद्बलि करोति स भूतयज्ञ । यत् पितृभ्यो ददाति स पितृयज्ञ' । यत् स्वाध्यायमधीते स ब्रह्मयज्ञ । यन्मनुष्येभ्यो ददाति स मनुष्ययज्ञ' । तानेतान् यज्ञानहरह कुर्व्वीत ।

ये ते पञ्चमहायज्ञा । अकरणे प्रायश्चित्तार्थमुक्ता च बौधायनेन ।

11A, इति ब्रह्मयज्ञ, अथ वैश्वदेव 15A, इति समस्त वैश्वदेव, अथ भूतयज्ञ , 16B, अथ पितृयज्ञ , 17B, अथ मनुष्ययज्ञ' 18A, अथगोग्रास ।

Colophon —इति श्रीमत्कृष्णभट्टसूरिसूनु-श्रीधरभट्टात्मज-विश्वनाथभट्टात्मज नीलकण्ठ बालुजकर इत्युपनाम ।
तेनेयं क्रियते पञ्चमहायज्ञस्य पद्धति । समाप्त ।

Post Colophon —श्रीलक्ष्मीन्टसिंहार्पणमस्तु ।
उद्भवगन्धे इत्युपनाम्नेय लिखित स्वार्थेञ्च परार्थेञ्च । सत्यमेव ।

396.

3013 **आहिताग्निमरणे दाहादि ।** *Āhitāgnimaranedāhādi*

By Bhatta Nārāyana, son of Rāmakrsna Bhatta

Substance, country-made paper $6\frac{1}{3} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 23 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 276 Character Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured Complete

For the beginnıng of the woık see L. 1338

It ends —

प्रागादित्योदया[त्] होम संकल्प्य न जुहोति चेत् ।
अन्याधि' पुनराधिर्वा नोभय स्वामिसन्निधौ ॥

Colophon —इत्याश्वलायनीयाह्निताग्न्यतेष्टि' समाप्ता ।

397.

2974 *The Same*

Substance, country-made papeı 10×3¾ ınches Folıa, 20 Lınes, 10 11 on a page Extent ın slokas, 350 Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, dıscolouıed Complete

Colophon —

इति नारायणभट्टकृते अह्निताग्निमरणविधि' ।

A manual of rıtes on the death of a householder who has preserved sacrıficıal fires, accordıng to the school of Āsvalāyana

For the begınnıng of the work see L 1338 and I O Catal No 479

It ends —आग्नेयाष्टाकपालं वैश्वानर द्वादशकपाल इति काम्येष्टि-
व्याम्नाता । द्विहविष्का वाताश्च ब्राह्मणे व्याख्याता इति सूत्रकृताच्छा
+दिति ।

It does not agree at the end eıther wıth the I O MS or wıth the "L" MS whıch comes next It ıs more detaıled

398.

482 *The Same*

For thıs manuscrıpt see L 1338

Post Col —सवत् १७९६ कार्त्तीक सुदि चतुर्दश्य भुमिवार इद पुस्तक
समाप्त । इद पुस्तक गोविन्दभटजड़ी । यादृशं पुस्तक दृष्ट etc

399.

1853 **अन्त्येष्टिपद्धति ।** *Antyestipaddhati*

By Nārāyana Bhatta, son of Rāmeśvara Bhatta

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 197 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 2600 Character, Nāgara Date, Śaka 1688 Appearance old

For the work see I O Catal No 480 and L 195

This is a part of Prayogaratna 13A इति प्रयोगरत्ने सर्व्वप्रायश्चित्तप्रयोगः ।

Subjects treated of are —

आसन्नमरणस्य प्रायश्चित्तम्, प्रायश्चित्तेतिकर्त्तव्यताप्रयोगश्च, मोक्षधेनुदानम्, उत्क्रान्तिधेनुदानम्, वैतरणीदानम्, तिलपात्रदानम्, वपननिर्णय', अन्त्येष्टिहोम, प्रेतस्य चितौ संस्थापनं, पत्न्याश्चिताया संवेश, दाह', तिलतर्पणम्, प्रथमेऽहनि नवश्राद्धम्, अस्थिसञ्चयनम्, अस्थिसचयनश्राद्धम्, अस्थिनिक्षेप, द्वितीयादिदिनकृत्यम्, एकादश्या वृषोत्सर्गप्रयोग, एकोद्दिष्टश्राद्धम्, दानप्रयोग, तिलपात्रदानम्, शिविकादानप्रयोग', अश्वदानप्रयोग, रुद्रगणश्राद्धम्, गोदानम्, शालग्रामदानम्, सपिण्डीकरणव्यवस्था, पलाशप्रकृतिदाहविधि, पर्णशवदाह, प्रेतश्राद्धाधिकारिक्रम । नारायणवलि', नागवलि, पतितघटास्फोट, आहिताग्नेर्देशान्तरमरणे विशेषः ।

Besides the authorities given in the I O Cat, we notice the following —

Devayānīya kārika, 38A, Jātukarnya, 38B, Vyāghrapāda, 39A, Jāvāli, 39B, Vrddhavasistha, 54B, Visnudharma and Kālikāpurāna 55B, Brahmāndapurāna, 57B, Devīpurāna, 65B, Visnusamhitā, 82A, Agnipurāna, 87B, Bhavisyottara, 93B, Madanaratna, 112B, Prthvīcandrodaya, 113B, Hemādri, 115B, Laugāksi, 117A, Renuka-kārikā, 121B, Smrti-sāgara, 126A, Divodāsīya, 130A, Śuddhitattve Devalah, 131B, Chandogaparisista, 132A, Brhaspati, 141A, Vaija-vāpa, 143A—B, Mārkandeya and Visnu-

purāna, 145B, Gautama and Āñgirā, 148A, Yājñavalkya, 167B, Śivasvāmī, 168A, Bṛhad-vaśiṣṭha, 172A

The Post Col Statement —

शके १६८८ सर्व्वजितनामसंवत्सरे वैशाखशुक्लप्रतिपद्या भौमे इद पुस्तक मत्कशोपनाम्ना गदाधरभट्टसुतगोपालभट्टेन लिखित-मिदम् ।

400.

462 *The Same*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 44 Lines, 9, 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old Prose Generally correct Incomplete at the end, breaking off abruptly

For the work see L 1329 Ends abruptly after वृषोत्सर्ग, many of the rites being in abridged form

401.

488 *The Same*

For the manuscript see L 1329

It comes up to अथ पालाशप्रकृतिदाहविधि in the last but one leaf

402

8805 *The Same*

Substance, country made paper $6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 11 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara New Incomplete

Ends abruptly

403.

90 **आहिताग्नेः अन्त्येष्टिपद्धतिः ।** *Āhitāgner antyeṣṭi-paddhatiḥ*

By Ananta Deva

The MS is noticed in L 830

404

512 *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 6 Lines, 18, 20 Extent in Ślokas, 360 Character, Nāgara Date, Sam 1782 Appearance, old Prose Generally correct Complete

It ends —

इत्थ सर्व्वमेतदाह मखुन ।
पत्नी चेद्विधवा भूत्वा प्रमीयेत कदाचन ।
तदाग्निशून्यत्वान्निर्म्मन्थ्येनैव दह्येत ॥
पुन परिणयाधाने स्वामिनो यदि सिध्यत ।
पत्न्यै मृतायै प्रेताग्नि दद्यान्निर्म्मन्थ्यमन्यथा ॥
तथैवानेकभार्य्यस्य यद्येका तत्र प्रमीयते ।
नेच्छेत् पुनर्विवाह चेत् निर्म्मन्थ्येनैव ता दहेत् ॥
किन्त्वेतावदिहाप्यस्ति दग्ध्वा निर्म्मन्थ्येन वह्निना ।
उत्सर्गेच्छ्या त्यजेदग्नीन् पुनस्तानादधीत च ॥ इति ॥

निर्म्मन्थ्येन दाहानन्तर पुनराधेयनिमित्ते वा अग्निविच्छेदे सति अग्न्याधेयमेव नोत्सर्गेष्टिरिति समाप्तम् ।

Col. —इत्यनन्तदेवकृतान्त्येष्टिपद्धति समाप्ता ।

श्रीगणेशोजयति तराम् ॥ इद पुस्तकमयाचितोपनामकगङ्गा-रामसूनुवेणीरामेण लिखितं का सु एकादश्या ।

On the reverse side of the 6th leaf, there is a complete copy of Vajrasūcikopanisad by Śaṅkarācārya

Col. —इति श्रीशङ्कराचार्य्यविरचित वज्रसूचिकोपनिषत् विभागोपनिषत् समाप्ता ।

श्रीगणेशाय नम· । श्री सरस्वत्यै नम । इद पुस्तक अया-चितोपनामक-गङ्गारामसूनु-वेणीरामेण लिखित स्वार्थ परार्थ च । सवत् १७८२ कार्त्तिकशुद्ध त्रयोदश्या । शुभ भवतु ।

405

1872 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 19 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara Date, Śaka 1761 Appearance, old Complete

The Col —इत्यनन्तदेवकृताहिताग्नेरन्त्येष्टिः समाप्ता ।

Post Col —सर्व्वात्मारामनारायण अत्रिहस्तेन लिखिता सर्व्वेराम: ।

सवत् १८ ॥ शके १७६१ ॥ साधारण-नाम-संवत्सरे कार्त्ति शुद्ध ॥ १ ॥ तद्दिने पुस्तक समाप्त ।

ग्रन्थसंख्या ३६१ ॥

406

1877 **आश्वलायनानामाहिताग्निमरणे दाहादौ विशेषः ।**

Aśvalāyanānām āhitāgnimarane dāhādau viśesah

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 20 Lines on a page, 9 Extent in ślokas, 450 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

It begins —अथाश्वलायनानामाहिताग्निमरणे दाहादौ विशेष दुर्ब्बलावस्थं यजमान सभावितसन्निहितमरणं ज्ञात्वा पुत्रादयोऽग्नीन् विहृत्य गोमयेन गोमूत्रेण तीर्थोदकेन कुशोदकेन च स्नापयित्वा शुद्धे वाससी परिधाप्य गोमयोपलिप्तायां वेद्यां दक्षिणाग्रान् दर्भानास्तीर्य्य तिलान् विकीर्य्य प्राकृशि[र]स निवेशयेयु: ।

It ends in leaf 18B —काष्ठपात्राण्याहवनीये प्रक्षिप्य अरणी गार्हपत्ये उलूखलमुषले दक्षिणाग्नौ निक्षेपेदित्युक्त यमस्मृताविप्युत्सर्गेष्टिविधि: ।

Col .—इति आहिताग्नेरन्त्येष्टि: समाप्त: ॥

There are two pages more, one gives the process of celebrating the Sapindīkaranam and the other dwells on the death of a brāhmana, keeping fire, in a foreign country

Post Col —गुर्जरोपनामक रामचन्द्र दीक्षीतात्मज-पुरुषोत्तमेन लिखितं ।

In the next two leaves the topics are —

(1) If the deadman kept fire, but his son does not, when is the sapindīkarana to be performed ?

(2) If the person keeping fire dies in a foreign land, how is the sapindīkarana to be performed ?

(3) When the son keeps fire but father did not, how is sapindikarana to be performed

In the main work the authorities quoted are Devayājñika, Ananta Bhatta, Madanaratna, Viśvēsvarīya, Grhyakārikā and Trikāndamandana, besides older authorites like Kātyāyana and Bharadvāja

The topics treated of are —7A समस्य होमप्रयोग', 8B इति मृताग्निहोम', 13A इति श्रीरङ्गकृत. प्रेताधानप्रयोग', 16B अथ रजस्वला-मरणे विधि 17A अथ सूतिकामरणे, 17B अथ गर्भिणीमरणविधि 18A अथ आहिताग्नेः सन्यासमिच्छत उत्सर्गेष्टिविधि ।

407.

2268 नूतनान्त्येष्टिपद्धति । *Nūtanāntyestipaddhati*

Substance, country-made paper 11×4¾ inches Folia, 4 Lines on a page, 9 Extent in ślokas, 108 Character, Nāgara Worm eaten Complete

Col —इति साग्निक आश्वलायनोपयोगी नूतनान्त्येष्टिपद्धति समाप्त ।

It begins —अथ नूतनान्त्येष्टिपद्धतिर्लिख्यते आहिताग्नि चेद्याधिरति-
पीडयेत्तदासावग्निभि' सह ग्रामादहि प्राच्यामुदीच्यामीशान्या वा
दिशि प्रशस्ते स्थले गत्वा यावदारोग्य तत्र स्थित्वा आरोग्ये सति
अग्निष्टोम सोम ऐन्द्राग्न पशुमाग्नेयीमिष्टि .कृत्वा वा ग्रामं
प्रविशेत् ।

407A

2227 परिभाषा (श्राद्ध) । *Paribhāsā*

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 3 to 6 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara Date, Samvat 1893 Appearance, fresh Prose

Colophon —इति परिभाषा समाप्तम् ।

Post Col —आश्वनवद्यनवम्या भूमिवासरे ।

The work is based mainly on the third chapter of the Gṛhyapariśista of Āśvalāyana, which treats of Śrāddha

It quotes from Yājñavalkya (3A), Parāśara 3A, Śaṅkha 3A, Gṛhyapariśista (twice in 3B), Nārāyana (3B), Samgraha (3B), Pariśista (3B), Vṛttikāra 4B, Gṛhyapariśista (5B), Ācārya (6A), Pariśistakāra (6A), Ācārya (6A)

408.

2384 श्राद्धप्रयोग । *Śrāddhaprayoga*

Of the Āśvalāyana school

Substance, country made paper $9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia, 6 Lines, 7, 8 on a page Extent in ślokas, 75 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The object of the work —

अथ प्रयोग

अथ आश्वलायनसूत्रकारिकानुरोधिश्राद्धप्रयोगो लिख्यते । पवित्रपाणि etc

अस्मत्पितृपितामहप्रपितामहाना यथानामगोत्राणा वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणा अमुकश्राद्ध सदैव साग्नौकरण सपिण्ड पार्वणेन विधिना अन्नेन हविषा सद्य करिष्ये ।

409.

1947 काम्यवृषोत्सर्गप्रयोग । *Kāmyavṛsotsargaprayoga*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2}\times4$ inches Folia, 11 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nāgara Date, Śaka 1746 Appearance, discoloured Complete

There are two works —

I Kāmyavṛsotsargapaddhati by Nārāyana Bhatta, son of Rāmeśvara

It begins —

अथ शौनकोक्तकाम्यवृषोत्सर्ग । तत्र वृषलक्षणम् । जीववत्साया पयस्विन्या पुत्र त्रिहायन द्विहायन एकहायन वा नील

कपिल कृष्णं पिङ्गलं लोहितं श्वेत वा एकवर्णमनेकवर्णं वा अव्यङ्ग जीवन्मातृक यथासम्भव वा वृषमुत्सृजेत् ।

लोहितो यस्तु वर्णेन मुखे पुच्छे तु पाण्डुर ।
श्वेत॰ खुरविषाणाभ्या स नीलो वृष उच्यते ॥

अथ कार्त्तिक्या पौर्णमास्या माघ्या वैशाख्या आश्वयुज्या वा अष्टकासु च वा उत्सृजेत् । अथ प्रयोग ।

10A, *Colophon* —इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यश्रीरामेश्वरसूरि-सूनु-नारायणभट्टविरचिता काम्यवृषोत्सर्गपद्धति समाप्ता ।

II An extract from the Smṛtikaustabha

अथ स्मृतिकौस्तुभे वृषोत्सर्गकाल । कार्त्तिकीपौर्णमासी प्रसिद्धा । कालान्तरविधिर्हेमाद्रौ विष्णुधर्मोत्तरे अष्टकासु च कर्त्तव्य इति । अत्रैव मातापित्रो॰ क्षयाहे तु विशेषेण प्रशस्यत इति कात्यायन॰ । वृषलक्षण हरिहर ।

It ends —कात्यायन॰ । एकवर्णं द्विवर्णं वा वृषभ तु समुत्सृजेत् ।
यो वा यूथं छादयति यं वा यूथ च छादयेत् ॥

इति स्मृतिकौस्तुभे ।

The date of the MS

शके १७४६ तारणनामसवत्सरे कार्त्तिकशुद्धषष्ठ्या तिथौ सौम्यवासरे दिनि इद पुस्तक ग्रन्थ २०० लेखन समाप्तम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । यादृशं पुस्तकमित्यादि ।

Three lines and a half more in a different hand

410.

10633 **स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धार ।** *Smārta Prāyaścittoddhāra*

By Divākara, son of Mahādeva Bhatta, son of Rāmeśvara Bhatta

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 43 Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas, 750 Character, Nāgara Date, Śaka 1720 Appearance, old and discoloured Complete

This prescribes expiations for any flaw in moral character and religious and domestic duties of a Brāhman, and rites for pacification on account of ill-omens

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

अथ स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि तन्यन्ते । तत्रादावावश्यकविशेषो नित्यप्रायश्चित्तानि वक्ष्यन्ते ॥

तत्रादौ शौचमाह मनु ॥

शौचयत्न सदा कार्य्यं शौचमूलो द्वि (दि)ज स्मृत ।
शौचाचारविहीनस्य समस्ता निष्फला क्रिया ॥

There are two leaves, containing a table of contents —

इति स्मार्त्तप्रायश्चित्तानुक्रमणिका समाप्ता । आत्मारामदेवस्य इदं पुस्तकं ।

Col and Post Col etc —

42A इति श्रीमत्कालोपनाम—भट्टरामेश्वरात्मजमहादेवद्विजवर्य्यस्य सूनुभट्टदिवाकरविरचित—स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धारे संक्षिप्तप्रयोगरूपेण नित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि कारिकायुक्तानि निरूपितानि ॥

दिवाकरेण रचिता स्मार्त्तनिष्कृतिपद्धति ।
गुणग्रहैर्बुधै सम्यगादरेण विभाव्यतां ॥
उक्त कर्म्म यथाकाले दिवा कर्त्तुं न शक्यते ।
अकाले वापि तत्कुर्य्यात् उल्लङ्घ्याप्यपक्षकं वा ॥
आदित्यास्तमिते यावत्तारकादर्शने वह्नि ।
सायं होम तदा कुर्य्यात् नोचेत्पुनर्नवनाडिकेति ॥
. . . .(इत्याश्वलायनस्मृतौ) (42B) ।

After two more quotations on the same subject we have —इति स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धारः समाप्त ।

इद पुस्तक चौतामणदेवात्मज-आत्मारामदेवेन लिखित स्वार्थं परार्थं च शके १७२० कालयुक्तनामसंवत्सरे अश्विनशुद्धपञ्चमी भानुवासरे तद्दिने समाप्त श्रीसिद्धेश्वराय नम॰ इदं पुस्तक आत्मारामदेवस्य लिखित स्वार्थं परोपकारार्थं च क्षेत्र टोंके सिद्धेश्वर प्रसन् ।

411.

2026 *The Same*

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 49 Lines, 9 on a page Extent in Slokas, 850 Character, Nāgara of the eighteenth century

Col —48A इति श्रीमत्कालोपनामकभट्टरामेश्वरात्मजभट्टमहादेव-भट्ट-द्विजवर्य्यसूनुभट्टदिवाकररचित-स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धार-संक्षिप्तप्रयोग-नित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि कारिकाद्युक्तानि निरूपितानि श्री-कृष्णाय नमो नम ।

दिवाकरेण रचिता स्मार्त्तनिष्कृतिपद्धति॰ ।

गुणग्राहैर्बुधै॰ सम्यगादरेण विभाव्यताम् ॥

इति स्मार्त्तपद्धति॰ समाप्ता ।

Then commences a disquisition on upākarma

केऽप्याहु श्रावणी कुर्य्यात् सर्व्वे सिंहगते रवौ ।

परागेय विधिं त्यक्त्वा तथैव गुरुमौख्यताम् ॥

The disquisition ends in 49B

There is a stray leaf marked स्मा प्रा १ which quotes from Prāyaścitta-cintāmani, Anantadeva and Kālekrta Smārtaprāyaścittam

It ends :—इदं प्रायश्चित्तत्रयं विट्ठलेन लिखितम् ॥

See Stein 96. 311

412

6549 **आश्वलायनाह्निक ।** *Āsvalāyanāhnıka.*

By Kasınātha Bhada, son of Jayarāma Bhada

Substance, country made paper 9×4 inches Folıa, 61, of which the first two are missing Lines, 6 on a page Extent in slokas, 720 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured

Colophon —इति श्रीमद्भडोपनामकजयरामभट्टात्मजकाशीनाथविरचित आश्वलायनमाह्निक समाप्तम् ।

It relates to the daily duties of a Brāhmana of the School of Āsvalāyana

413.

2058 सन्ध्या Sandhyā according to Āsvalāyana

Substance, foolscap paper 6¼×4 inches Folıa, in two paginations 6+2 Lines on a page, 7 Extent in slokas 56 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Prose

The first six leaves are taken up with the प्रात सन्ध्या and the other two leaves with the variations in the मध्याह्न and सायं सन्ध्या ।

414.

3936 **ऋग्वेदिवह्निस्थापन ।** *Rgvedıvahnısthāpana*

Substance country made paper 17×3¼ inches Folıa, 8 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 200 Character Bengalı Date, Saka 1729 Appearance, discoloured Complete Remarkably correct

Colophon —इति श्रीवासुदेवविशारदकृतोऽग्निस्थापनविधिराश्वलायन-शाखिनामृग्वेदिनाम् । ऋग्वेदिनामग्निस्थापनविधि समाप्त ।

Post Colophon —ॐ नम. रामचन्द्राय नम शकाब्दा १७२९ ।

Beginning —अथ ऋग्वेदिनामग्निस्थापनविधि' ॥ अथ कर्त्ता निर्वर्त्तित-नित्यकृत्य प्राङ्मुख उपविश्य प्राणानायम्य स्वस्ति वाचयित्वा प्रकृत कर्म्म सङ्कल्प्य परित इस्तमात्रावर स्थण्डिल विधाय गोमयेनोपलिप्य समिधा कुशमूलेन वा षड्रेखा उल्लिखेत् ।

This is a very clear manual for the establishment of the sacred fire for the Rgvedı Brāhmanas of the Āsvalāyana school in Bengal

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE RGVEDA SĀMKHĀYANA SCHOOL

415.

10092 **शाङ्खायनसूत्रपद्धति (क्रतुरत्नमाला) ।**

Sāṅkhāyanasūttrapaddhatı (Kı aturatnamālā)

By Vısnujı Kaı ı son of Śrīpatı

Beıng a commentary on ˎae Sāṅkhyāyana Sūttra

Substance, country-made paper 10×4½ ınches Folıa, 158 Lınes, 12 on a page Chaıacteı, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, dıscolouıed

The first leaf ıs a restoratıon

Pūrvārdha only

Begınnıng —

वन्दे मुदे दारितविघ्नवृन्दे
कन्दे मुकुन्दीयपदारविन्दे ।
य देवमिन्द्रोपि देववन्दे (?)
सन्देहभेदेन मयीह वन्दे ॥

कालिन्दीनीरनीलोत्तरलितलहरीसङ्गसिङ्गत्तरङ्गा
गङ्गातुङ्गाङ्गसङ्गा दिशति दिविषदोमगतापागभगान् (?) ।
यासानङ्गारिसगा म्रगसुभगदृशी दृक्तरङ्गप्रभङ्गा
निंगद्भङ्गालितुङ्गा वितरतुमयि वानङ्गसङ्गार्द्धभङ्गाम् ॥

न्यायाम्भोनिधिमग्नविप्रपटलो मुद्धर्तुमप्युद्भटा
सिद्धान्ता भुवि जाग्रति प्रतिदिशं यस्य प्रसन्नोक्तय· ।
मीमासाद्वयसारपारमगमत् यच्छेमुषी लीलया
त वंदे बलभद्रमिश्रचरणाम्भोज जगन्मङ्गलम् ॥

यद्वक्राम्बरुहाङ्गनस्थितितले वाणी नरीन्ट्यते
प्रत्यर्थानुगहावभावरचनाचातुर्यलीलावती ।
यच्चेतो यदुनन्दनाम्बुजपदद्वन्द्वे द्विरेफायते

सेवे श्रीपतिशर्म्मणः पदकजद्वन्द्वं पितुस्तद्विदे ॥

यद्वाक्तरङ्गा विविधार्थसङ्गा गङ्गातरङ्गा इव + पुनन्ति

वन्दे तदिन्द्रो(न्द्र)ज्ज्वलसद्गुणोत्थसत्कीर्त्तिगङ्गाधरपादयुग्मम् ॥

अथ शाखायनसूत्रानुसारेण अग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य पद्धति-लिख्यते ॥

इति द्विवेदिश्रीश्रीपतिपुत्रविष्णुजीकविविरचितायां शाखायनसूत्रपद्धतौ क्रतुरत्नमालाभिधायामष्टमोध्यायः समाप्तः । सूत्रपूर्व्वार्द्धं समाप्तम् ।

Then follows the genealogy of the author

आसीद् गुर्ज्जरमण्डले शिवपुरी काशी यथा शोविशो (?)

ड्रूपोशेषेनेति (?) विनिर्म्मिता गिरिसुतानन्दार्थमन्वार्थिना (?) ।

विद्वन्मण्डलमण्डिताखिलमही या पाटलाख्याभिधा

तस्यां वेदविचारभेदचतुरः खण्डाशुनामा द्विजः ॥ १ ॥

तस्माद्भूषणभूषणः समभवत्तस्यात्मनो वामनः

विद्यासागरपारगस्त्रिभुवनप्रख्यानसत्कीर्त्तनः ।

य पञ्चाधिकषष्टि [छा] यनयुतो ऽप्यागत्य देशान्तरात्

दृष्ट्वादृष्टवशादभीष्टजनताविष्ट विनष्ट कुलम् ॥ २ ॥

कष्टाक्रष्टमना विदर्भनगरे दृष्ट्वा विशिष्ट कुलं

स्वाभीष्टामुदुवाह सन्ततिपथ द्रष्टुं पुनः कन्यकां ।

आदित्यप्रमुखा बभूवुरचिरात्तस्यात्मजा ॥ समये (?)

ख्याता वैदिककर्म्ममर्म्मकुशला साक्षान्मुनीन्द्रा इव ॥ ३ ॥

आदित्यस्य सुतो जनार्द्दन इति ख्यातो वरिष्ठो गुणैः

यस्यास्ये विललास वेदविहिता विद्यानवद्याखिला ।

तारुण्यविधिधर्म्मकर्म्मनिरतस्तस्योच्यते किं मया ॥

यस्याग्न्यायतने समार्द्धमवसन्नाम स्वयं भार्गवः ॥ ४ ॥

किञ्च श्रीरघुनन्दनो निजमुखाम्भोजेन यस्यादिशत्

विद्यामात्मनिगूढतत्त्वमननप्रख्यायिनामात्मवित् ।

अब्दार्द्धेऽथगते प्रयाणसमये रामेण य सत्कृत

स्वाभीष्टं वरमादिशेति वचसा वव्रे वरांस्त्रीन् मह (?) ॥ ५ ॥

प्राप्तेऽन्ते यमकिङ्करैऽतिवङ्कलेऽ क्षेमंकरे शङ्कर
वीक्षेह तव देव देवपरम वेदान्तवेद्य मह ।
मद्वंशे विचल स्ववेदसहिता विद्यामनिन्द्या तथा
याचे ऽह भवतो नतो मम कुले वेदीमभेद्या पुन॰ ॥ ६ ॥
जज्ञे तस्य जनार्द्दनस्य तनय श्रीनीलकण्ठाभिधो
येनार्य्येण तिलङ्कदेशवसते विप्रात् क्रम दु॰क्रम ।
पूर्णं तूर्णमधीत्य वेदविदुषा पश्चान्महीमण्डले
ऽखण्डेपि क्रमश क्रमोतिजगदे मेधाविषु ब्रह्मसु ॥ ७ ॥
तस्यासीत्तनयो विनीतविनयो भानु कृशानूपम
यो विप्रान् श्रुतिकर्म्ममर्म्मजलधौ मग्नानपारे भ्रशम् ।
उद्धर्त्तु विदधे श्रुतिस्मृतिरहस्यार्थं पुमर्थप्रदम्
यश्चान्ते शिवभक्तिरक्तिवशतो मुक्त्या विमुक्ता ययौ ॥ ८ ॥
जज्ञे तस्मात् सहजविलसद्रागविलासोर्म्मिसिन्धु
निष्ठानि(शि)ष्ठीक्षतमुनिवशिष्ठादिशिष्टप्रतिष्ठः ।
यो मन्त्राणा फलमविकल प्राप पाठार्थबोधा-
चारत्यागै॰ स दिशतु जगन्नाथनामा मति मे ॥ ९ ॥
सूनुस्तस्य सपक्षलक्षकुमदानन्दाय मन्दाकिनी-
नीरस्पर्शविधूतकायकलुषो जातो विधुस्पर्द्धन ।
नाम्ना श्रीपतिरित्यसावभिहित पित्रा तथापि क्षपा-
नाथस्याविकल कलकरहिते सादृश्यमस्मिन् मुधा ॥ १० ॥

11 यद्वर्त्ता—Here ends the MS

416.

3496 अग्न्याधेयप्रयोगः । *Agnyādhyaprayoga*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 8 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

अग्न्याधेयस्य प्रयोगो वक्ष्यते । तस्य प्रथमायामिष्ट्यामग्निरग्नि
पवमानश्च देवता पौर्णमास तन्त्र विशेषो वक्ष्यते । अग्निमग्न

आइ वह सोममाइ वह । This is quoted from Sāmkhāyana Śrauta Sūtra I 5 2 इत्यादि

7B इत्यग्निहोत्रहोम समाप्त ।

आहिताग्निर्यदा प्रवासोन्मुखस्तदाग्नीन् प्रणीय आचमन कर्म्माङ्ग कृत्वाति-क्रम्याहवनीयं तस्य पश्चात् स्थित्वा तमेव उपतिष्ठते प्रांस्य पशून् मे पाहीत्यनेन ।

8B इति प्रवासोपस्थानम् । इदानी पिण्डपितृयज्ञ उच्यते । अमावास्या-पराह्णे कर्त्तव्य । दक्षिणाग्नेरेकोल्मुक प्राग् दक्षिणा दिश प्रणयेत् ।

Eight lines only of this portion It comes abruptly to an end

417.

1965. अन्वाधानक्रमः शाकलसंहितायाः ।

Anvādhānakramah Śākalasamhitāyāh

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 14 Lines on a page, 10 Extent in ślokas, 350 Character, Nāgara Date, Sam 1864 Appearance, fresh Complete Prose

Col —इति शाकलसंहिताया अन्वाधानक्रम

Post Col —अग्नि, सोम, &c 37 gods are named एताः सप्त-त्रिंशत् प्रधानाङ्गदेवतास्तिलाज्यद्रव्येण यक्ष्ये । इति पूर्व्वं सकल्प्य । पुनरत्र प्रधान अग्निमील इत्यादि समानीव इत्यन्तानुक्त्वा हवन कुर्य्यात् । इत्यन्वाधान ।

संवत १८६४ बहुधान्याब्दे ज्येष्ठ कृष्ण १३ त्रयोदश्या ब्रह्मोप-नामकेन वासुदेवेन लिखितम् ॥ श्रीरस्तु ॥

It begins —अथ कमलाकरभट्टीवचनम् । तत्र मन्त्र· ।

ब्राह्मणा सन्तु वैश्यान्ता याजयन्तु समाहिता ।
वेदानाश्चैव दातार त्रातार' सर्व्वदेहिनाम् ॥
जपैर्होमैस्तथा यज्ञै दानैश्च विविधै पुन·
देवानाञ्च पितृणाञ्च तृप्त्यर्थं याजका· स्मृता· ॥

Anvadhāna is a ceremony for putting in Samids in the fire See Śrautapadārthanirvācana p 12, para 68 The

present work is a liturgy for performing this ceremony Authorities consulted —कमलाकर भट्ट, वाष्कलसंहिताया शाखायन-सूत्रं, चरणव्यूह and कौषीतकी,

418

5933 संस्कारप्रयोगदीप । *Samskāraprayogadīpa*

By Dayā Śaṅkara

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 64 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of modern hand Appearance, fresh Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नम' ।

अमृतवचनदानात् जन्मनाशादिदु'ख
व्यपहरति जनानां पादपद्मानतानाम् ।
य इह सदयमूर्त्तिर्ज्ञानविज्ञानसिन्धु
स मम गुरुरुदार साधयत्विष्टसिद्धिम् ॥

विधिमुरारिपुरारिसुराधिप-
प्रमुखदैवतसेवित ईशज ।
स्वयमपीश्वर इष्टसमर्पणे
विजयता जयताण्डवनाटक ॥

श्रुतिवचनभराज्यसिक्त-साख्यायनमुनिभाषितचारुसूत्रवर्त्ति ।
विमलमतिमह'प्रकाशितार्थो जयति सदा जगति प्रयोगदीपः ॥

धरणीधरनन्दनेन काश्या
सदयाशङ्करनागरद्विजेन ।
क्रियते अवर प्रयोगदीपो
यत आविर्भविता क्रियाकलाप' ॥

सता परार्थे स्वतएव वृत्ति'
प्रवर्त्तते तेन ततोऽर्थनीया ।
प्रारब्धसन्दर्भविशोधनाय
छायाकृते कस्तमर्थयेत ॥

A manual of sacramental rites belonging to the school of Sāmkhyāyana The author was a Nāgara Brāhmana

Topics treated of—

6B, अथात पाकयज्ञान् व्याख्यास्याम·, 9B, ततो नित्यहोम , 10B, इति श्रीमद्व्यवहारिकोपाख्यधरणीधरसूनुना दयाशङ्करेण विरचिते श्रीशाखायनगृह्यसूत्रस्य सस्कारप्रयोगदीपे सस्कारादिनिर्णय समाप्तः॥ अथाभ्युदयिकश्राद्धम्, 33A, ०आभ्युदयिकश्राद्धविचार'। अथ मातृपूजनम्, 51A, हविष्याणि, 55B, इति पार्व्वणश्राद्धम्, 56A, अथ वृद्धिश्राद्धम्, 56B, अथैकोद्दिष्टम्, 57B, अथ सपिण्डीकरणम्, 62A, अथ श्राद्धकालविधि, 62B, अथ खण्डतिथिरुच्यते, 64A, अथ सङ्क्रान्तिरुच्यते, 64B, इत्यादि स्मृत्यर्थसारे श्राद्धकालनिर्णय — अथ पर्व्वनिर्णय उच्यते।

The manuscript breaks off abruptly

419.

5803 *The Same*

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 10 Lines 11 on a page Extent in Slokas, 300 Character, Nāgara Date, Samvat 1936 Appearance, fresh A mere fragment

Beginning —श्रीगणेशाय नमः।

नान्दीश्राद्धोत्तर मण्डपोद्वासनात् प्राक् कानिचित् वर्ज्यान्याह।
निर्णयदीपे गार्ग्य।

नान्दीश्राद्धे कृते पश्चात् यावन्मातृविसर्ज्जन।

दर्शश्राद्ध क्षयश्राद्धं स्नानं शीतोदकेन च॥

2A, इति श्रीमद्व्यवहारिकोपाख्यधरणीधरसूनूना दयाशङ्करेण कृते शाखायनगृह्यसूत्रस्य प्रयोगदीपे मण्डपोद्वासनप्रयोग।

9A, ० पुण्याहवाचन प्रयोग।

9B, ० कारिकाकारोक्तस्वस्तिवाचनप्रयोग·।

10A, ० पुण्याहवाचनदेवतानिर्णय।

10B, ० अतिसच्चित्रमहकल्पद्रुमोक्तो बौधायनानुसारी स्वस्तिवाचनप्रयोगः सम्पूर्णः । समाप्तः ।

Post Colophon —भा० व० २ के सवत् १९३६ ।

420

6231 **जलाशयोत्सर्गविधिः ।** *Jalāsayotsargavidhi*

As directed by Sāmkhāyana and Kātyāyana

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in Slokas 60 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Beginning —

2B, अथ वापीकूपतडागादे शाखायनोक्तोत्सर्गविधि । तथाच सूत्रम् '— अथ पुष्करिणीकूपतडागाना शुद्धे पक्षे पुण्ये वा तिथौ पयसा यवमयं चरु श्रपयित्वा तन्नो अग्न इति द्वाभ्या . . . . इति वारुण्यादिप्रभृति प्रदक्षिणा जुहुयात् । अथास्य प्रयोग ।

इति शाखायनोक्तजलाशयोत्सर्गविधि' । अथ कात्यायनोक्त प्रतन्यते ।

Last Colophon —इति कात्यायनोक्तो जलोत्सर्ग ।

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE RGVEDA, ŚAUNAKA SCHOOL

421

2684 **शौनकोक्त-पवमानविधिः ।** *Śaunakokta Pavamānavidhi*

Substance, country made paper $9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara Date (?) Appearance, fresh Complete

The Saṁkalpas run thus—

1B कर्त्ता कृतनित्यक्रिय पवित्रपाणि प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अमुक-गोत्रोत्पन्नस्य अमुकशर्मणो मम जन्मजन्मान्तरार्ज्जित-अघनिवृत्तिद्वारा ब्रह्मादिपद-प्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरवेदपुरुषप्रीत्यर्थं च पावमानसूक्तपठनमयुतसंख्य करिष्ये ॥

2A देशकालौ स्मृत्वा कृतस्य पवमानजपस्य सम्पूर्णतासिद्ध्यर्थं तद्दशांशेनाज्येन तिलैर्होमं करिष्ये इति संकल्प्याचार्य्यं ब्रह्मर्त्विजादीन् वृत्वा निर्विघ्नतासिद्धय इत्यादि ॥

422.

432 **पवमानहोमविधिः शौनकोक्तः (?) ।**

Pavamānahomavidhi

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 11 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 140 Character, Nāgara Appearance, oldish Generally correct Complete

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पवमानहोमप्रयोग

तत्रोक्तमृग्विधाने

स्वादिष्ठयेति गायत्रीपावमानीर्जपेद्द्विज ।

पवित्राणा पवित्रन्तु पावमानी ऋचो जपेत् ॥ १ ॥

प्रयतोऽप्सु निमज्ज[ ]स्तु सर्व्वपापैः प्रमुच्यते ।

एतासां कीर्त्तनं पुण्यं श्रवणं धारणं तथा ॥ २ ॥
याथातथ्येन च ज्ञात्वा ब्रह्मलोकं समश्नुते ।
ततः कल्मषनाशाय पावनाय शिवाय च ॥ ३ ॥
स्वादिष्ठयेति सूक्तानां सप्तषष्टिरिहोदिता ।
दशोत्तराण्यृचाश्चैव पावमानी शतानि षट् ॥ ४ ॥
एतज्जुह्वन् जपश्चैव घोरं मृत्युभयं हरेत् ।
व्याधिभ्यः परिमोक्षश्च लभते नात्र संशय इति ॥ ५ ॥

ततोऽत्रादौ पवमानसूक्तपठनक्रमः ।
पौरुषं पावमानञ्च तमश्च इतीति च ।
सकृज्जप्त्वास्य वामीयं ब्रह्महत्यायुतं जपेत् ॥ ६ ॥
ततोऽत्र जप-होम-सङ्ख्या चोच्यते
अयुतं प्रजपेत् सर्व्वं दशांशं प्रत्यृचं हुनेत् ।
समिच्चर्व्वाहुतिभिः पायसं त्रिमधुप्लुतम् ॥ ७ ॥

End —आचार्य्याय सकलसां सालङ्कारां प्रतिमां दत्त्वा कपिलां गां सवत्सां च दत्त्वा ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दत्त्वा ब्राह्मणभोजनसङ्कल्पं कृत्वा अन्येभ्यो भूयसीं दत्त्वा कर्म्म ।

Col. —श्वनकोक्त(?) पवमानविधिः समाप्तम् ।

423.

2991 पवमानानुष्ठानप्रकारः । *Pavamānānusthāna-prakāra*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 22 Lines, 9 to 12 on a page Extent in ślokas, 440 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete

It begins —

अथ पवमानानुष्ठानप्रकारः
सत्यध्वजक्रादियुतं प्रसन्नं
पीताम्बरं कौस्तुभभूषिताङ्गं ।
यशोदयालिङ्गितपूर्णदेहं
सत्यव्रतं कृष्णमहं भजामि ॥

19A इति समागमविधि 12

19A इति शौनकीये गर्भाधानम् 5

20B इति शौनकीये पुंसवनम् 25

21B इति शौनकीये सीमन्तोन्नयनम् 26

22A इति शौनकीये जातकर्म 8

22B इति शौनकीये मृतप्रजाजीवपुत्रोत्पादनविधि 10

23B इति शौनकीये अपुत्रस्य जातीयविजातीयपुत्रग्रहणविधि 14

24B इति नामकरणम् 18

26A इति शौनकीये वैधृतिव्यतिपातसङ्क्रान्तिमहादोषाभिभूतदिने जातस्य बालकस्योक्ता शान्ति 35

27B इति शौनकीये चन्द्रसूर्य्यग्रहणादिने जातबालकस्य स्त्रीणा प्रथमशान्ति ऋतौ शान्ति 22

27B इति निष्क्रामण 7

28B इति प्रयोगपारिजाते निष्क्रमणम् 17 This seems to be a lator addition

29B इति शौनकीये बालोपवेशनम् 10

29B इत्यन्नप्राशनम् 8

30A. इति जीविका-परीक्षा 2

30B जन्म नक्षत्रविधि 8

32A इति शौनकीये चौल 36

35A इति शौनकीये उपनयनम् 58

37A इति शौनकीये मेधाजननम् 32

37A. इति शौनकीये पुनरुपनयनम् 7

38A इति शौनकीये उपाकर्म्म 7

38B इति शौनकीये उत्सर्ज्जनम् 7

42A इति शौनकीये [वेद]व्रतचतुष्टयम् 67

44A इति शौनकीये समावर्त्तनम् 43

44B इति शौनकीये बृहस्पतिशान्ति 11

45A इति शौनकीये आदित्यशान्ति 8

46B इति शौनकीये अष्टौ विवाहा 34

47A मधुपर्कविधि 9

48B शौनकीये मधुपर्क 26

51B इति शौनकीये विवाह 64

52A इति शौनकीये तृतीय-विवाह 8

53A इति शौनकीये नित्याग्निपरिचरणविधि 21.

53B इति शौनकीये समारोपणविधि 9

54A अथ शौनकीये प्रवासगमने 8

54B अथाग्निविच्छेद 5

55A अथ गृह्यस्य नष्टाग्ने पुनराधान 16

55B. इति शौनकीये पुनराधानम् 7

55B अथ द्विभार्य्यासन्धानम् 12

57A शौनकोऽहं प्रवक्ष्यामि स्तम्भबल्याख्यमुत्सवं 8

58A इति शौनकीये श्रवणाकर्म्म 15

59A. इति शौनकीये सर्पबलि 15

59B. इति शौनकीये आश्वयुजीकर्म 11

60A इति शौनकीये आग्रयणम् 13

61B इति शौनकीये प्रत्यवरोहणम् 23

64A इति शौनकीये श्राद्धम् 53

67A इत्याहिताग्ने पार्व्वणश्राद्धम् 58

69B इति शौनकीये अष्टकाश्राद्धम् 51

69B इति काम्यश्राद्ध 8

73A इति दुर्भोजनप्रायश्चित्तम् 70

74A इति प्रायश्चित्तानि 15.

74B इति शान्ति 8

74B "यद्यनिष्टफलं स्वप्ने" 6

75A "यस्मिन्काले गृहान् गाव" 5

75B 11 verses on the topic —

आयुष्यमायुर्वर्चस्य सूक्तं दाद्यायणा महत् ।

अलङ्कारं हिरण्यं वा प्राप्य दाद्यायणा ब्रजेत् ॥

प्राप्तं च श्रियमाधत्ते बहु चान्नमुपाश्नुते । शौनक , etc , etc

77B इति शौनकीये दन्तधावनम् 39

80A. इति स्नानविधि 44

82B. इति सन्ध्याविधि' 47

83A इति शौनकीये गायत्रीकल्प 11

83B. इति जातवेदसकल्प· 13

84A इति शौनकीये त्र्यम्बककल्प 7

91A इति शौनकीये देवतापूजाविधि 138

92B शौनकीये वैश्वदेव' 35

93A. इति धनार्ज्जनविधि' 3.

94A शौनकीये रथारोहणम् 19

94B क्षेत्रस्य कर्षणारम्भं कर्षक' कारयेत्तत्त 18

95A शौनकीये मङ्गलविधि· 9

96A इति ब्रह्मयज्ञ 19

97B इति शौ॰ अश्वत्थोपनयनम् 29

98A गर्भिणीशिशुरजस्वलामरणे विधि 8

99A इति शौनकीये सर्पसंस्कारविधि 29

End —प्रयोग दृष्टादृष्टो वा जानता वा सर्पवध कृत' तस्य सर्पस्य गतिप्राप्त्यर्थं आत्मनश्च तज्जनितोपद्रवपरम्परानिवृत्त्यर्थं तक्षका-दिनागकुलप्रीत्यर्थं शास्त्रदृष्टेन कर्मणा यथाशक्त्या सर्पबलिमहं करिष्ये शन्नोमित्र' श वरुण इत्यनेन स्तुति ।

This is a work quite different from that described in Bik 346

425

1936 **बह्वृचगृह्यकारिका or बह्वृचकर्मप्रयोगकारिका।**

Bahvrca-Grhyakārıkā oı Bahavrca Karmapı ayoga kāıikā

For the manuscript and the work see L 3244 For a full descrıptıon of the work see Burnell, p 14*b*, where he says, "ıt resembles Sāmagrhyaparısısta, except that there ıs no prose ın ıt The same rıtes are treated ın both works exactly ın the same way, but ın Sāmagṛhyaparısısta each sectıon ıs attrıbuted to a separate Rsı The kārıkā referred to ın śloka (lıne 2) 2 must, however, be that by Kumārılasvāmī, and therefore thıs ıs probably a late redactıon of a work by Śákala, though many verses by hım are certaınly preserved ın ıt unchanged"

Thıs ıs a Supplement to a Śaunakakārıkā Śaunaka ıs mentıoned here as Ācāryya The author ıs Śākala, who says *Śākalohamampravaksyāmı* If thıs ıs true, Burnell's surmıse that the kārīkās referred to ın lıne 2 are by Kumarīlasvāmī, and Rajendralala's surmıse that the paraphrase wıthholds hıs name, do not hold good

426.

5474 *The Same*

Substance, country made paper 10½×7 ınches Folıa, 47 Lınes, 15 on a page Extent ın ślokas, 1410 Character, Nāgara of the nıneteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —इति श्रीशाकलाचार्य्यकृतकारिकाया अन्त्येष्टिविधिप्रकरणं समाप्तम् ।

427

2956 **वृषोत्सर्गविधिः (शौनकोक्तः)।**

Vrsotsargavıdhı

Substance, country made paper 8½×4 ınches Folıa, 10 Lınes on a page, 11, 12 Extent ın slokas, 240 Chaıacter, Nāgara Appearance, fresh Incomplete at the end

It begins —

अथ शौनकोक्तमार्गेण वृषोत्सर्गविधि ॥ तत्र वृषलक्षणम् ।

जीववत्साया पयस्विन्या पुत्रं त्रिहायणं द्विहायनमेकहायन वा नील वभ्रुं कपिल कृष्णलोहितं श्वेत वा एकवर्णमनेकवर्णं वा अव्यगाग जीवमातृक यथासभव वा यो वा यूथ छादयति त वा वृषमुत्सृजेदित्यादि ।

The manuscript breaks off abruptly

428.

9939 नारायणवलि । *Nārāyanavali*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 4 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 56 Character, Nāgara Appearance, old Incomplete at the end

It begins thus —

श्रीगणेशाय नम· ।

शौनकोक्तं प्रवक्ष्यामि नारायणवलि परम् ।

चाण्डालदुदकादित्या(?) कनिष्ठाना तथैव च इत्यन्ते ॥

यतीना योगिना पुसामन्येषा मोक्षकाङ्क्षिणा ।

पुण्यपापाद्यक्षयार्थाय(?) द्वादशेऽहनि कारयेत् ॥

द्वादश्या श्रवणेऽब्दान्ते पञ्चम्या पार्व्वणेषु वेत्याद्युक्ता ॥ पूर्व्वोक्त सर्व्वं विधिमुक्ता 'अतो देवे'ति षड्भि पुरुषसूक्तेन च प्रत्यृच पायस कृत्वा केशवादिद्वादशनामभिस्तद्रूपिणो द्वादश विप्रान् सम्भोज्य तैरेव द्वादश पिण्डान् दद्यात् इत्यधिकमाह । अथ प्रयोगः द्वादशेऽह्नि कृतनित्यक्रियो मध्याह्ने स्नात्वा दर्भान् धारयमाण· पवित्रपाणि· प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्त्य । इत्यादि ।

428A.

62 लघुशौनकी । *Laghu Saunakī*

For a description of the MS see L 842

The propitiation of planets as an expiatory rite to be performed before commencing any religious rites

Post Col —संवत् १७३० वर्षे आश्विन सुदि ३ लिखितं वाईया श्रीशिव-
मस्तु। श्रीरस्तु।

429

2724 **शाकलसंहिताहोमप्रयोगः।** *Śākalasamhitā-homaprayoga*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 31 Lines, 16 on a page Extent in ślokas, 1400 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The first 24 leaves are taken up with a complete work, entitled Śākalasamhitā-homa-prayoga, viz a liturgy for offering homa along with the recitation of the Śākala-samhitā of the Rg Veda

The leaves from 25 to 31 are taken up with a supplement to the Śākalasamhitā-homa prayoga The Homa of the Bālakhilyas begins in 25A and ends in 28A In 30A begins अथ तन्त्रम्।

(1) Śakalasamhitā-homa-prayoga begins —

अथ शाकलसंहिताहोमप्रयोग·।

तत्र शाखायनसूत्रम्। प्रत्यृच वेदेन जुहुयादिति हैक आहुरिति। एके इति पक्षान्तरद्योतकम्। स च पक्षोऽविशेषात् सर्व्व-ऋक्-शाखा-साधारण। हैक इति न स्वमतमिति। भाष्यव्याख्यानन्तु मङ्होमादिपक्षो यथा तत्सूत्रकाराणामसाधारण्येनाभिप्रेतो न तथाय विशेषग्रहणाभावेन सर्व्वसाधारण्येन शाखायनस्यापि अभिमत एवेत्येतत्परम्। प्रत्यृच वेदेन जुहुयादित्यत्र तृतीयया प्रतीयमान होमकरणत्व दर्शपूर्णमासाभ्या स्वर्गकामो यजेतेत्यत्र दर्शपूर्णमासोभयत्वावच्छिन्नफलभाव्यकभावनाकरणत्व।

It ends —24B अत्र शान्त्यर्थं पादस्यान्ते पाठ एव न तु होम। खिलाना ब्रह्मयज्ञे विनियोग। अन्यथा पाठवैयर्थ्यापत्ते।

Col —इति शाकलसंहिताहोमप्रयोग समाप्त।

(2) बालखिल्य begins

अग्नये ६ वायवे ३ इन्द्रवायुभ्या ३ मित्रावरुणाभ्या ३ अश्विभ्या ३ ।

28A, इति वालखिल्यम् ।

The MS goes on अग्नये २० इन्द्राय ८१ आदित्येभ्य २१ इत्यादि इत्यादि ।

(3) 30A, अथ तन्त्र चिन्त्यते ।

अभेदेन बह्वग तन्त्र तच्च तत्र भवति यत्र अगृह्यमाणविषयत्व । तद्यथा । दर्शपूर्णमासयो षट् प्रधानकर्माणि त्रीणि पौर्णमास्या त्रीण्यमावास्याया तत्र त्रयाणामपि प्रधानाना सकृदेव प्रयाजाद्यनुष्ठानमदृष्टार्थाना इत्यर्थ । दृष्टार्थाना यावत्फलोदयमावृत्ति नत्वेक साङ्ग कृत्वा अपरमपि तथैव कर्त्तव्यम् । तस्मात् सर्व्वाण्यङ्गाणि सम्भूयैकस्योपकारकजननेन करणाकाङ्क्षा पूरयन्तीति राद्धान्त ।

It ends —एकस्मिन् काले अनेकपाकयज्ञा कार्य्यत्वेन प्राप्तास्चेत्तदा ते समानतन्त्रका कार्य्या इत्यर्थ । तत्र तन्त्रावृत्तिर्नैष्ठा तन्त्रस्य यज्ञोपकरणादे र्वंर्हिरिध्मादे र्नवृत्तिरिति कारिकाभाष्ये ।

This work has got the characteristics both of an Anukramani and of a liturgy common to all the Sākhās of the Rgveda

430.

3272

Substance, foolscap paper 12×4 inches Lines, 11 on a page Folia, 31, of which the first two are missing Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured

The MS contains the Taittirīya Samhitā from the beginning of the fifth anuvāka of the first prapāthaka of the 7th kānda to the end of the kānda

431.

1011 यजुः-संहिता-भाष्य *Yajuhsamhita-Bhāsya*

By Mādhavācārya

Substance, country-made paper $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 40 Lines, 11 to 16 on a page Character, Nāgara Appearance, old

A fragment containing the commentary on the first four anuvākas and the first portion of the fifth anuvāka of the first prapāthaka

Before the commencement of the Bhāsya, we have the following ślokas of māngalācarana, not of Sāyana.

गजवदनमचिन्त्य तीक्ष्णदन्तं त्रिनेत्र
बृहदुदरविशेष भूतरूप पुराणम् ।
अमरवरसुपूज्य रक्तवर्ण सुवेश
पशुपतिसुतमीश विघ्नराज नमामि ॥
मूलाधारचतुष्पत्रे पद्मकिञ्जल्कशोभिते ।
दाडिमीकुसुमप्रख्ये तरुणादित्यसन्निभे ॥
भगाख्ये कुण्डलीचक्रे पूजयेत् परमेश्वरीम् ॥
अङ्कुश चाक्षसूत्रञ्च पाशपुस्तकधारिणी ।

मुक्ताहारसमायुक्ता देवी ध्यायेच्चतुर्भुजाम् ॥
कपिलघ्रटमुदश्चत् कर्णं + + + + च्च
विवृतवदन-विद्युज्जिह्वमुत्फुल्लनासम् ।
अरिदरकरयुग्मं योगपट्टाङ्कजानु-
स्थितकरमखणाग्नि श्रीनृसिंह नतोऽस्मि ॥ १ ॥
नमामि विष्णु विधियज्ञरूप सरस्वती चापि तदीय जिह्वा ।
त्रैविद्यवृद्धान् विदुषो गुरूश्च बौधायनाचार्य्यपदद्वय च ॥ २ ॥
श्री ॥—

Then begins the usual maṅgalācarana of Sāyanācārya वागीशाद्या, etc

After the maṅgalācarana common to all his works, we have —

स प्राह नृपति राजन् सायनार्यो ममानुज ।
सर्व्वे + + + वेदाना व्याख्यातृत्वे नियुज्यताम् ॥
इत्युक्तो माधवार्येण वीर' श्रीबुक्कभूपति ।
अन्वशात् सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

(Different reading noted on the top)

अन्वशान्माधवाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्व्वोत्तरमीमासे ते व्याखायातिसग्रहात् ।
कृपालुर्माधवाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यत ॥
ब्राह्मण कल्पसूत्र + + + + व्याहृति तथा ।
उदाहृत्य तथा सर्व्वमन्त्रार्थं स्पष्ट ईर्य्यते ।

ननु कोऽयं वेदो नाम किं च तस्य लक्षणम् के वा तस्य विषयप्रयोजनसम्बन्धाधिकारिण' कथं वा तस्य प्रामाण्य ।

432.

10168 *The Same*

Substance, country-made paper 9½×5 inches Folia, 137 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1855 Appearance, discoloured

To the end of the first prapāthaka of the first kānda

Colophon — इति श्रीमद्विद्यातीर्थमहेश्वरापरावतारस्य श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरस्य श्रीवीरबुक्कमहाराजस्य आज्ञापरिपालकेन माधवाचार्येण विरचिते वेदार्थप्रकाशे यजुःसंहितायां प्रथमकाण्डे प्रथम प्रपाठक समाप्त ।

Post Colophon —

संवत् १८५५ साके १७२० यादृश पुस्तक, etc

In a later hand ग्रन्थसंख्याषट्त्रिंशच्छ्लोकाधिकत्रिंशताधिक-त्रीणि सहस्राणि ॥ उपाध्याय-प्रद्युम्नस्येदं पुस्तकम् ।

433

89 **सांग्रहणेष्टिमन्त्राः ।** *Samgrahanestimantrāh*

The present MS is noticed in L 829

Beg —इमा जनता संग्रहामि—Taittirīya Brāhmana 3 8 1 1

434.

3093 **नमकचमक ।** *Namakacamaka.*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 14 Lines, 7 on a page Character, Nāgara. Date lost in lacunæ Appearance, discoloured and mouse-eaten Complete

Colophon —इति ।नमकचमक समाप्ता पुस्तक लिखित स+ + +शिव-भट गोखले लिखितम् ।

The MS contains the whole of the fifth prapāthaka, and anuvākas 1—10 and the beginning of the 11th of the seventh prapāthaka of the fourth kānda of the Taittirīya Samhitā

See I O Catal p. 21, No 152

435.

8946 **षडङ्गपाठः ।** *Sadangapātha*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 19 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Date Samvat 1899 Appearance, fresh Complete

सवत् १८९९ चैत्रसुदि २ भौमदिने लिखत पूर्णरामेण नामाख्ये नगरे शुभे । शुभ मङ्गल ददाति ।

Beg —गणाना त्वा गणपति हवामहे etc

With the mantras accented See Belval 504 and 526, see also Leipzig No 47

436

9408 रुद्राध्याय *Rudrādhyāya*

Substance, country-made paper 7×2½ inches Folia, 15, of which the 11th is missing Lines, 7 on a page Character Nāgara of the sixteenth century Appearance tolerable

This codex contains an incomplete copy and a stray leaf

437.

2470. रुद्रस्वाहाकार । *Rudra-svāhākāra*

Substance, country made paper 6½×4½ inches Folia, 21 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured

The first leaf is missing

It is the Rudrādhyāya properly accentuated with diacritical marks The mantras are marked from 1 to 111, noting where *svāhā* is to be uttered and ghee poured into the sacred fire

438

5792 *The Same*

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folia, 4 Lines, 13, 14 per page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —इति स्वाहान्तो रुद्राध्याय ।

439

6226

Substance, country made paper 11½×5 inches Folia, 3 Lines 10 per page Character, Nāgara Appearance, fresh

Rudramantras in their pratīkas, numbering 161

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

ॐ नमस्ते रुद्रम० 'नम स्वाहा १ ॐ याते रुद्र शि० काशी स्वाहा २ ॐ यामिषु० जगत् सा० ३ etc

Colophon —इति एकषष्ठ्युत्तर-शतसंख्याकमन्त्र-विभाग· ।

On the top of the first leaf मालवीयोपनामक वचडपंडितस्येद पुस्तकम् ॥

440.

253 रुद्रभाष्य । *Rudra-Bhāsya*

By Sāyanācārya

Substance, country made papei 9×4 inches Folia, 27 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 400 Charactei, Nāgara Date, Sam 1795 Appear ance, old Complete

It is named नमकभाष्य on the obverse side of the 1st leaf

This is a commentary on the Rudrādhyāya of the Taittirīya Samhitā

The commentary begins in the 6th line of 2B, the foregoing portion being taken up with Phalasrutis from Jāvālopanisad, Yājñyavalkya, Sātātapa, Vasistha, Sañkha, Manu, Angirasa, Vāyupurāna, and Āpastamba The Phala-sruti forms no part of the commentary

Rudrādhyāya is stated in the Phalasruti to be common to all the branches of the Yajuh Veda

2B 1 4 एकशत यजु शाखास्तासु सर्व्वासु पठ्यते ।

Prapāthaka 5, kand IV of the Black Yajuh Veda consists of 11 anuvākas of which the first four are devoted to Istakā-citi and the rest describe Rudra as pervading the animate and the inanimate world

20B Line 5 पञ्चमानुवाकमारभ्य नवमान्तरेषु एतेषु अनुवाके[षु] अन्यतरतो नमस्काराणि यजूषि बहूनि अभिहितानि तै सर्व्वैं परमेश्वरस्य सार्व्वात्म्यमभिधातुमेकैकेन यजुषा स्थावर जङ्गमञ्च

एकैक रूपमभिहितम् । अनुवाकभेदस्तु कृतो वहि प्रयोगे मन्त्र-
भेदानभिप्रायेण द्रष्टव्य ॥ एकैकोऽनुवाक' एकैको मन्त्र॰ ॥

See C S No 550

Sāyana's comm begins —

श्रीगणेशाय नम । श्रीमहारुद्राय नम ।
यस्य नि'श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थ महेश्वरम् ॥
इष्टकाचितय सर्व्वास्वतुर्थैहि समापिता ॥

रुद्राध्या— Here ends 2B And the next leaf begins, after a cross mark कर्मप्रकरणे पाठात् कर्माङ्गत्वमिष्यते ' Thus it is evident that after रुद्राध्या there was a break in the original manuscript from which the present MS has been copied

It ends —

हे रुद्रा वो युष्माक जम्भे विदारितास्ये दधामि स्थापयामि । The C S MS ends here

अत्र ब्राह्मणम् । रुद्रो वा एष इत्याद्यनुवाक । अत्र विनियोगसंग्रह ।

प्रश्ने तु पञ्चमे प्रोक्ता शतरुद्रीय-होमक ।
सभापतिभ्य इत्यन्त एको मन्त्र प्रकीर्त्तित ॥ १ ॥
अवार्य्यायचेत्यतस्तन्मसीत्यन्त उत्तर ।
नमो रुद्रेभ्य इत्येष पृथिव्यादिविभेदत ॥
त्रेधाभिन्नस्ततोहोमे षण्मन्त्रा इह कीर्त्तिता ॥ इति ॥

Col —इति सायनाचार्य्यविरचिते रुद्रभाष्ये एकादशोऽनुवाक समाप्त ॥१ ॥

Post Col. —इद पुस्तक कविमण्डन-उपनामक-गङ्गाधरभट्टस्य ॥

सवत् १७८५ समय अधिकवद्य १० ग्रन्थसख्या श्लोक तीनशत ३६३ ।

441

1260 *The same*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2}\times3\frac{3}{4}$ inches Folia, 21 Lines, 8 a page Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

442

2385 *The Same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 16 Lines 12, 13 on a page Extent in ślokas, 450 Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured Complete

443.

1189 **रुद्रभाष्यम् ।** *Rudra Bhāsya.*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia, 22 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 650 Character Nāgara Appearance, tolerable Complete

There are two handwritings, the first five leaves in one hand and 6 to 22 in the other

It begins thus —श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अस्य श्रीरुद्रप्रश्नस्य शम्भुर्भगवान्दृषि महाविराट् छन्दः महादेवो देवता मोक्षार्थे विनियोग । ननु चरमायामिष्टकाया शतरुद्रीय जुहोतीति चयने विनियुक्तस्य कथं मोक्षे विनियोग इति चेन्न मोक्ष-स्वर्ग-पापक्षय-वित्तारोग्यायुष्यादि-बहुफलसाधनत्वस्य श्रुतिस्मृत्यादिषु प्रतीयमानत्वात् । तत्र जावालोपनिषत् "अथ हैन ब्रह्मचारिण ऊचु etc, etc" कैवल्योपनिषदि "यः शत-रुद्रीयमधीते etc, etc" शातातप आह "स्तेय कृत्वा etc, etc" याज्ञवल्क्यः "सुराप स्वर्णहारी etc, etc" शङ्खः "स्वर्णस्तेयी रुद्राध्यायी मुच्यत इति" अत्र्याङ्गिरसावूचतु "एकादशगुणान् वापि etc, etc" वायुपुराणे "यश्च रुद्र जपेन्नित्य ॥ etc, etc" आपस्तम्बश्चाह । "यस्य रुद्र प्रजा पशु etc, etc" प्रतिमन्त्र ऋष्या-दिपुरस्वरणप्रयोगः ॥ तत्र तत्र व्याकरणप्राप्तिश्च इत्येतत् सर्वं वेदभाष्यकारेण प्रतिपा-दितम् । ग्रन्थगौरवभयादपेक्षितांशमात्रं लिख्यते ॥ नमस्ते रुद्रमन्यवे इत्यस्य कश्यप ऋषि इत्यादि इत्यादि ।

It ends thus —

यावज्जीवमन्न लभतो अनेन मन्त्रेणाज्येनायुत जुहुयात् । काल-ज्ञानमुत्पद्यते । कापिलेन पयसा अयुत जुहुयात् । जातिस्मरो भवति ॥ इति तृतीय यजु ॥

Colophon —

इति श्रीरुद्रभाष्ये एकादशोऽनुवाक समाप्त ॥

Post Colophon —

यस्य नि श्वसित etc , etc , etc

परिषेचनमुख्यास्तु सस्कारा प्रागुदीरिता ।

वसोर्धारादय' शिष्टा• प्रोच्यन्तेऽस्मिस्तु सप्तमे ॥ २ ॥

कल्पेऽश्माविच्छू सजोषसेति चतुर्गृहीत कृत्वा औदुम्बरीस्रुच व्यायाममात्रा मृदा प्रदिग्धा पश्चादासेचनवती घृतस्य पूरयित्वा वाजश्च मे प्रसवश्च मे इति सन्तता वसोर्धारा जुहोत्यामन्त्रसमापना-दिति । अत्र ह्येकादशभिरनुवाकैर्मन्त्रा समाप्यन्ते । चतुर्गृहीत-होममन्त्रपाठस्तु । अश्मा विच्छू स जोषसे मावर्द्धन्तु वा गिर द्युम्नैर्वाजेभिरागतमिति हे अश्मा विच्छू युवा ।

444

1587 **षडङ्गशतरुद्रीयभाष्यम् ।** *Sadanga Satarudriya Bhāsya*

By Satrughna

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia 56 Written in Tripātha form Character, modern Kāsmīrī Date, Samvat 1811 Appearance, fresh Complete Bound in book form

It begins —

ॐ षडङ्गशतरुद्रीय व्याख्यायते । मन• मे मम शिवसकल्पमस्तु ॥ शिव सकल्पोऽभिलाषो यस्य तत् शिवसकल्प ।

The text begins —

ॐ यज्जाग्रतो दूरमुदेति दैवम् ।

तदु सुप्तस्य तथैवैति ।

दूरगम ज्योतिषा ज्योतिरेक
तन्मे मन शिवसकल्पमस्तु ॥

End of the text —

असख्याता सहस्राणि ये रुद्रा अधिभूम्या
तेषा सहस्रयोजने व धन्वानि तन्मसि ।
इति शतरुद्रीय यजुर्वेदी षडङ्गपाठः ।

End of the commentary —

असख्यातानि सहस्राणि अधिभूम्या भूम्युपरिस्थाः तेषा सहस्र-योजनेष्वव्यवस्थिताना धन्वानि धनूषि अवतन्मसि अवतनुम' न वयाम ।

Col —इति शतरुद्रीयव्याख्या समाप्ता ।

इति शत्रुघ्नकृताया मन्त्रार्थदीपिकाया षडङ्गव्याख्यान-परिच्छेद ।

It seems Satrughna was a commentator of the whole of the Yajurveda, of which this is only a part

The Rudradhyāya section (28A to the end) differ from both the White and Black versions and even from the next MS. from Kāśmīra

Post Colophon —

मङ्गल लेखकाना च वाचकाना च मङ्गलम् ।
मङ्गल सर्व्वलोकाना भूमिभूपतिमङ्गलम ॥

सवत् १८११ फाल्गुण सुदी पूर्णिमाया बुधवासरे इद पुस्तक महन्त तुलसीदास वैरागी । लिखित श्रीरामन पण्डित ।

शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ।

445.

3979 **रुद्राध्याय** (*Rudrādhyāya*) with the **भाष्य** (*Bhāsya*)

By Haridatta Miśra

Substance, Kāśmīrī paper $7\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 27 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 500 Character, Śāradā Appearance, worm-eaten Complete

A running commentary on the Rudrādhyaya probably of the Kathaśākhā of Yajurveda It is divided into six anuvākas and it differs considerably from the Rudrādhyāya of the White Yajurveda and of the Taittiriya Samhitā Each anuvāka is followed by its commentary It ends in leaf 26B इति हरिदत्तमिश्रेण विरचित रुद्रभाष्य समाप्तम् ।

The rest contains notes on the same subject

446.

9067 रुद्रभाष्यं । *Rudrabhāsya*

By Ahovala

Substance, country made paper 9×5 inches Folia, 16 Lines, 16, 17 on a page Extent in ślokas, 650 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

The last Colophon runs thus —

इति श्रीमत्सकललोकप्रसिद्ध-श्रीमद्भास्करवशरत्नसमुद्भभूतश्रीम-
नृसिंहभट्टमहोपाध्याय-हृदयानन्द-सुधाकरकला-सवर्द्धकेन राम-
क्षागर्भसम्भूतेन प्रणमत्सुरासुरमौलिदिव्यरत्नकोटीरकोटि-कोटि-
प्रभापूरपरिपूरितश्रीविश्वेश्वरदिव्यचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहान्दो-
लित-दिव्यचित्तचञ्चरीकेन अहोबलेन विरचित श्रीरुद्रभाष्य सम्पूर्ण ।
मार्गशीर्ष वसुदि नवम्या गुरुवारे लक्ष्मणपुरे प्रातः सम्पूर्णता यात ।
वैद्यनाथतनूजस्य पायगुण्डस्य धीमत ।
बालकृष्णसमाख्यस्य जगज्जानातु पुस्तक ।

It begins thus —

विश्वेश्वरं नतसुरासुरमौलिरत्न-
मन्दार-कुन्दकुसुमावृत-पादपीठ ।
भस्मावकुण्ठमहिकण्ठसुमोपकण्ठ
सोत्कण्ठमाश्रय मन पटु नीलकण्ठ ॥
चेतोभृङ्ग महेशपादकमल यद्विष्णुनेत्रार्चित
तत्त्व मौनिमनोमधुव्रततरत्राताश्रय संश्रय ॥

संसारसागरं समुत्तरणप्रवीणा
श्रीमानहोवलमहाकविराजराज
श्रीरुद्रभाष्यतरिमुज्ज्वलपद्यरूपा
चक्रे सदाशिवकृपा-समयात्तविद्यः ।

अहोवलो भास्करवंशभानुः श्रीरुद्रमन्त्रार्थविचारदक्षः ।
श्रीरुद्रभाष्यं तनुते नितान्तं प्रकाशयन् रुद्रमगाधभावम् ॥

447.

8648 **रुद्रभाष्य ।** *Rudrabhāsya*

By Ahovala

Substance, country paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia 35 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 800 Character, Nāgarī Date, Sam 1855 Complete

The last Colophon —

इति श्रीमत्-सकललोकप्रसिद्ध-श्रीमत्-भास्करवंशरत्नसमुद्र-सम्भूतश्रीमन्नृसिंहभट्टमहोपाध्यायहृदयानन्दसुधाकरकलासम्बर्द्धकेन रामाम्बिका गर्भसम्भूतेन प्रणमत्-सुरासुरमौलिदिव्यरत्नकोटिकोटि-प्रभापूरप्रतिपूरित—श्रीविश्वेश्वरदिव्यचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहा—न्दोलित-दिव्यचित्तचञ्चरीकेण अहोबलेन विरचितं श्रीरुद्रभाष्यं सम्पूर्णं ।

सम्वत् १८५५ । श्रावणशुक्लपक्षे ६ गुरुवासरे वाराणसीमध्ये जानि यज्ञपुरुष वीणुचन्द्रजीना सदनमध्ये मेत्ता अमरचन्द्रजी कनिष्ठपुत्र विश्वेश्वरनाग्रकापेठलगोत्रे श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु । शुभं भवतु । वर्ष ६८ आवस्था ऐ लखि ।

448.

9066 **रुद्रचमकभाष्यं ।** *Rudracamakabhāsyam*

By Ahovala

Substance, country made paper $9 \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 3 Lines, 14 to 20 in a page Extent in ślokas, 60 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discloured Complete

The Colophon runs thus —

इति श्रीमत्सकललोकप्रसिद्धश्रीमद्भास्करवंशोद्भवेन अह्नोव-
लेन रचित श्रीरुद्रचमकभाष्य सम्पूर्ण ।

Post Col —कस्या चरणानमे दारुण प्रणतदृष्टि
प्रह्लादवरद वन्दे नृसिंह हृणिभीषण

इति विष्णुपुराणव्याख्याया स्वप्रकाशाख्याया प्रथमेंशे श्रीप्रह्लादचरितान्ते श्रीधरस्वामिपद्य ।

It begins thus —

अह्नोवलेन वणिना चमकोऽपि यथोचित ।
श्लोकैर्व्याख्यायते सोपि विनियुक्तो यतो जपे ॥
+ + + शङ्करार्चात सप्राप्तविभवावुभौ
अप्पाविष्णू प्रसिद्धौ यौ तावाह जयतत्पर ॥
समानप्रीतिसम्पन्नौ + + + स्तु शिवार्चकौ ।
वा महेशप्रसादेन वृन्नैवाजेभिरागत ॥

449.

3595 **रुद्राध्यायटिप्पनी ।** *Rudrādhyāyatippanī*

Substance, country made paper 16 × 3¼ inches Folia, 8 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 225 Character, Bengali of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Post Colophon —

मतिहीने महादीने यदि नास्ति दया मयि ।
कथ मातर्महामाये ते नामास्ति दयामयी ॥

This Rudrādhyāya forms the 17th adhyāya of some Śākhā of the Black Yajurveda There are 7 anuvākas The commentary is anonymous

4B इति सप्तदशेऽध्याये द्वितीयोऽनुवाक । 8 A षष्ठेऽनुवाकेऽन्यतरतो मन्त्रा उक्ता । तेभ्य अन्ये केचित् सप्तमे उच्यन्ते ।

The Tīkā begins शिवेन वचसा त्वा —

अथ रुद्राध्यायटिप्पनी लिख्यते। गिरौ शेते तिष्ठतीति गिरिश । हे गिरिश शिव त्वामह्व प्राप्तु शिवेन मङ्गलेन स्तुतिरूपेण वचसा + + + + वय प्रार्थयामहे यथा येन प्रकारेण नोऽस्मदीय सर्व्वमिद जगत् सर्व्वमपि मनुष्यपश्वादिक जङ्गमजात अयक्ष्मं रोगरहित सुमना असत् सौमनस्योपेत यथा भवति तथा कुरु॥

450

1263 **दर्शपौर्णमासमन्त्रव्याख्या।** *Darsa-Paurna-māsa-mantravyākhyā*

Substance country made paper $10\frac{1}{2}'' \times 3\frac{3}{4}''$ Folia, 67 Lines, 14 to 16 on a page Extent in ślokas, 1500 Character, Nāgara Complete

It explains the mantras in connection with Darsapaurnamāsa rites according to Black Yajurveda

There are two paginations, one marked from 1 to 26 and the other from 2 to 41 The last leaf is doubly marked, 27 on the right hand corner and 67 on the left hand, which is the sum total of the leaves

Beginning —श्रीगणेशाय नम । ॐ विद्युदसि विद्यमे पाप्मान ऋतात् सत्य उपैमि। यज्ञ-ऋषिरग्निविद्युन्नामप्रजापतिर्देवता जले अध्यारोप्योच्यते। तथाच ब्राह्मणम्। प्रजापतिर्देवानसृजत ते पाप्मना सदिता अजायन्त तान व्यधत् तस्माद्विद्युत् इति व्यद्यति खण्डयति पाप्मानमिति विद्युत् यतो विद्युदसि हे अग्ने अतो मे पाप्मानं खण्डय सस्पर्शनात्तेन विपाप्माह ऋतात् सत्यात् यज्ञात् निमित्तात् सत्यमुदक उपैमि॥ इत्यादि॥

End —अनेनान्तेऽपि मङ्गलमनुष्ठित भवति आत्मानुसन्धानस्य परमङ्गलत्वात् वामदेवो यजुर्ब्राह्मणास्तर्पयितवै। हे परिचारका ब्राह्मणान्टत्विजोऽन्यांश्च तर्पयितवै तर्पयत भोजनादिभि ।

Col —इति दर्शपौर्णमासमन्त्रव्याख्या।

451.

1009 एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्या or मन्त्रभाष्यम् ।

Ekāgnikāndamantravyākhyā or Mantra-Bhāsya

By Mahopādhyāya Haradatta Misra

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 41 Lines, 14 to 17 on a page Extent in ślokas, 1380 Character, Nāgara Date, Saṃ 1765 Appearance, old Complete in two chapters

An exposition of mantras relating to Grhya ritual of the Black Yajurveda for those who keep one, that is, Smārta Fire

Printed in Mysore series No 28

It is divided into two chapters called *Praśna,* the first being subdivided into 18 sections and the second into 22

Beginning —

प्रणिपत्य महादेव हरदत्तेन धीमता ।

एकाग्निकाण्डमन्त्राणा व्याख्या सम्यग् विधीयते ॥

तत्रादितो वैश्वदेवमन्त्राऽपि अभिधीयन्ते ।

तत्र चोक्तमुभयत' परिषेचनं यथा पुरस्तादिति तस्मात् परिषेचनमन्त्रा· पूर्व्वं व्याख्येया' ।

End —एतमर्थं मृत्युलक्षणं मागात् ततश्च शत शरद पुरूषो· बहून् दिवसान् जीवन्तु मृत्यु त्वमेन पर्व्वतेन अश्मना तिरोदधता तिरोहितं कुर्व्वन्तु ॥ इति द्वाविंशखण्ड ।

Col —इति श्रीपदवाक्यप्रमाणज्ञ-महामहोपाध्याय-मिश्रश्रीहरदत्तसूरि-विरचिताया एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्याया सन्देहविषौषध्या द्वितीय प्रश्न समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीविट्ठलेशाय नम ।

सवत् १७६५ वर्षे वैशाख शुक्ल गङ्गासप्तम्या अनन्तकृष्णसुत–श्रीकृष्णेण लिखितम् ।

452

6389 सन्ध्याटीका सुदर्शनी । *Sandhyāṭīkā Sudarśanī*

(With the Text)

Substance, Kāśmīrī paper 8½×6½ inches Folia, 217 Lines, 6 on a page Extent in ślokas 1300 Character, Modern Kāśmīrī Appearance, fresh Complete

The daily prayers uttered by the Brāhmanas of Kāśmīra The commentary is anonymous Every leaf is marked स टी॰

Beginning —

T श्रीगणेशाय नमः । ॐ ब्रह्मणे नमः ।

ॐ प्रणवस्य ऋषिर्ब्रह्मा गायत्री छन्द एव च ।

दैवतोऽग्निर्व्याहृतिषु च विनियोगः प्रकीर्त्तितः ॥

Comm

ॐ गोपाल-गोकुलानन्द-गोवर्द्धनधरं हरिम् ।

नत्वा टीकां प्रकुर्व्वेऽहं सुदर्शनप्रबोधिनीम् ॥

सन्ध्यामन्त्रार्थजननीं साङ्ख्ययोगोपकारिणीम् ॥

The commentary ends —

214B कलाकलैक्यख्यातन्त्र्यचित्तवैचित्र्यरूपिणी ॥

गायत्र्यदयमार्गेण केनचित् प्रकटीकृता ॥

सम्पूर्णम् ।

The rest of the MS gives a number of epithets of Keśava, a list of vedic metres and a list of Devatās and a list of Śaktis

453

2620 **तैत्तिरीयब्राह्मण ।** *Taittiriya Brāhmana*

Substance, country-made paper 12×4½ inches Folia, 72 (1st)+80 (2nd) +125 (3rd) Lines, 9 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1885

The post-colophon statement of the first kānda —श्रीरस्तु ॥ संवत्सर भाद्रपद वद्य ५ शुक्रवार संवत् १८८५, of the second kānda —इदं पुस्तक लिखित समाप्त । भाद्रपद शुद्धत्रयोदशी आदित्यवार संवत् १८८५ विकृति-नाम संवत्सरे कटकाख्यग्रामे लिखितम्, of the third kānda —विकारिनाम संवत्सर कार्त्तिक शु पञ्चमी बुधवार तद्दिने कटकाख्यग्रामे खण्डरावेण लिखितं संवत् १८८५ ।

Printed in the Ānandāśrama, in the Mysore Sanskrit and in the Bibliotheca Indica series

125B Preceding the post-Colophon Statement III —

प्रश्नसंख्या प्रथम अष्टक ८, द्वितीयाष्टक ८, तृतीयाष्टक १२ मिलित्वा २८। अनुवाकसंख्या प्र० ७८। द्विती० ९६। तृती० १६४। मिलित्वा ३३८। दशकसंख्या प्रथमाष्टक ४९६, द्वि० ५३९, तृ० ७९२ ॥ संख्या १८२७ ।

453A.

11179 *The Same* I 1 1

Country-made paper 10×4 inches Lines, 10 on a page Nāgara of the seventeenth century

Col —प्रथमाष्टकस्य प्रथम प्रश्न· ।

454.

10680 **वेदार्थप्रकाश ।** *Vedārthaprakāśa.*

(Being Mādhava's commentary on the Taittirīya Brāhmana)

Substance, country-made yellow paper $9\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches Folia, marked 29—38 Lines, 23 on a page Character, modern Bengali Appearance, fresh A mere fragment

37A, इति माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुर्ब्राह्मणे द्वितीयप्रपाठके प्रथमोनुवाकः ॥

455.

3989 **तैत्तिरीयब्राह्मणभाष्यम् ।** *Taittiriya Brāhmana Bhāsya*

By Bhatta Bhāskara Misra

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 134 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 2950, Character, Nāgara in a very modern hand Appearance, fresh Date, Samvat 1949

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥ निर्व्विघ्नमस्तु । ॐ ।

ईशान' सर्व्वविद्याना भूतानामीश्वर पर ।

पुनातु सर्व्वदा युष्मान् शब्दब्रह्मतनु शिव ॥

अथ पारत्तुशानतुक्रमिष्याम । अनारभ्याधीताना प्रकृत्यर्थत्वात् तत्तल्लिङ्गवचनाभ्युन्नीयमानानि विकृत्यर्थानीतराद्योतकाना (?) शुक्रामन्थि ग्रहप्रचारेऽपि विनियुक्तस्तत्र जघनेनोत्तरवेदि ग्रहावरती वा सधत्तो अध्वर्यु प्रतिप्रस्थाता च ब्रह्मसंधत्तमिति यजूषि ॥ ग्रहकाण्डत्वात् सोमार्थेय ब्राह्मणजाति ब्रह्मवर्चस वा मदीय सधत्त संहितमविच्छिन्न कुरुत मया सह । किञ्च तद्ब्रह्म मे जिन्वत ।

Colophon —इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्व्वेदभाष्ये पारत्तुशे प्रथमेऽष्टके अष्टमप्रपाठके दशमोऽनुवाक· । समाप्तश्च प्रपाठक' ॥ इति प्रथमाष्टकम् ॥

Post-Colophon Statement —

सवत् १९४९ ॥

Printed in the Bibliotheca Series, Mysore

456.

3990 *The Same*

Substance, countiy made yellow paper, 11×5 inches Folia, 210 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 4200 Character, Nāgara Date, Samvat 1949 Appeaiance, fresh

Colophon —इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये तृतीये काठके नवमोऽनुवाक' समाप्तस्तृतीयप्रपाठक ।

एष निष्पादनशाखोऽयं कुशिकान्वयजन्मना ।

भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञ' प्रवर्त्तित ॥

Post Colophon —सवत् १९४९ ।

Beginning —

यस्य नि श्वसित वेदा' यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।

निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं(रौ) ॥

अग्निहोत्रादिक कर्म्म द्वितीये काण्ड ईरितम् ।

नक्षत्रेष्ट्यादिकं कर्म्म तृतीये काण्ड उच्यते ॥

आद्यप्रपाठके पूर्व्वभागे याज्यानुवाक्यका' ।

क्रमेणेष्टिषु वक्ष्यन्ते उभयेऽस्मिन(?) तद्विदय· ॥

तत्र प्रथमेऽनुवाके देवनक्षत्राणा याज्यानुवाका· तद्विभागश्च ब्राह्मणे समाम्नात । कृत्तिका प्रथम विशाखे उत्तम तानि देवनक्षत्राणि अनुराधा प्रथम-मपभरणीरुत्तम तानि यमनक्षत्राणीति तत्र देवनक्षत्रेषु प्रथमस्य पुरोऽनुवाक्यमाह अग्निर्न जुहोत न आयोय कृत्तिकानक्षत्रस्य देवतारूपोऽग्निः ।

This contains Bhatta Bhāskara's commentary on the third astaka of Taittirīya Brāhmana The third astaka has, after the 9th, three more chapters called kāthakas The comm in the first three leaves does not agree with the printed edition

457

1856.

The second prapāthaka of the Taittirīyāranyaka, printed in Bibl Ind Ed, pp 193 to 279

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 16 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 208 Character, Nāgara Appearance, old

Beginning —

गणेशाय नम । हरिरोम् ।

नमो ब्रह्मणे नमोऽस्त्वग्नये नम पृथिव्यै नम ओषधिभ्य नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते करोमि ॐ शान्ति शान्ति' शान्ति ॥

ॐ सह वै देवाना चासुराणा च यज्ञौ प्रततावास्ता वय स्वर्ग लोकमेष्यामो वयमेष्याम इति ते सुरा सन्नह्य सहसैवाचरन् ब्रह्मचर्य्येण तपसैव देवास्ते सुरा' अमुह्यस्ते न प्राजानस्ते पराभव ते न स्वर्ग लोकमायन् प्रसृतेन वै यज्ञेन देवा स्वर्ग लोकमायन् प्रसृते-नासुरान् पराभावयन् etc ।

It contains 20 sections or anuvākas

458.

1865

The third prapāthaka of the Taittirīyāranyaka

Substance, toolscap paper $8\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia, 11 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1777 Appearance, tolerable Complete

Printed in Bibl Ind Ed pp 280 to 363.

Post Col —

शुभ भवतु । इद पुस्तक समाप्तम् ॥

सप्रे इत्युपनामक-दामोदरभट्टात्मज-रामचन्द्रेण लिखितम् । शके १७७७ प्रभवनामसवत्सरे दक्षिणायने वर्षाऋतौ आषाढमासे कृष्णपक्षे षष्ठ्या तिथौ भृगुवासरे रेवतीनक्षत्रे इद पुस्तक समाप्तम् ।

हे पुस्तक माधवराव वैद्य भोलकरया चे असो ।

459.

4180 (T).

Substance, country-made paper $10\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, 10 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Incomplete at the end

It contains the first twenty anuvākas of the third prapāthaka of the Taittirīyāranyaka, covering pp 280 to 360 of the Bibl Ind Edition The MS breaks off abruptly in the 20th anuvāka

460.

2619

This number contains several MSS, all parts of the Taittirīya There are eight batches of leaves

I. (A I)

Substance, country made paper 12¼×4 inches Folia, 48 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured Accented

This MS contains the first, second, fourth, fifth and sixth prapāthakas of the Taittirīyāranyaka

It was one of the MSS used by Dr Rājendralāla Mittra in editing the work in the Bibl Ind series He got it from Sakhārāma Shāstri, and marked it A

II (A II)

Substance, country-made paper 12×4 inches Folia, 24 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured

This is the second of the two MSS marked A by Rājendralāla It contains the third and the seventh to the tenth prapāthakas of the Taittirīyāranyaka The third ends in leaf 7A Then come prapāthakas seventh to tenth

This was also a MS of Sakhārāma Shastri On the obverse of the first and on the reverse of the last leaf, in red ink—इति तैत्तिरीयोपनिषत् इति तैत्तिरीयोपनिषत् समाप्तिमगमत् ।

So this MS contains the Upanisad portion of the Taittirīyāranyaka, in which the third is also included, in the Āndhra recension which it represents

III

Substance, country made paper 13×4½ inches Folia, 126 Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, very old and discoloured

This is the MS marked F by Rājendralāla, when editing the work

It contains Sāyana's commentary on the first six prapāthakas of the Taittirīyāranyaka, that is, excluding the Upanisad portion Sāyana does not include the third in the Upanisad portion, as done in the preceding MS marked A, II, purchased at Benares

IV

Substance, country made paper 13×4½ inches Folia, 30 Lines, 14 on a page Character, Nāgara Appearance, very old and discoloured

This MS was marked P by Dr Rājendralāla It is in the same hand with III and contains the commentary by Sāyanācārya on the 10th parpāthaka which is called the Nārāyanopanisad

This is the Drāvida Text, containing 64 anuvākas only, a recension followed by Sāyanācārya See the Bibl Ind Edition of the work, p 910.

V.

The MS marked G with the names "Śivaprasāda—Hall"

Substance, country-made paper 13×4½ inches Folia, 101 Lines, 9 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

It contains Sāyana's commentary on the first 3 prapāthakas and a portion of the fourth of the second kānda of the Taittiriya Brahmana

It covers pp from the 337th to the first line of the 414th of the printed edition of the Ānandāśrama series, the MS breaks off abruptly at सरख Although the MS is marked G, it does not agree with the description given by Rājendalāla, of that MS in p 76 of the preface to his edition of the work

VI

The MS marked N.

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 136 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured and decayed

Contains the entire text of the Taittirīyāraṇyaka of the Āndhra recension

VII

MS marked Q

Substance, country made paper $10\frac{1}{4}\times4\frac{3}{4}$ inches Folia 20 to 46 Lines 15 to 18 on a page Character, Nāgara Appearance, old and discoloured Complete

It contains the commentary on the 10th book by Sāyanācārya without the text

VIII

Not marked by Rājendralāla Mitra

Substance, country-made paper $10\frac{1}{2}\times5$ inches Folia, 13 Lines, 18 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The manuscript contains the Bhāsya of Sāyanācārya to the end of the third prapāthaka of Taittirīyāranyaka

461.

3498 नक्षत्रमन्त्रसंग्रहः ।

Substance, country-made paper $7\frac{1}{2}\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 98 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । ॐ ।

अग्निर्नं पातु कृत्तिका नक्षत्र देवमिन्द्रिय इदमासा विचक्षणं । हविरास जुहोत न । यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतव' यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्व्वा । स कृत्तिकाभिरभिसंवसान' । अग्निर्नो देव सुविते दधातु । १ ।

The Naksattra-Mantra-Samgraha or Naksattrakalpa ends in leaf 6B It contains the puronuvākyās and yājyās of the 28 Naksattras together with Pūrnimā and Amāvasyā The series of Naksattras begins with Krttikā The first fourteen Naksattras, called Deva Naksattras, together with Pūrnimā are treated of in the first anuvāka of the third

kāṇḍa of the Taittirīya Brāhmaṇa The second fourteen called Yama Nakṣattras, together with Amāvasyā, are treated of in the second anuvāka of the same After the thirty yājyās and puronuvākyās come thirty homa-mantras for the Hotā

462.

9948 नक्षत्रमन्त्राः । *Nakṣttra Mantras*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 36 Character, Nāgara Date, Sam 1859 Appearance, tolerable Generally correct

Mantras in honour of asterisms, 28 in number, collected from different sources, such as, Taittirīya Āraṇyaka, Taittirīya Brāhmaṇa, and so on

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अग्नि कृत्तिका ॥
अग्निर्ऋषि पवमान । पाञ्चजन्य पुरोहित ॥
तमीमहे महागय ॥ १ ॥ इत्यादि ।

End —यम• भरणी ॥ परेयिवांसं प्रवतोमहीरनु बहुभ्य पन्थामनुपस्पशान वैवस्वत सगमन जनाना यम राजान हविषादुवस्य ॥ २८ ॥
शिवमस्तु ।

Colophon —नक्षत्रमन्त्रा समाप्ता ।
सवत् १८५९ वैशाख कृष्णाष्टम्या रवौ ।

463

1892 सिंहानुवाकाप्रसिद्धपदव्याख्या । *Siṃhānuvākā-prasiddhapadavyākhyā*

Substance, country made paper 9¼×4½ inches Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 70 Character, Nāgara Appearance, faded

Beginning —

श्रीगजानन ।
सिंहानुवाकेऽप्रसिद्धानि पदानि व्याख्या क्रियन्ते सिंहे मे

मन्युर्मदीयो यो मन्यु क्रोध पापहेतुरस्ति सोऽय सज मन्युमतिसिंहे विनिहितोऽस्तीति शेष ।

The work is thoroughly ungrammatical

Animals, tribes, countries weapons, and other things mentioned are —

सिंह, व्याघ्र, वृक, अश्व, धन्वन, राजगृह, अश्मन्, गर्द्दभ, सयक, अश्वत्थ, कूर्म्म, वत्स, अप्रिय, भ्रातृव्य, सपत्न, दुष्कीर्त्ति, परस्वत्, खड्ग, गवय, गौर, ऋच्छ, गोधा, जरा, कृष्णशकुनि, कश्यप, उलूक, क्रोक, मर्कट, कुलल, उलल, उष्ट्र, ऋश्य, अवि, कोश, कुमारी, सूकर, पृदाकू, अजगर, विद्युत्, लोभा, शलभ, स्त्री, अजा, व्रात्य, शूद्र, वैश्य, राजन्यवन्धु, नैषाद, कुलिङ्ग, उलल, उद्भिन्, किम्पुरुष, द्वीपी, हस्ती, श्वा, वन्य, विदेह, महावर्ष, मुजवत्, दुन्दुभि, इक्ष्वाकु, कलिङ्ग, अश्वतरी, पुश्चली, आखु, मक्षिका, शुक, मयूर, वृष, ब्रह्मन् ।

It ends —

उपव्याहृतिसूत्रस्य पूर्णावृत्ति सुबोधिनी ।

अध्यायद्वितयेनासावाधानमथ कथ्यते ॥

द्वितीयोऽध्याय ॥ खण्ड ५ ॥ श्रीराम ॥

The mantra is used in the chapter of Gopitryajña in placing a vessel full of water on a crossing of four roads

464

1893 **सिंहानुवाकभाष्यम् ।** *Simhānuvāka Bhāsya*

A shorter commentary than the preceding.

For the manuscript and the work see L 4260

Aufrecht says Sinhānuvāka "is alluded to in Baudhāyana Dharmasūtra 4, 7, 7," in the Gopitryajña prakarana See above Both Rājendralāla and Aufrecht say that the Sinhānuvāka of the Taittirīya Brāhmana 2, 7, 7 does not agree with the present anuvāka

465

The Teat of Simhānuvāha

2120C

Country-made paper Folia, 2, marked 18 and 19 Lines 9 on a page Nagara

अथ वैश्वानर्यां वैश्वानरो नो ऊत्या प्रयातु परावत। अग्निरुक्थेन वाहसा स्वाहा अग्नये वैश्वानरायेदम्। ऋतावान वैश्वानरमृतस्य ज्योतिष्पति अजस्र घर्म्ममीमहे स्वाहा। 18b अयं पाठक्रम सिंहे मे मन्युरित्यादि।

466.

1864 **तैत्तिरीयोपनिषत्।**

Substance, country made paper $9 \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 12 Lines, 9 on a page Character, Nāgara

It contains Prapāthakas VII to IX and the beginning of the 10th of T A , VII is called Śiksopanisad (ends in 5B), VIII Brahmánandavallī (9A), IX Bhiguvallī Upanisad (12) and X Nārāyanavallī, of which the present MS contains the first section of the first anuvāka and the first sentence of the second only

Printed in Bibl Ind, pp 725 to 757

467.

2256 *The Same*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 13 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, oldish Complete

Printed in Bibl Ind

468.

2377 *The Same*

Substance, foolscap paper $8\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia—Siksāvallī in 6, Bhrguvallī in 4 and Brahmavallī in 5 Lines, 6 7 on a page Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

469

443 तैत्तिरीयोपनिषत् । *Taittiriyopanisad*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 6 Lines, 16 on a page Extent in ślokas, 140 Character Nāgara Appearance, old

Complete in three sections (1) Śikṣādhyāya, (2) Brahmavallī, and (3) Bhṛguvallī

Often printed

Post Col —इद पुस्तक खे॰ के॰ का॰

वपा-परिमलोल्लास-वासिताधर-पल्लवम् ।
मुख वरदराजस्य मुग्धस्मितमुपास्महे ॥
गङ्गाया दक्षिणे भागे योजनाना शतद्वये ।
पञ्चयोजनमात्रेण पूर्व्वाम्भोधेस्तु पश्चिमे ॥
वेगवत्युत्तरेतीरे पुण्यकोट्या हरि स्वयम् ।
वरद सर्व्वभूताना अद्यापि परिदृश्यते ॥
करि-गिरिवर-शृङ्गे पुण्यकोटीविमाने
अज-गज-गुरु-शैषै सेव्यमान क्रमाच ।
विकसितमुखपद्म विश्वमात्रा समेत
शशिशतसमवर्ण देवराज भजेऽहं ॥

470.

1757 शिक्षोपनिषत् । *Siksopanisad*

Substance, country-made paper $11\frac{1}{4}\times5\frac{1}{2}$ inches Leaf 1 Lines on a page, 19 Extent in ślokas, 80 Character, Nāgara Old Correct Complete

Colophon —इत्यापस्तम्बशिक्षाया उपनिषत् समाप्तम् ।

Beg —ॐ शन्नोमित्र शवरुण शन्नोभवत्वर्य्यमा ।

शन्न इन्द्रो बृहस्पति शन्नो विष्णुरुरुक्रम ॥

नमो ब्रह्मणे, नमस्ते वायो, त्वमेव प्रत्यक्ष ब्रह्मासि । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि । ऋत वदिष्यामि सत्य वदिष्यामि । तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु । अवतु माम् अवतु वक्तार । ॐ शान्ति हरि । ॐ शिक्षा व्याख्यास्यामः वर्णस्वर । मात्रा बलम् । सामसन्तानम् ।

इत्युक्त शिक्षाध्याय । शिक्षापञ्च । सहनौयश । अथात संहिताया उपनिषद व्याख्यास्याम । पञ्चस्वधिकरणेषु । अधिलोकमधिज्योतिषमधिविद्यमधिप्रजमध्यात्मम् । ता महासंहिता इत्याचक्षते ।

471.

2336 *The Same* (*Trisankor vedānuvacana*)

Being the tenth anuvāka of the first prapāthaka of Taittirīyopanisad

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 2 Lines on a page, 8 and 9 Extent in ślokas, 12 Character, Nāgara of the nineteenth century Fresh Complete

Col —In leaf 2 line 5 इति त्रिशङ्कोर्वेदानुवचन ।

Sāntipathas only ॐ शन्नोमित्र शवरुण etc ॐ सहनाववतु etc , ॐ यश्छन्दसामृषभोविश्वरूप etc , ॐ अहं वृक्षस्य रेरिवा etc

The colophon stands after the fourth Sāntipatha Then ॐ पूर्णमद पूर्णमिद etc आप्यायन्तु ममाङ्गानि etc.

472.

2433 *The Same* (भृगुवल्ली) ।

Substance, country made paper Folia, 5 Lines 8 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured Complete

See printed edition Bib Ind , pp 122–141

473.

2376

Substance, country-made paper 6¾×4¼ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete

It contains the Brahmavallī of the Taittirīyopanisad from the beginning to the seventh anuvāka and the first mantra and the beginning of the second mantra of the eighth anuvāka.

474.

9700 **तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यम् ।** *Taittiriyopanisad-Bhāsya*

Substance, country-made paper 13 × 5½ inches Folia, 17 Lines, 19 on a page Extent in ślokas, 688 Character, Nagara Date, Śāka 1752 Appearance, old Complete Written in an extremely small hand

Often printed

The last colophon runs —इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमच्छङ्करभगवत्पूज्यपादकृतौ तैत्तिरीयोपनिषद्-भाष्य समाप्त । शाके १७५२ कार्त्तिक-शुक्ल-प्रतिपदि बुधे काश्यां लिखित ।

475.

444 **तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यम् ।** *Taittiriyopanisad-Bhāsya*

By Ānandatirtha, the founder of the Mādhva School

For the MS see L 1370

इद पुस्तकं खे० के० का० ।

476

950 **तैत्तिरीयोपनिषदालोकः ।** *Taittiriyopanisadāloka*

By Vijñānabhiksu

For the manuscript and the work see L 1798

477.

1149 **नारायणोपनिषद्भाष्यम् ।** *Nārāyanopanisad-Bhāsya*

By Keśava, a disciple of Mādhavācārya

Substance, country-made paper 9½ × 4 inches Folia, 92 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 2200 Character, Nāgara Appearance, old Date Saka 1749 Complete

It ends —श्रीमत्काशीपुर्य्यां सकलबुधजनावासवृन्दातिमञ्जा विद्यारण्याङ्घ्रिपद्मप्रकृतिमनुसरन् केशव' शिष्य एव ।

श्रीमन्नारायणीयोपनिषदमतुला विन्दुनागानुवाका
व्याचख्यौ आन्ध्रपाठक्रमत इह सता सविदा रङ्गनाथ ॥

So the authoı ıs Kesava, a dısciple of Mādhavācārya It follows the Āndhra readıngs of the text

Post Colophon —सवत् १८८४ शके १७४६ भाद्रपद वद्य १० समाप्त ।

478

2431 **वृहन्नारायणोपनिषत् ।** *Vrhannāı āyanopanısad*

The 10th Prapāthaka of Taıttırīya Āranyaka

Substance, country-made papeı 6½×9 Folıa, 20 Lınes, 9 on a page Character, Nāgara of the eıghteenth centuıy Appeaıance, dıscoloured Incomplete

The present MS agrees wıth Rājendralāla's edıtıon up to इत्युपनिषद् (ın leaf 14A), ı e the 14th anuvāka, although the numberıng of the anuvākas does not The present MS does not belong to Āndhra recensıon

It ends at the मा नो मह्यान्त उत मानो अर्भक मा न उक्षन्त सुतमान उक्षित or the 52nd anuvāka

479

2432 *The Same*

Substance, country made paper 6×4 ınches Folıa, 1 22, of whıch 13-19 are mıssıng Lınes, 8 on a page Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, dıscoloured Fragment

Thıs MS agrees wıth the precedıng one wıth a slıght dıfference ın numberıng

It ends wıth the 36th anuvāka and the begınnıng of the 37th whıch corresponds wıth the 38th anuvāka of the precedıng MS

480

2368 **कठकोपनिषत् ।** *Kathakopanısad*

Substance, foolscap paper 8½×4½ ınches Folıa, 12 Lınes, 7, 8 on a page Character, Nāgara Appearance, dıscoloured Complete

Prınted ın pp 74 to 159 ın the Bıbl Ind edıtıon

481.

2252. *The Same*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 12 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

482.

9529 *The Same*

Substance country made paper 13×5 inches Folia, 4 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 162 Character, Nāgara Complete

483

9168 *The Same*

Substance, country made paper 11×6 inches Folia, 5 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara Appearance, old In complete Badly written

From the beginning to the end of the 5th vallī and a few lines of the sixth

484

441 **काठकोपनिषद्भाष्यम् ।** *Kāthakopanisad-Bhāsya*

By Ānandatīrtha, the founder of the Mādhva school

For the manuscript see L 1373

ईद पुस्तक खे० के० का० ।

485.

9605 **सटीकभाष्यसहित-कठवल्ल्युपनिषत् ।**

Satīka-Bhāsya-sahita kathavallyupanisad.

Substance, country made paper 13×5 inches Folia, 5 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 2700 Character, Nāgara

This codex contains the Kathavallī Upanisad, along with Śankara's Bhāsya and a gloss thereon by Gopālayogī

Both the text and the Bhāsya are well known and

SUBSIDIARIES TO THE BLACK YAJUR VEDA

487 & 488

6063

Substance, country made paper 11 × 4¼ inches Folia, 27 Lines 9 on a page Extent in Ślokas, 500 Character, Nāgarī Date Sam 1913 and Śaka 1778 Appearance, fresh Complete

I. Padmanābha's work, Samānalakṣaṇa.

This is a roughly alphabetical list of words in the Yajuh samhitā, in which visarga is dropped after आ

Beginning —श्रीगणेशाय नम । हरि रों ।

अथ यजु संहितायामाकारप्लुतपूर्व्वो घोषवद्व्यञ्जनोत्तरप्लसकारपरो विसर्ज्जनीयो येषु पदेषु ड लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्याम्यत्रेङ्ग्यपदाना नानापदत्वमसख्याने तेषा पूर्व्वपदमवग्राह्य उष्मविसर्ज्जनीयप्रथमद्वितीया अघोषा ॥ न हकार ॥ व्यञ्जनशेषो घोषवान् ।

गजडाद्यास्त्रयो वर्णा दादयश्चैव बादय ।

यदि वान्तो हकारश्च प्लसौ तावन्त्यसयुतौ ॥ इति परिभाषा ।

अग्निया अयघ्ना अगा अप्रा असुरा अप्रणा अजायथा अश्वा अह्नणीयमाना etc., etc

3B हिमा होतव्या हाया हायना हारुका होचा ॥ न देपर॰ ॥ ऊत्ता॰ मकारपर ।

Colophon —इति श्रीपद्मनाभविरचित समानलक्षणं समाप्तम् ।

II The work of Nārāyana, Vilañghya

हरि रों ।

प्रणम्य भारती देवी सर्व्वसम्पत्कार परम् ।

नारायण प्रवक्ष्यामि विलङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥

एकारैकारवर्णौ यौ संहिताया विकारिणौ ।

तदन्तानि विलङ्घ्यानीत्युच्यन्ते वेदवित्तमै ॥

तदापुनेति रिक्त यत् व्यक्तानुक्त समाप्य च ।
वर्णक्रमेण गृह्यन्ते सव्याख्यान्येव तान्यपि ॥
छन्दस्य यत्पदमन्त्रापि नानापदवदिष्यते ।
निमित्तत्वेन यद्ग्राह्य गृह्यते पदमेव तत् ॥
इति परिभाषा ।
अग्ने वारे यदूर्ये के तिथये निरुक्ते जरे ।
अन एवाद्यते साङ्ग ईरतामवरेऽश्रुते ॥

6A ह्रीयते ह्वयते हव्ये हन्तवे च हरामहे ।
ह्वयामहे हरै ह्विवै नेभ्य' सन्त्वधिकानि तु ॥
इति विलङ्घ्य समाप्त ।

III The work of Saurisūnu

हरि रो ।
नत्वा विनायक देव सर्व्वसम्पत्कर परम् ।
शौरिसूनु प्रवक्ष्यामि नव नवपर पदम् ॥
लक्षणं क्रियते चापि पर नाम नवं मया ।
दुर्ज्ञानं दुष्पठ यत्तु सापेक्ष चाक्रम तथा ॥
तत्परित्यज्य सव्याख्यमकारादि च पुष्कलम् ।
नारम्भणीयमेतच्च स्वत एव व्यवस्थिते ॥
प्रसिद्धाध्ययनात्तत्र केचित् सन्दिह्यते(?) भ्रमम् ।
कुतोऽवसीयते कैश्चिन्निपुणैश्च महात्मभि· ॥
निश्चित स्वानुरूपेण लक्षणेनावसीयते ।
आदौ विकारिणो नेत पदान्तो विषयोऽस्य स ॥
अभिधेयौ च तावेव तज्ज्ञानञ्च प्रयोजनम् ।
चक्रत्रेषु तवर्गौये थकारेण विवर्ज्जिते ॥
चतुष्टये मकारे च लकारे चोपरि स्थिते ।
विकारी न पदान्तो यो मकारो नपरश्च य' ॥
दृश्यते येषु तौ ज्ञातु प्रवक्ष्यामि पदान्यहम् ।
नानापदत्वमिष्यानामिष्यते चात्र लक्षणे ॥
क्रमोपधमनिगय यत्त पर नीचमेव तत् ।

नागमश्च शके यश्च प्यचारिषमथाशकम् ॥
अयध्वमेनमित्येतत् पदषट्क विधीयते ।
नकारान्त पदं पूर्व्वमकारादिक्रमेण तु ॥
तकारान्त ततोऽनेन क्रमेणैव च गृह्यते ।
इति परिभाषा ।
अमुष्मिन्नश्ववन्नस्मिन्ननड्वानसुरानपि ॥
अकुर्व्वन्नवस नक्त ननय नदुहस्तथा ।
अधुक्त निधय नप्त न क्रीण न विप्र नपि ॥

8A इति नपर समाप्त ।

IV. अद्यादद्यादस्नीयादब्रवीदजुषत्तत ।
अस्थादस्मादसचैव मनन्य जनदर्पयेत् ॥ १ ॥

End —यत्र क्वचन तेनैव पूर्व्व सकुमपेक्षते ।
न तान्त पदमालेय नवश्लोत्तराक्षरम् ॥ ११ ॥
सगुणा वेदविदुषा रचिता कर्णभूषणा ॥
इति तपर समाप्तम् ।

V. हरि रों ।
अवर्ण्यन्यनुक्त समोप्यातिरिक्त
परित्यज्य दुष्कीर्त्तित चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेतत्
सुवृत्ति करिष्यामि विस्पष्टवाच्यम् ॥ १ ॥
ओ देववर्णसङ्कन्न सहितायां पदादिग ।
अवर्ण ज्ञातुमस्माभिरिद शास्त्र प्रणीयते ॥ २ ॥
नोदात्तो य. पदाध्याय उदात्त' सहितागमे ।
यश्चोदात्त पदाध्याये स्वरित सहितागमे ॥ ३ ॥
अघोषाक्षरत. पूर्व्व उकार साहिताश्च य ।
तेभ्य' पर पदाध्याये त्वकार स्यात् पदादिग' ॥ ४ ॥
सयोगादिगतो रेफो यश्चकारपरो न तु ।
सयोगाद्युत्तमो यश्च पदस्थस्वरितो नतु ॥ ५ ॥

10B अस्याश्चिरहभूनोहन्नक्तादोहरन्नह॰ ।

अहरश्चाहर ताहारश्चार्षे चाक्तादह ॥ ४१ ॥

अहाख्या अहरता चेत्यन्नो कृत्स्नस्य + सग्रह॰ ॥ ४२ ॥

इत्यवर्षि समाप्त ।

VI हरि ॐ ।

आग्नीध्राग्रयणाज्योपावर्त्ताग्नोन्नायुध श्रुति ।

आग्नीराहवनीयाग्नेयामामुष्यायण श्रुति ॥

12A ऋतुनाक्षप्रहत्याप्रपराश्राव्यानुवाक्यया ।

आहैतत् पूर्व्वमाङ्क्षेत्येषावर्गो सुनिर्म्मिता ॥ २० ॥

तितिणी-फलसम्भूता सर्भाधिपतियज्वना ॥ २१ ॥

इत्यावर्गो समाप्ता ।

हरि ॐ ।

VII The work of Śrīvatsāñka

मुनिमानसमन्थान-मथितागमसागरात् ।

उदिताय नमोभूयादमृतामरारये ॥

गुणत्रयविहीनाय जगत्रयविधायिने ।

श्रुतित्रयदृशे ग्रन्थत् पुरत्रयमथे नम ॥ २ ॥

नमस्कृत्य विनेतार विघ्नानामनुग्रिष्यते ।

अनिग्यमिग्यसादृश्यात् यत्सन्देहास्पद पदम् ॥ ३ ॥

भि-र्घ्रा-भ्य -सुभिरर्वागोभाग कृत्स्नभागदीर्घ च ।

नित्य विहाय नेग्य गोगी सुरदुदुचेतिभि श्रुता ॥ ४ ॥

18A एवानिग्यपदाना पदवी सन्दर्शिता सुगा सुधिया ।

दैवमनीषिसुतेन श्रीवत्साङ्केन तैत्तिरीयाणाम् ॥ १०० ॥

इत्यनिग्य समाप्तम् ।

VIII हरि रों ।

इमे मयोभ्र प्रथममहमस्मि द्वितीयटतीयटतीयस्या या पुरस्तादमावास्या रात्र्या फलीकरणहोम सोमस्याह यदृते चित्तामन्दसाना ग्रम्मैवर्म्मेद प्रजावती ॥ अन्यत्र प्रजापति॰ ।

It ends —

कारा त याग्रेरग्ने वृहस्पतिसुतस्य द्वादशमु माविन्न विश्वा अग्निश्च चत्वार्य्येशीति ॥

इति षड्विंशति सूत्रम् ।

The name Sadvinsati-suttra is rather misleading As shown above, the MS contains a number of tracts, relating to the grammar and pronunciation of the Taittiriya samhita, of which the Sadvinsati-suttra is the eighth and last, which led the ignorant scribe to suppose that the whole MS was Sadvinsati-suttra, and, accordingly, he marked every leaf of it with the letters ष सू

489.

6175

Substance, country made paper 9¼×5 inches Folia 10 Lines, 10 on a page Character, Nagara of the early 19th century Appearance, old and discoloured

Contains three tracts —

I On the motions of the hands, marking the rise and fall in the recitation of the Vedic mantras (Krsnayajuh ?) It is accompanied by a commentary

Colophon —

6A हस्तस्वरसंग्रह समाप्त ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

नित्योभिनिहत-त्तैप्र-पूर्व्वोदात्तस्य संग्रह ।

क्रियते हस्तविन्यास [ ] भेदोच्चारणसिद्धये ॥ १ ॥

यदेकस्मिन् पदे स्वार-पूर्व्वोदात्तो न विद्यते ।

संहितायामयं तस्मादिदमित्यवगच्छत ॥ २ ॥

Comm

अयमर्थ । यद्यस्मात् कारणात् स्वार-पूर्वोदात्तो न विद्यते प्रचयत्वं सिद्धं । यथा । वीर्य्याणि । अत· कारणादुदात्तप्रचये सन्देहो नास्ति ।

After the second verse, it quotes only the parts of the kārikās, as it explains them In Fol 5B, we get the number 9 Then we have another kārikā and its commentary, unnumbered

II In 6B the second tract begins—the object of which is given in the following lines —

अतीन्द्रियार्थ-विज्ञान प्रणम्य ब्रह्म शाश्वत ।
तैत्तिरीय्यपदादीना वक्ष्यामि स्वरसग्रहम् ॥

It consists of 55 Kārikās and ends in 9A

Col —स्वरपञ्चाशत् समाप्त

III *Beg* —प्रणम्य नारायणपादपङ्कजे समस्तलोकचिन्तमूर्त्तिहारिणे ।
करिष्यते वेदपदानि पाठतो निरूप्य चोच्चस्वरवर्णयो मया ॥ (?)

It is incomplete There are 35 kārikās and the first four letters of the 36th

490.

569 **स्वरमञ्जरी ।** *Svaramañjarī*

By Narasimha Sūri, son of Rudra Ācārya

For the manuscript see L 1429 and for the work see *I O Catal No 701

An elementary treatise on Vedic accents It quotes and explains the Sūtras of Pānini with reference to accents of the Black Yajurveda

Post-Colophon statement —

स्व(स)भ्यस्तोज्ज्वलशब्दशास्त्रनिचयो निस्तीर्णशब्दार्णव
सत्कौशिन्यकुलोद्भव' स्फुटमतिर्नाम्ना नृसिंह सुधी ।
बालानामवबोधनाय विविधान् ग्रन्थान्वेक्ष्यादरात्
वेदोदाहरण-प्रपञ्चचतुरामाख्यत् स्वरप्रक्रिया ॥
नृसिंहाय नम ॥ शुभमस्तु ॥
यथा प्रती तथा लीखी मम दोष न दीयते ॥
संवत् १७२३ ॥

In leaf 83A occurs the following —

नित्यस्वाध्याय-निष्णातैर्निर्वाच्य शब्दवादिभि ॥
शाखेय तैत्तिरीयाणा बहुधावर्त्त्य धीमता ।
दृष्टस्वरोदाहरण नृसिंहेन विपश्चिता ॥

शब्दविद्या प्रशसाहक् ॥ सक्तुमिवेति ॥ तत्प्रतिप्रार्थनार्थादेवीवाचमिति अनयोरयमर्थ' । यत्र शब्दशास्त्रे धीरा विवेकिन । तितउना चालनीपात्रेण सक्तुमिव वाच पुनन्त शोधयन्त' अक्रत व्याकृषत । अत्र सखाय स्निग्धाऽसख्यानि सखित्वफलानि जानते । विन्दति । एषा वाचि भद्रा लक्ष्मीर्निहितेति देवाः ॥

491

1155 लक्षणरत्न । *Laksana Ratna*

By Vaidyanātha Bhatta

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara Date, Sam 1672 Appearance, old Complete

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

अम्भोजसम्भूतगभीरनाभी
विभूतिकेली भवनाय मानम् ।
विद्याविशुद्धौ विबुधा श्रयध्व
विद्यावदग्रेसर-वैद्यनाथम् ॥ १ ॥
आखुवाहन-सेनानी-पार्व्वती-परमेश्वरान् ।
सकलश्रेयस सिद्धौ सन्तत प्रणमाम्यहम् ॥ २ ॥

यजुषि प्रतिपच्छाशत्पदादिनिहताकार-पदान्तनकारयोः पदान्ततकारप्रग्रहयोरिङ्गपदाद्याकारयो सहितावसानस्य च सा+तपत्वणत्वयोश्चैकादेशे उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकाराणा च पदान्तसमानाक्षरे दीर्घत्रयस्य च समविषमसङ्ख्याद्योतक विसर्ज्जनीयसङ्ख्याप्रतिपादक प्रतिपच्छाशदेकैकाक्षर प्रत्यनुवाकमेकैक वाक्य लक्षणरत्न वक्ष्याम ॥ तत्र प्रवर्त्तका वर्णा अकाराद्युकार-पर्यन्ता लुतवर्ज्जिता' स्वरा' पञ्च । अकाराद्यौकार-पर्यन्ता ऋलृ-वर्ज्जिता स्वरा पञ्च ॥ कगौ चजौ डडौ तदौ पवौ मनौ लवौ

ग्रसौ चेति। अत्र द्वन्द्वसमासयुक्त्या तत्तल्लक्ष्यद्वन्द्वं संहृत्य एकरूपतो विगणय्य समविषमसंख्या द्रष्टव्या। पदादिनिहृताकारपदान्त-नराकौकद्विके समौ। चद्विके विषमौ॥ पदान्ततकारप्रगृह्यौ टद्विके समौ। तद्विके विषमौ। इग्यणपदाद्याकारौ पद्विके समौ। मद्विके विषमौ॥ एतल्लक्ष्यद्वन्द्वत्रयमपि लद्विके समं। शद्विके विषमम्। यत्रैकं लक्ष्यद्वन्द्वं समं वा विषमं यदि तत्र तदितरोभयलक्ष्यद्वन्द्वन्तु तद्विपरीतं स्यादिति ज्ञातव्यम्॥ द्विकानामष्टकानां पूर्वोत्तरवर्णौ क्रमात् संहितावसान-समविषमसंख्यासूचकौ। द्विकाष्टकस्य यकार-वकाराऽन्यतरसंयोगे साहितवत्वगत्वयोर्वैषम्यं द्रष्टव्यं। तत्संयोगा-भावे सममेवेति ज्ञातव्यम्॥ द्विकाष्टकस्य रेफसंयोगं एकादेश उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकाराणां वैषम्यं द्रष्टव्यं। तत्संयोगाभावे सममेवेति ज्ञातव्यम्। पदान्तसमानाक्षरदीर्घत्रयमपि पूर्वस्वर प+च+चके समं उत्तरस्वरपञ्चके विषमं॥ विसर्ज्जनीयान् पञ्चकान् पञ्चकान् कृत्वा गणनाया अन्त्यस्वरपञ्चके अकारादिभिरुकारादि-भिश्च क्रमात् एकद्वित्रिचतुःपञ्चविसर्ज्जनीयसंख्या द्रष्टव्या॥ अत्र मपरस्वरमपि विसर्ज्जनीयाभावज्ञापकं। अत्राखण्डमाङ्पदं लक्ष्यं न भवति॥ लक्ष्याभावे समो भवेदिति ज्ञातव्यम्। इत्यन्तोपसर्गाः पदान्तलक्ष्येषु न गणनीया।

इति वेदविज्जनसम्मत-श्रीवैद्यनाथभट्टविरचितलक्षणरत्नपरिभाषा समाप्ता। ॐ

It ends thus —

गावो वा एतत् सत्र॥ पौठाश्याचातल्ये। श्रौती। शाक्य। लाकी। द्यपू। मूल्यू तैता। लोटूपिजो। शिचौल्यकैत्या। ताम्पोचे मी। ला। लशौ। शोम्मि। क्षि। चे। ल्याटाशि। शै। टौ। ल्यु। चम्यु। के। त। शा। टोढू। मि। श्रोमु॥ ५॥ १॥ ७॥ कमि॥ हरि रों ३॥

The last Colophon —इति श्रीवैद्यनाथभट्टविरचिताया वेदविद्भि सम्मतलक्षणरत्नं समाप्तं॥

श्री॥ शुभमस्तु॥ श्री॥ क॥

Post Col —सवत् १६७२ समये आषाढमास-शुक्लपक्षसप्तम्या शुक्रे वारायाम्या लिखितम् ॥

श्रीगणेशाय नम ॥

On the reveise of the last leaf

पुस्तकमिद श्रीविनायकदीक्षितानाम् ॥

This is a short work which serves the same purpose for the Yajurveda as Padagādha, Caturjñāna, etc , does for the Rgveda

492.

10519 **मानवशुल्वभाष्य ।** *Mānava Śulva-Bhāsya* (with the Text)

(Being the earliest comm on the Mānava-śulva sūttra).

By Śivadāsa, son of Nārada

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 32 Lines, 10 12 on a page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beginning —

ॐ नम श्रीढुण्ढिराजाय ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नम' ॥
श्रीविश्वेश नमस्कृत्य विश्वेश जगता गुरु' ।
पादपद्मं पितुर्नत्वा नत्वा वै याज्ञिकान् द्विजान् ॥
आसीत् पुरा पण्डितपूज्यपाद श्रीठाक्वयो यज्ञसमूहकारी ।
आनीय येनैव गोनामशुक्री प्रवर्य्यकृत्य प्रथित हि यज्ञे ॥
तदन्वये याज्ञिककीकशर्म्मा यज्वा वदान्यो विदुषा वरिष्ठ· ।
तत्पुत्रपुत्र किल नारदाख्यो वेदार्थवेत्ताऽपर एव शम्भु ॥
तस्यात्मज· शङ्करभट्टनामा तदग्रजोऽह शिवदासशर्म्मा ।
काश्या स्थितो मानवशुल्वभाष्य कुर्वे यथार्थं श्रुतिसूत्रमूलम् ॥
निरालम्बस्य शुल्वस्य पूर्वैरव्याकृतस्य च ।
तस्य व्याख्या कथ कर्त्तु शक्नुयामतिमन्दधी' ॥
तथापि क्रियते किञ्चिच्छोधयिष्यन्ति याज्ञिका· ।
अकरणान्मन्दकरण श्रेष्ठमाऊर्मनीषिण ॥
सपाद्य गणितज्ञान शुल्वशास्त्र समारभेत् ।
अन्यथा सकल ज्ञानं शुल्वस्यैव न जायते ॥

सन्ति शुल्वान्यनेकानि तद्भाष्याणि बहून्यपि ।
मैत्राणा चैकवाक्यत्वं बोधायने न दृश्यते ॥
तस्माद्बौधायन शुल्व लिख्यतेत्र क्वचित् क्वचित् ।
स्वीयशुल्वस्य सम्मत्यै पठता ज्ञानवृद्धये ॥

तत्र तावत् सकलधर्म्मशास्त्रप्रवर्त्तकस्वायम्भुवो मनुर्मैत्रीशाखाया श्रौतसूत्र विधाय तत्र क्रियमाणवेद्युपयोगितया शुल्वसूत्र कुर्व्वन् आदौ रज्जुलक्षणमाह ॥

पार्श्वमानी समा त्रिगुणा रज्जुसुभयत पाशामस्थूलामार्द्रमायतशुल्का प्रतिमुक्तामयूखा मिनुयात् अस्यायमर्थ । पार्श्वे मीयते यया सा पार्श्वमानी ता ।
etc , etc

5B, इति श्रीनारदात्मजशिवदास-विरचिते मानवशुल्वभाष्ये परिभाषाखण्ड' प्रथम ।

7A, इति श्रीपाकयज्ञिकी-वेदी-साधन-शुल्वसूत्रव्याख्याने द्वितीय' खण्ड· ।

12B, इति श्रीनारदात्मज० साङ्गदर्शपौर्णमासिकी-वेदे साधनसूत्रव्याख्याने तृतीय· खण्ड· ।

16B, इति श्री नारदात्मज० वारुणप्रघासिकीवेद्यादिपाशुकीवेद्यन्तसाधन-शुल्वसूत्रव्याख्याने चतुर्थखण्ड ।

Beg (12B) अथ चातुर्मास्यसस्थाया वारुणप्राघासिकयजनसाधनभूतयो-र्मारुतीवारुणीवेद्योर्युगपत्साधनप्रकारमाह ॥

16B तिर्यक्पात्राणा द्रोणकलशादीना सोमे उपयोगात् तत्स्वरूप शुल्व-सूत्रदिति ।

21A. इति श्री नारदा० पञ्चम खण्ड ॥

25A इति श्री नारदा० सदोहविर्द्धानाग्नीध्रसाधनविधायक षष्ठ खण्ड' ।

32A इति श्री (The names are blurred over with ink) अष्टावक्रीये (?) (written on the margin in a later hand) सशिरस्क-प्रथमाग्निसाधन-सूत्रव्याख्याने सप्तम खण्ड ॥

तुर्थपुरुष शिरोविधायेति मनुनोक्त सूत्रस्यायमर्थ । The explanation continues to the reverse of the last leaf which contains an illustration of an altar.

493.

3493

The fourth patala of the Kāthaka srauta sūttra

Substance, country-made paper 7×3½ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 60 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

This patala of the Kāthaka srauta sūttra, which is generally supposed to be lost, contains directions for two different sacrifices, one the Divahsyenīyāga and the other Apādyāyāga

See Cs Vol I, 424

494.

416 **भारद्वाजीय पैतृमेधिक सूत्र ।** *Bhāradvājīya Paitrmedhika sūttra*

For the MS see L 1395 and for the work see Burnell 20B.

The statements in L are not all correct The Sūtra in 24 sections comes to an end in line 3, leaf 18B Then commences an anonymous Bhāsya which abruptly ends shortly after the completion of the fifth patala

Text printed by Dr Calland in his Pitrmedhasūtrāni

495.

1388 **भरद्वाज-सूत्रभाष्य ।** *Bharadvāja Sūttra Bhāsya*

Substance, country made paper 10¾×4½ inches Folia 16 Lines on a page, 14 Extent in slokas, 650 Character, Nāgara Appearance, old

It contains a bhāsya on the Pitrmedha Sūtra of Bhara dvāja On the blank page of the first leaf, the bhāsya is attributed to Maunabhatta

It begins —

पैतृमेधिक कर्म्म वक्ष्यते पूर्व्वोक्तानि कर्म्माणि जीवता पुरुषाणा ।

जातकर्म्मप्रभृतीनि नित्यनैमित्तिककाम्यप्रायश्चित्तानि जातकर्म्माद्युप-
नयनान्तानि उभय साधयन्तीति पुरुषसंस्काराय नित्यानि ।

It ends —दर्शपूर्णमासाग्रयणार्थमिति सामर्थ्यादग्निहोत्रशेषाणि कर्म्माणि पश्वादीनि न भवन्ति। प्रोषितप्रमीत इत्यनुवाद । पलाशवल्कै-रित्येवमादि विधातुमेव कृते प्रोषितप्रमीत इति श्रुते ।

496

2206 **भारद्वाजपैतृमेधिकसूत्रव्याख्या ।** *Bhāradvāja Paitṛmedhika Sūtra Vyākhyā*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 18, of which the first is missing Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 528, by a statement in the manuscript Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

It ends —

प्रमादमरणे सद्यैव पितृमेध कर्त्तव्य । अविकारैमन्त्रैर्दारिकर्म्मणि यद्यशक्तो इति विनाशे कदाचिन्मरणे यावज्जीवश्रुतेरनपगत्वात् दारान्तरग्रहणे चाशक्तत्वात् आत्मार्थमग्न्याधेयमिति दर्शपूर्णमासा-ग्रयणार्थमिति । सामर्थ्यादग्निहोत्र । शेषानि कर्म्माणि पश्वादीनि न भवन्ति । प्रोषितप्रमीत इत्यनुवाद । पलाशवल्कैरित्येवमादि विधातुमेव कृते प्रोषित प्रमीत इति श्रुते । ग्रन्थसंख्या ५२८ ।

For the Text see Burnell 20B The work is marked आहिताग्नि अन्त्येष्टि भारद्वाज on the top of fol. 2

The second praśna begins —

9A अथात उत्तर पैतृमेधिकं व्याख्यास्याम उत्तमपुरुषेभ्य एवैतद् विधान कर्त्तव्यमित्युत्तर पितृमेधश्च सर्व्वेषा क्रियते पितृमेध-प्राप्तानामपि ब्रह्मविद्भि कर्त्तव्य इति ब्रह्ममेध इत्याचक्षते अथवा ब्रह्मनिष्ठानामिति केचित् ब्रह्मविद्भिर्विधीयत इति अथाप्युदा-हरंति श्रुत्यतराकृतिरानीयते विस्पष्टार्थं द्विजातीनामित्यारभ्य क्रतूनामुत्तम' क्रतुरित्यन्ता श्रुतिरानीता द्विजातयो ब्राह्मणा एव । इत्यादि ।

497.

1261 भारद्वाजगृह्यसूत्रम् । *Bhāradvāja Grhyasūttra*

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 25 Lines, 8 to 14 on a page Extent in Slokas, 500 Character, Nāgara Date, Sam 1796 Appearance, old Complete

Colophon in 24B .—

इति भारद्वाजीयगृह्यसूत्रात् प्रायश्चित्तसग्रहखण्डा संगृहीता इति ।

Col in 25A —इति गृह्यप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ।

Post Col —श्रीरस्तु । अनन्तकृष्णदीक्षितसुतविनायकदीक्षितानां ।

सवत् १७९६ वर्षे आषाढ शुक्ल ५ दिने समाप्तिमगमत् ।

The Kalpa Sūttra of Bhāradvāja School is very rare Pitrmedha Sūttra only of the school is generally known, having been published by Dr Caland Dr Buhler in his Gujerat Catalogue, Vol. I, p 186, mentions परिशेषसूत्र of that school, but gives no description The work contained in this manuscript is divided into 37 sections The first section contains a few sūtras identical with the first few sūttras of the Āpastamba Grhya ritual The sections are short, but there seems to be a short commentary accompanied by directions for ritual, given along with the sūttras

In the left-hand upper corner of each leaf, we have sometimes वोप, sometimes वोप भ. टी, sometimes वोपभटी, and sometimes वोपटी It seems that the short commentary is by वोपभ The colophon given above, says that only Prāyaścitta section has been picked up from the Grhya Sūttra of Bharadvāja But this statement seems to apply to that portion of the manuscript which lies between the two colophons, namely, the last line of leaf 24B and 25A This manuscript seems to reveal a large portion of Bharadvāja Grhyasūttra, hitherto considered as lost

The beginning is the same as that of Āpastamba Grhyasūttra.

End before the first colophon in leaf 24B

व्याहृतिभिर्विहृताभिर्भूरग्नये चेति प्रतिमन्त्र त्रयोदशाज्यऊती-र्जुहुयात् । होमे सर्व्वत्र अग्ने परिस्तरणमाज्यसंस्कारस्त्रुक्स्रुवसमार्ज्जनमुभयत परिषेचन कुर्य्यात् ॥ २७ ॥

The end befoie the last colophon —

औपासनादौ च वसथे इत्युपवासश्चरोश्चौपवसदिकर्म्म प्रतिपद्यते । तृतीयपक्षे होमं कुर्य्यात् । पुनराधेय तस्य प्रायश्चित्त ॥

498

446 परिभाषासूत्रम् (भारद्वाजीयम्) Parıbhāsā sūttra of Bharadvāja

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ ınches Folıa, 3 Lınes, 11 on a page Extent ın ślokas, 60 Character, Nāgaıa Appearance, fresh Com plete

It begıns thus —

श्रीगणेशाय नम ।

स्त्रियाश्चैव संस्कारार्थमौपासन । अग्निहोत्र यजमानस्येति विज्ञायते । अन्यतर पत्न्या अन्यतर यजमानस्य तयोर्य प्रथम म्रियेत तस्याग्निहोत्र पत्युर्जायाया वा सह प्रमीतयोरुभयो प्रतिषेध । अथ यद्यपत्नी एक स्यादुभाभ्या तस्य संस्कार उपासनाग्निहोत्राभ्या । अथ यद्यग्निहोत्रेण पत्नी दहति यद्येकस्मिन् यूपे द्वे रसने पत्नी विन्दत इति विज्ञायते । सा पुवद्भवति स स्त्रीवद्भवति इति विज्ञायते ।

It ends thus —

खदिरबिल्वपालाशानामिध्मदार्व्वाणि इत्यादि आज्यालाभे अजसाविक माहिष वा घृतमाज्यार्थ इत्यादि ।

इति भारद्वाजपरिभाषासूत्रम् ।

इति समाप्तम् ।

श्रीरामेश्वरार्पणमस्तु ।

HIRANYAKEŚĪ SŪTRA

499.

438 **हिरण्यकेशिसूत्रम् ।** *Hiranyakeśi sūtra*

For the manuscript see L 1375

Leaf 2B. इति हिरण्यकेशिसूत्रे प्रथमप्रश्ने प्रथम पटल ।

4B इति हिरण्य० द्वितीय ।

6A इति हि० तृतीय ।

7B इति हि० चतुर्थ ।

9A इति हि० पञ्चम ।

11A इति हि० षष्ठ' ।

12B इति हि० सप्तम पटल ।

13A इति हि० अष्टम । प्रश्न

15A इति हि० द्वितीये प्रथम' ।

16A इति हि० द्वितीय' ।

17A इति हि० तृतीय ।

18A इति हि० चतुर्थ पटल ।

19B. इति हि० पञ्चमः ।

21B इति हि० षष्ठ ।

Five lines more and the MS ends abruptly

500.

631 *The Same.*

A mere fragment containing only the chapter on Aśva medha, noticed in L. 1473

501.

2068 **मातृदत्तीय चतुःसूत्रव्याख्या ।** *Mātrdattīya Catuhsūttravyakhyā*

of the Hiranyakeśī School

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 19 Lines on a page, 11 Extent in ślokas, 600 Character, Nāgara Date, Samvat 1862 Appearance, fresh Complete.

Colophon —इति मातृदत्तीया चतुर्थसूत्रव्याख्या समाप्ता ।

Post Col —सम्वत् १८६२ फाल्गुनशुक्लाष्टम्यां ब्रह्मोपनामकेन वासुदेवेन· श्रीकाश्यां लिखितम् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

Matrdatta is hitherto known as a commentator of the Hiranyakesī Sutras only See Aufrecht Cat Cat

It contains the commentary with directions for the application, on the first four sūtras of the Chapter on Rudra. The sūtras are—

1 अथातो रुद्रस्नानविधिं व्याख्यास्याम ।

The commentary ends in 6*a*

2 अथात पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधिं वक्ष्ये ।

The commentary on the second sūtra ends in 12*a*

3 अथातोरुद्रस्नानार्चनविधिं व्याख्यास्याम ।

The commentary on the third sūtra ends in 15*b*.

4 सगुप्ते पुण्यदेशे गोचर्ममात्रे स्थण्डिले पद्मे वा लिङ्गं प्रकल्प्य पूजयेदिति ।

The commentary ends in 19*b*

The work begins यस्य निश्वसित वेदा etc

502.

3036 **प्रयोगवैजयन्ती ।** *Prayoga-Vaiyayantī*

A commentary on Hiranyakesisūttram

By Mahādeva

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 54 Lines, 9 on a page Extent in slokas 1100 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The commentary is on the 4th prasna of the Hiranyakesisūttras, which deal with animal sacrifices and is complete in 5 patalas

The last Colophon —

इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रव्याख्यायां प्रयोगवैजयन्त्यां महादेवकृतायां चतुर्थे पशुप्रश्ने पञ्चम पटल । प्रश्नश्च समाप्त· ।

It begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

हविर्यज्ञेषु नियतोपक्रमास्तु निरूपिता ।

दर्शाद्या इष्टिपर्यन्तास्तत्रारोऽथ निरूप्यते ॥ (?)

नित्याभ्यास पशु पूर्व्वमनित्याभ्यासकर्म्मतः ।

चातुर्म्मास्येभ्य एवैव सौत्रामण्याश्च पूर्व्वतः ॥

प्रश्ने चतुर्थे ऐन्द्राग्नो निरूढो विकृतै सह ॥

सर्व्वेभ्यः कामेभ्य पशुबन्धो विधीयमानो दर्शितो बौधायनेन, अर्थवादकफल आपस्तम्बेन । अत्र पञ्चेषु प्रथमप्रश्ने प्रथमपटल एव अधिकारिनिर्णयो दर्शपौर्णमासवदेव वृत्तोऽतो न व्याख्यायते । इत्यादि ।

It ends —

न्यायोपदेश्ययो केचिद्विकल्प ब्रुवते न तत् ।

युक्त न्यायो ऽनुमानन्तु श्रुतितुल्य कथ भवेत् ॥

503.

581 **ज्योत्स्ना हिरण्यकेशिसूत्रव्याख्या ।**

Jyotsnā, being a comm on Hiranyakeśi sūtra

By Gopīnātha

For the MS see L 1505

A mere fragment containing the comm on the 10th Praśna The last leaf is marked 133, but the leaves from 127 to 132 (both inclusive) are missing

504.

10494 **हिरण्यकेशिस्मार्तसूत्र ।** *Hiranyakeśismārta sūtra.*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 6$ inches Folia, 52 Lines 11, 12 on a page Extent in ślokas, 800 Character, Nāgara Date S 1731 Appearance, old and discoloured Complete

Last Colophon —इति हिरण्यकेशिस्मार्त्तसूत्र समाप्तम् ।

Post Colophon —शाके १७३१ सर्व्वधारीनाम सवछे श्रावण वद्य ८ भृगुवार तद्दिने डोंगरे-इत्युपनामकस्य त्र्यम्बकभट्टात्मजगंगाधरेण लिखित ॥ स्वार्थपरार्थं ॥ यदिशुद्धमशुद्ध etc शुभ भवतु ॥ अवन्तिकापुरि महाकालसन्निधौ सपूर्णमस्तु ॥

Beginning —उपनयनं व्याख्यास्याम ॥

सप्तवर्षं ब्राह्मणमुपनतैकादशवर्षं राजन्य द्वादशवर्षं वैश्य वसन्ते ब्राह्मण ग्रीष्मे राजन्य शरदि वैश्यमापूर्य्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रे .

6B, इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्ने प्रथम॰ पटल ।

11B, इति ॰ द्वितीय पटल । अधीत्य वेद स्नान तद्व्याख्यास्याम. ।

15B, ॰ तृतीय पटल॰—आनयत्यस्मै रथमश्व हस्तिन वा—

20A, ॰चतुर्थ पटल ॥ दर्शे चन्द्रमस दृष्ट्वाय आचम्यापो धारयमाण etc

23A, ॰ पञ्चम पटल॰ ॥ समावृत्त आचार्य्यकुलान्मातापितरौ बिभृयात्ताभ्यामनुज्ञातो भार्य्यामुपयच्छेत् ।

26B, ॰ षष्ठ पटल॰ । ता तत प्रवाहयन्ति प्रवाहारयन्ति समोप्येतमग्निमनुहरन्ति नित्यो धार्य्योनुगतोमथ्य श्रोत्रियागाराद्वाहार्य्योपवासस्वानुगते भार्य्याया यत् पूर्व्वागारं प्राप्यार्थैना सशान्ति दक्षिण पादमग्रेति हर ।

33A, ॰ अष्टम पटल ॥ गृहामाबिभीत वा स्तोय्यते ॥ शाला कारयिष्यन् ॥ पाणिग्रहणादिरग्नि॰ ॥ विष्णुर्योनि कल्पयतु ॥

33B, ॰ उपनयन विराज चैकमिषैकाग्निचिशत् ॥ (?) इति हिरण्यकेशीसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्ने समाप्त ॥—

34A, *begins* —अथात सीमन्तोन्नयन । प्रथमगर्भायाश्चतुर्थे मास्यापूर्य्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमाधाय व्याहृतिपर्य्यन्त कृत्वा धाता ददातु नो रयिमिति चतस्रो धात्री जुहोति ।

38B, इति हिरण्यकेशिसूत्रे विंशतिप्रश्ने प्रथम पटल । अथातश्चाग्नेयप्रायश्चित्त समुपस्त्जते यज्ञोपवीत्याचान्तो नाप्रीतेन शरावेणोदकमाहृत्य सभाया मध्येविदे?वनमुद्धृत्य . .सभाया॰ वाह्य तृणानि

तेन कुमारमभ्याहृत्याच्चेषु तानं निपात्य दध्ना लवणोदकमिश्रेणा-भ्युच्य . .

40A, ० विंशतिप्रश्ने द्वितीय पटल ॥ २ ॥ अथात स्थूलगवमापूर्य्य-माणपक्षे पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमाधाय संपरिस्तीर्य्य etc , etc

41B, ० तृतीय पटल ॥ ३ ॥ अमावास्यायामपराह्णे मासिकमपर-पक्षस्य वायु स्वह'सु (?) पितृभ्यो न संक्रत्य न दक्षिणाग्रान् दर्भा-नासनानि कल्पयित्वा ब्राह्मणान् शुचीनत्तभवत सम गानयुज आम-न्त्रयते etc , etc

45B, चतुर्थ' पटल ॥ अष्टका व्याख्यास्याम' ।

47B, ० पञ्चम' पटल ॥ अथात' श्रवणाकर्म्म ।

48B, ० षष्ठ पटल ॥ आग्रयणी व्याख्यास्याम ।

49B, ० विंशतिप्रश्ने सप्तम पटल' ॥ ७ ॥ अथात उपाकरणोत्सर्ज्जने व्याख्यास्याम ॥

End —० अष्टम' पटल ॥ ८ ॥ अथात उपाकरणोत्सर्ज्जने ॥ आग्रयणी व्याख्यास्याम ॥ अथात श्रवणा ॥ श्वोभूते पितृभ्यो गामालभते ॥ अष्टका व्याख्यास्याम ॥ एष तेतत ॥ भुजानान् समीक्षते ॥ ये चेह पितर ॥ अमावास्यायामपराह्णे ॥ अथातो बौधायनविहार एव ॥ अथात स्थूलगव ॥ अथात श्वग्रहप्रायश्चित्त ॥ तृतीये वर्षे चूडाकर्म्म ॥ अथ षष्ठे मास्यन्नप्राशन ॥ या देवीस्वतस्र ॥ यथैव वायु पवते ॥ अथात. पुंसवने ॥ अथात' सीमन्तोन्नयनं ॥ अथात' स्वग्रहप्रायश्चित्तं ॥ अथात' स्थूलगवं ॥ अमावास्यायामपराह्णेऽष्टका व्याख्यास्यामोऽथात' श्रवणाकर्म्माग्रायणी व्याख्यास्यामोऽथात उपा-करणोऽष्टौ ॥ अथात सीमन्तोन्नयन ॥ ये चेह पितरो विंशति ॥

Then comes the last col quoted above

505.

10583 *The Same*

Substance, country-made paper 8½×4 inches Folia, 12-41 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, dis' coloured Defective in the beginning

Fol 12 (L 1) contains the colophon of the third patala of Prasna XIX

Col —इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्ने तृतीय पटल ।

Last Col. —०विंशतिप्रश्नेऽष्टम पटल ।

506.

2704 *The Same*

Substance country made paper 9¼×4½ inches Folia 47 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 750 Character, Nagara Appearance, discoloured

The MS contains the 19th Prasna of the Hiranyakesi Grhya sūttra, which deals with the ceremony of Upanayana, and is divided into 8 patalas It also contains the first four leaves (44 to 47) of Sīmantonnayana, which abruptly comes to an end

The 19th Prasna begins —

हरि । ॐ उपनयन व्याख्यास्याम ॥ सप्तवर्षं ब्राह्मणमुपनयीत । एकादशवर्षं राजन्य, द्वादशवर्षं वैश्य । वसन्ते ब्राह्मणं ग्रीष्मे राजन्य शरदि वैश्यमापूर्यमाणे पक्षे पुण्ये नक्षत्रे विशेषेण पुन्नामधेये युग्मान् ब्राह्मणानन्नेन परिविश्य पुण्याह स्वस्त्ययनमृद्धिमिति वाचयित्वा शितस्य कुमारस्य केशान् वापयित्वा स्नातमलङ्कृत × × × वास परिधाप्य etc , etc

43B इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्न समाप्त

Leaf 44 begins —

अथात सीमन्तोन्नयन प्रथमगर्भायाश्चतुर्थेमास्यापूर्यमाणे पक्षे पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमाधाय व्याहृतिपर्यन्त कृत्वा धाता ददातु नो रयिमिति चतस्रो धातृ जुंहोतीम मे वरुणतत्त्वायमि० इत्यादि वाचयित्वा etc , etc

ĀPASTAMBA SŪTRAS

507 & 508

988A and 988B **आपस्तम्बश्रौतसूत्रम् ।** *Āpastamba S̄rauta sūtra*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 66 Lines, 13 on a page Character, Nāgara Appearance, old

A fragment containing the first six pras̄nas (Garbe's Printed Text, vol I, pp 1-393), and another containing the eighth pras̄na (printed in Garbe's edition, Vol II, pp. 1-94) They contain all the Haviryajña sacrifices except Nirūdha-pas̄ubandha which comprises the seventh pras̄na

509.

659. *The same to the end of Pras̄na IX*

For the manuscript see L 1226

The first five leaves are missing

Continuous pagination down to leaf 82 and to the end of the fifth pras̄na.

Post Col Statement —

नारायणभट्टफुकटेन लिखापित ।

The sixth pras̄na is complete 21 leaves, the seventh in 16, the eighth in 23 leaves

Post Colophon Statement —

श्रीफुकटोपनामककृष्णभटस्य सुतेन नारायणेन लिखापितम् ।

The ninth pras̄na has 19 leaves

510

461 *The Same.* **(चातुर्म्मास्यसूत्रं वा चातुर्म्मास्यप्रश्नः) ।**

For the manuscript see L 1358

Post Col —इद चातुर्म्मास्यसूत्रपुस्तक मौन्योपनाम-वैद्यनाथभट्टेन मौल दत्त्वा गृहीतम् । साक्षी उपाध्या ॥ स १८६४ भाव ८ बुधदिने ।

511.

2636 *The Same* (Prasna VIII)

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 6 Lines, 17 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

This is the eighth prasna of the Āpastamba Srauta Sūttra, printed in pp 1 to 94 of the second volume of Dr Richard Garbe's edition

512

8508 *The Same*

(Prasna IX, Vidhyaparādhanimitta-prāyascitta)

Substance, country-made paper 10×3½ inches Folia, 14 Lines, 9 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Colophon —श्रुतिलक्षणमापस्तम्बसूत्रे नवम प्रश्न समाप्त ।

512A.

1199 *The Same*

Country made paper 9×4 inches Lines, 8 on a page Nāgara

513.

648 *The Same*

The codex contains prasnas 10 to 15 of the Āpastamba sūttra

For the manuscript see L 1227

The 10th prasna agrees with that in Dr Garbe's edition After the close of the thirty-first or the last kandikā, the pratīkas of all the kandikās are given in the reverse order

The 11th prasna in this manuscript is the same as the 15th in Garbe's edition, complete in 21 kandikās, at the end of which come the pratīkas of the kandikās in reverse order

The 12th prasna in this manuscript wrongly called 13th in the chapter colophon, is the same as the 11th in Dr Garbe's edition, complete in 21 kandikās, ending with the pratīkas in reverse order as before

The 13th of this manuscript is the same as 12th in Dr Garbe's edition, complete in twenty-nine kandikās, ending similarly

The 14th in this manuscript is the same as 13th in Dr Garbe's edition, complete in twenty-five kandikās, ending similarly

The 15th in this manuscript is the same as the 14th in Dr Garbe's edition, complete in thirty-four kandikās, ending similarly

514.

490 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 51 Lines, 10, 11 on a page Extent in slokas, 1050 Character, Nāgara Appearance, tolerable

The MS contains (A) the seventh prasna, (B) the 10th and a portion of the 15th and (C) the 13th prasna

(A) 14 leaves from 72 to 85 containing the seventh prasna As in Dr Richard Garbe's edition of the Srauta sūtra, it comprises 28 kandikās But after the 28th kandikā there are 11 lines more in the present MS which are not found in the printed text

Post-Col Statement —

इद सोमसूत्रपुस्तक मौनिना वैद्यनाथेन स्वस्याध्ययनार्थं मुम्रा दत्त्वा गृहीत । साक्षी उपाध्या चाहे ॥

(B) Leaves 1 to 26 The 10th prasna contains 31 kandikās—the same as in Dr Garbe's edition The present MS contains 8 lines more beginning with आसदीमादाय अयातिथ्याया इत्यादि (Fol 16B) After these 8 lines commences the 15th prasna which contains 18 kandikās and two sūtras

(C) 11 leaves from 61 to 71 The 13th prasna from the middle of the 6th kandikā to the end This prasna is marked 14 in the present MS, but in Dr Garbe's edition it is the 13th

515.

992 *The Same*

(Prasna XIV)

Substance country made paper 9×3½ inches Folia, 23 Lines, 10 on page Character, Nāgara Date, Sam 1649 Appearance, old

Printed in Garbe's edition, Vol II pp 530 to 629

Post-Colophon Statement —

सम्बत् १६४९ मये लेखित आषाढवदि प्रतिपदा मन्दे तत्सत् सोनभट्टेन स्वार्थं परार्थं च ॥

516.

634 *The Same*

(Prasna XV)

Substance, country-made paper 10×5 inches Folia, 15 Lines, 7, 11 on a page Extent in slokas, 450 Character Nāgara Appearance, old Complete

Though called Pañcadasaprasna it agrees with Garbe's Caturdasa prasna in thirty-four kandikās

After the end of the 34th kandikā, the manuscript has, in a larger hand, 13 lines, after which comes the col इत्यापस्तम्बसूत्रे पञ्चदशः प्रश्न ।

517.

1282 *The Same* (चयनप्रश्नः) ।

Substance, country made paper 10×4½ Folia, 23 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Appearance, fresh Complete in two prasnas

Printed in Dr Garbe's edition, Vol III, pp 1-74

The 16th and 17th prasnas of Āpastamba Kalpasūtra

518.

1055. *The Same*

Substance, country-made paper 9×4½ Folia, 23 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

The 16th and 17th prasnas of Apastamba Sūtra

519

1037 *The Same* (वाजपेयसूत्रम्) ।

Substance country made paper 8×3½ inches Folia 4 Lines, 8, 10, 11 on a page Extent in slokas, 80 Character Nagara Appearance, tolerable Complete

Post-Colophon Statement —

इद पुस्तक हेमाद्रिमहादेवस्य ।

This comprises the first 7 kandikās of the 18th prasna of the Apastamba Srauta sūttra (Dr Garbe's edition, pp 75 to 84).

520

635 *The Same*

(Prasna XX)

For the MS see L 1228 It agrees entirely with Garbe's 20th prasna consisting of 25 kandikās It treats of Asvamedha

One line more after the completion of the twenty-fifth, which runs

राजार्थेन वेदिकाले प्रतायत आक्रान्वाजी पशुकाले पश्चाद्द सप्त ।

These are the Pratikas of seven Kandikas out of 25

No Colophon —

The Post Colophon —

१७ ॥ ७० ॥ आ ॥ १२ सु ।

521.

644 *The Same*

(Prasna XX)

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia 14 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 326 Character Nāgara Appearance, fresh

After the completion of the 25th kandikā the present manuscript has the following —

सौत्रामण्या मैत्रावरुण्या चामिक्षया। पञ्चाह पुरुषमेध.। अथैकेषा चैताना। गोम्दगकण्ठेन प्रथमामाहुति जुहोति। पशु-काल उत्तरत उपरिष्टादग्ने। ऋषभचर्म्माभिषिच्यमानस्य। दक्षि-णत ब्रह्मशाखाखितरेषा पशूना। गणाना त्वा गणपति हवामह इत्यभिमन्त्र्य। आक्रान् वाजी। युञ्जन्ति ब्रध्नमिति। श्वेता आदित्या। रहितो धूम्ररोहित इति। प्रतायते एकविंश उक्थ्य। नमो राज्ञे नमो वरुणायेति। विभुर्मात्रा प्रभू पित्रेत्यश्वनामानि। प्राची दिशा अध्वर्य्यवो वेदिकाले। यदमित्रा अश्व विन्देरन्। साय प्रातर्वा ब्राह्मणौ। सवित्रे प्रातरष्टाकपाल निर्वपति। अथैन प्रति-दिश प्रोक्षति। शतेन राजपुत्रै सहाध्वर्य्यु। ब्राह्मणा राजानश्च। नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते। राजा सार्व्वभौमोऽश्वमेधेन यजेत। असितवर्णाहरय सुपर्णा ॥ राजाथैन वेदिकाले प्रतायते आक्रान् वाजी पशुकाले पञ्चाह सप्त।

These are the pratīkas of the 25 kandikās in the reverse order

522

646 *The Same* (Prasna XXI)

The 21st prasna of the Āpastamba sūttra, noticed in **L. 1229**

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 17 Lines, 8, 10 on a page Extent in slokas, 350 Character, Nagara Appearance old Complete

Post-Colophon Statement —

शुभमस्तु। श्रीरामार्कण्डेयस्य पुस्तकमिद।

It is called also Dvādasāhaprasna

523

633 *The Same* (द्वादशाह प्रश्नः)।

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 9 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 270 Character, Nāgara Date, Sam 1804 Appearance, old Complete

For the manuscript see L 1229 It is divided into 25 sections, as in the printed text of Garbe Then come the pratikas of the kandikās in reverse order

एव मतऊर्द्ध । उत्सर्गिणामयन । सौर्य्यं विषुवत्युपालभ्य । इमा नुक भुवना सीषधेम । व्याख्यात उदयनीय । छिन्नकान्दे गायेता । उपाकृते माहेन्द्रस्य स्तोत्रे । दिक्षु दुन्दुभीन् प्रवघ्नन्ति । ततो महाव्रतमुपयन्ति । तत सभार्य्यं द्वौ अभिप्लवौ । गवामयनेन प्रजा भूति । अनीका व्याख्यास्याम । प्रायणीयावत् उदयनीयमुपयन्ति । अकुशलो वा अय प्रजापति । यद्दश होतार सत्रमासत । तत प्राजापत्याय मनोग्रहाय सप्रसर्पन्ति । ततो दशममह । अगृहीतो माहेन्द्र तत प्रतिप्रस्थाता । श्वो भूत एकविंश षोडशिन । तदा अग्नीध्र अग्नीधागार प्रविश्य । श्वो भूतो प्रतायते । पर मत्यो अनुपरेहि पथ्या । अन्यो वा ब्राह्मणो दीक्षित । सर्व्वइष्टप्रथमयज्ञा । द्वादशाहे नैव प्रजायते । द्वादशाहेन श्वो भूते ततो दशममह प्रायणीयवत् गवामयनेन उपाकृते व्याख्यात उदयनीय उत्सर्गिणा अयनमस्तौ ।

Col —इत्यापस्तम्बसूत्रे द्वादशाहप्रश्न समाप्त ।

Post Colophon —

लिखित भवानीशङ्करेण सवत् १८०४ ज्येष्ठशुक्ल २ सोम ।

524.

647 *The Same* (Prasna XXII)

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 18 Lines 9, 10 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Post-Colophon Statement —

श्रीरामाकर्षेयदीक्षितानामिद पुस्तकम् ॥

It is called also Ekāhaprasna

525

645 *The Same* (Prasna XXIII)

For the manuscript see L 1230 The 23rd prasna is complete in 24 kandikās, as in Dr Garbe's edition

526

632 *The Same* (सामान्यसूत्रम्) ।

Substance, country made paper 7×3 inches Folia, 4 Lines 10 on a page Extent in ślokas 70 Character, Nāgara Date (?) Appearance, old Prose Generally correct Complete

It comprises the first 4 sections of the 24th praśna of the Āpastamba sūttrā, as published by Dr Garbe

Beginning — श्रीगणेशाय नम ।

ॐ यज्ञ व्याख्यास्याम । स त्रयाणा वर्णाना ब्राह्मणराजन्ययो वैश्यस्य च। सा त्रिभिर्वेदैर्विधीयते। ऋग्वेद-यजुर्वेद-सामवेदै। ऋग्वेदयजुर्वेदाभ्या दर्शपौर्णमासौ। यजुर्वेदेन अग्निहोत्र। सर्व्वै-रग्निष्टोम·। उच्चै ऋग्वेदसामवेदाभ्या क्रियते। उपांशु यजुर्वेदेन। अन्यत्र अश्रुतप्रत्याश्रुतप्रवरसवादसम्प्रैषेभ्य। अन्तरा सामिधेनी-ष्वनूच्य। मन्द्रेण प्रागाज्यभागाभ्या प्रात सवने च। मध्यमेन प्राक्-स्विष्टकृतो माध्यन्दिने च। क्रुष्टेन शेषे तृतीयसवने च। वाकुसम्रवस्य तद्वत्॥ ऋग्वेदेन होता करोति। यजुर्वेदेन अध्वर्य्यु। सामवेदेनो-द्गाता। सर्व्वैर्ब्रह्मा। वचनादिप्रतिषेधाद्वा अन्य कुर्यात्। ब्राह्मणाना आर्त्त्विज्य॥ सर्व्वक्रतूना अग्नय सकृदाहिता। जुहोतीति चोद्यमाने सर्पिराज्य प्रतीयात्। अध्वर्य्यु कर्त्तार॥ जुहूपात्र। व्यापृतायां स्रुवेण आहवनीये प्रदानम् इत्यादि।

End —कालस्य अशेषभूतत्वात् आरम्भविभागाच्च। अर्थाया अर्थायग्नि प्रणयेत्। अप्रवृत्ते कर्म्मणि लौकिक सम्पद्यते यथा समारूढे।

Colophon —इति सामान्यसूत्रम्।

527

1078 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia 4 Lines, 8-9 on a page Extent in ślokas 70 Character, Nāgara Accented Old

528

3280 *The Same*

Substance country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia 6 Lines 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

529.

967 *The Same*

Substance country-made paper $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Six parts, each separately paged, the first part covering 8 leaves second 13, third 34, fourth 12, fifth 8, sixth 10 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1400 Character, Nagara Appearance, fresh Fragmentary

Āpastamba sūttra of the Black Yajurveda is complete in 32 praśnas or prapāthakas The first twenty-four praśnas deal with Śrauta-rites and are called the Āpastamba Śrauta sūttra The praśnas 25th, 26th and 27th are devoted to the Grhya rites and go under the name of Āpastamba Grhya sūttra Praśnas 28th and 29th refer to customs, traditional and local, and are called Dharma sūttra The 30th praśna is Śulvādhyāya and refers to the construction of sacrificial halls and altars Praśna 31st and 32nd treat of Paitrmedika rites and hence go under the name of Paitrmedhika sūttra

This manuscript contains in the first pagination, the 23rd praśna, in the second, the 24th, in the third, 25th, 26th and 27th, in the fourth, 30th, in the fifth, 31st, and in the sixth, 32nd

The whole text of the sūttras has been printed piecemeal, the Śrauta sūttra by Dr Garbe, the Grhya sūttra in Bibl Sanskritika, the Dharma sūttra by Hofrath, Dr Buhler and in Bibl Sanskritāka, Śūlvādhyāya by Dr Thibaut, and Paitrmedhika sūttra by Dr Caland

In the printed text of Dr Garbe the 24th praśna comprises 14 sections, but our manuscript has two more after the 24th

530

1249 आपस्तम्बगृह्यसूत्रम् । *Āpastamba Gṛhyasūttra*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 10 Lines 12 on a page Character Nāgara Appearance, very old Complete

Printed in Bibl Sanskritā

531

8333 आपस्तम्बधर्म्मसूत्र । *Āpastamba Dharmasūttra*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia 33 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beg —श्रीगणेशाय नम ।

I अथात सामयाचारिकान् धर्म्मान् व्याख्यास्याम ।

It consists of 11 patalas —

18B एकादश पटल —

II Then, after seven lines, we have the beginning of the second praśna, which also consists of 11 patalas.

Beg —19A श्रीगणेशाय नम ।

ॐ पाणिग्रहणादधि गृहमेधिनोर्व्रतं कालयोर्भोजनमतृप्तिश्चान्नस्य पर्वसु चोभयोरुपवास —

33A इति एकादश पटल — इति आपस्तम्बसूत्रे द्वितीयो धर्म्मप्रश्नः समाप्त ।

प्रयोजयितामन्ता कर्त्ता । चोत्त परिग्रह्य । चरिते यथापुरं । भृत्यानाम-नुपरोधेन व्याख्याताः सर्व्ववर्णाना etc

These are the Pratīkas in reverse order in 8 lines

After the eight lines, there are 7 more in a much later hand

532.

1226 *The Same*

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 29 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Appearance, tolerable

The eleven patalas of the 28th prasna of Āpastamba

Col —इत्यापस्तम्बे प्रथमे धर्मे एकादशः पटल ?

533.

1254 *The Same*

The first Dharma sūttra only, that is, the 28th Prasna of the Āpastamba sūttras

Substance, country-made paper 7½×3 inches Folia, 25, of which foll marked 5 to 8, 17 and the 21, are missing Lines 9 on a page Character Nāgara. Appearance old

At the end of the prasna, the Pratīkas of the khandas are given in reverse order, after which the initial words of the patalas are given in their proper order

534.

1153 *The Same*

Substance, country made paper 12×5½ inches Folia, 189 to 205 Lines, 16 on a page Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete in 2 Prasnas

535 & 536.

1041 आपस्तम्बीय-शुल्वसूत्रं सटीकं । *Āpastambāya Sulvasūttra with a Comm*

Substance, country-made paper 9½×3¾ inches Folia, 74 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 2300 Character, Nāgara Appearance old Complete

The commentary is by Karavinda Svāmin, for which see *infra*

For the beginning and end of the Tīkā see Stein, p 246.

The Tīkā ends in leaf 65A

Colophon — इति श्रीकरविन्दस्वामिकृतौ शुल्वटीकाया षष्ठ पठल ॥ समाप्त प्रश्न' ॥

Post Col — शक १६४[०] हेमलबो विक्रममार्गवदि एकादश्यामिन्दु-वासरे काश्या विश्वेश्वरार्पणमस्तु । दैवापरसदाशिवदीक्षितस्य पुस्तकम् ॥

In 65B begins—श्येनोपधानकारिका ।

अथ द्वितीयश्येनोपधानकारिका ।

अग्नेर्भेदाय च पक्षभित्तत्

सहस्रसंख्यापरिपूर्त्तिरेव ।

मन्त्रोपधानमाद्यन्तु प्रस्तारे वक्ष्यतेऽधुना ।

This portion is very defective It is full of lacunæ and ends abruptly

537.

2774 *The Same* (*Text only*)

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 15 Lines 10 on a page Character Nāgara Appearance, discoloured Complete

538

937 **आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः ।** *Āpastamba sūttravrtti*

By Rudra Datta

The manuscript contains only the comm on the first praśna

Printed along with the Text by Dr R Garbe in Bibl Ind

539.

1204 *The Same*

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 76 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1631 Appearance, old

Post Col .—शुभमस्तु लेखकपाठकयो· ॥

संवत् १६३१ समये आश्विन सुदि २ भृगुवासरे लिखितमिदं पुस्तकं ॥ शुभम् भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥

In a later hand —

पायादः कल्याणे । etc , etc

The present manuscript contains the comm on praśnas VI to VIII

540.

1283 *The Same*

Substance, country-made paper 11×4 inches Folia, 25 Lines, 12 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1639 Appearance, old

Printed in Dr Garbe's edition, Vol II, pp 1-94

The eighth prasna of Āpastamba Kalpa Sutra—devoted to Cāturmāsya, namely, Vaiśvadeva, Varunapraghāsa, Sākamedha and Sunāsirīya sacrifices

The comm has a different division called patalas and not kandikās In the present MS 22 kandikās are grouped in six patalas

Post Col —श्रीरस्तु ॥ भट्टनारायणसुतभट्टगोविन्दसुतकृष्णेन लिखित-मिद पुस्तकं । संवत् १६३९ समये मा, कृष्णाष्टम्यां रवौ श्रीविश्वेश्वर-सन्निधौ स्वार्थं परार्थंच ॥ ५ ॥ शुभमस्तु सर्व्वजगता । श्रीविश्वेश्वरो जयतु ॥

541.

636 सामान्यसूत्रकपर्दिभाष्यम् । *Sāmānya-suttra Bhāsya by Kapardi*

For the manuscript see L 1469

Post Colophon Statement —

लिखित नारायणव्यासोपनाम स्वार्थ च परार्थ वा । सवत् १८६६ श्रावणबद्धचतुर्थी च ।

542.

2762 आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् । *Āpastamba sutra Bhāsya*

By Kapardi Svāmin

For the MS and the work see L 1290 It contains the comm on the Paribhāsā chapter only It has the first two leaves missing

543

3215 *The Same*

Substance, country-made paper $7\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 3 Lines, 10, 12, 13 on a page Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured

It contains that portion of Kapardi's Bhāsya on Āpastamba Srauta sūttra, which relates to Naksattresti

It begins —

श्री । नक्षत्रेष्टयोऽप्यग्निर्वा अकामयतेत्यादिब्राह्मणव्याख्याता ता एकोपक्रमा एकान्वारम्भणीया नक्षत्रसत्रेण ज्योतिषामयने- नेष्टातिसमुदायशब्दचोदितत्वात् । इत्यादि ।

544.

643 **आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।** *Āpastamba sūttra Bhāṣya*

By Dhūrttasvāmī

For the manuscript see L 1231

In the Bhāsya, the prasnas are divided into patalas and not into kandikās

It contains the comm on 9 prasnas in full and a portion only of the tenth prasna

545.

668 *The Same*

For the manuscript see L 1232

It contains the comm on prasnas IX to XIV, XVI and XVII

22A इति धूर्त्तस्वामिकृतौ आपस्तम्बसूत्रव्याख्याने नवमप्रश्ने पञ्चम पटल समाप्त· ।

X ends in 34B, end दशम पटलः ।

XI ends in 42A, end अष्टम पटल· समाप्त ।

XII ends in 60A, end अष्टम पटल ।

XIII ends in 73A, end सप्तम पटलः ।

XIV ends in 108A, (दशमः पटल) But it is called in the Colophon पञ्चदश प्रश्न

Chapter XV seems to be wanting

„ XVI ends in 138A, दशमः पटल । समाप्तः प्रश्न ।

„ XVII ends in 160B, the last leaf अष्टमः पटल ।

546.

2951 *The Same* With its vrtti commentary

By Kauśikarāma Agnicit

Substance, country-made paper 10 × 5 inches Folia, 63 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 1600 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The present manuscript contains the Bhāsya and Vrtti on the eighth praśna bearing on the Cāturmāsya rites, of the Āpastamba Śrauta sūttra See Dr Richard Garbe's edition of the Āpastamba Śrauta sūttra, Vol II, pp 1 to 94

The Bhāsya begins —

चातुर्मास्यैरिष्टवाश्चातुर्मास्ययाजी तस्याक्षय्य सुकृत भवति न प्रक्ष चेतुमक्षय्य प्रोभन कृत । चतुर्षु चतुर्षु मासेषु क्रियन्ते इति चातुर्मास्यानि तद्याजिन इत्यादि ।

The sub-commentary begins —

चातुवस्य (?) चातुर्मास्ययाजिन न च प्रक्षं क्षयितुमित्यक्षय्य । इत्यादि ।

The eighth praśna of the Āpastamba Śrauta sūttra is complete in 22 kandikās, grouped in the Bhāsya and Vrtti into 6 patalas

The last Colophon —

इतिधूर्त्तस्वामिभाष्ये षष्ठ पटल । समाप्तश्च प्रश्नोऽष्टम । इति कौशिकेन रामेणाग्निचिता कृताया धूर्त्तस्वामिभाष्यवृत्तौ षष्ठ पटल । समाप्त प्रश्न ॥

547.

652 *The Same*

A gloss on Dhūrtta Svāmin's commentary on the Āpastamba sūttra by Kausika Rāma

For the manuscript see L 1233 But the description given in it is misleading The manuscript contains prasnas X—XIII, and not, as Rājendralāla says, the first four chapters See I O Catal No 304

Chapter X comes to an end in leaf 86A

The Col — दशम पटल ॥ कौशिकेन रामेण कृताया धूर्त्तस्वामिभाष्यटीकायां सोमोपोद्घातो नाम दशम प्रश्न समाप्त ।

In spite of the colophon it is wrongly called on the top of the leaf "प्रथम. प्रश्न." (in the handwriting of Mahāmahopādhyāya Kāmākhyānātha Tarkavagīsa), and accordingly the ensuing chapters XI, XII and XIII are called II, III and IV in the same hand The mistake is corrected here

Chapter XI comes to an end in leaf 114B

Col —अष्टम पटल । समाप्त प्रश्न ।

Chapter XII comes to an end in leaf 171B

Col —अष्टम पटल । समाप्त प्रश्न ।

Chapter XIII comes to an end in 211B

Col —सप्तम पटल । समाप्त प्रश्न ।

Post Col Statement —

सवत् १८६६ मार्गशीर्ष ४ गुरु लिखितं नानजी व्यासोपनाम ।
स्वार्थं परार्थं च । गुरवे नम । सावसदाशिवाय गुरवे नम ।
ग्रन्थ ४००० ।

548.

3009 **प्रयोगरत्नमाला ।** *Prayoga Ratnamālā*

A commentary on the sixth prasna of Āpastamba by Viṣnu Bhatta

For the manuscript and the work see L 4223.

Post Col. —संवत् १६४८ समये माघशुदि प्रतिपदि लिखितेति ॥
श्रीब्रह्मणे नमः । राम । राम ।

Printed in Bibliotheca Sanskrita No 15

552.

1239 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 83 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 2600 Character, Nāgara Appearance, old

It contains the commentary on the 28th praśna only of Āpastamba

553.

1040. शुल्वप्रदीपविवरणम् । *Śulvapradīpavivarana*

By Sundararāja, son of Mādhavārya

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 53 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1170 Character, Nāgara Date, Sam 1645 Complete

A commentary on Śulvasūtra of Āpastamba, complete in six chapters

This work treats of the formation of altars in sacrificial ceremonies

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

आपस्तम्बेन योऽयं व्यरचि भगवता शुल्वसंज्ञो गभीरः ।
प्रश्नार्थं तस्य भाष्यप्रभृतिषु कथितं विस्तृतं वीक्ष्य कृत्स्नम् ।
सच्छिष्योद्बोधनार्थं कुशिककुलनिधेर्माधवार्यस्य यज्वः
पुत्रः शुल्वप्रदीपविवरणमधुना सुन्दरो निर्मिमीते ॥

विहारयोगान् व्याख्यास्यामः । विहारो विहरणं चतुरस्रादिरूपेण भूमेः करणं तस्य योगा उपाया यावदायाम प्रमाणं तदर्द्धमभ्यस्या-परस्मिंस्तृतीये षड्भागेन लक्षणं करोति ।

It ends thus —

अश्वमेधप्राकृत्वेदाहार उद्धांविधामभ्यस्येत् । नेतरदारिद्रियेता-
दितश्वेदाहरेदाहृत्य क्षता तावत् प्रत्यादधीतेति ॥

Col —इति सुन्दरराजीये शुल्बविवरणे शुल्बप्रदीपे षष्ठ पटल ॥

Post Col — सवत् १६४५ दुर्मुखसवत्सरे वैशाखशुद्धचतुर्थ्यां भृगौ
लिखितम् । काश्या विश्वेश्वरसन्निधौ । सदाशिवदीक्षितदैवापर ।

554.

3024 *The Same*

Substance, country made paper 10½×4 inches Folia, 33 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured and worn out Complete in six paṭalas

A comm on Āpastamba Śulva Sūtra, Praśna XXX

The last Colophon runs —

इति श्रीसुन्दरराजीये शुल्बविवरणे शुल्बप्रदीपे षष्ठ पटल ।

For the work see L. 1459

555

650 **शुल्बप्रदीपविवरणम् ।**

By Sundararāja, son of Mādhavācārya

The leaves missing are 3, 6, 16,

For the manuscript see L 1459

556.

1253 **आपस्तम्बीय शुल्बभाष्यम् ।**

By Gopāla

The author was the son of Gārgya Nṛsiṁha Somasut, and the disciple of Vādhūla Raṅgarāja Miśra

Substance, country-made paper 13×4½ inches Folia, 30 Lines, 9, 10 on a page Extent in ślokas, 900 Character, Nāgara Appearance, oldish Complete

Beginning —

यस्य यूः प्राणिन सर्व्वे यो हेतुर्जगता सताम् ।
त यज्ञपुरुष वन्दे स्वर्गादिफलदायिनम् ॥
बाधूलान्वयरत्नराजैविदुष. शिष्येण विद्यानिधे-
र्गार्गश्रीन(ा)रसिंहयज्ञतनयेनोद्ग्राहिणी निर्म्मला ।
आपस्तम्बमुनीन्द्रवक्त्रजनुषी सुल्वाह्वयाना गिरा
गोपालेन विरच्यते नयवती सद्याज्ञिकालङ्कृति ॥
मया यथासूत्रमिय यथामति
प्रणीय तेभ्य' परिदीयतेऽधुना ।
य एव सन्तो जगतीह याज्ञिका
विदूष्यता तैर्यदिवाभिनन्द्यताम् ॥
सुयोगो न्यायविद्वीम्मन् जात सुशिक्षित ।
सुल्वाना धारक सम्यक् + दयात्बोधमर्हति ॥ (?)

व्याख्यातानि दर्शपूर्णमासादीनि अविलक्षणानि कर्म्माणि तेषा यानि नानाकारपरिमाणकार्य्याणि मन्दमतिभिरस्मदादिभिर्दू प्रतिपदा निवेद्यादीन्यङ्गान्यप्रयोगेऽन्यथाप्रयोगेऽपि दोषकराणि बहुलप्रतिबन्धकानि च तेषा साधनाना विस्तरप्रतिपाद्यत्वात् पृथक् व्याख्यान प्रस्तौति । विहारयोगान् व्याख्यास्याम इति ।

End —

एव सुल्वरहस्यबोधनकरी सन्दर्शिता पद्धति-
र्ज्ञेयैषैव यत. समस्तमुपयोग्यत्रोदित कर्म्मसु ।
श्रद्धा यस्य + + श्वरादिषु + + भक्ति' + + + + +
+ सेतामवलम्ब्य शौल्वमखिल तत्व परिज्ञास्यति ॥ १ ॥
विज्ञोऽश्वता साधुपदार्थवेदिभि' सुवृत्तशीलै प्रतिमृह्यतामपि ।
इय न दीयेत हितार्थिभिर्जनैरसूयकायान्वत + + बे च ॥ २ ॥
यदुक्तमाधुनिकत्वं व्याख्यानान्तरविरोध इत्येते ।
मानविरोधाभावेनास्या दोषा' स खलु दोष ॥ ३ ॥
उपनिषत्स्मृतिनीतिविशारदा यमनुसदधते हृदि योगिन ।
स्वविषया मम भक्तिमचञ्चला स तनुताद्भगवान् मखपूरुष' ॥ ४ ॥

विधिविष्णुशिवादिन्द्रदेवता आपस्तम्बमहर्षीस्तथा परान् ।
प्रणमामि गुरून् महीसुरानपि नित्य सुकृताभिवर्द्धनात् ॥ ५ ॥

अत्र चत्वारः श्लोका ।

Colophon — इति श्रीमद्वाधूल—श्रीरङ्गराजमिश्रशिष्यस्य गार्ग्यश्री-
नृसिंहसोमसुत्सुतस्य गोपालस्य कृतापस्तम्बशुल्वरहस्यप्रकाशने
भाष्ये षष्ठं पटल ॥

आलोच्य मूलमानानि गोपालो यदरीरचत् ।
समास तदिद भाष्य शुल्वतत्वप्रकाशनम् ॥

557.

2888 आपस्तम्बीय-शुल्वसूत्राक्षरार्थविबोधिनी ।

Āpastambīya-Śulva-sūttrākṣarārtha-vibodhinī

By Karavindācārya

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 61 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Date, Śaka 1640 Appearance, old, brittle, mouse-eaten Complete

For a description of the work see Stein p 246 and Extr No. 183 Stein, from the majority of his colophons, calls it Śulvapradīpikā The first three of the colophons in the present manuscript call it Pradīpikā, others call it simply *ṭīkā* The author in the opening verses names it Akṣarārtha-vibodhinī which I have preferred

The Tīkā ends in 55B, with the following colophon —

इति श्रीकरविन्दस्वामिकृतौ शुल्वटीकाया षष्ठः पटल । ६ समाप्त प्रश्न ।

Post Colophon —

शके १६४[०] हेमलम्बो विक्रम मार्गे वदी एकादश्या इन्दुवासरे
काश्या विश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

After this there is a short treatise of 80 verses, entitled द्वितीयश्येनोपाधानकारिका —which comes to an end in leaf 58B, and after which there are short collections of kārikās without names.

558

10635 **बौधायनश्रौतसूत्र ।** *Baudhāyana Śrauta-sūttra*

Substance, foolscap paper 8½ × 4 inches Folia, 256 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 4600 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

I. अमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो० ।
25A (२१) प्रथमाध्याय ।

II अथोपहरण (and not उपव्याहरण as in the printed Text)
47B (२२) इति बौधायनीये सूत्रे आधानप्रश्नो द्वितीय ।

III अग्नीन् पुनराधास्यमानो भवति । 71B (३१) With an index of the Praśna

Col —इति बौधायनसूत्रे तृतीय-प्रश्न ।

IV ॐ पशुना यक्ष्यमाणो ।
87B. (११) इति बौधायनसूत्रे पशुबन्ध (४)

V वैश्वदेवहविर्भिर्यक्ष्यमाणो० ।
106B (२० The Printed Text 18) इति बौधायन-चातुर्मास्यसूत्र सम्पूर्णम् ।

VI अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो० ।
139B (३४) दशम ॥ सप्तमः प्रश्न समाप्त ॥ (The Printed Text षष्ठ प्रश्न)

VII अथातो महाराज एव बुध्यन्ते 166B (२०) इति अष्टम प्रश्न

VIII प्रसर्पन्ति माध्यन्दिनाय सवनाय ।
189A (१३ Printed Text 22) (with an index to the तृतीय सवन in a reverse order)

Col —इति तृतीयसवनं समाप्तं दशमप्रश्नं समाप्तं ।

IX उखा सम्भरिष्यन्नुपकल्पयते ।

233A (६१) ऊनविंशति बौधायनीयचयनसूत्र समाप्त ।

एकादशः प्रश्नः ।

In the printed edition, it comes after the next Prasna

X प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्नुपकल्पयते । 256B (Last col) (१८)

इति प्रवर्ग्यः ।

The printed text has two more Kandikās or paragraphs, ((1) beg अथातोऽवान्तरदीक्षां व्याख्यास्यामः, (2) beg संवत्सरमेतद्व्रतं चरेत्) included in this prasna See Prefaces to Vols I and II of the printed edition of Dr W Calland, Burnell 18B and I O. Catal Nos 284 and 285

559.

737 *The Same* **(दर्शपौर्णमासप्रकरणम्) ।**

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 12 Lines, 13 to 15 on a page Extent in ślokas, 408 Character, Nāgara Appearance, old Complete

The first prasna of the Baudhāyana Śrauta sūttra

For a description of the work see L 1554

560

742 *The Same*

For the manuscript see L 1554

The first prasna of the Baudhāyana Śrauta sūttra.

Post Colophon Statement —

इदं पुस्तकं + + न्योपनामकस्य-गदाधरेण लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ शुभमस्तु शुभम् ।

561.

1200 *The Same*

Substance, country-made paper 10¾×4½ inches Folia, 25 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Complete

562

1703 *The Same*

Substance country-made paper $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 21 Lines, 10, 11 on a page Character, Nāgara Date Sam 1548 Appearance, very old Complete

Post Colophon Statement —

वसु-वेदेषु-पृथ्वीभि संयुते त्वयवत्सरे ।
ऋतौ ग्रीष्मेऽथ वैशाखे चतुर्दश्या तिथौ रवौ ॥
लिलेख ऋग्वेदनिघेस्त्रम्बकस्य हि शङ्कर ।
सूत्र बौधायन सङ्गी रत्नणीय जनादित ॥

563

542 *The Same* (प्रश्नः द्वितीयः) ।

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 3 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 110 Character, Nāgara Appearance, old Fragment

It begins with — अथोपव्याहरख विज्ञायते क्रत्वादौ क्रतुकाम कामयीत ॥

564

772 *The Same* (आधानप्रकरणम्) ।

For the MS. see L 1564

It contains the second praśna of the Baudhāyanīya sūttra complete in 22 sections

Rājendralāla calls it an anonymbus manual "according to the rules of Baudhāyana"

The portion of the sūttra under notice covers pp 34 to 68 of Dr Caland's edition.

But the praśna in Caland's edition ends with Kandikā 21, while in the present MS with K 22 For what is ninth in Dr. Caland's text makes up both ninth and tenth in this manuscript

Besides, the two (the MS and the printed edition) do not often agree in the commencing and in closing sections For

instance, the eighth in this manuscript ends पितरो ह्वेविति इत्यथोल्मुकमादत्ते, but that in Caland ends. पितरो ह्वेविति Again section 14 of Caland ends वत्सतरी ददाति, whereas the corresponding section in this MS ends ते प्रतिगृह्णाति ।

Post Colophon Statement —

शके १६७८ सवत्सरे १८१४ सर्वजित्संवत्सरे भाद्रपद शुक्ल-
तृतीया बुधवासरे इद पुस्तक लिखित तोवाडीजीवनराम ।

565.

1348 *The Same*

Substance, country made paper 9¾×4½ Folia, 12 Character, Nāgara Appearance tolerable

Printed by Dr W Caland, Vol I, pp 34—68.

After the colophon there are the first two lines of the next praśna (III)

566.

1331 *The Same*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia 23 ritten in two different hands The second and larger hand begins in leaf 3B, and continues to the end of the manuscript Character, Nāgara Appearance, oldish All omissions of the scribe are supplied on the margin

The arrangement of sections is slightly different from that of the printed text of Dr Caland This covers pages 34 to 68 of Dr Caland's edition

567.

474

Ādhāna Baudhayanī or Adhānaprakarana according to the School of Baudhāyana

For the MS see L 1844

Post Col —श्रीरस्तु संमत् १८७३ सर्वजित्संवत्सरे फाल्गुनकृष्णप्रतिपदा चन्द्रवासरे प्रथमप्रहरे लेखनसमाप्तम् । भारद्वाजगोत्रोत्पन्नं खण्डे-

रावचौमखाजौश्रौगोदेकरेण यथामति लिखितं। शुद्धाशुद्धदोष-
मस्माभि न दीयतां ग्रहस्थोऽहम् ।

This is a manual based on the second prasna of the Baudhāyana sūttra, but is put here among the sūttras

568.

1031 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 48 Lines, 7 to 9 on a page Extent in slokas, 980 Character, Nāgara Appearance, old

Another copy of 474, apparently incomplete at the end

It ends —

अनुराध पूर्वाषाढ उत्तराषाढ धनिष्ठा ॥

569

1101. *The Same* (तृतीयप्रश्नः) ।

Substance, country-made paper. 8½×4 inches Folia, 30 Lines, 8 on a page Extent in slokas 450 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

The third prasna only of the Baudhāyana Srauta sūttra. Printed in Bibl Ind

570.

2098 *The Same* (पुनराधेयसूत्रम्) ।

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century. Appearance, discoloured

The first three sections only of Prasna III of Baudhāyana Kalpasūtra, see Caland's edition, pp. 69-72.

571.

2053 *The Same* (आग्रयणसूत्रम्) ।

Substance, country-made paper 8½×4¼ inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Character, Nāgara. Appearance, discoloured

Colophon —

बौधायनीयमाग्रयण सूत्र समाप्तम् ।

It is the 12th Adhyāya of Prasna III of Baudhāyana Kalpasūtra

See Caland's edition, Vol. I, p 82-83

572.

761 *The Same* (*Prasna IV*)

Substance, country made paper 10 × 5½ inches Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 325 Character, Nāgara Date, Sam 1814 Appearance, old Generally correct

Pasubandha is dealt with in the fourth prasna, complete in pp 107 to 127 of Dr Caland's edition of Baudhyāyana Srauta sūttra

Post Col —

संवत् १८१४ शके १६७९ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा इत्यादि ।

भग्नपृष्ठकटिग्रीव etc

सर्व्वजितनामसंवत्सरमिति भाद्रपदशुक्लपक्षचतुर्थीमन्दवासरे ।

573.

1201 *The Same*

Substance, country made paper 10 × 4 inches Folia, 10 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Appearance, old

574

574 *The Same*

For the manuscript see L 1425.

Post Col. Statement —

श्रीब्रह्मार्पणमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

इदं पुस्तक मौन्योपकनाम वैजनाथेन मौल्यं दत्वा गृहीतम् ॥

575.

97. *The Same* (V. चातुर्मास्यसूत्रम्) ।

For the MS. see L 865

The fifth prasna, Cāturmāsya sūttra, is printed in pp 128 to 155 of Dr Caland's edition of Baudhāyana Srauta sūttra

576.

762 *The Same*

For the manuscript see L 1574

577.

1202. *The Same*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 15 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Appearance, old Complete

578.

10677 *The Same*

Substance, country-made paper 9½×3¾ inches Folia, 11 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and worn out Complete

Beginning·—श्रीमन्महामङ्गलमूर्त्तये नमः ॥

वैश्वदेवहविर्भिर्यक्ष्यमाणो भवति फाल्गुन्या वा चैत्र्या वा पौर्णमास्या । etc , etc

Colophon —(१८) बौधायनीय-चातुर्म्मास्य-सूत्रं समाप्तं ।

579

10636 द्वैधकाण्डः (बौधायनीयः) । *Dvaidhakānda*

Substance, foolscap paper 8½×4 inches Folia, 81 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 1360 Character, modern Nāgara Appearance, discoloured Complete

There are four prasnas of 10 chapters each

I उपवसथ इति । कथमु खलूपवसथ जानीयात् ।

31B, दशमोध्याय (without the Prasna col.)

II अथ चातुर्मास्यानि व्याख्यास्याम ।

52B, दशमोऽध्याय ॥ द्वितीयप्रश्न ॥

III अथातोऽग्निकल्प व्याख्यास्याम ॥

61B, षष्ठ॰। इति षड्विंशतिप्रश्न॰॥ अथातो वाजपेय व्याख्यास्याम॰।

But still Prasna III continues

67A, दशमोऽध्याय॰। इति सप्तविंशतिप्रश्नः।

IV अथात इष्टिकल्प व्याख्यास्याम॰॥

Last Col —इति श्रीबौधायनीयद्वैधकाण्डे चतुर्थ प्रश्न

(After the sixth chapter we have no chapter marks)

Aufrecht in his Cat Cat describes Dvaidha kānda, as constituting Adhy 22-25 of the Baudhāyana sūttra But his references to L 1571 and Burnell 20A do not justify the statement. For the MS described in L 1571, see *infra*, and as for Burnell's MS, its contents are the same as those of the present MS But, in the present MS as has been shown above, Prasna III is called also saptavinsati prasna (evidently as it stands in relation to the whole sūttra of Baudhāyana), I take it therefore that the present work constitutes prasnas XXIV-XXVIII, prasnas XXVI and XXVII together constituting the third section In Caland's edition, however, they form 20-23

580.

764. **बौधायनद्वैधसूत्रम्।** *Baudhāyana Dvaidha sūttra*

For the MS. see L 1571

The leaves 23 and 24 are missing, while 9 and 10 mark two leaves each

The codex contains, in the first 16 leaves, the third prasna of the Baudhāyana Srauta sūttra, complete in 31 sections.

16A. इति बौधायनसूत्रे तृतीय॰ प्रश्न।

It agrees completely with Prasna III of Dr. Caland's edition.

It contains also, in the remaining leaves, Mantraganāmnāta Prāyascitta (Prasna I, end missing) and prasnas III to V of the Dvaidha kānda of Baudhāyana

The Prāyaścitta begins —

अथातो मन्त्रब्राह्मणानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः ।

30B. *Col.*—द्वैधे तृतीयः प्रश्नः । (Praśna XXI of Caland's edition).

It is complete in 26 sections.

The Praśna IV begins —

अथातोऽग्निकल्पं व्याख्यास्यामः ।

Complete in 21 sections.

38A द्वैधकाण्डे चतुर्थप्रश्नः । (Praśna XXII in Caland's edition).

The fifth praśna begins

अथात इष्टिकल्पं व्याख्यास्यामः ।

Complete in 18 sections.

The last colophon in 47A

इति बौधायनीयद्वैधकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः । (Praśna XXIII in Caland's edition)

See the preceding number What this MS. calls Dvaidha Praśna IV is Burnell's third Praśna, and what it calls Praśna V is Burnell's Praśna IV

581.

10637 कर्मान्तसूत्र (बौधायनीय)। *Karmānta sūtra*

Substance, foolscap paper 8½×4 inches. Folia, 34 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 540 Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, old and discoloured Incomplete at the end

Beg. —पञ्चतयेन कल्पमवेक्षेत छन्दसा ब्राह्मणेन प्रवचनेन न्यायेन सङ्ख्यावर्णेनेति ।

26B (२८) इति कर्मान्तसूत्रे विंशोऽध्याय २० द्वाविंशतिप्रश्नः ।

अथसु खलु यावज्जीवप्रयुक्तानां चातुर्मास्यानामनुप्रयोगो भवतीति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यां शुनासीरीयमुद्धवा यजेत ।

34B. (१२) सप्तमोऽध्यायः ।

काउ खलु ग्रिल्यवदिभ्रा—The MS ends here abruptly
See Burnell 19B

582

499 **बौधायनीयं शुल्वसूत्रम् ।** *Baudhāyanīya šulva suttra*

For the manuscript see L 1318

4B इति प्रथम, 6B इति द्वितीय', 9B चतुर्थ', 10A षष्ठ 11A सप्तम' ।

583

1042 **बौधायनीययज्ञप्रायश्चित्तम् ।** *Baudhāyanīya Yajñaprāyašcitta*

Substance, country-made paper 10½ × 4 inches Folia, 21 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 550 Character, Nāgara Appearance, old

Baudhāyana ritual on expiations Complete in three prašnas

Beginning —

श्रीगणेशाय नम' । ॐ अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्याम' । सर्व्वत्रोपरिष्ठान् मन्त्रवत यद्यधस्तान्निपतेत् ब्रह्म-प्रतिष्ठामनस इत्येतया प्रतिष्ठाप्यैतयैव स्रुवाहुतिं जुहुयात् ।

It ends —

महाव्याहृतिरित्येके प्राजापत्यानित्येके व्याहृतीरित्येके प्रणवमि-त्येके सर्व्वानित्याचार्य्यः सर्व्वानित्याचार्य्य । १३ । श्री' ।.

Col —इति बौधायनयज्ञप्रायश्चित्ते तृतीयः प्रश्न समाप्त· ।

Post Col .—श्रीब्रह्मणाय नम' । शुभ भवतु ॥

584

56 **यज्ञप्रायश्चित्तविव रणम् ।**

By Gopal.

The MS is noticed in L 783 It is a commentary on the preceding work Baudhāyana's Prāyašcitta sūttras are

very rare Gopāla seems to have commented upon the whole of the sūttras, but the commentary on the only other portion that is known, is on the Mrgāristi.

Colophon —इति गोपालकृते यज्ञप्रायश्चित्तविवरणे तृतीयप्रश्नस्य अष्टमोऽध्याय ।

Post Col —त्रुटितो ग्रन्थ खण्ड २ संवत् १७८० फाल्गुनवदि बुधे तद्दिनेदं पुस्तक समाप्तम् । युवनल्लुखण्डखण्ड किंव तुल्य कंटि पलभिचचयज एखटे ।

585.

85 *The Same.*

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 50 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1250 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

It is a commentary on Baudhāyana's Yajñaprāyaścitta sūtrāni.

The work is described in L. 783

586.

2179 *The Same*

Substance, country made paper 10×5¼ inches Folia, 49 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1250 Character, Nāgara Appearance, fresh

587.

3223. *The Same*

Substance, country-made paper 8¾×4½ inches Folia, 5 to 8 In Tripātha form Character, Nāgara Appearance, discoloured Date, Samvat 1813

A mere fragment containing the colophons of the first three chapters of the second praśna

For the work see L. 783

Post Colophon Statement —

इदं पुस्तक महादेवदेवसुतरामचन्द्रदेवेन लिखितम् । संवत् १८१३ मि, आ क्व ५ चन्द्रे समाप्तं गोपालभाष्यम् ।

588

3224 *The Same*

By Gopāla

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folia, 4 by counting Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Leaves not numbered

A mere fragment containing the colophons·—(1) इति गोपालकृते विवरणे एकादशोऽध्याय ॥ प्रथम प्रश्न, (2) इति गोपाल० द्वितीये तृतीय, (3) इति गोपाल० द्वितीये चतुर्थं ।

589, 590

2138 **इष्टिकल्पः** or **काम्येष्टिसूत्रम् ।** *Isthkalpa or Kāmyestisūttra*

Substance, foolscap paper 9½×4¼ inches Folia, 16 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 570 Character Nāgara Date, Śaka 1697 Appearance discoloured Complete

Colophon —इति बौधायनकाम्येष्टिसूत्रं समाप्तम् ।

Post Col —शके १६९७ मन्मथनामसंवत्सरे श्रावणवद्य ४ तद्दिने इदं पुस्तकं समाप्तं । इद पुस्तक भागवतोपनामक-यज्ञेश्वरदीक्षितेन लिखित स्वार्थं परोपकारार्थंञ्च । श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु महालक्ष्म्यै नमः ।

The work begins —अथात इष्टिकल्पं व्याख्यास्यामस्तासा सकृत्प्रदृष्ट-मेव । दार्शपौर्णमासा' संस्कारा' सर्वा प्रथमा सर्वा मध्यमा सर्वा उत्तमा यथाकालं पर्वतिथ्या निर्व्वपेद्या आदिष्टस्थाना अथवा-नादिष्टस्थाना यानि पूर्व्वपक्षस्य पुण्याहान्येतत्तीर्थानि भवन्ति ।

This is the 13th Praśna of the Baudhāyana Śrauta sūttra in Caland's edition in Bibl Ind

There is a short lacuna in leaf 1 This is the इष्टिकल्प of बौधायन ।

591.

1229 बौधायनगृह्यम् । *Baudhāyana Grhya*

Substance, country-made paper 10¼×4½ inches. Folia, 133 Lines, 10 on a page Character Nāgara Appearance, old Incomplete

The Grhya Sūttra is complete in 4 prasnas, coming to an end in leaf 41A.

Then commences गृह्यपरिभाषासूत्र, with a new pagination, which ends in leaf 19, which is marked 59

Then commences गृह्यशेषसूत्र, with a new pagination which comes to the end of the 4th prasna in leaf 56 Of the 5th prasna of Grhya Sesa sūttra there is only a line

Then commences पितृमेधसूत्रम् with a new pagination from 1 to 13 It has one prasna only.

Printed in Bibliotheca Sanskrita No 32

The last two sections of the fourth prasna of the printed text do not agree with the present MS

592.

5455 *The Same*

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 132 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete at the end

It contains the Grhya sūttra, Grhyaparibhāsā sūttra and Grhya Sesa sūttra which is incomplete

593.

8626 बौधायनधर्म्मसूत्र । *Baudhāyan Dharma Sūtra*

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 34 Lines 10 on a page Extent in slokas, 1000 Character, Nāgara Complete

The last Colophon —

इति बोधायने धर्म्मशास्त्रे चतुर्थप्रश्ने पञ्चमोऽध्याय समाप्तेयं स्मृति । शुभमस्तु ।

This is, in fact, the Baudhāyana Dharmasūttra printed in Bibliotheca Sanskrita no 34 with which, however, the present MS does not agree in subdividing the prasnas In this P. I is complete in 11 adhyāyas, II in 9, III in 8 and IV in 5 It agrees with Bick Cat No 789

594

3501 **सहस्रभोजनसूत्रम् ।** *Sahasra Bhojanasūttra* of Baudhāyana

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 5$ inches Folium, one Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

The scribe's note—

वासुदेवदी० आपटेयाचे पुस्तका वरुण लिहीली स्मार्त्तसूत्र बौधायन पत्र चालीसावे पुस्तक वालक खरे ।

Often noticed

595.

2282 **देवस्वामिकृतं बौधायनीयभाष्यम् ।**
(आधानाद्यग्निष्टोमान्तम्)

Baudhāyanīya Bhāsya By Devasvāmī

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 118 The sixth leaf is missing Lines, 9 to 11 on a page Extent in slokas, 3510 Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured

From leaf 55 to the end of the MS there is a double pagination, one counting from 1 and the other from 55

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

जपादिभिरेनोनिर्हरणं कृत्वा आधानादिकर्म्माणि कुर्व्वन्ति । ब्राह्मणोक्तं कुर्य्यात् । रुद्रैकादशिनीजप कृच्छ्रादितपोभिर्गोभूम्यादिदानैः कुष्माण्डहोमैस्त्रिरात्रोपवासेन च विशुद्धात्मा सपत्नीको अग्नीनादधीत । वैशाख्याः पूर्णमास्या उपरिष्टात् अमावास्याया यस्यां तिथौ रोहिणीयोगस्तस्यां अर्द्धोदिते सूर्ये आहवनीयमादधाति

आह्वनीयस्य प्राधान्यात् वसन्ते पूर्व्वपक्षे रोहिण्या ब्राह्मण आद-
धाति ग्रीष्मे राजन्य· शरदि वैश्यः वर्षासु रथकारः वसन्ते पूर्व्वपक्षे
रोहिण्या सर्व्वेषामाधान शिशिरः सार्व्ववर्णिक· तत्रापि पूर्व्वपक्षे
रोहिण्या ब्राह्मण आदधाति ।

It ends thus —मथितामि विहृत्य चतुर्गृहीतद्वयेन मनस्वती पूर्णाहुति
च हुत्वा पुनरग्नीन् । समारोह्य स्वगृहे अग्न्यायतनेषु मथित्वा
विहृत्य काले काले साय प्रातरग्निहोत्र जुहुयात् ।

Colophon —इति देवस्वामिनोक्ते प्रोक्ते ऽग्निष्टोम समाप्त । शुभमस्तु ।

On the obverse of the first leaf·

देवस्वामी आधानादि अग्निष्टोमान्त

In fainter ink

वीरेश्वरीयं क्रीतमिद महानन्दात् ।

596

413 (बौधायन-) कल्प (-सूत्र-) विवरणम् ।

Baudhāyana Kalpasūttra vivarana

For the MS see L 1400.

But the description there is not all correct The MS contains three works mostly incomplete

A The first and most important is Bhāvasvāmī's Vivarana of Śrauta section of Baudhāyana's Kalpasūtras, leaves 16—176

B Bhāvasvāmī's commentary on Vājpeya, Rājasūya, etc , etc

C A Supplement in 3 leaves to Bhāvasvāmī's Kārikās on Vājapeya and others

A

17B, चतुर्थोऽध्याय । 19B, पञ्चमोध्यायः । 20A, षष्ठोऽध्याय· । 20B, सप्तमोध्याय· । 22A, अष्टमोऽध्याय । 24A, नवमोध्यायः । 25B, दशमोध्याय· । 26B, एकादशोध्याय· । 27B, द्वादशोध्याय· । 28B,

त्रयोदशोऽध्याय । 30A, चतुर्द्दशोऽध्याय । 31B, पञ्चदशोऽध्यायः । 32B, षोडशोऽध्याय । 33A, सप्तदशोऽध्याय । पुरोडाशी समाप्ता ।

For this portion see I.O Catal 286A

34A, प्रथमोऽध्याय । 35A, द्वितीयोऽध्याय । 36A, तृतीयोऽध्याय । 40B, चतुर्थोऽध्याय ।

43A, प्रथमोऽध्याय । 47B, द्वितीयोऽध्याय । For these 2 parts see I O Catal 286B

50B, प्रथम । 52B, द्वितीयोऽध्याय । 53B, तृतीयोऽध्याय । 55A, चतुर्थोऽध्याय । 56B, पञ्चमोऽध्याय । 57A, षष्ठोऽध्याय । 59A, सप्तमोऽध्याय । 59B, अष्टमोऽध्याय । 60B, नवमोऽध्याय । 62B, दशमोऽध्याय समाप्ता दशाध्यायी । For this portion see I O Catal 286C

63A commences —दर्शपूर्णमासव्यापार समाप्त्यानन्तर यशोविशेष उक्त-स्तत्सम्बन्धेनारभ्यते पशुना यक्ष्यमाणो भवतीति । पश्वन्तानीतिवचनात् पशौ निर्ज्ञाते शक्यानि चातुर्मास्यान्यनुष्ठातुम् सोमेऽप्येव प्राप्ते मध्यप्रपञ्चत्वात् अनन्तर तद्विवक्षया इष्टानारम्भ ।

From leaf 67 a fresh subsidiary numbering commences The colophon seems to have been lost in a lacuna

68B 2B, प्रथमोऽध्याय । 76B 10B, श्रीगणपतये नम दर्शपूर्ण-मासानन्तर चातुर्मास्येषु प्राप्तेषु अग्निहोत्रं वै दशहोतुर्निदानमित्यनेन क्रमेण प्रयोजनवान् पशुवन्ध उक्त । अधुना क्रमाच्चातुर्मास्यमुच्यते । 81B 15B, इति प्रथमोऽध्यायः । 87B 21B, द्वितीयोऽध्याय । 89B 23B, तृतीयोऽध्याय । 94A 27A, ऊहः । 96A 30A, चतुर्थोऽध्याय । 97A 31A, पञ्चमोऽध्याय । 97A 31A, षष्ठोऽध्याय । समाप्तानि चातुर्मास्यानि । प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्तीत्यादि ।

102A 37A, द्वितीयोऽध्याय । 104B 38B, तृतीयोऽध्यायः । 106B 40B, चतुर्थोऽध्यायः । 108B 42B, इति भवस्वामिकृते प्रवर्ग्यकल्पविवरणे पञ्चमोऽध्याय समाप्त । अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति ज्योतिष्टोम इति कर्म्म-नामधेय । 113A 47A, प्रथमोऽध्यायः । 117A. 51A, द्वितीयोऽध्यायः । 119A 53A, तृतीयोऽध्याय । 123A 57A, चतुर्थोऽध्यायः । 127A 61A, पञ्चमोऽध्याय । 127B 61B, षष्ठोऽध्याय । 132A 66A, सप्तमोऽध्यायः ।

136B 70B, अष्टमोध्यायः। The 136th or the 70th leaf comes abruptly to an end Then commences a new subsidiary pagination from 1 to 40, which begins —

अथातोनन्तर उषित्वा महाराच एव त्रिभागावशेषाया इत्यादि। For this portion see I O Catal 287 It ends in leaf 176 or 40 —

इति श्रीभवस्वामिविरचित समाप्तोऽग्निष्टोम ।

B

Begins —आखुवाहमखिलस्य नायक

कारणाकुलवक्त्रसंश्रितम् ।

बालचन्द्रसदृश विनायक

पार्व्वतीसुतमहं भजे तम् ॥

वाजपेयेन यक्ष्यमाण सोमसस्था कर्म्मनाम स वा एष ब्राह्मणस्य चैव राजन्यस्य यज्ञ इति दर्शनात्। न वैश्यस्य प्रदर्शनार्थत्वात् तस्यापि समदशस्तोत्रशस्त्र पृष्ठस्थाने रथन्तर। 2B इति वाजपेये प्रथमः। 4A इति द्वितीय. । 5B तृतीय। 8B. इति भवस्वामिकृते कल्पविवरणे वाजपेये पञ्चमोध्याय इति वाजपेय समाप्त । 9B इति भवस्वामिकृतौ कल्पविवरणे राजसूये प्रथमोध्याय. । 11A द्वितीय । 12A तृतीय । 14A चतुर्थः। 15B पञ्चमः। Though the leaves are marked consecutively, there must be some leaves missing here 17A पञ्चम ॥ उक्थ्य समाप्तः। 18A, षष्ठः। 18B, सप्तम इति भवस्वामिकृते कल्पविवरणे समाप्तश्च राजसूय। 19A, हरि ॐ अथात इष्टीर्व्याख्यास्याम. । 27B इष्टिकल्पे प्रथमोध्याय। 28A इति भवस्वामिकृतौ इष्टिकल्पविवरणे द्वितीयोध्याय। 28B तृतीय । 29A चतुर्थ. । 29B पञ्चमः। 30A. षष्ठ । 31B सप्तम । 32A अष्टम । 33B. नवमः। 34A दशम । 34B. एकादश । 35A द्वादश. । 35B. इति भवस्वामिकृते इष्टिकल्पविवरणे त्रयोदशोध्यायः। 2 lines after समाप्त इष्टिकल्प । 36A अथेमानि अर्थ्याचारणि। 37B प्रथमोध्याय । 38B. द्वितीय । 39A. तृतीय । 40B चतुर्थ । 41B. पञ्चम । This portion ends abruptly — स मावलित्यनुषगः जयाभ्यातावा राष्ट्रभृत. ।

C A supplement to Bhāvasvāmī's Kārıkā, on Vājapeya, etc

श्रीढुण्ढिराजाय नम ।

आचार्य्यैं कारिका तत्र भावस्वामिभिरीरिता ।

विशेषो वाजपेयेऽत्र तदनुक्तौ तदुच्यते ॥

2B इति वाजपेयकारि[का·] समाप्ता । End इत्याग्रयणम् ।

597.

307 सुबोधिनी बौधायनसूत्रविवृतिः ।

Subodhını being a comm on Baudhāyana Sūttra

For the MS see L 152

The author's name ıs gıven by Aufrecht as Mahādeva Vājapeyī

598.

2209 *The Same* (आधानसूत्र) । Wıth the text

Substance, country-made paper 9½×4 ınches Folıa, 74 Lınes, 13 on a page Extent ın ślokas, 2240 Character, Nāgara Date, Samvat 1781 Appearance, dıscoloured and worm-eaten Complete

Mañgalācarana —

शुक्लाम्बरधर विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्व्वविघ्नोपशान्तये ॥

The work begıns —

T. अथोपव्याहरणमिति

Comm —अथ दर्शपूर्णमासयोर्निरूपणानन्तरमुपव्याहरणमुच्यते ।

It ends —सतिष्ठते अग्न्याधेय सतिष्ठते अग्न्याधेयमिति ।

Comm —यद्यपि अग्न्याधेयस्य पूर्वाङ्गत्यन्ते समाप्ता वृत्ता तथापि सपरिवारस्य पूर्त्तिरत्राभिप्रेतेति ध्येयम् ।

वृत्तिराधानसूत्रस्य दक्षिणामूर्त्यनुग्रहात् ।

सुबोधिनीवृत्तिरेषा तुष्यतु प्रीयता शिव· ॥

Post Col —इद पुस्तक सवत् १७८१ भाद्रपद शुद्धतृतीया लिखितमिदं चिन्तामणिभट्टपाडकेन ।

For the Text see Caland's edition, pp 34 to 68

See the preceding number

599.

2181 *The Same* (आग्रयणसूत्र-प्रवासोपस्थानसूत्र-दर्शपूर्णमासयाजमानसूत्राणि)।

With the Text

Substance, country-made paper 8¼×4 inches Folia, 80 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 1200 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, oldish

On the obverse of the first leaf

अथ बौधायन आग्रयणस्य सूत्रस्य प्रवासोपस्थानसूत्रस्य दर्शपूर्णमासयाजमानसूत्रस्य सुबोधनीप्रारम्भ ।

On the reverse of the last leaf —

इति बौधायन ० सुबोधनीसमाप्त ।

It begins —(T) वर्षासु श्या[मा]कानामाग्रयणं करिष्यन् भवतीति ।

(*Comm*) —वर्षासु वर्षर्त्तौ श्यामाकानामेतद्धान्यसम्बन्धि आग्रयणमिद कर्म्मनाम अग्रं नव सस्या(स्या)नामग्रपाकः। अयते प्राप्नोति देवनक्षत्रेणाग्रयणं अथवा अग्र प्रथममयन प्राशनं यस्मिन् कर्म्मणि तदाग्रयणं अग्रायणमिति वक्तव्ये आर्षत्वादाग्रयणमिति युक्तं। इद कर्म्म करिष्यन् भवति कुर्यात् ।

Colophons —

18B सुबोधिन्या दशाध्यायां (?) पञ्चमोऽध्याय ।

27B इति बौधायनसूत्रव्याख्याया सुबोधिन्या दशाध्याया षष्ठोऽध्याय ।

78A दशाध्याया याजमाने द्वितीयेऽध्याये चतुर्थं खण्ड । समाप्तश्चाध्याय ।

After this, we have the following verse —

याजमानस्य सूत्रं हि व्याख्यातं शङ्कराज्ञया ।

विद्वांसस्तेन तुष्यन्तु प्रीयता मे सदाशिव ॥

Then follows the explanation of a few lines of the next chapter on *Brahmatva*

79A इति बौधायन-आग्रयणसूत्रस्य प्रवासोपस्थानसूत्रस्य याजमानदर्श-पूर्णमाससूत्रस्य सुबोधनी समाप्ता ।

After this colophon there are 17 lines on the observances in Āgrayana, when performed on days other than the full and, the new moon, as directed in Hemādri

अथ खण्डपर्व्वण्याग्रयणे कर्त्तव्ये पूर्णिमायामादौ आग्रयणं कर्त्तव्य । दर्शोत्तर नतु पूर्णमासदर्शयोर्मध्ये इति निर्णये मूलभूता श्रुतिमुदाजहार हेमाद्रि ॥ कालतत्त्वविवेचने तु इय श्रुतिर्न सर्व्वान् प्रति प्रवर्त्तते किन्तु यैर्व्रीहिभिरिष्ट्वा व्रीहिभिरेव यजेत ।

The Topic closes with the colophon —इति आग्रयणे कर्त्तव्ये ।

For the Text see Caland's edition of Baudhāyana, Praśna III, sections 12 to 22, pp 82 to 94

600

2212 बौधायनीयचातुर्मास्यसूत्रव्याख्या ।

Baudhāyanīya Cāturmāsya Sūttravyākhyā

With the Text

Substance, country made paper 9½ × 5 inches Folia, 142 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 2120 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

Comm — अथ चातुर्म्मास्यान्युच्यन्ते । तानि चतुर्षु मासेषु सपूर्य्यते । चत्वारि पर्व्वाणि तानि वैश्वदेवं वरुणप्रघासा शाकमेधा. शुना-सीर्य्यमिति तेषामेकस्मिन् फले चोदनादैककर्म्म्य तथाच चतुर्णामपि वर्णाना साधारणमुपव्याहरणं विहितं उपव्याहरणसूत्रे । स्वर्गकाम-श्चातुर्म्मास्यैर्यक्ष्य इति चातुर्म्मास्येष्विति तेषु प्रथमं पर्व्व वैश्वदेव-नामक तद्विधत्ते ।

T. वैश्वदेवहविर्भिर्यक्ष्यमाणो भवति ।

Comm. —वैश्वदेवनामकैर्हवि साध्यैर्यागैः स्वर्ग भावयिष्यमाणो भवेदित्यर्थ ।

For the Text see Caland's edition of Baudhāyana Śrauta sūttra, pp 128—155.

The MS does not give the author's name

The authorities consulted —

3A शालीकि (often quoted), भाष्ये, 9B, उपमन्यव, 18A, कात्यायन, 25A, गोपाल, आपस्तम्ब, 37B, आश्वलायन, 42B, भारद्वाज, 47A, याज्ञिका, 52A, यज्ञतन्त्रकार, 66A, धूर्तस्वामी, 80A, कर्कभाष्य, 81A, सत्याषाढ, 83B, शाकल, 88B, गौतम, 93B, कौषीतक, 96A, कल्पसार, 103A, वाजसनेयक, 119A, रुद्रदत्त, 142B, केशव।

601

1240 बौधायनीयन-क्षत्रसूत्रभाष्यम्।

Baudhāyanīya nakṣatra sūtra Bhāṣya

By Devabhadra, son of Balabhadra

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 65 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1150 Character, Nāgara Date, Samvat 1818 Appearance, fresh Complete

A commentary on the sūttras of Baudhāyana on the Nakṣatra sacrifices, which are to be found in the Prāyaścitta section of his Kalpasūttra The sūttras are given in full The author of the commentary speaks of, however, many rites which are peculiar to Kātyāyana of the White Yajurveda

Beginning —गणेशाय नमः। श्रीगुरुभ्यो नमः।

श्रीविघ्नेश मुनि बौधायन कात्यायन गुरु।
अस्मद्वदजनाना सद्गुरु च हरिशङ्करम् ॥ १ ॥
गङ्गाधरपाठकं च यागकालविवेचक।
भागीरथी मातर च पितरं बलभद्रकम् ॥ २ ॥
गर्गादियाज्ञिकान् स्त्रीयान् कपर्द्द्यादीन् परानपि।
प्रणम्य मनसा वाचा कर्मणापि च भक्तित ॥ ३ ॥
तैत्तिरीयश्रुति मूल प्रायश्चित्तप्रदीपक।
देवानन्तप्रयोग च तथा गोपालकारिका ॥ ४ ॥

प्रयोगौ केशवानन्तावापस्तम्बानुसारिणौ ।
ग्रन्थानेतांस्तु सगृह्य निजबुद्ध्या विमृश्य च ॥ ५ ॥
बौधायनोक्तनक्षत्रसत्रसज्ञाध्वरस्य तु ।
सूत्रभाष्यमह कुर्वे कातीयानुगत त्विद ॥ ६ ॥

सूत्रम् । अथातो नक्षत्रेष्टी व्याख्यास्याम ।
अत्रायमथशब्द. मृगारपरिचेष्टिभ्या ॥

End —तथैव सङ्कल्पोदाहरणादर्शनात् । बकुतरपापाक्रान्त एनोनिवर्हणार्थ
नक्षत्रसत्रेण यजेत इति चन्द्रिकाया ॥
विघ्नेशचरणद्वन्द्वमाधाय हृदि मङ्गलम् ।
बलभद्रतनूजेन देवभद्रेण धीमता ॥
कातीयाना हितार्थाय भाष्य चेद मया कृतम् ।
सच्छिप्तं पूर्व्वजैर्यस्मात् न कृत वृद्धयाज्ञिकै ॥
तेन मया स्वशाखीया युक्ता चेदपरेऽपि च ।
तुष्यन्तु याज्ञिका सर्व्वे मत्कृम परिलोच्य ते ॥
ज्ञानादज्ञानतो वापि यच्चेह विकृत मया ।
क्षन्तव्य तत्र सशोध्यं याज्ञिका अयमञ्जलि ॥
न मदीया कृतिर्यस्मात् एषा यज्ञस्य वै कृतिः ।
यथा प्रेरितवान् यज्ञ तथा विकृतवानहम् ॥
यश्च श्रम समुत्पन्नो भाष्यस्यास्य विलेखने ।
यज्ञभोक्ता विभुस्तेन प्रीयता परमेश्वर. ॥
नेत्रेन्दुवसुभूवर्षे सिते नभसि भास्करे ।
पितृभे च द्वितीयाया सूत्रभाष्यमिदं कृतम् ॥
भसत्रसूत्रभाष्येऽस्मिन् देवभद्रकृते वरे ।
सपञ्चाशत्सहस्र च ग्रन्थसंख्येयमीरिता ॥
अपरिष्कृतमेतस्य पुस्तक याम्यदिग्गत ।
अस्त्यतोऽनेन साक तत् शोध्यमेव ममाञ्जलि' ॥

Colophon — इति नागरज्ञातीय-श्रीमन्महायाज्ञिकपाठकश्रीरामचन्द्र-
सूनुगङ्गाधरपाठकवंशसम्भूत-पाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतौ बो-

धायनमुनिप्रणीतप्रायश्चित्तसूत्रान्तर्गतनक्षत्रसत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्ये द्वितीयखण्डमध्यायस्य तुरीयम् ॥ समाप्तं च नक्षत्रसत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्यम् ॥

बौधायनोक्त-नक्षत्रसत्रसज्ञाध्वरस्य तु ।
सूत्रभाष्यं पुरा कृत्वा श्रुतिसूत्रादिसम्मत ॥
कात्यायनानुसारेण कर्कदेवमतेन तु ।
श्रौतमन्त्रैश्च सयुक्तः प्रयोगो रच्यतेऽधुना ॥
तत्र ॥

Post Colophon —

संवत् १८१८ वर्षे श्रावणशुद्धदशम्या सोमवासरदिने काश्या भाष्यमिद लिखापितम् ग्रन्थकर्त्ता पाठकश्रीबलभद्रसूनुना श्रीदेवभद्रपाठकेन ॥ शुभ भूयात् ।

602

2216 *The Same*

By Devabhadra, son of Balavadra, belonging to the family of Gangādhara Pāthak, son of Rāmacandra, a Nāgar Brahmana

For the manuscript and the work see L 4180 It seems to represent the unrevised recension, which went to the south See *Supra*

The extent given by Rajendra Lal is 1206 (?)

The Date and the Scribe

शके १७४३ सवत् १८७८ शुभकृतनामसवत्सरे माघ शुद्ध ३ मन्दवासरे तद्दिने ग्रन्थसमाप्त । इदं पुस्तकं भागवतोपनामनारायणदीक्षितः वास्तव्य गोदातीरे चौके श्रीसिद्धेश्वरचरणे अत प्रस्तुतवास्तव्यक्षेत्र श्रीकाश्यां ।

Rajendra Lal's MS gives the date of composition as नेत्रेन्दुवसुमे वर्षे = 813 'of some unknown era,' but, as appears

from the previous MS, the author wrote it in 1756 A D = 1812 of the Samvat era

603 & 604

2459 **सहस्रभोजनसूत्रव्याख्या ।** *Sahasrabhojana-sūttravyākhyā*

By Bhāskara Rāya Dīksita, son of Gambhīra Rāya Dīksita, of the school of Baudhāyana

Substance, country-made paper 9½ × 4¾ inches Folia, 8 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 250 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

The author and his work

8A इति भास्कररायेण सहस्रभुजिकर्मणः ।
सूत्र विवृण्वता सम्यक् प्रयोगविधिरीरित ॥

इति श्रीगम्भीररायदीक्षितात्मज-भास्कररायदीक्षितकृता सहस्रभोजनसूत्र-व्याख्या संपूर्णा ।

1B सहस्रभोजनविधौ सूत्र बौधायनोदितम् ।
व्याकरोति शिवप्रीत्यै गाम्भीरिर्भास्करो सुधि ॥

T अथातः सहस्रभोजनविधि व्याख्यास्यामः ॥

Comm अथशब्दो मङ्गलार्थोऽधिकारार्थः पुनःप्रतिष्ठाकथनानन्तर्यार्थो वा ।
अत शब्दो हेत्वर्थ ॥

605.

8178 **शुल्वमीमांसा ।** *Śulvamīmāsnā*

By Vyaṅkateśvara Dīksita.

Being a commentary on the Baudhāyana Śulvasūttra, in three adhyāyas

Substance, country-made paper 9½ × 4 inches Folia, 83 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1660 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

26A. इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्य-साग्निचित्य-सर्वतोमुखातिरात्रसाग्निचित्याप्तवाजपेययाजि-गोविन्ददीक्षितवरनन्दनस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रसाग्निचित्यसर्वपृष्ठा-

स्रोर्यामयाजि-श्रीयज्ञनारायणदीक्षितानुजस्य तच्छिष्यतालब्धसमस्तविद्यावैशद्यस्य साग्निचित्याप्तवाजपेययाजि-श्रीव्यङ्कटेश्वरदीक्षितस्य कृतिषु बौधायनशुल्बमीमा-सायां प्रथमोऽध्यायः ।

46B इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्य०बौधायनशुल्बमीमांसायां द्वितीयोऽध्यायः ।

Last Colophon —इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्य-साग्निचित्यसर्वतोमुखाति-रात्रसाग्निचित्याप्तवाजपेययाजि-गोविन्द [दीक्षितकृत शुल्बमीमा-सेयं । पुरोहित सीतारामस्येद] ।

The enclosed portion has been added by a much later hand Hence the confusion of the author's father with the author himself

For a description of the work see I.O Catal No 291

606

1854 **बौधायनशुल्बदीपिका ।** *Baudhāyana Sulva-dipikā*

By Dvārakānātha, son of Tikā Bhatta

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 17 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Appearance, old Incomplete

See I O Catal No 292 and L 656

The text of Baudhāyana Śulvasūttra has been published with a translation and Dvārakānātha's commentary, by Dr G Thibaut, in the Pandit, Vols IX, X (1874—6)

607

1882 **महादेवपरिचर्यासूत्रव्याख्या ।** *Mahādeva-paricaryā Sūttra Vyākhyā*

Entitled Upacārasodaśa—Ratnamālā

By Sureśvara Svāmi, the disciple of Raghurāmatirtha

For the manuscript and the work see L 4137

It is on foolscap paper and not on country-made paper, as stated in there

The pratīkas only of the sūttras are gıven ın the commentary They are attrıbuted to Baudhāyana, though ın the Prayoga gıven ın the work the pecuhar Rgvedī form of repeatıng " न मम " after every homa ıs often used

608.

2106 शिवपूजासूत्रव्याख्या (बौधायनीया)

A comm on the Śıvapūjāsūttra of Baudhāyana

By Rāmacandra, son of Pānduraya

For the MS and the work see L 4263 and for a sımılar work see the next number, ın whıch only the 1st sūtra has been explaıned

Post Colophon —

इति श्रीहरिहरार्पणमस्तु। श्रीसर्व्वात्मा श्रीसीताराम लिखिता। श्लोक ६० ।

The first seven sūtras are as follows —

I अथातो महादेवस्य अहरहः परिचर्य्याविधिं व्याख्यास्यामः ।

II स्नात्वा शुचौ देशे गोमयेनोपलिप्य प्रतिकृतिं कृत्वा अक्षतपुष्पैर्यथालाभमर्चयेत् ॥

III सपुष्पोदकेन महादेवमावाहयेत्। ॐ भूर्महादेवमावाहयाम्योम्। भुवर्महादेवमावाहयाम्योम्। सुवर्महादेवमावाहयाम्योम्। ॐ भूर्भुवःसुवर्महादेवमावाहयामीति ॥

IV आवाह्यायातु भगवान् महादेव इति ।

V स्वागतेनाभिनन्दति। स्वागतमनुना स्वागतं महादेवाय एतत् आसनं कृप्तमास्तां भगवान् महादेव इति ।

VI अथ कूर्चं ददाति। भगवतोयं कूर्चो दर्भमयस्त्रिवृत् हरितसुवर्णास्तं जुषस्वेति ।

VII अथ स्थानानि कल्पयति। अग्रतो ब्रह्मणे कल्पयामि। विष्णवे कल्पयामि। दक्षिणतो(?) स्कन्दाय कल्पयामि। विनायकाय कल्पयामि ॥

पश्चिमत शूलाय कल्पयामि महाकालाय कल्पयामि । उत्तरत उमायै कल्पयामि नन्दिकेश्वराय कल्पयामि ।

609.

2105 शिवपूजासूत्रव्याख्या (बौधायनीया) ।

A comm on Śivapūjāsūttra of Baudhāyana

Substance, French foolscap paper 8½×4 inches Folia, 3 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 30 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

It begins —

भवानीशङ्करौ नत्वा गङ्गां काशीं गजाननम् ।
योगेश्वरीं शारदाञ्च भैरव+ सुखप्रदम् ॥
नारायणं पद्मभव सूर्याचार्य्यगुरूनपि ।
पूजापद्धतिक्लृप्त्बौधायनविश्वगुरूंस्तथा ।
तदीय शिवपूजाया सूत्रं व्याचक्ष्महे मुदा ।

The sūtra explained is

अथातो महादेवस्याहरह परिचर्याविधिं व्याख्यास्याम ।

It ends —इत्याह भगवान् बौधायन ।

PRAYOGAS OF MAITRĀYANĪYA MĀNAVA SŪTTRA.

610

6271 मानवसूत्रपद्धति । *Mānavasūttrapaddhatı*

Substance, country-made papeı 9½×4¼ ınches Folıa, 5 Lınes, 13 on a page Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, old and dıscoloured

A mere fragment of what appears to be a comprehensıve work on Paddhatı, based on the Mānava sūttra

4B, इति मान[व]सूत्रपञ्चमाध्याये पद्धतौ तृतीय' खण्डः ।

The fragment begıns —

अथाधानक्रमो लिख्यते ।

अत्र पौर्णमास्यामाधाने चतुर्दश्यामुपक्रमोऽरण्यादानादि पूर्णमास्या मन्थनम् । अमावास्यायामाधाने अमावास्यायामुपक्रमोऽग्न्याधान प्रतिपदि । नक्षत्राधाने च यथोक्तनक्षत्र उपक्रम ।

611

6390

Substance, country-made paper 8×3¼ ınches Folıa, 1 113 Lınes, 7, 8 on a page Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, dıscoloured

Two leaves pasted together were made one Many leaves were dısjoınted and separated We have put them together, one sıde wıth the other Foll 3, 9, 13, 14, 15, 17, and 113 are wıthout theır obverse sıdes, whıle there are seven wıthout theır reverse sıdes, vız the sıdes bearıng the page marks These must be beyond the number 113 and have been put at the end of the manuscrıpt.

It begins:—

श्रीरामाय नमः ।

श्रीकृष्णाख्यं परानन्दसन्दोहामृतविग्रहम् ।

महोऽस्तु मे महामोहध्वान्तसन्तानशान्तये ॥

प्रणम्य विष्णुमदय हर तथा गुरुं तथा ।

प्रवक्ष्यते यतेर्हितं मनोमत महात्मनः ॥

ब्रह्मचारिगृहस्थवानप्रस्थाख्यानामाश्रमाणा गाव्वत्र (?) ब्राह्म-प्राजापत्य-नैष्ठि(ष्ठी)कावार्त्ताक(?)शालीनयायावराघोरसंन्यासिकवैखानसोदुवरवालखिल्यके-नपाख्या वृत्तिभेदोक्त्योक्ताः । अथेदानीं परिव्राजकाख्यस्य आश्रमस्य कुटीचकबहू-दकहस(सहं)परमहसाख्या वृत्तिभेदा धर्मभेदोक्त्या उच्यते । एतत् सर्वं स+मायामुदर्के दर्शयिष्याम ॥ ननु ॥ यावज्जीवमग्निहोत्र गुह्यादि(?)त्यादिश्रुतिविरो-धात् कर्मसन्यासो नोपपद्यते । नैष दोषः ।

कुटुंवं पुत्रदाराश्च वेदाङ्गानि च सर्वशः ।

यज्ञ यज्ञोपवीत च त्यक्त्वा गूढश्चरेन्मुनिः ॥

इत्यादिश्रुतेः कर्मसन्न्यासस्य विहितत्वात् । विषयविभागोपपत्तेश्च विरक्ता-विरक्तत्वेन । एतदप्युदर्के निपुणतरं उपपादयिष्यामः ।

4B अतः परिव्राजकस्याश्रमस्य कुटीचकबहूदकहंसपरमहंसाख्या वृत्तिभेदा धर्मभेदोक्त्योच्यतेहनि पुष्कलम् ॥

तत्र कैश्चित् श्लोकैरधिकारः कथ्यते कैश्चित् साधारणो धर्मः कैश्चिद-साधारणः । कैश्चित् प्रासङ्गिकश्च किंचित् किंचिद्विभागः । असाधारणधर्मोक्ति प्रकरणस्याप्यविरुद्धस्य धर्मस्य सर्वत्रा+पद्धतिव्याख्याप्रकारः । तत्र 'ब्रह्मचर्यं समाप्यगृही भवेत् । गृहाद्वनी भूत्वा प्रव्रजेदित्याश्रमसमुच्चयः । ... ... यदि वेतरथा ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेदिति । अव्यवस्थितविकल्पोऽपि गृहाद्वनाद्वेति ॥ स्मृतयश्चेममेवार्थमभिदधति ... .. etc., etc.

7B इत्यादिकाठश्रुतिविहितं सन्यासप्रकारं गृहाद्वा वनाद्वा इति विहित-मव्यवस्थितविकल्पं च दर्शयिष्यन्नाह ।

प्राजापत्या निरूप्येष्टिं सर्ववेदसदक्षिणाम् ।

आत्मन्यग्नी(ग्ना)न् समारोप्य ब्राह्मण प्रव्रजेद् गृहात् ॥

इष्टीकरण-अग्निसमारोपादिप्रकारस्तु श्रुत्या विहितो भगवता बौधायनेन विवृत अथात सन्यासविधि व्याख्यास्याम इत्यादिना स एवात्रापि द्रष्टव्य । आहिताग्नेरनाहिताग्नेरपि उक्तस्तेनैवोक्त सन्यासप्रकारस्तच्छेषे तमुदाहरिष्याम ।

अथोत्तर सन्यासविधि व्याख्यास्याम ॥

उदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे पूर्व्वोक्तेन विधिना चरित्वा etc , etc , (The, explanation of अथ—Then)

10A, अत(थ) ऊ(उ)र्द्ध रौद्र संन्यास सन्यासविधि व्याख्यास्याम ॥

12A, अत ऊर्द्ध त्रिदण्डिना संन्यासविधि व्याख्यास्याम ।

वैशाख्या पौर्णमास्या उक्ताना एकेन विधिना चरित्वा etc , etc

12B, षोडश प्राणायामान् धारयित्वा उत्तीर्य वास पीडयित्वा

. . अत ऊर्द्ध इति

19A, परिव्राजकस्य संस्कारविधि व्याख्यास्याम । etc , etc

From what has been quoted above, this appears to be a very exhaustive commentary in the form of a Prayoga, on that part of *Mānava Sūttra* (Mānavadharma sūttra) which relates to *Paribrājakāśrama*—the fourth or the last stage of a Brāhmana's life It gives, before commencing the actual commentary, a long disquisition which turns on two points (1) propriety of *Karmasannyāsa* or renunciation of the world, (2) the necessity of the three stages—preceding the last—that of Sannyāsa

612.

1496 मैत्रायणीयसोमसंस्थापद्धति ।

Maitrāyaniya Somasamsthāpaddhati

Substance, foolscap paper 8×6½ inches In book form Lines, 22 on a page Folia, 71 Extent in ślokas, 2300 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

It treats of the seven soma sacrifices, agniṣṭoma and others

See I O Catal. No 399

613

1559 मैत्रायणीयगृह्य[पद्धति] ।

Maitrāyaniya Gṛhya-[paddhati]

Substance, foolscap paper 6½×8 inches Folia, 29 Lines, 21 on a page Extent in ślokas, 1050 Character, Nāgara Date, 1880 Appearance, fresh Incorrect

It appears to be a unique Paddhati based on the Gṛhya sūttras of the Maitrāyanins of the Black Yajurveda

Colophons —

5B, इति शान्तिहोम सर्व्वकर्म्मानुक्रमश्च समाप्त । अथ गर्भाधानम्, 6A, इति गर्भाधानविधि अथ अरण्याहरणम्, 6B, इति अरण्याहरणविधि, इति सीमन्तोन्नयनम्, 8A, इति जातकर्म्म, इति नामकरणविधि, 10A, अथ कर्णवेधविधि, 11B, इति अन्नप्राशनविधि, 14A, इति चूडाकरणविधिः, 17A, इति व्रतबन्ध समाप्त., 18B, इति समावर्त्तनविधि, 19B, इति समावर्त्तनगोदानविधि समाप्त, 20A, इति कन्यावरणम्, 21B, इति जामातृवरणम्, 22B, इति कन्याप्रदानविधि, 24B, इति प्रथमकर्म्म समाप्तम्, 26B, इति द्वितीयकर्म्म समाप्तम्, अथ तृतीयकर्म्मविधिर्लिख्यते, 28A, अथ चतुर्थीकर्म्म लिख्यते, 29B, इति चतुर्थीकर्म्म समाप्तम् । 29B, इति अनुक्रम षोड़श संस्कारा समाप्ता ।

इति मैत्रायणीयशाखाया गृह्ये षोडशकर्म्म। प्रथमपुरुषा की पद्धति ॥ श्रीन्टसिंहाय ॥

The two parts of this work are called Purusos
It opens with kārikās on the construction of altar

Beginning —

अथ दशकर्म्म आरम्भ[·]। सर्व्वकर्म्म-आरम्भे शान्तिकर्म्म-विधिर्लिख्यते। अथ वेदिकरणम्।

षडङ्गुलोनाश्चत्वार प्राची पश्चाच्च शया।

पूर्व्वार्द्धे+तृतीया स्यु सा वेदी पाकयाज्ञिकी ॥ अपि वा।

सप्ताङ्गुलं शय मित्वा सर्व्वत परिले(लो)खयेत्।

द्विगुणा तु पुन(र्ध)मध्येऽवुत्कारं (तु) वत वाह्या (वतु वाडवा)।

ॐ तीर्थेन सप्रविश्य एता आयतनमुल्लिखेत्।

अद्भि प्रोक्ष[ग] ततो धिष्ण्यं स्फ्येन कुर्व्वीत [त]त्त्वया।

अथ धिष्ण्यसंस्कारस्तत्र आचार्य्यस्यारभेत्। स्रुव सोदक[ ]व[ा] कमण्डलुं गृहीत्वा धिष्ण्योत्करमध्येन प्रविशति धिष्ण्योत्करस्य पश्चात् प्राङ्मुख उपविशति। तत स्रुवदण्डेन धिष्ण्यं खनति।

दक्षिणे त्रीणि खनित्वा (खित्वा) मध्ये त्रीणि तथोत्तरे।

स्फ्यं कटे गृहीत्वा तु मृत्तिकामुद्धरेत् क्षिपेत्।

सीक्षा प्ररोचयित्वा तु तत्र रेखा प्रकल्पयेत् ॥

पृथिवी-अग्नि-वायु-सोम-इन्द्र-प्रजापति ॥

लक्षणे तु कृते तस्मिन्नमे प्रणयनं भवेत् ॥

उदीची प्रथमा रेखा द्वितीया दक्षिणा स्मृता।

तृतीया चोत्तरा ज्ञेया चतुर्थी दक्षिणा पुन ॥

पञ्चमी चोत्तराश्चैव मध्ये तासा तथापरा।

धिष्ण्यप्रमाणा रेखा[ ]स्यु[·] रेखाः सर्व्वा यथाक्रमम् ॥

षोडशाङ्गुलमाग्नेयी अष्टमी सोमवायवी।

ऐन्द्री प्रजापतिश्चैव अङ्गुलैर्द्वादशभिस्तथा ॥

मध्यमेन तु या(यो)रेखा ध्रुवमार्गानुगामिनी ।
तस्याः प्रमाणं वक्ष्यामि अङ्गुलैः द्वाविंशतिस्तथा ॥
रेखानामानुपूर्व्येण देवताः सम्प्रकीर्त्तिताः ।
मध्यमाया तु + + + पूर्व्वं पूर्व्वं प्रकल्पयेत् ॥

On the reverse of the last leaf —"Sent by Dr Mitter on 10 February, 1880."

614.

61 ऋषितर्पण । *Rsitarpana*

For the description of the MS see L No 841. It is said to belong to the Maittrāyanīya sākhā

It is called ऋषितर्पणम्, but it does not actually concern itself with the details of offering water to the seven Rsis, as the title indicates It seems to deal with all the preliminaries to ऋषितर्पण, उत्सर्ग and उपाकर्म्म For in page 2A occurs the following

अद्येत्यादि पुण्यतिथौ ऋषितर्पण-उत्सर्गोपाकर्म्म-प्रारम्भनिमित्तमिमे सप्तर्षयः साहन्धतीका सुप्रतिष्ठिता वरदा भवन्तु ।

615.

5990 सप्तर्षिपूजा । *Saptarsipūjā*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 17 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nāgara Date, Sam 1826 Appearance, fresh Complete

This relates to the worship of seven Rsis with Arundhatī On the title page it is called मैत्रायणीयाना सप्तऋषिपूजा ।—

Beg —श्रीगणेशाय नमः ।

सप्तऋषि-अरुन्धतीसहितवन्धन स्थापनम् ।

The Post Colophon Statement —

श्रीरस्तु सवत् १८२६ वर्षे श्रावणमासि शुक्लपक्षे दशम्या तिथौ बुधवासरे लिखितम् । पण्ड्या दुर्लभराम नाथुराम । श्रीरस्तु । etc

617.

2078 अतिपवित्रेष्टिहौत्रम् । *Atıpavıttrestı Hautra*

Substance, country-made paper 9×4 ınches Folıa, 3 Lınes, 12, 13, on a page. Extent ın ślokas, 60 Character, Nāgara Appearance, dıscoloured Complete

It ıs a manual for the use of the Hotrı prıest for the performance of the Atıpavıttrestı Sacrıfices of the Bhāradvaja School of Black Yajurveda

It begıns —

नमः प्रवक्तेति इत्यादि समदग्र सामिधेन्य प्रोचिष्कोग्रत्तमीमर्हों पवमान सुवर्जन (?) पवित्रेणाविचर्षणि ।

Colophon —इति भरद्वाजसूत्रोक्त अतिपवित्रेष्टिहौत्रम् समाप्तम् ।

Post Col —व्याज्ये आज्यभागौ च समानौ ।

PRAYOGA OF KATHA SŪTRA

618.

1630 **काठकगृह्यपञ्जिका** or **काठकगृह्यपद्धतिः ।**

Kāthaka Gṛhyapañjikā or Kāthaka Gṛhyapaddhati

By Brahmavala, son of Mādhavadhvaryu

Substance, country made paper Bound in book form in full leather $10\frac{1}{2}\times 6\frac{1}{2}$ inches Two paginations, one from 1 to 50, the other from 1 to 65, but the writing is continuous Worm-eaten Character, modern Kasmīrī Appearance, old

Last Colophon —

इति श्रीकाठके लौगाक्षिसूत्रे चरकशाखाया गृह्यपञ्जिकाया पञ्चमोध्याय' । समाप्तेय गृह्यपद्धतिर्मन्त्रसहिता कृतिर्माधवाध्वर्युतनयब्र(ा)ह्मवलस्य ।

This is a Padhati (manual) based on the Gṛhya Sūtra of Laugākṣī belonging to the Caraka-Śākhā of the Kāthaka-sub section of the Black Yajurveda

It begins —

अथैकाग्नेः समाधान । परमेष्ठिमरणे पुत्रस्याग्निमुपसमाधानं । सर्व्वान् उपवासयेत् । अग्नि प्रज्वालयेत् । आकाशमयवूषं माषकेश (?) मयेन उदुम्बडेन कंसेन अग्निं शमयेत् । हिरण्यपाणिं सवितार वायुमिन्द्रं प्रजापति देवा अङ्गिरसो हवामहे इम क्रव्याद शमयतु अग्निम् इति ।

Colophons —

22A in the first pagination —इति यजुषि काठके चरकशाखाया लौगाक्षिसूत्रे गृह्यपञ्चिकाया चतुर्थोध्याय (?) , 29B, इति श्रीमद्यजुषि काठके लौगाक्षिसूत्रे गृह्य(ह्य)पञ्चिकाया द्वितीयोऽध्याय ।

48A इति ग्रह्यपञ्चिकाया तृतीयोध्याय ।

The fourth col is wanting

The last or the 5th col is quoted above

Authorities consulted —

(1) काठक 2A, (2) मनुस्मृति 2B, (3) ग्रह्यपद्धतौ 2B, (4) पञ्चचूडे 3A, (5) लौगाक्षि 7B, (6) ब्राह्मणम् 8A, (7) गोभिल 8B, (8) काठके लौगाक्षि 8B, (9) ग्रह्यसूत्रे 9A, (10) यजु 12A, (11) वशिष्ठ 17A, (12) विष्णुस्मृति 18B, (13) हारीत 18B, (14) प्रातिशाख्य 20B, (15) मार्कण्डेयपुराणम् 20B, (16) शौनक 32B, (17) ब्रह्मपुराण 39B, (18) ज्योतिष, (19) साङ्ख्यायनग्रह्यम् 47A, (20) शङ्ख (21) लिखित (22) आश्वलायन ग्रह्यम् 50B

(23) परिभाषा 4A, P II, (24) श्रुति 5A, (25) गौतम 6A, (26) ग्रत्समदभार्गव 6B, (27) याज्ञवल्क्य 8A, (28) अङ्गिरा 8B, (29) आचाराध्यायः 9B, (30) विष्णुधर्म्मोत्तर 22A, (31) ब्रह्मनिरुक्तम् 27A, (32) वृद्धशातातपः, (33) यम 28A, (34) मार्कण्डेय 28B, (35) कात्यायन 28B, (36) प्रचेता 29B, (37) जमदग्निः 29B, (38) ऋचि 30A, (39) व्याघ्र 30B, (40) मरीचि 31A, (41) श्राद्धपद्धति 31A, (42) वृद्धगौतम 31B, (43) मत्स्य, (44) ब्रह्माण्डपुराणम्, (45) विष्णुः, (46) आदिपुराणम्, (47) भारद्वाजगार्गीयाणा स्मृति, (48) ग्रह्यपरिशिष्टम्, (ग्रह्यपरिशिष्टे तत्र मनु) 42B, (49) पद्धति—as तथा च पद्धतौ लौगाक्षि 42B, (50) व्यास 59A, (51) आश्वलायन. ।

Topics dealt with —

First pagination —

1B. अथ एकाग्ने समाधानम् । 17B वसथ्यो वा पच्याग समाप्ता । 18B, इति यजुषि काठके चरकशाखाया लौगाक्षिसूत्रे ग्रह्यपञ्चिकाया दर्शपूर्णमासस्सायप्रातर्होमविधि । 19A अथ वैश्वदेव । 22B इति पाकयज्ञ. । 24A इति ब्रह्मदेयाविधि । 25B अथातो हविष्यकल्प व्याख्यास्याम । 27A इति कन्यासंस्काराः । 27A, इति प्रास्थानिकमन्त्राः । 27B, इति प्रास्थानिक

कर्म्म । 37A इति उद्वाहविवाहहोमविधिः । 38A इति दम्पत्योः श्वशुर-गृहागच्छतो विधि । 38B इति प्रायश्चित्तहोमः । 39A इति समशनम् । 39B अथाग्निधारणम् । 40A, इति यथाक्रम विवाहमचं समाप्तम् । 40A अथ उपनयनविधि व्याख्यास्याम । 41A इति सीमंतोन्नयनविधि । 41B इति पुंसवनम् । 42B इति जातकर्म । 45B इति नामकरणमन्त्रा । 45B इति निष्क्रमणान्नप्राशनम् । 46A इत्यादित्यदर्शनम् । 46B इति चन्द्रदर्शनम् । 47A इत्यन्नप्राशनविधि । 48A इति चूडाकरणम् । 48A इति विद्यारम्भ ।

Second pagination —

3A इत्युपनयनहोम । 3B इति त्रैविद्यक । 4B इत्यग्नीन्धनम् । 7A अथ सान्तपन । 8A इति कृच्छ्रतप्तकृच्छ्रयोर्विधि । 8B इति व्रतोपायनम् । 10A इत्याध्यायोपाकरणमन्त्रा । 11B इति चातुर्होत्रिकम् । 12A अथार्त्त-वस्वस्त्ययनानि । 12B इति श्रावणी । 13A इति कपोतेष्टिमन्त्रा । 13B इत्याश्वयुजी अश्वशान्ति । 14A इति गोमता विधि । 16B इति कुष्माण्डार्चं-विधि । 16B अथ श्राद्धे च्छन्दोदैवतादि । 17A इति श्राद्धार्धम् । 17A अथ पञ्चाग्निव्रतविधानम् । 18A अथ पञ्चाग्निविधि । 19A इति न्यासकर्म्म । 21B समाप्तश्चाय पञ्चाग्निविधि । 23A इत्याग्रहायणीमन्त्रा । 25B इति तृतीयान्वष्टका । 25B इति विशेषाष्टका । 33B अथ ब्राह्मणपरीक्षा । 39A इति द्विपितृकस्य श्राद्धकालेषु श्राद्धद्वयविधि ।

42A इति पिण्डपितृयज्ञ । 42A, इति पाराध्यादिप्रेतकर्म्म । 42B अथ साग्नेरन्यसमये उद्वाहहोमक्लृप्तिः । 44A इति त्रिपुष्करादि । 47A अथास्थि-सञ्चयनपद्धति । 47B इति पर्णपुरुषविधानम् । 47B. अथोदकक्रिया । 47B अथ प्रेतपिण्डदानविधि । 50B इति प्रथमश्राद्धादिसपिण्डीकरणान्त-मंत्रा । 50B अथ नवश्राद्धम् । 55A अथ प्रथमश्राद्धस्याष्टकाहोम । 55B अथ सपिण्डीकरणम् । 60A इति फाल्गुनीमन्त्र । 62A इति गोशान्तिः । 63A इत्यद्भुतशान्ति । 63B इति कूर्चलक्षणम् । 64B. इति कुमारीयज्ञः ।

PRYOGAS OF THE HIRANYAKEŚI ŚĀKHĀ

619.

10910 **सोमप्रयोग ।** *Somaprayoga*

According to the rules of Hiranya Keśin

By Mātrdatta

Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 42 Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

ज्योतिष्टोमस्य अग्निष्टोमस्य प्रयोग । प्रथम करिष्यमाणसोमाङ्गत्वेन गणपतिपूजनं पुण्याहवाचन नान्दीश्राद्धञ्च विधाय राजानमाहृत्य पयसौदनेन पूजयेत् पुरस्ताद्दीक्षातः । ततो यजमान सोमप्रवाकं वृणीते त्वं सोमप्रवाको भवेति । बाढमिति सोमप्रवाक ।   यजमानस्तं गन्धादिनाभ्यर्च्य सोमप्रवाकस्त्विगभ्य सोम प्रब्रूहीति सप्रेष्य ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमेन सप्रवर्ग्येण रथन्तरसाम्ना शतगुदक्षिणेन अहं यक्ष्ये इति प्रतिवानीते ।

35B, अथ महाभिषवः—A mere fragment

It is carefully corrected On the obverse of the first leaf it is called हिरण्यकेशी मातृदत्तीय-सोमप्रयोग, in the same hand in which the corrections are made

620.

1. **अग्न्याधान पद्धतिः ।** *Agnyādhānapaddhati.*

By Lalla Dhundhi

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 56 Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 1850 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

See L. 122 The MS described there is incomplete The present MS is complete.

The second verse gives the object of the work

वृत्तिभाष्याविरुद्धं हि हिरण्यकेशिशाखिनाम् ।
कुर्व्वेऽनुष्ठानसंसिद्ध्या अग्न्याधानस्य पद्धतिम् ॥

The topics treated of in the work are thus summed up at the end

आधानमादावधिकारपूर्व्वं श्रुतिस्मृतिप्रेरितचित्तपूर्व्वम् ।
इष्टिद्वयादिप्रतिपादनञ्च ततोऽग्निहोत्रस्य नवप्रसक्तिः ॥ १ ॥
आरम्भणा दर्शविधे परस्तादुत्सर्गपूर्व्वा पुनराकृतिश्च ।
तृतीयमाधानमथाग्निहोत्रे प्रवासजातन्तु कृते गृहस्य ॥ २ ॥
ततः प्रक्लृप्तं स्वगृहस्य यानमाग्रायणेष्टिं चितयानुकल्पा ।
एतत्समन्तस्तु यथाधिया मया निरूपितं तत्प्रविचार्य्यतां बुधाः ॥

The Pradhānasamkalpa begins in p 20B, and ends thus in p 32A इति हिरण्यकेशीये पूर्णाकृत्यन्तमग्न्याधानम् ।

The author speaks of himself in the following two verses —

सूक्तं वापि दुरुक्तं वा यत् स्यात्तत्तु विशोध्यताम् ।
सद्भिः कृपां करिष्यद्भिः भूयः प्रार्थये तद्विदो जनान् ॥
कृतिरियं भृगुवंशसुवंशकृत्परशुरामपदाब्जयुगेऽर्पिता ।
मतिमता तनुता मनसो मुदं मखकृता सुकृतिं फलभूरिदा ॥

The works and authors quoted in this book are —

(1) ब्रह्म (2) याज्ञवल्क्य (3) त्रिकाण्डमण्डन (4) यज्ञपार्श्व (5) बौधायन (6) पारस्कर (7) पैङ्ग्य (8) कात्यायन (9) वैखानस (10) यज्ञपार्श्वपरिशिष्ट (11) परिभाषासूत्र ।

The authorities quoted are all very old—one of the latest being Trikānda-Mandana which being quoted by Hemadri, must have been composed before the middle of the 13th century

The MS is written in the bold Devanagara hand of the eighteenth century.

The Last Col —इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रानुसार्य्याधान-पद्धतौ सानुकल्पाग्रयणेष्टिप्रयोगः ।

इत्याधानपद्धति समाप्ता शुभ भूयात् परशुरामाय नम ।

शिवार्पणमस्तु ।

The Post Col Statement in a different and later hand —
इदं पुस्तक देवीपवाश्नो महादेवात्मजसिद्धेश्वरदेवस्य ।

The MS was worm-eaten and slips of paper have been pasted at the ends of the leaves

621

2814 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 73 to 77 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, dis coloured Fragment

Topics

75B, अथ यवाग्रयणम्, 76A, अथ श्यामाकाग्रयणम्, 77A, इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रानुसार्य्याधानपद्धतौ सानुकल्पाग्रयणेष्टिप्रयोग ।

It ends —

आधानमादावधिकारपूर्व्वं, etc.

The Last Col —इत्याधानपद्धति· समाप्ता ।

622.

2705 ।पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः। *Pindapitryajñaprayoga.*

Substance, country-made paper 9½×4¼ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 70 Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

It is based on the Hiranyakeśisūttra

Colophon —इति हिरण्यकेशिसूत्रानुसारिपिण्डपितृयज्ञप्रयोग· ।

Post Col —चाम्पूरे काशीनाथ ।

It begins —

श्रीगणेशाय नम । अथ पिण्डपितृयज्ञ ।
पश्चान्त कर्म्म निर्वृत्य वैश्वदेवन्तु साग्निक ।
पिण्डयज्ञ तत कुर्य्यात् ततोऽन्वाहार्य्यक बुध ॥

पश्चान्त कर्म्म नामान्वाधान । उपवेशकर्म्मानन्तर यजमानो वैश्वदेव कृत्वा दक्षिणाग्नि प्रज्वाल्य । etc , etc

623

5722 **हिरण्यकेशिसूत्रप्रयोगरत्नम्** । *Hiranyakeśi-sūtraprayogaratna*

By Maheśa Bhatta, son of Mahādeva

Substance, country-made paper $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 84 Lines 9 to 14 on a page The 82nd leaf is missing Extent in ślokas, 2100 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and worn out

It contains the first prakarana only

Beginning —

प्रणम्य गोपालमनन्तमाद्य
नेत्राश्चलानन्दितगोपवृन्द ।
स्मार्त्तप्रयोग विदधाति यत्नात्
हिरण्यकेशीयविधौ महेश' ।
सत्याषाढमुनि वन्दे स्वर्णकेशसमन्वितम् ।
योऽनुष्ठेयपदार्थाना क्रमकल्पमकल्पयत् ॥
यत्कृता वेदवृत्तिमाश्रियन्ते विपश्चित ।
मातृदत्तश्चिर जीयाद्वृत्तिरूपेण तत्त्ववित् ॥

अथ सस्कारशान्तिश्राद्धाख्यप्रकरणत्रयेण हिरण्यकेशिसर्व्वस्मार्त्तकर्म्मणा प्रयोगोऽभिधीयते । तत्राद्ये संस्कारप्रकरणे गर्भाधानादयः संस्कारा ॥

About a fourth of the last leaf is pasted over with transparent paper

Col —इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिस्मार्त्तप्रयो + + + + + + +
+ + + + द्वात्मजमहेशभट्टकृतौ सस्कारप्रकरण ।

Post Colophon —+ + + + + + + + + + + + + वैशाखशुद्धदती-
याया संस्कारप्रकरण स ।

624.

5843 हिरण्यकेशिस्मार्तान्त्येष्टिहौत्रपद्धतिः ।

Hiranyakesi Smartantyesti Hautrapaddhati

Substance, country made paper 6¼×5 inches Folia, 39 Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 550 Character, Nāgara in a modern hand Appearance, fresh Complete

Colophon —इति हिरण्यकेशिस्मार्तान्त्येष्टिहौत्रपद्धतिः ।

Beginning —श्रीगणेशाय नमः । ॐ ।

अथ हिरण्यकेशिस्मार्तहौत्रविधानान्त्येष्टिपद्धतिप्रारम्भः । ॐ ।

एवंगुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ अमुकगोत्रस्यामुकशर्मणः पितुर्जन्मप्रभृतिमरणपर्यंत ज्ञानाज्ञानत etc, etc

. पातकानां निरासार्थं गोप्रतिनिधिभूत हिरण्यदारा कृच्छ्रत्रयमितब्रह्म [प्राय]श्चित्त करिष्ये ।

625.

10411 हिरण्यकेशिस्मार्तान्त्येष्टिप्रयोगः ।

Hiranyakesi Smartantyestiprayoga

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 101 Lines, 6, 7 on a page Character, bold, beautiful Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete at the end

The above title of the MS appears on the obverse of the first leaf

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

अन्त्येष्टिप्रयोगप्रारम्भः ॥

गोमयेनोपलिप्तायां भूमौ तिलकुशास्तिनसहितायां तुलसीसहितायां दक्षिणाग्रकुशास्तृतायां भूमौ उपविष्टस्य मुमूर्षोः कर्णे ब्रह्मविदाप्नोति भृगुर्वै वारुणिः इत्यादि नारायणनामानि पवित्राणि श्रावयेत् ।

626.

2023. **अन्विला** or **प्रयोगदीपिका ।** *Anvilā or Prayogadīpikā.*

By Tālavrntanivāsī Keśava

Darśapūrnamāsa chapter only
Quoted by Trikānda mandana (See Karikā 92.)
For the manuscript and the work see L 4234

Colophon —

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृत्तनिवासिना ।
केशवेन कृता वृत्ति प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥
इति दर्शपूर्णमासान्विला समाप्तिमिति ।

Post Col —सवत् १६०१ सिद्धार्थसंवत्सरे आषाढकृष्णैकादश्या बुधे सदाशिवेन लिखित स्वार्थं परार्थं च ।

Hitherto the author was known only by his epithet Tālavrntanivāsī The present manuscript gives clearly the name of the author as Keśava

This refers to the first three praśnas of the Āpastamba Śrauta sūttra.

626A.

467 *The Same*

By Tālavrntanivāsin, with the surname Traividyavrddha

For the MS see L 1351 It refers to chapters X—XIV of the Āpastamba Śrauta sūttra See I O Catal No 305

Beginning —अथ सोमप्रयोग उच्यते । सोम ओषधिविशेष' तत्साध्य-त्वात् कर्म्मनाम अनेन यक्ष्यमाणा सोमेन यक्ष्यमाणा ।

20B. दशम, पटल । समाप्त सोमप्रश्न ।

अथातिथ्या' । 46B इति तालवृन्तनिवासिकृताया प्रयोगदीपिकाया अग्नीषोमीयतन्त्र समाप्तम् ।

महारात्रे बुध्वा त्रिभागावशिष्टाया रात्रौ ब्रह्मणा सह etc , 50A इति प्रथम' पटल:, 52B इति द्वितीय' पटल, and so on 68B अष्टम पटल', समाप्त' प्रश्न' ।

अभिषवादि माध्यन्दिन सवन तायते । 71B प्रथमः पटल, 76A द्वितीय पटल' । समाप्तं माध्यन्दिन सवन । आदित्यरम्भणा तृतीय सवन इति आदित्यपात्र प्रक्षाल्य आदित्यपात्रद्विदेवत्यग्रहसम्पातेभ्यो गृह्णाति । 78B तृतीय पटल', 81, चतुर्थ' पटल', 83A पञ्चम' पटल । अवभृथस्य तन्त्र प्रक्रमयति । अचेदिपक्षस्य चेदिपक्षस्य चातुर्मास्यमुक्तं इत्यादि । 85B षष्ठ पटल', 87A समाप्ता अनुबन्ध्या, 90B समाप्ता उक्थ्यसस्था, 92A इति षोडशिन सस्था समाप्ता, 93B समाप्तो ऽतिरात्र', 94A एता सस्था अग्निष्टोमस्य गुणविकारा ।

96A. इति सस्थाभेद' प्रथमः पटल, etc, etc 109A षष्ठ' पटल, 110B समाप्तं संस्रवप्रायश्चित्तम्, 116A दीक्षितानामाहवनीय उत्तरवेदिक, 119B. सप्तम पटल', 124B यज्ञ' समाप्य परिभक्ष्य कर्म्म करिष्ये इति सङ्कल्प्य सामीन् विहृत्य अपा पुष्पमिति जुहोति । The MS is incomplete

627

4352 त्रिकाण्डमण्डनम् or आपस्तम्ब सूत्रध्वनितार्थ-कारिका । *Trikāndamandana or Āpastamba sūttra-dhvanitārtha Kārikā*

By Trikānda mandana Bhāskara Miśra, son of Śrīkumāra Svāmī

With the commentary called Padaprakāśikā

Substance, country-made paper 13½×8¼ inches Folia 30+12+37, in Tripātha form. Character, Nāgara in a very modern hand Appearance, fresh

For the text see L 4170 and for the commentary L 4171 The text is quoted by Hemādri See Cat Printed in the Bibl Ind.

There are three separate paginations The first in 30 leaves contains the first kānda The second in 12 leaves contains the beginning of the second khanda, of which the copyist did not get the rest The third has 37 leaves, containing the third and the fourth kāndas

Rājendralāla's Manuscript referred to above contains only the first two kāndas

628.

2043 *The Same* (With Padaprakāśikā).

The first only of the four kāndas

Substance, country made paper $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 25 Lines, 10 to 16 on a page Character, Nāgara Date Sam 1713 Appearance, fresh

Aufrecht says that Karka has a comm on the kārikās

629.

7936 *The Same* (Text only)

Substance, country-made paper $9\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 18 Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured A mere fragment

5B, इति त्रिकाण्डमण्डनभास्करसूरिकृतान्वारम्भणीया, 6B, इति वादिमुद्गरकुठारश्रीमत्कुमारस्वामिसूनुत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोपपत्तिकृतापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु पुनराधेय, 18A, इति त्रिकाण्डमण्डने आग्रयणा समाप्त ।

पशुबधस्य वक्ष्यामि प्रयोग सुखबुद्धये ।
विनायकस्य वाग्देव्या विदुषा च प्रसादत ॥

The fragment ends abruptly in Paśubandha

630.

1077 *The Same*

Substance, country-made paper $5\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 21 Lines, 12 on apage Character, Nagara Date, Sam 1783 Appearance, tolerable

A fragment containing Vājapeya Kārikās, based on the 7 chapters of Prasna 8 of the Āpastamba Srauta Sūttra

Beginning —श्री । त्रिकाण्डमण्डनकृता वाजपेयस्य कारिका ।

जीयात् सर्व्वोत्तरा लोके ह्यापस्तम्बानुसारिणी ॥

वाजपेयविधिं वक्ष्ये सर्व्वविददनुज्ञया ।

आपस्तम्बानुसारेण ज्ञात्वा सूत्रान्तराण्यपि ॥

वाजमन्नं इव पेयमन्याभ्यासे विपर्य्यया ।

वाजपेय इति प्रोक्तो नित्योऽसौ जीवतश्च स' ॥

End —अन्यानि राजचिह्नानि यानि कुर्व्वन्ति पार्थिवा

कर्त्तुमर्हति तान्येषा छन्दोगाना निरूपणात् ॥ २५२ ॥

Col —इति श्रीवादिघटमुद्गरकुठार॰ वाजपेय समाप्त ।

Post Col —संवत् १७८३ माघशुद्ध १५ लिखितमिद श्रीब्राह्मणेन । शुभ भूयात् ॥

The present work contains four kāndas Adhikāra, Pratinidhi, Punarādhāna, Ādhāna

See I O Catal No 312, which describes the first kānda

631

11077 प्रयोगरत्नमाला । *Prayoga Ratnamālā*

By Caundapācārya, Minister of Vira Bhūpati, son of Bukka of Vijayanagari

Substance country-made paper $12\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 66 Lines, 10 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

A commentary in the form of a Prayoga, on the Āpastamba Srauta Sūttra The introduction is historically interesting

Beg —नमो विरिञ्चिविष्णवीशभेदेन परमात्मने ।

सर्गस्थितिविनाशाना व्यक्तये व्यक्तमूर्त्तये ॥ १ ॥

पदवाक्यप्रमाणाना पारदृश्वा(श्वो)महामति ।

साख्ययोगरहस्यज्ञो ब्रह्मविद्यापरायण ॥ ४ ॥

वेदार्थविशदीकर्त्ता वेदवेदाङ्गसारवित् ।
विद्यारण्ययतिर्ज्ञात' श्रौतस्मार्त्तक्रियापर ॥ ५ ॥
श्रीचौण्डपाचार्य्यमुखैर्विद्वद्भि ब्राह्मणोत्तमै ।
व्याचख्याध्वरतन्त्र त्व समन्तार्थमिति स्फुटम् (?) ॥ ६ ॥
समुन्मीलित-सर्व्वाङ्ग-कृतार्था भारती यत ।
त भारतीतीर्थगुरु लोकैकगुरुमाश्रये ॥ ७ ॥
अस्ति स्वस्तिनिवासो वा वासुदेवनिवासभू' ।
क्षीरनीरनिधि पद्म-सुधाकरसुधाकर (?) ॥ ८ ॥
तत' समुदभूद्भूरियशस शशलाञ्छन ।
योऽसौ श्रुतिशिरोरत्नशिरोरत्नितविग्रह ॥ ९ ॥
तस्मादजनि भूजानिकुल कलिमलापह ।
यादव यदजन्मापि जन्मालब्ध पर पुमान् ॥ १० ॥
तत्राभूत् सगम सम्राट् साम्राट्याज्ञिकसगम ।
हरिरप्यवतारणा एको नान्येन संगम ॥ ११ ॥
ततोऽभूवन् पञ्चभूपा भूतवज्जगत कृते ।
हर्य्यपम्पापमुक्कोशकेशकपमुदारया ॥ १२ ॥
तेष्वन्यकृतदिक्पाल(त्रुटित) + + + +
वेदान् व्याख्यन् माधवार्य्य सायणार्य्यवपुर्धर ॥ १३ ॥ (?)
तस्मात् समुदय प्रापदुदयाद्रेरिवांशुमान् ।
करपूरितसर्वाङ्ग श्रीमान् हरिहरेश्वर' ॥ १४ ॥
शश्वदाकामितादब्धिभुवनान्नान्दपश्रिया । (?)
व्यधादपि पुराणानि महादानानि षोडश ॥ १५ ॥
तस्मादभूद्भूरिधामा पुवभुक्कामहीपति ।
य प्राचीमाक्रमीदुद्यन्नथ सर्व्वा दिशो वशी ॥ १६ ॥
. . . ॥ १७ ॥
तिप्यवा नाम तस्याभून्राज्ञी गुणगरीयसी ।
देवपत्न्यो भजन्त्याशा' शच्याद्या यद्भिया भ्रशम् ॥ १८ ॥
तस्मादस्यां समुदभूद्भूपति' श्रीभुवोपति ।
कर्मब्रह्माध्वनीनेन का लियैन कृतीकृत' ॥ १९ ॥

किंचावचितधर्म्मौघ येन श्रीभूसमे प्रिये ।
पद्मामहाम्बिकादेव्यौ दिव्यतो दिव्यलीलया ॥ २० ॥
अलभत् कौ विक्रियो पुमर्थांस्तनयास्तयोः ।
इर्थ्यपेग्र-समुद्रेग्र-मुक्क-भूप-रघूत्तमान् ॥ २१ ॥

• •

स कदाचिद्भूपतीन्द्रः पालयन् धर्म्मतः प्रजा ।
संप्रार्थितो द्विजैः श्रौत विप्रदीकर्त्तुमुद्यत ॥ २५ ॥
विचार्य विदुषा मध्ये चौण्डपाचार्यमदीदिशत् (?) ।
व्यापस्ताध्वरतन्त्रं त्व समन्तार्थमिति स्फुटम् ॥ २६ ॥
कि स्तुमश्चौण्डपाचार्य जात तत्र महाकुले ।
वशिष्ठारुधतीमुख्या यत्कुले गृहमेधिन ॥ २७ ॥
वरिष्ठो वाग्नि(रि)ष्ठकुले चौण्डपार्य समन्तत ।
कर्माम्बा गृहिणी तस्य भारद्वाजकुलोज्वलि ॥ २८ ॥
आद्यादिवातो मिथुनादभूवन् महिता सुता ।
चौण्डपार्यादित्यदेवामंचपार्याभिधास्त्रय ॥ २९ ॥

• • • •

उत्साही (हि) सर्व्वतन्त्रेषु प्रभुमन्त्वनुजद्वय ।
चौण्डपार्योऽमात्यवर्य सोऽभूद् भूपतिर्भूपते ॥ ३१ ॥
सद्गुरुभ्यात्तसद्विद्यो विष्णुभट्टार्यसूरिभिः ।
विद्वत्प्रयोग सकल क्रतूनामकरोद्यत ॥ ३२ ॥
कल्पसूत्रेष्वनेकेषु सर्व्वक्रतुसमन्वयात् ।
आपस्तम्बाचार्यसूत्र प्रधानं प्रचुरत्वत ॥ ३३ ॥
व्याख्यास्यते च तत् सूत्र द्वौचौद्गात्रे प्रसगत ।
सूत्रार्थ-मन्त्रवाक्यार्थ-प्रयोगप्रतिपादने ॥ ३४ ॥ etc

• • •

• •

•

3A, त्रिशत्प्रश्नात्मक सूत्रमापस्तम्बमुनीरित ।
श्रौतगृह्यस्मार्त्तकर्म्मबोधकं तत्र पञ्चभि ॥

पञ्चविंशादिभि प्रश्नैर्गार्ह्यंस्मार्त्तविनिर्णय ।
इतरै पञ्चविंशत्या श्रौततन्त्र प्रपञ्च्यते ॥
तत्रादिमैर्नवप्रश्नैर्हविर्यज्ञविधिक्रम ।
अन्यै षोडशभि सोम प्राधान्येन प्रपञ्चित ॥
तत्रादिमैस्त्रिभिर्दर्श पूर्णमासौ तदादिमे ।
एकादशपिण्डपितृयज्ञोपि प्रतिपादित ॥
चतुर्थे तद् याजमानमाधान पञ्चमे मतम् ।
षष्ठेग्निहोत्राग्रयणे सप्तमे पशुरष्टमे ॥
चातुर्मास्यान्यथाप्रायश्चित्ताना नवमे विधि ।
अग्निष्टोमप्रपञ्चोऽथा पञ्चभिर्दशमादिभि ॥ etc

25A, इति श्रीमद्राजराजाधिराज-परमेश्वर-श्रीवीरहरिहर-महाराज-साम्राज्यधुरधर प्रतापैक भुक्काभुपालक्षीरार्णव-पूर्णचन्द्रस्य राजव्यासराजवाल्मीकि कर्म्मब्रह्माध्वनीनस्य श्रीवीरभूपतिभूमिपालस्य मन्त्रिणा चिन्ताप्यनदनेन आदित्यदेव-मचपार्य्याग्रजन्मना चौण्डपाचार्य्येण विरचिताया आपस्तम्बीयाध्वरतन्त्रस्वतन्त्र-व्याख्याया प्रयोगरत्नमालाया परिभाषापरिच्छेद ।

40A, ०प्रथमप्रश्ने प्रथम पटल

52B, वर्हिरिध्माद्याहरणवेदाद्युक्तिसुगन्धिभि ।

भक्तिप्रसूनैः पुष्णातु पुमर्थान् पुरुषोत्तम ॥ द्वितीय पटल ।

66B, इति श्रीचौण्डपाचार्य्ये विरचितायामापस्तम्बाध्वरतन्त्रस्वतन्त्रव्याख्याया प्रयोगरत्नमालाया प्रथमप्रश्ने तृतीय पटल

कर्मब्रह्माध्वनीनस्य मन्त्री भूपतिभूपतेः ।
व्याचष्टे चौण्डपाचार्य्ये साय दोहादिक कृती ॥

The MS ends abruptly in the beginning of the 4th Patala

See Burnell 16B Burnell says "He must have written about 1420—50 This introduction completely changes the received order of succession in the Vijayanagara dynasty, but is probably more correct than the four or five lists collected by Lassen"

632

8927 *The same*

Substance, country-made paper $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 50 Lines, 12 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Date, S K 1675

Beg —मासानन्तर दर्शं इति व्याख्यास्याम

विप्रकीर्णानेकशाखागतमन्त्रब्राह्मणार्थवादगतानविरुद्धापेक्षिता-
क्षोपसंहारेण न्यायत प्रतिपादयिष्याम etc., etc

The Col —इति श्रीमहाराजाधिराज परमेश्वर वीरहरिहर महाराज
साम्राज्यधुरन्धर प्रतापयुवभूक्कभूपालक्षीरार्णव पूर्णचन्द्रस्य राज-
व्यासराजवाल्मीके कर्म्मब्रह्माध्वनीनस्य श्रीवीरभूपतिभूमिपालस्य
मन्त्रिणा चिन्ताय्यानन्दनेन आदित्यदेवमखपाचार्याग्रजन्मना चौण्ड-
पाचार्येण विरचितायां आपस्तम्बीयाध्वरतन्त्रस्तन्त्रव्याख्याया
प्रयोगरत्नमालाया प्रथमे प्रश्ने ऽष्टम पटल ।

वाणाब्धिरसभूशाके मार्गमाया(?) तिथौ रवौ ।
प्रयोगाद्यारत्नमालामलिखद्विबुधाग्रणी ।

633

247 नक्षत्रेष्टिप्रयोगः । *Naksattrestiprayoga*

By Bhardvāja Kesava Somayāji

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 27 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 468 Character, Nāgara Date, Sam 1882 Appearance, tolerable Complete

Post Col Statement —

संवत् १८८२ मिति मार्गशीर्षवद्य ४ भौमवार ।

For another copy of this, see C S 420

A manual for the performance of Naksattresti, in which sacrifices are made in honour of the stars, in accordance to the school of Āpastamba, although based on the Bandhāyana sūttra

It ends —

> नक्षत्रेष्टौ प्राह बौधायनस्तु
> तत्र चापस्तम्बसूत्रोक्तमार्गैः ।
> बालाना तद्बोधनार्थं जगाद
> भ[ा]रद्वाज केशव सोमयाजी ॥

From the mention of the name of Baudhāyana in the concluding statement, Aufrecht is misled to think that it belongs to the school of Baudhāyana The mention of Baudhāyana, however, is made there simply as an ancient expounder of Naksatresti तत्र in the second line should be corrected into तंत both for the sense and the metre and then the meaning of the whole verse would be clear that Baudhāyana wrote on Naksatresti, and it is according to the precepts of Āpastamba that Kešava Somayājī, wrote for the boys, on the same subject

634

10439 *The Same*

Substance, country-made paper 10¼×4½ inches Folia, 19 by counting (after the 11th leaf, a new pagination begins from 1 without, however, any reason, and continues to No 7, the last leaf being marked 18 on the left hand upper margin and 19 on the right hand lower margin, in a later hand) Lines, 11, 12 on a page Extent in šlokas, 540 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete Incorrect

Beginning —

> ज्योतिषामयनेनेष्ट्वा + + + + ज्योतिष्ट्वमुपपद्यते एतेन मृत्यु जयतीति ह स्माह भगवान् बौधायन ॥ इत्येव बौधायनेन काम्येष्टि-प्रकरणे खण्डद्वयेनोक्तस्य प्रयोगस्य आपस्तम्बसूत्रोक्तमार्गेण प्रयोग-वृत्ति' क्रियते । बौधायनाचार्य्येण काम्येष्टिप्रकारेण नक्षत्रेष्टि-प्रयोग खण्डद्वयेनोक्त' । आपस्तम्बेनानुक्ता अपि नक्षत्रेष्टयः इच्छाया सत्या कर्त्तव्या एवापस्तम्बीयै अनुक्तमन्यतो ग्राह्यमिति वचनात् ॥ कपर्द्दिस्वामिनापि नक्षत्रेष्टीना कर्त्तव्यत्वेन उक्तत्वाच्च ॥

. . ..

सा या वैशाख्या' पौर्णमास्या' पुरस्तादमावास्या भवति सा स
+ + संवत्सरस्यापभरणीभि' सपद्यते तस्यामारभेतेति ॥ अस्याय-
मेवार्थ' ॥ नक्षत्रेष्टी' (ष्टिं) करिष्यन् चैत्रमासस्य वा वैशाखमा
+ मावास्यायामपभरणीनक्षत्रयोगे सति तस्यामौपवसथ्य कृत्वा
परेद्यु' प्रकृतीष्ट्यनन्तर [न]क्षत्रेष्ट्यारम्भ कुर्व्वन्ति ॥

Col. —नक्षत्रेष्टिप्रयोग समाप्त ॥

The following is written on the reverse of the last leaf —

नैमिषस्थ-मालवीय-भारद्वाजी—रामचन्द्रसोमयाजी-श्रौताधानपद्धत्यादिकार-
+ +तवृद्धज्ञातीयभारद्वाजी-केशवसोमयाजीकृतं नक्षत्रेष्टिप्रयोगोय ॥

635.

1018 सौत्रामणि-कौकिलीपयोग्रहप्रयोगः ।

Sauttrāmani Kaukilīpayograhaprayoga

By Rāmacandra Vājapeyī

Substance, country-made paper 9¾ × 4½ inches Folia, 4 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 180 Character, Nāgara Date, Sam 1790 Appearance, old Complete

A manual for the performance of a special form of Sautrāmani-offering in accordance with the school of Āpastamba

Beginning —श्रीगणेशाय नम' ।

कौकिल्या पयोग्रहमाश्रित्य प्रयोगः उदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे
पुण्ये नक्षत्रे पर्व्वणि वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्प
करोति "कौकिल्या सौत्रामण्या यक्ष्ये स्वर्गार्थमिति" ।

It ends thus —

समाप्ते पशुबन्धे । आदित्यचरु । वत्समाता दक्षिणा शुष्टि-
सहिता ब्राह्मणतर्पणान्ता इत्यय: पशुबन्धाश्च नानाहवनीया'
"सन्तिष्ठते कौकिली" । "तया स्वर्गकामो यजेत" छन्दोग-
मतान्नित्या ।

सन्तिष्ठते कौकिली and तया स्वर्गकामो यजेत occur at the end of

the 10th section of the 19th praśna of the Āpastamba Śrauta Sūttra

Col — श्रीतिरामचन्द्रवाजपेयिभिर्विरचितोऽय काठकयुक्तकौकिल्या प्रयोग ।

Post Col —लि० श्रीकृष्णेण सवत् १७९० पौष सुदि ॥

636.

3110 श्रौतप्रयोगरत्न । *Śrautaprayogaratna*

By Nārāyana Vājapeyī

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 12 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the early seventeenth century Appearance, discoloured

It begins —

श्रीगुरुभ्यो नम ।

दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य देश-कालौ सकीर्त्य सोमेन यक्ष्ये ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन + + + अस्मिन् ज्योतिष्टोमे अग्निष्टोमे सोम-प्रवाक त्वामह वृणे ।

The remaining leaves 13 to 86 are put as a separate number, namely, 3119*

637

3119 *The Same* (अग्निष्टोमः) ।

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 13 to 86 Lines, 9 to 12 on a page Extent in ślokas, 2250 as given at the end of the manuscript Character, Nāgara of the early seventeenth century Appearance, discoloured, worn out and pasted

The first twelve leaves are in the previous number

Colophon —इति श्रीमन्नारायणवाजपेयिविरचिते आपस्तम्बश्रौतप्रयोगरत्नेऽग्निष्टोमः समाप्तः ॥ २२५० ॥

It ends thus —देवयजनमध्यवसाय मथित्वोपावरो ह्यविहृत्य पूर्णाहुतिं जुहोति द्वादशगृहीतेन स्रुचं पूरयित्वा अंतर्वेद्यूर्ध्वस्तिष्ठन्निदं

विष्णुरिति जुहोति । अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति काले प्रातर्होमं सतिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोमः ॥

638.

1786 सोमकारिका and पशुकारिका ।

Somakārikā and Paśubandhakārikā

By Vāsudeva Dīkṣita (?)

Substance, country made yellow paper 11½ × 5 inches Folia, 15 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 375 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, faded

This is a versified liturgy of the Soma and the animal sacrifices The authorship of the verses is not stated. The sūttra on which it is based is also not stated But from a comparison it appears to be based on the 10th praśna of the Āpastamba sūttra

The somakārikā ends in leaf 13A, where the Paśukārikā begins

The somakārikā begins —

अग्निर्यं विद्युत्प्रदग्धीय वाक सोमप्रवाकादि च याजमानम् ।
सोमप्रवाकोक्तिरसुष्य सोमो भविष्यतीत्यादिक ऋत्विजादि ॥
मह्वन्म इत्याद्युपतिष्ठते ऽन्तमाध्वर्युपूर्वैर्त्विज एव कुर्युः ।
होता तु को यज्ञ इतीह पृच्छेत् का दक्षिणेत्यत्र तदुत्तरे स्तः ॥
अग्निमं इत्यादि च याजमानं पर्कस्य सर्वेऽभ्युदयस्तयन्ते ।
एद पतिर्निर्मथिते वरोप्य भ्रष्य विभज्ये प्रजावेद्यजुष ॥

13A पक्षं नारिष्ठसौविष्टकृते प्रौवस्य रेचनम् ।
मग्निन् विष्टव्य त्वनसौ सुदस्त्रेदुपोषणं विश्वयदान्वयग्नौ
जघाम्मेमीद्यानिह यज्ञदक्षिरारोपयेत् प्रायश्चितं त्वरणौ ।
ब्रह्मणा एष हि निगमकाल' स्यात् यजमान इद हविरास्य' । (?)

Col :—इति सोमिका । अथ पशुकारिका ।

Pasukārıkā begıns —

यता सुराम्नंजल स्पृशेद्
पशु समारोपय मथने वह्नि ॥
निधायतो वह्निरुपस्पृशेत्तत
प्रणीय होता मनसैव सग्रह ॥ (?)
अयास्यतेम्निर्विहृतिर्णान्यामुं (?)
न दक्षिणेष्टा जपहृष्टिविद्युत ।
न वैकृते पार्व्वणनामको
समाप्यते चेष्टिरथाग्निधारणा ॥

It ends —

ब्रह्मणा एष हि निष्क्रमकाल स्याद्विभाग इदा हविरास्य ।
कार्य्यमतिक्रमणादि गोमा नच नम खस्य जय प्रमादि । (?)

Col —इति पशुकारिका ।

Burnell and Ulwar speak of soma and pasukārıkā of the Āpastambasākhā by Vāsudeva Dīksıta But unfortunately they do not gıve extracts

639.

1048 *The Same*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ ınches Folıa, 14 Lınes, 10—11 on a page Extent ın slokas 280 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Col —इति पशुबन्धकारिका ।

The Col —इति सोमकारिका । Occurs ın 12A

640.

6058 **श्येनकारिका ।** *Syena Kārikā*

I

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4$ ınches Folıa, 5 Lınes, 8 on a page Character, Nāgara of the nıneteenth century Appearance, old and dıscoloured

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
मन्त्रोपधानमाद्ये तु प्रथमे श्येन उच्यते ।
मधन्ता क्रमशो प्रोक्ता अष्टम्याद्या तु मण्डला ॥
आरोहे आत्मनि स्यातामष्टम्याद्ये तु षष्ठिका ।
दूर्व्वेष्टकां तथा हैमौ मुक्ता चैव तु वामभृत् ॥
नवम्याद्या च तत्पूर्व्वे उक्ते रेतःसिचौ क्रमात् ।
ज्योतिरत्वा तथाष्टम्यां दशम्यतदिषष्ठिके ॥
संयम्यौ (?) द्वे क्रमेणैव निधेये दीक्षणोत्तरे ।
ऋतव्ये युगपत्स्थाप्ये अष्टम्याद्ये तु षष्ठिके ॥ *

End —अग्निर्मूर्द्धा दिवो जनस्य त्वामग्ने त्वमिति सर्व्वतः ।
दक्षपक्षे द्वितीयाद्या षष्ठ्या षष्ठी च तत्र तु ॥
पुच्छे तृतीयरीत्यंता चतुर्थ्या च द्वितीयका ।
उदक्पक्षे द्वितीयांत्या पञ्चलोकं पृष्ठेष्टकाः ॥

इत्याद्यश्येनस्य प्रयोगकारिकाकारकृता श्येनकारिका समाप्ताः ।

Aufrecht mentions Prayogakārikā—as based on the Āpastamba sūttra—of which this appears to be a part.

II

The second is evidently a continuation of the first

Substance, and the measure are the same as above Folia, 6 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Appearance, old.

Written by the same hand

Beginning —

श्री । आद्यश्येनस्य मुख्योपधानम् ।
प्राच्यः षडात्मनो रीत्यो मध्यमे अप्ययादिके ।
चतुर्थी पञ्चमीषष्ठ्यौ चतुर्थी षष्ठिकाद्वयम् ॥
पञ्चमी च चतुर्थी च मध्या तत्रोदगायता ।
एवमाद्यंतमे रीत्यौ उभयोपान्तिमे अथ ॥

प्रागायतचतुर्थीभिर्मध्ये तच्चोदगायते ।
उदगायतषोडश्यो मध्येऽष्टदश कल्पिता ॥
End —उपधाय ततस्त्विष्ट पावमान्य पुर स्थिता ।
ततो दक्षिणपक्षे तु छन्दस्य सप्तसख्यया ॥
उपधाय तत श्रेषा लोकं पृणा इहेरिता ।
द्वितीयस्या तृतीया च तदुदक् पुरितोऽपि च ॥
तद्दक्षिणा च पूर्वे च तदुदक् तु यथाक्रमम् ।
यथा सप्तम्यामारभ्य चतस्रो राष्ट्रभिद्भृता ॥
हिरण्यादि यथापूर्वमित्येता ग्रंथकारिका ॥

641.

246 प्रायश्चित्तप्रदीपिका । *Prāyaścittapradīpikā*

By Varadādhīśa Yajvan of the Vatsa vaṁśa

A compendium of the vedic rites on expiation

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 53 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1166 Character, Nāgara Date Sam 1645 Appearance, decayed Complete

Post Col —सवत् १६४५ समये दुर्म्मुखसंवत्सरे मार्गशीर्षवदि ११ सोमे।

काश्या तेन(?) लिखितमिद पुस्तकं स्वार्थे परार्थेच । शुभमस्तु ।

The author is to be differentiated from Varadarāja, son of Vāmanācārya of the Kauśika gotra, the commentator of Maśakasūttra of the Sāmaveda. He seems to belong to Āpastamba School, as he speaks of Prayogavṛtti the well-known comm on Āpastamba, evidently as an ancient authority of his school

The author says he writes this work for his own use, and gives the subject only a general treatment, dealing with such expiatory rules as are essentially necessary, and for points that are omitted and not clearly stated in this, he refers us to Bhāṣya and Prayogavṛtti

अस्या प्रायश्चित्तप्रदीपिकायां अवश्यकर्त्तव्यानि कानिचिदेव प्रायश्चित्तानि यथामत्युक्तानि स्वस्यानुष्ठानसिद्ध्यर्थमेव । न तावदस्यां प्रायश्चित्तप्रदीपिकाया सर्व्वाणि प्रायश्चित्तानि प्रकल्यन्ते प्रतिपादयितुं विस्तरप्रसङ्गात् । अतोऽत्रानुक्तमस्पष्टं वा प्रायश्चित्तं भाष्ये प्रयोगवृत्तौ वा तत्सर्व्वं सम्यगवबोद्धव्यम् ।

It ends thus —

यद्यप्येषा प्रायश्चित्तप्रदीपिका दुरुक्तादिदोषयुक्ता तथापि विदुषां याथार्थ्योपदेशरूपेणानुग्रहेण सर्वदोषविनिर्मुक्ता भवेत् ।

तत्र च विदुषामनुग्रहादेव अनया प्रायश्चित्तप्रदीपिकयैव ममापि यथार्थं प्रायश्चित्तानुष्ठानं सिध्येत् इति ।

वत्सवप्रावतंसेन वरदार्यौग्रयज्वना ।
सोमयेन कृता वृत्तिः प्रायश्चित्तप्रदीपिका ॥

See I O Cat, No 441, p 89A and Oxf p 370

An index to the work is given on the obverse side of the last leaf

१५ हविषा व्यापत्तिनिमित्तानि १६ [केशपि] पौलिकादि

१६ अभागिदेवतावाहने

१७ देवतावदानादिविपर्य्यासे

१७ देवताविस्मरणे १७

१७ स्रुच्यवत्त[हवि]स्कन्ने (?)

१८ दुष्टेन हविषा यागे कृते
हवि[:] शेषोद्वासनमकृत्वा नूयाजार्थं प्रवृत्ते

१८ अथ प्रायश्चित्तेष्टय २१

१९ गार्हपत्यादिना मिथ: संसर्गे

२० प्रायश्चित्तेष्टीना युगपत् संनिपाते २१

२१ आरब्धेष्विष्ट्यादिषु अन्तराध्वरे सति पिण्डपितृयज्ञातिपत्तौ
दर्शपूर्णमासातिपत्तौ च प्रायश्चित्तानि २२

२३ इष्टिपशुप्रत्याम्नाय: ।

२३ पशोराग्रयणस्यातिपत्तौ पथिक + + + +

२४ अग्निहोत्रकाले अग्निहोत्रानारम्भे प्रायश्चित्तम् ।
पिण्डपितृयज्ञलोपेऽपि व्रत्येऽहनि व्रतलोपे ।

२५ अरण्योर्नाशे

२६ व्रत्येऽहनि पत्न्यनालम्भुकाया । यजमानस्य ऋत्विज: दु:स्वप्नदर्शने
अग्नौ विहृते यदि भयमागच्छेत् ।

२६ कर्म्ममध्ये मृण्मयभेदे

२७ यदि स्त्रिया गवि वा यमौ जायेताम् ।

२७ अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि

२७ प्रणयनकालातिक्रमे

२८ प्रणयनकाले गार्हपत्यानुगमने

२८ परिमथ्यमानो गार्हपत्यो यद्यपि विहरणकाले न जायते

२८ प्रणयनात् पूर्व्वं केवलगार्हपत्यानुगमने

२९ गार्हपत्याहवनीययोरुभयोर्गमने

२९ गार्हपत्यो मथ्यमानो जायते

\+ + + + +

642.

1039 *The Same*

By Varadādhīśa Yajvan

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 119 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Another copy of the same which, however, extends over 1166 ślokas, whereas this, over not less than 2000 It seems that the work has received later additions

Post Colophon Statement —

श्रोबोपनामक-श्रीमच्चिन्तामणितनूजने ।
श्रेयं पुस्तकमेतत्तु मार्कण्डेयस्य यज्वन ॥

643.

1662 प्रायश्चित्तप्रतद्यौव्याख्यानम् entitled
प्रायश्चित्तप्रदीपिका ।

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 79 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1700 Character, Nāgara Appearance, old—grown brown with age. Generally correct Complete in 5 patalas

Last Colophon —

इति पञ्चमपटल समाप्तः । प्रायश्चित्तप्रतद्यौव्याख्यानं ।
गोविन्दाय ॥

On the obverse of the 1st leaf the following statement is made—

प्रायश्चित्तप्रतद्यौव्याख्यानं पत्र ७९ अनन्ताख्यदीक्षितपुत्र-
श्रीकृष्णस्येदं ।

The 9th Prasna of Āpastamba Śrauta Sūttra contains 20 kandikās on 'Śrauta—Prāyaścitya'—for accidental transgression of sacrificial rules Dhūrta Svāmī commented upon these kaṇḍikās. Bhāskarācārya wrote two hundred 'kārikās' on 'Śrauta-Prāyaścitya' following Dhurta Svāmī He

seems to have divided the work in 5 patalas of 40 verses each The present work is a commentary, on these two hundred 'kārikās' It is anonymous

For the beginning of the Comm , see Bik No 319

644.

1396 *The Same*

Substance, country made paper 12×5¼ inches Folia, 75 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 2025 by counting, and 2200 by a statement in the manuscript Character, Nāgara Appearance, old Incomplete at the end In the sixteenth century handwriting

The authorities consulted are —14B, Tālavrnta nivāsī, 23B Devala

645

40 **चातुर्म्मास्यप्रयोगः ।** *Cāturmāsyaprayoga*

By Tryambaka

This manuscript has been noticed by Rājendralāla Mittra under No 802

Directions for the performance of the quadrimensial rite, called Cāturmāsya

अक्षय्य ह वै चातुर्मास्ययाजिन' सुकृत भवति ॥ १ ॥

फाल्गुन्या चैत्र्या वा पौर्णमास्या वैश्वदेवेन यजेत ॥ २ ॥

The MS is incomplete

The sūttras quoted are to be found in Garbe's edition of the Āpastamba Śrauta sūttra, Vol II, p. 1

646.

1016 *The Same.*

Substance country-made paper 8¼×4 inches Folia, 10 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 350 Character, Nāgara Appearance, very old

A fragment containing Śākamedhaparva including Grahamedhīyesti, Havirhoma, etc., and also Sunasīraparva.

Colophon in 9 B

इति समाप्तानि चातुर्म्मास्यानि मोल्होपनामकृष्णभट्टात्मज-कृतोऽय चातुर्म्मास्यप्रयोग ।

Then follow Prāyascitta and Āpastambokta hauttra

The manuscript is very old and remarkably correct It seems to have been the author's family-copy, as it mentions the names of his father, grandfather and great grandfather in the course of the Pitryajña sacrifice (6B)

पित्रे कृष्णशर्म्मणा इदं पितामहाय श्रीरामचन्द्रशर्म्मणा इदं प्रपितामहाय हरिहरशर्म्मणा इदम् ।

For the beginning and end of this see C S No. 320

647.

2992 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 72 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 864. Character, Nāgara Date, Samvat 1731 Appearance, discoloured. Complete

For the beginning of the work see L 802

It ends in leaf 69B

पञ्चहोता चान्वारंभणीया च आवर्त्तते पुन पुनरित्यापस्तम्बमते । आश्वलायनमते तु नावृत्ति नावर्त्तते पुन इति समाप्तानि चातुर्म्मास्यानि ।

Colophon —

मोल्होपनामकृष्णभट्टात्मजत्र्यम्बकेन कृतोऽय चातुर्म्मास्यप्रयोग ।

The remaining leaves contain some notes by the scribe The 70th leaf is missing.

The Post Colophon Statement —

संवत् १७३१ वोमधीसंवत्सरे मार्गशीर्ष शुक्ल + + + + ग्राममिद वैद्योपनाम्ना गोविन्दभट्टस्य सूनुना देवभट्टस्येद पुस्तक समाप्तम् । श्रीहरि प्रीयताम् ।

648

1637 प्रायश्चित्तसारः—(आपस्तम्बीय)

Prāyaścittasāra

By Tryambaka Mohla

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 46 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 800 Character, Nāgara Old worm-eaten, dilapidated Correct Complete

Mañgalācarana —

केशकेशवरूपै यं सृजत्यवति हन्ति च ।
त गणेश अह वन्दे स्मृतमात्राघनाशनम् ॥

The author and his family —

मोढोपनामक कृष्णतनुजस्त्र्यम्बकाभिध ।
रामाण्डारादुरुदण्डात् केशवाच्च विशेषत ॥
प्रायश्चित्तैर्विविधाद्द तासा सार प्रयत्नतः ।
बालानामल्पबुद्धीना कुर्व्वे ह्यास्तु हिताय वै ॥

Object of the work —

अतिलङ्घनं प्रायश्चित्त विध्यपराधे विधीयते। एकस्मिन् दोषे श्रूयमाणानि प्रायश्चित्तानि समभ्युच्चीयेरन् अर्थान्तरत्वात्। जपो होम इज्या च दोषनिर्घातार्थानि भवन्ति। अनन्तर दोषात् कर्त्तव्यानि निर्वृते दोषे पुन कृतत्व कर्म्म तस्य नावलनात् (?) पुन प्रयोग ।

Last Colophon —

इति आपस्तम्बप्रायश्चित्तसार ।

649.

86. आधानविधिप्रयोगः। *Ādhānavidhiprayoga*

By Tryambaka Bhatta, disciple of Sarvajña Mādava Diksita, and son of Krsna Bhatta Modhu, of the School of Āpastamba

For the manuscript see L 825

Post Colophon Statement —

श्रीरामचन्द्रो जयतितरा। श्रीवाजपेयमखविस्तृत+यो द्वादशाङ्गुलविस्तृति-षोडशाङ्गुल दैर्घ्यं इति बौधायन- सूत्रे। प्रमाणाभाव × श्रीभूरिकीर्त्ति-भूपावतंसजयसिन्धुगुरोर्निदेशात्॥ आम्बेकराख्य रघुनाथ इमामनूनामाधान-पद्धतिमसौ वलिख्य परार्थं॥

Ādhanvidhiprayoga ends in leaf 50, then follow three leaves containing a priest's notes, which begin गांगांभट्टकृताधान-पद्धतौ। The name of Gāngā Bhatta, the contemporary of Śivaji, is well known as a voluminous writer of the Āsvalāyana-School Logāksi also mentioned in the notes belonged to the Kāthaka School of Kashmere Rājendralāla read the name as Gaṅgā Bhatta, which misled Aufrecht to think that it was the name of Gaṅgādhara Bhatta, who had a work of the same name, but who belonged to a different school, viz the school of Vājasaneya and in no way connected with the present work

The priest's notes in question are not incomplete, as Rājendralāla thinks.

The notes begin.

गांगांभट्टकृताधानपद्धतौ सर्व्वाधानसाधकम्॥ लौगाक्षिः अर्द्धाधानं स्मृतं श्रौतस्मार्त्ताग्न्योः पृथक् कृतिः।

Agnyādhāna is a Śrauta ceremony It has nothing to do with "sacred House-hold Fire" as Rājendralāla supposes.

650.

2993, *The Same.*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 86 Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

The Post Colophon Statement —

वैद्योपनाम्ना गोविन्दभट्टस्य सूनुना देवभट्टस्येद पुस्तकं स्वार्थं परार्थं च।

651.

433 **विध्यपराधप्रायश्चित्तलघुवृत्तिः ।**

Vidyaparādhaprāyaścittalaghuvṛtti

For the MS see L 1380 For the work see L 3245

The author, Tryambaka Bhatta, the son of Krsna Bhatta, composed this at Benares

652.

1902 *The Same*

For the MS and the work see L 3245 Here the line containing the author's name is omitted

653.

60 **अग्निहोत्रहोम ।** *Agnihottra Soma*

By Rudradeva, son of Toro Nārāyana Deva

The MS. is described in L 837 Aufrecht says that the work belongs to the Āpastambaschool, and he is right See our No 694 It quotes from Kathasakhā and Baudhyāyana

654.

2952. **दर्शपौर्णमासप्रयोगः ।** *Darśapaurnamāsaprayoga*

By Anantadeva

Substance, country-made paper 9⅝ × 4½ inches Folia, 30 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 650 Character, Nāgara Date, Samvat 1787 Appearance, discoloured Complete

Colophon —इत्यनन्तदेवकृतदर्शपूर्णमासप्रयोगः ।

Post Colophon —संवत् १७८७ आषाढशुद्ध १० लिखितमिदं पुस्तकं छोडोपनाम्ना वीरेश्वरेण स्वार्थं परार्थं च । शुभमस्तु सर्व्वजगतः ।

Beginning —

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम (Āpastamba I I I)

प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा सम्भृतसभारो हृतवासाः पवित्रपाणि अपरेण

गार्हपत्य पत्न्या सह दर्भेष्वासीन चि' प्राग[illegible]
संकीर्त्य पौर्णमासेन यक्ष्ये। इत्यादि।

655.

3007 **आधानपद्धतिः।** *Ādhānapaddhati.*

By Ananta.

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 31 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 550 Date, Samvat 1798 Appearance, discoloured Complete

Last Colophon —इत्यन्वारम्भणीय[illegible] इति समाप्ता।

Post Colophon —संवत् १७९८ पौष सु[illegible] दिवसे देवमहादेवतनुज-
रामचन्द्रेण काश्या लिखापितम्।

On the establishment of the sacred fire, as directed in the Āpastamba sūttras

It begins —

अथाधानम्। जातपुत्रकृष्णकेशावस्य सभार्य्यं पितुर्ज्येष्ठस्य वा कृताधानत्वे प्रयुक्ताधिकारप्रतिबन्धरहितोऽपि कश्चित्कालमनाहिताग्निश्चेत् उक्तकृच्छ्राद्यनुष्ठान-पूर्व्वकं कुष्माण्डहोमैरात्मानं पावयेत्।

It ends thus —

प्राशाय स्वाहेति च प्रथमग्रासग्रहणं अन्वारम्भविमार्शनं भूर्भुवःस्वरिति हविरासादनं।

अवादीत्थमनन्तेन प्रक्तयारम्भगोचरः।
आपस्तम्बीयकल्पोक्तविधि श्रीहरितुष्टये॥

656

422 *The Same*

For the manuscript see L 1394

Post Col Statement —

हरिवंशे आश्चर्य्यधन्योपाख्याने
आश्चर्य्यश्चैव धन्यश्च त्वमेवासिजनार्द्दन इति। नारदेनोक्ते प्रत्युक्तं भगवता॥

आश्चर्य्यस्मास्मि धन्यश्च दक्षिणाभि सद्वैव लिति ।
श्रीहरि प्रीयता ॥ लि अयाचितोपाख्यरघुनाथेन ॥

शुभ भवतु ।

The authorities quoted (1) Āpastamba, (2) Rudradatta 4A, (3) Bhāsyakāra, (4) Bharadvāja, (5) Satyāsādha 2A, (6) Rāmāndāra 2B, (7) Baudhāyanīya Ādhānapaddhati 3A, (8) Āpastambīya Cāturmāsyapaddhati 3A, (9) Vihāra 3B, (10) Āsvalāyana 3B, (11) Kātyāyana Sūtra 6B, (11) Baudhāyana Sūtra 6B, (12) Parāsara Mādhava 25A, (13) Āpastambabhāsya 25B, (14) Madanaratne Nāradah, and (15) Harivansa

The name of Ananta as the author appears in verses in 24B, and in 28A, the last leaf —

24A अवादीत्यनन्तेन प्रक्षत्यारम्भगोचर' ।
+ + + आपस्तम्बोक्तविधि श्रीहरि-तुष्टये ॥ (?)

28A अवादीत्यमनन्तेन दक्षिणानिर्णयोऽमुना ।
यज्ञस्तुष्यतु येनोक्तं दक्षिणाभि' सद्वैव तु ॥

It ends thus —

सर्व्वाण्युदकपूर्व्वाणि दानानि यथाश्रुति विहारे इति धर्मसूत्रे। सर्व्वाणीति वचनाद् भिक्षाप्युदकपूर्व्वमेव देया। विहारे यज्ञकर्म्मणि यानि दानानि यथाश्रुत्येव नोदकपूर्व्वाणि इति हरदत्त किञ्च अयाज्योऽनधीयान (?) अनधीतवेद न याजयेत् यदि याजयेत्तदानी अपेक्षित यथाशक्ति वाचयेत् इत्यपि तत्रैव ॥

657.

10632 *The Same* (with *Punarādheya*)

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 62 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and mouse-eaten, especially the first few leaves Complete

On the obverse of the first leaf अथाम्न्याधानस्य देवव्रत-प्रयोग ॥

Every leaf is marked with the letters आप

The work often quotes Anvilā

37B इत्यापस्तम्बकल्पोक्ताग्न्याधानस्य निरूपणं ।
अकार्यनन्तदेवेन देवेशस्तेन तुष्यतु ॥

अथान्वारम्भणीयकालः ॥ अपराह्णे रात्रौ वा सभ्यिमथ्या पूर्णमास्यामाधाने सयवमानेष्टि सान्वारम्भणीया तत्रैवापवृज्य तदानीमेवान्वाधाय श्वोभूतेन पूर्णमासेन यजेतेति ॥

48A श्रीलक्ष्मीन्दसिंहाभ्यां नमः ॥ अथ पुनराधेय आश्वलाय नमः (?) ।
आधानाद्यद्यामयावी यदिवार्था व्यथेरन् पुनराधेय इष्टिरिति०

60B प्रजापशुवृद्धिनिमित्तपुनराधेये गृह्याग्निमतेन (?) द्वितीयप्रकारे इत्यमावाहनादिप्रयोग ॥

61B इति पुनराधेय समाप्तम् ।

The last leaf (62) contains three lines

(पुनस्तन्निमित्ते पुनराधेयान्ते लेकः सुलेकः (?) etc , etc.)

658

422 **अग्निहोत्रप्रयोगः ।** *Agnihottraprayoga*

By Anantadeva

For the MS see L 1390

The authorities quoted

(1) Siddhānta-Bhāsya 2A, (2) Devatrāta 2B, (3) Tri-Kāndamandana 5A, (4) Prāyaścittacandrikā 5B, (5) Smrtyarthasāra 6A

659.

1904. **प्रायश्चित्तकुतूहल ।** *Prāyaścittakutūhala.*

By Raghunātha

Substance, country-made paper 10¼ × 4¾ inches Folia, 141 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 2250 Character Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured Complete With an index running over 6 leaves

The Last Colophon —इत्यापस्तम्बीयप्रायश्चित्त ।

अवादीत्यमनन्तेन शिष्टेष्टजनतुष्टये ।
प्रायश्चित्तविधिर्हौम्य स सक्षेपान्निरूपित ॥
इत्येव रघुनाथेन प्रायश्चित्तकुतूहले ।
निर्म्मिते वितते हौम्यप्रायश्चित्तविवेचनम् ॥

The work belongs to the Āpastamba school It treats of prāyaścitta for flaws in homa It is an amplification by Raghunātha of Anantadeva's work

For the Maṅgalācarana and object of the work see Ulwar Extr No 332, p, 130

The work begins —

तत्रेष्टिकाल । सामान्यतो य इष्ट्या पशुना सोमेन यजेत सोऽमावास्याया पौर्णमास्या वा यजेतेति श्रुतिविहित । विशेषस्तु सन्धिमभितो यजेतेति । सन्धिशब्देन च पर्व्वप्रतिपदोस्तुरीयप्रथमभागौ लक्ष्येते ।

Topics treated of —

12B, इत्यनाहिताग्न्यनुगमे प्रायश्चित्तम्, 18B, अथ सान्नाय्यदोषे प्रायश्चित्तम्, 20B, अथात्र बौधायनानुसारी प्रयोग, 21A, इति बौधायनीयसान्नाय्य-इष्टिप्रायश्चित्तम्, 23A, इत्यभ्युदितेष्टि, 28A, अथ कपालसम्बन्धप्रायश्चित्तम्, इत्यनन्तदेवीयरघुनाथविरचिते प्रायश्चित्तकुतूहले दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरण समाप्तम्, 61A, इति ऋत्विक्प्रकरणम्, 63A, इति विध्यन्तविचार अथ समिद्विचार, 66A, इति परिभाषाप्रकरणं समाप्तम्, अथाधानप्रकरणप्रारम्भ, 71B, इति आधानप्रायश्चित्तानि, 73B, अथ पुनराधानप्रकरणम्, 75A, इति अग्निद्वयससर्गविधिः, अथ आहिताग्निव्रतानि, 75B, इत्याहिताग्निधर्म्मा, 87B, इत्यनन्तदेवीयरघुनाथविरचिते प्रायश्चित्तकुतूहले आधानप्रकरणम्, अथ अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि उच्यन्ते, 89B, अथ अनुद्धरणप्रायश्चित्तम्, 91A, अथ वारुण्या प्रयोगः, 91B, इति सायमनुद्धरणप्रायश्चित्त, अथ प्रातरनुद्धरणप्रायश्चित्तम्, 94A, इत्युभयकालेऽनुद्धरणप्रायश्चित्तविधि, 95B, अथ विहरणपक्षे अनुगमनप्रायश्चित्तम्, 96B, अथेष्टिप्रयोग,

97B, इति प्रणयनपक्षे गार्हपत्यानुगमने प्रायश्चित्तम्, 112B, अथ हविर्दोष-प्रायश्चित्तम्, 115B, अथ प्रमत्तप्रयोगक्रम, 116A, अथ अन्यद्रव्यस्य स्कन्दने पयसोऽन्यद्रव्यस्य च विस्कन्दने प्रायश्चित्तम्, 117B, अथ अग्निहोत्रद्रव्यमधिश्रुत यदि शब्दयेत् तदा प्रायश्चित्त, 118B, अथ केशादिभिर्दुष्टौ प्रायश्चित्तम्, 119B, इति भिन्नप्रायश्चित्तम्, अथ गोठाग्न्यनुगतिप्रायश्चित्तम्, 120A, अथ उत्तराङ्-व्यर्थहवि:स्कन्दनादौ प्रायश्चित्तम्, 121A, इति स्खन्नप्रायश्चित्तम्, 124A, इति वह्नीना एकदेशापहारे सर्व्वप्रायश्चित्तम्, अथ अग्निवह्निव्यातप्रायश्चित्तम्, 125A, अथ होमकालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्, 130A, इति कालातिपत्तिप्राय-श्चित्तम्, अथ अग्निहोत्रसमास', 131A, अग्निसमारोप', 131B, इत्यरणि-समारोप-पाणिसमारोपयो: प्रायश्चित्तम्, अथ समारूढेषु अरणिनाशे प्राय-श्चित्तम्, 135B, अथ अनुपोद्धातप्रायश्चित्तम्, 141B, अथेराभन्नणोत्तर वान्तौ प्रायश्चित्तम्, इत्यापस्तम्बीय प्रायश्चित्तम् ।

The later authorities quoted —

3A, कारिकाया, 4B, केशव, 5B, रुद्रदत्त, 6A, शतदयीव्याख्या and वेङ्कटेश, 6B, रामाण्डार, निदान सूत्रम्, 7A, त्रिकाण्डमण्डन, 8A, गोपाल, 10B, नृसिंहकारिका, 11A, बौधायन and आश्वलायन, 13A, प्रायश्चित्तप्रदीप, 13B, अजखपटलम्, 14A, देवत्रात, 14B, सिद्धान्तभाष्य, 15A, सिद्धान्तवृत्तिवत्, 15B, आश्वलायनकारिका, 17A, पराशरमाधव, 18A, कर्म्मान्तसूत्र, 19A, चन्द्रिकाकार, 20A, हौत्रालोक, 21A, प्रायश्चित्त-चन्द्रिका, 28A, विद्यारण्य, 37A, प्रायश्चित्तप्रदीपिका, 38B, प्रयोग-पारिजात, 55A, यजनीयसूत्रोक्तपरिभाषा and आश्वलायनीय परिभाषा, 60A, सग्रह (तैलग-कर्णाट-कलिङ्ग-वङ्गसम्बन्धिनो माथुरियाश्च विप्रा । श्राद्धे विवाहे खलु यज्ञपाके, न पूजनीया अपि शम्भुतुल्या:) and हेमाद्रि, 63A, स्मृत्यर्थसार, 64A, पारिजात, स्मृतिसार, 67A, भारद्वाजगृह्ये, व्याघ्रवचसि, 67B, प्रायश्चित्तप्रश्न, 80A, षट्त्रिंशन्मते, 81A, शूलपाणि, 85B, यज्ञ-पार्श्व, 88A, प्रयोगपारिजातपरिशिष्टे, 103B, इति गुरुचरणा, 104A, इति देवयाज्ञिका, 104B, शतदयीकार, 107A, स्मृतिचन्द्रिका, 108B, विज्ञानेश्वर, 122A, देवत्रात, 124B, रुद्रदत्त, 134A, आश्वलायन-परिशिष्ट, 141B, इत्याधानदीपिकाया ।

661

30 (आपस्तम्बीय) दर्शपूर्णमासः। (*Āpastambīya*) *Darśa pūrnamāsa*

Substance, country-made paper 10×5 inches Folia, 61 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 730 Character, Nāgara Appearance, fair Complete

It treats of the rites to be performed on the new and full moon days, according to Āpastamba

Colophon —इति आपस्तम्बशाखाया दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ।

Beginning —श्रीगणेशाय नम·।

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम·। प्रात· अग्निहोत्र कृत्वा दर्भेष्वासीन दर्भान् धारयमाण पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणा-नायम्य दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य विद्युदसि विद्यमे पाप्मान ऋतात् सत्यमुपैमि। इत्यादि।

End —भू· स्वाहा भुवः स्वाहा सुव स्वाहा भूर्भुव· सुव· स्वाहा।

662.

463 *The Same*

Substance, country-made paper 10¾×4½ inches Folia, 40 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 960 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Beginning —श्रीगणेशाय नम।

ॐ अथातौ दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम·। प्रातरग्निहोत्र कृत्वा दर्भेष्वासीन दर्भान् धारयमाण· पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणा-नायम्य, etc , etc

End —यानि तेषामशेषाणां कृष्णानुस्मरण परम्।
नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये॥
नम आहवनीयाय महावेद्यै नमोनम।

Col —इति दर्शपूर्णमासप्रयोग·।

शुभमस्तु।

On the reverse side of the last leaf there are 15 verses on Vihārapramāna, after which we have —विहारनिर्म्माणं कर्त्तुं निर्व्विघ्नतासिद्ध्यर्थं गणपतिपूजनपूर्व्वकविश्वकर्म्मणः पूजनं च करिष्ये । गणपतिं सम्पूज्य विश्वकर्म्मणे नमः इति रज्जुं शङ्कौ पूजनं कुर्य्यात् ।

On the obverse of the first leaf

इदं दर्शपूर्णमासपुस्तकं मौनि-नरसिंह-महाराज-दामोदरस्य । शुभं भूयात् लेखकपाठकयो शुभम् ॥

In leaf 7B पिण्डपितृयज्ञ ।

" " 10A अपि देवादेवेषु जय ॥ श्रीशम्भवे गुरवे नमः ॥ उदिते आदित्ये पौर्णमास्यास्तन्त्रं प्रक्रमयति ।

In leaf 15B प्रथमः प्रश्नः ।

663.

2112 *The Same*

Of the Āpastamba School

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 40 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete

It begins —

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः etc., etc

It differs from L No 1334 and CS No 429 by Ananta

664

449 *The Same*

For the work see L 754

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 63 Lines, 9, 10 on a page Extent in ślokas, 930 Character, Nāgara Appearance, old Complete

The Colophon says —इत्यापस्तम्बशाखाया दर्शपौर्णमासौ समाप्तौ ।

665.

3114 **दर्शपूर्णमासपद्धतिः (आपस्तम्ब)।**

Darśapūrnamāsapaddhati

Substance country made paper 8×3¼ inches Folia, 51 Lines, 8 to 11 on a page Extent in ślokas 400 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम ।

प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणो

दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्ये इति संकल्प्य ततो वपनं

कृत्वा ॥ विद्युदसि विद्यमे पाप्मानमृतात् सत्यमुपैमि ॥

अस्या पौर्णमासेष्ट्या अध्वर्युं त्वा वृणीमहे ।

एवं ब्रह्माणं होतारमग्नीध्रं च ॥ इत्यादि

No Colophon

666

429 **दर्शपूर्णमासेष्टिप्रयोगः।** *Darśapūrnamāseṣṭi-prayoga*

For the MS see L. 1386

The MS is in two different hands, the first twenty-six leaves being in a bold Devanāgara and the rest in a smaller hand

The first sūtra quoted is that of Āpastamba.

667.

486 **दर्शपूर्णमासप्रयोगः।** *Darśāpūrnamāsaprayoga*

For the manuscript see L. 1384

In quotes Ap Sū Pr I 1 अथातोदर्शपौर्णमासौ व्याख्यास्याम ।

668

2205 **पञ्चप्रयोगी।** *Pañcaprayogī*

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia 16 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 256 Character, Nāgara Appearance, discoloured

It begins —

श्रीगणेशाय नमः । याजमानं व्याख्यास्यामः । यजमानस्य ब्रह्मचर्य्यं दक्षिणादानं द्रव्यप्रकल्पनं कामाना कामनं प्रत्यगाशिषो मन्त्रान् जपति । अकरणानुपतिष्ठतेऽनुमन्त्रयते ॥

(These are the first three sūttras of the 4th Praśna of the Āpastamba Śrauta sūttra)

अथ दर्शपूर्णमासयोः शुचि शुक्लवाससा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणानायम्य अद्येत्यादिकालादिसङ्कीर्त्तनानन्तरं पौर्णमासेन यक्ष्ये दर्शेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य केशश्मश्रूणि वापयेत् । उपकक्षावग्रेऽथ श्मश्रूण्यथ केशान् । अपि वा श्मश्रूण्युपकक्षावथ केशान् एवं वपनं कृत्वा स्नानादि विधाय विद्युदसि विद्यमे पाप्मानमृतात् सत्यमुपैमि । यक्ष्यमाणोऽप स्पृशति तदिदं सर्व्वयज्ञेष्वप स्पर्शनं भवति । अथाध्वर्युवरणं । अस्मिन् दर्शपौर्णमासाख्ये कर्म्मणि अध्वर्युं त्वामहं वृणे । अध्वर्युर्वृतोऽस्मि कर्म्म करिष्यामि । तूष्णीमभिप्रणयनं विहारस्योत्तरत प्राङ्मुख उपविश्य देवागातुविदोगातु यज्ञाय विन्दत मनसस्पतिना देवेन वाताद्यज्ञ प्रयुज्यतामिति जपित्वा अध्वर्यु ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु । इत्यादि ।

The work is called Pañcaprayogī on the obverse of the first leaf and the word पञ्च occurs on the right-hand corner of every leaf But it contains only the Yājamānaprayoga, that is, the duties of a yajamāna or a sacrificer in the Darśa Paurnamāsa

669.

481 याजमानम् । *Yājamāna* *

For this manuscript see L 1337.

The sūttras quoted in the beginning belong to the Āpastamba Śrauta sūttra (IV 1—7) The last sūttra (namely the 7th) quotes Vājasaneyaka as an authority

670.

2737 **आपस्तम्ब याजमानम् ।** *Āpastambayājamāna*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 6 Lines, 12 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete

It begins —

आपस्तम्बयाजमानम् ।

प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्र-
पाणि दर्शेन यक्ष्ये पौर्णमासेन वा यक्ष्य इति
वा सङ्कल्प्य । विद्युदसि विद्य मे पाप्मान ॥ इत्यादि इत्यादि ।

671.

2730 **प्रवसद्याजमानम् ।** *Pravasadyājamāna*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 2 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 35 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

On the duties of a yajamāna (Fire-worshipper) when living abroad

It begins —

अथ प्रवसद्याजमानम् ।

तथाचापस्तम्बसूत्रम् ।

प्रवसन् काले विहाराभिमुखो याजमानं जपति प्राञ्चो वि + +
+ + मति प्रागुदेत्य गोमती जपति जपति ॥

अथ प्रयोगः ॥ तत्र यजमानोऽभियुक्तग्रामाद्ग्रामान्तरे वसन्नौप-
वसथ्येऽहनि यजनीये च कृतनित्यक्रियः ओपवसथ्येऽहनि कृतनखकेशः
कृतशौचो यस्यां दिश्यग्नयो भवन्ति तां दिशमभिमुखो यतासुः
याजमानं मन्त्रजपं करिष्ये याजमानमिति वेति सङ्कल्प्य विद्युदादि-
कृत्स्नं । etc , etc

End —अशक्तया याजमान चेत् पत्नीकर्म्म च लुप्यते ।

नताक्रतु + + + + स्यादयर्व्वसूत्रत (?) ॥

अत्रापि याजमानं पूर्व्ववद्व्याख्येयं ॥ अत्र यद्यपि विद्याक्रम-
सदृशानां कर्म्मणां विहारसंयुक्तत्वं दृश्यते ॥ तथापि न तेषां
विहारसंस्का[र]त्वं ॥ ।अर्थवादात् ॥ मन्त्रलिङ्गाच्च ॥ अन्ये तु,
पुरुषार्थानि यजमानं कुर्यादित्याहुः ॥

672.

448 आधानप्रयोगः (आपस्तम्बशाखीयः) ।

Ādhānaprayoga

For the MS see L. 1365

It is dated Sam 1742.

The word "Āpastamba Śākhīya" is given along with the title of the book in the Colophon

Post Col —इति रामार्पणं अस्तु ।

संवत् १७४२

शुक्रे मासे सिते पक्षे द्वादश्यां शिववासरे ।

सदाशिवेन लिखितं आधानस्य च पुस्तकम् ॥

खयसागेन्दुतुल्ये च वैजनाथेन मौनिना ।

दत्त्वा मौल्यं गृहीतोऽयं संवत् यं ददतु स्फुटम् ॥ १८९० ।

The obverse of the first leaf and the reverse of the last are full of writing.

673.

2338 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Leaves 11 Lines on a page, 10 Extent in ślokas, 350 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured, old, crumbling at the edges The leaves are full of marginal notes in different hands and the Mantras are all accented

For the work see L 1365 At the left-hand upper corner of leaves, आधा प्रयो आधा ।

In leaf 9A, इति पवमानेष्टि । See Bibl Ind Edition of Āpastamba from 232 to 288 In 9A commences Darśapūrṇamāsa-Sārasvatahoma

674.

516 **आधानप्रयोगः (आपस्तम्बशाखीयः) ।**

Ādhānaprayoga

For this manuscript see L 1304

It is not incomplete at the end, as Rājendralāla says

It ends thus in 16A —

उपांशुप्रचार मार्ज्जनान्ते आग्नेयादीना चतुर्णा चतुर्द्धाकरणं कृत्वा वर्हिषद करोति। ततोऽदिति ब्रह्मणे परिहरति भक्षयन्ति । अग्न पिन्वस्वेत्यादि पवमानेष्टिवत् सन्तिष्ठते ।

Col —इत्याधान समाप्तम् ।

श्रीश्रीदूर्गार्पणमस्तु ।

Then follow 16 lines about the observance of the Ajasra ceremony.

It quotes from Rāmāndāra in leaf 16B and begins अथ आपस्तम्बाधान प्रयोग ।

675.

2021. **आधानविधिः ।** *Ādhānavidhi from Śrauta tantra*

Substance, country made paper 9×4¼ inches Folia, 15 Lines, 10, 12 on a page Extent in slokas, 350 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured and fragile

Beginning —

अथ अग्न्याधेय व्याख्यास्यामः (The first sūttra of the 5th Praśna of Āpastamba)

श्रुताध्ययनसम्पन्नः सामचारिणोऽन्यूनातिरिक्ताङ्गो ब्राह्मणो विदुषा ब्राह्मणेन यजेत ।

End —आधान त्रिविध अग्निहोत्रं इष्टेः पूर्व्वं (?) सोमपूर्व्वं वामावास्याधाने नक्षत्राधाने वाजसविधि । नात्र कात्यायनाश्वलायनौ तु

सर्व्वं च द्वादशाहमजस्रमिच्छत। अजस्रमध्ये पौर्णमासी यदि प्राप्ता स्यात्तदा अजस्रा परित्यज्याग्नीन् पुनर्वित्यसारतादि यजेत (?)।

Col —इति श्रीश्रौततन्त्रे आधानविधि समाप्त ॥

676

2729 आपस्तम्ब नामाग्रयणकर्म्म ।

Āgrayanakarma according to Āpastamba

Substance, country-made paper 10¼×4⅓ inches Folia, 2 Lines, 15 on a page Character, Nāgara Appearance, fresh

It begins —

अथापस्तम्बानामाग्रयणकर्म्मोच्यते ।

दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानयम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीपरमे०र्थ श्यामाकाग्रयण समानतन्त्रं पूर्व्वं ब्रीह्याग्रयणेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य + + स्वस्वकाले ऋत्विग्वरणादि ।

The second leaf contains 4 lines only

It ends — इति श्यामाकयजमानभागप्राशनमन्त्र ॥ विष्णुक्रमादियज्ञो बभूवेति जपः ॥ यज्ञस्य पुनरालभत्वात् ॥ यज्ञ + चमवर्ज संतिष्ठत आग्रयणम् ।

The MS does not seem to be complete

677.

10629 आग्रयणप्रयोग । *Āgrayanaprayoga*

By Viśveśvara Bhatta, son of Lāhi Bhatta (of the school of Āpastamba).

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 17. Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and worm eaten Complete

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

आग्रयणप्रयोगो लिख्यते। तत्राग्रयण तावत्त्रिविध यवश्या- माकव्रीहिभेदात्। तत्र यवाग्रयण वसन्ते कस्मिंश्चित् पर्व्वणि अथवा वसन्ते शुक्लपक्षान्तर्गतदेवनक्षत्रेषु रेवत्या वा कार्य्यं।

2A अपि वा पौर्णमास्या..सूत्रात्
पौर्णमासाग्रयणयो समानतन्त्रताकरणपक्षे प्रथममाग्नेयमष्टाकपाल
निर्वपति॥ पुराणाना व्रीहीणामिति सूत्रेणावगताग्रयणागभावाग्नेय-
निर्वापपूर्वकमाग्रयणदेवताभ्यो निरूप्य पश्चादग्न्यादिप्रकृतिदेवता-
निर्वाप इत्येव प्रकारेण तन्त्रेण प्रयोग (2B)
इति तदनुयायिन । विद्यारण्याखिलाकारौ तु दर्शाग्रयणं भवति
4A इत्याग्रयणोपयुक्तकालादिनिर्णय अथ प्रयोगक्रम ॥

Post Colophon :— इति श्रीविश्वेश्वरचरणकमलभजनैकचित्तमहामान्य-
नाहिभट्टाङ्गजवीरेश्वरभट्टविरचिते आग्रयणप्रयोग(गा) सनिर्णय
समाप्त ।

There are four lines after the colophon, containing an extract from Rudradatta

678.

503 चातुर्मास्यप्रयोगः। *Cāturmāsyaprayoga*

For the MS. see L 1315

Post Col .—संवत् १७५१ समये ज्येष्ठशुद्ध अष्टमि तद्दिने पचक्ति समाप्ति।
लिखितं माधवकिङ्कर । शुभमस्तु ।

This belongs to the Āpastamba School of the Black Yajurveda for the final sūtra quoted in the MS belongs to Apastamba.

Praśna VIII of the Āpastamba Śrauta Sūttra deals with Cātūrmāsya

679

1032 *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 26 Lines, 12 on a page. Character, Nāgara Appearance, old Complete

Post Colophon Statement —

संवत् १९ समये आश्विने मासि विजयादशम्यां भानौ काश्या
रामकृष्णशुक्ल इत्यनेन लिखित ॥
शुभम् भवतु ।

680

2022 *The Same*

Substance, country made paper 9¾ × 4¼ inches Folia, 24 Lines, 13 to 15 on a page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara of the eighteenth century Complete

Beginning.—

अथ चातुर्मास्यानां प्रयोग उच्यते । फाल्गुन्या चैत्र्या वा वैश्वदेवेन यजते तयो पूर्व्वस्या चतुर्द्दश्या प्रातरग्निहोत्र कृत्वा पत्न्या सह प्राणानायम्य एव गुणविशेषणविशिष्टायाँ पुण्यतिथौ चातुर्मास्या-न्यारप्स्ये इति सकल्प्य पुन. प्राणानायम्य तिथ्यादि सकीर्त्य यथा-प्रयोगमाश्रित्य ऐष्टिक चातुर्मास्यैर्यक्ष्ये इति संकल्प्य अरण्योरात्मनि वा समारोप्य; प्राचीनप्रवणं देवयजनं गत्वा आयतनानि कृत्वा मथित्वा लौकिके वा उपावरोह्य विहृत्सौत्यप उपस्पृश्य ऐष्टिक-चातुर्मास्ययागे अध्वर्युं त्वामह वृणे ।

Colophon:—समाप्तानि चातुर्म्मास्यानि ।

Post Col —काशीभट्टकविमण्डनस्य पुस्तकमिदम् ।

681.

3294A **चातुर्म्मास्य प्रयोगः** or **द्रोण-प्रयोगः ।**

Cāturmāsyaprayoga or Dronaprayoga

By Gadādhara

Substance, country-made paper 9 × 4½ inches Folia, 4 Lines, 11 to 14 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nāgara Appearance, dis coloured Complete

The date of the manuscript सं १८६६ आषा० शु १५ गणेश-भट्टाख्येन लिखितम् ॥

It begins —

गुरु चिन्तामणिं नत्वा चातुर्म्मास्यैकयाजुकम् ।
गदाधरो द्रोणनामा प्रयोगं तु करोत्यथ ॥
देवयाज्ञिकमतानुसारेण आपस्तम्बानामेकाग्निकयाजुकचातु-
र्म्मास्यप्रयोगो लिख्यते ।

अथ अध्वर्य्यो पाशुकं तन्त्रं प्रक्रमयति । प्रतिप्रस्थातुस्तदनुरोधेन स्वतन्त्रस्य प्रयोग । उत्तरो विहारोऽविक्षत पाशुक अन्तराल प्राक्षते विहारे अधिक त्वाज्य पिन्नथ । इत्यादि ।

It ends thus —

सौमिके समानदक्षिणानि सर्व्वपशूनि चातुर्म्मास्यपशुदक्षिणो पाशुकानि ।

682.

3214.

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 10 Lines, 4 on a page Extent in ślokas, 260 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

Directions for a number of expiations

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । अथ विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः । विहितस्या-करणेऽन्यथाकरणे च प्रायश्चित्तिः कर्त्तव्या ॥

6A, अथाहिताग्निप्रायश्चित्तमध्वर्युशाखोक्तं । तत्रापस्तम्ब ।

10A, इति समाप्तानि प्रायश्चित्तानि ॥ अथ ग्रहणप्रायश्चित्तम् ।

The scribe's name इदं पुस्तक हविश्यालस्योपकनाम्नेनेद लिखितं स्वार्थं परार्थं चेति ।

Based on Prasna IX of the Āpastamba Śrauta Sūttra.

683

2195 अग्निष्टोमप्रयोगः । *Agnistomaprayoga*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 71 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, Nāgara Date, Samvat 1613 Appearance, old and discoloured Complete

Col —इत्यापस्तम्बसूत्रे अग्निष्टोमप्रयोग समाप्त ।

Post Col —संवत् १६१३ विश्वावसुसंवत्सरे वैशाखवदी सप्तम्या सोमे रामङ्कदस्य ढुंढिराजेन लिखित । शुभमस्तु ।

In a different hand चित्र वटतरो मूले etc., etc

It begins — अमुककर्म्माङ्गभूता अग्निप्रतिष्ठा करिष्ये। स्थण्डिल कृत्वा

दक्षिणत आरभ्य प्रागग्रा उदक्संस्थास्तिस्रो रेखा लिखित्वा पश्चादारभ्य उदगग्रा प्राक्संस्थास्तिस्रो लेखा लिखित्वा स्थण्डिलोपरि सकलं निधाय अवाचीनेन पाणिना अद्भिरवोक्ष्य सकलं द्विधा कृत्वा निरस्याप उपस्पृश्य भूर्भुवः स्वरोमित्यग्निं प्रतिष्ठाप्य अग्न्यायतन-पार्श्वयोरुदकं निनयेत् ॥

It ends —अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति काले प्रातर्होमं[ ] संतिष्ठते अग्निष्टोमो ऽग्निष्टोमः ।

It is a complete manual for the performance of the Agnistoma rite, as laid down in the rules of Āpastamba Kalpa Sūttra, X to XIII Praśnas, viz up to the third savana

684.

2202 **ज्योतिष्टोमप्रयोगः ।** *Jyotistomaprayoga*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 64 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1250 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

It begins —दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य सोमेन यक्ष्ये अग्निष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना द्वादश-शतदक्षिणेन परमेश्वरं प्रीणयानि विद्युदसि अस्मिन् ज्योतिष्टोमे अग्निष्टोमे सोमप्रवाकं त्वामहं वृणे इति वृत्वा मधुपर्कादिभिरभ्यर्च्य सोमप्रवाक सोमं मे प्रब्रूहि । इत्यादि ।

It ends —हविर्धाने यजमानं जागरयन्ति प्राग्वंशे पत्नीमाग्नीध्रे एतां रात्रिमृत्विजो वसन्ति यजमानो राजानं गोपायति गोपायति । श्री ॥

It is a manual for the performance of the Jyotistoma, as laid down in Āpastamba Kalpasūttra, praśnas X and XII, viz up to Agnisomīya .

685

1056 **चयनप्रयोगः ।** *Cayanaprayoga*

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 81 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1620 Character, Nāgara Date Sam 1647 Appearance, old Complete

A comprehensive manual on Agnicayana or Construction of Fire Altars, etc, based on Āpastamba Srauta ritual (16th and 17th Prasnas)

Beginning — श्रीगणेशाय नम ।

अग्निं चेष्यमाणोऽमावास्याया पौर्णमास्यामेकाष्टकाया वोखा संभरति । चतुर्दीक्षापक्षे उखासंभरणप्रभृत्यामिक्षापर्य्यन्तकर्म्माणि वसन्ते यथा भविष्यन्ति ।

It ends —

अग्निं चित्वानन्तरे पर्व्वणि सौत्रामण्या यजेत । अपरेद्यु मैत्रावरुण्या चामिक्षया ।

Col —इति श्रीसाम्बशिवप्रसादात् चयनयोग समाप्त ॥

Post Col —संवत् १६४७ समये कार्त्तिक वदि दशमी सोमवार ॥

686.

1057

Substance, country-made paper 10½×4 inches Folia, 13 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Appearance, old Fragment

This fragmentary codex comprises only one form of Vājapeya known as Āpta-Vājapeya This manual follows the authority of Kapardisvāmin, on Prasnas 18 and 19 of Āpastamba

Beginning — श्रीगणेशाय नम ।

कपर्द्दिस्वामिभाष्यानुसारेण वाजपेयमारभ्य विश्वसृजामयनपर्य्यन्ताना कर्म्मणा प्रयोग उच्यते । वाजपेयो द्विप्रकार । आप्तवाजपेय क्रतुवाजपेयश्च । अस्मिन् क्रतौ नास्ति चयनं प्रतिषेधात् । परिभाषाया केचित् अत्रापि इच्छन्ति । छन्दोगमताच्चयन कार्य्यं । ज्योतिष्टोमस्य संस्थाभूतो वाजपेयोऽपीति छन्दोग उक्तम् । आपस्तम्बेन क्रत्वन्तरवाजपेय उक्त । क्रत्वन्तरवाजपेयश्च द्विप्रकार अत्र आप्तवाजपेय प्रथममुच्यते ।

It ends —

सन्तिष्ठते वाजपेय । तेनेष्ट्वा सौत्रामण्या यजेत । मैत्रावरुण्या चामिक्षया । प्रत्यवरोहणं यदि करोति तदा बृहस्पतिसवेन यजेत । श्वेतछत्त्रीह भवतीति विज्ञायते ।

Col —आप्तवाजपेय॰ समाप्त॰ ।

Then follow three lines

Beginning —अथक्रतुवाजपेयस्य कर्त्ता इत्यादि ।

Thus another form of Vājapeya known as Kratu-Vājapeya is simply touched and the MS breaks off abruptly'

687

2316 इष्टिप्रयोग । *Istiprayoga*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 14 Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 228, as given at the end of the work Character, Nāgara Appearance, discoloured

It contains directions for the performance of certain isti rites, as dealt with in the 19th praśna of Āpastamba's Kalpasūttra

Beg — अथाधानहौत्रम्

तत्र प्रथमायामग्निरग्नि[] पवमान । पौर्णमास तन्त्र॰ आज्यभागावाह्य॰ अग्नि आ इ वह । इत्यादि ।

2A. इद ह॰ सिद्धमिष्टि॰ ॥ द्वितीयस्या वृधन्वतावाज्यभागौ अग्निं पावकम् ।

2B. सिद्धमिष्टि॰ ।

आश्वलायनक्लृप्तिरेषा । तत्रैव विकल्प ।

आद्योत्तमे चैव स्याता ॥ आद्यायामिष्टौ द्वितीयस्या इष्टे देवताद्वयस्य प्रक्षेप॰ । पावकस्य शुचे तेन अग्निमग्निं पवमानमग्नि पावकमग्नि शुचिमेता॰ प्रधानदेवता ।

4A इयमिष्टिर्विकल्पेन आपस्तम्बै॰ क्रियते चेत्तदा उपांश्वेव प्रचार इत्याश्वलायनपक्ष उक्त ।

4A अथेष्टिरापस्तम्बोक्ता ।

तासामुच्चैरेव॰ प्रचार॰ । प्रथमाया । अग्निरग्नि॰ पवमानोऽग्नि॰ पावकोग्नि॰ शुचि । इत्यादि ।

5A इतीष्टिपञ्च उक्ता ।

,, अथ वैकल्पिक इष्टिद्वयत्रयपञ्च उच्यते । प्रथमायामग्निर्देवता पञ्चदश सामिधेन्य । इत्यादि ।

6B इत्युपांशुपञ्चे विशेष सिद्धमिष्टि । इत्यन्वारम्भणीया ।

7A अथ पुनराधेयेष्टिस्तस्या पूर्वमुत्सर्गेष्टि आपस्तम्बेन भगवतोक्ता नाश्वलायनेन । तस्या देवता अग्निरग्निर्वैश्वानरो वारुणोऽग्निरप्सुमान् मित्र इति ।

8A इत्युत्सर्गेष्टि । अथ पुनराधेयस्य प्रयोग ।

9B अथ आग्रयणेष्टि ।

•11B. इत्याग्रयणम् ॥ अथ स्वशाखे पवित्रेष्टिरनाम्नातत्वात् बौधायनोक्ता लिख्यते सा सर्वपापोपच्छयाय ।

वैश्वानरीव्रातपती पवित्रेष्टिं तथैव च ।
ऋतावती प्रयुञ्जान पुनाति दशपूरुषम् ॥

इति यज्ञगाथा ।

It ends with the col —

14B इति बौधायनशाखोक्ता पवित्रेष्टि ।

Post Col —ग्रन्थसंख्या २२४ ।

As Agnyādhāna is necessary in isti rites, it gives the duties of the hotr priest from Āsvalāyana As Pavitresti is not in Āpastamba, it is taken from Baudhāyana

688

2343 **तृचपद्धति ।** *Trcapaddhati*

For the MS and the work see L 3222

A manual for the recitation of the Trc, the initial words of which are उद्यन्नद्य, for the propitiation of the Sun The Trc is to be found in p 225 Vol. I of Dr Richard Garbe's edition of the Āpastamba Srauta Sūttra

689.

3008. **काम्ययागप्रयोग** or **त्रैधातवीय प्रयोगः ।**

Kāmyayāgoprayoga or Traidhātavīya-prayoga.

For the manuscript and the work see L 4142

This refers to Prasna 19, Kandika 18-27 of the Āpastamba Sūtra commencing from काम्याभिरिष्टिभि यजेतामावास्याया पौर्णमास्या वा यजेत ।

690.

1238 **आपस्तम्बगृह्यप्रयोग (आण्डविल)** । *Āpastamba Gṛhyaprayoga (Āndavila)*

Substance, country-made paper 10¾ × 4 inches Folia, 30 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, Nāgara Appearance, old and dilapidated Complete in 8 sections

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीरामाय नम । अथ कर्म्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथानन्तर आचाराद्यानि गृह्यन्ते ज्ञायन्ते कर्त्तव्यत्वेन ज्ञायन्ते तानि कार्य्याणि । कुत्र उदगयनपूर्व्वपक्षाह पुण्याहेषु कार्य्याणि । उदगयनप्राणा इत्यादय (?) प्रसिद्धा पुण्याहास्तु देवस्य सवितु प्रात प्रसव + + इति अस्मिन्ननुवाके पञ्च पुण्याहा उक्ता प्रातर्मध्यन्दिनापराह्णादिशब्दवाच्या नाडिकात्रय नाडिकाष्टतीयाष्टस्वैको भाग पुण्याहस्तेषु तानि कर्त्तव्याणि चौलादीनि । सीमन्तोन्नयनदीना नैमित्तिकाना अपि पूर्व्वपक्षपुण्याहा भवन्ति नतूदगयनादय । सर्व्व यज्ञोपवीतिना कर्त्तव्य । यथा प्रादक्षिण्य भवति तथा कर्म्माणि करोति । सर्व्वत्र पुरस्तात् उदग्वा कर्म्मणामुपक्रम ॥

It ends thus —

आज्यभागान्त इम मे वरुण इति दशाहुती र्जुहोति । जयादि प्रतिपद्यते । परिषेचनान्त करोति + + + + भो दक्षिणत इम जीवेभ्य इति प्रत्यात्मान परिधि ददाति जीवता त्राणार्थम् ॥

अनुक्तमप्युक्त[मयुक्तियु]क्तं
यदुक्तेतर[त्वं] बहुयुक्तियुक्तम् ।
तत्सर्व्वमार्य्या परिशोधयन्तु
गृह्यप्रयोगाख्यनिबन्धनञ्च ॥

Post Colophon —रामार्पणमस्तु ॥ आण्डविलप्रयोगवृत्ति ॥

For topics, etc , see below

691.

1403 *The Same*

Substance, country-made paper $8\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia 29 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 800 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old Complete

The owner of the manuscript at one time was Vināyaka Dīksita

3A, पाणिग्रहणकर्म्मोच्यते, 12A, उपनयनमुच्यते, 15A, समाप्तमुपनयन, समाप्त पालाशकर्म्म, 17B, इति मधुपर्क, सीमन्तप्रयोग उच्यते, 18A, पुंसवनम्, 18B, जातकर्म्मोच्यते, 19A, इति जातकर्म्म, समाप्तं नामकरणम्, 19B, इत्यन्नप्राशन, चौलमुच्यते, 20A, गोदानस्य प्रयोग, गृहसम्मानस्य कर्म्मोच्यते, 20B, गृहप्रवेशकर्म्मोच्यते, 21A, सर्पबलिरुच्यते, 22A, समाप्त कर्म्म, उत्सर्ज्जनस्य प्रयोग, 22B, समाप्तमाग्रयणमीशानबलिरुच्यते, 24A, मासि श्राद्धमुच्यते, 26B, मासिश्राद्ध समाप्तम्, अष्टकोच्यते, 28A, इत्यष्टका।

The last Colophon runs —आपस्तम्बीयाण्डविलप्रयोगवृत्ति।

The chapter Colophons —

3A, इति गृह्यप्रयोगवृत्तौ प्रथम पटल, 5B, इत्यापस्तम्बीये गृह्यप्रयोगवृत्तौ द्वितीय पटल', 12A, इत्यापस्तम्बीयगृह्यप्रयोगवृत्तौ तृतीय' पटलः, There is no colophon of the 4th patala, 17B, इति गृह्यप्रयोगवृत्तौ पञ्चम पटल, and so on

This is a Grhya work based on Āpastamba Grhya sūttra and is called Adavila or Āndavilla For every ceremonial, the section begins with a discussion about the nature of the ceremony, its proper time and proper method, then the Prayoga or liturgy is given, at the end a few slokas are quoted to support what preceded

The Samayācārikaprayogavrtti or Sāmānyaprayogavrtti of this author is known from Kielhorn's list of manuscripts in Guzrat The present work, therefore, is an interesting find

At the end of the manuscript there is a verse in a scribbling hand commencing रवीन्द्रोग्रहणे तीर्थे, then five lines in a neat small hand, praying for longevity of a newborn child and its mother

On the reverse of the last leaf, there are four lines in a small hand, for atonement of any defect in the above ceremonial

692.

1663 *The Same*

Substance, country-made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 29 Lines, 15, 16, on a page Extent in Ślokas, 1100 Character, Nāgara Appearance tolerable Complete

Last Colophon —

आपस्तम्ब-श्राद्धविले प्रयोगवृत्तिः ।

693

936 पाकयज्ञनिर्णयः । *Pākayajñanirnaya*

By Candracuda Bhatta, son of Umāpati Bhatta Suri

The author follows Āpastamba, for so he states in his preamble

For the manuscript see L 1814

The Post Colophon Statement — संवत् १८३३ ।

694.

8438 पाकयज्ञप्रकाश । *Pākayajñaprakāśa*

(Of the School of Āpastamba).

From the Pratāpanārasinha of Rudradeva

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 142 Lines, 9-12 on a page Extent in Ślokas, 3000 Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

Last Colophon —

इति प्रतापनारसिंहाख्ये पाकयज्ञप्रकाशे आग्निहोत्रिकविधि ।

The author and his antecedents and the date of the composition of the work given at the end —

श्रीलक्ष्मीन्टसिंहो जगदेकनाथ ॥
शाकेऽब्धियुग्म-षट्-चन्द्र-मितेऽब्दे पार्थिवे तथा ।
इषस्य कृष्णपूर्णाया श्रीन्टसिंहप्रसादत ॥
गोदावर्य्युत्तरे तीरे प्रतिष्ठानपुरे शुभे ।
भारद्वाजकुलोत्पन्ननारायणसुतेन वै ॥
रुद्रदेवेन विदुषा पद्धतीना शत तथा ।
सूत्रं सूत्रान्तरव्याख्यानिबद्धाश्च यथामति ॥
शिष्टाचार तथा दृष्ट्वा कृत्वा तै सह सम्मति ।
प्रतापनारसिंहाख्य पाकयज्ञप्रकाशक ॥
कृत्वा समर्पयामास न्टसिंहाय परात्मने ।
अत्र सूक्तमसूक्त वा मोहेन लिखित मया ॥
तत्र क्षेमं प्रकुर्व्वन्तु स्वत. सन्तो दयालव' ॥

Col — इति श्रीमवृतोरोनारायणात्मज-श्रीरुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये पाकयज्ञप्रकाश समाप्त' । समाप्तोयं ग्रन्थ' ॥

Post Colophon —श्रीचण्डिकार्पणमस्तु ॥

यदतिहृदयवेगाल्लेखनीभ्रान्तिभावात्
नयनवचनसङ्गात्क्रोचशब्दावलम्बात् ।
लिखितमकृतबुद्ध्या यन्मया पुस्तकेस्मिन्
करकृतमपराध क्षन्तुमर्हन्तु सन्तु' ॥

अनंदेरावत्सरे (?) आषाढे मासि शुक्लपक्षे सप्तम्या सौम्यवासरे तद्दिने विठ्ठलभट्ट आकूतस्य सूनूना व्यकटेन लिखितं स्वार्थं परार्थं ।

The Mañgalācarana and the scope of the work

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीसरस्वत्यै नम' etc , etc

नारसिंह श्रिया युक्तं गणेश च सरस्वती ।
आपस्तम्बमुखान् मान्यान् प्रणम्य पितर गुरु ॥
ततो नारायणसुतो रुद्रदेव इति श्रुत ।
ग्रन्थाननेकान् सवीक्ष्य विदुषा प्रीतये सदा ॥

प्रतापनारसिंहाख्यग्रन्थ प्रारभते तत ।
अविघ्नं वै नृप चास्य कृणुहि ब्रह्मणस्पते ॥
तत्रादौ पाकयज्ञाख्य प्रकाश इह चोच्यते ।
यस्यानुष्ठानमात्रेण देवर्णान्मुच्यते द्विज इति ॥

तत्रादौ ऋणत्रयस्वरूपमुक्त तैत्तिरीयसंहिताया जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभिर्ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्य प्रजया पितृभ्य इति तत्र यज्ञशब्देन एकविंशतिर्यज्ञा तत्र सप्त पाकयज्ञसस्था सप्त हविर्यज्ञसस्था सप्त सोमसस्था इति तेषा प्रत्येक नामान्युक्तानि सौदर्शने ।

औपासन वैश्वदेव पार्व्वणमष्टका मासि श्राद्ध सर्पबलिरीशानबलिरिति सप्त पाकयज्ञवाच्यानि । अग्निहोत्र दर्शपूर्णमासावाग्रयण चातुर्मास्यानि निरूढपशु सौत्रामणि पिण्डपितृयज्ञादयो दर्वीहोमा इति सप्त हविर्यज्ञसस्था । अग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोम उक्थ षोडशी वाजपेयोऽतिरात्रोऽप्तोर्याम इति सप्त सोमसस्था इति । अनेन ज्ञानमाप्नोतीति स्मरणाच्च । पाकयज्ञ इति कर्मनामधेयं । लौकिकाना पाकयज्ञशब्द इति गृह्यप्रश्नात् । आश्वलायनेन तु पाकयज्ञाना त्रिविधत्वमुक्त । त्रय पाकयज्ञा हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुता इति व्याख्यातमेतन्नारायणवृत्तिकारेण पाकयज्ञा अल्पयज्ञा प्रशस्तयज्ञाश्चेति अतस्तेषा मते यत्किञ्चिद्धोमबलिब्राह्मणभोजन तदपि सर्व्वं पाकयज्ञसज्ञमेवेति । आपस्तम्बाना तु औपासनादीना सप्तानामेव पाकयज्ञसज्ञा तत्रादौ औपासन उच्यते ॥

695.

2978 **नागबलिप्रयोगः ।** *Nāgavaliprayoga*

Being an extract from Pratāpa Nārasimha.

By Rudradeva, son of Toronārāyana

Colophon —इति तोरोनारायणभट्टात्मज-रुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये सस्कारप्रकाशे नागबलिप्रयोग । बौधायनोक्त स्तैत्रि(?) ॥

Beginning —प्रतिकनागोपद्रवनिवृत्त्यै नागबलिः कार्य्य । अत्रकाल गुरुशुक्रास्तादिरहिते अयनद्वयेपि पौर्णमास्याया पञ्चम्या आश्लेषायुक्तदिने वा कुर्य्यात् । तत्राधिकारार्थं चतुर्दशकृच्छ्रानाचरेत् । तत्र प्रयोग । उक्तदिनात् पूर्व्वेद्यु तदहरेव वा पार्षद प्रदक्षिणीकृत्य

नत्वा तदग्रे निष्कं तदर्द्धं तदर्द्धं वा निधाय केशवशर्म्मणा मम इह जन्मनि जन्मान्तरे वा मया मम पत्न्या मम पुत्रेण मत्सम्बन्धिभिर्वा ज्ञानादज्ञानतो वा कृतसर्पवधदोषपरिहारार्थं प्रायश्चित्तमुपदिशन्तु भवन्तः। etc, etc

For the MS. and the work see L 4185

It relates to expiation for killing a serpent, according to the precepts of Baudhāyana

The Samkalpa runs —

3B मया मम पुत्रकलत्रमात्रादिभिर्वा इहजन्मनि प्रागतीतसप्तजन्मसु वाल्यवार्द्धक्ययौवनान्यतरावस्थासु ज्ञानतोऽज्ञानतो वा प्रसक्तो ऽप्रमादौ(?)वा य कृत सर्पवधः तज्जनितपापसमूलोन्मूलनद्वारा तत्प्रयुक्तकुष्ठदद्रुकण्डूयमानेत्ररोगवर्णरोगविस्फोटकगण्डमालालूताद्यहरहरनुभूयमानचिकित्सानानाविधव्याधिजातापत्यविनाशदारिद्र्यादिक्लेशनिवृत्तये आयुष्मत्सुपुत्रादिसान्ततिप्राप्त्यै सर्पस्य पुण्यलोकावाप्तये मद्वंश्यानां सर्पबाधाविनिवृत्तये समस्तसर्पाधिनाथश्रीमदनन्तप्रीतये यथाशक्ति यथाज्ञान बौधायनमुनिप्रोक्तप्रकारेण सर्पसंस्कार करिष्ये।

696.

6383 आपस्तम्बानुयायिनामाह्निकप्रयोगः।

Apastambānuyāyinām āhnikaprayoga

Part of Pratāpanārasimha, by Rudradeva, son of Toronārāyana, who wrote at the request of Ānanda

Substance, country-made paper 7½×4¾ inches Folia, 45, of which the first 3 are missing Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 800 Character, modern Nāgara Appearance fresh Copied in Śaka 1693

The compiler was a native of Pratisthāna and his patron, of Devagiri

Colophon —श्रीमच्छिवालयक्षेत्राद्दक्षिणे योजनमात्रे देवगिरौ श्रीमद्भारद्वाजकुलोत्पन्नअम्बनभट्टात्मजभट्टलक्ष्मणसुतानन्दविदुषा प्रेरिते (?) गोदावर्य्या उत्तरे तटे प्रतिष्ठानक्षेत्रे श्रीमद्भारद्वाजगोत्रोत्पन्न

तोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये आपस्तम्बानुयायिनामाह्निकप्रयोग ।

Post Colophon Statement —

रामनन्दाङ्कभूयुक्ते शाके मन्दे शुचौ सिते ।
वसौ देवालयपुरे विद्या-गणय-सन्निधौ ॥

आपस्तम्बाह्निक सर्व्वात्मा श्रीरामलिखिता तद्भक्त नाना अचिरामदास ।

It gives at the end the date of its compilation as Śaka 1624

सूत्रसूत्रान्तरव्याख्यानिबन्धांश्च यथामति ।
शिष्टाचार तथा दृष्ट्वा ज्ञात्वा तै· सह सम्मतिम् ॥
नारायणात्मजेनेत्थमुक्त (क्ता) चाह्निकमुत्तमम् ।
विदुषा प्रीणनार्थाय नृसिंहस्तेन तुष्यतु ॥
शाके वेदाब्धिषट्चन्द्र(न्द्रे)मितेऽब्दे दक्षिणायने ।
नभस्ये कृष्णपञ्चम्या तोरोरुद्रेण निर्म्मितम् ॥

697

2950. पाकयज्ञादिनिर्णयः । *Pākayajñādinirnaya*

By Candracūda Bhatta, son of Umāsaṅkara

Substance, country made paper $8\frac{1}{2}\times3\frac{3}{4}$ inches Folia, 5 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 90 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

For a description of the work see L 1814

The five opening verses and the last verse giving the date of the composition of the work are not in the present MS

698.

1062 संस्कारनिर्णयः । *Samskāranirnaya*

By Candracūda Bhatta

Substance, country made paper $8\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 71 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 1850 Character, Nāgara Appearance, old Complete

A comprehensive manual on the rites and ceremonies with their proper astrological time and season and with various opinions old and modern By Candracūda Bhatta, son of Umana Bhatta This manual is mainly based on Āpastamba

Beginning —प्रणिपत्य महादेव चन्द्रचूडेन धीमता ।
सस्काराणा प्रयोगस्य निर्णय प्रोच्यतेऽधुना ।

तत्रादौ गर्भाधानमुच्यते ।

Col — इति श्रीमत्पौराणिक धर्म्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्य-उमणभट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टविरचितः सस्कारनिर्णय समाप्तिमगमत् ॥ श्री श्री ॥

Authorities quoted—

नारद, मदनरत्न, पारिजात, भविष्य, लौगाक्षि, अपरार्क, गौतम, धर्म्मसूत्र, वृद्धमनु, शौनक, त्रिकाण्डमण्डन, प्रचेता, पारस्कर, कात्यायन, वायवीये, आपस्तम्ब, हरदत्त, कूर्म्मपुराण, ज्योतिःपराशर, कपर्द्दिस्वामिन्, गोभिल, सुरेश्वर, सुमन्तु, उज्वला, याज्ञपार्श्व, रत्नमाला, गृह्यपरिशिष्ट, रामाण्डार ।

विधानमाला, गर्ग, हेमाद्रि, विज्ञानेश्वर, शिवरहस्य, माधवीय, याज्ञवल्क्य, बृहस्पति, देवल, हारीत, गृह्य, व्यास, शङ्ख, पराशर, वृद्धशातातप, मिताक्षरा, सवर्त्त, मार्कण्डेय, बौधायन, उशना, स्मृत्यर्थसार, कार्ष्णाजिनि, हारीत, जातुकर्ण, सुदर्शनाचार्य्य, यम, वराह, वशिष्ठ, सत्यव्रत, गालव, आश्वलायन, विष्णु, जैमिनि, विष्णुधर्म्म, प्रजापति ।

It ends —इतिम्टत्योरन्तर्धानभूत दक्षिणत· स्थानं विदधाति तस्य
शुभमिच्छता चालन न कुर्य्यात् । इत्यलमतिविस्तरेण ।
आपस्तम्बीयसूत्र बुधवरसुलभ हारदत्तस्य भाष्यम्
दृष्ट्वासौ दर्शन ता विविधकृतमहापद्धती सन्निबन्धान् ।
वद्धो यश्चन्द्रचूडाभिधबुधनिचयासन्नमानेन (?) रम्य
सस्काराणा द्विजन्मप्रमुदितहृदयो निर्णयोऽय समाप्त ।
अत्र सूक्तमसूक्त वा मोहेन लिखित मया ।
तत्र क्षमा प्रकुर्व्वन्तु सत सन्तो दयालव ॥

699

2960 *The Same*

Substance country-made paper 9×3¾ inches Folia, 126 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 2520 Character, Nāgara Appearance, discoloured The first leaf is missing

The last Colophon —

इति श्रीमत्पौराणिकधर्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यउमणा-
भट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टविरचित संस्कारनिर्णय समाप्तिमगमत् ।

700.

10082 *The Same*

Substance, country-made paper 10½×4⅜ inches Folia, 66 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1500 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —इति श्रीमत्पौरा[णि]कधर्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुट-
माणिक्यउमणाभट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टसूरिविरचित संस्कारनिर्णय
समाप्तः ।

For the work see I O Catal No 465

701.

3216 **स्थालीपाकप्रयोगः ।** *Sthālīpākaprayoga*

By Dāmodara, son of Candracūdācārya

Substance, country-made paper 8½×4 inches Folia, 17 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara, of the eighteenth century Appearance, discoloured The 14th leaf is missing

The māngalācarana and the object of the work.

नमस्कृत्य गणाध्यक्ष ईश्वरी कुलदेवताम् ।
वडयग्रामसंस्थेन चन्द्रचूडाचार्य्यसूनुना ॥ १
दामोदरेण क्रियते प्रयोगोऽय यथामति ।
नानापद्धतय सन्ति ज्ञानार्थं केवलाश्च ता' ॥ २

अशक्या कर्म्मकरणे ह्यविज्ञाना विशेषत ।
तदर्थं वक्ष्यतेऽत्रैव प्रयोगो विधिवन्मया ॥ ३
सूत्रप्रायस्त्वयं कर्त्तु पाठेवार्थाविबोधक ।
सद्भि' सशोध्य शिष्याणा पाठनीय प्रयत्नत ॥ ४

ॐ अथ स्थालीपाकप्रयोगस्तस्यान्वाधानाद्यारम्भस्तथापि समारोपे सस्कार-कर्म्मसु शान्त्यादिषु च प्रयुक्त' ॥ इत्यादि ।

It ends —प्रणीतायाञ्च नासिकाग्रसम तथैव निदध्यात् एतद्भूम्यकरण-मित्यक्तं चेत् प्रणीतासस्कार पूर्व्ववत् कुर्य्यादिति ।

Colophon —इति स्थालीपाकप्रयोग ।

702.

2318 **जातेष्टिप्रयोगः (आपस्तम्बीयः)** । *Jātestıprayoga*

Substance, country-made papeı 8¾×4 ınches Folıum, one Lınes, 8, 9 on a page Extent ın slokas, 17 Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, dıscoloured Complete

On the bırth ceremony

Begınnınq —अथ जातेष्टिप्रयोग ।

अद्येत्यादि इष्ट्या यक्ष्ये जात पुत्र पूतस्तेजस्य नाददे इन्द्रियावी पशुमान् भवतु । इति सकल्प्य विद्युत् । अध्वयज्ञाय । ऐष्टं हवि· । पौर्णमास तत्रम् । सप्तदश सामिधेन्य । पात्रप्रयोगकाले विशतिकपालानि स्फ्यादिप्राक्ततानि पात्राणि निर्व्वापकाले आग्नेय निरूप्याग्नये वैश्वानराय निर्व्वपति । अग्ने हव्य रक्षस्वाग्ने वैश्वानर हव्य रक्षस्व ॥

On the left-hand upper corner आपस्तम्बाना ।

Col. —इति जातेष्टि' ।

703

1063 **आपस्तम्बाह्निकम् ।** *Āpastambāhnika*

By Kavimandana Govardhana

Substance, country made paper 11¼×5 inches Folia, 67 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 2050 Character, Nāgara Date, Sam 1752 Appearance, old Complete

An elaborate digest on the rules of conduct and daily duties of a householder in accordance with Āpastamba

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

नत्वा महेश्वरं देवमाह्निकं तैत्तिरीयके ।

गोवर्द्धन प्रतनुते कविमण्डनवंशज ।

अथात' सामयाचारिकान् धर्म्मान् व्याख्यास्याम इति सूत्रम् ।

It ends —

उपानहौ तु वासश्च धृतानन्यैर्न धारयेत् ।

अग्न्याना गोष्ठि (?) ब्राह्मणानाञ्च सन्निधौ ।

आहारे जपकाले च पादुके परिवर्जयेत् । इति ।

Col —इति कविमण्डनगोवर्द्धनकृतापस्तम्बाह्निकं समाप्तम् ।

Post Col —स्वार्थे परार्थेञ्च लिखितं पुस्तकं । सवत् १७५२ भाद्रपदि पञ्चमी रविवारे । शुभमस्तु ।

704.

3140 **विश्वप्रकाशिकापद्धतिः ।** *Viśvaprakāśikāpaddhati*

By Viśvanātha Bhatta, the son of Purusottama Bhatta, the grandson of Trivikrama and the great-grandson of Nārāyanācārya

A manual for the performance of Grhya rites It opens with a salutation to Āpastamba

Rājendralāla noticed this MS under No 4116, but his account does not tally with the present MS

Substance, country made paper 11×5½ inches Folia, 282 Lines 12 on a page Extent in ślokas, 10,500 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and dilapidated Incomplete at the end

The first leaf, which is very much delapidated, contained much information about the author, his family, and the date of his birth When Rājendralāla noticed the present manuscript under No 4116, it was in much better condition

See also I O. Catal 369

704A.

3002

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia, 14 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 280 Character, Nāgara Appearance, discoloured and worn out

It contains two different treatises

(I) 2A इति दीक्षितमौनिमल्लारिकृतो मासि श्राद्धमानोपन्यासः ।

(II) इति सम्राट्स्थापति भट्टरघुनाथानुक्रान्तो मासि श्राद्धप्रयोगः समाप्त ।

The first contains disquisitions on the monthly śrādha ceremony and the second directions for its performance

(I) *Begins* —

> अष्टकादिश्राद्धेषु मासि श्राद्धविधिः । सांवत्सरिकादि दर्शश्राद्ध-
> विधिः सर्व्वेषा । नामचोदनालिङ्गानिर्देशाभ्या प्रत्यक्षविधिनाति-
> देशस्य बलवत्त्वादष्टकादिषु स्पष्टः सूत्रेऽतिदेशः ।

(II) *Begins* —

> नत्वा राम गणेशानमापस्तम्बमुनि तथा ।
> तत्सूत्रभाष्यकारादीस्तन्मार्गेण निबध्यते ॥
> सम्राजा रघुनाथेन मासिश्राद्धविधिक्रमः ।
> यदत्र स्खलित किञ्चिच्छोध्य तद् बहुवेदिभि ॥

705.

299 **प्रयोगसारः ।** *Prayogasāra*

By Keśava Svāmī

For the MS see L 26

This has been extensively repaired The first 89 leaves belong to Prayogasāra, which is incomplete There is one leaf which cannot be accounted for There are 16 more leaves on **एकाद्ग्निनी प्रयोग** which is complete

For a complete MS of Prayogasāra see I O. Catal No 370 It belongs to the school of Baudhāyana and follows Bhavasvāmī's commentary

706

749 *The Same*

A fragment coming to the end of the first chapter only, namely, Darśapūrnamāsaprayoga

Substance, country-made paper $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{3}$ inches Folia, 47 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 752 Character, Nāgara Date, Sam 1814 Appearance, old

For description of the work see I O Catal No 370 and L 26

The last Colophon in the MS —

इति केशवस्वामिकृते दर्शपूर्णमासौ सम्पूर्णौ ।

Post Colophon Statement —

सवत् १८१४ मिति श्रावणवदी १४ चतुर्द्दशी भृगुवासरे ॥
मिद पुस्तक जीवनरामत्रिवाडी लिख्यते ।

707.

1922 *The Same* (चातुर्मास्य प्रयोगः)

By Keśava Svāmī

Substance, country-made paper 9¼ × 4 inches Folia, 47 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3000 Character Nāgara Date Śaka 1731 Appearance, old and faded

The last Colophon runs —इति केशवस्वामिकृतौ प्रयोगसारे षष्ठे सप्तमः । समाप्तानि चातुर्म्मास्यानि ।

Post Col —शके १७३१ शालिवाहनशके ग्रन्थसंख्या ३००० ।

Beginning —

दर्शपूर्णमासाभ्यामिष्ट्वेष्टिपशुचातुर्मास्यैरित्यनेन क्रमेण पशोरनन्तरं चातुर्मास्यान्युच्यते । तेषां चत्वारः प्रयोगप्रकारा आचार्य्येणोक्ता, एकस्तावत् यावज्जीवप्रयोगः, सांवत्सरप्रयोगो द्वितीयः, द्वादशाह-प्रयोगो यथाप्रयोग इति ।

Colophons.—

8A, प्रयोगसारे षष्ठे प्रथमः, 13A, षष्ठे द्वितीयः समाप्तो वैश्वदेवः, 25A, षष्ठे तृतीयः समाप्तो वरुणप्रघासः, अथ शाकमेधस्य प्रयोगो वक्ष्यते, 29A, प्रयोगसारे षष्ठे चतुर्थं, 43A, इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे षष्ठे पञ्चमः, इति महापितृयज्ञः समाप्तः, 45B, इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे षष्ठे षष्ठः The last Col 47A, इति केशवस्वामिकृतौ प्रयोगसारे षष्ठे सप्तमः ॥

This is the 6th section of Keśavasvāmī's Prayogasāra, with 7 sub-sections Our Catal No 788 is also a MS of Prayogasāra by Keśavasvāmī of Baudhāyana's school But that is on Gṛhya rites, and the 6th section deals with the sacramental rites

708.

1054 गोपालिकपूर्व्वकारिका । *Gopālikapūrvakārikā*

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 22 Lines 10 on a page Extent in ślokas, 460 Character Nāgara Appearance, tolerable Complete

Memorial verses on various Śrauta observances according to Baudhāyana school

Col —इति गोपालिकापूर्व्वकारिका समाप्ता । नमो भगवते बौधायनाचार्य्याय ।

For a description of the work, see I O Catal 440, which gives the number of kārikās as 420 and calls the work simply Gopālakārikā

709.

1683 **चातुर्मास्यकारिका ।** *Cāturmāsyakārikā*

By Gopāla

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 6 Lines on a page, 14 No of verses, 187 Character, Nāgara Old Complete

Colophon —

इति गोपालकृताश्चातुर्मास्यकारिका समाप्ता ।

It begins —

चातुर्मास्यप्रयोगा स्युश्चत्वारस्तत्र चादिम ।
यावज्जीवप्रयोग स्यात् द्वितीयश्चाब्दिक स्मृत ॥
द्वादशाहप्रयोग स्यात् चतुर्थ स्यात् यथा क्रम ।
चतुर्णाम् एककार्य्यत्वात् सर्व्वान्ते स्यात् समापन ॥

It ends —

अपरे तु विहारे सा तत्रैवोत्तरवेदिक ॥
सद्यस्कालपशौ पक्षे होमकाल उपस्थिते ।
समाप्यैव तु होतव्य काले एव जुहोति वा ।

710.

1874 **सोमकारिका ।** *Somakārikā*

By Gopāla

For the MS and the work see L No 4261

The Colophon —इति सोमे गोपालकारिका समाप्ता ।

This was read by Rajendralall's Pandits as इति सोमाङ्गपामकारिका ।

Post Colophon —

इति आषाढ वदि एकादशी रवौ युधनल्युलईखङ ।

710A.

1295 य ज्ञतन्त्रसुधानिधि । *Yajñatantrasudhānidhi*

By Sāyana

Substance, country-made paper $8\frac{1}{4}\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, 80, of which the 1st is missing Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1,690 Character, Nāgara Appearance, old Incomplete

Kusmānda Homa to Agnihotraprakarana (i e the 1st part of the work)

For a description of the work see I O Catal No 374

The introductory verses of this codex are different from those of the MS described in I O Catal referred to above

They are as follows (from the 6th verse) —

× × × × सत्क्रियाभिर्द्विजाना
हरिहरनरपाल' कस्य न स्यात् प्रशस्य' ॥
अवितथगतिभिर्यो दानधारासरिद्भि
नव नव परिणेता वर्द्धते सिन्धुराज ॥ ६ ॥
तस्याभूदन्वयगुरुस्तत्वसिद्धान्तदेशित ।
सर्व्वज्ञ सायणाचार्यो मायणार्य्यतनूद्भव ॥ ८ ॥
उपेन्द्रस्येव यस्यासीदिन्द्र' सुमनसा प्रिय ।
महाक्रतूनामाहर्त्ता माधवार्य्यसहोदर' ॥ ८ ॥
य स्वनिश्वसित श्रुती(?) बहुविधा व्यासावतार (?) स्वय
व्यासक्ता पुनरध्वरश्रुतिफला बोधायनात्मा व्यधात् ।
यत्नग(?)धक्रमत प्रयोगसुलभा(?)स्तान्विप्रकीर्णान् वह्न-
नेकीकृत्य मय हरि समजनि श्रीसायणार्य्य' क्षितौ ॥ ९ ॥
स सत्कुर्व्वन् महादानान्याम्नायोक्तान्यनुक्रमात् ।
तुलापुरुषदानेन भूसुरान् समतोषयत् ॥ १० ॥
तस्मिन् महोत्सवे सत प्रशसन्तस्तदुद्भवम् ।
उपासत तदैकात्म्यादुन्नतश्रीपरिच्छद ॥ ११ ॥

स तै प्रकाशितो यात प्रकाशात्मा थरोचन ।
प्रभाकरस्तुलारूढ प्रांशुर्ज्योतिर्गणैरिव ॥ १२ ॥
ते तपस्तेजसा राशिमासीन परमासने ।
सर्व्वेऽच सायणाचार्य्यं पर्य्यपृच्छन् सभासद ॥ १३ ॥
अधीता सकला वेदास्ते च दृष्टार्थगौरवा ।
त्वत्प्रणीतेन तद्भाष्यप्रदीपेन प्रथीयसा ॥ १४ ॥
वेदा सर्व्वेऽपि यज्ञार्थास्तत्प्रयोगान् सविस्तरान् ।
प्रणिवोदात्मकल्पेन महान् बौधायनो मुनि ॥ १५ ॥
स पुनर्विप्रकीर्णत्वात् गहनत्वाच्च देशिका ।
न स्थूलबुद्धिभि शक्यमस्माभिरवगाहितु ॥ १६ ॥
आध्वर्य्यवेण हौत्रेण तथौद्गात्रेण वाचिना ।
न निर्वहन्ति कार्त्स्न्येन वैदिक्यो निखिला क्रिया ॥ १७ ॥
पूर्व्वे तु ग्रथकर्त्तारो ह्येकैकत्र कृतश्रमा ।
तत्रापि कार्त्स्न्यतो वर्त्मा नैव यत्र समाश्रिता ॥ १८ ॥
तदद्य वङ्गसन्देहनिवृत्तिकरणक्षमम् ।
विधेहि कृपयास्माक यज्ञतन्त्रसुधानिधिम् ॥ १९ ॥
तेषा तद्वचन श्रुत्वा सायणार्य्य कृपानिधि ।
त्रयी सूत्राणि सवीक्ष्य तन्निबन्धान् स कृत्स्नत ॥ २० ॥
सगृह्य सार कृतवान् यज्ञतन्त्रसुधानिधिम् ॥
अग्नीनाधास्यमान सर्व्वदुरितसर्व्वपापक्षयकाम etc

Col — इति श्रीमद्राजाधिराजश्रीपरमेश्वरवीरहरिहरसकलसाम्राज्यधुरधरस्य वैदिकमार्गस्थापनाचार्य्यस्य श्रीसायणाचार्य्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ अग्निहोत्रप्रकरणम् ॥

Post Col —श्रीगोपाल गुरु भजे ॥ श्रीराम ।

It is a general compendium of various vedic rites and ceremonials for the use of Adhvaryu, Hautra, Audgātra, etc , as enjoined in the Black Yajurveda of Baudhāyana school As regards Hautra priest the author had recourse to rules of Āśvalāyana

710B.

1060 *The Same*

(चातुर्मास्यप्रकरणम्)

By Sāyanāchārya

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 20 (from 26 to 45) Lines, 10 on a page Extent in Ślokas, 400 Character Nāgara Appearance, old Fragmentary

For Yajnatantra see L 1391, I O. Nos 374—77

A comprehensive guide, as stated above, for performance of various vedic rites and ceremonies, based on Baudhāyana and Āśvalāyana The codex contains that portion only of the work which refers to seasonal sacrifices

Beginning —अथ गृहमेधीयप्रयोग । स च द्विविध । मन्त्रवानमन्त्रश्च ।

It ends —विश्वदेवा इति वैश्वदेवस्य । इति

Col — श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरश्रीवीरहरिहरमहाराजस्य सकलसाम्राज्यधुरन्धरस्य वैदिकमार्गस्थापना(नी)चार्यस्य श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ चातुर्मास्यप्रकरणम् ।

711.

2469 **चरकसौत्रामणिप्रयोगः।** *Carakasautrāmaniprayoga*

From the Prayogaratna of Vāsudevādhvarī of the school of Baudhāyana

Substance, country-made paper 12×6 inches Folia, 5 Lines, 18 to 22 on a page Extent in ślokas 250 Character, Nāgara Date, Śaka 1735 Appearance, discoloured Complete

Colophon —इति चरकसौत्रामणिप्रयोग ।

Post Col —कर्माङ्गसौत्रामण्या वृद्धिपुण्याह[वाच]नस्नानादि चत्वारि कृत्वा सकल्प। पशुभेदात् पशुरशनादभेद कदेवताभेदाद्यूपरसनाभेद । (?) इत्यादि इत्यादि ।

अमेन्द्रचक्षुसा मित्रस्य इन्द्रस्य वसूनामादित्यै देवस्य सवितुर्धाचो यावानाम्लभूमा विवर्त्तो द्वादश ।

शके १७३५ श्रीसुखनामसंवत्सरे ज्येष्ठ कृष्ण ३ तद्दिवसा । अपादिद्वीतभागवतस्येदं पुस्तक समापित स्वार्थं परार्थं च । तैलाद्रक्षेदित्यादि ।

It begins —

अथ चरकसौत्रामण्या प्रयोग ।

धर्मायनबौधायनमीमांसे यदि तद्भवे किमपि ।

बौधायनमाचार्य्य मुहुर्मुहुर्नमता ॥

नत्वा बौधायनाचार्य्यं सौत्रामण्योर्द्वयोरिह ।

प्रयोगरत्न तनुव वासुदेवाध्वरी सुधी ॥

द्वे सौत्रामण्यौ चरकसौत्रामणी कौकिलीसौत्रामणी च ॥ तयोरन्यतरा नित्यानित्येषु हविर्यज्ञेषु परिगणनात् । तत्र चरक-सौत्रामण्या सुराग्रहा पयोग्रहा वा स्यु । कलौ सुराग्रहनिषेधात् पयोग्रहा नियम्यन्ते । तत्र सुराधर्म्मा समानविधानान्नच सान्नाय्यधर्म्मा सोमग्रहवदेषा अपूर्व्वत्वात् । चरकसौत्रामण्या यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्पयते त्रीणि नाना वृक्ष्याणि ऊर्द्धपात्राणि पर्णमय नैयग्रोधमाश्वत्थमिति । त्रयात् सक्त कदलवदरकर्कन्धूना श्रीपरमेश्वर प्रीत्यर्थं चरकसौत्रामण्याच यक्ष्ये ॥

712

10892 अग्न्याधानप्रयोग । *Agnyādhānaprayoga*

Substance country made paper 10×4 inches Folia, 52 Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas 850 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

The leaves are marked with the letters आ॰ प्रेषौ॰ ।

This seems to form part of a comprehensive work on Vaidik ceremonial, entitled Śrautasarvasva by Śesa Nārāyana,

according to the precepts of Bodhāyana (see I O Catal No 368)

Beg —श्रीगणेशाय नम ॥ अथाग्न्याधानप्रयोग ॥

तस्य काल —शिशि[शि]रवसन्तग्रीष्मा ऋतव ॥ etc , etc

End —पौर्णमासीयागपर्यन्त एव अग्नयो (?) पौर्णमासीयागान्वाधानस्य कृतत्वात् ॥

इत्यन्वारम्भणीया ॥ पौर्णमासीयाग प्रतिपदि कर्त्तव्य ॥

713.

10894 सोमप्रयोगः । *Somaprayoga*

By Śeṣa Nārāyana of the school of Baudhāyana

Substance country-made paper $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 152 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 2400 Character Nāgara Date Samvat 1858 Appearance, fresh Complete

Every leaf is marked with the letters सो० प्र० ।

Beginning —श्रीगणेशाय नम ॥

विनायकाय गुरवे वासुदेवाय मे नति॰ ।

यत्प्रभावप्रभूतार्थी प्रचरिष्यति मे कृति॰ ॥ १ ॥

सौमिक व्याख्यास्याम पूर्वेद्यु र्नान्दीश्राद्धोदकशान्तिप्रतिसरबन्धान्श्व स्नानयवनमन्त्राचमन मन्त्र प्रोच्चणीयपुण्याहवाचनानि कृत्वा

द्वादशस्तोत्रेण द्वादशशस्त्रेण रथन्तरसाम्नैकविंशतिगवादिदक्षिणेन ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन चतुष्टोमेन सोमेन यक्ष्ये ।

152B (the last but one leaf) इति श्रीशेषनारायणोन्नीते बौधायणीयेऽग्निष्टोमप्रयोगः समाप्त ॥

सदोमानं उत्तरास्थूणा अपि प्राचीनविशाखास्थूणीमुच्छ्रयति ।

Last Col —सोमप्रयोग बौधा(द्धा)यण(न)मत॥ समाप्त सपूर्णं शुभमस्तु ।

Post Col —सवत् १८५८ आषाढमासे शुक्लपक्षे तिथौ द्वितीयाया रविवासरे ॥

714.

3228 **एकाध्वर्य्युप्रयोग ।** *Ekādhvaryuprayoga*

By Ananta.

Substance, country made paper 10×4¾ inches Folia 3 Lines 15 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

The object of the work —

अनुक्तमन्यतोग्राह्यमिति वाक्यमनुस्मरन् ।
एकाध्वर्य्युप्रयोग च बौधायनमुनीरितम् ॥
अनन्तेन कृते वच्मि प्रायश्चित्त + पूर्व्वकम् ।
नित्यनैमित्तिकाना च प्रागुक्तावश्यकौ यत ॥
तत्रेह बौधायनसूत्रम् । अथ दर्शपूर्णमासयोश्चत्वार ऋत्विज-
स्तेषामेकस्मिन् अविद्यमाने त्रय प्रचरेयुर्द्वौ वाऽथ यद्येक' स्यात
पुरा प्रयाजेभ्य आज्यस्थाल्या सुवर्णोपघातमेकाध्वर्य्यवप्रायश्चित्तानि
जुहोति ॥

The author was not a follower of the Baudhāyana School He was the son ot Āpadeva and belonged to Ṛgveda, as many of his works belong undoubtedly to the Āsvalāyana School For the followers of his school, he brought in many observances from the schools of Āpastamba and Baudhāyana

715

734 **(बौधायनीय) दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तम् ।**

(Baudhāyanīya) Darsapūrnamāsa Prāyascittā

By Ananta Deva

For the manuscript see L 1553 Incomplete

The work quotes Prāyascittacandrikā and Trikāndamandana

The Prāyascittas mentioned here are intended for those followers of Āsvalāyana who propose to perform vedic sacrifices, according to the rules ot Baudhāyana

716

738 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 21 Lines, 13 to 15 on a page Extent in ślokas 840 Character, Nāgari Date, Sam 1805 Appearance, old Complete

For the beginning see L 1553

It ends thus —

अत्र याज्यानुवाक्या सूत्रे द्रष्टव्या इष्टिस्थाने पूर्णाङ्कतयस्य अग्न्युपघाते प्रायश्चित्त ।

आश्वलायनसूत्रोक्तमग्निगोचरमीरित ।

प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

Colophon —इत्यनन्तदेवकृते प्रायश्चित्ते अग्निहोत्रप्रकरण ।

इति बौधायनसूत्रोक्तदर्शपौर्णमासयोर्होमस्य प्रायश्चित्तानि ।

Post Colophon Statement —

रूप कालो नु निर्णयो देवताश्रयण तथा ।

आदौ ये विहृता यत्ना स्त एव स्यु सदैव हि ॥

सवत् १८०५ बङ्कधान्यशके १६७० विभवसंवत्सरे श्रावण शुद्ध ४ सोमे लिखित मेघश्यामेन ।

The colophon in leaf 14B

इत्यैष्टिकानि प्रायश्चित्तानि ।

The incomplete MS No 737 ends here

717.

303 *The Same*

For the MS see L 120

The name of the author is to be found in leaf 36B

इति अनन्तदेवकृते प्रायश्चित्ते अग्निहोत्रप्रकरण ।

Post Col Statement in the last leaf —

प्रवहति सुखकर्त्री विश्वपापौघहर्त्री

वसुमतिधरपुत्री यत्र तस्याश्च तीरे ।

22A, इत्युद्धरणप्रायश्चित्तम्, 23B, इति कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्, 28A, प्रवासादागतस्य विधि, 29A, इति साग्निकप्रयाणविधि, 29B, इत्युपघातप्रायश्चित्तम्,

The work ends in 29B, then come the kārikās (क्षय कालो etc) with notes

Authorities quoted and consulted

प्रायश्चित्तचन्द्रिका, 4A, सिद्धान्तभाष्यकार, 21B, 26A, देवजात, 26B, त्रिकाण्डमण्डन, 29A, देवयाज्ञिक, 30B, लौगाक्षि।

720

2947 **पुनराधेयक्रमः।** *Punarādheyakrama*

By Ananta Deva

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 3 Lines, 13, 14 on a page Extent in Ślokas, 70 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete Date, Samvat 1866 and Śaka 1731

The method of rekindling the sacred fire, as directed by Baudhāyana It is a chapter of Anantadeva's work

Colophon --

इति अनन्तदेवीये बोधायनोक्त-पुनराधान समाप्तम्।

Post Col —संवत् १८६६ शके १७३१ माघमासि कृष्णपक्षे प्रतिपदायां तद्दिने देवोपनामकरङ्गनाथदेवात्मजकोंडदेवेन लिखित। यादृशमित्यादिना।

Beginning — श्रीगणेशाय नम।

अथ बोधायनोक्तपुनराधेयक्रम—यस्याधानकालादारभ्य संवत्सरसमाप्तेरर्वाक् पुत्र-भ्रातृ-मातृ-बन्धु-पशूनां धनस्य वा हानिर्यजमानस्य महारोगो वा जायते अरणीसमारूढो वा अग्निर्नश्येदन्यानि वाप्यऽनुगत्यादीनि भवन्ति स पुनराधान कुर्य्यात्।

721.

765 **नक्षत्रसत्रप्रयोगः** *Naksattı asatı apı ayoga,*
containıng all the Naksattıestıs
By Ananta Deva, son of Āpadeva

For the manuscrıpt see L 1510 Foll 14—16 aıe mıssing

Colophon on the obverse of the last leaf —

इति श्रीमदापदेवसूनुनानन्तदेवेन कृतो नक्षत्रसत्रप्रयोग समाप्त ।

Post Col begins —प्रायश्चित्तप्रदीपे । एवमौपवसथ्येन सह नक्षत्र-हविषा द्वात्रिंशदहानि भवन्ति । नक्षत्रसत्रमध्यपातिन्यौ दर्शपूर्णमासेष्टी स्वे स्वे काले कर्त्तव्ये अतिक्रमितव्ये समाप्त्यनन्तर पशुनेष्ट्वा ऽतियन्नप्रायश्चित्तार्थं पथिकृती-कृतीमिष्टिं कृत्वा अतिक्रान्तदर्शपूर्णमासेष्टी कुर्य्यात् । नक्षत्रसत्रेणेष्ट्वा पाप निर्णुद्य ज्योतिष्टमुपपद्यते पपुनर्मृत्यु जयतीति । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना त्रयोविंशतिर्धेन्यूह । सर्व्वासु नक्षत्रे[ष्टि]षु प्रथममाग्नेयमष्टाकपाल तन्नक्षत्रहविर्मध्ये पश्चादनुमत्यै चरु निर्वपेत् । सर्व्वासु नक्षत्रे[ष्टि]षु नक्षत्रदेवताहविषा यत् द्रव्य तदेव अग्न्यनु-मत्यो । अन्यत्र वायव्यपयस आज्यहविषश्च । होतु सामिधेनीषु समिध्यमाना च समिद्धा चान्तरेण स्थाहायस्य श्रियो । दृशे दाभ्य पुर एतेति श्रीमत्यै धाय्ये । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना आज्यभागयो अग्निनारयिमश्नवत् गयस्फान इत्याज्यभाग-योरनुवाक्ये । जुषाणोऽग्निर्जुषाणा सोम इत्याज्यभागयोर्याज्ये [स]र्वत्र । आयुष्कामस्य तु । आ नो अग्ने सुचेतना त्व सोम मह्हे भगमित्याज्यभागयोरनुवाक्ये नित्ये याज्ये । अग्निर्मूर्द्धा, भुवो यज्ञस्या । अन्वाद । अनुनोद्यानुमतिरन्विदनुमते त्व । प्रप्रजया । सर्व्वासु नक्षत्रेष्टिषु सद्वरदेवतयोरग्नेरनुमत्याश्च एता एव याज्यानुवाक्या अनु-मन्त्रणाश्च । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना पुरस्तात् स्विष्टकृत स्रुवेण उपहोमान् जुहुयात् सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना हव्यवाह स्विष्टमग्ने एते एव सयाज्ये । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना अन्वाहार्य्येण सह गौर्दक्षिणा । नक्षत्रेष्ट्युपक्रमदिवसप्रभृति समाप्ति-पर्य्यन्त पत्नीयजमानौ व्रतचारिणौ भवत । अथ स्नायिनौ ब्रह्मचारिणौ स्याता । यजमानो हविरुच्छिष्ट भुञ्जीत । हविष्य पत्नी यद्वा उभावपि हविष्य अश्नी-याता । नक्षत्रसत्रे वृताना ऋत्विजा अन्ययजमानस्यार्त्विज्य निषिद्ध । एव चातु-र्मास्यादिसर्व्वकर्म्मसु इति प्रदीपे ।

तुह इति हिङ्कृत्येत्यत्र हकारेकारमकारस्य एव हिकार पठनीय इति प्रतिभाति वृत्त्यादिसर्व्वग्रन्थेषु दर्शनात्। रामाण्डारेण आश्वलायनोक्तो ऊकारो न भवतीत्युक्तत्वात्। आपस्तम्बीयहौत्रे हेकार एव आश्वलायनाना तु ऊकार एव।

When is the Naksattresti to commence?

2A सा या वैशाख्या पूर्णमास्या पुरस्तादमा[वा]स्या भवति सा सकृत् सवत्सरस्यापभरणीभि· सम्पद्यते। तस्यामन्वारभेत। अपि वा अमावास्याया पौर्णमास्या वोपवसेत् यस्या तत् लक्ष्म सम्पद्यते। तल्लक्ष्म भरणी। इदञ्च यथाश्रुतमेव व्याचख्यौ गोपाल। प्रदीपे तु वैशाखपूर्णमास्या अमावास्याया वारम्भ। अथवा फाल्गुनादिमासत्रये यस्या तिथौ भरणीयोगस्तस्यामारम्भ कार्य्य। यस्या तत् लक्ष्म सम्पद्यत इत्युक्तत्वादिति व्याख्यात। कार्त्तिक्या वा पौर्णमास्या भरणीयुक्तायामारम्भ इति कपर्द्दिस्वामिन।

5B, कृत्तिकेष्टि, 6B, मृगशीर्षेष्टि, आर्द्रेष्टि, पुनर्वस्विष्टि, 7A, तिष्येष्टि 7B, अश्लेषेष्टि, 8A, मघेष्टि, 9A, पूर्व्वसुपूर्व्वेष्टि (?), उत्तरेष्टि, 9B, हस्तेष्टि, चित्रेष्टि, 10B, स्वातीष्टि, 11A, विशाखेष्टि, पौर्णमासीष्टि, 11B, अनुराधेष्टि, 11B, ज्येष्ठेष्टि 12A, मूलेष्टि, पूर्व्वाषाढेष्टि, 12B, उत्तराषाढेष्टि, अभिजिदिष्टि, श्रवणेष्टि, 13A, धनिष्ठेष्टि, शततारेष्टि, 13B, पूर्व्वप्रोष्ठपदानक्षत्रेष्टि, उत्तरप्रोष्ठपदनक्षत्रेष्टि (14 and 15 missing), 16A, नाक्षत्रीष्टि, सौर्य्यनाक्षत्रीष्टि, आदित्येष्टि, 16B, वैष्णवीष्टि, वैश्वानरेष्टि।

There are in this number the first two leaves marked 1 and 2, of Punarādheyakrama See Catal No 720

722

2410 *The Same*

For the MS see L 4181

In leaf 5A—इति उपोद्घात। अथ प्रयोग।

Authorities consulted —

2A, चन्द्रिका, गोपाल, 2B, कपर्द्दिस्वामिन, 3B, न्यायविद, 5A, आश्वलायन, 8A, लौगाक्षि, 9A, प्रदीप।

Colophon —इति नक्षत्रसत्रप्रयोग समाप्त।

Post Colophon —

शके १६७४ अङ्गिरानामसंवत्सरे श्रावणकृष्णतृतीयादिने भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित नक्षत्रसत्र समाप्तम् । स्वार्थं परोपकारार्थंच्च । श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु ।

723

1975 **सोमप्रयोगः (बोधायनीयः) ।** *Somaprayoga*

By Rudradeva, son of Anantadeva and grandson of Āpadeva

Substance country-made paper 9⅓ × 4 inches Folia 164 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 4200 Character, Nāgara Appearance discoloured and brittle Complete

The last Colophon in 163A

इति श्रीमदापदेवपौत्रेण अनन्तदेवपुत्रेण रुद्रदेवेन कृत सोमप्रयोग समाप्त ।

163B and 164 are taken up with —

अपूर्व्वाण्याख्वेण प्रचरणा वा सर्व्वत्र प्रायश्चित्तानि ।

For a description of the work see I O Catal No 398

It begins after the Mangalācarana —

आश्वलायनशाखिनो यजमानस्य बोधायनसोमप्रयोगः ।

724.

302 **श्रौतप्रायश्चित्तचन्द्रिका ।** *Śrauta Prāyaścitta-candrikā*

By Viśvanātha Bhatta, the son of Narasimha Dīksita

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia, 54 Lines 8 on a page Extent in ślokas, 1080 Character, Nāgara Appearance, very old Complete

This belongs to the Baudhāyana School of the Black Yajurveda

See L 165 and I O Catal No 448 Before the colophon, the present manuscript has the following —

तिमिरे मखसुरतरुतः फलानि सुप्तं (?) ।
अकरणमयथाकरणं वीरवितथयत चन्द्रिकैषा नः ॥

725.

10638 **महाग्निचयनं ।** *Mahāgnicayana*

(Of the School of Baudhāyana)

By Vāsudeva Dīkṣita

Substance, foolscap paper 8½×4 inches Folia, 154 Lines 9 on a page
Extent in ślokās, 2000 Character, modern Nagara Date, Śaka 1738
Appearance, old and discoloured

Written about 100 years ago under the patronage of Ānanda Rāya, the minister of the descendants of Shivaji's step brother

Beginning —

ॐ बौधायनीयकर्म्मान्तद्वैधकल्पानुसारत ।
चक्रपक्षश्येनचित प्रयोग प्रवितन्यते ॥
उखा' सभरिष्यन्नुपकल्पयतेऽश्वं च गर्दभं च तयोरेव रशने मौञ्ज्यो वा कुशमय्यो वा + च ब्राह्मणसम्पन्ना वैणवी व्याममात्री च सुषिरोभयत शिता ॥ etc , etc Baudh X I

143A, इति श्रीमत्संततमृतन्यमानश्येनकूर्म्मषोडशाररथचक्राकाराद्यनेकगुणविराजमान—महाग्निविलसितप्रौढापरिमितमहाध्वरस्य श्रीशाहजिशभजितुकोजिभोसलचोल-महीपालत्रयामात्यधुरधरस्य श्रीमत आनन्दरायविद्वत्सार्व्वभौमस्य पञ्चपुरीयोष्येणं तदध्वर्य्युणा वाल्य एव तद्यानिर्व्वर्त्तितापरिमितमहाग्निविज्ञंभितमहाध्वरेणाग्रजन्मविश्वेश्वरवाजपेययाजितो लब्धविद्यावैशद्येन महादेववाजपेययाजिसुतेनान्नपूर्णागर्भजातेन वाराणसीवास्तव्येन वासुदेवदीक्षितविदुषा विरचितो बौधायनीयमहाग्निप्रयोग पाट्टनकरश्रीबालकृष्णदीक्षितार्थं तच्छम्भुभट्टैर्लिखिता ॥

अथ सौ[त्रा]मणीचयनाङ्ग आवश्यक कर्त्तव्य। तत्र प्रयोग । अनन्तरे पर्व्वणि यजनीये वा पुण्यनक्षत्रे वा सौत्रामण्या यजेत मैत्रावरुण्या वा सा हवि-

यैत्रेन व्याख्याता तामन्यापि व्याख्यास्यामो नात्र इत्यादि न पुण्याह स्नानादिचतुष्टय कृत्वा भिन्नप्रयोगत्वात् ।

Last Col —इति बौधायनाग्निचयनप्रयोग समाप्त ।

Post Col —शके १७३८ धातानाम संवत्सरे ज्येष्ठशुद्धत्रयोदश्या मन्दवासरे तद्दिने पुस्तक समाप्तम् ।

726

59 **महाग्निचयनप्रयोगः ॥** *Mahāgnicayanaprayoga*

By Vāsudeva Dīksita, son of Mahādeva Vājapeyi, brother and pupil of Viśveśvara Vājapeya Yājī

For a notice of the present manuscript see L 836

The work was compiled under the patronage of Ānanda Rāya Vidvat Sarvabhauma, the minister to the three Kings of Tānjore in the Cola country, namely, (1) Shahaji, (2) Sarfoji, (3) Tukāji

The Paddhati is preceded by the mantras used in Agnicayana, which take up sixteen leaves The beginning of the mantras is quoted in L 836, we give below the end

देवो अग्नि स्विष्टकृदतिच्छन्दसा सत्र । वेतु वियन्तु चतुर्वीतामेको वियन्तु चतुर्वेतु । अवर्द्धयदवर्द्धय चतुर्वर्द्धतामेको वर्द्धय चतुरवर्द्धयत् । स्वादी त्वा सोम सोम' सुरावत सीसेन मित्रो सियद्देवा होता यक्षत् समिधेन्द्र समिद्ध इन्द्र आचर्षणि प्रादेव वर्हिरिन्द्र सुदेव होता यक्षत् समिधाग्नि समिद्धो अग्निरश्विना श्विनो । हविरिन्द्रिय देव वर्हि सरस्वत्यग्निमद्यो होता यक्षदीडस्यदे समिद्धो अग्नि समिद्धा वसन्तनदेव वर्हिरिन्द्र वयो धस विघ्नति ।

The beginning of the Paddhati is lost in the missing leaves Its end is quoted in L 836

727

1053 **महाग्निसर्व्वस्वम् ।** *Mahāgnisarvasva*

By Vasudeva Yajvan

Substance country-made paper $8\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches Folia, 11 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 290 Character, Nāgari Date, Śaka 1715 Appearance, tolerable Complete (?)

A digest on the Mahāgni rite according to the Kalpa-sūtra of Baudhāyana beginning with the exposition of the Dvaidha and Karmānta Sūtras Author, the same as above

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
धर्म्मायनबोधायनमौख्ये यदि तद्भवे किमपि ।
बोधायनबोधायनमाचार्य्यमिम मुकुनंमत ।
दुर्ज्ञेय विरलप्रचारमलिन बोधायनीय महत्
सूत्रं व्यक्तविशौर्णभाष्यशकलानन्विष्य सम्यक् च ।
उद्धृत्य स्फुटमक्रमेन विदुषा बोधाय बौधायन-
श्रौते व्याप्रियते महाग्निविषये सन्तो दयन्तामिह ॥
शाहजिशरभजि तुक्कजि भोसालचोलक्षितीन्द्रसचिवस्य ।
गरुडकुर्म्मरथचक्रकन्दश्चिन्महितसन्ततमखस्य ॥
आनन्दरायविदुषः पञ्चपुरुषक्रमागतोऽध्वर्युः ।
श्रीवासुदेवयज्वा सम्प्रति तनुते महाग्निसर्व्वस्वम् ॥ ४ ॥
बौधायनं प्रवक्ष्यामि कल्पसूत्र यथामति ।
द्वैधकर्म्मान्तसूत्राभ्या सह व्याख्यास्यतेतरा ।

It ends —

अत एवाग्निकल्पसूत्रे आचार्य्यैरुक्त षडविध सप्तविध चेत्यादि द्रष्टव्या तावत् ।

Post Col. —

शके १७९५ आश्विन शुद्ध ५ गुरौ वैद्यनाथेन लिखित पुण्यग्रामे। ।

728

1900 **बौधायनदर्शपूर्णमासयजमानप्रयोगः ।**

Baudhāyana-Darśa-Pūrṇamāsa-Yajamānaprayoga

Substance country-made paper Folia, 30 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 260 Character Nāgara Date, Samvat 1872 Appearance, oldish Complete

Duties of the sacrificer as opposed to priests, in the performance of the new and full moon rites, in accordance with Baudhāyana

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ बौधायनदर्शपूर्णमासयजमानप्रयोग ।

उक्तान्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्रहोमानन्तर केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा सपत्नीक स्नात्वा कृतनवनीताभ्यञ्जन कृताञ्जनश्चैकविंशतिदर्भपिञ्जलै पवन कुर्य्यात् । पत्न्यपि पवनाभ्यञ्जनाञ्जनवर्ज सर्व्वं कुर्य्यात् । ऋत्विजश्च कुर्य्यु । देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ पौर्णमासेष्ट्यङ्गभूतस्नानपवनमन्वाचमनमन्त्रप्रोक्षणानि क० दर्शेतु दर्शेष्ट्यङ्गभूत इति विशेष ।

It ends —

ब्रह्मार्पण ० हरिर्दाता ० चतुर्भि ० एकोवि ० अनेन पौर्णमासेष्ट्याख्येन कर्म्मणा वा दर्शेष्ट्याख्येन कर्म्मणा यज्ञनारायण प्रीयताम् ।

No Colophon —

Post Colophon —सवत् १८७३ इद पुस्तक जोशी इत्युपनामक हरभट्टस्य सुत-भिकभट्टस्येद पुस्तकम् । शुभ भवतु ॥

729.

10640 **बौधायनदर्शपूर्णमासप्रयोगः ।** *Baudhāyana Darśapūrṇamāsaprayoga*

(For the use of the followers of Āśvalāyana)

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 60 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 750 Character, Nāgara Date, Śaka 1728 Appearance, discoloured Complete

Colophon —इत्याश्वलायनयजमानोपयोगि(गी)बौधायनदर्शपूर्णमासप्रयोग समाप्त ।

Post Col —श्रीदुर्गायै नम ॥

शके १७२८ क्षयसवत्सरे भाद्रपदवद्य ८ रविवासरे तद्दिने गणपतिदैवज्ञस्य सूनु राजारामजोशीसेके करेण लिखित ॥

स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

अथ दर्शपूर्णमासे (?) पौर्णमास्या उक्तान्वाधानदिने यजमान' प्रातरग्निहोत्र कृत्वा केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा सपत्नीक स्नात्वा कृतनवनीताभ्यञ्जन कृताञ्जलिरेकविंशतिदर्भपिञ्जूलै वपन कुर्यात् । पत्न्यपि वपनाभ्यञ्जनवर्ज्ज सर्व्व कुर्यात् । etc , etc

730.

11231 **दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।** *Darśa Purnamāsaprayoga*

Being intended for the follower of Baudhāyana

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 43, Lines, 9 on a page Extent in slokas 750 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning —

अहिताग्निरन्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्र कृत्वा श्मश्रूपपक्षकेश-नखलोमानि वापयित्वा कृतस्नाननवनीताभ्यञ्जनाजनो हतवासा स्नाते पत्न्यध्वर्य्वादिभि' सह प्रत्येक सप्तभि सप्तभिर्दर्भपिञ्जूलैर्मुख नाभि गुल्फौ च सम्मृज्य दर्भान् समुच्चित्य प्रोच्योदङ् निरस्यति ॥ तत्मवत्र । आपोहिष्ठेति तिसृभिस्तिस्रयः पिवेत् व्याहृतिभिर्मुख-मुन्मृजेत् । एतदापि परीत तन्मन्त्राचमनम् ॥ etc , etc

The end of the MS —ततोऽग्न्यर्चनादि ब्राह्मणतर्पणान्त कुर्यात् । सन्तिष्ठते दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।

सिमिपति खोतमान अपि अन्यचेम ॥ श्रीलक्ष्मीव्यङ्कटेशविजया दुर्गापैणमस्तु ।

श्रीरस्तु पौर्णमासीयाग' प्रतिपद' कर्त्तव्य ॥

यजमान ॥ अध्वर्य्यु ॥ आग्नीध्र ॥ ब्रह्मा ॥ होता ॥ श्रीराम० ॥ बौधायनीयप्रयोगो दर्शपूर्णमासप्रयोग समाप्त ॥

731.

28. **अग्न्याधाननिरूपणम् ।** *Agnyādhānanirupana*

The present MS is noticed in L 758

At the right-hand upper corner of every leaf the letters

वौ आ are written Which abbreviate वौधायन आधान But they may also abbreviate वौधायन आग्रयण and there are descriptions of Āgrayana ceremonies also at the end This treats both आधान and आग्रयन as in Baudh II

732.

92 **आधानप्रयोगः** or **आधानवौधायनः ।** *Ādhyāna-prayoga or Ādhāna-Baudhāyana*

This manuscript is noticed in L 833

Post Col Statement —

सवत् १८६६ शाके १७३१ चैत्रकृष्णपक्षे तिथौ ८ बुधवासरे इद पुस्तक लक्ष्मण मनोहरदीक्षित चौयरी श्रीमोदेकरस्य इद पुस्तकम् ॥ तैलाद्रक्षेदित्यादि ।

It is a Śrauta ceremony, which has nothing to do with "the Sacred Household Fire" as supposed by Rajendralāla It refers to Pr II of the Baudhāyana Śrauta sūttra

733

1905 **पुनराधेयप्रयोगः (वैाधायनीयः) ।** *Punaradheya-prayoga*

For the manuscript and the work see L 4178 The Col says it belongs to Baudhāyana Sūttra

Punarādheya is dealt with in the third praśna of Baudhāyana

734.

2346 **आपूर्व्विकविधिः ।** *Āpūrvikavidhi*

For the manuscript see L 4051 which describes it under the above title

The beginning quoted in L 4051 is that portion of the Baūdhāyana Kalpa Sūttra, which treats of Darvīhoma It ends in 2B, with the following words —

नात्वा हृतस्य धारयामो सराधनि यजे स्वाहा । सराधन्यै देव्यै

स्वाहा प्रसाधन्यै देव्यै स्वाहा भू स्वाहा भुव स्वाहा सुव स्वाहा
भूर्भुव· स्व· स्वाहेति एतावत् सर्व्वदर्व्वीहोमीनामेष कल्प ॥ ५ ॥

These two leaves have the letters वौ सू in their left-hand upper corner

Then begins a series of Kārikās on the above

The beginning of the kārikās in 2A —

राम ॥ अथ प्रकृतयस्तास (?) दर्व्विहोमेषु सर्व्वश ।
आघारवर्हिष्कवत् सुयच्चेचरुमिति श्रुति' ॥
तासां प्रयोग आदौ तु स्नात्वागत्याहृताम्बर ।
आत्मानं दर्भपिञ्जूलै' पावयेत् सप्तकैस्त्रिभि' ॥

5B. इत्याघारप्रकृतिरष्टमोऽध्याय' ।

5B अथापरश्चमिद्धार्थ (म) पर्य्युक्षास्तीर्य्य दर्भगै ।
आज्यस्थाली स्रुवं चैव स्रुच च समिध तथा ।
प्रोक्षणी बर्हिरस्येति कूर्च्चं पात्राणि सादयेत् ॥

For the end of Āpūrvavidhi see L 4051, referred to above

6B इत्यापूर्व्विकविधि' समाप्त' । (See our Catal No 793) After this there are 8 lines describing the size and the measure of Darvi.

इति होमदर्व्वीप्रमाणमिति ह स्माह बौधायन ।

735

1901 पशुबन्धप्रयोगः । *Paśubandhaprayoga*

A treatise on animal sacrifices

For the manuscript and the work see L 4177

See CS No 288 and W 1452, where it is called Nirudha Paśubandha prayoga In Weber 1452 it is said to belong to Baudhāyana's School The subject is dealt with in P. IV of Baudhāyana

The use of the parts of the sacrificed animal is stated below —

15B प्रतिप्रस्थाता गुदतृतीयभाग वसाहोमहवनी चादाय होतु-रुत्तरपार्श्वे उपविश्य गुद प्रत्यनुयाज सधितिना असम्भिन्दन् प्रच्छिद्य वसाहोमहवन्या अपर्य्याहृत्य जुहोति ।

14B अथ दक्षिणस्य पार्श्वस्य मासवत्प्रदेशेन वसाहोमहवन्या गृहीता वसा मिश्रयति यथाहृत जाघनी प्रत्याहृत्य पश्चान्नीत्वा शालामुखीयस्य समीपे निदध्यु । पशु जिह्वादि-पञ्चक च यथाहृत पर्य्याहृत्य यथास्थान निदध्यु ।

736.

2052 *The Same*

Substance countiy-made paper $8\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 25 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara Date, Śaka 1615 Appearance, old Complete

Colophon —

निरूढपशुबन्धप्रयोग समाप्त ॥

Post Col —

शके १६१५ विजयनाम ज्येष्ठशुद्ध १० तद्दिने इदं पुस्तक भागवतोपनामकमोरेश्वरदीक्षितेन लिखितम् ।

737.

1455 **पशुबन्धप्रयोगः ।** *Paśubandhaprayoga*

Substance, country-made yellow paper $11 \times 4\frac{1}{4}$ inches Pages, 28 Lines 8 Extent in ślokas, 475 according to the scribes statement Character Bengali Date Śaka 1800 Appearance, fresh Prose Generally correct Complete

For the beginning and the end of the work see C S 287, Vol I

The mantras cited in this work are identical with those in the 4th praśna of Baudhāyana Kalpā sūttra (See Caland's edition of the text) It does not belong to Āśvalāyana's School, as stated in C.S 287, referred to above, because Āśvalāyana gives only a few mantras for Hotr priest in Paśubandha

738.

2114 अग्निष्टोमप्रयोगः । Agnistomaprayoga

By Govinda Sesa, son of Yajñeśvara Sesa

Substance country made paper 8×4 inches Folia, 138 Lines, on a page 9, 10 11 Extent in Slokas 2450 Character, Nagar Date, Saka, 1723 Appearance fresh Complete

Colophon —सन्तिष्ठते अग्निष्टोमः ।

Post Col —शके १७२३ दुर्मतिनामसंवत्सरे दक्षिणायने भाद्रपदमास-त्रयोदश्यां इन्दुवासरे तद्दिने सहस्रबुद्धोपनामकमहादेवेन लिखित श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु etc , etc , पुण्यग्रामे लिखितम् ।

For a description of the work see Weber 1453

The last verse and the Colophon as given by Weber are not found in the manuscript

The work belongs to Baudhāyana School, and follows Baudhāyana in due order (P VI—VIII)

739.

2302 अग्निष्टोमोपोद्घात । Agnistomopodghāta

By Rāmacandra Dīksita Dravida

Substance, country-made paper 9½×5½ inches Folia, 9 Lines on a page 10 to 11 Extent in Slokas, 200 Character, Nāgar Appearance, dis coloured Complete

Col —इति श्रीमद्द्रविडरामचन्द्रदीक्षितकृतोऽग्निष्टोमोपोद्घात ।

Post Col —हे पुस्तक बाबादीक्षितभागवतयांचे असे हस्ताक्षर सदा-शिवभट्ट सप्रेसातारकर । श्री—

It begins —वामर्थाविव etc , etc.

उक्ता हविर्यज्ञा अग्न्याधेयपूर्विका नित्या । इदानीं नित्यत्वसामा-न्यात् सर्वेषामेकाहाहीनसत्राणां मूलप्रकृतित्वात् प्रथमानु-ष्ठेयत्वाच्चाग्निष्टोम उच्यते । अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवतीति (Baudh. VI 1) अग्निष्टोमशब्दोऽयं सोमयागाङ्गस्तोत्रेषु द्वादश-स्तोत्रे रूढः । तथाहि ताण्ड्यकब्राह्मणे स्तोमविभाजके त्रिवृत् बहि-

पवमान पञ्चदशान्याज्यानि पञ्चदशो माध्यन्दिन पवमान । सप्त-दशानि पृष्ठानि सप्तदश आर्भव एकविंशोऽग्निष्टोम' इति वाक्ये तस्यैव स्तोत्रस्यानुवादेनैकविंशस्तोमविधानात् ॥ इन्द्रदग्निष्टोमसाम-विरासु वामदेव्यमग्निष्टोमसामेत्याद्युत्तरक्रतुषु तथैव दर्शनात् । अग्ने-र्देवताया स्तोम स्तोत्र गुणकीर्तनमग्निष्टोम । यज्ञायज्ञावो अग्नय इत्यादि ।

740.

479 **बैाधायनसोमप्रयोगः ।** *Baudhāyana Somaprayoga*

For a description of this manuscript see L 1335

741

300 **सोमप्रयोग (बैाधायनीयः) ।** *Somaprayoga according to Baudhāyana*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia 174, Lines, 9 on a page Extent in ślokas 3232 Character Nāgara Appearance, tolerable Incomplete at the end

See L 16

This ritual is intended for one belonging to the Āsvalāyana School, who chooses to perform the soma sacrifice according to the rules prescribed by Baudhāyana It is in the main a work of the Baudhāyana śakhā, modified so far as to suit the sacrificer of the Āsvalāyana School

Every leaf has on the left-hand upper corner, बो सो as indicating the name of the ritual and on the right-hand lower corner, हेरम्ब

The authorities quoted (1) Kalpasāra (19B), (2) Āsvalāyana, 26A, (3) Deva Svāmī, 34B, (4) Kesava Svāmī, 46B, (5) Sāyanācārya, 82A, (6) Yajñatantra, 90B, (7) Gopāla, 98A, (8) Chandoga sūtra, 103B, (9) Addhvaryu sūtra, 103B, (10) Vrttikrt, 107A, (11) Kātyāyana, 108A, (12) Kesava, 111A, (13) Deva Svāmī, 111B, (14) Baudhāyana, 121B

742.

2097 सोमभक्षः (बौधायनीयः)। Somabhaksa according to Baudhāyana.

Substance country-made paper 8×3¼ inches Folia 5 Lines, 8, 9, 10 11 on a page Extent in ślokas 80 Character Nagar Appearance, discoloured

It begins —

अथ बौधायनानुसारेण सोमभक्षो निरूप्यते। तत्र भक्षणे त्रीणि निमित्तानि वषट्कारो होमाभिषव समाख्या च। तत्र होत्रादय वषट्कारकर्त्तार, अध्वर्य्वादयस्तु होमाभिषवकर्त्तार, चमसिना तु होत्रादीना दशाना। सदस्यचमसयजे तस्यापि। यत्र एकस्मिन् काले एकस्मिन् पात्रे द्वयोर्बहूना वा भक्षणमुपपद्यते तत्र परस्पर उपहूय भक्षयन्ति। यत्र तु एक एव भक्षयति ता (?) तत्र नारायणवृत्त्यनुसारेण अध्वर्य्यवो यजव (?)। आदित्यसावित्र्य-ग्रहयोरुद्गातृचमसस्य भक्ष एव नास्ति। तत प्रात सवने ऐन्द्रवायव-पात्रे द्वौ भक्षणपर्य्यायौ। तत्र वषट्कर्त्तु प्राथम्यात्। होता प्रथमे पर्य्याये अध्वर्युर्द्वितीये पर्य्याये।

It ends —ततोऽध्वर्य्वादयस्तु उन्नेतारमुपहूय भक्षयन्ति। इति तृतीय सवनम्।

743

8010 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 4 Lines, 9, 10 on a page Extent in Ślokas 100 Character, Nāgara Date, Śaka 1700 Appearance discoloured Complete

Colophon —इति बौधायनीयाना सोमभक्ष।

The Post Colophon Statement —

शके १७०० विलवी वैशा —

744.

1038 **बौधायनीयपौण्डरीकप्रयोगः ।** *Baudhāyanīya Paundarīkaprayoga*

Substance, country made paper 9¾×4½ inches Folia, 25 Lines 9 to 11 on a page Extent in ślokas, 500 Character, Nagari Appearance, old Complete

A manual for the performance of 'Paundarika' rite in accordance with Baudhāyana ritual

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ बौधायनपौण्डरीकस्य प्रयोग । तत्र सूत्र तस्याह्रान्यभ्या-
सग्र षडह स्वपस्कन्दो मादग्रममह्रस्यातिरात्र इति ।

It ends thus —

स्वगाकृतामह्य यजमानापतिष्ठत । तत पत्नीग्रान्तय
वत यूपपसु[मु]पतिष्ठते आग्नासान कृतो॰मतिष्ठ । इत्यनूहेन देशे
भेदात् । कृतिवत् इति यूपैकानीलाङ्गपग्राश्वप्रयोग ।

Col —इति पौण्डरीकयाजि + समाप्तोऽय ग्रन्थ ॥

Post Col —इति बौधायनीयाना प्रयोग पौण्डरीयक॰ ।
तोरोप[नाम]सिंहस्य पुस्तक तु सता मुदे ॥

The last three leaves are in a dilapidated condition

745.

1950 **प्रायश्चित्तप्रदीपः ।** *Prāyaścittapradīpa*

By an anonymous writer of Baudhāyana's School

Substance country made paper 9×3⅓ inches Folia, 86 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1700 Character Nāgara of the 18th century Complete Appearance, discoloured and fragile

The last Colophon —

इत्याधानादिसोमान्तप्रायश्चित्तानि ।

Post Colophon —

इगङ्गोपनाम्ना सखारामेण लिखितमिदं ॥ शुभं भवतु । यज्ञेश्वर-
भट्टस्येदं । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

For a full description of the work which is based on Bhāvasvami's commentary and the Sūttrabhāsya of Gopāla, see I O Catal No 449 Rājendralāla attributes this to Gopāla in L. 32 See Infra

746

1677 *The Same*

Substance country made paper 10¼×4 inches Folia, 115 of which leaves 83—86 are restored in a different handwriting Lines, 8 on a page Extent in slokas, 2600 Character, Nagar Appearance, tolerable Complete

The beginning and object of the work —

नत्वा बौधायनाचार्य्यं तेनोक्तश्रौतकर्म्मणाम् ।
विश्वतिक्रमणप्रायश्चित्तदीपः प्रकाश्यते ॥

Authorities consulted —

श्रौते बौधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु ।
उक्तानि सूत्रभाष्ये च यर्यगोपालसूरिणा ॥
व्यासोक्तानि प्रकीर्णानि तैरनुक्तानि यानि च ।
भवस्वामिमतात्तेषां विस्तरान् निर्णयं ब्रुवे ॥

Sections into which the work is divided —

पञ्चप्रकरणान्यत्र तेष्वाधानाग्निहोत्रके ।
दर्शाद्याग्रयणाद्यत्र सोमश्चेति यथाक्रमम् ॥

The last Colophon —

इति प्रायश्चित्तप्रदीपे सोमप्रायश्चित्तंनाम प्रकरणं ॥
ग्रन्थः सम्पूर्णः ॥

Post Col —

वीरेश । . [illegible]य तालपत्रानुसारत ।
प्रायश्चित्तप्रदीपोऽयं लिखितः कदलीकरैः ॥
ग्रन्थसंख्या २६०० । शिवम् ।

See also Bık No 313 (P 137)

Both Rajendralall and Aufrecht attrıbute the work to Gopāla Surı The author's name ıs nowhere mentıoned, and ın the begınnıng the authoı sımply mentıoned the commentary of Gopāla Sūrı on 'Baudhāyana Kalpasūtra' as one of hıs authorıtıes Rajendıalall took thıs toı the name of the author

Thıs ıs a compendıum for expıatıons toı accıdental ııregularıtıes ın the peıformance ot the 'Adhana, Agnıhotra, Darsapaurnamāsa, Āgrayana, and soma sacrıfices accordıng to Baudhāyana The author professes to belong to the school of 'Bhavasvāmın'

746A

2468 *The Same*

Substance, country-made paper 12¼×5 ınches Folıa, 23 Lınes, 9 on a page Extent ın ślokas, 530 Characteı Nāgaıı Date, Śaka 1711 Appearance, fresh

The Colophons —

1B इति प्रायश्चित्तप्रदीपे आग्रयणाद्य नाम चतुर्थ प्रकरणम् ।

23B इति प्रायश्चित्तप्रदीपे सोमप्रायश्चित्त नाम पञ्चम प्रकरणम् ।

Thıs ıs the last chapter of Prāyaścıttapradıpa

The date of the MS —

शशाद्रिरूपके शाके मासे प्रौष्ठपदेऽसिते ।
तिथौ दश रवौ वारे वैजनाथेन लेखिते ॥

747

1929 **प्रायश्चित्ताधानम्** or **विच्छिन्नाधानम्** । *Prāyaścıttādhāna oı Vıcchınnādhāna*

Substance countıy made papeı 9×4 ınches Folıa, 4 Lınes, 8 on a page Extent ın ślokas, 60 Character, Nāgaıa Appeaıance, old and taded Complete Incoııect

On expıatıon toı the dıscontınuatıon ot the sacııficıal fiıe and ıts ıestoıatıon accordıng to Baudhāyana

It begins —

श्रीगणेशाय नमः । अथ प्रायश्चित्ताधानम् ॥

तत्र सर्व्वाग्निनाशे समारूढारणिनाशाद्यग्निलौकिकत्वे च पुनरग्न्याधेय तत्र तत्र विच्छिन्नाग्ने समारूढेषु नष्टारणिकस्य च कालो अनवेक्ष्य इति प्रायश्चित्तप्रदीपोक्तेर्विच्छिन्नाधाने न नक्षत्रादि-नियम इत्यापस्तम्बीयाग्निलाया (?) प्रायश्चित्तार्थमाधान कर्त्तव्य मामावतन्त्रम् । नर्तुनक्षत्रपर्व्वेच्छानिमित्तानन्तर हि तत् ॥

आनन्तरमतिक्रम्य यद्वा कालान्तरे पुन ।
आधीयते यदा पूर्व्वोक्तत्वन्तं सर्व्वचित्तकम् ॥
सर्व्वचित्तक सर्व्वप्रायश्चित्तं समस्तव्याहृतिभि ।

The authorities consulted —

1A, प्रायश्चित्तप्रदीप , अग्निला 1B, कात्यायनकारिका , 3B बौधा-यनसूत्र ।

It ends —

इत्येतद्विच्छिन्नाधाने मेन्तमेव (?) प्रायश्चित्ताधानम् । इति विच्छिन्नाधान समाप्तम् ।

748

2215 . कौकिली सौत्रामणीप्रयोग। *Kaukili Sauttrāmani-prayoga*

According to Baudhāyana, *by Bhairava*

Substance country-made paper 9 × 4½ inches Folia, 15 Lines on a page, 11 Extent in Slokas 400 Character, Nāgara Date, Śaka 1753, Samvata 1888 Fresh Complete

Colophon — इति बौधायनीयकौकिलीसौत्रमण्या प्रयोग ॥

Post Col —प्रत्यन्तरे,—

शमितहृदयानि जिह्वावक्षांसि तानि सार्द्ध ० दक्षिणादोषाणि सव्या श्रोणीरणिमुन्निमसुदाना तानि तानि यकृन्ति कुरुतात् ध्वनिष्ठुक्य आयनीयावप्रत्तावकयूम कुरुतात्स्विष्टि पशून् प्रच्यावय-तात्स्विष्टि पशुना पशूना हृदयान्युमानि कुरुतात् ॥

भग्नपृष्ठि etc , शके १७५३ सवत् १८८८ शुभकृतनाम सवत्सरे माघशु० १० शनौ इद पुस्तक भागवतोपनामनारायणदीक्षितेन लिखिता ॥ मगमत् ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पण ।

The work begins —

नत्वा शिवपदाम्भोज कुर्वे बौधायनानुगम् ।
सौत्रामण्यास्तु कौकिल्या प्रयोग भैरवाह्वय ॥

तत्र राजसूयवत् सौत्रामणीत्यत केचित्तु (?) ग्रहहोमपितृयज्ञादिसमुदायात्मककर्म्मनामधेय । सा द्विविधा । कौकिलीत्येका चरकेत्यपरा । सर्व्वापि हविर्यज्ञसस्थान्तर्गतत्वात् नित्या । एतया अन्नाद्यकामो यजेत सर्गकामश्चेत्यादिना फलश्रवणात् काम्या । बार्हस्पत्य पशु चतुर्थ यदि सामातिपचितो भवतीत्यादिना नैमित्तिकत्वमपि । तयो स्वतन्त्रा कौकिली । अपत्नीकस्य असोमपस्यापि इयमेव । यजेत् सौत्रमण्यामपत्नीकोऽपि असोमप इत्यैतरेयब्राह्मणोक्तेः । अग्नि चित्वा सौत्रामण्या यजेत इत्यादौ अङ्गत्वेन श्रूयमाणा चरकैव । तत्र कौकिल्या आचार्य्योक्तकल्पस्य उत्सन्नत्वात् आपस्तम्बकल्पोक्त विशेषमाश्रित्य स्वाविरोधेन प्रयोगो रच्यते । अनुक्ते चरकातिदेश । तस्योदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे देवनक्षत्रे पर्व्वणि वा इत्यादिपशुकाल एव काल । पर्व्वणि यथा त्रिपशु सम्पद्यते तथा द्वादश्या नान्दीश्राद्धोदकशान्तिप्रतिसरवन्धादिकृत्वा त्रयोदश्या ऐन्द्रपशुना आदित्यचरुणा च प्रचर्य्य चतुर्दश्या त्रिपशूपवसथ कृत्वा पर्व्वणि त्रिपशु अवभृथ महापितृयज्ञ च समाप्य प्रतिपदि वायोधसेन पशुना आदित्येन चरुणा च प्रचर्य्य समापयेत् । चयन चिकीर्षति यदि तदा त्रिपशौ कार्य्य नान्यत्र पशौ । तयोरङ्गत्वात् समप्रधानप्रक्ते भवत्येव । असम्भवे पितृयज्ञोऽपि परदिने । त्र्यहे पुरस्तादिति वचन सुरासन्धानकरणपक्षे नवम्या आरम्भपर । यद्यपि सुरोच्छेषेण भक्ष्यस्य एव निषेधो नतु स्वादीत्वेत्यादिसुरासन्धानकरणादेस्तथापि कल्पोक्तसन्धानप्रकारस्य आद्यत्वे उत्सन्नत्वात् लोकविद्विष्टत्वात् पयोग्रहा वा स्युरित्यापस्तम्बवचनाच मुख्यसुराकल्पमुपेक्ष्य पयोग्रहपक्षाश्रयण कार्य्यम् ।

2B अथ प्रयोग पूर्व्वेद्यु नान्दीमुखादि स्व स्नानादिचतुष्टयान्ते पुण्याह वाचयित्वा पश्चाद् गार्हपत्यस्येत्यादिनिविष्टमित्यन्ते श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं कामकौकिल्या सौत्रामण्या यक्ष्ये। इति चिकीर्षु चिकीर्षे सकल्प प्रधानान्तान् ऋत्विजो वृत्वा अर्हयित्वा ईडादेवहविरित्यादि अन्वारम्भणीया कृत्वा वारण्योरग्नीन् समारोप्य अवकाशे वेदि[म]वसाय मथित्वा मनस्वती कृत्वा अकृत्वा वा सामिचित्येष्टा पुरस्तादित्यादि स्वर्गकाम आख्यकेतुक अग्नि चेष्ये इति सकल्पयेत्। स चेष्यमाण वा सकल्प। पुन र्या पुरस्तादित्यादि यमेन्द्रेण पशुना यक्ष्ये इति पशु सकल्प्य विहृत्य यद्दोता ह? कूष्माण्डवादिसारस्वतहोमा सर्व्वपश्वर्थमादावेव सकृत्।

It ends —पूर्णाहुत्यन्त पुनरालम्भवर्ज्जं समाप्य तदानीमेव विहृत्य आदित्येष्टि पूर्व्ववत्। पूर्व्वदत्तवत्समातर गा ददाति। पुनरालम्भवर्ज्जं ब्राह्मणतर्पणान्त कृत्वा अग्नीन् समारोप्य स्वानि अग्न्यायतनानि अवस्य मथित्वा अग्नीन् विहृत्य अग्निहोत्र जुहुयात्। सन्तिष्ठते कौकिलीसौत्रामणी तया स्वर्गकामो यजते। पञ्चशतब्राह्मणा भोज्याः।

This is to be differentiated from L 4246 which belongs to the Āsvalāyana School

749

2121 मित्रविन्देष्टि। *Mitravindesti of the Baudhāyana School*

Substance country made paper 8¼ × 4¼ inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Mitravindesti of Baudhāyana's School takes up 5 pages Then there is the Kātyāyana Sūtra about Mitravindesti

The Istis are treated of in P XIII of Baudhāyana

(1) अथ बौधायनाना मित्रविन्देष्टिः। सा च पर्व्वणि कार्या। खण्डपर्व्वणि तु प्रज्ञानन्तर सद्य एव। अखण्डपर्व्वण्यपि पूर्व्वेद्युरेव विज्ञाति कृत्वा प्रकृत्यन्वाधान

कार्य्यमित्युक्त तन्त्ररत्ने। उदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे कृत्तिकादिविशाखान्तेषु देवनक्षत्रेषु रेवत्या वा कार्य्या। दक्षिणायनेपि कार्य्या। प्रथमप्रयोगे अन्वारम्भणीया कार्य्या। वृत्तिकारस्तु नेत्याह। शुद्धकाला सद्यस्काला वा पूर्व्वेद्यु पूर्व्वाह्ने वृद्धिश्राद्ध कृत्वा रात्रावुदकशान्ति प्रतिसरबन्धञ्च कुर्य्यात्। श्वोभूते प्रातरग्निहोत्र कृत्वा यजमान स्नानवपनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणानि कुर्य्यात् पुण्याहे अग्न्यादय प्रीयन्तामिति विशेष। ऋत्विज स्नानादिचतुष्टय कुर्य्यात् गार्हपत्यस्य पश्चात् प्राक्कूलनान् दर्भान् आस्तीर्य्य तेषु प्राङ्मुखो यजमान उपविशति॥ या पुरस्तादित्यादि श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ श्रीकामो वा, राष्ट्रकामो वा, मित्रकामो वा, अयुष्कामो वा, ईश्वरप्रीतिकामो वा, मित्रविन्दया महावैराजेष्ट्या यक्ष्ये। इति मनसा त्रि सकल्प्य त्रिरुच्चै तन्मरु ॐ तथेत्यन्तमुक्त्वा मित्रविन्दा महावैराजेष्टिसम्बन्धि हवि व्रीहिमया पुरोडाशा व्रीहिमयाश्चरव। पञ्चप्रयाजा अग्नीषोमावाज्यभागौ अग्नि सोमो वरुणो मित्र इन्द्रो बृहस्पतिसविता पूषा सरस्वतीत्यष्टौ इति प्रधानादेवता। देवा आज्यपा। अग्नि स्विष्टकृत्।

(2) The Kātyāyana Sūtras for Mitravinda are to be found at the end of the fifth chapter of the Kātīya Śrauta Sūtras

See L 1572 and C S 427 for slightly different processes for the performance of the Mitravindā iṣṭih

750.

766 **मित्रविन्देष्टिः।** *Mitravindesti*

For the manuscript see L 1572

751

2128 **मित्रविन्देष्टिः।** *Mitravindesti*

Substance, country-made paper 8½ × 4¼ inches Folia, 4 Lines on a page, 10 Extent in ślokas, 50 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

This is slightly different from the two previous numbers

It begins and ends, as in our Catal No 750 or L 1572 But it differs a good deal in detail In the other MS it is described as a Mahāvairajīstih, but not so in this

Performance of 'Mitravindesti' gives the performer many friends and prosperity

752.

6279

Substance country made paper × inches Folia, 4 Lines 16 per page Character modern Nāgarī Appearance fresh Incomplete at the end

We have only on the top of the second and the fourth leaves—the name उत्सर्गेष्टि—उत्स on one side र्गेष्टि on the other

It relates to the re consecration of the sacred fires

Beginning —श्रीगणेशाय नम । अथाहिताग्निविषये विशेष ।

तत्र श्रौताग्नयश्चेदिच्छिन्नाश्चेत् पुनराधानमिष्ठ्युत पूर्णाहुत्यत वा कृत्वा प्रायश्चित्तादि कुर्य्यात् । विधुरोऽग्निहोत्री तु पूर्व्वमेव चिका-स्नमस्नवोक्तरीत्या कुशपत्न्या सह पावमानेष्ठ्युत पूर्णाहुत्यत वाधान कृत्वा कुर्य्यात् । तथा भार्य्याया मृताया तया सह वह्निषु गतेषु सोऽपि विधुराग्नि मस्नवोक्तरीत्या एकाकी पावमानेष्ठ्युत पूर्णा-हुत्यत वाधान पूर्व्वमेव कृत्वा पूर्व्वोक्तकाले प्रायश्चित्त कृत्वा पर्व्वणि प्राजापत्या स्यात्तत्पूर्व्वमष्टौ (?) श्राद्धमपि कृत्वा पुण्याहवाचनादि-सावित्रीप्रवेशान्त पूर्व्वरीत्या कृत्वा काले अग्न्यान्वाधान कुर्य्यात्— तत्र प्रकार · · · तत· प्रतिपदि ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय . . . वैश्वानरी प्राजापत्या च कुर्य्यात् । तत्र वैश्वानर्य्याः प्राजापत्याः समाधतन्त्रप्रयोग ।

2B.—तत्रयोमस्य अग्न्यानन्दपद्धतावदमन्तव्यः । अथ बौधायनानुसारी वैश्वानरेष्टिप्रयोग· । ·

3B.—इति वैश्वानरेष्टि । अथ प्राजापत्य· ।

The second portion ends abruptly

753.

6287 मृगारिष्टेः प्रयोगः। *Mrgāresteh prayogah.*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia 11 Lines, 12 per page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgarī Copied in Samvat 1862 Appearance, old and discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ कात्यायनानुसारेण बौधायनसूत्रविहितमृगारिष्टे प्रयोग । सा च पवित्रेष्टिवत्—न विशेष । तत्र प्रथमप्रयोगे मासश्राद्ध कुर्यात् । अन्वारम्भणीया च । पुन खरस्थाने भूसस्कार । मृगारेष्ट्यर्थं गार्हपत्यादाहवनीयदक्षिणाग्निमाहरामि ।

Samkalpa runs —

देशकालौ सकीर्त्य यक्ष्माद्यन्यतमरोगनिवृत्तिपूर्वक-आगरातो (?) निर्बर्हणद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं मृगारेष्ट्याह यक्ष्ये— इति सकल्प ।

End —इति दशहविर्मृगारेष्टि सतिष्ठते ।

Post Col. —सवत् १८६२ मिति कार्त्तिक शुक्ल ६ ।

754.

6309

Substance, country-made paper 8×5 inches Folia, 4—8 Lines, 10 per page Extent in ślokas, 70 Character modern Nāgara Appearance, fresh

I •

6A —इति वैश्वानरेष्टि ।

Beginning —अथ बौधायनानुसारी वैश्वानरेष्टिप्रयोग' ।

देशकालौ सकीर्त्य सन्न्यासाङ्गवैश्वानरेष्ट्यधिकारार्थं वपन-मन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणपुण्याहवाचनानि करिष्ये इति सकल्प ऋत्वि-जोऽपि सन्न्यासाङ्गवैश्वानरेष्ट्यार्त्विज्याधिकारार्थं वपनमन्त्राचमन मन्त्रप्रोक्षणानि करिष्ये इति सकल्प .. etc , etc

II

7A —इति प्राजापत्येष्टि—

Beginning 6A —अथ प्राजापत्य । पूर्ववत् त्रिरूपास्तु त्रिरुचै प्राजापत्येष्ट्या यक्ष्ये इति सकल्प etc , etc

III (Last work)

Colophon —इति त्रैताग्निकर्तृकं प्रतिप्रयोग ।

Beginning 7A —एव प्राजापत्याद्यन्यतमामिष्टि कृत्वा अर्द्धाधानिना औपासनाग्नौ सर्वाधानिना दक्षिणाग्नौ प्राणादिहोमपूर्वक विरजाहोम पुरुषसूक्तहोम च अनाहिताग्निलिखितेन प्रकारेण तदङ्गै दक्षिणादानान्त कृत्वा अर्द्धाधानिना औपासनाग्ने समाप्ति च त्विति उपस्थान कुर्यात् ।

755.

2122 दिग्विजयेष्टि । *Digvijayesti*

For the manuscript and the work see L 4250

Cat Cat says this belongs to Baudhāyana Sūtra

दिग्विजयेष्टि ends at the end of 4*a* 4*b* commences with अथ हौत्र and the new work begins in the usual way of Hautra works नम प्रवक्त्रे इत्यादि सप्तदशसमिधेन्य ।

The Hautra work ends in line 3 leaf 6

This Hautra is connected with the Digvijayesti After

इति हौत्र समाप्त अस्यामिष्टौ याज्या एव याज्यानुवाक्या ।

नर्मेदिक्कः दिग्वतीर्याज्यानुवाक्या

भवन्तीति प्रत्यक्षश्रुतिविधानात् ।

स्मारेष्टिवत् । आश्रवणावनान्तु वैश्वानरीय नवम काय दशम । उत्तमप्रयाजे वेड् यजामहे स्वा०स्वाहाग्नि गायत्र त्रिवृत राथन्तर वासन्तिक स्वाहेन्द्र त्रैष्टुभ पञ्चदश बार्हत ग्रैष्म स्वाहा विश्वान् देवान् जागतान् सप्तदशान् वैरूपान् वार्षिकान् स्वाहा मित्रावरुणावानुष्टुभावेकविंशौ विराजौ शारदौ स्वाहा बृहस्पति

याङ्क चिगाव ग्राक्कर हैमन्तिक खाहासवितारमातिच्छन्दस चय-स्त्रिंश रैवत शैशिर खाहादिति विश्वपत्नी खाहाग्नि वैश्वानर खाहानुमति खाहा क उ० खाहा उ० देवा आज्यपा जुषाणा अग्न आज्यस्य व्यन्तु वौ३ ।

Post Col —इद पुस्तक भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित स्वार्थ परोपकारार्थञ्च ।

On the obverse of leaf 1 we have सर्व्वपृष्ठेष्टिप्रारम्भ On the reverse of leaf 6, we have सर्व्वपृष्ठेष्टिसमाप्तम् ।

In leaf 2 the सङ्कल्प of सर्व्वपृष्ठेष्टि is given in the following terms —

स्नानादिपञ्चक कृत्वा या पुरस्तात् इत्यादिदिग्विजयकाम पाप-निर्णोदकाम सर्वदिक्षु पुण्यकीर्त्तिकामोऽन्नाद्यकामो वा सर्वपृष्ठ-हविर्भिर्यक्ष्ये । सर्वपृष्ठसम्बन्धिहवि व्रीहिमया पुरोडाशा व्रीहि-मयाश्चरव आमिक्षा च पञ्च प्रयाजा ॥

For सर्व्वपृष्ठेष्टि see C S 636 and 637

756

3497 दिग्विजयेष्टिपद्धतिः । *Digvijayestipaddhati*

Substance, country made paper 9½×4¼ inches Folia, 4 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —श्रीगणेशाय नम ।

अमावास्याया पौर्णमास्या वापूर्यमाणपक्षे देवनक्षत्रे वा दिग्वि-जयेष्टि कार्य्या । दिग्विजयेष्टिकाम पापनिर्णोदकाम सर्वदिक्षु पुण्यकीर्त्तिकामोऽन्नाद्यकामो वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ सर्व्वपृष्ठहवि-र्भिर्यक्ष्ये । ऋत्विग्वरणादिव्रतोपायनान्तशाखाहरणादिसप्तदश-सामिधेन्य । १७ । शुक्लपक्षे साय दोहमन्त्रेषूह एता आचरन्ति रा इह वो मित्रावरुणावानुष्टुभावेकविंशवैराजौ शारदौ रमयता गाव । कामधु० हि मित्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशाभ्या वैराजाभ्या शारदाभ्या हविरिन्द्रियम् ।

It ends in the third line of 4B

यज्ञो बभूव यज्ञश्चमवर्ज (?) । ब्राह्मणतर्पणादिमिष्टिः सन्तिष्ठते ।

Then 8 lines and a half more beginning with सर्वपृष्ठेष्टि आध्वर्युप्रयोग· । अग्नये गायत्राय त्रिवृते राथन्तराय वासन्तायाष्टकपाल इन्द्राय त्रैष्टुभाय पञ्चदशाय वार्हताय etc , etc

757.

1030 पवित्रेष्टिः । Pavitresti

Substance country made paper 10¼ × 3½ inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 80 Character Nāgara Appearance old and worn out Complete

An anonymous manual for the performance of the Pavitra rite intended to exempt one from curse and sin It follows the ritual of Baudhāyana and quotes the authority of Gopāla

Beginning —

अथ पवित्रेष्टि सा च सवत्सरविप्रवासे प्रायश्चित्तार्थे कार्य्येति गोपाल आह ।

वत्सरातिप्रवासे तु पवित्रेष्टिस्तयोर्भवतीति बौधायन । अभिशप्त अभिशप्यमानो वा पापत्त्वयकामो वा पवित्रेष्ट्या यजेत । सा च उत्तरायणशुक्लपक्षे कृत्तिकादिविशाखान्तेषु नक्षत्रेषु शुद्धिकामेन तु पर्व्वणो शुक्लपक्षे यस्या कस्याचित्तिथौ पूर्व्वोक्तनक्षत्रयुक्ताया कार्य्या ॥ इत्यादि ॥

End —ततो गृहपतियागादिब्राह्मणतर्पणान्त समानम् ॥

Col —इति पवित्रेष्टि ॥

758.

10440 नक्षत्रेष्टि । Naksatresti

Substance, country-made paper 10¼ × 4¾ inches Folia, 15 Lines 11—13 on a page Extent in ślokas 7?0 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

A Rgvedi priest's manual for the performance of the Istis

Beginning —श्रीगणेशाय नम ॥ अथ नक्षत्रेष्टि ॥

नम प्रवक्त्र इत्यादि सप्तदश सा[मि]धेन्य ॥ शोचिष्केशस्तमी मही २ स्वाहुता यस्य श्रियो दृशेरयि वीरवतो यथा ॥ अग्ने यज्ञस्य चेततो २ मंदाभ्य पुर एताग्निविशा मानुषीणा ॥ तुणीरथ सदानवो २ समिद्धो अग्न इत्यादि ॥ आवाहने ॥ अग्निमग्न आवह ॥ सोममाश्वह ॥ अग्निमाश्वह ॥ अग्नि कृत्तिका आश्वह ॥ अनुमतिमावह ॥ देवा आज्यपामित्यादि ॥ उत्तमे प्रयाजे ॥ येश्यजामहे स्वाहाग्नि स्वाहा सोम स्वाहाग्नि स्वाहाकृत्तिका स्वाहानुमति स्वाहा देवा इत्यादि ॥ पुष्टिमतावाज्यभागौ ॥ अग्निना रयिमश्नवद् गयस्फानो अमी वहेति ॥ आयु[ ]कामकर्तृक-प्रयोगे तु जीवातुमतावाज्यभागौ ॥ आनो अग्ने सुचेतुनारयि विश्वायुपोषस ॥ माडीकाग्ने जीवसो २ त्व सोममहे भगत्व युन ऋतायते ॥ दक्ष दधासि जीवसो नित्येयाज्ये ॥ प्रधानाना ॥ अग्निर्मूर्द्धा ० ॥ भुवो यज्ञस्य इत्यग्ने ॥ अग्निर्न पातु कृत्तिका-नक्षत्र देवामिन्द्रिय ॥ इदमासा विचक्षण हविराजसजुहोतनो २ ये २ यजामहेऽग्नि कृत्तिका यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतवो यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्व्वा ॥ स कृत्तिकाभिरभिसवसानो-ऽग्निर्नो देव सुविते दधातु २ वौ २ षट् । वागोज सर्व्वत्र ॥ अनुनोद्यानुमतिर्यज्ञ देवेषु मन्यता ॥ अग्निश्च हव्यवाहनो भवना-दाशुषेमयो २ ॥ ये २ यजामहेऽनुमतिमन्विदनुमते त्व मन्यासै श च न कृधि ॥ क्रत्वे दक्षायनोहिनु प्रण आयूषि तारिषा वौ२ षट् ॥ अथ स्विष्टभ ॥ हव्यवाहमभिमाभिषाह रक्षोहण पृतनासु जिष्णु ॥ ज्योतिष्मत दीद्यत पुरधिमग्नि स्विष्टकृतमाहुवेमो २ ॥ ये २ यजामहेऽग्नि स्विष्टकृतमयाजग्निरग्ने प्रियाधामान्ययाट् सोमस्य प्रिया धामान्ययाडग्ने प्रिया धामान्ययाडग्ने कृत्तिकाना प्रिया धामान्ययाडनुमत्या प्रियाधामान्ययाट् देवाना ० हवि स्विष्टमग्ने अभि तत् पृणाहि विश्वा देव पृतना अभिष्य ॥ उरु न पथा प्रदिशन्विभाहि ज्योतिष्मद्धेह्यजर न आयू २ वौं० सूक्तवाके ॥ अग्निरिद० सोम इद० अग्निरिद० अग्नि कृत्तिका इद हविरजु-

यता० इत ॥ अनुमतिरिद इत ॥ देवा आज्यपा इत्यादिसख्या-जपान्त प्रकृतिवत् ॥ इतिकृत्तिकेष्टि ॥

अथ रोहिणी नम' प्रवक्ता इत्यादि सप्तदशसामिधेन्य ॥

2B, इति रोहिणीष्टि , 3A, इति मृगशिरेष्टि , इत्यार्द्रेष्टि' , 3B, इति पुनर्वसू इष्टि ॥ ५ ॥ , 4A, इति पुष्येष्टि ६ ॥ 4B, इत्यश्लेषेष्टि' ॥ सप्तम ॥ अथ मघेष्टि , 5A, इति पूर्वेष्टि· , 5B, इत्युत्तराफाल्गुनीष्टि १० , इति हस्तेष्टि ११ , 6A, इति चित्रेष्टि १२ ॥ , 6B, इति स्वातीष्टि १३ , 7A, इति विशाखेष्टि १४ — अथ पौर्णमासीष्टि , 7B, इत्यनुराधेष्टि १६ , 8A, इति ज्येष्ठा-नक्षत्रेष्टि १७ , इति मूलाबक्षत्रेष्टि· १८ , 8B, इति पूर्वा-षाढा इष्टि १९ , 9A, इत्युत्तराषाढेष्टि· २० , इत्यभिजि-देष्टि २१ , 9B, इति श्रवणेष्टि' २२ , 10A, इति श्रविष्ठेष्टि ॥ २३ , 10B, इति शतभिषजेष्टि' २४ , 11A, इति प्रोष्ठपदेष्टि· २५ , 11B, इत्युत्तराप्रोष्ठपदेष्टि' २६ — अथ पूष्यानक्षत्रेष्टि , 12A, इति रेवतीनक्षत्रेष्टि' २७ , 12B, इत्यश्विनीनक्षत्रेष्टि २८ , 13A इति भरणीष्टि २९ , इत्यमावास्येष्टि ३० , इति चन्द्रमसेष्टि॰ ३१ , 13B, इत्यहोरात्रेष्टि' ३२ , इत्युषसेष्टि ३३ , 14A, इति नक्षत्रेष्टि॰ ३४ , 14A, इति सूर्यनक्षत्रेष्टि' ३५ , इत्यदितेष्टि॰ , 17A (end) इति वैश्वदेवेष्टि ॥ अथ (?) नक्षत्रेष्टि हौत्र समाप्त ॥

This is put in here as the Naksatresti's belong exclusively to Baudhāyana Here they have a Rgvedi treatment

759.

2051 **स्वर्गद्वारेष्टिसत्रप्रयोगः । (बौधायनीयः)**

Svargdvārestisattraprayoga

By Dhundhirāja, son of Rāma, son of Jamadagni

Substance country made paper 8¼ × 4½ inches Folia, 14 Lines, 8—10 on a page Extent in slokas, 240 Character, Nāgar Date, Śaka 1659 Appearance discoloured Complete

It begins —

प्रणम्य राम जमदग्निसूनु गुरु गणेश गिरिजा गिरिश्च ।
तनोति सत्रस्य विधे प्रयोग गुरो प्रसादादिह ढुण्डिराज ॥

सूत्र बौधायनीये चातुर्होत्रीये प्राग् दीक्षणीयाया' दिव श्येनी-रनुवित्ती सप्तान्वह निर्वपति पञ्चापाद्या अनुवित्तीश्च । केवल स्वर्गानु-कामो वा दिवश्यनीरभिन्वह स्वर्गकामोयजेतापाद्याभिश्च ता ब्राह्मण-व्याख्याता । अन्यत्रापि ता ब्राह्मणे व्याख्याता ।

आपस्तम्बोऽपि सञ्चिते अग्नौ सप्तैतानि हवीष्यह निर्वपति (?) यथा ब्राह्मणचोदितानि पञ्चोत्तराणि च तत्तत्कामे यथाकामी भवतीति विज्ञायत इति । ता इत्थ सायनाचार्य्यैरपि ब्राह्मण-तृतीयकाण्डभाष्ये निरूपिता । तत्र सप्त दिव'श्येनयोऽनुवित्तयो नाम पञ्च अपाद्या अनुवित्तयोर्नाम स्वर्गस्य लोकस्य द्वार: । तासा रत्नाकर्त्तृ आशादयो देवता ।

It ends —

आशादिदेवताप्रीत्या सत्याशादि भवेदिह ।
कामचारो भवेदन्ते स्वर्गद्वार्षु च सप्तसु ॥
अपाद्यानाञ्च पञ्चाना पृथक् सत्र करोति य ।
तस्य सुस्तप-आदीनि सत्यानि द्वार्षु पञ्चसु ॥
स्वर्लोक कामचारोन्त इत्यूचुर्वेदवेदिन ।

Date of composition of the work = 1626 Śaka = 1704 A D

अब्धिद्विषट्कुयुक् शाके चित्रभान्वन्तिमे सिते ।
अकरोत्पद्धति ढुण्ढि स्वर्गद्वारिष्टिसिद्धिदाम् ॥

Colophon —

इति बौधायनसूत्रानुसारि स्वर्गद्वारेष्टिसत्रप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

शके १६५६ पिङ्गलनामसवत्सरे आवणवद्य २ तद्दिने भागवतोप-नाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित । स्वार्थं परार्थञ्च ।

760.

1908 ऐकाह्निकचातुर्म्मास्यप्रयोगः । *Aikāhikacāturmāsya-prayoga*

Substance country made paper 8¹ × 4 inches Folia 9 Lines 10 on a page Extent in Ślokas 160 Character Nagara Date Śaka 1715 Appearance discoloured Complete

For the work see L 1556 The Ekāhas are treated of in Pr XVIII of the Baudhāyana

Colophon —

बौधायनीयकल्पोक्त-चातुर्म्मास्य-निरूपणम् ।
ऐकाह्निकेन विधिनाऽकारीद्व हरितुष्टये ॥

Post Col —

शुभमस्तु । परशुरामार्पणमस्तु ॥ श्री३ । शके १७१५ प्रमादिनाम सवत्सरे वैशाखमासे कृष्णपक्षे तिथौ १२ सौम्यवासरे तद्दिने समाप्तम् ।

In a later hand —

भागवतोपनाम्नो मोरेश्वरदीक्षितस्येदं पुस्तकम् ।

It begins —

अथ बौधायनीयकल्पमवलम्ब्यैकाह्निकचातुर्म्मास्य प्रकाश्यते फाल्गुन्यादिपौर्णमासीना साम्वत्सरिके प्रयोगे सूत्रोक्ताना मध्ये कस्यामपि पौर्णमास्या वारुणप्रघासिक पैतृक च विहार युगपत् सम्पाद्य समारोपादिविधिनोदवसाय कृत वपनादि पश्चाद् गार्हपत्यस्य पत्न्या सह दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य या पुरस्तादित्यादिनिविष्टमित्यन्त जपित्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ ऐकाह्निकैरैष्टिकचातुर्म्मास्यैर्यक्ष्ये इति निरूपाणु निवचैर्वदेत् । ॐ तथेत्यन्ते ऐकाह्निकेष्टिकचातुर्म्मास्यसम्बन्धि हवि ॥ इत्यादि ।

761

739 *The Same*

For the manuscript see L 1556

This is a mere fragment of a comprehensive work on Prayogas

762

6288 **ऐकाह्निकचातुर्म्मास्यप्रयोगः ।** *Aikāhikacāturmāsya-prayoga*

By Śukla Dīkṣita

Substance, country made paper 10×3½ inches Folia, 4 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमच्छुक्लदीक्षितीयचातुर्म्मास्यप्रयोगे ऐकाह्निकप्रयोग-
मातो[?]पन्यास ।

The following statement was added by a different, later hand It was purchased in S 1860

खघसुगेन्दु तुल्ये च वैजनाथेन मौनिना ।
मूल्य दत्त्वा गृहीतोऽय सवत् प्र ददतु स्फुटम् ॥

In a modern hand —

बालमुकुन्दस्येद ।

Beginning —

अथैकाह्निकचातुर्मास्यप्रयोग' । फाल्गुन्यादिपर्व्वणा मध्य कस्मि-
न्नप्येकपर्व्वणि वाश्वप्रघासिक विहार सपाद्य + + + गार्हपत्य
दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्य
ऐकाह्निकैरैष्टिकचातुर्म्मास्यैर्यक्ष्ये अद्यय मे० सकल्प . etc,
etc, etc

A Śukla Dīkṣita has commented upon Āpastamba on Prāyaścitta (see Supra) This is put in Baudhāyana along

with other works about ऐकाह्निकचातुर्मास्य, which seems to be peculiar to that sage.

763.

2637 **ऐकाह्निकचातुर्मास्यप्रयोगः ।** *Aikāhikacāturmāsya-prayoga*

For the manuscript and the work see L 3211

The scribe's name

इदं पुस्तकं परमनरसिंहभट्टात्मज विश्वनाथेन लिखितम् ।

764

1923 **पशुबन्धाग्निप्रयोगः ।** *Paśubandhāgnıprayoga*

For the MS and the work see L 4253

On offerings in sacrificial fires in animal sacrifices, according to the school of Baudhāyana

Colophons —

5B, इति साविचाग्ने प्रयोग , 6B, इति नाचिकेताग्ने प्रयोग समाप्त, अथ चातुर्होत्रप्रयोगो वक्ष्यते, 11B, इति समस्ताग्ने प्रयोगः , 12A, इति वैश्वसृज, अथ अरुणकेतस्याग्ने प्रयोग उच्यते The last section breaks off abruptly

Rājendralāla names the treatise साविश्याग्निप्रयोग, which forms only its first section

It refers to the 19th praśna of Baudhāyana

765.

18 [illegible]ः बौधायनीयः । *Agniprayoga according to Baudhāyana*

By Agnicit Visnuorddha

See L. No 775, where the same MS is noticed and also IO. No 437 Both the MSS are incomplete

It is stated in L 775 to be anonymous But the very

opening verse quoted there gives the name of the author as विष्णुरुद्रान्वयोऽग्निचित्" That is, अग्निचिद् विष्णुरुद्र The word अन्वय is found sometimes to be used in the sense of name

766.

2211 **काठकाग्निचयनक्रमः ।** *Kāthakāgnicayanakrama*

For the MS and the work see L No 4128

It was composed in Śaka 1782 by Vāpu Bhatta of Phanasī Grāma, the son of Mahādeva Kelakāra, a Citpāvana Brāhmana

Post Colophon —

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा etc

भग्नपृष्ठकटिग्रीव etc

संवत् १८८८ मौषौ ? वदि १ प्रतीपदा पुस्तक समाप्त लिखि० ऊलासीरामब्रह्म० ।

Rajendralal takes Kāthaka fire to be cremation fire But the author says they were seen or discovered by the Muni Katha, they are —Sāvitrā Nāciketa, Cāturhotra, Vaiśvasrja, Ārunaketana, Svādhyāya and Brahmana From the previous MS it is known that many of these fires are used in animal sacrifices The author bases the treatise on Baudhāyana, Keśava Svāmī and Sāyana

767

17 **रुद्रपद्धति ।** *Rudrapaddhati*

By Nārāyana Bhatta, son of Rāmeśvara Bhatta

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 43 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1010 Character, Nāgara Date, Sam 1798 Appearance, tolerable Complete

See L 187

Composed at Kāśī

Post Col Statement —

यादृश पुस्तकं दृष्ट तादृश लिखित मया ।
यदि शुद्धमशुद्ध वा मम दोषो न विद्यते ॥
श्रीरामो जयति । संवत् १७९८ समये आश्विनशुक्लषष्ठ्या रवौ स्वार्थपरोपकारार्थं लिखितोऽय ग्रन्थ । सख्या,—
परकृतमपराध क्षन्तुमर्हन्ति सन्त ॥
श्रीलक्ष्मीनारायणो जयति । ग्रन्थसख्या १०१० । श्रीरुद्रो जयति ।

In a different hand—

इद महारुद्रपुस्तक मौन्योपकनामवैद्यनाथेन मौल्य दत्त्वा गृहीत ।

The authorities quoted (1) बौधायन p 3A, 4B, (2) शातातप p 3A, 4B, (3) शारदातिलक 11A, स्कन्दपुराण 26A, 28B

768

2024 *The Same*

Substance, country made paper 10½×4¼ inches Folia, 36 Lines, 11 on a page Extent in Slokas 1000 Character, Nāgara of the 18th century Appearance discoloured Complete

Colophon —रामेश्वरभट्टात्मजनारायणसूरिणा काश्या कर्मठसज्जनतुष्ट्यै रुद्रानुष्ठानपद्धति ।

ग्रन्थाननेकानालोच्य रचित सदसच्च यः ।
कृतश्रमस्तेन विभु शङ्कर प्रीयता मम ॥
इति श्रीरामेश्वरभट्टसुत-नारायणभट्टकृता रुद्रपद्धति समाप्ता ।

The author is a Rgvedi Brahman But all rules for the sacrifices to Rudra are to be found only in Baudhāyana So the Rgvedis have recourse to Baudhāyana for Rudra

Post Col —भागवत इत्युपनामकमोरेश्वरदीक्षित सुतस्य नारायणदीक्षित भागवतदीक्षित टोकेकर ।

Then commences a small treatise on Rudrajapādyārambha Kāla

After what is quoted in L. 187 we have —

स्मार्त्तरुद्रप्रयोगस्य बौधायनसूत्रमूलकत्वेन बह्वृचादीनां च तत्र बौधायन ग्राह्य बह्वृचादिभिरादरात्" इति वाक्यानुसारेण बौधायनानुसारानुरोधित्वादिति अन्यत्र चैतद् विस्तरेण निर्णीत । तत्र रुद्र पञ्चधा, रूप, रुद्री, लघुरुद्रो, महारुद्रो ऽतिरुद्रश्चेति एकादशगुणवृद्ध्या सर्वत्र त्रेधा जपरुद्रो होमरुद्रोऽभिषेकरुद्रश्चेति ॥ जपरुद्रो द्वेधा केवलजपात्मक होमाङ्कश्चेति । होमाभिषेकयोस्तु केवलतदात्मकत्वमेव ।

769.

6209 रुद्रपद्धतिः । *Rudrapaddhati*

Substance country made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia 270 Lines, 9 per page Extent in Slokas, 3200 Character, Nāgara Date Śaka 1669 Appearance, discoloured Complete Dated Śaka 1669

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

यदा यदा हि धर्म्मस्येत्यादि शास्त्रप्रमाणत ।

मत्तातपादरूपेण (मतातपातरूपेण) जातो यस्त हरि भजे ॥ १

The object of the work

साधूना सुखबोधाय तन्यते रुद्रपद्धति ।

ग्रन्थानालोच्य बहुधा क्रियते सग्रहो यत ॥ २

स्वकल्पितत्वशङ्का च न कार्य्या पण्डितैरत ॥ ॐ

It goes on

तत्र तावदिह च रुद्रानुष्ठाने त्रैवर्णिकानामेवाधिकारो न स्त्रीशूद्रानुपनीताना । तेषा वैदिकमन्त्रयुक्तकर्म्मण्यध्ययनाद्यभावेन साक्षादचनाभावेऽनधिकारादिति । अन्यत्र चैतत् विस्तरेण निर्णीतो महारुद्र पञ्चधा रूप १ रुद्री २ लघुरुद्र ३ महारुद्र ४ अतिरुद्रश्चेति ५ ॥ एकादशगुणवृद्ध्या ज्ञातव्य । तत्र त्रिविधा (?) जपरुद्रो होमरुद्रोऽभिषेकरुद्रश्चेति । जपरुद्रोऽपि द्वेधा केवलजपात्मको होमाङ्गश्चेति— होमाभिषेकयोस्तु केवल तदात्मकत्वमेव ।

No colophon

Post Colophon — शके १६६९ प्रभवनामसवत्सरे माघो शुद्ध १ दा तद्दिने इद पुस्तक माहादेव चिचोरेकरस्य सुतेन काशीनाथभट्टेन लिखित शुभ भवतु ।

770

5996. रुद्रस्नानपद्धतिः । *Rudrasnānapaddhati*

By Rāmakrsna, son of Nārāyāna Bhatta

Substance, country made paper 9¼ × 4½ inches Folia 6 Lines, 12 on a page Extent in ślokas 120 Character, Nāgara Date, Samvat 1777 Appearance, fresh Complete

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

अथ विवृद्धपदार्थोपसंहारेण रुद्रकलशस्नानविधि ।

उदयनादौ गुरुशुक्रास्तादिरहिते शुद्धे मासि शुक्ले पक्षे कृतौ विशेषेण चतुर्थ्यां अष्टम्यां चतुर्दश्यां वा रविवासरे वा शुभनक्षत्रे चन्द्रताराद्यानुकूल्ये तत् कर्त्तव्यम् ।

The end —

इति श्रीमद्रामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्ट[सुतरामेश्वरभट्ट]कृता रुद्रकलशस्नानपद्धति ।

भट्टरामेश्वरसुत-भट्टनारायणात्मज ।

रामकृष्ण समाचक्रे श्रीरुद्रस्नानपद्धतिम् ॥

Post Colophon Statement —

संवत् १७७७ समये क्रोधिनामसंवत्सरे फाल्गुनशुद्धपञ्चम्यां भानुवासरे समाप्तम् ।

यज्ञेश्वरलोप्येन लिखितम् । शुभं भवतु ॥ चतुःषष्टिसहाय । श्रीरामार्पणमस्तु ।

771

2725 रुद्रानुष्ठानम् । *Rudrānusthāna*

Substance, country made paper 10¼ × 5 inches Folia, 32 Lines, 12 on a page Character Nāgara Appearance discoloured Incomplete

It is a disquisition on Rudra Ritual

It begins —

अथ रुद्रानुष्ठानम् ।

अथातः प्रतरुद्रीय जुहोतीत्यादिकया नमस्ते रुद्रमन्यव इत्यन्तया श्रुत्या विहिते प्रतरुद्रीयहोमे विनियुक्तस्य नमस्तेरुद्रमन्यव

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्र प्रचोदयात् । ईशान सर्व्वविद्यानामीश्वर सर्व्वभूताना ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवोमेऽस्तु सदाशिव ॐ । उत्तरतश्चण्डीश्वराय नम । निर्माल्य विसृज्य ॐ नमो भगवते रुद्राय ।

श्रीरामचौस् दासाय ।

772A.

8611 *The Same*

Here called वेदोक्तशिवार्चनपद्धति ।

Country made paper 9×5 inches Lines 3 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Incomplete

Beg —अथ वेदोक्तशिवार्चनपद्धतिः । तत्र प्रथममात्मविन्यास । या ते रुद्र शिवातनूरघोरा, etc , etc इति शिखायाम ।

773.

3295

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 9 Lines, 10, 12 on a page Extent in ślokas, 250 Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured Complete

The object of the treatise —

अथात पञ्चाङ्गरुद्रन्यासपूर्व्वक जपहोमार्चनाभिषेकविधि व्याख्यास्याम ।

याते रुद्रशिवातनूरघोरा, etc

774.

3118 रुद्रन्यासः । *Rudranyāsa*

Substance, country made paper 9×5 inches Folia 14 Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas 420 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured Incomplete

It begins.—

श्रीगणेशाय नम । श्रीमहादेवाय नम॰ ।

प्रश्च मे इत्यनुवाक । अस्य रुद्रस्य प्रश्नस्य अनुष्टुपछन्दस्य अघोर ऋषि संकर्षणमूर्त्तिस्वरूपो योसावादित्य परपुरुष स एष रुद्रो देवता अग्निक्रतुचरमायामिष्टिकाया प्रतरुद्रीयजपे विनियोग । सकलस्य रुद्राध्यायस्य श्रीरुद्रो देवता एका गायत्रीछन्द

तिस्रोऽनुष्टुभस्तिस्र पङ्क्तय सप्तानुष्टुभो द्वे जगत्यौ परमेष्ठी ऋषिः परमात्मा देवता देवी गायत्रीच्छन्द श्रीभवानीशङ्करप्रीत्यर्थे जपे विनियोग ॥ अवदानधर्म्म १७१ । अथात पञ्चाङ्गरुद्राणा न्यासपूर्व्वक जपहोमार्चनविधि व्याख्यास्याम । या ते रुद्रशिवातनूरघोरा पापकाशिनी । etc

3B, इति प्रथमन्यास , 4A, इति द्वितीयन्यास , 4B, अथ ध्यानम् , 8B, नमक २८ चमक २९ ,

13B, अथातो रुद्रस्नानार्चनाभिषेकविधि व्याख्यास्याम ।

The MS contains a manual for the worship of *Rudra*, based on the Rudrādhyāya or the fifth prapāthaka, and anuvākas 1—10, and the beginning of the seventh prapāthaka of the fourth kānda of the Taittirīya Samhitā The worship of Rudra includes Nyāsa, Japa, *Homa* and Snāna While on the last topic, the MS comes abruptly to an end

775.

2709 *The Same*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2}\times4$ inches Folia, 17 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 230 Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

It ends —

मन्त्रपुष्पाञ्जलि ॥ आवाहन० ॥ यस्य स्मृत्या० ॥ अपराध० ॥ अनेन मत्कृतपूजनेन भगवान् श्रीभवानीशङ्करमहारुद्र प्रीयताम् । अग्निर्वायु सूर्यश्चन्द्रमा दिश आप पृथिव्यौषधिवनस्पतय इन्द्र पर्ज्जन्य ईशान आत्मा पुनर्मे त्रयोदश ॥ उत्तरन्यास सुषारथि० ॥ हृदयाय० ॥ यज्ञेन० ॥ शिरसे० ॥ हीश्वते० ॥ शिखायै० ॥ यत्र- गणा ० ॥ कवचा० ॥ देवास्त्रि० ॥ अस्त्राय फट् ॥ श्री ॥

There is no colophon

776

1699 **रुद्रपद्धतिः ।** *Rudrapaddhati*

By Harihara, son of Bhānubhatta

Substance, country-made paper $9\frac{1}{4}\times3\frac{3}{4}$ inches Folia, 31 of which 9—19 leaves are missing Lines, 11, 12 on a page Extent in ślokas 800 Character, Nagar Appearance very old Incomplete

The Colophon —

इति श्रीभानुभट्टात्मजहरिहरकृता रुद्रपद्धति समाप्ता ।

There is an extra leaf in this MS numbered 7 which ends with the colophon —

इति रुद्रानुष्ठानदीपिकाया कर्म्मारम्भकालनिरूपणम् ।

It begins —

नत्वा विनायक देव सर्व्वविघ्नहरं प्रभुम् ।

हरिहरेण विप्रार्थं क्रियते रुद्रपद्धति ॥

आग्नेयकाण्डे सर्व्वा इष्टकाचितौ समाप्य पञ्चमे रुद्राध्याये चित्याग्नौ होम श्रूयते चरमायामिष्टकाया जुहोतीति ।

It ends —ततस्तेषा मन्त्राग्निषो गृहीत्वा तान् सानुनय विसर्ज्य ब्राह्मणान् भोजयित्वा दीनानाथाश्च अन्नादिना सतोष्य सुहृन्मित्रादियुतो सोत्साह सन्तुष्ट हविष्य भुञ्जीत ।

सुतेन भानुभट्टस्य हरिहरेण धीमता ।

ग्रन्थाननेकानालोच्य कृतेय रुद्रपद्धति ॥

Authorities consulted —

व्यास, शातातप ।

This manual follows Baudhāyana's School, as appears from the following —

21B, इति बौधायनोक्तविधिना प्रधानपूजा विधाय शिवानुज्ञा लब्ध्वा स्कान्द-पुराणोक्तरुद्रयन्त्रदेवतापूजा कुर्य्यात् ॥

777.

3149 अतिरुद्रपद्धतिः । *Atirudrapaddhati*

Substance, country made paper 7¼×4 inches Folia 9 to 30 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1786 Appearance, old and discoloured. Incomplete in the beginning

Colophon —अतिरुद्रपद्धति. समाप्ता ।

The Post Colophon Statement —

शुभ भवतु कल्याणमस्तु ग्रन्थसख्या ९०० सवत् १७८६ वर्षे मौती आश्विन शुद्ध १२ दिने श्रीवाराणसीमध्ये ख्यातशौना (?) पठनार्थम् ।

It ends —अग्नेर्विसर्जनम् ।

गच्छ त्व भगवन्नग्ने स्वस्थाने कुण्डमध्यत ।

हव्यमादाय देवेभ्य शीघ्र देहि प्रसीद मे ॥

उपहारजात तुभ्यमह सम्प्रददे ॥

778.

3150 **महारुद्रपद्धतिः ।** *Mahārudı apaddhatı*

Substance, countiy mıde paper $7\frac{1}{4}\times4$ ınches Folıa, 76 Lınes, 8 on a page Extent ın ślokas, 694 Character, Nāgara Date, Samvat 1784 Ap pearance dıscoloured Complete

In Samkalpa we get the date of the compılatıon of the work

20A & B, नृप विक्रमार्कराजाभिषेकसमयातीत स च (?) सप्तदशशतानि चतु षष्ठ्याधिकतमेऽब्दे प्रवर्त्तमाने तदन्तर्गतशालिवाहनशके षोडशनवविंशति-सख्याके etc, etc., etc, Samvat 1764 and Śaka 1619

Colophon —

इति षोडशस्तम्भदेवताना पूजन समाप्तम् ।

Post Colophon —

सवत् १७८४ वर्षे मिति कार्त्तिकवद्य १ मा + दिने श्रीवारा-णसीमध्ये ख्यातस्वीना (?) शुभ भवतु ॥ ग्रन्थसख्या २२५ ॥ (?)

779

6551 **षोडशावरणमहारुद्रार्चनपद्धतिः ।**

Sodasāvarana Mahārudı ārcanāpaddhatı

By Kāśınātha Bhatta

Substance, country-made paper $11\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ ınches Folıa 7 Lınes, 9 on a page Extent ın ślokas, 160 Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —इति भडोपनामक काशीनाथकृता षोडशावरणमहारुद्रा-र्चनपद्धति समाप्ता ।

Beginnıng —श्रीमहागणपतये नम । श्रीदक्षिणामूर्त्तिगुरुभ्यो० ।

आचम्य प्राणानायम्य मम श्रीमहारुद्रप्रीत्यर्थं षोडशावरणपूजा करिष्ये ।

780.

6518 रुद्रार्चनामञ्जरी । *Rudrārcanāmañjarī*

By Mālaji Vedāṅgarāya, son of Tyagala Bhatta, son of Ranna Bhatta of Sristhalagrāma in Gurjara

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 55 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 1600 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured, mouse eaten and repaired Complete

The Mangalācarana, the names of the author and the work —

नत्वा विघ्नविनाशनाय च गुरुं विश्वेशपादाम्बुजं
हृत्पद्मान्तरनित्यवर्तिजडतानाशाय विद्याप्रदम् ।
विप्राणामुपकारकाय तिगलाभट्टात्मजो मालजी-
नामाहं प्रकरोमि पद्धतिमिमां रुद्रार्चनामञ्जरीम् ॥

Then it goes on—

पूर्व्वं तावज्ज्योतिर्विदुक्तरुद्रानुष्ठानयोग्य समय निश्चित्य अनन्तर धर्म्मानुष्ठानयोग्य तीर्थतडागारामनदीतीरादिदेश विचिन्त्य उक्ताभावाभावे गृहस्योत्तरे देशे पूर्व्वदेशे वा भूमिशोधनादि विधाय मण्डपादि रचयेत् ॥

Colophons —

17 A, इति श्रीत्यगलात्मजेन वेदाङ्गरायोपनाम्ना मालजिना विरचिताया रुद्रपद्धतौ मातृकान्यासान्तो विधि , 43B, इति भट्टश्रीत्यगलात्मज ० रुद्रमञ्जर्यां जपप्रशंसतो विधि , 53B, इति भट्टश्रीत्यगलात्मजेन वे lost in repairing ,

Last Colophon --

इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यभट्टश्रीरत्नात्मजभट्टश्रीत्यगलसूनुना मालजिना वेदाङ्गरायोपनाम्ना कृतेयं महारुद्रपद्धति सम्पूर्णा ।

At the end, it gives an account of the author's family —

आसीद् गुर्ज्जरमण्डले क्षितितलालङ्कारभूते पुरे
स्वच्छे श्रीस्थलसंज्ञके गुणनिधि श्रीभट्टरत्नाभिध ।

तज्ज श्रीत्रिगलान्वय प्रवरधीस्तस्यात्मजो मालजी
सोऽयं पद्धतिमाकरो● निगमविद्वेदाङ्कराय सुधी ॥

781.

7877 **एकरुद्रजपविधानम्** । *Ekarudrajapavidhāna.*

Substance, country-made paper 9 × 4½ inches Folia 11 of which the 7th is missing Lines, 10 on a page Extent in ślokas 320 Character Nagar Date, Samvat 1638 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —

इति एकरुद्रजपविधान समाप्तम्

Post Col —

शुभ भवतु ॥ संवत् १६३८ वर्षे श्रावणवदि ८ लिखित चवाडी
गोपीनाथपरमानन्देन लिखितम् ॥

Beginning —

एकरुद्रजपे इतिकर्त्तव्यता लिख्यते ॥ तत्र गोष्ठे शिवालये गृहे
वा भूमिशुद्धिं कृत्वा विधानमारभेत ॥ तत्र उपस्कार ॥ वस्त्र २
कुंभ २ उपवीत १ पञ्चामृत नालिकेर २ कुंकुम । चन्दन । सर्षप ।
सर्वौषधी । पचप + + वा पञ्चरत्न । गुग्गुल होमद्रव्य ।
दक्षिणा । पुष्प । दर्भ । इत्यादि सर्वमुपकल्प्य स्नानाचमननित्य-
कर्म्म कर्त्तव्य । प्राणायाम आचमन सोमसा + दिक कुर्यात् ॥
गणेशाम्बिकयो पूजन । श्रीमहारुद्रस्य सचोपपूजन त्र्यम्बकमन्त्रेण ॥
अघेत्यादि । etc , etc

This Ekarudra seems to be superior to the Eleven Rudras, the names of whom are given in fol 8A (1) Aghora, (2) Pasupati, (3) Sarva, (4) Visva, (5) Visvarupi, (6) Tryambaka, (7) Kapardī, (8) Bhairava, (9) Sūlapāni, (10) Īsāna, (11) Mahesvara

782.

6244 **रुद्रपद्धतिः** । *Rudrapaddhati*

Substance, country made paper 10½ × 5 inches Folia, 24 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 650 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old, discoloured and repaired Complete

Last Colophon —

इति रुद्राभिषेकविधिः समाप्त ।

Then there are seven lines, giving a hymn in praise of Rudra, which begins —

जयजय महाभैरव महाभीमभूतिभूषितकर्णमूल etc , ending —

जगदधीशमहेश नमस्ते नमस्ते — इति स्तुति ।

The Mangalācarana and the object of the work —

श्रीगणेशं गुरुं नत्वा शारदाञ्च वरप्रदाम् ।
सर्व्वेषामुपकारार्थं क्रियते रुद्रपद्धतिः ॥

783.

10258 रुद्रप्रकाश or रुद्रपद्धतिः or Rudrakailāsa ।

Rudraprakāśa or Rudrapaddhati or Rudrakailāsa

By Bhāskara Dīksita, son of Rāmakrsna Dīksita and pupil of Acala Dīksita

Nine batches of leaves

I

Substance, country-made paper 9×4½ inches Folia, 1—24 Lines, 9—11 on a page Character Nagara of the seventeenth century Appearance, old and worn out

Beginning —

नमामि पार्व्वतीसूनुं भक्तानां सिद्धिदायकम् ।
रुद्रकर्म्मविधातृणां चतुर्वर्गफलप्रदम् ॥
प्रणम्य पितरौ पूज्यान् गुरूनचलदीक्षितान् ।
सर्व्वेषामुपकाराय क्रियते रुद्रपद्धति ॥

तत्र आदौ रुद्रारम्भे काल ।

आरम्भस्तु चैत्रस्य बहुदुःखप्रदायक ।
वैशाखे स्वर्गलाभ स्याज्ज्येष्ठे तु मरणं ध्रुवम् ॥

2A इति रुद्रकर्म्मतन्त्रप्रदीपिकाया आरम्भकाला ।

7A शृणुष्व भो महाप्राज्ञ रुद्रभेदान् वदामि ते ।
रुद्रा पञ्चविधा प्रोक्ता देशिकैरुत्तरोत्तरम् ॥

साङ्गस्त्वाद्यो रूपकाख्यः सशीर्षो रुद्र उच्यते ।
एकादशगुणैस्तद्वद्रुद्रैर्ज्ञेयो द्वितीयकः ॥
एकादशभिरेताभिस्तृतीयो लघुरुद्रकः ।
लघ्वेकादशभिः प्रोक्तो महारुद्रश्चतुर्थकः ॥
पञ्चमं स्यान्महारुद्रं एकादशभिरन्तिमः ।
अतिरुद्रं समाख्यातं सर्व्वेभ्यो ह्युत्तमोत्तमः ॥ इति ॥

तत्र रुद्रो नाम शब्दरूपो यजुःशाखासु प्रसिद्धः संहिताध्याय-विशेषः शतरुद्रीयापरपर्य्यायः । स किं रुद्रसूक्तमुताग्निचयनस्य शत-रुद्रियमिति संशये रुद्रप्रतिपादकत्वाद्रुद्रशब्दाभिधेयत्वात् ..

. सूक्तयजुःसमाहाररूपयोः संशयेऽपि सन्दिग्धेषु वाक्यशेषा-दिति न्यायेन ॥ चरमेष्टकाया चितौ हिरण्यशकलसहस्रेणाग्ने (?) प्रोक्षणानन्तरं शतरुद्रियहोमे जुहोति धर्म्मेणोक्तः ॥ अथातः शत-रुद्रियं जुहोतीति ।

8B, रुद्राध्यायस्यैव शतरुद्रियसञ्ज्ञा उक्तमन्त्रबाहुल्यात् ।

10A, एवं शतरुद्रियशब्दोप्युपपन्नो होमे० ।

11A, भविष्योत्तरेऽपि ।

शतरुद्रविधानन्तु यजुर्वेदे प्रतिष्ठितम् ।

... . तर्ह्यापस्तम्बतैत्तिरीयशाखायामेवास्तु ।
महार्णवकारेण उक्तत्वात् तदप्यसुन्दरं०

तर्हि 11B, जाबालशाखायामेवास्तु ० जाबालश्रुतौ किं जप्येना-मृतत्वं नो ब्रूहि शतरुद्रियकेणेति ० पञ्चदशशाखान्तं पठितत्वात् ॥ कुतः ॥ तथाच चरणव्यूहपरिशिष्टे । वाजसनेयानाम् पञ्चदश भेदा भवन्ति । जाबाला बौधायना काण्वा माध्यन्दिनाः शापेयास्ताप-नीया कपोला पौण्ड्रवत्सा आवटिका परमावटिका पाराशरा वैणेया अद्धा बौधेयाश्चेति ॥ तस्माज्जाबालकाण्वमाध्यन्दिनीयाना नमस्ते रुद्रमन्यव इत्यारभ्य तमेषां जम्भेदध्मः इत्येतत्पर्य्यन्तं समान-वर्णाक्षराणि समानस्वरा भवन्ति । तथा स वा अशीत्या च स्वाहा करोति प्रथमे चानुवाकेत्यारभ्य अथैतानि यजूंषि (12A), जपति अथोत्तराणि जपतीति जपहोमपुरस्कारेणोक्तत्वात् तथा रुद्रप्रसादे

स वा अघोरीत्या . . रुद्रो न रुद्रसूक्तानि इति सिद्धम् ॥

अत्र केचन सामगा भाषन्ते रुद्रो नामास्माक रौद्र नाम सूक्त । etc , etc

13B, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रप्रकाशे रुद्रोत्पत्ति समाप्त ।

अथ रुद्राध्यायस्य जपकाले षडङ्गन्यासपूर्व्वक जप कर्त्तव्य । तान्याह याज्ञवल्क्य । मन्त्राणामिषेत्यादीना ख ब्रह्मान्ताना शिवसङ्कल्पो हृदय । ६ । पुरुषसूक्त शिर । १६ । उत्तरनारायणी शिखा । ६ । अप्रतिरथ कवच । आशु शिशान इति सप्तदशर्चोऽनुवाक । तन्मध्याद् द्वादशर्चात्मकस्याप्रतिरथसञ्ज्ञा ।

15B, अत्र केचित् परशुरामकाशीदीक्षितरुद्रप्रसादादिभि पद्धतिकारैस्तु प्रथमानुवाकस्य शतरुद्रियमित्यस्यार्थे पश्यते ॥

19B, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मज दीक्षितभास्करकृते रुद्रप्रकाशे षडङ्गजपाधिकारिपुरश्चरणविधि ॥

II

Substance, etc , the same as above Folia 4 (with leaf marks lost in repairing) and 34 to 70 of which those marked 64—68 are missing

37A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मज-दीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ न्यासविधिः ॥ अथ होमदिनकृत्यम् ।

54A, इदमचादि रुद्रादिमहेशानपर्य्यन्त मन्त्रोपचारै पूजनम् ॥ पूजनविधे परिपूर्णमस्तु ॥ इद सर्व्वं श्रुतिस्मृत्यागमपुराणविरुद्ध यैर्लिखित तेभ्यो नम ॥

अथ शिवशक्त्या युक्तत्वात् चतुःषष्टियोगिनीपूजन लिख्यते ॥

57B, इति रुद्रपद्धतौ चतु षष्टियोगिनीपूजनम् ॥ अथ ऋग्वेदिना ॥

III

Substance etc , the same as above Folia 6 (with leaf marks covered in repairing) + 7—61 (of which between foll 11—16 there are two leaves without leaf marks, between foll 28 and 33, there are › leaves and foll 34, 41 and 50 (?) are missing) + 3 without leaf marks

27A, इति श्रीमद्रामदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ आश्वलायनानुसारेण वृद्धिश्राद्धांसप्रयोग समाप्त ॥

38A, इति साङ्खायनानुसारेण आभ्युदयिकश्राद्धविधि समाप्त ॥

अथ काण्वमाध्यन्दिनयो शाखानुसारेण प्रयोगो लिख्यते ॥

55A, इति सपिण्डनादिश्राद्ध समाप्त ॥ अथ साकल्यिकनान्दिश्राद्धप्रयोग ॥

IV

Substance, etc , the same as above Folia, 13 (by counting) The leaf marks are not visible, being lost in repairing

Two colophons in this fragment --

इति श्रीमद्रामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रकैलासे देहशुद्ध्यर्थं प्रायश्चित्तकूष्माण्डगणहोमान्तविधि ॥

इति श्रीमद्राम० मण्डपतोरणान्तपूजनवलिदानविधि ।

V

Substance, etc , the same as above Foll 16 without any colophon

VI

Substance, etc , the same as above Foll 70—79+87—95+103—106+108—111

No colophon in this batch Leaves are marked with the letter रु

VII

Substance, etc , the same as above Character, comparatively modern Foll marked from 46—135, of which fol 50 is missing

46A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ कङ्कण-बन्धनान्त' समाप्त' । अथ कुण्डमण्डपप्रकारो लिख्यते ।

54A, ० सङ्क्षेपेण कुण्डमण्डपविधि समाप्त । अथ आगमोक्तप्रकारेण मनसा चिन्तनमूत्रपुरीषोत्सर्गस्नानाचमनत्रिपुण्ड्रधारण-रुद्राक्षमालाधारणान्तो विधिरुच्यते । तत्रादौ मनसा चिन्तन । अथ रुद्रजपकृत्यम् ।

84A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करेण कृतरुद्रपद्धतौ मुद्रा-विधि· समाप्त· ॥ अथ रुद्रविधानमुच्यते ॥

100A, इति रूपनारायणीये दिक्पालाना वलिदानप्रस्तावे दर्शितम् ।

135A, ० ग्रहस्थापनविधि समाप्त ।

VIII

Substance, etc , the same as above Foll marked 29, 30 33, 38, 41, 42, 48—50, 54—68, 87 to 91, and 96 to 106, 122—124

48A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ सक्षिप्त-रुद्रपीठपूजन समाप्त ।

60A, ० वास्तुपूजनविधिः ॥ अथ मण्डपस्तम्भस्थितदेवतापूजनम् ।

87A, ० रुद्रप्रकाशे शैवमण्डपपूजादिकरणम् ।

96B, अथ ग्रहवेद्यां ग्रहावाहनादिकलशस्थापनान्तं कर्म्मास्मत्कृतग्रहयज्ञ-प्रयोगपद्धत्युक्तप्रकारेण कर्त्तव्य । अथ ग्रहस्थापनम् ।

IX

Substance etc, the same as above Foll marked 149—232 of which fol 158 is missing

178A, देवताभिध्यानन्तु विश्वनाथदेवकाशीदीक्षितपरशुरामादिभि लिखितम् । तदशुद्ध कात्यायनपारस्करदेवयाज्ञिकश्रीअनन्तशङ्करयाज्ञिकज्ञानदीपिकाकाररामवाजपेययज्ञवल्लभासम्प्रदायकर्कभाष्यवासुदेवभर्त्तृयज्ञप्रभृतिग्रन्थेषु न सन्ति ॥

174A, इति चतुःषष्टियोगिनीपूजा । इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रप्रकाशे सक्षिप्तरुद्रपीठपूजनम् ।

232B, इति कन्यादानप्रयोग समाप्त ॥

इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रकैलासे प्रसङ्गाद्दाननिर्णय' समाप्तः ॥

Post Colophon —

सवत् १७१७ शाके १५८२ शार्वरीसंवत्सरे वैशाखकृष्णाचयोदशीभृगुवासरे ब्रह्मपुरे इद पुस्तक समाप्तम् ।

यदत्र सौष्ठव किञ्चित्तद् गुरोरेव केवल ।

यदत्रासौष्ठव कि[illegible]मेव गुरोर्न हि ॥

In a later hand — अनिरुद्धस्येद पुस्तकं ॥

There are four leaves in this batch, which cannot be located.

784

3227

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 2 Lines, 9, 11 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and mouse-eaten

It relates to the restoration of Arams

It begins thus —

अरणिनाशो द्विविध ॥ शक्तिनाश स्वरूपनाशश्च ॥ तत्र शक्ति-
नाशे मन्थनासामर्थ्य स्वरूपनाशश्च दाहदूषणादिना अनेकविध॰ ।
तत्र मूत्राद्युपहताना उत्सर्ग एव । शक्तिनाशे तु भारद्वाजोक्तो
विधि बौधायनोक्तो वा । असमारूढेऽग्नावरणिनाशे तु ध्रिय-
माणोऽग्नि अनुगतोऽरणी अपेक्षिष्यते । तदा गत्यभावात् आधान
भविष्यति । इत्यादि ।

2A अथ प्रयोग । अमाया प्रातरग्निहोत्र कृत्वा देशकालौ सकीर्त्य अरण्यो
जीर्णत्वे निमित्ते नूतने अरणी आहरिष्ये इति सकल्प्य । इत्यादि ।

2B अथ बौधायनसूत्र ।

अथ यद्यरणी जीर्णे स्याता जन्तुभिर्मथनेन वा समाने नवे अन्ये अरणी
आहृत्य अमावास्याया उपोष्य श्वो भूते दर्शेनेष्ट्वा तस्मिन् जीर्णे शकलीकृत्य
गार्हपत्ये प्रक्षिप्य प्रज्वाल्य दक्षिणे उत्तरारणिमादाय सव्येनाधरारणिमुपर्यग्नौ
धारयन् जपति ।

785.

2084 **विहारकारिका ।** *Vihārakārikā of the Baudhāyana School*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 5 Lines on a page, 11 Extent in ślokas, 70 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति बौधायनविहारकारिका समाप्ता ।

It begins —

कथित लक्षणा शुल्बकल्पे बौधायनीयके ।
द्वैधे शुल्बान्तरे भाष्ये व्याख्याया कारिकासु च ।
वेद्यग्निधिष्णीयानाञ्च दर्शयज्ञे तदुच्यते ।

This chapter consists of 34 verses

Then begins —अथ चातुर्मास्यविहार ।

This chapter consists of 28 verses

786.

455 *The Same*

For the MS see L 1358

The first Colophon —

इति बौधायनदर्शपूर्णमासपशुचातुर्मास्यकारिका समाप्ता ॥

It has seventy one kārikās Then commences अथाग्न्याधान in prose It ends एषा दर्शपौर्णमासिकी वेदि ।

787.

10312 पैतृ[illegible] (बौधायनीय) । *Paitrkaihāra*

Substance, country made paper $4\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 8 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 30 Character, Nāgari of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Colophon — इति पैतृकविहार ।

Beginning —

अथ बौधायनविहारलक्षणानि उच्यंते ॥ यथा ॥ आदर्शोदरवत् प्रशस्ता भूमि वीक्ष्य तत्र प्राक्पश्चिमसघाराय भूमि विहाय तत्र समानां रज्जु दद्यात् । तत्र यथा भूमौ शङ्कुर्देय स गार्हपत्यस्य मध्यशङ्कुः ।

On the construction and consecration of sacrificial halls sacred to the manes—as directed by Baudhāyana

788

1350. बौधायनीयप्रयोगसारः । *Baudhāyanīyaprayogasāra*

• *By Kesva Svāmi* (?)

Substance country made paper $10\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 79 Lines, 9 on a page Extent in Slokas, 2000 Character Nāgari Appearance, old Incomplete at the end

A compendium in Karikā form, of domestic rites and daily and ceremonial observances in accordance with Baudhāyana's ritual

The manuscript is incomplete at the end, going down to a portion of the sixth or Samskāra Kānda, and the author's name does not appear But a work of the same name and with a mangalācarana with a little variation in the 4th line, is described in I O Catal No 293, p 52 It is by Kesava Svāmī and in prose The present work is in verse and appears to be an improvement on it by the same author, with the arrangement of the contents completely changed

Beginning — ॐ गणेशाय नम ॥ निर्व्विघ्नमस्तु ॥

प्रणम्य विष्णुं विधियज्ञरूप सरस्वती चापि तदीयसिद्धम् ।
त्रैविद्यवृद्धान् विदुषो गुरूंश्च ब्रह्मप्रयोगो विवरिष्यते स्म ॥
क्रियाक्रमेण गृह्याणा प्रयोग उपदिश्यते ।
ग्रन्थाना विप्रकीर्णत्वाद् व्याख्यानमतभेदत ॥
कर्म्मणोऽवश्यकार्य्यत्वात् बहुज्ञजनसज्ञया ।
अत सार समाहृय यथाशक्ति यतस्तत ॥
निबध्यते प्रयोगोऽयमाचार्य्यग्रन्थसागरात् ।
आचार्य्येण यदाम्नात तत्तात्पर्य्येण गृह्यते ॥
प्रदर्शनार्थमन्यत्तत्केषाणा (?) यथामति ।
+ + + + + + + + + ॥

The first Kānda or Paribhāsā Kānda comprises 10 sections —

(1) इति बौधायनीये प्रयोगसारे परिभाषाकाण्डे शास्त्रावतार प्रथमोऽध्याय , (2) इति प्रकीर्णको नाम द्वितीयोऽध्याय , (3) इति परिभाषणकविधिस्तृतीयोऽध्याय , (4) इत्यनुकल्पविधिश्चतुर्थोऽध्याय , (5) इति मन्त्रविधि पञ्चमोऽध्याय , (6) इति + + विधि षष्ठोऽध्याय , (7) इत्यग्निविधि सप्तमोऽध्याय , (8) इत्याधारविधिरष्टमोऽध्याय , (9) इत्याग्निहोत्रिकापूर्व्विकविधिर्नवमोऽध्याय , (10) इति प्रयोगसारे परिभाषाकाण्डे प्रायश्चित्तविधिर्दशमोऽध्याय । समाप्त चेद परिभाषाकाण्ड ॥

The second Kānda or Vivāha Kānda comprises 13 sections —

(1) इति प्रयोगसारे विवाहकाण्डे केशवरणं नाम प्रथमोऽध्याय, (2) इति गोत्रनिर्णयो द्वितीय, (3) इति नान्दीमुखस्तृतीय, (4) इत्युदकशान्तिविधिश्चतुर्थ, (5) इति देवयजनोदायनं पञ्चम, (6) इति मधुपर्कविधि षष्ठ, (7) इति पाणिग्रहण समाप्त (8) इति वध्वानयनमष्टम, (9) इत्युपसवेशन नवम, (10) इति मत्स्यग्रहणम्, (11) इति वैश्वदेवविधिरेकादश, (12) इति श्राद्धविधिर्द्वादश, (13) इति विवाहकाण्डे प्रयोगसारे प्रायश्चित्तविधिस्त्रयोदश समाप्तं चेद विवाहकाण्डम्।

The third Kānda or Nitya Kānda comprises 24 sections —

(1) इति प्रयोगसारे नित्यकाण्डे कृत्यचयनिर्व्वचन नाम प्रथमोऽध्याय, (2) इति सन्ध्योपासनविधिर्द्वितीय, (3) ब्रह्मयज्ञविधिस्तृतीय, (4) इति पुरुषोत्तमार्च्चनविधिश्चतुर्थ, (5) इति पञ्चमहायज्ञ पञ्चम, (6) इति सविभागविधि षष्ठ, (7) इति भोजनविधि (समाप्त) सप्तम, (8) इति पिण्डपितृयज्ञविधिरष्टमः, (9) इत्याग्रयणविधिर्नवम, (10) इति (शूलगवर्दशम) शूलगवो दशम, (11) इति प्रत्यवरोहणविधिरेकादश, (12) इत्यष्टकामासश्राद्धविधि, (13) इति श्राद्धविधिस्त्रयोदशः, (14) इति उपाकर्म्मविधिश्चतुर्द्दश, (15) इति आयुष्यचरु पञ्चदश, (16) इत्यष्टमीकल्पविधि षोडश, (17) इति धूर्त्तबलि सप्तदश, (18) इत्युपसर्गबलिरष्टादश, (19) इति सर्पद्यावापृथिवीबलि एकोनविंशति, (20) इति यमबलिर्विंशतिः, (21) इत्यामिच्छाविधिरेकविंशति, (22) इतिवृषोत्सर्ग द्वाविंशति, (23) इत्यौपासननिष्ठाविधिस्त्रयोविंशः, (24) इति प्रयोगसारे नित्यकाण्डे नववृत्तिविधिश्चतुर्विंशोऽध्यायः। समाप्त चेदं नित्यकाण्डं।

The fourth Kānda, called Naimittika Kānda or Prayoga-Kānda, comprises 17 sections —

(1) प्रयोगकाण्डे यन्त्राध्याय प्रथम, (2) इति प्रकृतियावत्कविधिर्द्वितीय (?), (3) इत्यघमर्षणस्तृतीय, (4) इति कूष्माण्डविधिश्चतुर्थ (चतुर्द्दश), (5) इति चान्द्रायणविधि पञ्चमः, (6) इति पारायणविधि षष्ठ, (7) इति प्रायश्चित्तविधि सप्तम (समाप्त), (8) इति प्रायश्चित्तेष्टिरष्टम (9) इति वास्तुशमन नवम, (10) इत्यद्भुतशान्तिर्दशम, (11) इति ग्रह-

शान्तिविधिरेकादश (12) इति ग्रहादिशान्तिर्द्वादश , (13) इति प्रकीर्णक-त्रयोदश , (14) इति दत्तपुत्रग्रहविधिश्चतुर्दश , (15) इति विष्णुप्रतिष्ठाविधि पञ्चदश , (16) इति पूर्त्तावलि षोडश , (17) इति प्रयोगसारे नैमित्तिक-काण्डे प्रकीर्णक नाम सप्तदशोऽध्याय समाप्त चेद नैमित्तिककाण्डम् ।

The fifth Kānda called Kāmyakānda consists of 17 sections —

(1) इति प्रयोगसारे काम्ये वायसवलि प्रथमोऽध्याय , (2) इत्यपश्रुतिविधि-कल्पो द्वितीय , (3) इति विश्वयात्मपूजाविधिस्तृतीय , (4) इति प्रणवकल्प-श्चतुर्थ , (5) इति व्याहृतिकल्प पञ्चम , (6) इति विनायकक[ल्प] षष्ठ , (7) इति विष्णुकल्प सप्तम , (8) इति [श्री]कल्पोऽष्टम , (9) इति + + + कल्पो नवम , (10) इति दुर्गाकल्पो दशम , (11) इत्यपमन्युजयकल्प एका-दश (?), (12) इति सरस्वतीकल्प , (13) इत्यतिवृद्धिकल्पस्त्रयोदश , (14) इति सहस्रभोजनविधिश्चतुर्दश , (15) इति।प्रकीर्णक नाम पञ्चदश , (16) इति काम्येष्टिविधि षोडश , (17) इति प्रयोगसारे काम्यकाण्डे अभिचारविधि सप्तदश अध्याय । समाप्तेद काम्य काण्डम् ।

After this there are two colophons —

(1) इति गर्भाधानविधिर्द्वितीय । (2) इति विष्णुबलिस्तृतीय ।

They belong to the Samskāra Kānda

The sixth Kānda or Samskāra Kānda is incomplete, breaking off abruptly in the 16th section —

(1) इति प्रयोगसारे संस्कारकाण्डे ऋतुसवेशनविधि प्रथमोऽध्याय , (2) इति गर्भाधानविधिर्द्वितीयः, (3) इति विष्णुबलिस्तृतीय , (4) इति जातकर्म-विधिश्चतुर्थ , (5) इति नामकरणविधि पञ्चम , (6) इति नक्षत्रहोमविधि षष्ठ , (7) इत्युपनिष्क्रमणविधि सप्तम (समाप्त), (8) इति कर्णवेधोऽष्टम , (9) इति कौलकर्मविधिर्नवम , (10) इत्युपनयनविधिर्दशम , (11) इति राजन्योपनयनविधिरेकादश , (12) इति यज्ञोपवीतविधिर्द्वादश , (13) इति + + भोजनविधिस्त्रयोदश , (14) इति यमनियमविधिश्चतुर्दश ।

In the midst of the first section of the Samskāra Kānda the scribe has by mistake put the colophons of the second

ınd third sections, which are, however, not omitted in their proper places

789

1685 आधानबौधायनः । Ādhāna-Baudhāyana

Substance country made paper 9½×4 inches Folia, 11 Lines, 11 12 on a page Extent in ślokas 264 Character, Nāgara Appearance, tolerable

Colophon —इति कूष्माण्डहोम समाप्त ।

Every leaf has, on the left hand upper margin, आधान बोधा It appears to be a fragment of some manual of Baudhāyana's school, for the ceremony of the establishment of fire for one's lifelong preservation It relates to the preliminary ceremony *Kūsmānda homa*

It begins —

अग्नीनाधास्यमान सर्व्वदुरितपूर्व्वपापक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्त-
रूप कूष्माण्डहोम कुर्य्यात् । आमावास्याया पौर्णमास्या वोपक्रम ।
तस्याय प्रयोगक्रम । एनोनिर्वहणार्थे कूष्माण्डैर्होष्यामीति संकल्प्य
[श्म]श्रूमपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा स्नानाद्यनन्तरं देवतादि-
सकल्प्य कुर्य्यात् । पुण्याहे देवता अग्न्यादय प्रधानदेवता सविता ।
चरुर्हवि आघारतन्त्र देवयजनो लेखनाद्यमिमुखान्त कृत्वा भूर्भुव
(सुव-) स्वरोमित्यनुद्रुत्य तत्सवितुर्वरेण्यमित्येतया पक्व कृत्वा स्विष्ट-
कृतमवदायान्तःपरिधि सादयित्वाज्याहुतीरुपजुहोति । यद्देवा
देवहेलन देवासश्चकृमा वय । आदित्यास्तस्मान्मा मुञ्चतस्यर्त्ते नमामि
त स्वाहा । देवेभ्य आदित्येभ्य इद नम ।

790.

2120

Substance country-made paper 8¾×4½ inches Folia, 19 Lines on a page, 9, 10 Extent in ślokas 320 Character, Nāgara Discoloured

There are three works in this manuscript

(*a*) Kūsmānda homa ends in 9A
(*b*) Ganahoma 17A

(c) and the third, Simhānuvāka, which has been put in its proper place

(a) *Begins* —यजुषाध्वर्यव काण्डे ऋक्सामाथर्वणो क्रमात् ।

तत्र बौधायनं ग्राह्य बह्वृचादिभिरादरात् ॥

अग्नीनाधास्यमान सर्व्वदुरितक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्तरूप-
-कूश्माण्डैर्जुहुयात् । अमावास्याया पौर्णमास्या वोपक्रम । तस्यायं
प्रयोगक्रम । एनोनिवर्हणार्थं कूश्माण्डैर्होष्यामि इति सकल्प्य
श्मश्रूपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा स्नानानन्तर देवतादिसकल्प
कुर्यात् पुण्याहे देवता अग्न्याद्य प्रधानदेवता सविता, etc

See above

(b) *Begins* —

पापापनोदनकाम पूर्व्वाह्णे गृह्याग्निं प्रतिष्ठाप्य प्राणाना-
यम्य समस्तपापक्षयार्थमशेषकर्म्मानुष्ठानयोग्यतासिद्ध्यर्थंच गणहोम
करिष्ये। तत्र सविता देवता चरुर्हवि । आघार तन्त्र इत्यादिक
सकल्प्य अभिमुखान्ते थाहुती पुरोनूच्य सावित्र्या पञ्च कृत्वा विगृह्य-
चरौ प्रभूतमाज्यमानीय मेक्षणेन उपघात जुहोति । अग्ने नय
सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।

791

5793 B गणहोमविधिः (बौधायनीयः) । *Ganahomavidhi*

Substance country-made paper 9¼ × 4¼ inches Folia, 10 Lines 9 on a page Extent, 180 ślokas Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning.—

अथ कर्म्माङ्गभूतो गणहोमप्रयोग ।

पापापनोदकाम पूर्व्वाह्णे गृह्याग्निं प्रतिष्ठाप्य प्राणानायम्य समस्त-
पापक्षयार्थं अशेषकर्म्मानुष्ठानयोग्यतासिद्ध्यर्थंच गणहोम करिष्ये।
तत्र सविता देवता चरुर्हवि । आघारान्त तन्त्रमित्यादि
सङ्कल्प्य । तत्र अन्वाधाने विशेष ।

See above

End —

कर्म्मान्ते सर्पिषा पायसेन ब्राह्मणान् भोजयित्वा तेभ्यो गोहिर-
ण्यादि दत्त्वा पूतः सर्व्वकर्म्मार्हो भवति। दशपूर्व्वान् दशावरान्
आत्मानं च पुनातीत्याह भगवान् बौधायन ।

Colophon —

इति श्रीमत्नहोम सम्पूर्णं ।

By a later hand —

इद पुस्तक मन्योमकनामवैजनाथेन लेखित ।

792

8206 **षोडशसंस्कारपद्धतिः** । *Sodaśasaṁskārapadhati*

By Ānandarāma, disciple of Acala Dikshita

Substance, country-made paper 9×4¼ inches Folia, 42 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 350 Character, Nāgara Date, Samvat 1839 Appearance, discoloured Complete.

Colophon —

समाप्त चतुर्थकर्म्म। इति श्रीमच्छ्रद्धाधा[?]क-श्रीदी(द)क्षित-
आनन्दरामकृता षोडशसंस्कारपद्धति समाप्ता ।

श्रीगिरिजापतिः प्रीयतु ।

There are seven lines more, containing, apparently, the scribe's note on the topics of saṁskāra after which we have the post colophon statement —

मिति माघ सुदि पञ्चमी बृहस्पतिवार सवत् १८३९ लिखत काशीमध्ये
गङ्गासमीपे॥ शुभ भवतु॥ कल्याणमस्तु॥ विश्वेश्वराय नम । यादृशं पुस्तक
etc., etc

The mangalācarana and the object of the work —

काश्यपादीन् मुनीन् नत्वा गुरूञ्चाचलदीक्षितान् ।
सर्व्वेषामुपकाराय कुर्व्वे संस्कारपद्धतिम् ॥

तत्र संस्कारक्रमः ।

गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तोन्नयनं ततः ।
जातकर्माभिधानञ्च निष्क्रमं प्राशनं क्रमात् ॥
चूडोपनयनं वेदव्रतानाञ्च चतुष्टयम् ।
गोदानं मेखलोन्मोक्षो विवाहः षोडश क्रमात् ॥

तत्र गर्भाधानमुच्यते ।

It is, apparently, a *paddhati* for the Baudhāyanins and quotes Kārikā, most likely Gopāla-Kārikā

793
7918

Substance, country-made paper 10 × 4¾ inches Folia, 32 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 960 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, old, discoloured and mouse eaten on the right-hand side

An exposition of some Śrauta and Gṛhya ceremonial in accordance with the rules of Baudhāyana in Kārika form

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रकृतयस्तासु दर्व्विहोमेषु सर्व्वशः ।
आधारवल्लिङ्गवत् सुपचेश्चरुमिति स्थितिः ॥
तासां प्रयोग आदौ तु स्नात्वा[अ]श्वाहताम्बरः ।
आत्मानं दर्भपुञ्जीलैः पावयेत् सप्तकैस्त्रिभिः ॥
मुखं नाभिञ्च गुल्फं च प्रोक्ष्य तानि क्षिपेदुदक् ।
ऋत्विक् चेत् पावयित्वा स्वं स्वामिनं पावयेत्ततः ॥
कृत्वोत्तरीयं वासो वाप्यजिनं सूत्रमेव वा ।
त्रिराचामेत् त्रिभिर्मन्त्रैरापोहिष्ठादयश्च ते ॥

6A, [इत्याद्या]र्प्रकृतिविधिरष्टमोऽध्यायः ।

अथापरः समिध्याग्निं पर्य्युक्ष्यास्तीर्य्य दर्भकैः ।
आज्यस्थाली स्रुवं चैव स्रुचं च समिधं तथा ।

6B, इत्यापूर्व्विकविधिः समाप्तः ।

This portion of the work is tacked on to our Catal No 734

13A, इत्याह भगवान् बौधायन ।

अथाग्निमूर्त्तिं वक्ष्यामि सर्व्वाभीष्टप्रदायक ।

एकदेहं द्विशिरस जटामुकुटमण्डितम् ॥

13B, अथाब्दिकस्य श्राद्धस्य प्रयोगो वक्ष्यतेऽधुना ॥

18A, एकोद्दिष्टप्रयोगोऽथ सविशेष निगद्यते ॥

20A, एव कल्पविधानोक्ता कारिका चानुपूर्व्वत ।

एकोद्दिष्टक्रियामुक्ता सम्पूर्णा च विशेषत ॥

Here end the Kārikas, the rest of the leaves, containing some of the Baudhāyana Sūttras

अथाष्टकाहोमस्तैषे मासि अपरपक्षस्याष्टम्या क्रियेतैव माघे एव फाल्गुने । etc , etc

22B, इत्यष्टकाहोमो व्याख्यात इतीमा सप्तपाकयज्ञसस्था व्याख्याता अथ वै भवति श्रद्धा वा आप॰ etc

24A, एवमेव त्रिरात्र पञ्चरात्र सप्तरात्र नवरात्रमेकादशरात्र पुनर्मृत्यु जयतीति ह स्माह बोधायन॰ ।

अथात॰ प्रतिसरबन्ध व्याख्यास्याम यस्मिन् नान्दीमुख कुर्य्यात् तस्या रात्रि-प्रदोषान्ते प्रतिसरमारभेत ।

24B, इत्याह भगवान् बौधायन ।

अथातो ब्रह्मकूर्चविधि व्याख्यास्याम ।

25B, अभक्ष्यभक्षणे चैव मलमस्थिगत पाप ।

ब्रह्मकूर्चोऽग्निवद्दहेदित्याह भगवान् बौधायन ।

अथ बलिहरण ।

28B, बलिहरण व्याख्यात । अथ प्रत्यवरोहण ।

29A, प्रत्यवरोहण व्याख्यात । अथाग्नावनुगते प्रायश्चित्त ।

30A, इत्यग्नीनाहरेत् पुन॰ । अथ यद्यग्नि॰ षण्मासादादूर्द्ध्व उच्छिन्न स्यात् तदा च पूर्व्वोक्तपुन सन्धानानन्तर षण्मासादूर्द्ध्व विच्छिन्नस्यौपासनस्य प्रायश्चित्तहोम करिष्ये ।

31A, अथ वृषोत्सर्ग ।

कार्त्तिक्या पौर्णमास्या वैशाख्या रेवत्या वा आश्वयुज्या वा गवामध्ये

31B, अश्वमेधफलमवाप्नोतीत्याह भगवान् बौधायन ।

अथातो मृत्तिकास्नानविधि व्याख्यास्याम ।

End — ध्यात्वा नारायण प्रपद्यत इत्याह भगवान् बौधायन ॥

794.

2271

Substance, country made paper 11½ × 5 inches Folia, 4 Lines 9 on a page Extent in slokas 100 Character, Nāgari Appearance fresh

It contains four works

(I) बौधायनगृह्योक्तवृषोत्सर्गविधि ।

It begins —

कार्त्तिक्या पौर्णमास्या आश्वयुज्या माघ्या वा ।

It ends —

लोहितो यस्तु वर्णेन मुखे पुच्छे च पाण्डुर ।

श्वेत खुरविषाणाभ्या स नीलो वृष[भ]स्मृत ॥

इत्याह भगवान् बौधायन ।

(II) A prayoga to the above

It begins —

यद्यपि बौधायनोक्तवृषोत्सर्गप्रयोगा बहव सन्ति तथापि साद्यन्ततत्सूत्रपुस्तकदर्शनेन वृषोत्सर्गविधिप्रतिपादकसूत्रविरुद्धा प्रतिभान्ति। अतोऽय ममोद्योग । अथ सच्छिन्नमूलसूत्रानुसारिणी सरणि प्रदर्श्यते। देशकालसकीर्त्तनान्ते मम दुष्कृतापराधेन तिर्य्यक्कुयोनिप्राप्ताना जात्यन्तरे वर्त्तमानाना मत्त पूर्व्वेषा दशपुरुषाणा परेषा दशपुरुषाणा च एकविंशस्य आत्मन पावनद्वारा पुनरावृत्तिराहित्यार्थ बौधायनोक्तसूत्रविधिना वृषोत्सर्ग करिष्ये ।

(III) मोदकसहस्रहोमप्रयोग ।

Begins —

सुमुखश्चेत्यादि०र्थं मम अभीष्टफलसिद्धिपरिपन्थिदुरितक्षय-वाञ्छितफलप्राप्तिद्वारा श्रीवरदमूर्त्तिगजाननप्रीत्यर्थं गणपत्यथर्व्व-शिरोविहितमोदकसहस्रहोम करिष्ये ।

(IV) गोशतप्रयोग ।

अथ गोशतप्रयोगो लिख्यते । यजमान आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुकपर्व्वनिमित्त रजतमानेन प्रतिव्यक्ति पुराणत्रयपरिमित रजत (अत्र) प्रत्याम्नायद्वारा षट्कार्षापणपरिमितरजतप्रत्याम्नायभूतत्रयेण दश-कार्षापणपरिमितरजतप्रत्याम्नायभूतधेन्वा च सहित प्रतिगु एकमाषपरिमितरजत-निष्क्रयात्मकालङ्कारयुत तथा एकमाषपरिमितरजतनिष्क्रयात्मकदक्षिणायुत च गोशतदानाख्यं कर्म्म करिष्ये ।

795

2082 जातेष्टिप्रयोगः । *Jāteṣṭiprayoga*

Substance, country-made paper 8¼×4 inches Folia 3 Lines on a page, 10, 11 Extent in slokas, 45 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

जातेष्टि समाप्त ।

Post colophon —

इद पुस्तकं भार्गवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित स्मार्त्त ।

The work begins —

अथ जातेष्टि ।

पूर्व्वेद्यु नान्दीश्राद्ध रात्रावुदकशान्ति प्रतिसरबन्ध च कृत्वा परेद्यु पवनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणपुण्याहवाचनानि कुर्यात् ।

बौधायनश्चेत् अन्वारम्भणीय कुर्यात् पुत्रे जाते जातकर्म्मानु-ष्ठानात् पूर्व्वं सूतिप्रसिद्धाशौचेऽतिक्रान्ते वा वैश्वानर द्वादश-कपालं निर्वपेत् ।

2B, इति बौधायनोक्तजातेष्टि ।

796

522 **बौधायनोक्ता ऋतुशान्तिः (संस्कारनिर्णयान्तर्गता)**

Baudhāyanoktā Ṛtuśānti—Being an extract from Saṃskāranirṇaya

For the manuscript see L 1299

797

3209

Substance, country-made paper 8½×3½ inches Folia 3 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The manuscript contains 12 *kārikas* on the construction of a hall for soma sacrifices, (2) and rules for the entertainment of a thousand Brāhmanas.

(1) The first is called Saumīyavihārakārikā It begins —

मह्नावेद्यामुत्तरवेद्यां च क्रियमाणाया ब्रह्मा दक्षिणत आस्ते प्रागवंशस्य मध्यमात् लालाटिकाच्चीन् प्राच प्रक्रमान् प्रक्रम्य शङ्कु निहन्ति ।

Then begins the Kārikā —

मीयते सौमिकी वेदि प्रक्रमैर्द्विदशाङ्गुलै ।
आदौ त्रिषु नवह्येकचन्द्राब्धिशरभूद्विषु ॥
एकैकद्विशरैकेषु शङ्कवो दश पञ्च च ।
षट्त्रिंशिकामानरज्जुस्तस्या ह्यष्टेषु लक्षणम् ॥

The Kārikās are based on the precepts of Baudhāyana

1B अन्तिमे द्वादशखसौ चात्वालोऽस्मादुदक्क्रमे ।
शम्या सर्वञ्च चात्वाल इति बौधायनोऽब्रवीत् ॥

2A *Colophon* —

इति सौमिकविहारकारिका समाप्ता ॥

Then follows Sahasrabhojanavidhi

अथात सहस्रभोजनविधि व्याख्यास्याम । यजमान कृतनित्यक्रियो दर्भे-
ष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ
स्मृत्वा सहस्रब्राह्मणभोजनेन सहस्रात्मानमीश्वर सम्पूजयिष्यन् स्वस्तिपुण्याहवाचन
गौर्यादिषोडशमातृकापूजन ब्राह्म्यादिसप्तमातृकापूजन नान्दीश्राद्ध च करिष्ये ।

798

3237 **सहस्रभोजनविधिः ।** *Sahasrabhojanavidhi*

Substance, country made paper 9×4 inches Folium, 1 Lines, 11+14 Extent in Slokas 30 Character Nāgarī Date, Samvat 1904 Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथात सहस्रभोजनविधि व्याख्यास्याम ।
यजमान कृतनित्यक्रियो दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण
पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा सहस्र-
ब्राह्मणभोजनेन सहस्रात्मानमीश्वर सपूजयिष्यन् स्वस्ति पुण्याह-
वाचन गौर्यादिषोडशमातृकापूजन नान्दीश्राद्ध करिष्ये ।

Colophon —

इति सहस्रभोजनविधि ।

Post Colophon —

इद पुस्तक पटवर्द्धनोपनामकरामकृष्णभट्टेन लिखित स्वार्थं
परार्थं च ।
सवत् १९०४ । चैत्रशुद्ध १३ त्रयोदश्या इन्दुवासरे समाप्तम् ।

799.

2230 **बौधायनसूत्रा- नुसारी सहस्रभोजनप्रयोगः ।**

Sahasrabhojanaprayoga according to Baudhāyana

By Vāvulalla

Substance, country made paper 11¾×5¾ inches Folium, 1 Lines, 15 on a page Extent in slokas, 50 Character, Nāgara of the beginning of the eighteenth century Appearance old worn out and pasted Complete

It begins —

अथ बौधायनसूत्रानुसारी सहस्रभोजनप्रयोग । तत्रकाल ।
कर्क्कमकरमेषतुलासङ्क्रान्तौ जन्मर्क्षे ग्रहग्रहीते व्याधिग्रस्ते प्रजा-
पश्वादिकामोऽन्यकामो वा विप्राज्ञा लब्ध्वा इष्टदेवतागुर्व्वादीन्
नत्वा देशकालादि सङ्कीर्त्त्य सर्व्वकामावाप्तिमहापापनिर्म्मुक्ति-
पूर्व्वक-षष्ठिवर्षसहस्रावच्छिन्नकालावधिक-विष्णुलोकमहितत्वकामो
ग्रहपीडानिर्म्मुक्तिकामो वा व्याधिनिर्म्मुक्तिकामो वा प्रजाकामो वा
पशुकामो वा विपदपगमसम्पत्प्राप्तिकामो वा अथवा सहस्रात्मविष्णु-
प्रीतिकामो यथाकाल यथोपपन्नेनान्नेन सहस्र ब्राह्मणान् भोजयिष्ये
तदङ्ग-स्वस्तिवाचन-मातृकापूजन-नान्दीश्राद्धानि करिष्ये आदौ गण-
पतिपूजन करिष्ये इति सङ्कल्प्य नान्दीश्राद्धान्त कल्पोक्तविधिना
कृत्वा सदन्नेन सन्तुष्ट विप्रान् वेदपारगानेव भोजयेत् न तु वेद-
रहितान् ।

The authorship and basis of the work

दृष्ट्वा बौधायनसूत्र विचार्य्य च तदर्थत ।
वावुलक्ष्मेन रचित प्रयोग शम्भुतुष्टये ॥

Col —इति दानदिनकरोद्द्योतस्थबौधायनसूत्रानुसारी सहस्रभोजन-
प्रयोग ।

After the Colophon —

अथ अयुतब्राह्मणभोजनसहस्रब्राह्मणभोजनप्रायश्चित्तमाह देवल
इति हेमाद्रि ० अयुतब्राह्मणभोजन-
सहस्रब्राह्मणभोजन समाप्तम् ।

800.

1887 उदकशान्तिः प्रतिसरबन्धश्च । *Udakaśānti and Pratisarabandha*

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 7 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 90 Character, Nāgara Appearance old, pasted with transparent paper Complete

It begins —

अथ उदकशान्तिबौधसूत्रम् । अथ वै भवति श्रद्धा वा आप श्रद्धा मेवारभ्येति यज्ञो वा आपो यज्ञमेवारभ्येति व्रजो वा आप व्रजमेव भ्रातृव्येभ्य प्रहृत्येति आपो वै रक्षोघ्नी रक्षसामपहत्य इत्यापो वै देवाना प्रिय धाम इत्यमृत वा आप तस्मादद्भिरस्यान्त-मभिषिञ्चति इत्यापो वै सर्व्वा देवता एवारभ्येत्यापो वै शान्ता शान्ताभिरेव अस्य शुच शमयतीति ब्राह्मणम् । तस्मात् पवित्रेण शान्त्युदकं करोति ।

Leaf 3A —एवमेकरात्र त्रिरात्र पञ्चरात्र सप्तरात्र नवरात्र एकादशरात्र इत्यपमृत्युं जयति इत्याह भगवान् बौधायन । दशक ॥

Leaf 3A —अथ प्रतिसरबन्ध बौधा[य]नसूत्र व्याख्यास्यामो × स्मिन् दिने नान्दीमुख कुर्य्यात् ।

It ends —

यजमान पूर्व्वादिक्रमेण ऋत्विग्भ्यो दक्षिणा दद्यात् ॥

प्रतिस[र]बन्ध समाप्त ।

इत्युदकशान्ति समाप्त ।

Bik •487 contains an Udakaśāntiprayoga without the Pratisarabandha Burnell in 144*a* attributes an Udakaśānti with Pratisarabandhaprayoga to Śaunaka The present work, however, belongs to Baudhāyana's school

801.

1059 **सर्पसंस्कारविधिः ।** *Sarpasamskāravidhi*

Substance, country made paper 9¾ × 4¾ inches Folia, 4 Lines, 20 on a page Extent in slokas 150 Character, Nagara Appearance, old. Complete

An anonymous manual for the performance of an expiatory rite called Sarpasamskāra according to Baudhāyana By this expiatory rite one escapes from the sin incurred by

kılling snakes, and from the dangeı of snake-bıte This ııte ıs saıd also to be a great cure for leprosy

Begınnıng —

श्रीगणेशाय नम ।

बौधायनानुसारेण सर्पसस्कार उच्यते ।

प्रयोग — इह जन्मनि जन्मान्तरे वा सर्पबधे विप्रे पौर्णमास्या-ममावास्याया पञ्चम्यामश्लेषान्वितायां अन्यतमस्या वा तिथौ सर्प-सस्कार कार्य्य ॥

It ends —

ततो येन देवता इत्यभिषेक कृत्वा विप्राशिषोऽङ्गीकृत्य गम्यता-मिति ब्राह्मणान् विसर्जयेत् ॥ स्वजनै सह भुञ्जीत ।

एव कृते नागपीडानिवृत्तिर्जायते ध्रुवम् ।
सर्पहिसाकृतात् पापान्मुच्यते नात्र सशय ॥
कुष्ठव्याधिविनिर्मुक्त (क्तो ?) सर्व्वदा भेषज त्विदम् ।
आयुरारोग्यमैश्वर्य्य सर्व्वान् कामानवाप्नुयात् ॥

Col —इति बौधायनोक्तप्रकारेण सर्पसस्कारविधि ॥

Post Col —इद पुस्तक कमलाकरदीक्षितस्य । श्रीरामो जयति ।

802

2873 सर्पसंस्कारविधिः । *Sarpasamskāı avıdhı*

By Raghunātha Vājapeyī

Substance country-made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ ınches Folıa, 2 to 5 Lınes, 13, 12 on a page Extent ın ślokas, 100 Character, Nāgaıa Date, Śaka 16[0]5 Appeaıance, dıscoloured and mouse-eaten Complete

Colophon —

इति बौधायनोक्तरीत्या सर्पसस्कारविधिर्वाजपेयिरघुनाथेन कृत ।

Post Col —

लिखित इद काश्या जनार्द्दनेन श्रीहरितुष्ट्यै आत्मतुष्ट्यै च ।
शके १६[०]५ वैशाखपौर्णमास्यामिदम् ।

It begins —

बौधायनानुसारेण सर्पसंस्कारविधिरुच्यते। सर्पसंस्कारकर्त्ता सभ्यानुपवेश्य निष्कत्रयं द्वयमेकं वा निष्कं पर्षद्दक्षिणात्वेन दत्वा पर्षदं प्रदक्षिणीकृत्य स्वपापं ज्ञापयित्वा तन्निष्कृतिं पर्षदं प्रार्थयेत्।

The Samkalpa runs —

मया मदीयपुत्रकलत्रमात्रादिभिरिह जन्मनि प्रागतीतसप्तजन्मसु बाल्य-यौवनवार्द्धक्यान्यतरावस्थासु ज्ञानतो ऽज्ञानतो वा रात्रावहनि सन्ध्ययोर्वा य कृत सर्पवधजन्यजनितपापसमूलोन्मूलनद्वारा तत्प्रयुक्तकुष्ठदद्रुकण्डूतिपामानेत्ररोगकर्णरोग-विस्फोटमस्मालालूताद्यहरहरनुभूयमानाचिकित्स्यनानाविधव्याधि + + + + + आयुष्मत्पुत्रादिसन्ततिप्राप्तिजातापत्यविनाशदारिद्र्यादिक्लेशनिवृत्तये सर्पस्य पुण्यलोकावाप्तये सदस्यानां जलचरस्थलचरान्तरीक्षचरसर्पबाधानिवृत्तये समस्त-सर्पाधिनाथश्रीमदनन्तप्रीतये यथाशक्ति यथाज्ञानं यथासम्भृतद्रव्यैः बौधायनशौन-कायन्यतममुनिप्रोक्तप्रकारेण सर्पसंस्कारं करिष्ये इति।

803.

6291

Substance, country made paper 11×4¾ inches Folia, 2 Lines, 10, 12 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

These two leaves contain explanations of some mantras in the Brāhmana's daily prayer, giving rules about it, and also directions for Pāhi-trayodaśa Homa, to be performed by way of penance for the omission of the sacramental rites which follow that of Cūdākarana It is called Pāhi-Trayodaśa Homa—*Pāhi* being repeated in almost every mantra and Trayodaśa (13) being the number of the homas

804.

491 **विनायकशान्तिः।** *Vināyaka Śānti*

For the present manuscript see L 1323

It follows the rules of Baudhāyana

Post Col —इद पुस्तक वेदाध्यायीत्यपनामकलक्ष्मणभट्टस्य लिखित तेनैव शके १७२३ दुर्म्मतिनामसवत्सरे ज्येष्ठाधिकक्षणप्रतिपत् ।

805.

2266 **विनायकशान्तिः ।** *Vināyaka Śānti*

Substance, country-made paper 11½ × ? inches Folia, 2 Lines on a page, 9 Extent in ślokas, 36 Character, Nāgara Fresh Prose

The first page and a half are taken up by the section of बौधायनकल्पसूत्र on the subject This section begins as L 1323 The second part begins in 1 B

स्वगृह्ये स्वल्पमप्युक्त कर्म्मफलप्रद तदनुक्तौ तु बह्वृचे बौधायनोक्तमादरेण ग्राह्यमिति शास्त्रदर्शनात् महानिबन्धेषु उक्तोऽपि विनायकशान्तिप्रयोगोऽनादृत । यद्यपि वृद्धौ फलभूयस्त्वमिति न्यायेन महानिबन्धिभि लिखितत्वेन च ग्राह्यत्वेन प्राप्तस्तथापि स्मृतिपुराणमूलक स इति तमुपेक्ष्य प्रयोग प्रदर्श्यते, etc

806.

1883 **महादेवपरिचर्याप्रयोगः ।** *Mahādevaparicaryā-prayoga*

By Sureśvara Svāmi, the disciple of Raghurāmatirtha

For the manuscript and the work see L 4121

Substance, foolscap paper and not country made, as stated in L

807.

2137 **बौधायनोक्त पार्थिवलिङ्गपूजनम् ।** *Pārthivalinga-pūjana, as directed in Baudhāyana*

Substance, country-made paper 8 × 3½ inches Folia, 9 Lines, 8 on page Extent in ślokas, 130 Character, Nāgara of the latter part of the seventeenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथ बौधायनोक्तलिङ्गपूजनम् ॥

कर्त्ताचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्यामुककामनया एता-वत्सख्याकपार्थिवपूजा करिष्ये इति सकल्प्य ।

In leaf 1A —

अथ न्यासः।

2 A —

अथ ध्यानम्।

Leaf 7A —

इति वैदिकप्रकारः,

अथ पार्थिवेश्वरचिन्तामणिकल्प। अस्य पार्थिवेश्वरचिन्तामणिमन्त्रस्य निग्रहानुग्रहकर्त्ता ब्रह्मा ऋषि कामदुघा गायत्रीच्छन्द वरदश्च पार्थिवेश्वरचिन्तामणिर्देवता क्रां बीज। क्रीं शक्तिः नम कीलक। मम सकलकामनासिद्ध्यर्थे जपे विनियोग।

Leaf 8A —Colophon —

इति बौधायनोक्तपार्थिवलिङ्गपूजाविधि।

In the same leaf —

अथ पौराणोक्तपार्थिवलिङ्गपूजाविधि।

This ends abruptly with the well-known Dhyāna of Śiva

It is therefore a manual for the worship of Pārthiva Liṅga in accordance with the rules of Baudhāyana It contains also the Paurāṇic method of worship The work is anonymous

808

2229 शतादिभोजनविधिः। *Śatādibhojanavidhi*

From Dāna Dinakaroddyota

Substance, country made paper 11¼ × 5½ inches Folia, 2 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 54 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance pasted and discoloured Complete

Topics —अथ अन्नदानम् 1A, अथ शतभोजनविधि 1B, अथ सहस्र-भोजनम् 1B, अथायुतभोजनम् 2B, अथ लक्षभोजनम् 2B,

Col —इति शतादिभोजनविधि।

It gives the whole of the Baudhāyana Sūttras on the entertainment of a thousand Brāhmanas

It follows Madanaratna, Visnudharma, Bhagavatīpurāna and Brahmavaivartapurāna and Ksemapurāna

In a different hand at the end of the MS —

इद पुस्तक नारायणदीक्षितभागवतस्य ।

809

2275 **बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः ।** *Baudhāyanokta-lingapratisthāvidhi*

Substance, country made paper 11¾×5 inches Folia 4 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara Appearance fresh Complete

Begins —अथ प्रतिष्ठाविधि ।

अथ बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि । सुमुखश्चेत्यादि अस्या मूर्त्तौं देवस्य सान्निध्यतासिद्ध्यर्थं दीर्घायुर्लक्ष्मीसर्व्वकामसमृद्ध्यक्षय्यसुख-कामो लिङ्गप्रतिष्ठा करिष्ये । इति सकल्प्य गणेशपूजन पुण्याह-वाचन मातृकापूजन नान्दिश्राद्धमाचार्य्यादिऋत्विग्वरण च करिष्ये तानि कृत्वा ऋत्विज पूजयेत् ॥

It ends —ततो नामकरणान्त नाम्ना देवस्य उत्तरपूजा कृत्वा आचार्य्याय गा दत्त्वा ब्रह्मणे वृषभ सदस्याय अन्यऋत्विग्भ्यो दक्षिणा दत्त्वा पूर्णता वाचयेत् । अग्नि विसृजेत् ।

Col —इति बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि ।

Then 8 lines more on the *Mandaladevatās*

810.

2697 **लिङ्गस्थापनविधिः । (बौधायनोक्तः)** *Linga-sthāpanavidhi*

Substance, foolscap paper 6×3 inches Folia, 28 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 275 Character, Nāgara Nineteenth century handwriting Appearance, discoloured Complete

The Mangalācarana and the object of the work

श्रीगणेशपदद्वन्द्वं भजामि भवतारकम् ।
सिद्धिबुद्धिसमायुक्तं तं नमामि विनायकम् ॥
किरातकायस्थवणिग्जनानां तथैव सन्न्यासिजटाधराणां ।
शिवस्तुत्या महिम्नेन स्थापनं पूजनं तथा । (?)
जप-प्रदक्षिणा-होम-स्तुतिश्चैव यथाक्रमम् ॥

तत्र स्थापने क्रम ।

तत्र पूर्व्वेद्यु कृतनित्यक्रिय देशकालौ सङ्कीर्त्त्य अमुकगोत्रोत्पन्नो अमुकवर्म्मा वा शर्म्माहं सर्व्वपापक्षयार्थं दिर्घायुषि पुन (?) पुत्र-पौत्राद्यवच्छिन्नसन्ततिवृद्धिस्थिरलक्ष्मि (?) किर्त्तिलाभशत्रुपराजय-सर्व्वपापनिरसनशिवलोकावाप्तिसकलसुखधर्म्मार्थकाममोक्षप्राप्ति-द्वारा श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थं अचललिङ्गप्रतिष्ठा करिष्ये। तत्र गण-पतिगौरियूजनपुण्याहवाचनादिनान्दिश्राद्धान्त अहं करिष्ये।

Col —इति बौधायनोक्तशिवलिङ्गस्थापनविधि ।

Post Col —श्रीसावशिवार्पणमस्तु । सख्या २७५ ।

811.

6305 । लिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । *Lingapratisthāvidhi*

As directed by Baudhāyana

Substance country made paper 11×6 inches Folia, 13 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 260 Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —इति बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि समाप्त ।

Beginning —ॐ श्रीगणेशाय नम ।

अथ बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि ।

तत्र यथाशक्ति प्रायश्चित्त कृत्वा कर्त्ता पूर्व्वेद्यु कृतनित्यक्रियो देशकालौ सङ्कीर्त्त्य— अमुकगोत्रोत्पन्न अमुकराशिरमुकशर्म्माहं मम दीर्घायुरारोग्यपुत्रपौत्राद्यनवच्छिन्नसन्ततिवृद्धिस्थिरलक्ष्मीकी-र्त्तिलाभशत्रुपराजयसर्व्वपापनिरसनपूर्व्वकसकलसुखधर्म्मार्थकाम-मोक्षप्राप्तिकाम श्रीसदाशिवप्रीतये सनवग्रहमखा सवास्तुशान्ति-पूर्व्वका अचललिङ्गप्रतिष्ठा करिष्ये ।

It ends —

आचार्य्याय गां ब्राह्मणे वृषभ सदस्यायाश्च ऋत्विग्भ्यो यथाशक्ति दक्षिणा दत्त्वा सपूर्णतां वाचयेत् । तत आचार्य्यो मण्डपदेवता अग्निं च विसर्जयेत् ।

812.

5989 **कलशरुद्रविधिः ।** *Kalaśa Rudravidhi*

Substance country-made paper 7×4 inches Folia 6 Lines, 10 on a page Extent in Ślokas 90 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणाधिपतये नमः ।

शतानन्द उवाच ।

महारुद्रप्रसङ्गेन कलशाख्यो निरूपितः ।
तस्य कर्त्तव्यता ब्रूहि कृपया प्रमथाधिप ॥

नन्दिकेश्वर उवाच ।

दुर्व्वाससस्तु संवादे बौधायनमहर्षिणा ।
प्रोक्तः स हि समासेन कथयामि तवानघ ॥
मण्डपाचार्य्यकर्त्तृणां ऋत्विजां लक्षणं पुनः ।
महारुद्रप्रसङ्गेन वक्ष्ये विस्तरतो द्विज ॥
इदानीं मूर्त्तिमानञ्च सख्याकलशजापिनाम् ।
कथयिष्यामि महाप्राज्ञ सावधानतया शृणु ॥
उत्तमा पलसख्याका सौवर्णी प्रतिमास्त्विह (?) ।
फलं सुवर्णाश्चत्वारः पञ्च वापि प्रकीर्त्तितम् ॥ (?)
चतुर्निष्कः सुवर्णः स्यात् चतुर्म्माषस्तु निष्ककः ।
माषैः षोडशभिर्मध्य अधमञ्च तदर्द्धकम् ॥
उत्तमं मध्यमं हीनं त्रिविधं मानमुच्यते ।
वित्तमानेन कर्त्तव्यं सर्व्वं भवति चाक्षयम् ॥

सौवर्णान् राजतांस्ताम्रान् कलशान् कारयेच्छुभान् ।
अशक्तश्च तथा कुर्यात् मृण्मयान् कलसान् शुभान् ॥
औदुम्बरीश्चासनानि तथा कलससंख्यया ।
कलस प्रतिवस्त्राणा युग्मसंख्या प्रकल्पयेत् ॥
अशक्तौ वस्त्रपात्राणा आसने स्थापयेदिमा ।
शिवरूपमनुस्मृत्य कार्य्यस्तत्र समर्चित ॥
2B धुरन्धरो महानड्वान् धर्म्मोऽयं वृषभाकृति ।
स्वपाप हन्तु मे देवो ब्रह्मणा प्रतिपादित ॥
यद्वा तन्मूल्यसंख्यातो द्रव्यं वा तन्मवित्तम ।
हिरण्यगर्भमन्त्रेण ऋत्विग्भ्य प्रतिपादयेत् ॥

There are altogether 89 verses in the ānustup metre The Kalasa Rudra is a vrata, or a voluntary vow meant to propitiate Rudra, the golden jars representing the God

Colophon —इति श्रीकलसरुद्रविधि ।

813

5992 **नमस्कारद्वारा रुद्रानुष्ठानप्रयोगः।** *Namaskāradvārā Rudrānusthānaprayoga*

By Kāla Nāgoji Sarman

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia, 10 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 250 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

This is a part of a work on the ritual of Rudra

The Mañgalācarana and the object of the work —

सम्प्रणम्य निरूप्याथ रुद्र नागोजीशर्म्मणा ।
नमस्कारविशेषेण प्रयोग प्रवितन्यते ॥

Then it goes on —

अथैतच्छतरुद्रीयापरपर्य्यायस्य रुद्रप्रश्नस्य जपादिष्विव नमस्कार-शेषत्वमस्ति न वेति सन्देहे महार्णवादिप्राचीननिबन्धेषु अदर्शनात् नेति पूर्व्वपक्षीकृत्य ।

नमस्कुर्व्वन्ति ये शम्भुं रुद्राध्यायनम पदै ।
नि श्रेयसश्रियो नून भाजन सम्भवन्ति ते ॥
यावन्नम पदैर्भक्त्या रुद्राध्यायस्य चान्वहम् ।
प्रणमेत् प्रणमेत् त वै यो निजायो (?) निज जगत् ॥

Colophon —

इति श्रीकालोपनामककनागोजीशर्म्मणा विरचितो नमस्कारद्वारा रुद्रानुष्ठानप्रयोग ॥

814.

2145 **वटोद्यापनविधिः** *Vatodyāpanavidhi of Baudhāyana's School*

Substance, country-made paper 9×4 inches Leaves, 18 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Date Saka 1699 Appearance, fresh Complete

Col —इति बौधायनोक्तवटोद्यापनविधि ।

Post Col —शके १६९९ हेमविलम्बिनामसवत्सरे कार्त्तिकशुद्धचतुर्थ २१ भौमवासरे तद्दिनी इद पुस्तक लिखित स्वार्थ परार्थम् ।
यादृश पुस्तक दृष्ट्वा, श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

It is a priest's manual for the final ceremony in the eighth, tenth or twelfth year after the planting of Vata tree

It begins —वटोद्यापनलिख्यते । तत्र काल मत्स्यासौनक (?) ।
स्थापनादष्टमे वर्षे दशमे द्वादशेऽपि वा ।
तत कालत्रये प्राप्ते कुर्यादुद्यापनक्रियाम् ॥
अथोत्तरायणे श्रेष्ठे गुरुशुक्रास्तवाल्यवार्द्धक्यरहिते कार्य्यम् ।
माघफाल्गुनयो कुर्य्यात् चैत्रवैशाखयोरपि ।
न कुर्याच्छेदने वृक्षे विद्युद्दावाग्निनाहते ॥
उद्यापन प्रकुर्व्वीत शुभे पञ्चाङ्गसान्विते ।
शुक्लपक्षे शुभर्क्षे च सुवारतिथिलग्नके ॥

चन्द्रानुकूले कर्त्तुश्च दिवा कुर्य्याच्च यत्नत ।
न बध्नाति फल यावत् वापीतो वटपादप ॥
तावदुद्यापनकर्त्ता कर्त्तव्य हितमिच्छति ।
जाते फले तथा कार्य्य वटस्योद्यापन विधि ॥

815

5686 **काण्वसंहिता ।** *Kāṇvasamhitā*

Substance country-made paper 10×5 inches Folia 136 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

816.

5612 *The Same*

Substance palm leaf 17¼×1½ inches Folia, 44 Lines, 4 on a page Character, Udiya about 150 years old Appearance, good To the end of the 12th chapter Of the 13th there are only 42 mantras from the beginning

Beginning —

ॐ नमो भगवते यज्ञपुरुषाय ।

ॐ ईषेत्वा तिस्र, द्यौरसि चतस्र, अतो व्रतपते ब्यष्टौ, पञ्चतेस्य- स्वतस्र, घर्म्मासि सप्त, पृश्निरसि चतस्र, घर्म्मासि पञ्च, देवस्य त्वा चतस्र, देवस्य त्वा षट्, प्रत्युष्टा रक्ष पञ्चदशानुवाकेषु पञ्चाशत् ॐ ईषेत्वोर्ज्जेत्वा वायवस्थ देवो व सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्म्मणे ।

817

5687 **काण्वसंहितापदपाठः ।** *Kāṇvasamhitāpadapātha*

Divided into four parts containing 10 chapters each

I Substance, foolscap paper 8×4 inches Folia, 126 Lines, 6 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured

Contains the first ten chapters

11A, इति पदपाठे प्रथमोऽध्याय , 24A, ०द्वितीयोऽध्याय , 38B, ०तृतीयोऽध्याय , 50A, ०चतुर्थोऽध्याय , 62B, ०पञ्चमोऽध्याय , 64A, ०षष्ठमोऽध्याय , 85B, ०सप्तमोऽध्याय ,

०अष्टमोऽध्याय , 104B, ०नवमोऽध्याय , 116A, ०दशमोऽध्याय ?

II Substance, foolscap paper 8×4 inches Folia, 137

Contains chapters XI to XX

14A, इति काण्वयजु पदपाठे एकादशमोऽध्यायः ; 30A, ०द्वादशोऽध्याय , 52A, ०त्रयोदशमोऽध्यायः, 64A, चतुर्दशो-ऽध्याय, 73A, ०पञ्चदशोऽध्याय, 89A, षोडशोऽध्याय , (The Colophon of the 17th is omitted), 119B, ०अष्टादशोऽध्याय, 128B, ०एकोनविंशोऽध्याय , 136B, ०विंशोऽध्याय ।

III Number of leaves, 114 Substance, etc , the same

Contains chapters XXI to XXX

21B, (इत्येकोन) इत्येकविंशतितमोऽध्याय , 35A, इति पदपाठे द्वाविंशोऽध्याय, 49B, इति त्रयोविंशतितमोऽध्याय , 58A, इति चतुर्विंशतितमोऽध्याय, 70A, इति पदपाठे पञ्च-विंशतितमोऽध्याय , 81B, ०षड्विंशतितमोऽध्याय , ०सप्त-विंशतितमोऽध्याय , 97B, इति पदपाठे अष्टाविंशतितमो-ऽध्याय, 106B, इति पदपाठे एकोनत्रिंशत्तमो (नवमो) ऽध्याय, 114A, इति शुक्लयजु काण्वपदसंहिताया त्रिंशतितमोऽध्याय ।

IV Number of leaves 76 by counting Substance, etc , the same

Contains chapters XXXI to XL

The original leaves 12 to 53 have been lost. The con tents of those leaves have been restored in 40 new leaves So we get 11+40+54 to 78 leaves

3B (Restored leaf) इति काण्वसंहिताया पदपाठे एक-त्रिंशोऽध्याय , 17B, इति काण्वशाखाया संहिताया पदपाठे द्वात्रिंशोऽध्याय, 26B, ०त्रयस्त्रिंशोऽध्याय , 35B, ०चतुस्त्रिंशो-ऽध्याय , 60A, इति शुक्लयजु संहिताया पदपाठे पञ्चत्रिंशतितमो-ऽध्याय , 62B, इति शुक्लयजु काण्वसंहिताया षट्त्रिंशोऽध्याय.

66A, इति शुक्लयजु काण्वपदाया सप्तत्रिंशतिमोऽध्याय, 71A, ०अष्टत्रिंशतितमोऽध्याय, 74B, ०एकोनचत्वारिंशोऽध्याय, 77B, शुक्लदशकपद समाप्त ।

Post Colophon Statement —

शके १७२८ प्रवर्त्तमाने प्रभवनामसंवत्सरे उत्तरायणे शैशि[र] ऋतौ फाल्गुनमासे कृष्णपक्षे तृतीया भौमवासरे स्वातिनक्षत्रे शुभघोराया तृतीयप्रहरे तद्दिने समाप्तोऽय ग्रन्थ ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

अदृष्टभावान्मतिविभ्रमाद्वा यदर्थहीन लिखित मयात्र ।
तत्सर्व्वमार्यै परिशोधनीया कोप न कुर्य्यात् खलु लेखकस्य ॥

तैलाद्रक्षेत्, etc

उगरगोलकरवेङ्कटेशात्मजरङ्गस्येद पुस्तकम् ।

818.

5688. **काण्वसंहिताक्रमपाठः ।** *Kānvasamhitākramapātha*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 210+172, of which the 97th is missing Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1689 Appearance, good Complete

Divided into two parts, the first, in 210 leaves, containing chapters I to XX and the second, in 172 leaves, chapters XXI to LX

PART I

Chapter I ends in leaf 9B (इति शुक्लयजु काण्वपदक्रमसंहिताया प्रथमोऽध्याय), II in l 20A, III in 31A, IV in 40A, V in 50B, VI in 58A, VII in 67A, VIII in 79B, IX in 82B, X in 91B, XI in 102A, XII in 116A, XIII in 133B, XIV in 144B, XV in 153A, XVI in 166B, XVII in 178A, XVIII in 194B, IX in 202B, X in 210A —इति विंशतितमोऽध्याय ।

PART II

Ch XXI ends in 20B,—इति क्रमपाठे एकोनविंशतितमोऽध्याय॰, Ch XXII in 33B, Ch XXIII in 47A, Ch XXIV in 55A, Ch XXV in 66A, XXVI in 76B, XXVII in 86B, XXVIII in 89A, XXIX in 98B, XXX in 105A, XXXI in 117A, XXXII in 130A, XXXIII in 139A, (XXXIV Colophon omitted), XXXV in 156B, XXXVII in 162A, XXXVIII in 166B, XXXIX in 169B, XL in 172A, इति क्रमपाठे चत्वारिंशतितमोऽध्याय॰ ।

Post Colophon —श्रीमजानब श्रीजगतस्वाय नम॰ ।

श्रीमद्विक्रमशाके १६८८ ।

818A

938 *The Same*

For the manuscript see L 1803 and 1804

It contains both the first and second parts

819.

8338 **काण्वसंहिताभाष्यम् ।** *Kānvasamhitā Bhāsya*

By Sāyanācārya

Substance, country made paper 10½×4¼ inches Folia, 15 of which the 2nd is missing Lines, 11, 12, 13 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old A mere fragment, containing the 17th adhyāya only

Beginning —श्रीगणपतये नम ।

यस्य नि श्वसित वेदा॰, etc , etc

षोडशेऽध्याये पञ्चमचितिविषया मन्त्रा उक्ता । एतावता सर्व्वे चयनमन्त्रा॰ समापिता । अथ सप्तदशे चित्यग्नौ शतरुद्रीयहोम-मन्त्रा उच्यन्ते ।

15A इति सप्तदशाध्यायेऽष्टमोऽनुवाक ।

वेदार्थस्य प्रकाशेन, etc., etc

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्त्तकश्रीवीरबुक्क-

भूपालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायनाचार्येण विरचिते माधवीये काण्व-
संहिताया वेदार्थप्रकाशे सप्तदशोऽध्याय ।

820.

1660 **वाजसनेयिसंहितापदपाठः ।** *Vājasaneyisamhitā padapātha*

Attributed to Śākalya

Substance, country made paper 10½×4½ inches Folia, 102, ten leaves being marked 100 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 1400 Character, Nāgara Appearance, old

Last Colophon —

इति श्रीशाकल्यकृतपद विंशतमोऽध्याय ।

N B —This should be चत्वारिंशत्तमोऽध्याय because in leaf 98B we have —इति अष्टत्रिंशत्तमोऽध्याय and in leaf 101*a* we have —इति पद नवशितितिमोऽध्याय which must be नवत्रिंशतिमो-ध्यायः ।

In leaf 8*a*—there is the following colophon —

इति वाजसनेयपदसंहिताया एकविंशोऽध्याय

Thus the MS contains the 'Pada-pātha' of the last 20 chapters of the 'Vājasaneya Samhitā' of the White Yajur Veda

The MS in many pages is full of diacritical marks

It begins —

इमम् । मे । वरुण । श्रुधि । हवम् ।
अद्य । च । मृडय । त्वाम् । अवस्यु । आ । चके ।

821

1186 **माध्यन्दिनसंहिताक्रमपाठः ।** *Mādhyandina Samhitā Kramapātha*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 445 containing the Kramapātha from the beginning to the end of the 20th chapter, and

259 containing the Kramapātha from the 21st chapter almost to the end of the work Leaves from 36 to 58 (both inclusive) of the first part are missing Lines 7 on a page Character Nāgara Date Samvat 1883 Appearance, tolerable

Post Col —सवत् १८८३ मिति मार्गशीर्ष शुक्ल ७ भौमे ॥

Beginning —

इषेत्वा। त्वोर्ज्जे। ऊर्ज्जेत्वा। त्वावायवं। वायवस्थ। स्थदेव। देवो वं। व सविता। सविता प्र। प्रार्पयतु। अर्प्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्म्मणे। श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठतमाय। कर्म्मण आप्यायध्व। आप्यायध्व॥ प्यायध्वमध्या॥

822

1177 वाजसनेयिपदक्रमपाठौ। *Vājasaneyipadakramapāthau*

(With a fragment of Mādhyandina-Śatapatha Brāhmana)

Substance, country made paper 8×5 inches Folia, 406 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 8700 Character, Nāgara Appearance, very old

The first batch—leaves 121 to 192—contains the padapātha of chapters XXI to XXXIX, both inclusive

Date on the obverse of the first leaf —

सवत् १७९३ मिति आषाढवदी गुरौ नेदीन ज्ञा जयकृष्णसुतचिरञ्जीवनप्रतञ्जीवन सदाकृष्ण त० ज्ञा० देवकृष्णसुतविजयकृष्णने पद + + + + + याज्ञिकसर्व्वात्मा सु० देवकृष्णविभागे श्रीमद्याज्ञिकदेवकृष्णविभागे पदसहिता सम्पूर्णम्।

The second batch—leaves 1 to 101—contains क्रमसहिता from chapters XXI to XXVII both inclusive

The third batch—leaves 108 to 153—contains Kramapāṭha from the middle of chapter XXXIII to the end

Post Col — इति वाजसनेयीसंहिताया क्रमश्चत्वारिंशोऽध्याय समाप्त । संवत् १७०११ (?) वर्षे श्रावणवदी ६ रवौ दिने अद्येह श्रीवध-नगरे नागरज्ञातीय अनीकश्रीसूरदाससुतगणेशकेन लिखित । शुभन्ते भवतु कल्याणमस्तु ।

There is a statement at the end of leaf 152

क्रमस्य पुस्तक चेद वाजसनेयशाखिकाम् ।
स्वरित पुञ्जराजेन शोधित कुत्र कुत्रचित् ॥

At the end of leaf 153

क्रमाध्ययनाध्येतृणा विप्राणा हितकाम्यया ।
पुञ्जराजेन शुक्लेन स्वरा सर्व्वा अलङ्कृता ॥
संवद्विक्रमभूपस्य सप्तदशशते गते ।
एकादशाधिके वर्षे मार्गशीर्षे तु मासिके ॥
शुक्ले पक्षे त्रयोदश्या सोमे चैव तु वासरे ।
स्वरित पुस्तक चेद कुत्रचित् शोधित मया ॥

The fourth batch—leaves 1 to 191—contains the third or अध्वराख्य काण्ड of the Mādhyandina Śatapatha Brāhmana

नवमोऽध्याय ॥ १०३ ॥ सप्तम प्रपाठक ॥ ११४ ॥ यजु संख्या ॥ ८५६ ॥ ब्राह्मणाना सङ्ख्या ॥ ३७ ॥ इत्यध्वराख्य तृतीय काण्ड समाप्तम् ॥ संवत् १६८६ वर्षे वैशाख शुद्ध २ द्वितीयाया पुण्यतिथौ बुधवासरे वाराणस्या लेखकमाहादेव-केन लिखित शुभमस्तु ॥

The fifth batch—leaves 100 to 107—contains the 31st and 32nd adhyāyas of Krama Samhitā of the White Yajurveda Two leaves more, without leaf marks—one contains the following —

इति वाजसनेयसंहिताया चत्वारिंशत्तमोऽध्याय ॥ शुभमस्तु ॥ संवत् १४८५ ॥ वर्षे राक्षसोनामसंवत्सरे + + + सुदि पौर्णमासी शुक्रवासरे पिण्डराशुभस्थाने श्रीचित्रब्राह्मणपण्डित—श्रीविष्णुदा + + + – श्रुतपण्डित । अशादित्य तथा

कमलाकर। तथा रै प्रेमा। तथा आनंदकर। तथा हरख। + + + + ठवार्थे लिखापित पदसंहितापुस्तकम्। लिखित ठ० भैरवदासेन कायस्थ॥ शुभमस्तु + + + बाद्ृग्र, etc

823

1417 *The Same*

Substance country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 34+11 Lines, 7 on a page Character Nāgara Appearance, oldish

A

वाजसनेयिपदपाठ to the end of the 5th chapter in 34 leaves

B

वाजसनेयिक्रमपाठ। 14th chapter only in 11 leaves

824

11152. मन्त्रभाष्य। *Mantra Bhāsya*

Being a commentary on the Vājasaneya Samhitā, by Uvata

Substance, country made paper 13×5 inches Folia, 240 Lines, 10, 12 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh

The MS contains the comm. on Books I—XX

Col —इति श्रीउव्वटकृतौ मन्त्रभाष्ये विंशतितमोध्याय

Post Col —ग्रन्थसंख्या ६२००।

825.

3156 *The Same*

Substance country made paper 12×5 inches Folia, 94 Lines, 13 on a page Character, Nāgara Date Samvat 1558 Appearance old, discoloured and worn out The first leaf is missing

The MS contains the comm on the last 20 chapters

See L. 2540, Oxf 405*a* and I O Catal No 186

The last Colophon —

इति उवटभाष्ये मन्त्रभाष्ये चत्वारिंशत्तमोऽध्याय ।

The Post Colophon Statement —

स्वस्ति संवत् १५५८ वर्षे शाके १४२४ प्रवर्त्तमाने उत्तरायणे ग्रीष्म ऋतौ ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे ५ तिथौ गुरुदिने अद्येह अकुलेश्वरवास्तव्यउदीच्यज्ञातीय केनचिद् भूदेवेन लिखितमस्ति ।

लेखकपाठकवाचकयो शुभ भवतु ॥ यादृशं पुस्तकमित्यादि ।

826.

10993 *The Same*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 94 Lines 12 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

It contains the commentary on Books XXI—XL

10A, इति श्रीउव्वटकृतौ मन्त्रभाष्ये एकविंशोऽध्याय ।

Last Col —इति श्रीउव्वटकृतौ मन्त्रभाष्ये चत्वारिंशोऽध्याय ।

Post Col —समाप्त चेद मन्त्रभाष्यम् ॥

शुभमस्तु ॥ संवत् १८५१ समय फाल्गुन शुक्ल १० शुभमस्तु ॥

श्रीग्रंथसंख्या ८५४५ ॥

For a full description of the work see I O Catal No 186

827

8996 *The Same* (उत्तरार्द्धम्) ।

Substance, country-made paper 14×5½ inches Folia, 220 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 6160 Character, Nāgara in a very modern hand Appearance, fresh Very corrupt

Beginning —

ॐ नम· श्रीगणेश-अम्बिकाभ्याम् ॥

इम मे प्रथमेणानुवाकेनैष्टिक शौच प्रथमे वारुणौ गायत्रीत्रिष्टुभौ वारुणस्य हविषो याज्यानुवाक्ये हे वरुण त्व मे मम इम

\+ + + + + etc , etc

It ends —

अश्विनौ पिवतो मधु मधुरस्वादोपलक्षित सोम सरस्वत्या च
सजोषसा समानसोमपानौ इन्द्रश्च सुत्रामादत्तश्चापिवतु मधुं ततो
भूयोभूय' अश्विसरस्वतीन्द्रा जुषन्ता सेवन्ता सौम्य मधु ॥ ९० ॥

Colophon —

इति श्रीउवटकृतौ मन्त्रभाष्ये विंशतिमोऽध्याय ॥ १० ॥

828

3859 *The Same*

Substance, country made paper yellow from the beginning up to the 23rd leaf and white in the rest 13¼×5½ inches Folia, 55 Lines, 9 on a page Character, Nagara of the 19th century Appearance, fresh

A mere fragment containing the beginning of the work For a complete manuscript see I O Catal. No 186.

829.

10201A **वेददीप ।** *Vedadipa (fragments)*

Being a commentary on the Vajasaneyi Samhita, by Mahidhara

I

Substance country-made paper 7½×5 inches Folia, 1—15+2 (not marked, though the first is connected with the 15th and the second connected with the next leaf marked 16) +16—23 of which the 20th is missing Lines, 12 to 14 on a page Character Nāgara Date, Śaka 1623 Appearance, old and discoloured Copied from a MS dated Sk 1532

Contains the comm on Adhy IV only

Col —

श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।
शालाग्रमादाच्चनान्तश्चतुर्थोऽध्याय ईरित ॥

Post Col —

द्विनीव्यिन्दुमिते शाके षष्ठा मार्गेऽसिते भृगौ ।
षट्श्तोमेषुमितश्लोकाश्चाध्याये ऽलेखयद् द्विज' ॥
शाके १६२२ कार्त्तिकवदि गुरौ जीर्णदुर्गे अनन्तसुतश्रीकृष्णेन लिखित ॥ शुभमस्तु ॥

II Adhy 5

Substance, etc the same as above Folia, 42 Lines, 11 to 13 on a page Complete Written in two different hands

Col —श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।

आतिथ्यात् स्याग्नुहोमान्त पञ्चमोऽध्याय ईरित ॥

III Adhy 18 (Nos 13 to 26)

Substance, etc, the same as above Folia, 4 Written in a bold hand

IV Adhy 23 (From the beginning to No 31)

Substance, etc, the same as above Folia, 12 Lines, 14 on a page

Beg —गणेशं कमलानाथ भवानीं च सरस्वतीम् ।

प्रणिपत्य त्रयोविंशेऽध्याये दीप प्रकाश्यते ॥

(The maṅgalācaraṇa ślokas in the beginning of every adhy are wanting in the edition of Sāmaśramī, printed in Pothi form)

V Adhy 35 (from the beginning to No 21)

Substance, etc, the same as in others Folia, 14 Lines, 10, 11 on a page Appearance, discoloured

Beginning —

श्रीमद्भ्या नृसिंहहरिभ्यां नम ॥

पञ्चत्रिंशाध्यायस्य भाष्य लिख्यते महीदासेन ॥ गणपतये नम· ॥ त्रयस्त्रिंशेऽध्याये सर्व्वमेधसम्बन्धिन कियतो मन्त्रानुक्त्वा प्रवायु-मच्छेत्यारभ्यानारभ्याधीतान् मन्त्रानुक्त्वा चतुस्त्रिंशाध्याये च तानेव समाप्य इदानीं पञ्चत्रिंशेऽध्यायेऽपि पितृमेधसम्बन्धिनो मन्त्रा उच्यन्ते ।

There are some stray leaves

830.

3598 **रुद्राध्यायव्याख्या ।** *Rudrādhyāyavyākhyā*

Substance, country made paper $14\frac{1}{2} \times 3$ inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Bengali of the 18th century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति रुद्राध्यायव्याख्या ।

A commentary on the Rudrādhyāya of the White Yajur Veda

Beginning —

ॐ नमो गोपालाय ।

आनन्दमूर्त्तिं व्रजसुन्दरीणा

नेत्रोत्सव नन्दकिशोरमन्त ।

निधाय गूढार्थपदानि यद्वा-

न्यप्रेमत कश्चिदभिव्यनक्ति ॥

The object and scope of the work is given in the following verse —

हलायुधेन ये काण्वे कौथुमे गुणविष्णुना ।

व्याता न मन्त्रा व्याख्यातास्तान् व्याख्यातुमिहोद्यम ॥

अथ रुद्राध्यायव्याख्या ।

नमस्ते रुद्रमन्यव etc , etc

The last verse explained is marked 66

831.

9489 **ईशावास्योपनिषत् ।** *Īśāvāsyopaniṣat*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 20 Character, Nāgara Appearance fresh Complete

The 40th adhyāya of the Vājasaneya Samhitā

832

9521 *The Same*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folium, 1 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 21 Character Nāgara Appearance fresh Complete

833

9148 *The Same*

Substance, country-made paper 12×6 inches Folium, 1 only Lines, 15 on a page Extent in ślokas 45 Character Nāgara Appearance, old

834.

2253 *The Same*

Substance, country-made paper 9⅜×4¼ inches Folia 3 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and worm eaten Complete Accented

835.

9027 *The Same*

With the Bhāsya comm by Śaṅkarācārya

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 12 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 275 Character, Nāgara Dated, Sm 1855 Fresh Complete

The Col —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यस्य श्रीशङ्करभगवत कृतौ वाजसनेयीसंहितोपनिषद्भाष्य सम्पूर्णमिति भद्रम् ।

Post Col —संवत् १८५५ ।भाद्रशुक्लपञ्चम्या चं वाराणस्या लिखित सन्न्यासीवाल्ती पुरी ।

836.

9396 *The Same*

With the Bhāsya by Śaṅkarācārya and the comm on it by Ānanda Giri

Substance, country made paper 12×6 inches Folia 12 Lines, 14 on a page Extent in ślokas 408 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

The text and the Bhāsya on it by Śaṅkarācārya are well known and repeatedly printed

The comm by Ānanda Giri begins —

श्रीगणेशाय नम ।

येनात्मना परेशेशव्याप्त विश्वमशेषत ।

सोऽहं देहद्वयसाक्षी वर्ण्णितो देहवद्गुणै ॥ १ ॥

ईशावास्यमित्यादिमन्त्रान् व्याचिख्यासुर्भगवान् भाष्यकारस्तेषा कर्म्मशेषत्वशङ्का तावद् व्युदस्यति तथाहि कर्म्मजडा केचिन्मन्यन्ते ईशावास्यमित्यादयो मन्त्रा कर्म्मशेषा मन्त्रत्वात् ईशेत्यादि-मन्त्रवत् । इत्यादि ।

End ततो मुख्यार्थबाधात् गौणार्थग्रहण युक्तमित्यर्थ यस्मादर्थान्तर न सङ्गच्छते तस्मात् इत्युपसहार ।

ईशाप्रभृतिभाष्यस्य शाङ्करस्य परात्मन ।

मदीयकृति-सिद्ध्यर्थं प्रणीत टिप्पन स्फुटम् ॥

Colophon —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीगोविन्दभगवत्पूज्य-पादशिष्य-श्रीशङ्करभगवत कृत वाजसनेयोपनिषदीशावास्यभाष्य श्रीआनन्दगिरिकृत टिप्पन सम्पूर्ण समाप्तम् ।

837.

1070 ईशावास्योपनिषत् दीपिकाख्यटीकासहिता ।

The same with the Dipikā comm

Substance, country-made paper 12½ × 4¾ inches Folia 7 Lines, 8 to 10 on a page Extent, 120 ślokas Character, Nāgara Date Samvat 1885 Appearance, new Complete

The accompanying commentary is by Rāghavendra Yati

It begins thus —

श्रीगणेशाय नम' ॥

श्रीप्राणपतिमानम्य पूर्णबोधादिदेशिकान् ।

ईशावास्योपनिषद करिष्याम्यर्थसंग्रहम् ॥

अस्या उपनिषद· स्वायम्भुवो मनु' ऋषि' यज्ञनामा हरिर्देवता अनुष्टुवादि यथायोग्य छन्दो ज्ञेयम् ॥

It ends thus —

युयुवियोगे इति धातोर्लुङ्विकरण वयन्तु ते तुभ्य भूयिष्ठा भक्तिज्ञानोपेता नम उक्ति इत्युक्ति विधेम कुर्म्म न तु तत् प्रतिकर्त्तु शक्नुमः ॥ इति ।

समस्तगुणपूर्णाय दोषदूराय विष्णवे ।
नम श्रीप्राणनाथाय भक्ताभीष्टप्रदायिने ॥ १ ॥
ईशावास्योपनिषदो भाष्याद्युक्तार्थसग्रह ।
राघवेन्द्रेण यतिना कृतोऽय शिष्ययाच्ञया ॥

Col —इति ईशावास्योपनिषद्दीपिका समाप्तिमगमत् ॥ श्रीमद्धयग्रीवार्पणमस्तु ॥

Post Col —सवत् १८८५ फाल्गुने मासे शुक्ले पक्षे पौर्णमास्या भृगुवासरे ॥

838

9515 *The same with the Dīpikā by Śaṅkarānanda.*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 5 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 133 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

The last colophon of the commentary runs —

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यशङ्करानन्दभगवत कृति ईशावास्यदीपिका समाप्ता ।

839.

1119A *The Same*

Substance, country-made paper 14×5½ inches Folia, 6 In Tripātha form Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Col —इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यशङ्करानन्दभगवत कृतिरीशावास्यदीपिका समाप्ता ।

Beg —ईशावास्यादयो मन्त्रा विनियुक्ता न कर्म्मणि ।
प्रमाणाभावतस्तेषा कुर्व्वे व्याख्यामकर्म्मणाम् ॥

840

9517

Substance, country made paper 13×5 inches Folia, 2 Lines, 13 on a page Extent in slokas 60 Character Nāgara Appearance, fresh

A fragment of a commentary on the ईशावास्योपनिषत्, other than the Dipikā by Sāṅkarānanda

841.

6502 **कात्यायनीयमन्त्रखण्डव्याख्या ।** *Kātyāyanīya-mantrakhaṇḍavyākhyā*

Substance country made paper 10¹ × 5 inches Folia 38 Lines, 7 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Incomplete both ends

The original of this was defective in the beginning and nowhere in the body of the MS we find the title of the MS On the front page of the first leaf, it is called कात्यायनीयमन्त्रखण्डव्याख्या and every leaf is marked का ख

It contains explanations of mantras—among others, those of *Sandhyā* and Purusasūkta

842

6172 **स्वप्रतीकः ।** *Svapratīka by Anantācārya, son of Nāgadeva Bhatta*

Substance country-made paper 6¾×4 inches Folia 2 Lines, 12, 11, 7 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

It forms part of a commentary on the White Yajurveda by Anantācārya

Colophon —

इति श्रीमन्नागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्ताचार्येण प्रथमशाखिना विरचितायां वेदार्थप्रदीपिकायां स्वप्रतीको (?) समाप्त ।

It begins —श्रीगणेशाय नम ।

लोक पृणा दक्षिणासे आदध्यात्तमध्यादिति ॥ लोक पृणासञ्ज्ञका इष्टकादक्षिणा रमारभ्य (?) मध्यदेशपर्यन्त लोक पृणेत्यादिभि-स्त्रिभिर्मन्त्रैरुपदध्यादिति शेष । तेषा मन्त्राणा प्रतीकान्याह ।

लोक पृण ता अस्येन्द्र विश्वा इति । लोक पृणेति इद प्रथम मन्त्रप्रतीक ॥ ता अस्येति द्वितीयमन्त्रस्य प्रतीकमिद । इन्द्र विश्वा इति तृतीयमन्त्रस्य प्रतीक । ते च मन्त्रास्त्रयोदशाध्याये व्याख्याना । माधवीये चतुर्दशोध्याय ॥ etc •

See the end of Ch XIV of the Mādhyandinīsamhitā

843

5929 **कात्यायनस्मार्त्तमन्त्रार्थदीपिका ।** *Katyāyana Smārttamantrārthadīpikā*

By Anantācārya, son of Nāgadeva

Substance, country made paper 11½×4 inches Folia 31 of which the 5th to 17th leaves are missing Lines 17 on a page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Date, Samvat 1721 Appearance old

The mañgalācarana and the object of the work

श्रीमदिष्टदेवताभ्यो नम, etc, etc

वन्दे विष्णुं दैत्यजिष्णुं भक्ताकल्पमहीरुहम् ।
यच्छायामाश्रितैर्लभ्य नरैरर्थचतुष्टयम् ॥
याज्ञवल्क्यमुनि नत्वा कात्यायनमुनि तथा ।
अपरोक्षब्रह्मतत्त्वान् वन्दे विद्यागुरून् परान् ॥
कात्यायनस्मार्त्तसूत्रगतमन्त्रार्थदीपिकाम् ।
अनन्ताचार्य्यनामाह करिष्यामि सता मुदे ॥
ऋषिच्छन्दोदैवतानि विनियोगोऽर्थ एव च ।
मन्त्र जिज्ञासमानेन वेदितव्य पदे पदे ।
अविदित्वा तु य कश्चित् ऋष्यादिकमनुत्तमम् ।
जुहोति यजते वापि न स कर्म्मफल लभेत् ॥

ऋष्यादिक्रमतो ज्ञेय प्रतिमन्त्र विपश्चिता ।
येन कर्म्मफल सम्यक् लभते पुरुष कृती ॥
इत्यार ऋषय प्रोक्ता देवता लिङ्गगामिनी ।
गायत्र्युष्णिगनुष्टुव् बृहतीपङ्क्तिरेव च ॥
त्रिष्टुप् जगत्यतिजगती शक्करी चातिशक्करी ।
अष्टिश्चैव तथात्यष्टिर्धृतिश्चातिधृतिस्तथा ॥

It explains the mantras quoted in Katyāyana-Smrti-Sūttra

Colophon —

इति श्रीमन्नागदेवभट्टात्मजेन अनन्ताचार्य्येण विरचिता स्मार्त्त-मन्त्रार्थदीपिका समाप्ता ।

Post Colophon —

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।
रचिता दीपिका सेय विद्वज्जनमुदे मया ॥
अनेन प्रीयता देवो लक्ष्म्याराधितपादुक ।
ब्रह्मरुद्रादिगीर्व्वाणसंसेव्य सर्व्वदो हरि ॥
यावच्चन्द्रश्च सूर्य्यश्च यावत्तिष्ठति मेदिनी ।
जयतात्तावदेवायं ग्रन्थ सज्जनवाञ्छित ॥
श्रीरस्तु
सर्व्ववेदैकसवेद्य सर्व्वदेवशिखामणिम् ।
देशत कालतश्चैव गुणतोऽनन्तमाश्रये ॥

The date of the composition of the work—Śk 1688

शाके [वसु] वसुषट्कप्रथमाङ्कपरामिते १६८८ ।
ग्रन्थोऽय निर्म्मित काश्यामनन्ताचार्य्यधीमता ॥

Post Col —संवत् १७२१ । आषाढशुक्लषष्ठ्या शाण्डिल्यगोत्रसम्भूतरत्ना-करभट्टात्मजशङ्करेण लिखितोऽय ग्रन्थ । काश्या शिवोऽस्तु सर्व्व-जगताम् ॥ श्रीविश्वेश्वराय नम ।

There are four stray leaves

The obverse of the first leaf contains the beginning of Sauttramantrārthadīpikā by Prabhākara

नमस्कृत्वा गणेशाय सौत्रमन्त्रार्थदीपिका ।
प्रभाकरेण सुधिया सन्तोषाय वितन्यते ॥

ये ते शतमिति । (See Kāt Śraut Suttra, 25, 1, 11A Not to be found in any of the Samhitās) हे वरुण ते तव ये शत या अयुतसहस्र असख्याता अत्र शतसहस्रशब्दौ असख्यावाचकौ ।

844

6091 पारस्करमन्त्रभाष्य । *Pāraskara Mantra Bhāsya*

By Murāri Miśra

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 84 Lines, 9 on a page Extent in slokas 2200 Character, Nāgara Date, Samvat 1438 Appearance old Complete

It comments on the mantras quoted in Pāraskara, having for its basis the Bhāsya of Vedamiśra, the father of our author *Murāri*

It begins —

ॐ स्वस्ति । ॐ ब्रह्मणे नम ।

प्रणम्य पूर्वं पुरुष पुराण
तथैव कात्यायन-पादपद्मम् ।
तनोति पारस्करमन्त्रभाष्य
मुरारिमिश्र पितृगृह्यभाष्यात् ॥
गृह्यप्रकाशाभिधभाष्यगर्भात्
श्रीवेदमिश्रैर्विधिवत् प्रणीतात् ।
आकृष्य वन्धु विदधाति मन्त्रे
मुरारिमिश्र श्रुतितो विविच्य ॥

तन्नो अग्ने इत्यादि ।

45A, इति श्रीवेदमिश्रप्रणीत-गृह्यप्रकाशाख्य-महाभाष्यादुद्धृत्य तत्सुत-मुरारिमिश्रकृत प्रथमकाण्डमन्त्रभाष्य समाप्तम् ।

64B, ०द्वितीयकाण्डमन्त्रभाष्य समाप्तम् ।

It ends —

अनर्हते यद्दाति न ददाति यदर्हते ।
अर्हानर्हापरिज्ञानाद्दानाद्धर्म्माच्च हीयते ॥
इत्यादि स्मृतिषु ।

Last Colophon —

इति श्रीवेदमिश्रप्रणीत-गृह्यप्रकाशभाष्यादाकृष्य मन्त्रभाष्य पृथक्कृत्य तृतीयकाण्डस्य मुरारिमिश्र० (?) समाप्तिमनयत् ।

Post Colophon —

अथ सववत्सरेऽस्मिन् श्रीविक्रमादित्यराज्ये सवत् १४३८ समये पौषसुदि १२ शनिवासरे रोहिणीनक्षत्रे शुभनामयोगे । यादृशमित्यादि ।

मङ्गलं लेखकाना च पाठकाना च मङ्गलम् ।
मङ्गल सर्व्वलोकाना भूमौ भूपतिमङ्गलम् ॥

845.

3752 **वाजसनेयिवृषोत्सर्गमन्त्रव्या ा ।** *Vājasaneyi Vṛsotsarga mantravyākhyā*

An extract from Mantrakaumudī by Rāma Kṛsna Bhattācārya

Substance country-made yellow paper $17\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{}$ inches Folia 6 the last leaf being narrower than the rest Lines 8 on a page Extent in slokas 180 Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीरामकृष्णभट्टाचार्य्यविरचिताया मन्त्रकौमुद्या वाज-सनेयिवृषोत्सर्गमन्त्रव्याख्या समाप्ता ।

These mantras have been explained quite independently of Sāyana The explanations are according to a distinct

school of ınterpretatıon of Vedık mantıa, accepted ın Bengal centurıes before Sāyana

846

1273 यजुर्मञ्जरी । *Yajurmañjarī*

By Rajā Mahaıāj of Vaghaıakula with the assistance of Kālanatha

Substance, country made paper 11½ × 3½ inches Folia, 72 Lines 9 on a page Extent ın Slokas 2200 Character Nāgarī Date Samvat 1581 Appearance very old Complete

It begins —

श्रीगणपतये नम । श्रीगणाधिनाथाय नम ।

फलश्रुतीना फलद क्रतूना
गुणातिग सर्व्वगुणाभिरामम् ।
समग्र + सर्व्वजनीनवृत्ति
पर पुमास परया भजेयम् ॥ १ ॥

नियति निखिलार्थवैभवा
निपुणा चेतसि निश्चित मुनीन्द्रै ।
भवरोगहर भजे यद ते
भवसीमन्तिनि भागधेयलभ्यम् ॥ २ ॥

अस्ति प्रशस्त दिशि पश्चिमाया-
मुधा(मुचा ?)भिधान नगर गरीय ।
अन्वर्थसज्ञा लभते सुवर्णै-
र्यन्मेदिनी मण्डनतामवाप्य ॥ ३ ॥

यदीयपर्य्यन्तवसुन्धराया
हारावली विभ्रममातनोति ।
उच्चैस्तनारव्बरगावगाह (?)
तीर्थ पर पञ्चनद पवित्रम् ॥ ४ ॥

क्षितीश्वरा' क्षत्रपदावतसा
तत्राविरासन्नखणप्रतापा ।

येषामभूत् वाघरनामधेय
प्रख्यशक्ति प्रथमो नरेन्द्र ॥ ५ ॥

पूर्वेऽपि ये भूपतयोऽन्ववाये
बभूवुरत्युन्नतकीर्त्तिपूर्त्ता ।
ते च प्रथन्ते चरमे च यस्य
रघोरिवामेयगुणस्य नाम्न ॥ ६ ॥

यस्य प्रतापानलदह्यमान-
विपक्षवंशार्द्रसमित्समुत्थै ।
धूमैरिवाक्रान्तमिद विहाय
श्यामत्वमाविष्कुरुतेऽधुनापि ॥ ७ ॥

अभूदभूमीक्ष (?) मवैरिवीरा-
दुत्साहदोऽस्मादुरुकीर्त्तिलक्ष्मी । (?)
य प्राप्य लोके बुबुधे धरण्या
रत्नप्रसूरित्यभिधा यथार्थाम् ॥ ८ ॥

ततस्ततश्रीरजनिष्ठ राजा
तोलोक [illegible] ।
यो गाहते सज्जनमानसानि
विशुद्धपक्षद्वयराजहस ॥ ९ ॥

तस्मादभूद्राम इवाभिरामो
रामाभिधानो धरणीमहेन्द्र ।
योऽथ जनस्थानमहीविभागान्
सीताविलासोल्लसितानकार्षीत् ॥ १० ॥

राजा हरिश्चन्द्र इति प्रसिद्ध
तस्मादभूद् यश्चतुर प्रदाता ।
- - - तोयेप्यरिसुन्दरीभ्य
पत्रावलीभूषणविभ्रमाणाम् ॥ ११ ॥

उदभूदवनौ वनीपकाना
 सुरशाखी सुकृती तत क्षितीशात् ।
सहदेवनराधिपो यदोज -
 प्रतिविम्बा ननु भानुवाडवाद्या ॥ १२ ॥

आसीदमुष्मात् प्रबलप्रताप
 श्रीहंसपाल प्रतिपक्षकाल ।
वाञ्छाधिक दानमुदीक्ष्य यस्य
 पञ्चत्वमापु किमु कल्पवृक्षा ॥ १३ ॥

ततोऽजनि श्रीमहसा निदान
 सन्मङ्गलो मक्कटभूमिपाल ।
पदत्रय येन हरे पवित्र
 कीर्त्तिप्रसूनैरमहि प्रगल्भै ॥ १४ ॥

तस्मादितस्मारकलाविलास
 श्रीवीरपालो जगदेकपाल ।
आसीदनासीददधो (?) मघोना
 सस्पर्द्धमान क्रतुभि शतेन ॥ १५ ॥

गुणालवाले घनसत्ववीजान्
 निरन्तर दानजलावसेकै ।
उदीयमानं निजवंशमुच्चै-
 रालम्ब्य यत्कीर्त्तिलता ललम्बे (ललाजटाम्भे) ॥ १६ ।

तस्मादभूदरिविभूतिविभूतलक्ष्मी-
 रक्षीणपुण्यविभवो जय(स)पालदेव ।
निर्वैरि × क्षितितल प्रविधाय शान्तौ
 रामाश्रयात् परशुराम इवाभिरेमे ॥ १७ ॥

नीहारहारवरहासविकासिकाश-
 नीकाशनिर्भरमनोहरकीर्त्तिवल्य ।

दिग्दन्तिदन्तवलन[ ] क्रमतोवितानाः
पुष्यन्ति तारकमिषादधु(सु)नापि यस्य ॥ १८ ॥

लक्ष्मीपतिप्रणयकेलिगृहादमुष्मात्
दुग्धाम्बुधे[दुग्धाम्बुधे (?)]रमृतभानुरिवोदयासीत् ।
भूभृत्किरीटनिदर्घेषु पद दधान
पूर्णः कलाभिरमलो महाराजदेव ॥ १९ ॥

यस्य प्रतापे समुदीयमाने (?)
वैरिक्षितीशकमला(त्य)वलयो निमीलाम् ।
खैर प्रयात्यपि च बान्धवकैरवाली
यद्वाश्रया मुदमुपैति विचित्रमेतत् ॥ २० ॥

निर्दूषणा प्रियतमापि गृहाद[ग (?)]तेन
लक्ष्मीविनोदनवशंवदमानसेन ।
नि'काशितास्मि कलय (?) न्विति किं प्रवक्तु
कीर्त्ति परिभ्रमति दिग्वलय यदीया ॥ २१ ॥

दानेन निर्वृतिपद नयतेऽर्थिनश्च
प्रत्यर्थिन च नखरप्रक्षय दधान ।
य ससदि स्फुरति चाद्भुतमन्त्रशक्ति-
विस्मापितामरगुरुर्गुणरत्नभूमि ॥ २२ ॥

यो निश्चिनोति विदुषामपि सशयेषु
धर्म्मे श्रुतिस्मृतिगतानभिधेयभावान् ।
यस्यातनोति निखिलासु कलास्वभिज्ञ
यज्ञान्न(न)यज्ञमहितानहितापकारी ॥ २३ ॥

स यजुर्मञ्जरी रम्या करोति कृतिना मुदे ।
नानाविधफलव्यूहप्रसवोल्लासितश्रियम् ॥ २४ ॥

विविच्य भावान् विविधांश्च क[ ]लान्
एतस्य तोषाय मुदा व्यतानीत् ।

भट्ट स्वयम्भतनयोऽत्र विद्वान्
श्रीकालनाथ सहकारिभावम् ॥ २५ ॥

मन्त्रार्थमन्त्रौ विद्या प्राया (?)
लच्चोत्सर्षि (?) दैवतमप्यवेत्य ।

स्वैर विधध्व विबुधा यथेष्ट
पुमर्थमेतत् कृतधीविलासा ॥ २६ ॥

It ends —

अनेन अश्वशूद्रदाकृतीनामप्यसहस्र जुहुयात् । चतुरश्वयुक्त रथ लभते । असि यम इति तिलाकृती घृतसहस्र जुहुयात् विपापो भवति । ब्राह्मणमपि लक्षहोमेन तारयेत् इति रक्षादीक्षा-प्रकार ॥ १२ ॥ इति चतुर्थ पल्लव ।

Col —श्रीवाघरकुलभूषणमहाराजमहीभुजा कृतिना ।
रचितायामजनि यजुर्मञ्जर्यां पल्लवस्तुरीयोऽयम् ।

Post —शुभ भवतु ।

Then a few quotations from Lingapurāna, Skanda-purāna, Vāyupurāna at the end of which we have —सवत् १५८१ समये चैत्रवदि ११ भौमदिने पुस्तकलिखात्रा गोविन्दभट्ट। लिखाच्या कायस्थजुवइसुत लिखित पति मङ्गल करोतु । श्रीगोपालाय नम । श्रीगोविन्दाय नम ।

The following mantras among otheis are dealt with here —

	पृ प		पृ प
द्विषतावधोऽसीत्यादि	६ A ६ ।	अनेनमन्त्रेण चतुष्पथे शून्या-	
तनूपा अग्ने इत्यादि	७ A १ ।	आकूत्यै प्रयुजेऽग्नये स्वाहा	
एषते रुद्रभाग इत्यादि	८ A ४ ।	इत्यादि	६ A ६ ।
भेषजमसिभेषज इत्यादि	८ A ६ ।	विदसिमनासि धीरसीत्यादि	६ B ३ ।
त्र्यम्बक यजामहे इत्यादि	८ B २ ,	इदमाय प्रबहता इत्यादि	१० B ६ ।

	पृ	प		पृ	प
प्र नो मित्र प्र वरुण	६४ B	३।	अक्रान्ददग्नि	६७ B	३।
वनस्पते बीड्वङ्गो हि	६७ A	३।	आमूरज प्रत्यावर्त्तयेम	६८ A	८।
असियमो अस्यादित्यो	६७ A	७।	यत्र वाणा सम्पतन्ति	६८ B	८।

847

9058 *The Same*

Substance, country-made paper 8½×4¹ inches Folia 92 Lines, 11 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured

The first 8 leaves are missing

The last Colophon —

श्रीवाघरकुलभूषणमहाराजमहीभुजा क्वतिना ।
रचिताया अजनि यजुर्मन्त्रार्थ्या मञ्जवल्लरीयोऽयम् ।

Aufrecht says that this is a Tantrik work But, as shown above, it contains Yajurmantras along with their explanations, stating their Devatās, Rsīs and liturgical uses, in 4 chapters

848.

3597 नवग्रहमन्त्रव्याख्या *Navagraha mantra Vyākhyā from Brāhmana Sarvasva and Guna visnu*

Substance, country-made paper 14½×3¾ inches Folia, 11 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 180 Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

7B इत्यावसथिक-महाधर्म्माध्यक्षश्रीहलायुधकृतौ ब्राह्मणसर्व्वस्वे ग्रहयज्ञमन्त्रव्याख्या ।

11A इति गुणविष्णुकृतनवग्रहमन्त्रव्याख्या ।

Post Colophon —

श्रीरामसुन्दरशर्म्मणा स्वाक्षरम् ।

849.

3037

Substance, countiy made pıpeı 11¼ × ·½ inches Folıı 28 Lines 10 on a page Extent in ślokas ›00 Characteı Nāgaıı of the early nineteenth centuıy Appeaıance, dıscolouıed

The MS contains a paıt of Halāyudha's Bıāhmana Saıvasva The name of the woık is found in leaf 5B

4B, इति पार्व्वणश्राद्धमन्त्रव्याख्या, अथ सपिण्डीकरणम्, 5B, इति हलायुधकृतौ ब्राह्मणसर्व्वस्वे पार्व्वणादिश्राद्धमन्त्रव्याख्या समाप्ता, 8A, इति भोजनविधि, अथ जातकर्म्म, 9A, अथ निष्क्रमणम्, 9B, अथान्नप्राशनम्

It goes oveı all the ten sacıaments ending with the marriage ceremony

24A, इति ब्राह्मणसर्व्वस्वे समावर्त्तनव्याख्या, अथ विवाह ।

It begins —श्रीगणेशाय नम ।

करोतीति कात्यायन । तत्र षसा मन्त्राणा प्रजापतिर्ऋषि-
र्यथासख्य ग्रीष्म-शिशिर-वर्षा-वसन्त-हेमन्त-शरद षड्तवो देवता
. पिण्डपितृयज्ञे षडङ्गिकरणे विनियोग इत्यादि ।

850.

3887

Substance, countıy made paper 13×3 inches Folia, 12 of which the first two are missing Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 432 Character, Bengalı of the 18th centuıy Appearance, old, wrıting effaced Incomplete at the beginning

It explaıns the mantras of Śradh

It ends —

ततश्च देवपक्षे पित्रादिदक्षिणादान वाचस्पतिमिश्रोक्त हेयम् ।
पितृपक्षे वस्तुत + + + कत्वात् + + + विधान युक्तमिति
समाप्तमिद पुस्तकम् ।

Then there was the name of the formeı owner which has been bluııed oveı with ink

This is a part of a large manuscript as the twelve leaves are also marked from 93 to 102

851.

11250 पुरुषसूक्त । *Purusasūkta*

With a commentary

Substance country made paper 13¼×7 inches Folia, 5 In Tripātha form Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete

Comm begins —

य पुरुषो नाभेरूर्द्ध दशाङ्गुलमति अतिक्रम्य अर्थवशाद्धृद्येव विज्ञानरूप अतिष्ठत् ।, etc , etc

Colophon —

(7) २२ इति पुरुषसूक्तसमाप्त ।

(*Comm*) इति यजुर्व्वेदे उत्तरनारायण सम्पूर्णम् ॥

852

43 **माध्यन्दिनशतपथस्य अश्वमेधकाण्डः** *Mādhyandina Śatapatha Brāhmana Aśvamedhakānda XIII*

See L 801 for the description of the manuscript
See also pref to Weber's Edition of Śatapatha

853

1411

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 43 by actual counting Character Nāgara Date, Samvat 1045 Appearance very old

Post Colophon Statement —

१० । ४५ वर्षे कार्त्तिकशुदि १५ सोमे । अद्येह श्री(महाराज in a later hand) राउलश्रीश्रीगङ्गदासविजयराज्ये नागरज्ञातिमहायाज्ञिक श्रीठका[जी अर्जुन restored in a later hand) पठनार्थं जो + + जी लिखितम् । यादृशं पुस्तके तादृक् लिखितम् । Then a verse ending वासुदेव नमोऽस्तुते ।

The last Colophon runs —

८ ब्राह्मण ८ (चतुर्थे प्र A restoration) पाठक काण्डी ७५ With a caret at this place and written at the bottom of the page —ब्राह्मणानि सख्या ३१ एव काण्डे कण्डिकासख्या ३६८ ।

The last but one leaf is marked 53 Leaf-marks in most of the leaves are corroded or effaced Some of the leaves are evidently restorations I do not venture to put the leaves in order

The first leaf contains three kandikās and a portion of the 4th, all of which agree with the opening kandikās of the Mádhyandina Śatapatha Kānda VII or Hastisatnāmakānda But the second leaf is not a continuation of the first The first prapāthaka ends in the 6th leaf by counting but marked 17 But the end of this prapāthaka does not agree with the end of the first prapāthaka of the 7th kānda of the MS, nor does the beginning of the second prapāthaka of the one agree with that of the other The second prapāthaka ends in leaf 23 by counting marked 34 It has 8 Brāhmanas and 101 kandikās The Colophon of the third prapāthaka I could not find out The last kandikā of the 4th prapāthaka is substantially the same as the last kandika of the Kānva Śatapatha, that is of the Brhadāranyakopanisad commented upon by Sānkarācārya, but the last but one is not the same Under the circumstances the conclusion is irresistible that this portion of the Bráhmana belongs neither to the Kānva nor to the Mādhyandinaśākhā of the White Yajurveda

It is, not however, a portion of Aitareya Brāhmana as indicated in the printed catalogue For, it begins with an invocation to the Yajurveda यजुर्वेदाय नम Further, the Aitareya is divided in Pañcika, adhyāya and khanda, while this is divided in the kānda, prapāthaka, Brāhmana and kandikā, as in the Śatapatha Bráhmana

854

1165 शतपथब्राह्मणस्य एकादशकाण्डभाष्यम्। *Sāyana's Bhāsya on Satapatha Brāhmana Kanda XI*

By Sāyanācārya

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia 118 Lines, 12 on a page Extent in Ślokas, 4200 Character, Nāgara Appearance old Date, Samvat 1606 Complete

It begins —

यस्य नि श्वसित, etc

इत्थ काण्ड दशकात्मकशतपथपूर्व्वभागो व्याख्या[त] तत्र प्रथमद्वितीयकाण्डाभ्या + + धानाग्निहोत्रनदुपस्थानादीनि चा[तु]-र्म्मास्यान्तानि प्रतिपादितानि तृतीयचतुर्थाभ्या एकाहाहीनसत्रा-त्मकसकलसोमयागप्रकृतिभूतचतु सस्थो ज्योतिष्टोम प्रतिपादित पञ्चमेन वाजपेयराजसूयौ षष्ठादिकाण्डचतुष्टयेषु प्रकृतिविकृतिभूत-सोमयागाश्रित अग्निचयनाख्य कर्म्म विस्तरेण प्रतिपादित। दशमे तत्प्रशसामुखेन तदाश्रितान्युपशतानि विहितानीति पूर्व्वभागार्थ-सक्षेप। उत्तरभागे अष्टाध्यायी-सौत्रामण्यश्वमेधाख्यास्त्रय काण्डा चतुर्थस्तु सुब्रह्मप्रतिपादको बृहदारण्यकाख्य। तत्र प्रथमे काण्डे पूर्व्वोक्त माध्यन्दिनं कर्म्म अनूद्य प्रागविहितकालाद्यवशिष्टाङ्गकला-पविधि तत्प्रशसा च क्रियते।

End —श्रीवेदार्थप्रकाशेन, etc , etc . etc

इत्येकादशकाण्डभाष्य समाप्तम्।

Post Colophon —

सवत् १९०९ वर्षे श्रावणवदि १४ चतुर्दश्या लिखितम्।

The Colophon in leaf 5B —

इति सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे माध्यन्दिन-शतपथब्राह्मणे प्रथमाध्यायस्य प्रथम ब्राह्मणम्।

Astādhyāyīkānda is the name of the 11th chapter of Satapatha Brāhmana, as it contains eight chapters

855.

9609 **बृहदारण्यकं माध्यन्दिनीयम्।** *Vrhadāranyaka (Mādhyandinīya)*

Substance, country made paper 13×6½ inches Folia 21 Lines 10 on a page Extent in slokas, 410 Character, Nāgara Appearance, old In complete at the end

856

9131 *The Same*

Substance country made paper 10×3½ inches Folia, 122 Lines 7 on a page Extent in Slokas 1700 Character Nāgara Date, Sam 1686 Appearance tolerable

It ends —

कश्यपाग्निश्रवे कश्यपो नैध्रुविर्वाचोवागम्भिण्या अम्भिण्याआदित्यादादित्यानीमानि शुक्लानि यजूंषि वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्ते ॥ ३ ॥ ब्राह्मण ॥ षष्ठोऽध्याय समाप्त ।

तथा सहस्रप्रवर्गे नवमोऽध्याय' कण्डिकासंख्या । ८६ ॥ पञ्चम प्रपाठक समाप्त । कण्डिका १०१ । अस्मिन् काण्डे कण्डिकासंख्या ५४२ । एव यजुर्वेदसंख्या । ६८ । ६ । अध्यायसंख्या १०० । ब्राह्मणसंख्या ४४० । कण्डिकासंख्या ७६२४ । अक्षरसंख्या ७६८००० । संवत् १६८६ । वर्षे श्रीशालिवाहनशाके १५५१ प्रवर्त्तमाने उत्तरायणगते श्रीसूर्ये ग्रीष्मऋतौ ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे भौमे उदीच्य+ + + पादेवीसुतवीश्रामेण लिखितम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । ॐ द्वयाह्प्राजापत्या । देवाश्चासुराश्च तत' कानीयसा एव देवा' इत्यादि ।

857.

8583 **माध्यन्दिनोपनिषद्वृत्तिः ।** *Mādhyandinopanisadvrtti*

By Vāsudeva Brahma, pupil of Hrsīkeśa

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 128 Lines, 12 on a page Extent, 4500 Slokas Character Nāgara Fresh Incomplete

These one hundred and twenty eight leaves go up to the 7th Brāhmana of the 5th Prapāthaka

It begins .—

ब्रह्मादीन् प्रणमाम्येतान् वंशर्षीन् स्वगुरूंस्तथा ।
श्रीशङ्कर महादेवौ सच्चिदानन्दरूपिणौम् ॥

सम्यगालोच्य च भाष्य सटीक वार्त्तिक तथा ।
माध्यन्दिनोपनिषदो वृत्तिरारभ्यते शुभा ॥

The Colophon of the 1st chapter in 58A —

इति श्रीहृषीकेशभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यवासुदेवब्रह्म भगवत कृताया माध्यन्दिनोपनिषट्टीकाया तृतीय प्रपाठक समाप्त ।

858.

1686 *The Same Text*

With the commentary by Nilakantha

Substance, country-made paper 13½ × 5 inches The first three adhyāyas of the Upaniṣad complete in 136 leaves of which folia 2nd to 8th are missing The fifth adhyāya in a separate pagination in 16 leaves, up to the 14th Brāhmana The text covers the same ground as pages 948 to 1005 of the Bibl Ind Edition The 6th prapāthaka in 19 leaves, ending abruptly, printed in pp 1030 to 1095 of the same edition

The commentary begins —

ऐन्द्र जालमिवेद रचित विश्व खमायया येन ।
तस्मै नम परस्मै यस्मै सर्व्वे वहन्ति बलिमाद्या ॥
ॐकारकल्पवल्लीमरुणा पाशाभयेष्टहस्ताम् ।
वन्दे समन्दहसितामुपनिषदरविन्दकुहरमधुधाराम् ॥
हरये हराय हरये हरजायायै हराङ्गजायापि ।
गायत्र्यै तत्पतये श्रुतये स्मृतये नमो लक्ष्म्यै ॥
स्वस्यैवायुर्दत्त वेदव्यासेन नीलकण्ठेन [यस्मै] ।
स्वस्मात् प्रियाय तस्मै यतये कस्मैचिदस्तु मे प्रणति ॥
श्रीमल्लक्ष्मवती लक्ष्मी मातर देशिकोत्तमाम् ।
पितर रङ्गनाथाख्य देशिकोत्तममाश्रये ॥
काशीनाथगुरु नत्वा श्रीधराख्य गुरु तथा ।
श्रद्धया सयुतो भाष्यवार्त्तिकेऽप्यवलोक्य च ॥
माध्यन्दिनीयशाखाया बृहदारण्यकाभिधा ।
या चास्त्युपनिषन्मुख्या तस्या व्याख्या यथामति ॥

नीलकण्ठीति नाम्नय कलकण्ठीरुतोपमा ।
प्रीतिकण्ठप्रियाप्रीत्यै नील + + + + + + ॥

See below

859.

8580 *The Same*

Substance country made paper 13¹ × 4½ inches Folia, 165 Lines 12 on a page Extent 8000 slokas Character Nāgara Complete

To the end of the 4th Adhyāya

The author Nīlakantha was the son of Ranganātha Śaiva and Lakṣmī His teachers were Kāśīnātha and Śrīdhara For writing this comm, he studied Śankara's Bhāsya and Sureśvara's Vārtika He confines himself to the Vrhadāranyaka Upanisada of the Mādhyandinasākhā of the White Yajurveda, the reading of which differs from that of the other Śākhās He altogether rejects the first two Brāhmanas of the V A U of Kānvasākhā which Śankara comments upon He says that these Brāhmanas belong to Aśvamedha, and therefore to Karmakānda They are dealt with in the 10th Prapāthak of the Śatapatha of M sākhā, and they are altogether out of place in an Upanisad or Jñāna kānda Hence he begins from —

"द्वयाह प्राजापत्यादेवाश्चासुराश्च" and not from उषा वा अश्वस्य मेध्यस्य शिरः ।

The last five leaves are written in a scribbling hand and on paper of a different size

860

8907 **मुख्यार्थप्रकाशिका माध्यन्दिनीय वृहदारण्यकोपनिषट्टीका ।** *Mukhyārthaprakāśikā being a comm on Vrhadāranayka of the Mādhyandina Śākhā By Dvivedaganga, the son of Nārāyana*

Substance country-made paper 11¹ × 4 inches Folia, 250 Lines 8 on a page Extent in slokas 6000 Character Nāgara of the eighteenth cen

tury Folia, 246—250 are a restoration in a modern hand Appearance, discoloured Complete

It begins thus —

ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्त्तृभ्यो वंश-ऋषिभ्यो नमो गुरुभ्य द्वयाह प्राजापत्या इत्येवमाद्या षडध्यायी माध्यन्दि-नीयब्राह्मणोपनिषत् तस्या इयं अल्पग्रन्था वृत्तिरारभ्यते । उपनिष-च्छब्देन मुख्यया वृत्त्या ब्रह्मविद्यैव वाच्या उप समीपस्थ प्रत्यगात्मत्व नीति निश्चित सत्तत्पराणा सहेतो (?) ससार सादयति इत्युपनिषत् इति व्युत्पत्ते ॥

It ends thus —

तत एव हिरण्यगर्भात् सम्प्रदायोक्ततदादिकान् सर्व्वानेव प्रति पारम्पर्य्येणागतोऽय सम्प्रदाय इति युक्त। यजुषामादित्यत्व पुन कथम्भूतानि यजूषि शुक्लानि शुद्धानि यद्वा शुक्लानि ब्राह्मणेना-मिश्रितमन्त्रात्मकानि । वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्त इत्यर्थ ।

The Col —

इति श्रीमाध्यन्दिनारण्यकव्याख्याया मुख्यार्थप्रकाशिकाया पञ्चम-प्रपाठकस्य पञ्चम ब्राह्मणम् । पञ्चम प्रपाठक समाप्त । षष्ठो-ऽध्यायश्च समाप्त । शुभमस्तु । इति श्रीविद्वज्जनतिलकद्विवेद-श्रीनारायणसूनुना द्विवेदगङ्गेन विरचिताया माध्यन्दिनारण्यकव्या-ख्याया मुख्यार्थप्रकाशिका सम्पूर्णा ।

ब्रह्म सत्य जगन्मिथ्या जीवो ब्रह्मैव नापर ।
इति यो वेद वेदान्तै स मुक्तो नात्र सशय ॥

श्रीकृष्णाय नम ।

861

I

6035 **वृहदारण्यकोपनिषत् ।** *Vrhadāranyakopanisad*

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folia, 60 Lines 9 on a page Character, Nāgari of the early nineteenth century Appearance, injured by damp Complete

865

8690 *The Same*

Substance, countiy made paper 10½×5¹ inches Folia, 27 Lines, 19 on a page Extent in slokas 1800 Characte1, Nāgara Old Fresh Complete

866.

8579 *The Same*

Substance country made paper 12½×5 inches Folia 20 Lines, 17 on a page Extent, 1300 slokas Character Nāgara Fresh Complete

867.

11043 *The Same*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 61 Lines, 9, 10 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

Last Colophon —

इति बृहदारण्यके षष्ठ प्रपाठक (?) षष्ठोऽध्याय समाप्त ॥

Post Col —ॐ तत्सद् ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

इति बृहदारण्यकोपनिषत् समाप्तिमगमत् ।

868

371 *The Same*

Substance, country made paper 9¼×3¾ inches Folia, 94 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 1280 Character Nāgara Appearance, old Complete

The MS bears diacritical marks

869.

11070 **बृहदारण्यकटीका ।** *Vrhadāranyaka Tīkā*

By Śankara

Substance country-made paper 12½×6 inches Folia 141 Lines, 14 on a page Character Nagara Appearance fresh Complete Date, Sam 1857

Last Col —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यस्य श्रीशङ्करभगवत[ ]कृताया वृहदारण्यकटीकाया पञ्चम ब्राह्मण । अष्टमोऽध्याय ॥

Post Col —

संवत् १८५७ वैशाखमासे कृष्णपक्षे षष्ठमी बुधवासरे लीप्यीता सेकुकायथ सामभट उली जो देख्या शो लीप्या ममोदोषो न विद्यते ॥

870.

11071 **वृहदारण्यकभाष्यतात्पर्य्यदीपिका ।** *Vrhadāranyaka Bhāṣya Tātparyadīpikā*

By Ānandajñāna, the disciple of Śuddhānanda

Substance country-made paper 12½×6 inches Lines 15 to 18 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh

Adhy III foll 58 —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्येण भगवदानन्दज्ञानेन कृताया वृहदारण्यकभाष्यतात्पर्य्यदीपि-(टी)काया तृतीयो(तीश्यो)ऽध्याय समाप्त ।

Post Col —

संवत् १८३७ समेष नाम चैयत्रवदि कृष्णपक्षे वासरे त्रियोदशि ॥

Adhy IV foll 25 (*Col* इति श्रीमत्परमहंस० चतुर्थोऽध्याय) ।

Post Col —संवत् १८३७ समै वैशाखमासे ।

Adhy VIII foll 11 (*Col* O अष्टमोऽध्याय) ।

Post Col —संवत् १८३७ समै चैत सुदि सुकुलपक्षे ।

See I O Catal 215

The Upaniṣad consists of the 6 books, III–VIII, of the Bṛhadāraṇyaka, Eggeling, however, describes the first book as consisting Adhyāyas I–III '

871

8582 *The Same*

Sub-tance countiy-made papei 12×4 inche- Folia 535 the fii-t 27 leaves being iestoied in a diffeient hand Line- 12 on a page Fxtent 2500 Slokas Chaiacter Nāgaii Dated Sam 180 Fiesh Complete

The text, Bhāsya and Tīkā

सम्वत् १८६५ पौषमासि कृष्णपक्षे षष्ठी गुरुवार गङ्गातीरे त्रिलोचनसन्निध्यौ लेखिनीकृता शुभमस्तु ।

The 1st chapter of the Upanisad oi the 3rd of the 14th Prapāthaka of the Kānvasatapatha ends in 170, the 2nd or the 4th in 263, the third oi the 5th ends in 347, the 4th or the 6th in 1 466, the 5th oi the 7th in 495, the 6th oi the 8th in 532

872.

11075 *The same heie called simply* **बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्यटीका ।** *Vrhadāranyakopanisad Bhāsya Tīkā*

By Ānandajñāna

Two batches of leaves

I

Substance country made papei 12⅓×5 inches Folia 57 Lines, 10 on a page Charactei, modein Nāgari Appearance fresh

A modern copy

Beg —ॐकारोदमादित्रय ब्रह्मोपासनानि एषोऽर्थं सप्तमे निवृत्त । सम्प्रति प्राधान्येन तावद्ब्रह्मोपासन फल श्रीमन्थादिकर्म्म च वक्तव्यमित्यष्टममध्यायमारभमाणो ब्राह्मणसङ्गतिमाह-प्राण इति ।

End —इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीमद्भगवदानन्दज्ञानकृतायां श्रीमद्बृहदारण्यभाष्यटीकायां चतुर्थोऽध्याय ।

I suspect up to fol 20, it is adhy VIII, the iest, adhyāya IV

II

Substance etc , the same as in I Folia 35, marked 1—34 and 57

Beg —श्रीगणेशाय नम ॥

शुभमस्तु ॥ मधुकाण्डे त्वाष्ट्र कच्य चेति मधुदय व्याख्यात सप्रति काण्डान्तर (कातरार) प्रतिजानीते जनक इति ननु पूर्व्वस्मिन्न-ध्यायद्वये व्याख्यातमेव तत्त्वमुत्तरत्वादि वक्ष्यते, etc

873.

10851 *The Same*

Substance country made paper $12\frac{1}{2} \times 6$ inches Folia, 37 Lines, 15 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

The comm on the last chapter only

End —परिसमाप्तौ मगलमाचरति ब्रह्मेति ।

Col —इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशुद्धानन्द—श्रीभगव-दानन्दज्ञानविरचिताया बृहदारण्यकभाष्यटीकाया षष्ठोऽध्याय ।

Post Col —शुभमस्तु ॥ सवत् १८३७ मिति वैशाख सुदि सेकम भृगुवासरे ॥ समाप्त ॥

874.

10850 *The Same*

Substance country-made paper $12\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia, 64 Lines, 10 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

End —परिसमाप्तौ मगलमाचरति ॥ ब्रह्मेति ॥ वश ब्राह्मण ॥

There is one stray leaf

875

10902 *The Same*

Substance, country made paper $12\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia, 41 Lines, 10 on a page Character modern Nāgara Appearance, fresh

A fragment Every leaf is marked with the letters बृ० टी० चा ।

Beg —श्रीगणेशाय नम ।

तृतीयेऽध्याये सूचितविद्याविद्ययोरविद्या प्रति विद्या प्रपञ्चयितु चतुर्थाध्यायमारभमाणो × त कीर्तयति आत्मेति ।

35A चतुर्थस्य चतुर्थं ब्राह्मणं समाप्तम् ।

41A पञ्चम ब्राह्मणम् ।

The MS. ends abruptly

There is also the last leaf of the MS containing only the col इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानार्चिताया (?) रचिताया षष्ठोध्याय समाप्तम् ।

There is one stray leaf marked 37

876

11169 *The Same*

Substance, country made paper 12½ × 6¼ inches Folia, 26 Lines, 15 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1837 Appearance, fresh

A fragment

Beg. —श्रीसरस्वत्यै नम ॥

मधुकाण्डे + + + चेति मधुद्वय व्याख्यात । सप्रति काण्डान्तर प्रतिजानीते जनक इति ।

Col —इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानकृताया वृहदारण्यकटीकाया पञ्चमोऽध्याय समाप्त ।

Post Col —शुभमस्तु ॥ सवत् १८३७ समये चैत सुदि सुकुलपक्षे वासरे गुरुवारे समाप्त ॥

877.

8581 वृहदारण्यकव्याख्या मिताक्षरा । *Mitākṣarā being a comm on Vrhadāraṇyaka by Nityānandāśrama, disciple of Puruṣottamāśrama*

Substance, country made paper 12½ × 4½ inches Folia, 105 Lines, 14 on a page Extent 5000 ślokas Character, Nāgara Date, Sam 1867 Fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

योऽनन्तोऽनन्तशक्ति स्रजति जगदिद पालयत्यन्तरात्मा
सविश्रान्ते निपीय स्वकमहिमगनः सत्यचिन्मूर्त्तिरास्ते ।

योऽनुग्र सज्जनाना परमहिततम पापिनामुग्रमूर्त्ति
सोऽस्माक वाञ्छितानि प्रदिशतु भगवान् आत्मद श्रीनृसिंह ॥

यन्मूलप्रवहत्पवित्रपयस ससेवनादेव मे
रागद्वेषमदाभिधा ग्रहगणा नेशु' स्म सन्तापिन ।
यत्ससारपरिश्रमापहृदया (?) सप्रीतलो मोदभाक्
वन्दे तत्पुरुषोत्तमाश्रमगुरो पादारविन्दद्वयम् ॥
या काण्वोपनिषत् प्रसिद्धबृहदारण्यश्रुते सादर
तद्भाष्यप्रमुख विलोक्य विपुला टीका कृता ज्ञानिनाम् ।
रम्या तत्कलनासमर्थमतिभिर्मोक्षेच्छुभिर्योगिभि
सुज्ञातुश्च मिताक्षरा पुनरपि व्याख्या मया रच्यते ॥

उपनिषच्छब्देन मुख्यया वृत्त्या ब्रह्मविद्यैव वाच्या उप समीपस्थ प्रत्यगात्मैकत्व निश्चित सत् तत्पराणा ससार सादयतीत्युपनिषदिति व्युत्पत्ते । ग्रन्थस्तु विद्यासमर्पकत्वेन उपचारात् उपनिषदित्युच्यते ।

The Colophon —

इति श्रीपरमहसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीपुरुषोत्तमाश्रमपूज्यपाद-शिष्यनित्यानन्दाश्रमकृताया बृहदारण्यकव्याख्याया मिताक्षराया तृतीयोऽध्याय समाप्त ।

The last Colophon —

बृहदारण्यकव्याख्याया मिताक्षराभिधायाया अष्टमाध्यायस्य पञ्चम' ब्राह्मण । समाप्तोऽय ग्रन्थ' ।

य सम्भूतिलसच्चिकाण्डकमवदध्यायप्रभेदस्फुरत्-
स्कन्ध सत्पदपल्लवालिविलसच्छाखामयो ब्राह्मण ।
ब्रह्मात्म्यैकफल सुवाक्यकुसुमो वप्राल्पवालाम्बुभाक्
संसेव्य' सतत बुधै स बृहदारण्याख्यकल्पद्रुम ॥
भाष्यवार्त्तिकतट्टीका मथ्न्यारण्यक दधि ।
विमथ्य बुद्धिरज्वेद नवनीत समुद्धृतम् ॥
महतामाशय बोद्धु मादृश क' क्षमो भवेत् ।
तथापि श्रद्धयास्माभि + + मेतत् समुद्धृतम् ॥

यत्पादपद्ममकरन्दरसानभिज्ञा
विश्राम्य मा विधिपदादपि सञ्चरन्ति ।
न प्राप्नुवन्ति पशुकर्मरतादधनेच्छा ?
तस्मै नृसिंहवपुषे हरये नमस्ते ॥

878

9513 *The Same*

Substance, country made paper 13×5 inches Folio 181 Lines 11 on a page Extent in ślokas 6878 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

879.

11086 *The Same*

Substances, country made paper 10×4¼ inches Folia, 82 Lines, 10, 11 on a page Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

Last Col —इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीपुरुषोत्तमाश्रम-पूज्यपादशिष्यनित्यानन्दाश्रमविरचितायां मिताक्षरायामष्टमोऽध्याय समाप्त ।

Post Col —सवत् १८३७ मीति फालू ।

See I O Catal 224.

880

8689 *The Same*

Substance, country made paper 9½×5 inches Folia, 217 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 5600 Character Nāgara Date, Sam 1861 Fresh Worm-eaten Complete

881.

8979 बृहदारण्यकं सटीकम् । *Bṛhadāraṇyaka with a Comm*

Substance, country made paper 13×7 inches Folia, 16 Lines 17 on a page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara. Worm-eaten

The third and the fourth. The third complete and the fourth incomplete

Nothing to supply any clue to the identity of the commentary

One stray leaf

SUBSIDIARY TREATISES TO THE WHITE YAJURVEDA

882

6118 **सर्व्वानुक्रमसूत्र (माध्यन्दिनीय)।** *Sarvānukrama sūtra (Mādhyandinīya)*

By Kātyāyana

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 29 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 580 Character, Nāgarī Date, Samvat 1930 Appearance, fresh Complete

See L 2114 and 4135

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । हरि ॥

मण्डल दक्षिणमक्षि हृदयञ्चाधिष्ठित येन ।

शुक्लानि यजूंषि भगवान् याज्ञवल्क्यो यत प्राप ॥

त विवस्वन्त त्रयीमयमर्च्चिश्मन्तमभिध्याय माध्यन्दिनीयवाजसनेयके यजुर्व्वेदाम्नाये सर्व्वे सखिले सशुक्रियऋर्षिदैवतच्छन्दास्यनुक्रमिष्यामो यजुषामनियताक्षरत्वात् एकेषा छन्दो न विद्यते । द्रष्टार ऋषय स्मर्त्तार परमेष्ठ्यादयो देवता मन्त्रान्तर्भूता अग्न्यादिका हविर्भाज स्तुतिभाजो वा जोन ग्रावोखाग्न्योपवेषकपालेध्मोलूखलादयश्च प्रतिमाभूताश्छन्दासि गायत्र्यादीन्येतान्यविदित्वा योऽधीतेऽनुब्रूते जपति जुहोति यजते याजयते तस्य ब्रह्म निर्वीर्य्य यातयाममभवत्यथान्तरा च गर्त्त वा पद्यते स्थाणु वर्च्छति प्रमीयते वा पापीयान् भवत्यथ विज्ञायैतानि योऽधीते तस्य वीर्य्यवदथ योर्थवित्तस्य वीर्य्यवत्तर भवति जपित्वा हुत्वेष्ट्वा तत्फलेन युज्यते । १ ।

इत्येवादि स ब्रह्मान्त विवस्वानपश्यत् । तत प्रतिकर्म्मविभागेन ब्राह्मणानुसारेण ऋषयो वेदितव्या । परमेष्ठी प्राजापत्यो दर्शपूर्ण-

मासमन्त्राणा ऋषिर्देवा वा प्राजापत्या इषेत्वाशाखानुष्टुव्विनियोग कल्पकारोक्त एवमूर्ज्जेत्वा वायवो वायव्य देवो व ऐन्द्रो यजमानस्य शाखा व्वसोर्वायव्यं द्यौर्मातरश्विन उखा व्वसोर्वायव्यं देवस्त्वा पय कामधुक्त प्रश्न सा विश्वायुस्त्रीणि गव्यानीन्द्रस्यैन्द्र पय ॥ २ ॥

11A, इति सर्व्वानुक्रमणिकाया प्रथमोऽध्याय , 19A, इति सर्व्वानुक्रमणीये द्वितीयोऽध्याय समाप्त , 23A, इति सर्व्वानुक्रमणीये तृतीयोऽध्याय समाप्त , 28A, इति सर्व्वानुक्रमणीये चतुर्थोऽध्याय समाप्त ।

It ends —

सप्तम जगती आगतपदाश्छिनस्त्रय स्त्री च द्वौ महासतो वृह-त्यस्त्रकौ सप्तक षट्को दशको नवकाश्च षडष्टका वा महापङ्क्ति-र्माध्यन्दिनीये वाजसनेयके सर्व्वानुक्रमणिकैषा कृतिर्भगवत कात्या-यनस्यैषा कृतिर्भगवत कात्यायनस्य । इति । ॐ

Last Colophon —

इति माध्यन्दिनीये सर्व्वानुक्रमणीये पञ्चमोऽध्याय समाप्त । ५ ।

मौ । जेष्ठ शुक्ल ५ सनौ संवत् १९३० । श्रीजानकीवल्लभो विजयते । बाल-मुकुन्दस्येद पुस्तकम् ।

The following is added in a different hand in red ink —

इद पुस्तक लेखयित्वा बालमुकुन्देन लिखित सीतारामेण ।

883.

1769 *The Same*

Substance country-made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia 46 Lines, 6 on a page Extent in Sloka 600 Character Nāgara Date, Sam 1681 Appearance, old Complete

The Post Colophon Statement —

इति सर्व्वानुक्रमणी समाप्ता ॥ कंडिकासंख्या १२४ ॥ सवत् १६८१ । वर्षे चैत्रमासे कृष्णपक्षे दशमी भौमे वाराणस्या लेखक उद्धवेन लिखितोऽय ग्रन्थ ॥

An index to the White Yajurveda of the Mādhyandina School, attributed to Kātyāyana

884

6187 *The same with a commentary*

By Holira

Substance, country made paper ×4 inches Folia 4 Lines 12 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured A fragment

Beginning —

यजुर्व्वेदस्य मूल हि भेदो माध्यदिनीयक ।
सर्व्वानुक्रमणी तस्या (?) कात्यायनकृता तु या ॥
व्याख्या तस्यास्तु होलीर कुर्व्वे नत्वा गणाधिपम् ।
विलोक्य सर्व्वसूत्राणि भाष्याणि विविधानि च ॥ २ ॥

इह भगवान् कात्यायनाचार्य्य सर्व्वानुक्रमसूत्रप्रारम्भे प्रथम मगलाचरणपूर्व्वक यजुर्वेदस्य मुख्य+ऋषिच्छन्दोदैवतज्ञानार्थं प्रतिज्ञासूत्रमाह ॥

Text —ॐ मण्डल दिव्यामस्ति हृदय चाधिष्ठित येन, etc

Colophon —

इति सर्व्वानुक्रमणीये प्रथमकण्डिकाया होलीरभाष्य समाप्तम् ॥

Post Colophon Statement —

इद चन्द्रचूडदेवज्ञेन लिखितमस्ति ॥

885

10201 B **सर्व्वानुक्रमणिकापद्धति ।** *Sarvānukramaṇikā-paddhati.*

Being a general index to the Vājasaneyasamhitā

There are three fragments —

I

Substance, country made paper 8×4½ inches Folia, 39 (by counting) Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Cols —इति सहितायां प्रथमोऽध्याय , द्वितीयोऽध्याय , इति पिण्डपितृयज्ञा , इति चातुर्म्मास्याधिकार —तृतीयोऽध्याय , चतुर्थो-

ऽध्याय , पञ्चमोऽध्याय , षष्ठोऽध्याय , सप्तमोऽध्याय , इत्य-
ष्टमोऽध्याय , इति वाजपेयमन्त्रादि—अथ राजसूयमन्त्राणामध्या-
यमिधीयते , नवमोऽध्याय , दशमोऽध्याय समाप्तो राजसूया-
धिकार । इति सर्व्वानुक्रमणिकापद्धतौ प्रथमोऽध्याय (?)

There are only two lines of the 11th adhy in the last leaf There is also 1 leaf of probably another index containing I 1—9

II

Substance, etc the same as above Folia, 12 (by counting)

Cols —अध्याय' समाप्त ११ , अध्याय' समाप्त १२ ।

III

The last leaf of the index

Col —इत्यनुक्रमणिका समाप्ता ।

Post Col —संवत् १७५३ शाके १६१८ पौषवदि १० रवौ अमरा-
वतीस्थिताछिच्छत्रनागरज्ञातीयभट्टानन्तात्मजश्रीकृष्णेण चरमपत्र
लिखितमन्यल्लेखकेन ॥ श्रीरस्तु ।

In a much later hand —

दी० यज्ञकरेण मौल्येन गृहीत जयपुरनगरे ।

886

6185

Substance country made paper 8½ × 4½ inches Folia, 26 Lines, 9, 10 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Incomplete at the end

A general index to the Mādhyandinīya-Yajurveda-samhitā—to be differentiated from the Yajurveda *Sarvānukramanikā*, described in L 2114

The MS being incomplete at the end, contains neither the name of the author, nor that of the work

It begins —

अथ वाजसनेयावान्तरभेदमाध्यदिनीयाख्ययजुर्वेदसंहितामचा-
णामृषिदैवतच्छन्दांस्यभिधीयन्ते। ते च मन्त्रा द्विविधा ऋग्रूपा
यजूरूपाश्च तत्र नियताक्षरपादावसाना ऋगित्युच्यते ॥

अनियताक्षरपादावसान यजुरिति। तत्र सद्यासा (?) ऋचा
यथाक्षर गायत्र्यादीनि छदांसि सन्त्येव नियताक्षरत्वात्। यजुषाम-
(च)नियताक्षरत्वात् केषाञ्चिन्मते छदो नास्ति।, etc , etc

9A, इति वाजसनेयावातरभेदमाध्यदिनीययजुर्वेदसंहितायामुप-
योगिनी परिभाषा समाप्ता ॥

अथ ऋषिदैवतच्छदसा स्वरूपमुच्यते ॥

It comes up to the Cātuımāsya mantras

24B, अथ चातुर्म्मास्यमन्त्राणामृष्याद्युच्यते।, etc , etc

887.

6190 **माध्यंदिनसंहितासंकल्पः।** *Mādhyandına Samhıtā Samkalpa*

Substance, countıy-made papeı 5×3 ınches Folıa, 18, of wh ch the 1st, 9th, 10th 12th and one half of the 11th ıs lost Lınes, 7 on a page Extent ın slokas, 250 Chaıacteı modeın Nāgaıa Appeaıance fıesh Date, Samvat 1816

Last Colophon —

इति माध्यदिनीयसंहितासकल्प समाप्त।

Post Colophon —

मङ्गल भगवन् विष्णुर्मङ्गल गरुडध्वज।
मङ्गल पुण्डरीकाक्षो मङ्गलायतन हरि ॥ १ ॥

श्री ॥ सवत् १८१६ रौद्रनाम्नि सवत्सरे वैशाखकृष्णप्रतिपदि
शुक्रवासरे लिखितमिद दीक्षितकृष्णशकरेण।

From fol 11B to the end, the work contaıns *samkalpas* oı resolutıons for ıecıtıng the varıous chapters of the Suklayajurveda of the Mādhyandınīya Sākhā—as a specımen, one ıs quoted fıom fol 13

वाचस्पतयेत्यष्टचत्वारिंशतिकण्डिका० नारायण ऋ० त्रिष्टुप् छन्द काश्यपो देव० अश्वमेधावभृतस्नानफल० । ७ ।

Anothei is quoted fiom fol 17, 18

ईशावास्येत्यध्यायस्य सकलानुकण्डिकानुवाकस्य अत्रिऋषि विश्वेदेवा देवता जगतीच्छन्द इह जन्मनि ब्रह्मज्ञानावाप्त्यर्थे जपे विनियोग —

The real samkalpa—ending पाठमहं करिष्ये is lost in fol 12 missing

In the leaves preceding 11, there are given rules for recitation

888.

1782 **अनुवाकसंख्या । (शुक्लयजुर्वेद)** *Anuvāka-Samkhyā of the Sukla Yajurveda*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 6 Lines, 6 on a page Extent in slokas 80 Character Nāgara Appearance old Complete

It begins —

अथानुवाकान् प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान् पुरा ।

विप्राणां यज्ञकालेषु जपहोमार्चनादिषु ॥ १ ॥

इषे त्वैकादश पवित्र तिस्रोग्ने व्रतपते सप्त पवित्रेस्थो द्वे शर्म्मासि तिस्रो ध्रुवरसि शर्म्मासि द्विकौ देवस्यत्वातिस्रो देवस्य त्वा पञ्च प्रत्युष्ट रक्षस्तिस्रो दशैकत्रिंशत् ॥ १० ॥ ३१ ॥ १ ॥

Col —इति अनुवाकसंख्या समाप्ता ।

The anuvākas and kāndas aie given chaptei by chapter. The anuvākas aie summed up at the end as 303

दशाध्याये समाख्याता अनुवाकास्तु संख्यया ।

शत १ दशानुवाकाश्च नवान्ये च मनीषिभि ॥ १ ॥

सप्तषष्टिश्चितौ ज्ञेया सौत्रे द्वाविंशतिस्तथा ।

अश्व एकोनपञ्चाशत् पञ्चत्रिंशत् खिले स्मृता ॥ २ ॥

शुक्रियेषु च विज्ञेया एकादश मनीषिभि ।
एकीकृत्य समाख्यात त्रिशत त्र्यधिक मतम् ॥ ३ ॥

The result obtained is this —

	I—X Adhyāyas	119
Citi	XI—XVIII .	67
Sautrāmani	XIX—XXI .	22
Asvamedha	XXII—XXV	49
Khila	XXVI—XXXV	35
Sukriya	XXXVI—XL	11
		303

See the Text with Mahīdhara's Bhāsya

Post Col —शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ लेखकपाठकयोर्जयोऽस्तु ॥ रामाय नम ॥ कृष्णाय नम ॥ वासुदेवाय नम ॥ कालभैरवाय नम ॥ विश्वनाथाय नम चतुष्पदे नम ॥

See L 1806, which gives different introductory verses

888 A

9770 *The Same*

Substance country made paper 11×4 inches Folia 4 Lines, 10 on a page Extent in Slokas, 100 Character, Nāgarī Appearance, tolerable Complete

Beginning —

अथानुवाकान् वक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान् पुरा ।
शिष्याणामुपदेशाय यज्ञसस्काराय च ॥
विप्राणा यज्ञकालेषु जपहोमार्चनादिषु ।
इषेत्वैकावसो पवित्र तिस्रोऽग्नेव्रतपते सप्त, etc

889

932 *The Same*

For the manuscript see L 1806

Post Colophon Statement —

श्रीसमत् १६२३ वैशाखकृष्ण ६ ॥ षष्ठी भृगुवासरे शुभम् भूयात् ॥

Beginning (after what Rajendralāla has quoted)

इषेत्वेका वसो पवित्र तिस्रोऽग्ने व्रतपते सप्त पवित्रेस्थो द्वे घर्म्मासि तिस्रो, etc , etc

890.

6142 *The Same*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 6 Lines 7 on a page Character Nāgara Date, Samvat 1861 Appearance, new Complete

It is said to be the 4th parisista of Kātyāyana It is put here for convenience of reference

Colophon —

इति श्रीअनुवाकाध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीरस्तु शुभ भवतु ॥ सवत् १८६१ मार्गशीर्षशुक्लप्रतिपदाया चन्द्रवासरे लिखित विश्वेश्वरेण ॥

श्रीरामाय नम ॥ शुभम् ।

891

6265 क्रमसंधान । *Kramasandhāna*

Substance, country made paper 11×4¼ inches Folia 2 Lines, 11 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति दाक्षिणात्यमते चत्वारिंशत्तमाध्यायस्य क्रमसधानमनुक्रमेण संपूर्णम् ।

This relates to the formation of the Kramapātha of the Mādhyandina Sākhā, which is rather difficult, because the mantras are often very short See Belval 262.

Beginning —श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नम ।

विश्वधा परमेणाह्वाषीच्छृतधार। सहस्रधार देव। अधुक्त सा विश्वधाया इन्द्रस्य राध्यतामिद, रामिक ॥ तस्मै कर्म्मणे वा प्रत्युष्ट। अरातय उरु रमिधु। ध्रुवांमो देवाना। देवहृतम समऊत। हविर्धान विष्णु। हस्ताभ्याममये। गृह्णामि भूताय। रश्मिभिर्देवी। देवयुव युष्मा। अमीषोमाभ्या दैव्याय वेलक्रि। वेलमे। शमीष्व हविष्कृत्। इहि कुक्कुट। वह ध्रुव। वधायामे अन्तरिक्ष धत्ते। दिव विश्वाभ्य। वेत्तुधान्य। व्यानाय दीर्घा। रसेन रेवती। पृथन्ता जनयत्यै वध पृथिवि। मौगप। बध्यासमररोषस्त्वान्गायत्त्रेण जागतेन सुष्मा। मार्ज्जणि श्रिता। मार्ज्जदित्यै। पदमाप्यतमे। यजुषे यजुषे सवितु। २१।

892

6197 क्रमरत्नमालिका। *Kramaratnamālikā*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia 5 Lines, 10 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The maṅgalācarana and the object of the work —

प्रणम्याद्य दिनमणि योगीश्वरशिरोमणि।
सर्व्वज्ञ याज्ञवल्क्य तच्छिष्यकात्यायन मुनि ॥
सर्व्वग्ं यजुषमन्त्राणा वेदे वाजसनेयके।
क्रमावसानविषया कारिकामारभामहे ॥
श्लोके विद्धादिविरत प्रतीकेषु न दु सह।
प्रत्येक प्रथमाषष्ठीसप्तम्युक्ता प्रकल्प्यते ॥
पदानामानुपूर्व्व्येण क्रम एष प्रवर्त्तते।
गणान्ताना क्रमो नास्ति इति कात्यायनोऽब्रवीत् ॥

The preface takes up 12 ślokas Then comes the first kārikā There are 40 kārikās

The 40th has only two pādas

End ईशावास्यमिद सर्व्व दिवेच्छ सर्व्वसम्मतम् ॥ ० ॥

Colophon —

क्रमरत्नमालिका समाप्ता ।

शुभमस्तु ॥ श्रीगणेशाय नम ॥

893.

6262 **शतपथानुवाक ।** *Śatapathānuvāka by Dāmodara*

Substance country made paper 8½ × 4½ inches Folia, 10 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 180 Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति शा(श)तपथोऽनुवाक ।

The maṅgalācarana and the object of the work

श्रीगणेशाय नम । ॐ नम सिद्धम् ।

गुरु नमस्कृत्य महेश्वरञ्च गणेश्वर चाथ सरस्वती च ।

माध्यदिनब्राह्मणपाठकाना सख्या प्रवच्याम्यथ कण्डिकानाम् ॥

This is useful, as giving the extent of each anuvāka in the Śatapatha

It ends —

यजुर्वेदसमाम्नाये ह्यस्मिन् माध्यदिनीयके ।

चतुर्दशैव काण्डानि प्रोक्तानि मुनिसत्तमै ॥

अष्टषष्टि प्रपाठाश्च अध्याया शतमेव च ।

ब्राह्मणानान्तु चत्वारि शतानि कीर्त्तितान्यपि ॥

अष्टत्रिंशत्तथान्यानि समुद्दिष्टान्यसशयम् ।

कण्डिकानामिय सख्या सप्तसाहस्रषट्शते ॥

चतुर्विंशतिरेवाथ सप्रोक्ता मुनिसत्तमै ॥

श्रीदामोदरेणाय कृतो योऽत्र परिश्रम ।

परार्थमेव तत् सन्त परार्थकफलाश्रया ॥

894

10314

Substance, country made paper 7 x 4 inches Folia 21—37 of which fol 28 is missing Lines 7 on a page Character Nagari Date Samvat 1712 Appearance old and discoloured Incomplete

An index to the White Yajurveda—both to the Samhitā and to the Brāhmana—of the Mādhyandina Sākhā

I Fol 21 begins —(Accented)

युदीर्घमन नू ॥ हि तद्यदि + + ऊदर्घन्त आयुरस्तु सर्व्वे-मायुरेह्यीत्विष ते लोका एतत्तेस्विति देवै तत्पश्यन्ती वागवदत्यथ वश्र । २१ । इति साडशान्ति (?)

II अथ वश्र ॥ (Accented) समानमासाजीवी + + साञ्जीवी पुत्रो माण्डुकायनेर्माण्डुकायनि, etc , etc

27A —इति वश्र—

This is similar to Vansas, as given at the ends of the 5th and the 6th adhyāyas of Vrahadāranyakopanisad of the Kānva recension, commented upon by Sankara

III इषे त्वा १ । कृष्णोसि । २, etc

Contains Pratīkas or initial words of the adhyāyas of the Yajurveda Samhitā The Pratīkas of adhāyas 37—40 are lost in the missing leaf 28

IV 31B -इति वेदाध्याय ।

Contains the Pratīkas of the adhyāyas of the Satapatha Brāhmana, the beginning of which is lost in the missing leaf 28

V व्रतमुपेष्यन् । १ तद्यदेव पिनष्टि २ अथाज्यलिप्ताभ्या पवित्राभ्या ३

34A, इति शतानि ।—

Contains the Pratīkas of the Satakas or centuries of paragraphs, called kandikās, numbering 77, which constitute the Satapatha Brāhmana and give the work its name

VI *Beg* —व्रतमुपैष्यन् २ चतुर्द्धा विहितो ह्वा, etc

Contains the initial words of 68 prapāthakas into which the Satapatha Brāhmana is divided

V The last two lines of fol 36B and fol 37 contain two Brāhmanas accented

I *Beg* —अथ व्रत विसृजते स यस्मिन् ह्वर्त्ता विमुक्ता कर्मेत्यथ निग्राव्याभ्यो ग्रहान् विगृह्णतेथ गृहपति, etc, etc

II *Beg* —एव व्रत विसृजते। यस्माद्धति गच्छतीति तस्माद्धोढ चमसात् तस्मिन् समुपह्वमिष्ट्वा समिधोभ्यादधति, etc, etc

End —वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्ते ॥

The date of the MS

सवत् १७१२ वर्षे कार्त्तिक + + + + + गौ लिखितम् ।

Then two lines in red ink containing a stray verse

895

6157 यजुर्विधान । *Yajurvidhāna*

Substance country made paper 12 × 5¼ inches Folia 18 Lines 10 on a page Extent in ślokas 450 Character Nāgari Date Samvat 1650 Appearance old, discoloured and repaired Complete

The use of Yaju, as directed by Yājñavalkya

Beginning — श्रीगणेशाय नम ।

अथातो मन्त्राणामनुष्ठानकल्प वशिष्ठादिब्रह्मर्षिभिरनुष्ठितमनुव्याख्यास्याम । नान्या ब्राह्मणस्य काचिद्धनार्ज्जने क्रिया विद्यते होमाना यज्ञाना वाऽवश्य क्रिया। किन्तु मन्त्रविद्याधनाना यज्ञाना यजुर्विद्य उपदिश्यते। क एते मन्त्रा जपते ऋग्यजु सामाथर्व्वाङ्गिरस उभयात्मका मन्त्रा देवताभिष्टवपरा द्रव्यसस्कारकाश्चेति। य एते द्रव्यसस्कारपरास्तेऽत्रैवोपयोगिनो ये पुनर्देवताभिष्टवास्तेषा सर्व्वार्थत्वमभिसन्धाय साधिताना फलदर्शनादत्र मन्त्रलिङ्गदर्शनाच्च तत्र कर्म्मकरणे। तुलापुरुषचान्द्रायणकृच्छ्रातिकृच्छ्रादिभि पूतशरीरेण कर्म्मापेक्षया द्वादशरात्र षड्रात्र त्रिरात्रमेक-

मात्रमिति च कर्म्माङ्गाणि कार्य्याणि सर्व्वमन्त्राणां पूर्व्वमेव लक्ष-मयुत सहस्रमिति च सिद्ध्यपेक्षया कार्य्याणि। कर्म्मावसाने च फलावाप्तिर्ब्रह्मचारिणा भवितव्यम्। सरहस्यकल्पा ह्यसिद्धयो भावज्ञातव्यास्चेति।

अथ याज्ञवल्क्योक्तयजुर्विधान व्याख्यास्याम ॥१॥ सर्व्वचोकार-पूर्व्वाभिर्महाव्याहृतिभिराज्याहुतिसहस्र जुहुयात्

अथ यथेष्टकर्म्मकरणं समन्तेताभिरौदुम्बरसमिधो जुहुयात् पश्वन्न-कामो दधि वा पयो वा शान्तिकामोऽपामार्गतण्डुलानर्कसमिधो

... . कन्याकामो मुष्टिभिस्तिलतण्डुलाना जुहुयात्

. वशीकर्तुकामोऽभिचारार्थं विषरुधिराक्तव्याघातकसमिधो जुहुयात् क्रोधान्वितो जनमरणे क्षये वा सर्व्वव्रीहीन् जुहुयात्, etc

5A, यजुर्विधाने प्रथमोऽध्याय, 7A, ०द्वितीयोध्याय, 11A, ०तृतीयोऽध्याय, 13B, ०चतुर्थोऽध्याय, (*Last colophon*) पञ्चमोऽध्याय ।

Post Colophon —

सवत् १६५० समय पुस वदि त्रयोदशी।

End —अद्य वा सर्व्वमन्त्राणां विस्तरेण पृथग्विधानमिति।

See Belval No 272 For a larger version in 7 adhyāyas see Belval No. 273 Aufrecht relying upon Ben 10, Lahore 2, Peters 2,175, registers in his Catal I, a Yajurvidhāna of Taitt in 9 adhyāyas

896.

1775 **कात्यायनीयं प्रातिशाख्यम्।** *Kātyāyanīya Prātiśākhya*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 17 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 275 Character, Nāgara Date, Samvat 1825 Complete

See I O. Catal No 192

It begins —

जयादौ नाधिकारोऽस्ति सम्यक्पाठमजानत ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेय सम्यक्पाठस्य सिद्धये ॥

१ । स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियम । [illegible] त्वात् । न समत्वात् । स्याद्वा आम्नायधर्मित्वाच्छन्दसि नियम । यत्तत् न । वायु खात् । शब्दस्तत् । सकरोऽयम् । ससघातादीन् वाक् । त्रीणि स्थानानि । द्वे करणे । शरीरात् । शरीरम् । शरीरे । तेषा स उदयस्त्वेकात्वम् । ॐकार स्वाध्यायादौ । ॐकाराथकारौ । ॐकार वेदेषु । अथकार भाष्येषु । प्रयत ॥ १ ॥

It ends —

[illegible] कराठ्या । नैर्ऋत्या जिह्वामूली [illegible]
वसुदेवता । [illegible] [illegible] या ।
सौम्यास्तालव्या । रौद्रा दन्त्या । औष्ठ्या आश्विना । वायव्या मूर्द्धन्या । शेषा वैश्वदेवा । तत्समुदायोऽक्षरम् । वर्णो वा । अक्षरसमुदाय पदम् । अक्षर वा । तच्चतुर्द्धा । नामाख्यातोपसर्गनिपाता । तत्र प्रतिविशेष ।

क्रियावाचकमाख्यातमुपसर्गो विशेषकृत् ।
सत्त्वाभिधायक नाम निपात पादपूरण ॥
चतुर्दश निपाता येऽनुदात्तास्तेऽपि सञ्चिता ।
निहन्यते खलु आख्यात उपसर्गचतुष्टये ॥

अथ पदगोत्राणि ।

भारद्वाजकमाख्यात भार्गव नाम शिष्यते ।
वाशिष्ठमुपसर्गस्तु निपात काश्यप स्मृत ॥

अथ पददेवता ।

सर्व्वं तु सौम्यमाख्यात नाम वायव्यमिष्यते ।
आग्नेयस्तूपसर्ग स्यान्निपातो वारुण स्मृत ॥

इत्याह स्वरसंस्कारप्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायन । वृद्ध वृद्धि ।

Colophon —

इति कात्यायनकृतप्रातिशाख्ये अष्टमोऽध्याय ।

समाप्तमिद सूत्रम् ।

Post Colophon —

ज्ञातिश्रीमालिब्राह्मणत्र्यवाडिमहादेवसुतत्र्यवाडिविरेश्वरलेखक इद पुस्तक लिखितम् ।

सवत् १८२५ वर्षे श्रावणकृष्णाद्वादश्यां भौमवासरे लिखितमिद पुस्तकम् । शुभ भवतु ।

897

1091 *The Same*

Substance, country-made paper 8¾×4 inches Folia, 14 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Date, Samvat 1809 Appearance, tolerable Complete in 8 chapters

On Vedic phonetics, peculiar to the White Yajur Veda Often printed

Col —इति कात्यायनकृते प्रातिशाख्यसूत्रेऽष्टमोऽध्याय ।

Post Col —

सवत् १८०९ मिति चैत्रकृष्ण १३ रवौ लिखित श्रीमद्याज्ञिक-देवकृष्णस्यात्मजविजयकृष्णेन भ्रातृकरुणाकृष्ण तथा रविकृष्णस्य स्वार्थञ्च ॥ श्रीगणपति-प्रसन्नोऽस्तु । शुभ भवतु ।

898.

3491 *The same here called* वाजसनेयप्रातिशाख्यम् ।

Vājasaneya Prātiśākhya

Substance, country made paper 7×3½ inches Folia, 28 Lines, 5 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

899.

6155 *The Same*

Substance, country made paper 10¾×4¾ inches Folia, 14 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 300 Character Nāgara Date, Samvat 1936 Appearance, fresh Complete

Last Colophon —

इति कात्यायनप्रातिशाख्यसूत्रे अष्टमोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

समत १९३६ भादोवदी ६ के लीषा समाप्त । शुभ । मङ्गल ।

The text of the Vājasaneya Prātiśākhya has been published in Roman letters, with a German translation and notes by A Weber, Ind Stud V (1858), and in the Benares Sanskrit series

900.

1092 *The same with a comm*

By Ananta Bhatta, son of Nāgadeva Bhatta by Bhāgirathī

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 39 Lines, 11 on a page Extent in Ślokas 950 Character Nāgara Appearance, tolerable Fragment

This codex contains Ananta's commentary on the first two adhyāyas and on 100 sutras of the third adhyāya

Beginning —

ॐ नम श्रीगुरुगोविन्दगणपतिशारदाभ्य ।

वन्दे विष्णुं चिदानन्द भक्तकल्पमहीरुहम् ।

यच्छायामाश्रितैर्लभ्य नरैरर्थचतुष्टयम् ॥ १ ॥

याज्ञवल्क्यमुनि नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।

सुमङ्गलादिकाश्चापि वन्दे विद्यागुरून् मम ॥ २ ॥

वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञोऽनन्तभट्ट इति श्रुत ।

व्याख्यास्यामि प्रातिशाख्य कात्यायनमुनीरितम् ॥ ३ ॥

समस्तकाण्वशाखिभ्यो मूर्द्धन्येभ्योऽञ्जलिर्मया ।

बध्यते मत्कृम दृष्ट्वा कृपा कुर्वन्तु ते मयि ॥ ४ ॥

उदाहरणवाक्यानि दीयन्ते काण्वशाखिनाम् ।

अलाभे परकीयाणि सूत्रकारानुशासनात् ॥ ५ ॥

ननु शाखाया शाखाया इति प्रतिशाख प्रतिशाख भव प्रातिशाख्यमिति समाख्यया समग्रोदाहरणलाभेन च माध्यन्दिनशाखीयमेवेद प्रातिशाख्यमिति गम्यते। अत कथ काण्वशाखोदाहरणप्रतिज्ञान क्रियते। इति चेत् सत्यम्। इद माध्यन्दिनीयमेवेति न नियम किन्तु काण्वशाखादिपञ्चदशशाखानुगतम्। यतस्तासु शाखासु मिथ स्वल्पभेददर्शनेन तल्लक्षणाय सन्नद्धुक्ता बहुप्रकारार्थ तन्वेणाचार्य्यस्य प्रवृत्ते। तथा च पञ्चदशशाखासु एकमेव कात्यायनसूत्रमिति अनादिवृद्धव्यवहारात्। अधिक प्रविष्ट चेत् न तु तद्धानिरिति न्यायात् अनेनैव काण्वापेक्षितसर्व्वलक्षणसिद्धिश्च। इतरथा केनचित् भ्रान्त्या प्रयुक्तस्यापपाठस्यापि सुष्ठुपाठस्यापत्त्यातिप्रसङ्गो दुष्परिहर स्यात्। किञ्च प्रतिशाख श्रौतस्मार्त्तप्रातिशाख्यादिसूत्रस्याभावात् क्वापि देशेऽनुपलम्भात् सर्व्वदेशीयाना एकेनैव सूत्रेण कर्म्मानुष्ठानदर्शनाच्च न केवलमेतदेव सूत्रैकत्वे गमक अपि तु प्रातिशाख्यसूत्रेऽपि तत्र तत्र ज्ञापकाच्च। तथा हि। यान्युदाहरणानि माध्यन्दिनशाखाया न सन्ति काण्वशाखादौ सन्ति तदुदाहरणसाधकान्यपि सूत्राणि दृश्यन्ते।

+ + + + +

तस्मात् सिद्ध काण्वादिपञ्चदशशाखास्वेकमेव प्रातिशाख्यमिति।

ॐ। जपादौ नाधिकारोऽस्ति सम्यक्पाठमजानत।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेय सम्यक्पाठस्य सिद्धये॥ १॥
सङ्गतिज्ञापक तस्येदमाद्य पद्यम्। स्पष्टार्थम्॥ ॐ॥
स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियम। स्वर उदात्तानुदात्तस्वरितप्रचयरूप। संस्कारो नाम लोपागमवर्णविकारप्रकृतिभावादिरूप। तयोश्छन्दसि विषये नियमोऽधिक्रियते। प्रतिज्ञासूत्रमेतत्।*

901

1899 *The same Text with the same comm, here called* **पदार्थप्रकाशः** *Padārthaprakāśa*

For the manuscript and the work see L 4119 The first leaf is missing

902.

1251 *The same Text with the same comm*

Substance country made paper 11×4½ inches Folia 69 Lines, 14 on a page Extent in slokas 2450 Character Nāgarī Date Samvat 1743 Appearance old Complete

It ends —

एव कृत्स्नं शास्त्रमभिधाय स्वकृतमिदमित्यलङ्करोति इत्याह स्वरसंस्कारयो प्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायन ।

उत्पत्तिं च विनाशं च भूतानामगतिं गतिम् ।

वेत्ति विद्यामविद्यां च स वाच्यो भगवानिति ॥

इति भगवच्छब्दार्थ । शेष सुगमम् । वृद्ध वृद्धिरित्युक्तार्थम्

वेदवेदान्तविदुषाऽनन्तभट्टेन सादरम् ।

परेषामुपकाराय भाषित प्रातिशाख्यकम् ॥

अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मज सुधी ।

तेनानन्तेन रचित प्रातिशाख्यस्य वर्णनम् ॥

असाधु साधु वा पद्य ग्रन्थेऽस्मिन् यन्मयोदितम् ।

तत्सर्व्व क्षम्यता सन्त श्रीमन्त काण्वशाखिन ॥

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।

ग्रन्थोऽय रचित किन्तु रमानाथस्य तुष्टये ॥

Colophon —

इति श्रीमत्प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचिते श्रीमत्कात्यायनप्रणीतप्रातिशाख्यसूत्रभाष्ये पदार्थ-प्रकाशेऽष्टमोऽध्याय समाप्त । समाप्तश्चाय ग्रन्थ ।

Post Col —

शुभमस्तु । [सवत् १७४३ भाद्र शुक्ल ५ गुरौ लिखापित गोवर्द्धनेन । This portion is retouched]

903

3252 *The Same*

Substance, country made paper 9 × $\frac{1}{2}$ inches Folia 28 to 50 Lines 9 10 11 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured A fragment

Leaf 11 contains the colophon of the third adhyāya

इति श्रीमत् प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन
विरचिते श्रीमत्कात्यायनप्रातिशाख्यसूत्रभाष्ये तृतीयोऽध्याय ।

904

5938 *The same Text*

With the commentary entitled Jyotsnā by Rāma

Substance, country-made paper 11¾×5 inches Folia, 49 Lines, 10 on a page Character Nāgara Appearance, fresh

Two groups of leaves The first group consists of 27 leaves, of the last leaf, 27th, one side is left blank Then comes the second group consisting of 22 leaves The last leaf is marked 21, two leaves being marked 5 But there is no mistake in the continuous pagination from 1 to 49, which appears on the left hand upper margin of the MS

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीसद्गुरुनाथाय नम ।
यस्य भृङ्गावलि कण्ठे मृतदानाम्बुपूरिते ।
भाति रुद्राक्षमालेव स व पायाद् गणाधिप ॥
श्रीराम सद्गुरु नत्वा याज्ञवल्क्यमुनि तथा ।
कात्यायनकृते प्रातिशाख्ये वाजसनेयके ॥
माध्यन्दिनानुसारेण ज्योत्स्नाख्या विवृतिर्लघु ।
क्रियते सुखबोधार्थं मन्दाना रामशर्म्मणा ॥

(The Text) जपादौ नाधिकारोऽस्ति सम्यक्पाठमजानत ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेय सम्यक्पाठस्य सिद्धये ॥
स्वरसस्कारयोश्छन्दसि नियम प्रतिज्ञासूत्रमेतत् ।

5B इति सञ्ज्ञापरिभाषाप्रकरणम् 9B इति स्वरसन्धि, 14A, इति व्यञ्जनसन्धि, 16B, इति विसर्गसन्धि, 30B, इति प्रकृतिस्वरा ।

Then come the eight vikrtis, with which the work comes to an end

The commentary ends —

अङ्काग्निसप्तकुमिते (१७३९) शक ईश्वरवत्सरे ।
इषशुक्लदशम्यां श्रीसिद्धेश्वरतनूभुवा ॥
रामेण रचिता प्रातिशाख्यज्योत्स्ना समर्पिता ।
श्रीरामसिद्धेशगुरुचरणाम्बुरुहद्वये ॥

Colophon —

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीसिद्धेश्वरयोगिवरसूनुरामचन्द्रपण्डित-विरचिता ज्योत्स्नाख्या प्रातिशाख्यविवृतिः समाप्ता ।

905.

1776 **कात्यायनप्रातिशाख्यदीपिका** । *Kātyāyana-Prātiśākhya-Dīpikā*

By Rāma Agnihotri, son of Sadāśiva Agnihotri

Substance country made paper 10×4¼ inches Folia, 165 Lines 6 on a page Extent in Sloka 2600 Character Nāgara Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीसदाशिवाग्निहोत्रिसुत रा[माग्निहो]त्रिकृता प्रातिशाख्यदीपिका समाप्ता ।

The colophon in leaf 162A —

इति सदाशिवाग्निहोत्रिसुतरामाग्निहोत्रिकृता प्रातिशाख्यदीपिका समाप्ता ।

It begins thus —

नत्वा गुरुपदाब्जं च कात्यायनादीन् ऋषीनपि ।
क्रियते बालबोधाय प्रातिशाख्यस्य दीपिका ॥

नानाग्रन्थान् समालोक्य उवटादिकृतानपि
शिक्षाश्च सम्प्रदायाश्च तथार्थेष्टगणस्य च (?) ॥
सम्यगुच्चरितो मन्त्रो भवेत् कामधुगित्ययम् ।
नियम क्रियते श्रुत्या तथा सूत्रकृतापि च
जपादौ नाधिकारोऽस्ति इति ।, etc

906

6180B **जटापटल ।** *Jaṭāpaṭala by Anantācārya son of Nāgadeva*

Substance etc the same as in Catal 284 on the reverse of the last leaf of which marked 1, begins the present work It has fol 9 Lines, 9 to 12 on a page Character Nāgara Appearance, fresh

The object of the work

श्रीगणेशाय नम ।
याज्ञवल्क्यमुनि नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।
नागदेवात्मज श्रीमाननन्ताचार्य्यसज्ञक ॥
आद्यशाखी स्वशाखाया जटाद्यष्टसुलक्षणम् ।
ब्रूते विचार्य्य बहुशो मत व्याडे समाश्रयन् ॥
स्वप्रातिशाख्यग्रन्थाज्जटालक्षणवर्ज्जनात् ।
पारक्यमपि तद् ग्राह्य यन्नाम्नातमिति स्मृति ।

The MS seems to be left incomplete

907

1269 **वाजसनेयसंहितापदकारिकारत्नमाला ।**

Vājasaneyasamhitāpadakārikā-Ratnamālā

Attributed to Sankarācārya

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 44, of which the 1st leaf is missing Lines 10 on a page Extent in slokas, 900 Character, Nāgara Appearance old Incomplete at the end

A comprehensive work on phonetics peculiar to Vājasaneya Samhitā of White Yajur Veda and on resolving the Samhitā into pada It is in the form of kārikās giving the

number of words in each Yajus with the number of Visargas, of Savarna Sandhis and other phonetical changes peculiar to the White Yajur Veda This one work does for the Vājasaneya Samhita, what, the two classes of works, (1) Anukramanikā and (2) works like Cāturjñāna and Padagādha, do for the Rgveda

As the first leaf is missing, the first Yajus of the 2nd adhyāya is quoted

विग्रस्तु कृष्णोसि वृद्धौ पञ्चविसर्जना ।

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०
१। ॐ कृष्ण' असि आ खरेष्ठ अग्नये त्वा जुष्ट प्रोक्षामि वेदि' असि
११ १२ १३ १४ १५ ६ १७ १८ १९ २०
बर्हिषे त्वा जुष्ट प्रोक्षामि बर्हिः असि स्रुग्भ्य त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ।

Col of the 1st adhyāya —

इति श्रीशंकराचार्यकृतौ वाजसनेयसंहितायां पदकारिकारत्नमाला नाम प्रथमोध्याय ।

The last Col in the MS —

इति श्रीशंकराचार्यविरचितो वाजसनेयसंहितायां पदकारिकारत्नमाला नाम सप्तत्रिंशतिमोऽध्याय ।

The incomplete MS goes up to the beginning of the 38th adhy which abruptly ends

For another MS see Taylor, Part I, p 206, No 1732

This Śaṅkarācārya is certainly not the Great founder of the Advaita School of Vedānta Philosophy He appears to be a Karmakāndi Brāhmana

908

6066 **मौनमन्त्रावबोध ।** *Maunamantrāvabodha*

A commentary on the mantras of the Mādhyandinīya Samhitā by Sundara Sukla

Substance country made paper 9 × 6¼ inches Folia, 37 of which the 30th is missing while there are two leaves marked 26 Lines, 8 on a page

Character Nāgara of the eighteenth century Appears old and discoloured

See Oxf No 473 and page 384A

Beginning —

ॐ नमो गणेशाय । अथातो मौनह्रस्वसञ्ज्ञया यजुर्वाजसनेयमाध्यन्दिनसंहितामन्त्राणामवबोध सुन्दरशुक्लो ब्रवीति । यन्मन्त्रपाठार्थवेदनफलविद्भिर्विपश्चिद्भिर्निगदितम् निषिद्धश्रुतिमप्रवीर्य्य त्वन्तया (?) पगमाय तदेतन्मन्त्रक्रमेणाधोमध्य-ऊर्द्धाधोमध्याधोध-ऊर्द्ध इति चत्वारोऽध्याया तेषु क्रमेणर्जुविसर्गसमस्वरितमध्योर्द्ध-रगन्युब्जानुस्वारह्रस्वदीर्घतिर्य्यक्टतनमातसञ्ज्ञाभि सुधीर्विजानाति ॥ १ ॥ अथर्जुसञ्ज्ञामाह ॥

अग्नेस्तनूर्विष्णवे त्वाग्निर्देवताग्नये स्वाहा या प्राणाय स्वाहा ।

1A, अथ ऋजुसञ्ज्ञामाह, 2A, इति समसञ्ज्ञामाह, 3A, स्वरितसञ्ज्ञामाह, 3B, अथ मध्यसञ्ज्ञामाह, 4A, अथ ऊर्द्धसञ्ज्ञामाह, 5A, अथ रङ्गसञ्ज्ञामाह, अथ न्युब्जसञ्ज्ञामाह, 5B, अथ ह्रस्वसञ्ज्ञामाह, 6A, अथ दीर्घसञ्ज्ञामाह, 7A, अथ तिर्य्यक्सञ्ज्ञामाह, 7B, अथ टतनान्तसञ्ज्ञामाह, अथ मान्तसञ्ज्ञामाह, 8B, इति श्रीसुन्दरशुक्लविरचिते मौनमन्त्रावबोध अधोमध्यो नामप्रथमोऽध्याय ।

23B, इति सुन्दरशुक्लविरचिते मौनमन्त्रावबोधे ऊर्द्धाधो नाम द्वितीयोऽध्याय, 27A, मध्याधोनामा तृती[यो]ऽध्याय,

Last Colophon —

इति श्रीसुन्दरशुक्लविरचिते मौनमन्त्रावबोधे अध-ऊर्द्धो नाम चतुर्थोऽध्याय ।

Post Colophon Statement —

शुभ भवतु । यादृशमित्यादि ।

जोसीदाभायिसुत-सुरजिज्ञाति-उदीच्यकेन लिखित काश्याया लिखित मया श्रीविश्वेश्वरप्रियर्थये ।

शुभ भवतु कल्याणमस्तु ।

The Mauna mantras of the White Yajur Veda, are uttered inaudible and expressed only, by the peculiar movements of hands

The commentary is simply concerned with the classification of the mantras, under four heads, as shown in the analysis given above

909.

7933 *The Same*

Substance country-made paper 10×4 inches Folia 12 Lines 14 on a page Character Nāgara Date Samvat 1644 Appearance, old and discoloured Complete

Last Colophon —

इति श्रीसुन्दरशुक्लविरचिते मौनमन्त्रावबोधे अथऊर्द्ध्वोनाम चतुर्थोऽध्याय समाप्त ॥ अध्याय ॥ इति मौनस्वरसमाप्ति ।

Post Col —

अस्मिन् ग्रन्थे कण्डिका १११ । सवत् १६४४ वर्षे माघमासेऽमले पच्चे तृतीयाया शनेर्दिने लिखित बलभद्रेण परार्थ पुस्तक ॥

910.

6068 **मौनमन्त्रसूत्रा ।** *Mauna—Mantra sūtra*

By Devabhadra, son of Balavadra, a descendent of Gangādhara Pāthaka, son of Pāthaka Rāmacandra

Substance, country made paper 11¹×5 inches Folia 13 Lines 10 on a page Extent in slokas 300 Character Nāgara Date Samvat 1934 Appearance fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीसरस्वत्यै नम । अथ यजुर्वेदाम्नाये वाजसनेयके माध्यन्दिनीयेऽन्येन मौनेन इत्येन अस्मदीयेन सत्सम्प्रदायेन अधीताना सहितामन्त्राणा अवगम गौतमो देवभद्रपाठकोऽहं ब्रवीमि । धर्म्मार्थकाममोक्षाख्यानि चत्वारिसङ्ख्यत्वानि विकसितानि तेषु प्रत्येक चन्द्रादितिथ्यन्ता अबोध्या सञ्ज्ञास्ताभिर्मदुपदेशेन च सुधी परसहृदूता कण्डिका विजानातु । १ ॥

चन्द्र इषेत्वाग्नावग्निर्यज्ञो देवाना हे जुषाणो वर्ह्रि पुरुषम्हगो धामच्छदग्नि ।
etc , etc

A work, similai to the above But the aiiangement is different It seems that theie were different schools with diffeient aiiangements

3B, इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसूनुमहायाज्ञिकगङ्गाधरपाठकवंशसम्भूतपाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रविरचिते माध्यन्दिनीयसंहितायां मौनमन्त्रसूत्रे प्रथमोऽध्याय ।

Theie aie thirteen paiagiaphs in the first chaptei

8A, इति श्रीमन्महायाज्ञिक ०माध्यान्दिनीसंहितायां मौनमन्त्रसूत्रे द्वितीयोऽध्याय ।

There aie 24 paragiaphs in the second chapter

10A, ०तृतीयोऽध्याय ।

There are eight paragraphs in the third chaptei

Last Colophon —

०चतुर्थोऽध्याय । सूत्र च समाप्तम् ।

There are sixteen paiagiaphs in the iast chapter

Post Colophon —

श्रीरामचन्द्राय नम ।

मिति अगहण सुदी पूर्णिमा । सवत् १९३४ ।

The work ends —

ढुण्ढिराजप्रसादेन सूत्रश्चेद मया कृतम् ।
वैदिकास्तेन तुष्यन्तु विप्रा माध्यान्दिनीयका ॥
अध्येतव्यमिद सूत्र विप्रै र्माध्यन्दिनीयकै ।
मौनेनाधीतमन्त्राणा क्षिप्र ज्ञानाभिलाषिभि ॥
मुहुर्मुहु प्रार्थयेऽह दुर्ज्जनान् दुष्टमानसान् ।
मत्कृत सूत्रमेतत्तु न नष्टव्य कदाचन ॥
एषा मत्सूत्रगा विद्या गोप्यैव फलदा भवेत् ।

अन्यथा विफलैव स्यादिति मद्वचनं कुरु ॥
शिष्यं मित्रच्छलं दुष्टं प्रभुं बालं न बोधयेत् ।
सञ्छिष्यं शिक्षयेद्दाथ स्वग्रह्यानेव बोधयेत् ॥
यश्च श्रम समुत्पन्नं सूत्रस्यास्य कृतौ मयि ।
गजाननविभुस्तेन प्रीयतां मम दैवतम् ॥

911

6067 **मौनमन्त्रप्रकाश ।** *Maunamantraprakāśa by Daivajña Pāthaka Venīdatta*

Substance country made paper 11×5¹ inches Folia 44 Lines, 8 on a page Extent in Ślokas 750 Character, Nāgara Date, Samvat 1804 Appearance old and discoloured Complete Stitched in the middle

This classifies the *mantras* of the White Yajur Veda under the four heads of *Dharma*, *Artha*, *Kāma* and *Moksa*, the four ends of human existence

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
ॐकारप्रौढमूल क्रमपदकठिनस्कन्दविस्तीर्णशाखो (?)
ऋक्पत्र सामपुष्पो यजुरधिकफलोऽथर्वगन्ध दधान ।
यज्ञच्छायासुशीतो द्विजमधुपगणै सेव्यमान प्रभाते
मध्ये साय त्रिकाल सुचिरमृतनिभ पातु वो वेदवृक्ष ॥

अथ धर्मवर्गे प्रथमे प्रथम ।

माता च ते पिता च तेऽग्रे (?) ॥ निक्रमणन्निषदन ॥ एतावानस्य ॥ त्रातिष्ठन्त परि ॥ इति चतस्र ।

अथ प्रथमे द्वितीय, etc , etc

3A, इति दैवज्ञपाठकवेणीदत्तविरचिते मौनमन्त्रप्रकाशे धर्मवर्गे प्रथमोऽध्याय , 4B, ०द्वितीयोऽध्याय , 6A, इति श्रीदैवज्ञपाठकवेणीदत्तविरचिते यजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनशाखाया मौनमन्त्रप्रकाशे धर्मवर्गे तृतीयोऽध्याय , 7B, ०चतुर्थोऽध्याय , 8A, ०पञ्चमोऽध्याय , 9B, ०षष्ठोऽध्याय , 10A, ०सप्तमोऽध्याय , 10B, ०अष्टमोऽध्याय , 11A, ०नवमोऽध्याय , 11B, दशमोऽध्याय समाप्तोऽय धर्मवर्ग ।

19B, इति श्री०अर्थवर्गे दशमोऽध्याय —

Then begins the *Kāmavarga*, which consists of 30 adhyāyas

27B, इति श्री०कामवर्गे त्रिंशोऽध्याय —

Then comes the *Moksavarga*

Last Colophon —

इति श्रीदैवज्ञपाठकवेणीदत्तविरचिते मौनमन्त्रप्रकाशे मोक्षवर्गे चत्वारिंशोऽध्याय — समाप्तोऽय ग्रन्थ ।

Post Colophon Statement —

अधोर्द्धमध्यदीर्घाश्च कृशमुष्टिश्चलन्तका ।

कच्छान्युजब्रह्मचिह्न दशाध्याय्या प्रतिष्ठितम् ॥

सवत् १८०४ मिति ज्येष्ठकृष्ण ११एकादश्या लि नन्दलालकान्यकुब्जेन ।

912

6267 **हस्तस्वरप्रक्रिया ।** *Hastasvaraprakriyā*

By Pitribhaktamalla, son of Khagapati Agnihotri

Substance country made paper 11×5 inches Folii, 5 Lines 10 on a page Extent in ślokas 120 Character, Nāgara Copied in Samvat 1937 Appearance discoloured and worm-eaten Complete

Colophon —

इति श्रीमत्कान्यकुब्जीयनाम्ना(मन्या)मिश्रोत्रिखगपतितनुजेन पितृभक्तमल्लेन पाटमपुरवासिना कृता हस्तस्वरप्रक्रिया समाप्ताभूत् ।

शुभम् । श्रीरस्तु ॥

Post Colophon —

सवत् १९३७ मी जेटसुदी ६ वार अतवारके लीखा समाप्त ।

Following addition is in a later hand —

मालवीत्यपनामकबालमुकुन्दस्येदम् ।

The mangalācaraṇa and the object of the work

नत्वा गणपतिं देवं ध्यात्वा श्रीकुलदेवताम् ।
मल्लशर्म्मा ह्रस्वपूर्व्वां करोमि स्वरप्रक्रियाम् ॥
नत्वा विघ्नहरं सदा शुभकरं सर्व्वस्य कामप्रदम्
स्मृत्वा श्रीगुरुपादुकां सुललितां ध्यात्वा परां देवताम् ।
वेदे वाजसनेयिके त्वधिकृता विप्राश्च ये सत्तमा
तेषामेव कृते कृता न कुधिया ह्रस्वस्वरप्रक्रिया ॥

Then it goes on —

अथ साधारणो नियम ।

तथाहि प्रातिशाख्ये मनु

ब्राह्मणः प्रणवं कुर्य्यादादावन्ते च सर्व्वदा ।
स्रवत्यनोङ्कृतं सर्व्वं परस्ताच्च विशीर्य्यते ॥

तथा । उत्तानपाणिः प्रणवं कृत्वा सह शलाकया ।
गुरुं प्रणम्य मनसा ततः स्वाध्यायवान् भवेत् ॥

अत्र जपादौ ह्रस्वस्वरवर्णहीनस्यानधिकारत्वं रावणेन स्वराङ्कुशे याज्ञवल्क्येन शिक्षायाञ्च बोधितम् ।

तथाहि । ह्रस्वहीनन्तु योऽधीते स्वरवर्णविवर्जितम् ।
ऋग्यजुःसामभिर्दग्धो वियोनौ स च गच्छति ॥

It was written in Sam 1781

The work ends —

श्रीमता कान्यकुब्जेनेत्युपनाम्ना(त्युपमन्या)मिश्रोचिणा ।
श्रीमद्देवस्वरूपाणां श्रीमत्खगपतिनाम्नाम् ॥ (?)
सूनुना पितृभक्तेन मल्लविप्रेण श्रीमता ।
विक्रमार्कगताब्देषु चन्द्रवस्वङ्कभूमिषु १७८१ ॥
ऊर्ज्जे मासि सिते पक्षे ह्येकादश्यां शनेर्दिने ।
कृतेयं बालबोधाय सुह्रस्वस्वरप्रक्रिया ॥

913.

6170 **पद्मुष्टिलक्षणम् ।** *Padamustılaksana*

With Rāma Bhatta's commentary

Substance, foolscap paper 8¾×3¼ inches Folia 8 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 260 Character modern Nāgarī Appearance, discoloured Complete

On the words occurring in the Vājasaneyasamhitā

The text ends in 1B It consists of nine couplets

Beginning —

श्रीमगलमूर्त्तये नम । अथ पदमुष्टिलक्षणम् ।
पदानामावलिर्वेलाविसर्गाख्या विधीयते ।
नानाना वक्ष्यते लक्ष्म निक्षिप्यैवाक्षरक्षरम् ॥
विहीना ऋ-लृ-वर्णाभ्या नवाकारादय स्वरा ।
दशम विन्दुना ज्ञेय विसर्गादिरतिर्भवेत् ॥

End — पचाना च द्विपक्षी च सुकपार्श्ववतीति यत् ।
गणानाना निज वर्ण समाप्त पदलक्षणम् ॥

Colophon —इति पदमुष्टिश्लोकम् ।

Then begins the commentary It explains two *mangalācarana* verses, preceding the nine ślokas, omitted here

It begins —

श्रीपाण्डुरगाय नम ।
अथ अस्य श्लोकस्य टीकामाह ।
श्रीगणेश गुरु नत्वा पदमुष्टि (?) समासत ।
व्याख्या कुर्व्वे रामभट्ट काण्वशाखी सुधीमुदे ॥
ग्रन्थकर्त्ता विघ्नविघाताय नमस्कारलक्षण मङ्गलाचरण निबध्नाति ।
श्रीवाग्देवियदारविन्दयुगल विघ्नाधिप स्वामिन
नत्वा पकजयोनिकेशवशिवान् श्रीमद्गुरु भक्तित ।

प्रतीकैर्वच्यमाणाया ऋचो वार्द्धर्चं एव वा ॥
तदर्द्धान्ते प्रतीकात् यत् ऋगर्द्धं + ऋगन्तके ।
वेष्टन स्यादथान्यासु निषिद्धस्त्वेकता मता ॥
असयोगौ ह्रस्वपूर्व्वावीदु स्यादीर्घपूर्व्वक ।
काण्वशाखाक्रमे ज्ञेय सन्ध्यादि प्रातिशाख्यत ॥ ४ ।

Then comes the fiist kāiıkā —

ॐ इषेऽध्याये पुरा क्रूर द्वितीये वीतिहोत्रकम् ।
एषा ते त्वय देवाना सवर्चेत्युरुविष्णवी ॥ १ ॥

The 37th oı the last kāıikā —

यमायात्यन्तवेष्ट्य स्यादीशावास्यादि सर्व्वत ।
यदुक्त तत् प्रतीकेषु वक्र सद्भिर्हि सह्यताम् ॥

915.

6061 **वेदलक्षणम् ।** *Vedalaksāna*

Substance, countıy-made papeı $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ ınches Folıa, 11 Lınes 10 on a page Extent ın slokas, 220 Chaıacteı Nāgaıa Date, Śaka 1651 Appeaıance, old and dıscolouıed Complete

Colophon — इति वेदलक्षणम् ।

Post Colophon Statement —

श्रीगुरुचरणारविन्दार्पणमस्तु । श्रीकुलदेवतार्पणमस्तु । श्रीरामो जयति । श्री । शके १६५१ । सौम्यसवत्सरे याम्यायने पौषशुक्ल-प्रतिपदा गुरुवारे अन्तापुरे भास्करेण लिखित परोपकारार्थम् ।

A work of the Prātısākhya class (whıch commonly goes under the name of Laksana grantha or Vedalaksana), as wıll be apparent from the analysıs gıven below

Begınnıng —

श्रीगणेशाय नम । हरि ॐ ॥

अथ पदान्तेष्वेकारैकारौ स्वरपरनिमित्ते विह्रतौ । यत्र तानि महादेवमनीषिणा कथ्यन्ते वर्णानुक्रमेण यदेकदेशाख्यावयत इत्यन्तम् ।

य ते मह्रे यात्वै यान्त्यै स्मै ध्ये वर्हे मर्के ।, etc , etc

2B, इति महादेवविरचिते एकारलक्षणम् ।

अथ <u>यजुःसंहितायां</u> च, छ, ज, त, द, ध, न, म, लपरास्तत्-तत्सानुनासिकपदान्ताः पदकाले नकारान्ता दृश्यन्ते । अमुष्मिन्न-स्मिन्नब्रूवन्ननड्वानकुर्व्वन् ।

3B, इति नकारलक्षणं सम्पूर्णम् ।

श्रीः । अथ वर्णक्रमकारिका ।

गणेशं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननम् ।

द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं शास्त्रसम्मितम् ॥

स्वरो द्वित्वमवाप्नोति व्यञ्जनं व्यञ्जने परे ।

स्पर्शो लकारपूर्व्वो वपूर्व्वश्च द्विरुच्यते ॥

स्वरपूर्व्वस्य रेफस्य परस्तद्व्यञ्जनं स्थितम् ।

आपद्यते द्विवर्णं तत् वर्णमात्रे परे सति ॥

There are seventeen kārikās dealing with the cases of the reduplication of letters

4B, इति वर्णक्रमकारिका ।

यो हि यद्यतस्तत सोमे सोममुभयान् विमुक्तः सौम्यो यानि येन यच्च ययोर्येषां यासां यस्मात् कस्मात् आसन्नमपदपरात् स्वरितं वा समासान्तं वा अन्तोदात्तं वा भवति । द्वित्वश्च तेभ्यः पूर्व्वं यदग्रे यत्सौम्यो ब्रह्मवर्चसं यदन्तरिक्षं यदा दशोद्याम पश्चात् षष्ठः हि पुनर्यद्दशममहर्यत् पञ्चममहर्यत् षष्ठमहर्यत् सप्तममहस्तस्मिन् सुक्तो द्यो न ह्यासामिति वर्ज्जयित्वा

5B, इति तकारलक्षणम् ।

वषान्नायाकवारि महेन्द्राय माहेन्द्राय माहेन्द्रमैतु मैत्रावरुणा चिरस्थात्तराध्यक्षा यद्यस्थात्तरा जे देया जामार्पयन्ति याज्यानु-वाक्ये याज्यानुवाक्ययोर्याज्यानुवाक्याभ्यां याज्यानुवाक्यापरे त्वप-रोक्षपरापतत्परावर्द्धिदूर्व्वेष्टकामा तु आराग्रामाराग्रा यन्मा जिता-जावयो जिह्माग्रेण ययोदितमायातयाम्नि या विश्वाहा जससा यर्शराग्नीरावर्त्तेत महाव्रतं पूर्व्वं दीर्घौ ॥

6A, इति पूर्व्वापरोभयदीर्घय ।

इषे मयो भू प्रथममष्टस्मि द्वितीय तृतीय तृतीयस्या या पुर-स्तादमावास्याया राज्या पत्नीकरणाहोम सोमस्याह यदृतेन चित्ता-मन्दसाना ग्रर्म्मवर्म्मेद प्रजापती ।

9B, इति षड्विंशतिलक्षणा सम्पूर्णम् ।

अथ ईकारान्तपदान्तानि ।

10A, इतीकारान्तपदान्तानि ।

एतस्तन्यतु शुचिर्जरायुर्भिस्तपति कविर्वंष्टीर्धेनुर्देतिस्तिस्तिरी-रुरस्विति स्युर्विष्णुरिन्दु जिष्णुश्चतुश्चतुरिति ।

This portion is without any colophon

Then in the same leaf (10A) we have .—

त्रिक्रमोदाहरणानि ।

प्रास्थात् प्रियधाविंशतपूष धत्तधाता धत्तह्वत्वा धत्तहृत्वा प्रमाद्दिमाद्दि ।

After the end of this portion comes the colophon —

इति वेदलक्षणम् ।

Aufrecht in his Cat Cat Vol I, enters Vedalaksana with the remark " This is rubbish "

916

1079 नमकमन्त्रविभागप्रदीपः । *Namakamantra-vibhāgapradīpa.*

By Kāmadeva

Substance, country-made paper Folia, 9 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 240 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

The author discusses the various schemes of the division of Rudrādhyaya into mantras The author belongs to the Mādhyandina School of the White Yajur Veda

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ रुद्रे नमकमन्त्रविभागः कथ्यते स च चतुर्द्धा । द्विषष्ट्युत्तर-शतात्मक (१६२) एकः । षोढाविभागपक्षो (६) द्वितीयः । सपादशतचतुष्टयात्मकः(४२५)स्तृतीयः । एकाशीत्यधिकशतद्वया-त्मकः(२८१)श्चतुर्थः । आहुतिचतुष्टयपक्षे तु अशीत्यधिकं शतद्वयं (२८०) भवति ।

तत्र आद्ये प्रमाणं तावत्— परिशिष्टवाक्यं षोडशेऽध्याये नमस्तु इति षोडश द्रापे अन्धस इति सप्तदश षोडशे ऋचस्त्रयस्त्रिंशद् यजूंष्येकोनत्रिंशदुत्तरशतमिति । द्वितीये स वै जानुदघ्ने प्रथमं स्वाहा करोतीत्याद्युपक्रम्य स वा अशीत्याश्च स्वाहा करोति । प्रथमे चानुवाके अथाशीत्यामथाशीत्याश्च यानि चोर्द्धानि यजूंष्याव-तानेभ्योऽन्नमशीतयोन्नं । नैवैनानेतत् प्रीणाति इत्यादिश्रुतिः । अनु-वाकान्ते स्वाहाकारो जानुमात्रे पश्चान्ते च नाभिमात्रे प्राक् च प्रत्य-वरोहेभ्यो मुखमात्रे प्रतिलोमं प्रत्यवरोहान् जुहोति । प्रमाणेषु नमस्तु इति प्रतिमन्त्रमिति शतरुद्रियहोमप्रकरणस्य सूत्रं च ॥

तृतीये अथातः शतरुद्रियं जुहोत्युपक्रम्य षष्टिश्च ह वै त्रीणि च शतान्येतत् शतरुद्रियम् । अथ त्रिंशत् अथ पञ्चत्रिंशदिति श्रुतिरेव ।

चतुर्थे सर्व्वानुक्रमणिकासूत्रं रौद्राध्यायः । परमेष्ठिनः आर्षं-देवानां वा प्रजापतेर्वाद्योऽनुवाकः षोडशर्चं एकरुद्रदेवत्वं इत्यादि ॥

तत्र आद्ये पक्षे षोडशर्चे प्रथमानुवाके नमस्ते इत्याद्याः षोडश ऋचः षोडशमन्त्राः । एवं अन्त्यानुवाके द्रापे अन्धसस्पते इत्याद्याः सप्तदश ऋचः सप्तदश मन्त्राः तत्रैवान्यानि नमस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवीति त्रीणि यजूंषि त्रयो मन्त्राः मध्यस्थेषु सप्तसु अनुवाकेषु षड्विंशत्यधिकं शतं सर्व्वाणि यजूंषि तावन्तो मन्त्राः । ते सर्व्वे मिलित्वा १६२ भवन्ति ।

It ends —

आदिशब्दात् तर्पण दशांशेन मार्जन तद्दशांशेन ब्राह्मणभोजनञ्च वेदितव्यम्। महार्णवोक्तास्त्रिधा षोडशधा अष्टाचत्वारिंशद्विभाग-पक्षा अस्माक वाजसनेयिना न भवन्ति। तेषा परशाखोक्तत्वात् स्वशाखोक्तपक्षविरोधाच्च। एव च सति त्रिधा पक्षस्य परशुराम-लेखन अष्टचत्वारिंशद्विभागपक्षस्य काशीदीक्षितलेखनञ्चायुक्त-मेव। किञ्च काशीदीक्षितोक्ते कस्मिन् पक्षे अष्टावनुवाका अष्टौ यजूषीति काशकृत्स्नवचनप्रमाणविरोधोऽपि। आद्येऽनुवाके षोडश-मन्त्रा। ततो हिरण्यवाहव इत्यादीना यजुषा सप्तानुवाका सप्त मन्त्रा। यजुषामष्टानुवाका अस्माकमभावान्नाष्टौ। तैत्तिरीयाणा तु नमकमन्त्राणा एकादशानुवाका सन्ति ततश्च तेषामष्टमानु वाकस्य सद्भावात् भवत्यय पक्ष। अस्माकन्तु नचैवानुवाका' सर्व्वे तत्र प्रथमान्तौ द्वावनुवाकौ तावदृचामेव ततश्च यावन्तोऽत्र ऋच-स्तावन्तो मन्त्रा यजुषा मध्यमानुवाकास्तु सप्तैव ततश्च तावन्तो मन्त्रास्ते॥ अन्त्यानुवाके सप्तदश ऋच सप्तदशमन्त्रा ततोऽन्यानि त्रीणि यजूषीति त्रय सर्व्वं मिलिता त्रिचत्वारिंशदेव। एवञ्च सति दीक्षितैर्यदुक्त पञ्चव्याहृतिभि सह एते अष्टाचत्वारिंशन्मन्त्रा इति तदसत्। व्याहृतीना सप्तमानुवाकान्तर्गतत्वात्। अष्टावनुवाका अयजूषीति काशकृत्स्निवचनमवान्तरमहावाक्याभिप्रायेति (?) महार्णव। केचित् सकलरुद्राध्यायस्यैकमन्त्रत्वमेवेच्छन्ति। तत्र मूलं मृग्य। तत्पक्षे सुकर एव मन्त्रविभाग।

Colophon —इति श्रीत्रैवेद्यमोढज्ञातीयकामदेवदीक्षितकृतो नमक-मन्त्रविभागप्रदीप।

In the title-page there are a few lines —

कामदेवकृतो रुद्रमन्त्रभेदप्रदीपक।
लिखापितोऽस्ति मोढेन हरिशङ्करशर्म्मणा॥

Authorities consulted —

(१) प्रातरग्निपहोमप्रकरण, (२) सर्व्वानुक्रमिकासूत्रम्, (३) यास्क,

(४) गगदेव, (५) काशीदीक्षित, (६) देवयाज्ञिक, (७) महार्णवकार, (८) कात्यायन, (९) परिशिष्टकार, (१०) शान्तिरत्नप्रभृतिनिबन्धकार, (११) परशुराम, (१२) बौधायन, (१३) वृद्धपराशर, (१४) कमलाकर भट्ट, (१५) शाकपूणि, (१६) कासकृत्स्नि ।

917

2864 **श्रौतसूत्रं कात्यायनीयम् ।** *Srauta sūtra of Kātyāyana.*

Substance country-made paper 8¾×3¾ inches Folia 5 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Fragmentary

Col —इति कात्याय॰ प्रथमोऽध्याय ।

918.

3250 *Two incomplete copies of the same*

I

Substance, country made paper 10½×4½ inches Folia, marked 30 to 60 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

From the concluding portion of the 6th adhyāya to the end of the 11th adhyāya The present manuscript makes adhyāyas I to XI Pūrvārdha

II

From the latter portion of the first adhyāya to the end of the 11th adhyāya

Substance, country made paper Folia 4 to 6 Lines, 10 on a page Character Nāgara Date, Samvat 1672 Appearance, discoloured

The Post Colophon Statement —

सवत् १६७२ मार्गशिरस्यामावास्या भृगुयुताया श्रौतसूत्रपूर्व्वार्द्धं जानीवच्छी-सुतरामचन्द्रो व्यलिखत् श्रीमद्गणपप्रसादात् ॥ काशीविश्वनाथाभ्या नम ।

919

3249 *The Same*

Substance, countiy made paper 9¼×4 inches Folia marked 2, 34 to 75 77 Lines, 8 on a page Charactei, Nāgara of the eighteenth century Appearance discolouied

Leaf marked 2 contains sūttras 32 to 81 of the first adhyāya. Leaves 34 to 77 iun from the 7th sūttra of the 6th adhyāya to the end of the 11th chapter

In a later hand —प० गणपतिजीस्येद पुस्तकम् ।

920

1347 कर्कभाष्यम् । *Kaika Bhāsya*

Substance, country made papei 11×5, 10¼×4¾ inches Folia 831 Charactei, Nāgara Date, Samvat 1672 Appearance, toleiable Complete

The MS is written in parts, each with a separate pagination It is mainly divided in two parts, Pūrvārdha and Uttarārdha

Printed in Chaukhāmba Series, Benares

Post Col —सवत् १६७२ ।

921.

11053 *The Same*

Substance countiy made papei 13×5 inches Character, modern Nāgara

A fragment with two sets of leaves

I 2—30

16B, इति कर्कोपाध्यायविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये सप्तमोऽध्याय ।

II 1—32

17A, इति श्रीकर्कोपाध्यायकृते कात्यायनसूत्रभाष्ये नवमोऽध्याय॰ ।

30B, इति श्रीकर्को॰ दशमोऽध्याय॰ ।

There are also two leaves, written lengthwise containing topics of Vedic grammar

922

5092C *The Same*

Substance, palm leaf $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Folii 104 Lines 5, 6 on a page Character, Udiya of the eighteenth century Appearance old and worm-eaten

A fragment, copied from a very defective manuscript

The MS begins with the 5th chapter of the Kātyāyana Śrauta Sūttra with Karka's Bhāsya, which ends in 19A The 6th chapter ends in leaf 36A The end of the 7th seems to be lost The 8th chapter ends in 64A, the 9th in 75B Then begins the 10th But we get no colophon of that In the 85th leaf we find the colophon of the 25th adhyāya But what is 25th in the present manuscript is 26th in the printed edition After the 25th chapter of the present manuscript comes the 26th, which is 25th in the printed edition, although there is nothing wrong in the pagination

923

10959 *The Same*

Substance, country-made paper $12\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia, 87 Lines, 10 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh To the end of the 2nd adhyāya Date, Sam 1849

Beginning —ॐ नमो गणेशसरस्वतीगुरुभ्य ॥

त्रयीसुसवित्तिविवेकनिर्म्मला

समग्रनि श्रेयससिद्धिहेतव ।

समस्तशास्त्रार्थसतत्त्वबोधका

जयन्ति कात्यायनपादपाश्व ॥

अथातोऽधिकार व्याख्यास्यत इति सूत्रशेष ।

38B, उपाध्यायकर्कक्षतौ कात्यायनसूत्रविवरणे परिभाषा समाप्ता ।

87B, इति श्रीकात्यायनीयसूत्रविवरणे कर्कोपाध्यायक्षतौ द्वितीयोऽध्याय ।

Post Col —संवत् १८४९ लिखित सेवारामेण काश्या पचनदे ।

924.

10997 *The same with the Text*

A

Substance country made paper 12¼×5 inches Character, modern Nāgara Appearance, fresh

Six batches of leaves

I Foll 1—103, containing adhy III—VI

Col VI —इति कर्कभाष्ये निरूढपशु षष्ठोऽध्याय॰ ६ समाप्त ।

Post Col —सवत् १८४६ शुभमस्तु शुभ भूयात् ॥

II Foll 1—16, containing XI—XIII

Col XIII —इति श्रीउपाध्यायकर्कक्तृतौ कात्यायनसूत्रभाष्ये त्रयोदशोऽध्याय १३ ।

Post Col —लिखित सेवारामेण काश्या ।

III Foll 1—34 (of which foll 14—26 are missing) contain adhy XIV—XVI

Col XVI —इति कात्यायनविवरणे कर्कक्तृतौ षोडशोऽध्याय १६ समाप्त ।

Post Col —लिखितं सेवारामेण काश्या पञ्चनदे सवत् १८४६ ।

IV Foll 1—20, contain adhy XVII and XVIII

Col XVIII —इति उपाध्यायकर्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये अष्टादशोऽध्याय १८ ।

V Foll 1—69, contain adhy XX—XXV

Col XXV —इत्युपाध्यायकर्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये पञ्चविंशोऽध्याय २५ समाप्त॰ ।

VI Foll 1—10

Fol 1 contains the beginning of adhy XVIII (to the 8th sūtra)

Foll. 2—10 begin with XXVI, 20, and go to the end of the chapter

Col —इति कात्यायनसूत्रभाष्ये उपाध्यायकर्क्कृतौ षड्विंशतितमो-ऽध्याय ।

Pos Col —संवत् १८५० "श्रीरामजी" राम ।

B

Substance, etc , the same as above

Foll 1—22 contain short notes on the Karka-Bhāsya from the beginning to the end of the 8th adhy (with the texts)

Beg —श्रीगुरुभ्यो नम ॥ अधिकारेति । अधिकारग्रहणं सकलवेद-वाक्यार्थप्रतिपाद्यानामर्थानामुपलक्षणार्थं अधिकारादिकं सर्व्वोऽपि वेदवाक्यार्थो-भिधास्यत इत्यर्थं ॥ शास्त्रावतारेति शास्त्रावतारेण सम्बन्धश्च प्रयोजनञ्च तयो-रभिधानम् ।, etc , etc

924A.

10978 *The Same*

Country-made paper 12½ × 5 inches Folia, 15—26 Lines, 10 on a page Modern Nāgara Appearance, fresh

A mere fragment

21A, इति उपाध्यायकर्क्कृतौ कात्यायनविवरणे राजसूय समाप्त १५ ।

It ends abruptly in the 16th adhy

There is one stray leaf marked 37, containing the last col of the 12th adhyāya

925.

11144 *The same (with Text)*

Substance, country-made paper 12 × 4½ inches Folia, 13 Lines, 10 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh

Contains adhy XXI only

Col —इति उपाध्यायकर्क्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये एकोनविंशति-तमोऽध्याय समाप्त ॥

926

11253 *Fragments of Karka's comm*

Two leaves (Country made paper 13×5 inches In Nagara)
Both marked I

(1) *Beg* —श्रीगणेशाय नम ॥

अत्वर्थमनुविदधताचार्य्येण हविर्यज्ञानुविहिता ? इदानी श्रुति-
मन्त्रपाठावसरप्राप्तो ज्योतिष्टोमोऽनुविधेय ।

1B तस्मादाधानसमनन्तरमेव सोमे प्रवृत्ति । कुत एतत् आधानस्य सोमप्राधान्यात् ।

End —वसन्ते ज्योतिष्टोम इत्येतदेव उक्त भवति ॥

Comm on the first five suttras of the 7th adhy of Karka

(2) *Beg* —प्रायश्चित्तानि समाप्तानि । आधानादीनि पितृमेधान्तानि उक्तानि .... .. इदानीमवसरप्राप्त प्रवर्ग्योऽनुविधेयस्तदर्थं सूत्रमारभ्यते ।

This is the beginning of the comm on the 16th adhy of Kātyāyana

927.

11023 **पदप्रयोजना ।** *Padaprayojanā*

Being a commentary on the Bhāsya of Karkopādhyāya on the Kātyāyana Srauta Suttra

Substance, country made paper 12½×5 inches Folia, 19 Lines 12 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

A fragment containing the comm on the first chapter only

Col —इति कर्कोपाध्यायकृतकात्यायनसूत्रविवरणटीकाया पदप्रयोजना-
ख्याया प्रथमोऽध्याय ।

Post Col —सवत् १५५८ (evidently the date of the copying of the original) मार्गशिर्ष कृष्ण २ चन्द्रवासरे ॥

928

6511 **कात्यायनसूत्रव्याख्यान ।** *Kātyāyana sūttra vyākhyana*

By Yājñikadeva, son of Prajāpati

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 288, of which foll 149—202 are missing Lines, 15 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1677 Appearance, discoloured and repaired

It contains the comm on adhy I, complete in fol 1—70, II, complete in 71—118, III, complete in foll 119—148 (the missing leaves 149—202, contained the fourth adhyāya), V, complete in foll 203—255, and VI, complete in 256—288

Written in two different hands The second hand begins in 273A, l 11 and continues to the end

Adhy I, begins —

ॐ नमो गणेशाय ।

ॐ ब्रह्माणमथ विष्णुञ्च शिव गणपति तथा ।
अम्बिका शारदा चापि वन्दे विघ्नोपशान्तये ॥
कात्यायन नमस्कृत्य गुरून् श्रीश्रीपतीस्तथा ।
पितरौ भाष्यकर्तॄ स्व पितृभूम्यादिसंज्ञकान् ॥
कात्यायनप्रणीतेऽस्मिन् सूत्रे यज्ञप्रकाशके ।
प्रजापतेस्तनूजोऽह कुर्वे व्याख्यामिमा स्फुटाम् ॥
जयन्ति ते गुरोर्वन्द्या श्रीपते पादपांशव ।
तेषा प्रसादादज्ञोऽपि चापल कर्त्तुमुद्यत ॥
आलोच्य सूत्रभाष्यादि क्रियते सग्रहो यत ।
स्वकल्पितत्वशङ्कात्र न कार्य्या विबुधैरत ॥

Colophons —

I इति कात्यायनसूत्रव्याख्याने सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्री-श्रीप्रजापतिसुतमहायाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृते प्रथमाध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६७७ वर्षे फाल्गुनशुद्ध ४ दिने भट्टरामचन्द्रलिखितम्

II ॰द्वितीयोऽध्याय॰ समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६७७ वर्षे चैत्रसुदि ४ दिने प॰ रामचन्द्रलिखितम

Then in a different hand —

पाठकवामनभट्टस्य

On the reverse of the last leaf —

पाठकवामनस्य २ ।

III इति श्रीत्रिरमिचित्सम्राट्॰ तृतीयोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६७७ वर्षे ।

V ॰पञ्चमोऽध्याय॰ समाप्त॰ ।

Post Colophon —

शुभ भवतु ॥ श्रीराम ॥ सवत् १६७७ वर्षे २ आषाढ वदि ४ दिने लिखित श्रीरामचन्द्र अड्डोह श्रीपाटनग्रामे ।

Then in a different hand —

पाठकवामनभट्टस्य ।

VI इति श्रीसम्राट्[illegible]विनिरर्मि पत्रिंशत्क्रतुज्ञन्मच्छायाज्ञिक- श्रीप्रजापति॰ षष्ठोऽध्याय॰ समाप्त॰ ।

Then again in a different hand —

पाठकवामनभट्टस्य ।

929.

1183 *The Same*

Substance, country-made paper 12×5¼ inches Folia, 129 Lines, 13 on a page Extent in Ślokas, 4500 Character, Nāgara Appearance, old

The first 58 leaves contain the commentary of Yājñika-deva on the 7th chapter

इति श्रीचिरश्मिचित्सम्राट्स्थपतिचिप्रकुशृङ्गन्म(?)हायाज्ञिक-श्रीश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने सप्तमोऽध्याय समाप्त ॥

Then follow 19 leaves containing a commentary possibly by the same author, on a portion of the ninth chapter, commencing from the sūttra 267

Fifty-two leaves from 128 to 179 contain the commentary of Devadatta or Devayājñika on the 9th chapter, which is complete

इति श्रीसम्राट्स्थपतिचिरश्मिचिन्महायाज्ञिक श्रीप्रजापतिसुतेन देवदत्तेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने नवमोऽध्याय ॥

930

6514 *The Same*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 7 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured

It contains the comm on adhy XI only

Colophon —

इति श्रीचिरश्मिचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापति-सुतेन ऋतुकृन्महायाज्ञिकश्रीश्रीदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्या[ख्या]न एकादशोऽध्याय । समाप्तोऽय पूर्व्वभाग ।

931

6515 *The Same*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 27 Lines, 12 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

It contains the comm on adhy XII only

Beg —श्रीगणेशाय नम ।

ज्योतिष्टोम उक्त इदानी श्रुतिमन्त्रपाठक्रमप्राप्तो द्वादशाहो-ऽभिधीयते ।

932

6513 *The Same*

Substance, country made paper 15×7 inches Folia, 10 Lines, 19 on a page Character, Nāgara Date Samvat 1711 Appearance, old and dis coloured

It contains the comm on adhy XIV only

Colophon —

इति श्रीचिरमिचित्सम्राट्स्थपतिचिश्रुत्क्रतुकृन्महायाज्ञिक-श्रीप्रजापतिसुतमहायाज्ञिकश्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने चतुर्दशोऽध्याय समाप्त ।

समाप्तो वाजपेय ।

Post Colophon —श्रीरामाय नम ।

रुद्रसागरभूमिते समे तिष्ये सिते मासि हरेर्दिने रवौ । वाज-पेय + तदेवभाष्यके याज्ञिकौ द्विजवरौ बुधोत्तमौ रामकृष्णकमला-करनाम्नौ लेखन प्रकुरुता मुदे सता ।

So the MS is written in two different hands and the date suggests that the copyists of the MS were the mem bers of the Bhatta family of Benares

933.

6512 *The Same*

Substance country-made paper 9×4¼ inches Folia 64 Lines 11 on a page Character Nagari of the early nineteenth century Appearance fresh

It contains the comm on adhy XV only

Colophon —

इति श्रीचिरमिचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकश्रीदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने पञ्चदशोऽध्याय समाप्त शुभमस्तु ।

934.

1406 **कात्यायनश्रौतसूत्रभाष्यम् ।** *Kātyāyana Śrauta Sūtra Bhāṣya*

By Ananta Deva

Substance country made paper 11¼×6 inches Lines 11 on a page Character Nāgara Appearance oldish

The adhyāyas are each separately paged

Adhyā II, 128, III, 82, IV, 61 (सवत् १७०६ वर्षे श्रावणमासे सिते पक्षे त्रयोदश्या तिथौ लिखित गङ्गाजी श्रीविश्वेश्वरसन्निधौ कात्यायनसूत्र अध्यो एकतोदीवसे समाप्त कीद्धो), V, 88 (सवत् १७०६ वर्षे भाद्र वा सुदि पञ्चमी ५ रविवार ग्रथ समाप्त। यादृश पुस्तक, etc, etc, कल्याणमस्तु। ग्रथना श्लोकनी सख्या २३००), VI, 72 (शिवमस्तु, etc, etc, ग्रथनी सख्या ए अध्याये १८००), VII, 48 (शुभ भवतु, etc, etc, ग्रथनी सख्या २०३०), VIII, 54 (ग्रथनी सख्या १३७०), IX, 43 (ग्रथसख्या १३००)

For a manuscript containing 24 chapters from the beginning see Ulwar 125, Extr 36, and for another manuscript with the first four chapters see I O Catal 320—21

The commentator Ananta, though engaged in writing the extensive Bhāṣya, performed eleven Vājapeya sacrifices, first lighted three then five fires, because some of his colophons describe him as Triragnicit and some as Pañcāgnicit He performed also 81 Somayāgas From an obscure passage, his father's name seems to have been Vācaspati. The passage runs —

"सम्राजा वप्रजो यस्य वाचस्पतिरिवार्थवित् वाचस्पतिरुपादनं"

Some of the parts of the manuscript belonged to Ranchoda Dīkṣita and some to his three sons, Bhavānī Śankara, Deva Śankara and Śiva Śankara

935.

6107 **कात्यायनसूत्रभाष्य ।** *Kātyāyana sūttra Bhāsya*

Substance country made paper 10¼×5 inches Folia, 301, of which the leaves marked 278—283 and 28›, 286 288 and 289 are missing Lines, 10—13 on a page Extent in ślokas 7800 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end breaking off abruptly in the 10th chapter

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

प्रणतसुरासुरभासुरकिरीटकोटिप्रमृष्टचरणाय ।
गजवदनाय नमस्ते सिद्धे सदनाय विघ्नकदनाय ॥
यस्य लीलावशेनेद जन्म-स्थितिलय व्रजेत् ।
आनन्दैकरस वन्दे तमुमासहित शिवम् ॥
ऊर्ज्जितानन्दगहना सर्व्वदेवस्वरूपिणीम् ।
परा वाग्रूपिणी वन्दे महानीलसरस्वतीम् ॥
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलित येन तस्मै श्रीगुरवे नम ॥
भाष्याणि सम्यगालोच्य विचार्य्य च पुन पुन ।
क्रियते बालबोधार्थं सूत्रभाष्यमतिस्फुटम् ॥

अथातोऽधिकार । वक्ष्यत इति सूत्रशेष ।

36B, इति कात्यायनसूत्रभाष्ये प्रथमोऽध्याय समाप्त, 61A, ०द्वितीयोऽध्याय समाप्त, 78B, इति कात्यायनश्रौतभाष्ये तृतीयोऽध्याय समाप्त, 127B, ०चतुर्थोऽध्याय समाप्त, 164A, इति ०पञ्चमोऽध्याय, 191B, ०षष्ठोऽध्याय, 216B, ०सप्तमोऽध्याय समाप्त, 243B, ०अष्टमोऽध्याय समाप्त, 277B, कात्यायनसूत्रव्याख्याने नवमोऽध्याय ।

Ch X ends abruptly

936

3226

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 8 Lines, 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, dilapidated and mouse eaten

A fragment of a commentary on Kātyāyana Śrauta sūttra

It begins —

उक्ता परिभाषा। इदानीं श्रुतिक्रम मन्त्रक्रम चानुसरन्नाचार्य्य प्रथम पौर्णमासेष्टिमुपदिदिक्षुस्तस्या उपक्रमकालमाह पूर्व्वां पौर्णमासीमुत्तरां वोपवसेदिति (Katy II, 1) द्वे पौर्णमास्यौ पूर्व्वा उत्तरा च तत्र पञ्चदशी पूर्व्वा प्रतिपदुत्तरा कुत एषा ह संवत्सरस्य प्रथमा रात्रिर्यत् फाल्गुनी पौर्णमासी योत्तरैषोत्तमा या पूर्व्वेति श्रवणादित्यादि।

937

2329 चातुर्म्मास्यानि (कातीय)। *Cāturmāsya-Sutras from Kātyāyana*

With a Commentary (anonymous)

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 29, of which the 20th and the 21st leaves are missing Lines 12 on a page Extent in ślokas, 750 Character Nāgara of the sixteenth century Appearance, discoloured Incomplete

It begins —

अथ चातुर्म्मास्यान्यभिधीयन्ते।

Text —चातुर्म्मास्यप्रयोग' फाल्गुन्या।

Commentary —

प्रारभ्यत इति शेष। अत्र चातुर्म्मास्यप्रयोग उत चातुर्म्मास्यानामिति। तत्र न चातुर्म्मास्येति चातुर्म्मास्यानीति प्रयोगैकत्वात्। नित्येषु त एतान् यज्ञक्रतूनुक्ते निरग्निहोत्र दर्शपूर्णमासौ चातुर्म्मास्यानीति। तथाच प्रवर्ग्ये चातुर्म्मास्यानि वै प्रवर्ग्य इति। तस्यैकप्रयोगस्यावयवाना प्रत्येक चातुर्म्मास्यत्व। चतुर्षु मासेषु भव चातुर्म्मास्यमिति व्युत्पत्ति।

It ends —

Text पान्था कृत्वा दक्षिणामुखमुकमादाय चतुष्पथे पलाशपत्रमध्यमेन होम ॥

Commentary —

कर्त्तव्य इति शेष । तानेकस्या ।

here ends the MS abruptly

This portion of the sūttras is divided into nine kandikas The MS ends abruptly in the midde of the 6th sūtra of the tenth kandikā

In the printed Chaukhamba edition the sūtras are not divided into kandikās The present MS covers 262 sūtras of the 5th chapter

The name of the commentator is nowhere found He does not cite any authorities by name, he cites them as 'इत्येके' 'इत्यपरे'। He is always brief and to the point

938

6139 यूपलक्षणपरिशिष्टम् । *Yūpalakṣana-Pariśiṣta*

Substance, country-made paper 11 × 5½ inches Folium, one Lines, 25 in all Character, Nāgara Extent in ślokas, 25 Date, Saṃvat 1941 Appearance new Complete

The first of the eighteen pariśiṣtas of Kātyāyana

Colophon —

इति श्रीयूपलक्षणं नाम परिशिष्टम् ।

Post Colophon —

बालमुकुन्दस्येद स १९४१ ।

See Oxf p 386, 510A

939

6140 छागलक्षणपरिशिष्टम् । *Chāgalakṣana-Pariśiṣta*

Substance, country made paper 11 × 5½ inches Folium, one Lines, 15 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1941 Appearance, fresh

There are altogether thirteen verses in the anustup metre

This is the second parisista of Kātyāyana

Colophon —

इति कात्यायनोक्त छागलक्षण द्वितीय परिशिष्टम्

Post Colophon Statement —

स १८४१ फा० क्व ४ भौ ।

See W p 62 and Oxf p 386, 510B

Beg — अथात सप्रवक्ष्यामि छागाना लक्षण शुभम् ।
अशुभ चैव वर्ज्याना तत्प्रवक्ष्याम्यत परम् ॥

940

928 **प्रतिज्ञासूत्रम् ।** *Pratijña Suttra*

For the manuscript see L 1799 This is the third parisista of Kātyāyana See W p 54, 62 and Oxf p 386, 510C

941

6141 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 2 Lines, 13 in all Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति प्रतिज्ञासूत्र परिशिष्टसूत्र ।

942.

6164 *The Same*

Substance, country-made paper 13×6 inches Written lengthwise on both sides Folium, one Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured

Pratijñāsuttraparisista is preceded by Prasavotthāna, P XVII of Kātyāyana, complete in 14 lines, with the colophon इति प्रसवविधि ।

There are two different versions of the third parisista

of Kātyāyana—one is contained in No 6141, agreeing with L 1799, and this is the second, agreeing with the Pratijñā sūttra as described in Oxf 386B

Colophon —

इति प्रतिज्ञानाम तृतीय परिशिष्ट समाप्त शुभम् ।

943

6169

One leaf, with nineteen lines on both sides, contains —

(1) प्रतिज्ञासूत्रपरिशिष्ट । This agrees with L 1799 It ends in 1B

1B इति प्रतिज्ञासूत्र परिशिष्टसञ्ज्ञकम्

II अथाचमनसूत्रम् ।

This is what is called Smārtācamana—the third work in Catal No 1003 (Ksepaka sūttra)

Col —इत्याचमनसूत्रम् ।

III The third consists of two lines and a half ending with the colophon —

इति माध्यन्दिनीयप्रतिबन्धश्लोकः ।

It is a śloka of the Śārdūlavikrīdita metre, describing the Mādhyandiniśākhā in a poetical language

सन्मूलो यजुराख्यवेदविटपी जीयात् स माध्यन्दिनी
शाखा चन्द्रयुगेन्दुकाख्यसहिता यत्रास्ति सा सहिता ।
यत्राम्नाम्बिलता विभाति शरशैलाङ्केन्दुभिर्म्रगदलै
यस्य दीक्षुनभोऽङ्कवर्णमधुपै स्वाम्रार्कै+गुञ्जिते ॥

944.

6064 **प्रतिज्ञासूत्रम् ।** *The same (Pratijñasūttra)*

With the Bhāsya of Ananta Yājñika

Substance, country made paper 11¼ × 5½ inches Folia 8 Lines 14 on a page Extent in slokas 272 Character, Nāgara Date, Samvat 1887 Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीअनन्तयाज्ञिकविरचिते प्रतिज्ञासूत्रभाष्ये तृतीया कण्डिका । समाप्त चैतत् प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् ।

Post Colophon —

सवत् १८८७ आषाढे शुक्ले अष्टम्या चैतत् समाप्त । शिवम् ।

For the Bhāsya, See L 2578

945

6159 *The same Bhāsya (with the Text)*

Substance, country made paper 11×5½ inches Folia, 8 In Tripātha form Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, dis coloured and repaired Complete

Last Colophon —

इति श्रीअनन्तयाज्ञिकविरचिते प्रतिज्ञासूत्रभाष्ये तृतीय-कण्डिका समाप्ता ।

946.

9962B *The same Bhāsya (with the Text)*

It begins from leaf 7A, line 4, going to the end of the manuscript in leaf 26 The extent in ślokas, 250 Character, Nāgara Date, Sam 1910

The Post Col Statement —

सवत् १९१० मिती पौषकृष्णावदी ९ मन्दवासरेण लिखित रामकृष्णब्राह्मणेन ॥ पाठकस्य शुभ भवतु ॥ ० ॥

947

1988 **चरणव्यूहः ।** *Carana Vyūha*

Being an account of the various Vedic schools

Substance, country-made paper 11½×4 inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 88 Character, Nāgara Date, Samvat 1872 Appearance fresh Complete

Often noticed and printed It is the 5th pariśista of the Mādhyandina Śākhā of the White Yajurveda For the Anuvāka see Catal 858—90

An interesting work, being a graphic account of the different Vedic schools

Colophon —

इति चरणव्यूहे चतुर्थ खण्ड । इति चरणव्यूह ।

Post Col —

इति १८७२ वर्षाब्दे ज्येष्ठ-कृष्ण-एकादश्यां काश्यां शनौ दिवा ब्रह्मोपनामगोविन्दो व्यलिखत् परमार्थत ।

It begins as in W p 63

Leaf 8B नम शौनकाय नम शौनकाय नम परमऋषिभ्य नम परमऋषिभ्य ।

Then commences a Phalasruti, at the end of which इत्याह भगवान् व्यास ।

After which there is a panegyric of Vyāsa in one verse

948

2648 *The Same*

Substance, country made paper 7½×4 inches Folia 9 Lines, 7 to 9 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete Handwriting very bad

The work is called in this MS चर्णव्यू

Post Col —

चरणव्यूह लिखित समाप्तम् । विश्वेश्वराय नम ॥ राम ॥ यादृश नमस्ते श्वराय ॥ मथ्या गोस्थाने लिखितम् ।

949

6143 *The Same*

Substance country made paper 8×4½ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

See W. p. 63

End —य इद चरणव्यूह पठेत् पर्व्वसु पर्व्वसु ।

शुचिर्विधूतपाप्मा च ब्रह्मभूयाय कल्पते ।

ब्रह्मभूयाय कल्पत इत्याह भगवान् कात्यायन ॥ ५ ॥

Colophon —

इति कात्यायनोक्तचरणव्यूह समाप्त ॥

श्रीभवानीशङ्करार्पणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीसदाशिवार्पणमस्तु ।

लेखकपाठकयो शुभ भवतु ॥

950.

1989 **चरणव्यूहभाष्य ।** *Caranavyūha-Bhāsya*

By Mahidāsa

Substance, country made paper 11½×4 inches Folia 19 Lines 9 on a page Extent in slokas 600 Character Nāgara Date Sam 1843 Appearance, fresh Complete

Col —इति चरणव्यूहभाष्ये चतुर्थ खण्ड ।

चिदशाङ्कधरामिते गतेऽब्दे

मधुमासे दशमीतिथौ सुधांशौ ।

महिदासबुध परोपकृत्यै

चरणव्यूहमिद व्यवारि काश्याम् ॥

That is, the date of the work is Samvat 1633

विद्वद्भि प्रार्थितेनेय महिदासद्विजन्मना ।

चरणव्यूहवृत्ति(त्त)स्त्व विहिता यत्नतो मया ॥ (विहितोऽमया कृता)

In a different hand —

सवत् १८४३ शके १७०१ गताब्दे श्रीवाराणस्या दुण्ढविनायकसन्निधौ ब्रह्मो-पनाम्ना खण्डभट्टात्मजगोविन्देन आवणकृष्णपञ्चम्या लिखापितम् ।

For a description of the work see L 2460, where in spite of Mahidāsa's name given in the last verse, Rājendralāla declares the comm. to be anonymous

For details see below

951.

9350 *The Same*

Sub-tance, country-made papei 9×4 inches Folia, 4 Lines 10 in a pag. Extent in slokas 84 Chaiactei Nāgara Date Sam 1744 Ap pearance tolerable Complete

Beginning —

श्रीराम सत्य चरणव्यूह लिख्यते ।

अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्याम । तत्र निरुक्त चातुर्विद्य (?) चतुरो वेदा विज्ञानानि भवन्ति ॥ ऋग्वेदो यजुर्वेद सामवेदोऽथर्व्ववेदश्चेति तत्र ऋग्वेदस्याष्टौ स्थानानि भवन्ति चर्चा श्रावकश्चर्चक श्रवणीयपार क्रमपार क्रमचट क्रमजट क्रमदण्डश्चेति चतुस्पारणमेतेषा शाखा पञ्चविधा भवति शाकला वाष्कला आश्वलायना शांखायना माण्डूकायनाश्चेति तेषामध्ययनमध्यायाश्चतु षष्टिमंडलानि दशैवतु ॥

End —य इद चरणव्यूह पठेत् स पक्तिपावन ।

तारयेत् प्रभ्रतीन् पुत्रान् पुरुष सप्तसप्तति (?) ॥ ३ ॥

य इद चरणव्यूह पठेत् पर्व्वसु पर्व्वसु ।

विधूतपाप्मा स स्वर्गौ ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥ ४ ॥

राम ।

The concluding verse, giving the commentator's name as Mahīdāsa is omitted in the present MS For further details see below.

Colophon —

इति चतु साधारण चरणव्यूहशाखीय समाप्तम् । शुभ भवतु ।

Post Col —

रामेति द्वि'त्तरो मन्त्रो यत्र कोटिशताधिक' ।

न रामादधिक॰ कश्चित् पावन' पृथिवीतले ॥ १ ॥

शरण रघुनाथो मे शरण जनकात्मजा ।

शरण तावभौ भूयो भूयश्च शरण मम ॥ २ ॥

श्रीसामुद्री जयति नितरा ॥ श्री ॥

जोसी भगतीदास आत्मपठनार्थं तथा पुत्रपौत्रपठनार्थम् ॥

सम्वत् १७४४ । वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे पञ्चमीया भौमवासरे लिखित छिरजी । शुभमस्तु ॥ श्री ॥

952.

2557 *The Same*

Substance, foolscap paper 8⅜×7 inches Pages 30 Lines 17 on a page Extent in ślokas, 600 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The concluding verse is omitted in the present MS

It quotes Kamalākara (1612) in p. 27 and makes obeisance to Vālakrsna and Mahādeva in p 2 and in p. 29 respectively

In page 31

प्राच्य उदीच्य नैर्ऋत्यस्तत्र वाजसनेयानाम् पञ्चदशभेदा भवन्ति । इतरदेशेषु वेदशाखयोर्विभाग उच्यते तच्च मह्वार्णवे ।

पृथिव्या मध्ये शाखा च नर्म्मदा परिकीर्त्तिता ।
दक्षिणोत्तरयोर्भागे शाखावेदश्च उच्यते ॥ १ ॥
नर्म्मदादक्षिणे भागे आपस्तम्बाश्वलायनी ।
राणायनी पिप्पला च यज्ञकन्याविभागिन· ॥ २ ॥
माध्यदिनी शाखायनी कौथमी शौनकी तथा ।
नर्म्मदोत्तरभागे च यज्ञकन्याविभागिन ॥ ३ ॥
तुङ्गा कृष्णा तथा गोदा सह्याद्रिशिखरावधि ।
आन्ध्रदेशपर्यन्त बह्वृचश्चाश्वलायनी ॥ ४ ॥
उत्तरे गुर्ज्जरे देशे वेदो बह्वृचकीर्त्तित ।
कौषीतकीब्राह्मण च शाखा शाखायनी स्थिता ॥ ५ ॥
आन्ध्रादिदक्षिणाग्नेयी गोदासागर+वधि ।
यजुर्वेदस्तु तैत्तिर्यो आपस्तम्बी प्रतिष्ठिता ॥ ६ ॥
सह्याद्रिपर्व्वतारम्भा दिशा नैर्ऋत्यसागरात् ।
हिरण्यकेशीशाखा च परशुरामस्य सन्निधौ ॥ ७ ॥

मयूरपर्व्वताच्चैव यावद् गुर्ज्जरदेशत ।
व्यासवायव्यदेशात्तु मैत्रायणी प्रतिष्ठिता ॥ ८ ॥
अङ्गवङ्गकलिङ्गाश्च कानीनो गुर्जरस्तथा ।
वाजसनीयशाखा च माध्यदिनी प्रतिष्ठिता ॥ ९ ॥
ऋषिणा याज्ञवल्क्येन सर्व्वदेशेषु विस्तृता ।
वाजसनीयवेदस्य प्रथमा काण्वसञ्ज्ञका ॥ इति ॥ १० ॥

953

6179. चरणव्यूहव्याख्या । *Caranavyūha vyākhyā called Padyārth*

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia, 5 Lines, 17 on a page Extent in ślokas, 300 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance old, discoloured and repaired Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
नमो वेतण्डतुण्डाय शशिखण्डाङ्कधारिणे ।
हारिणे सर्व्वविघ्नाना पार्व्वतीप्रियसूनवे ॥
श्रीन्दसिह गणेशान गिरि गुरुपदाम्बुजम् ।
शोभन चरणव्यूह व्याकरिष्ये यथामति ॥

चरणव्यूहाख्य परिशिष्ट चिकीर्षु प्रतिजानीते अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्याम — अथ शब्दो मङ्गलार्थ — यतोऽन्यानि परिशिष्टानि — अतो वेदविभागज्ञानाय शाखाविभागज्ञानाय च चरणव्यूह व्याख्यास्याम कथयिष्याम । तत्र चतुर्व्वेद चत्वारि वेदानि ज्ञातानि भवन्ति—चतुर्णा वेदाना समाहार चातुर्व्वेद्य तन्निरुक्त निश्चित तत्तु प्रसिद्धमित्यर्थ । स्वयमेव चातुर्वेद्यशब्द व्याचष्टे । चत्वारो वेदाश्चातुर्वेद्यशब्देन विज्ञाता भवन्ति— चत्वारो वेदाश्चातुर्वेद्यशब्देन उच्यते इत्यर्थ — के ते चत्वारस्तत्राह— ऋग्वेदो यजुर्व्वेद सामवेदोऽथर्ववेदश्चेति । आदौ वेदप्रशसा तत्र मनु —

The commentary is very useful and quotes a large number of authorities, the latest of which is Vīramittrodaya (1B)

2B तत्र ऋग्वेदस्य विभागमाह ।

2B भविष्यपुराणे,—

शाकलाबास्कला शाखा तथा शाखायनीति च ।
पैलशिष्यप्रशिष्याश्च नैमिषारण्यवासिन ॥
वेदव्यासस्तु भगवान् शिष्यानध्यापयेद् गुरु ।
पृथिव्या मध्यभागे तु सुमेरुस्तथा मेरुमध्यात् पूर्व्वदिग्भागे जम्बुद्वीप तन्मध्यभागे नर्म्मदानदी । तथा,—
अन्येभ्यश्च प्रशिष्येभ्य शाखाश्वालायनीति च ।
नर्म्मदादक्षिणभागे चाध्येतृभ्यो ददौ गुरु ॥
अध्वरोद्गातृहोतृणा सन्ति सूत्राण्यनेकश ।
तत्रापि योनिसम्बन्ध सूत्रे ज्ञातिकुलोचित ॥
ऋग्यजु सामवेदानामथर्व्वाङ्गिरसस्य च ।
विवाहयज्ञसम्बन्ध सर्व्वेषा च परस्परम् ॥

3A, अथ यजुर्व्वेदस्य भागमाह, 4A, सामवेदविभागमाह, 4B, अथर्व्ववेदविभागमाह ।

954

9702 **चरणव्यूहभाष्यम् ।** *Carana-Vyūha-Bhasya.*

Substance, country made paper 12½ × 5 inches Folia, 17 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, Nāgara Date, Sam 1866 Appearance, tolerable Incorrect

This is an anonymous commentary on Carana vyūha, different from that noticed by Dr Rājendralāla Mittra under No 2460

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।
अथ चरणव्यूहभाष्य लिख्यते ।
अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्याम इत्यादि पारायणमुच्यत इत्यन्त वर्गा सञ्ज्ञानसूक्तस्य चत्वारश्चात्र मीलिता ।

एव पारायणो प्रोक्ता ऋचा सख्येन (?) न्यूनत ॥
ॐ मित्येकाक्षर ब्रह्म नादविन्दुकलात्मकम् ।
त्रिदेवात्मत्रिमात्रे च स्फुट विष्णुसनातनम् ॥
त सर्व्वज्ञ जगत्सेतु परमात्मानमीश्वरम् ।
वन्दे नारायण देव निरवद्य निरञ्जनम् ॥
कृष्णद्वैपायन वन्दे गुरु वेदमहानिधिम् ।
येन चरणव्यूहेषु शाखावेदमितन्नतम् (?) ॥
तच्छिष्य शौनकगुरु वेदज्ञ लोकविश्रुतम् ।
नत्वा तु शाकलाचार्य्य तथैव चाश्वलायनम् ॥
एव परम्पराप्राप्त बालकृष्ण पर गुरुम् ।
यस्य प्रसादाद् व्याख्यामि चरणव्यूहसञ्ज्ञक ॥

अथात चरणव्यू॰ स्याम अथ शब्दो मङ्गलप्रस्तावे वा अथशब्द पूर्व्वमेव मङ्गलार्थे इत्यर्थ' अत हेत्वर्थे चरणव्यूह वेदपारायण-चतुर्विभागात् चरणोच्यते तस्य व्यूहो समुदाय चतुर्वेदाना समुदायो व्याख्यास्याम इत्यर्थ । इत्यादि ।

End.—जन्मजन्मनि वेदपारो भवति जन्मजन्मनि वेद+रो भवति अप्रहितो प्रहितो भवति अव्रतो व्रती (घातो) भवति अब्रह्मचारी ब्रह्मचारी भवति जातिस्मरो जायते। नम शौनकाय नम' परमऋषिभ्यो नम' परमऋषिभ्य' ।

य इद चरणव्यूह पर्व्वसु श्रावयेद्द्विज ।
धौतपाप्मा शुचिर्विप्रो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥ १ ॥
य ईद चरणव्यूह श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
+ + + + + + + + + + + + + + ॥ २ ॥
य इद चरणव्यूह गुर्व्विण्य शृणवते स्त्रियम् (?) ।
पुमास जनयेत् पुत्र सर्व्वज्ञ वेदपारगम् ॥ ३ ॥
योऽधीते चरणव्यूह' (?) स विप्र पङ्क्तिपावन ।
तारयत्यखिलान् पूर्व्वान् पुरुषान् सप्त सप्त च ॥ ४ ॥
यो नामानि पुराणेदात् अमृतत्वञ्च गच्छति ।

लोकतात महाशान्तमम्तत्वञ्च गच्छत्यो ॥ नमो नम इत्याह भगवान् व्यास पाराशर्यो व्यास पाराशर्यो नम परमऋषिभ्यो नम परमऋषिभ्य ।

वेदशास्त्रपरिनिश्चितशुद्धबुद्धि

+ + + + + + + + + + + कवीन्द्रम् ।

हृष्यात्विष कनकपिङ्गजटाकलाप

व्यास नमामि शिरसा तिलक मुनीनाम् ॥

Colophon —

इति चरणव्यूहचतुर्थखण्ड समाप्त । . ...

इति चरणव्यूरविवरण सवत् १८६६ ।

955

6144

The sixth parisista of Kātyāyana.

Substance, country-made paper 9×4¼ inches Folia, 7 Lines, 5 10 on a page Extent in ślokās, 125 Character modern Nāgara Date, Samvat 1817 Appearance, fresh Complete

. See W p 62.

5B, नवकण्डिका समाप्तमिति ।

Then begins Trikandikā sūttra —

अथातो नित्यस्नानम्, नद्यादौ मृद्गोमयकुशतिलसुमनस आहृत्योदकान्त गत्वा शुचौ देशे सस्थाप्य प्रक्षाल्य पाणिपाद कुशोपग्रहो बद्धशिखियज्ञोपवीत्याचम्य तोयमामन्त्र

., etc

This belongs to the Ksepaka class See my report for 1901—1902 to 1905—1906, pp 2, 3

7B, (Last colophon) इति नवकण्डिकात्रिकण्डिकासूत्र समाप्त ।

Post Colophon Statement —

लिखित जानि श्री ५ देयाचदजिसुत छवीलारामाभ्यात अमु-तरा मलिखितमिदम् ॥

सवत् १८९७ ना वर्षे मौती गुजरति चैत्र शुदि १ भौमे ॥

श्रीरस्तु ॥

956

6558 [illegible]व्याख्यान ।

Being a commentary on Katyāyana's Srāddha Sūtra, by Karkopādhyāya

Substance country made paper 9¼ × 4½ inches Folia, 12 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 350 Character Nāgara Date, 1651 Saka (?) Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति कर्कोपाध्यायकृत निगदव्याख्यान समाप्तम् ।

Post Colophon —

क्षितिवाणरसेंदौ च मघाष्टम्या सिते निशि ॥ (?)

It begins —

श्रीकात्यायनाचार्य्याय नम । परमात्मने ।

कात्यायनमुनिप्रोक्त श्राद्धसूत्रविनिर्णयम् ।

कर्त्तु कर्क्क समाक्रम्य नत्वा सर्व्वज्ञमच्युतम् ॥

श्रौतकर्म्मानन्तर स्मार्त्तान्यावसथ्यादीन्यनुविहितानि । तत्र श्राद्धमनुक्तम् । तद्वक्तव्यमित्यत आह भगवान् कात्यायन ।

अपरपक्षे श्राद्ध कुर्व्वीत ।

.957

1224 *The Same*

Substance country made paper 10½ × 4½ inches Folia, 9 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date Sam 1745 Appearance old Generally correct

See Bik Nos. 353 and 1014

958.

5957 **श्राद्धसूत्रभाष्यम् ।** *Srāddha sūtra Bhāsya*

By Chānga Bhatta

Substance, foolscap paper 10×5 inches Folia 4 to 28 Lines 11 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh Incomplete both ends

The first and the last colophons in the incomplete manuscript

9A, इति छाङ्गभट्टकृतौ श्राद्धसूत्रभाष्ये प्रथमकण्डिका समाप्ता ।

28B, इति छाङ्गभट्टकृते श्राद्धसूत्रभाष्ये अष्टमकण्डिका समाप्ता ।

Of the 9th kandikā, there are only five lines

959.

1043 **नवकण्डिकाश्राद्धसूत्रभाष्यम् ।** *Navakandikā Srāddhasūtra Bhásya*

Substance, country made paper 12×5¼ inches Folia 24 Lines, 18 on a page Extent in slokas, 1060 Character Nāgara Date Saka 1471 Appearance, very old Complete

It is a detailed and scholarly exposition of the Kātyāyana's Sūtras on Srāddha ceremonies, known as "Navakandikā Srāddha Sūtra" which forms the sixth parisista of Kātyāyana Kātyāyana's Sūtras on Pārvana Srāddha is also known as 'Srāddha Kalpa Sūtra.' The commentator's name is not mentioned.

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

ब्रह्मधर्म्मप्रकाशार्थी यस्यामी वेदराशय ।

षड्भिरङ्गैर्युता श्वासा ब्रह्म तच्छ्रेयसेऽस्तु न ॥ १ ॥

गजाननाद्यादिविसर्गकाले
स्तोत्र विधात्रा विहित निशम्य ।
इष्टार्थात् प्रवृत्तानि शुभावहानि
निघ्नन्तु विघ्न मम दुष्टितानि ॥ २ ॥
कात्यायनेन मुनिना यदगादि मन्त्रार्थवत् ।
श्राद्धसूत्रमतिस्पष्टं विवृणोमि पदैरहम् ॥

तस्य तावदिदमादिसूत्रम् । 'अपरपक्षे श्राद्ध कुर्वीत' । अपर-पक्षशब्द कृष्णपक्षपर्याय । पक्षौ पूर्व्वापरौ शुक्लकृष्णावित्यभिधान-दर्शनात् ।

It ends —

+ + यथा वृश्चिकशुक्लपक्षे नवान्न प्राश्नाति ।

Col —इति नवकण्डिकासूत्रश्राद्धविधिभाष्यम् ।

Post Col —स्वस्ति श्रीशके १४७१ सौम्यसवत्सरे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे सप्तम्या तिथौ गुरुदिने गोदावरीतीरे इद पुस्तक लिखितम् । शुभ भवतु ।

960

6122 *The same with the Text*

Substance, country made paper $11\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 40 Lines 13 14 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

31B श्राद्धप्रकाशसञ्ज्ञेऽस्मिन् भाष्ये कात्यायनस्य तु ।
विवेचितमिद श्राद्धमेकोद्दिष्टमशेषत ॥

अथ सपिण्डीकरणम् ।

The original of the MS being defective, it has been left incomplete at the end

It quotes Kalpataru in fol 40, while this is quoted in Nirnayasindhu See Aufrecht's Cat Cat I

961.

6121 **श्राद्धकाशिका ।** *Srāddha-Kāsikā*

By Krsna Misra, son of Visnu Misra, son of Anirudha, son of Nityānanda

Substance, country made paper 9½ × 4¼ inches Folia, 54 Lines 11 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Incomplete at the end

For the beginning of the commentary see L No 1738

It is not a 'dissertation on the rite of Srāddha according to the Rules of Kātāyana' as stated by Rājendralāla, but is, clearly, a commentary on the Srāddhasūttra, the sixth parisista of Kātyāyana The other commentaries, mentioned by Krsna Misra, are those by Karka and Halāyudha

कर्कोऽव्याख्यदिद गभीरवचनै सूत्र यतोऽस्मादभूद्
दुर्व्वोधञ्च ततो हलायुध इति व्याख्यत् (व्याख्य) तथाप्यस्फुटम्
भूयोऽपि प्रतिषेधकारिवचनै स्मार्त्तैर्मया काशिका
सूत्रस्योपरिसग्रयौघतिमिरध्वसाय त तन्यते ॥

Aufrecht says that Krsna Misra was quoted by Nirnaya Sindhu and Srāddha-Mayūkha

962.

6210 *The Same*

Substance country made paper 12 × 5 inches Folia, 10 Lines, 44 on a page Extent in slokas, 660 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

Written lengthwise, most clumsily from one end of the first side of the leaf and from the other end of the other side

It begins with the first Sūttra of Kātyāyana अपरपक्षे श्राद्ध कुर्व्वीत् ।

End —अन्यत् प्रपञ्चितमस्माभिर्हलकाशिकाया ।

Colophon —

इत्यावसथिकश्रीमदतिसुखात्मजश्रीविष्णुमिश्रतनुजन्मन. कृष्ण-मिश्रस्य कृतौ श्राद्धकाण्डिकाया सूत्रवृत्तौ काम्यश्राद्धप्रकरण समाप्तम् ।

समाप्तेय श्राद्धकाण्डिकामूलवृत्तिरिति ॥

Then after 8 lines we have :—

स्मृतेरनेकविषयादनतत्वाच्च सर्व्वथा ।
तत्त्व ज्ञातुमशक्य तदल चानल्पजल्पनै ॥
स्वबुद्धिकल्पित नेह वचन लिखित मया ।
दृष्ट श्रुत मूलवाक्य समूल+रदूषणम् ॥
दृष्ट यत् स्वल्पदौर्बेषु निबन्धेषु च यद्धृतम् ।
श्रुत स्मृत्यविरुद्ध यत् पठन्ति च सदा घृतम् ॥
प्रमाणमप्रमाण वा सर्व्वज्ञ कर्त्तुमर्हति ।
दृष्टे श्रुते च विश्वासो (?) तादृशे कर्त्तुमिष्यते ॥
कर्त्ता चेन्न चिर तत किमिष्यता दोषो निबन्धे भवेत्
सूरिश्चेदधुनातनैरपि कृते ग्रन्थे कथ नादर ।
इत्थ ये कथयन्त्यनल्पमतयस्तान् प्रत्यवेक्षया (?)
च्चन्ता (?) सत इम निबन्धमखिल कि वाशियन्तामिति ॥

Then we have Krsna Misra's date—Sam 1505

वाणव्योमेषुविध्वङ्के वर्षे कार्त्तिकमासके ।
कृष्णमिश्रो + + ग्रंथ शुक्लपक्षमिम शुभ ॥

Then again the colophon as quoted above

From the statement before the first colophon, quoted above, there appears to be a more exhaustive commentary by Krsna Misra on Kātyāyana's Śrāddhasūttra The larger version seems to have been described by Rājendralala in L No 1738

See above

963

6457 *The same Text with Gadādhara's Commentary*

Substance, country-made paper 11¾×5 inches Folia 47 Lines, 9 on a page Extent in ślokās 950 Character Nāgara Date Samvat 1927 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति चिरम्भिचित्सम्राट्स्थपतिश्रीमद्दायाज्ञिकवामनात्मज-
दौक्षितगदाधरकृते कातीयश्राद्धसूत्रभाष्ये नवमीकण्डिका ।

Post Colophon —

वालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् । रामकृष्ण वासुदेव, etc , etc ,
देवा मा रक्षन्तु माघमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्या गुरुवासरे वाल-
मुकुन्देन लिखित नवकण्डिकाभाष्य समुत्तम चित्रभानुनामसवत्सरे ।
सवत् १९२७ मि० मा० कृ० १३ वृहस्प० राम । श्रीशुभमस्तु ।
इति नवकण्डिकाभाष्य स्वार्थे परार्थे वा भग्नपृष्ठकटिग्रीवा, etc , etc

Beginning —

Comm श्रीगणेशाय नम । श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ।
गृह्यसूत्र नवकण्डिकोपरि गदाधरभाष्य लिख्यते ।
शिवश्च विघ्नहर्त्तार गुरुञ्च वामन तथा ।
अम्बिका शारदा वापि वन्दे विघ्नोपशान्तये ॥
कात्यायनकृते श्राद्धसूत्रव्याख्यापुर सरा ।
प्रयोगपद्धति कुर्व्वे याज्ञवल्क्यादिसम्मता ॥

It ends —

अमावास्यायामनुष्ठितेन श्राद्धेनैककामप्राप्ति —एवममावस्या-
न्तरानुष्ठितेनान्येन श्राद्धेनान्य काम इति ॥

964.

5941 **श्राद्धसूत्रार्थमञ्जरी** *Śraddha Sūtrārthamañjarī*

By Gadādhara, son of Karśvara Daivajña

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 11 Lines, 9 on a page Extent in ślokās, 230 Character, Nāgara Date, Samvat 1937 Appearance, fresh Complete

Post Colophon —

शकाब्द (शाब्द) १६६६ आश्विन कृ० ६ सोमे रोहिणी न०
मध्याह्नवेलाया मुकुन्दज्योतिर्विदा लिखित श्राद्धसग्रह समाप्त ।

It is primarily a comm on Kātyāyana's Navakandikā Srāddha-Sūttra compiled in Saka 1660 Subsequently in Saka 1673, the author wrote Srāddha-Ganapati, a larger work on the same subject, which may be called an enlarged edition of the present work See infra See also I O Catal No 1738

The mañgalācarana and the object of the work

श्रीगणेशाय नम ।
गजानन नमस्कृत्य नमस्कृत्य गुरु तथा ।
पितरौ च ततो नत्वा कुर्व्वेऽह श्राद्धसग्रहम् ॥
आलोक्य धर्म्मशास्त्राणि मन्वादिभि कृतानि च ।
कात्यायनकृत सूत्र भाष्यञ्चैव हलायुधम् ॥
कर्काचार्य्यकृत भाष्य गदाधरकृतं तथा ।
काशिका दीपिका चैव अन्यानि च बहूनि च ॥
सारमेव समुद्धृत्य स्मृतीना वचन यथा ।
सिद्धान्तानि समूलानि विचार्य्य लिख्यते मया ॥
तीर्थ प्राप्य गयाप्रपुष्करसरित्क्षेत्रादिपुण्य महत्
दान भूमिगयाश्च हेमतुलया याग चतुर्वेदवित् ।
राहुग्रस्तदिवाकरात् समधिक पित्र दिन शाश्वत
मातु श्राद्धदिने फलन्तु कथितु ब्रह्मादयोऽप्यक्षमा' ॥

End — वशिष्ठायास्तटे शुद्धे चित्रमण्डलपत्तने ।
शुभकर्म्माऽनन्तशर्मा भारद्वाजकुलेऽजनि ॥
तदङ्गज' प्रयागाख्य कोण्डभट्टस्तदङ्गज ।
तदङ्गजो रामकृष्णश्चक्रे श्राद्धस्य सग्रहम् ॥
श्रीशालिवाहने शाके गगनाङ्काङ्कभूमिते १६६० ।
पौषशुक्लद्वितीयाया समाप्त श्राद्धसग्रह ॥

966

6120 **श्राद्धगणपतिः ।** *Śrāddhaganapati*

By Rāmakrsna

Substance, country made paper 11×6½ inches Folia, 84 Lines, 7 on a page Extent in slokas 3000 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति रामकृष्णविरचितायां श्राद्धगणपतौ समाप्त ।

शुभं भवतु ।

See I O Catal No 1738

967.

6199 *The Same*

Substance, country made paper 6×3½ inches Folia, 14 Lines, 14 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured

A fragment containing only the concluding portion

Beg —अथामश्राद्धम् ।

7A, इति श्रीरामकृष्णविरचिते श्राद्धगणपतौ जीवत्पितृकश्राद्धविधि — अथ किञ्चिदाशौचविधिरभिधीयते, 10A, तत्र सपिण्डीकरणम्, 13A, इति श्रीप्रयागभट्टपौत्ररामकृ० विरचिते श्राद्धगणपतौ आशौचसपिण्डीनिर्णय । अथ प्रायश्चित्तान्याह । (Last colophon) इति श्रीप्रयाग० श्राद्धभोजने प्रायश्चित्त समाप्तम् ।

Eggeling says that Śrāddha Ganapati and Samskāra Ganapati are by one and the same author It was composed in Śaka 1673 See Catal No 965

968.

6145 **शुल्वसूत्रम् ।** *Śula-Sūtra*

Being the seventh Parisista of Kātyāyana

Substance country made paper 9½×4¼ inches Folia, 6 Lines, 12 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, fresh Complete

It consists of seven paragraphs, followed by 39 ślokas See Weber p 63 For another copy containing 47 ślokas, see I O Catal No 363

Colophon —

इति भगवत्कात्यायनकृत शुल्वपरिशिष्ट समाप्तम् ।

969.

5042A *The same Text together with Kārkā's Commentary*

Substance, palm leaf 14×1 inches Folia 1 to 63 Lines 4 on a page Character Udiyā of the nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

The text comes to an end in the fourth leaf and in the fifth the commentary begins thus —

रज्वा त्रिगुणया द्वेधी द्वेधाग्नि सच्चिपत्यज ।

यस्त विश्वसृज नत्वा शुल्वभाष्य समारभे ॥

न हि कश्चिच्छास्त्रस्य सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनान्यजानान प्रवृत्ति भवति अत प्रवृत्तिसौकर्य्यार्थं अर्थात् सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनानि सूचयन् विवक्षितार्थप्रतिज्ञा करोति शुल्व(भाष्य?)सूत्रकार रज्जुसमास वक्ष्यामः ।

So the commentary as contained in the present manuscript, is entirely different from the commentary as published in the Chaukhamba series under the name of Karka

For the beginning of the Sulva sūttra see p 1045 of the Kātyāyana Śrauta sūttra, the Benares Chaukhamba edition

Colophon —

इति उपाध्यायकर्क्कृत शुल्वविवरण समाप्तम् । राम ।

970.

5092B *The Same*

Substance, palm leaf 16½×1½ inches Folia 24 Lines, 5 on a page Character, Udiyā of the eighteenth century Appearance, old Incomplete at the end

971

33 **कात्यायनीयशुल्वसूत्रविवरणम् ।** *Kātyāyanīya-Śulva sūtra vivarana*

By Mahīdhara

See L 753

It is based on the Bhāsya by Karka and the Vrtti commentary by Rāma

972.

6163 *The Same*

Substance country made paper 10×4¼ inches Folia 40 Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas, 900 Character, modern Nāgara Date, Śaka 1717 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमन्महीधरविरचित शुल्वसूत्रविवरणं ।

Post Colophon —

मिति शके १७१७ त्त्ययनामसवत्सर आश्विन वदी सवत् १८५२ ।

See L No 753 The first maṅgalācarana verse is wanting in this copy

973.

5949 **कात्यायनशुल्वसूत्रभाष्यम् ।** *Kātyāyana-Śulva Sūttra-Bhāsya*

By Gaṅgādhara Pathaka, son of Rāmacandra Pāthaka

Substance, country made paper 11¼×6 inches Folia 76 Lines, 9 on a page Extent in ślokās 1520 Character, Nāgara Copied recently Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणपतिशारदाभ्यो नमः ।

जयत्येको जगत्या श्रीहरिशङ्करदीक्षित ।

त्रयीसारविवेके श्रीरामचन्द्रगुरोर्गुरु ॥

रामचन्द्र गुरु नत्वा गर्गकर्कादियाज्ञिकान् ।

श्रीकात्यायनशुल्वस्य कुर्वे भाष्यमिद स्फुटम् ॥

The Bhasya was revised by the author's son, Rāmakisun, who adds the following verses at the end

End —रामचन्द्रतनूजेन गङ्गाधरशर्मभि (?)।
पितृचरणै सूत्रेऽस्मिन् कातीये शुल्वसञ्ज्ञे ॥
विवृत यत्तत्त शिष्ट तदिह विवृत मया।
गङ्गाधरतनूजेन रामकृष्णेन धीमता ॥
नागरज्ञातिसञ्ज्ञेन काशीपुरनिवासिना।
याज्ञिकाख्येन तुष्यन्तु प्रीयता यज्ञभुग्विभु ॥
यदत्र सौष्ठव किञ्चित्तद्गुरोरेव केवलम्।
यदत्रासौष्ठव किञ्चित्तन्ममैव गुरोर्नहि ॥

Colophon —

इति श्रीमन्महायाज्ञिकपाठकश्रीरामचन्द्रसूरिसूनुमहायाज्ञिकपाठकश्रीगङ्गाधरकृते कात्यायनशुल्वसूत्रभाष्य समाप्तिमभाणीत् ॥
इति शिवम्।

974

Substance, country-made paper $12\frac{1}{4}\times5\frac{3}{4}$ inches Folia, 15 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

This contains Parisistas VIII and IX of Kātyāyana, one is called पार्षदसूत्र (Pārsada sūttra) and the other ऋग्यजुष (Rgyajusa)

VIII Begins —

वृत्तेभ सुसमीकृत क्षितितले केन्द्रस्थ शङ्कौ क्रमात्
भाग यत् [प्र]विशत्यपैति च यतस्तत्रापरैन्द्रौ दिशौ।
तत्कालागमनि स्फुटेस्थ विव(वा)राङ्गाकर्णमित्याहृतात्
लवज्याप्रमितागुलेरपरदिक् चैन्द्री स्फुटा वालिता ॥

प्राचीसाधनप्रकार।

अथात' सप्रयान् व्याख्यास्यामो मोहात् पुरुषस्य दन्ताना पूर्व्व सवातामुत्तरमभिप्राच्छ्रणो प्रत्यादेशात् विनिवृत्तिर्दन्द्व मिथन प्राणोदानावेवैतद्धाति प्राणोदानावेवास्मिन्नेतद्धाति अन्न + + + + + + रस उदवरोना + णा

समन्नायोनयोमिरा उह्यमिरसोमिरावायमिरण्या उपनिनयत्यथ तत्राप उपनिनयति देवाश्च वा असुराश्च देवाश्चासुराश्च पस्पृधिरे पस्पर्द्धत । १ ॥

There a1e fourteen kandıkās The whole of the first kandıkā has been quoted above, from which it will be seen that it does not treat of Prātısākhya, like the Pārsada sūttra of Saunaka

The opening lines of the other kandıkās —

II यमस्ते निह्नति ति वह्निर्दानि(?) प्रजापति वै मन्त्रस्तदुतथा न कुर्यात् तदेव ब्राह्मणमेवापोद्धरति ।

III अथातो दिस्त्रिर्भूयश्च निपातानां क्रम वक्ष्याम ।

IV हविर्यज्ञे प्रथमाधिदेवने प्रत्यक्ष याज्ञो देवाना ।

V अथात सम्प्रयान् प्रातिकाण्डिकान् + + त्मानश्चैवैतदाच वा व्यावर्त्तयतौ(ति)त्यग्निहोत्र ब्रह्मणे सदधाति ।

VI अथात· सवरणात्तत् सदृग्राना क्रम वक्ष्याम· ।

VII अथातो सुररक्षसा + + + + + + + +

(The end of the 7th and the beginning of the 8th are not marked)

IX एको वा व वह्वो वाधानह्विर्द्धानयोत्तरेण ।

X अवदानप्रत्यभिधारणसदेग्रक्तदवन स्विष्टकृते च सर्व्वच दि + परिष्टाभिघारण' ।

XI अथ निर्णयसस्वराणामारण्यके ग्रन्थ आदित्यसम्पदा ।

XII कको विभर्त्ति

XIII मात्रा मात्रादप्याच्रा योर्णुभ इति प्रथम तावत् प्रणवेनैव + + + ।

XIV एदमिति अवसाने आप इत्येकापो देवीरिति द्वे देवी धिय × × पीता अग्ने त्व त्वमग्न एषा ते वस्वासि समख्येभित्यमेकाग्र ॥

It seems to deal with the doubtful points in the Satapatha Brāhmana, which formed the subject of discussion among the Pārsadas or the savants of the day

1iA, इति पार्षद समाप्तम् ।

IX begins —

श्रीगणेशाय नम

अथर्ग्यजुष ।

अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यन्दिनीयके ।

वक्ष्याम्यृग्यजुषा सम्यक् विभागन्तु यथाश्रुतम् ॥

Colophon —

इति अष्टादशपरिशिष्टाना मध्ये ऋग्यजुष समाप्तमिति ।

Aufrecht says it is " the ninth parisista of Kātyāyana, his Sarvānukramanī on the Rv and Vs "

It is not a Sarvānukramanikā, but a treatise for distinguishing Rks from Yajus in the Mādhyandina Samhitā of the White Yajur Veda The Samhitā has been systematically surveyed for the purpose from the beginning to the end, and processes shewn, of converting Rks into Yajus It goes without saying that these Rks are used as Yajus At the end, Kātyāyana says द्वे सहस्रे शते न्यूने is the number of the Rks and the number of the Yajus is अष्टौ सहस्राणि शतानि चाष्टावशीत्यन्यान्यधिकानि (?) ।

975

505 **इष्टकापूरणम् ।** *Istakāpūrana*

For the MS see L 1311

It is the 10th parisista of Kātyāyana and relates to the construction of a sacrificial altar

976

934 *The Same*

Substance country made paper $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 5 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 70 Character Nāgara Date Sam 1933 Appearance, fresh Complete

Post Colophon Statement —

श्रीसम्वत् १९३३ आषाढ शुक्ल २२ भौमवासरे शुभमस्तु ।

977

6147 *The Same*

Substance, country made paper 8×3½ inches Folia, 6 Lines, 6 on a page Extent in ślokās, 42 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथात सुपर्णचित्यस्यामे कातीयसूत्रशेषम्ऋजुपन्तस्यानुव्याख्यास्याम ।

तत्रेष्टकाप्रमाणम् ।

Colophon —

इति पूरणसूत्र समाप्तम् ।

Then it quotes a śloka —

कण्ठे यस्य विराजितं च गरल शीर्षे च मन्दाकिनी, etc

978.

6182 *The Same (on Dronaciti)*

Substance country-made paper 8½×4½ inches Folia, 2 Lines, 11+12+13 in all Extent in ślokas, 50 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्री अथातो द्रोणचित्यस्य सद्वतस्यामे सुपर्णचित्यादिशेष व्याख्यास्याम ।

तत्रेष्टकाप्रमाणानि ।

पञ्चाधिकान्यङ्गुलैश्चतुर्भि समचतुरस्रा नवभागा पादभाग एव तिर्यक् चतुर्भि षड्भागा पद्यैव तिर्यगष्टाभिस्त्रिभागोना जघामाचैव तिर्यक् चतुर्दशभि षोडशभि सप्तपादादिग्राहिणी च, etc

Colophon —

इति द्रोणचित्यस्येष्टकापूरणम् ।

Then there are seven leaves of another manuscript, marked 3—9, containing the following colophons —

4A, इति निरूढपशुबन्धे दैवमत, 6A, अथ अग्नीषोमीय , 7A, अष्टमोऽध्यायः , 8B, इति प्रातःसवन, अथमाध्यन्दिनम् , 9A, इति माध्यन्दिन सवन, अथ तृतीयसवनम् , 9B, अथ खण्डेष्टि , इति सोमे दैवमत ।

979.

5042B **इष्टकापूरणभाष्यम् ।** *Istakāpūrana Bhāsya*

By Karkācārya

Substance, palm leaf 14×1 inches Folia, 10 by counting Lines, 4 on a page Character, Udiya Appearance, discoloured Complete

For Karka's bhāsya on the same, see W p 63

Colophon —

इति कर्काचार्य्यकृतौ इष्टकापूरणभाष्यम् ।

There are eleven stray leaves kept in this number

980

1213 **कातीयपूरणभाष्यम् ।** *Kātiyapūrana Bhāsya*

By Yājñikadeva, son of Prajāpati Yājñika

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 35 Lines, 10 on a page Character Nāgara Appearance, tolerable Complete

A commentary on Istakāpūrana, the 10th of the 18 parisistas of the Srauta sūttra of Kātyāyana, belonging to the Mādhyandina Sākhā

See Rep 1901 to 1906, p 2

See Peterson's 4th report, Extr p 3

981.

935 **प्रवराध्यायपरिशिष्टम् ।** *Pravarādhyāyaparisista*

For the manuscript see L 1795

This is the 11th parisista of Kātyāyanas

See my Report 1901 to 1906, p 2

Col :—इति प्रवराध्यायसञ्ज्ञकं परिशिष्टं ।

982.

1035 प्रवराध्यायः । Pravarādhyāya

Attributed to Laugākṣi Kātyāyana

Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 10 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nāgara Appearance, old

There are two paginations The first covering 4 leaves contains an enumeration of pravaras or the founders of only two families, namely, Bhrgu and Gautama and breaks off abruptly It gives also at the beginning, the technicalities in connection with pravara The second pagination covers 6 leaves and contains an enumeration of the founders of the following Gottras —Jamadagni, Bharadvāja, Viśvāmittra, Attri, Gautama, Vasistha, Kaśyapa and Agastya Further, it discusses, in detail, the prohibition of marriage in the same Gottra, and in the same pravara even of a different Gottra

This is different from the above (Pravarādhyāya-Pariśista, described in L 1795), and from L 2586

See W p 54 and Oxf 387A

The manuscript begins —

अथात प्रवरान् व्याख्यास्यामस्तदेतद् ब्राह्मण भवति भवत्यार्षेय प्रवृणीते वन्धोरेव नैत्यथो सन्तत्या इति ।

The beginning of the 2nd pagination —

अथ गोत्रप्रवरनिर्णयो वर्ण्यते ।
जमदग्निर्भरद्वाजो विश्वामित्रोऽत्रिगौतमौ ।
वशिष्ठकश्यपागस्त्या मुनयो गोत्रकारिण ॥
एतेषा यान्यपत्यानि तानि गोत्राणि मन्यते ॥

It ends —

कात्यायनेन रचितो विप्राणा हितकाम्यया ।
अध्याय प्रवराख्योऽयं पुरा ब्रह्मविनिर्म्मित ॥

Col .—इति प्रवरनिर्णय' प्रवराध्याय एकादश परिशिष्टः ॥ श्री ॥

983

6148 *The Same*

Substance, country-made paper 10¾ × 5 inches Folia, 9 Lines, 9 per page Extent in Ślokas 200 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

Beginning —

अथात प्रवरान् व्याख्यास्याम । तदेतत् ब्राह्मण भवत्यार्षेय वृणीते वर्धोरेव नैत्यर्थो सतत्या इत्येक प्रवृणीते द्वौ वृणीते त्रीन् वृणीते

भृगूणामादितो व्याख्यास्याम, etc

2B, इति कात्यायनप्रवराध्याये भृगुवंश, 4B, इति कात्यायनीये प्रवराध्याये अंगिरोवंश, 5A, ०अत्रिवंश, 5B, ०विश्वामित्रवंश, 6B, ०काश्यपवंश, 8A, ०वशिष्ठवंश०, ०अगस्तिवंश० ।

(*Last Colophon*) —

इति कात्यायनकृतौ समाप्त प्रवराध्याय ।

End —पङ्क्तिपावनानामुपरिष्टाद्भवति य प्रवराध्यायमधीते य प्रवराध्यायमधीते ।

984.

1151 *The same here called* महापरिशिष्टम् ।

Mahāpariśiṣṭa

Substance, country made paper 10 × 3½ inches Folia, 8 Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 225 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथात' प्रवरान् व्याख्यास्याम ॥ तदेतद् ब्राह्मण भवति आर्षेय वृणीते बन्धोरेवेत्यर्थ' सन्तत्या इत्येक वृणीते द्वौ वृणीते त्रीन् वृणीते न चतुरो वृणीते पञ्च वृणीते न पञ्चातीतप्रवरान् वृणीते ।

End —अगस्तिमध्यमपुराणेति होता पुराणवत् मध्यमवत् अगस्त्यवदित्यध्वर्यु' ।

Col —इति श्रीकात्यायनकृते महापरिशिष्टे अगस्त्ये वंश ॥

985.

2533 **प्रवराध्यायः ।** *Pravarādhyāya*

For the MS and the work see L No 2586

986.

1777 **प्रवरसंग्रहनिर्णयः** *or* **प्रवराध्यायः ।**

Pravara Samgrahanirnaya or Pravarādhyāya

Substance, country made paper $9\frac{1}{2}\times4$ inches Folia, 5 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 80 Character Nāgara Date Samvat 1730 Ap pearance, fresh

Colophon —

इति प्रवराध्याय· ।

Post Colophon —

समाप्तमिति ॥ सवत् १७३० वरषे असाढमासे कृष्णपच्चे पुण्य-तीथे उदीचज्ञातिय उपाध्याज सवतसुत हरीरामेन लीषीत ॥ लीषी भमया गीराधरः ।

It begins —

जामदग्न्या वत्सा चीवत्सा रोनग्नायना वैगेह्रिग्या माण्डव्या माण्डुकेया माण्डिकेया मार्कण्डेया पाणिन्या वाल्मिक्यादीना पञ्च प्रवरा भार्गवच्यवनाप्नवान--ऊर्व्वजामदग्न्य इति । ऋषिणादीना पञ्चप्रवरा भार्गवच्यवननार्ष्टिसेनानूपा इति (?) विदविडप्राचीन-योग्यादीना पञ्च प्रवरा भार्गवच्यवनाप्नवान-ऊर्व्वजामदग्न्या इति । न्यस्कावाधुलमौनमौकग्नार्कराह्निसार्ष्टिसावर्णसालकायनजैमिनिजैन-न्यायनिजाबादीना चयः प्रवरा भार्गववैतहव्यसावेतसा इति स्वेतादीना चय· प्रवरा· भार्गववैन्यपार्थिवा इति मित्रयुजादीनां वायस्या इति ।

Not printed in Bibliotheca Sanskrita No 25

The last two are put in here, as, being fragmentary, they cannot be located and, for the convenience of reference, should go along with other works of the same nature

986A

8591 महाप्रवर । *Mahāpravara*

By Bhāskara Sūri (with an anonymous commentary)

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 10 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 160 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

The text consists of 20 ślokas

Begins —

ॐ प्रियमुरसि दधान कुक्षि कोटौ त्रिलोकी
हृदि निजपरतत्त्व स्वस्तिके स्व शरीर ।
मनसि करणसङ्ग नासिकाग्रे स्वदृष्टि ।
प्रणवमपि मुखे खे योगमूर्त्ति नमामि ॥

The object and scope of the work —

2 B, प्रागुक्तीतहव्याच्च मिथो विवाह इत्याद्यपर्य्याप्तमतोऽभिधास्ये ।
बौधायनारण्यनिवासिमत्स्यलोगाक्षिकात्यायनदृष्टमार्गम् ॥

End —

9 B, विद्वज्जनौघाङ्घ्रिसरोजभृङ्गो विद्योतिताम्नायगभीरमार्गे ।
त्रिकाण्डभूष प्रवर समग्र सङ्क्षेपतो भास्करसूरिराह ॥

The comm begins — अनेन श्लोकेनेष्टदेवतानमस्कार करोति ।
योगेन उपलक्षिता मूर्त्ति शरीर यस्य स योगमूर्त्ति

The comm ends —त्रीणि काण्डानि कर्म्मकाण्ड देवताकाण्ड-ज्ञान-काण्डानि भूषण यस्य स तथोक्त प्रवर समग्र सकल सङ्क्षेपतो भास्करसूरि राह ॥

Colophon —इति श्रीभास्करसूरिविरचित(त)महाप्रवरभाष्य समाप्त ॥

987

929 उक्थशास्त्रम् । *Uktha-Śāstra*

For the manuscript see L 1794

This has nothing to do with the Ukthya rite as stated in L It rather relates to *uñcha* (see infra). This short

work treats of the ways and means of a Brahmacārı, who lıves by beggıng

Thıs ıs the twelfth parısısta of Kātyāyana

See W. p 54 and Oxf 387A

988.

6149 *The same here called* उंछशास्त्रं । *Uñchaśāstra*

Beıng the twelfth parısısta of Kātyāyana

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ ınches Folıum, one Lınes, 14 ın all Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance, old Complete

See Oxf 387A, W p 54 and L 1794, ın all of whıch ıt ıs called उक्थशास्त्र ।

Begınnıng —

अथ ब्रह्मचारिव्रतमुञ्छवृत्तीना प्रास्थानविधि व्याख्यास्याम , etc , etc

Here उक्थवृत्तीना ın the place of उंछवृत्तीना would gıve no sense

Colophon —

इत्युञ्छशास्त्र नाम परिशिष्ट समाप्तम् ।

989

6150 क्रतुसंख्या ।

Beıng the thırteenth parısısta of Kātyāyana

Substance, country made papeı 12×5 ınches Folıa, 2 Lınes, 12, 13 on a page Extent ın ślokas, 100 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति कात्यायनक्रतुसख्यापरिशिष्टम् ।

Then five ślokās and a half wıth the followıng colophon —

इति क्रतुसख्यासग्रह ।

Then come the other half of the sloka marked 6, and the 7th and the 8th slokas The 9th breaks abruptly

See W p 54 and Oxf 387 A

An enumeration of the Vedic sacrificial rites

990.

6151 **निगमपरिशिष्टम्** । *Nigamaparisista*

Being the fourteenth parisista of Kātyāyana

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 400 Character, Nāgara Date, Samvat 1718 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति कात्यायनकृते चतुर्दश परिशिष्ट समाप्तम् ।

Post Colophon —

सवत् १७१८ पौषमासे कृष्णपक्षे सप्तमीचन्द्रवासरेण लिखितम् ।

शुभ भवतु । कल्याणमस्तु ॥

अद्येह वाराणसीस्थमोढज्ञातीयत्रैविद्य-उपाध्यायशिवशङ्करात्मज-हरिकृष्णस्येद पुस्तकम् ।

लेखकपाठकयो कल्याण भूयात् ॥

Rules for the expansion, restriction and modification of the meanings of words used in Nigama, which here means Sruti and Brāhmana

For the full description of Nigama-Parisista, see W p 54

In this MS, there are altogether 33 paragraphs, that is, one more than in the MS, described by Weber The additional para is between the 26th and the 27th paragraphs of that manuscript

991

933 *The Same*

For the manuscript see L 1800 and for the work W p 54 and Oxf 387 A

992.

6152 यज्ञपार्श्व । *Yajñapārśva*

Being the fifteenth pariśiṣṭa of Kātyāyana

Substance, country made paper 10½×4 inches Folia, 15, of which the 14th is missing Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 250 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old, repaired and discoloured Stitched in the middle

Rules for the guidance of those engaged in homa regarding the paraphernalia for the purpose such as the sort of kuśa to be used, the sort of kindling stick to be used, the sort of Brāhmanas to be fed and so on The word *pārśva* in Yajña-pārśva appears to mean side-issues in a sacrifice

See I O Catal No 362

As indicated by Eggling, it has two parts, both ending with the colophon —

इति यज्ञपार्श्वं समाप्तम् ।

The first part with 154 ślokas ends in 10B The second part consisting of 77 ślokas, does not appear to agree with the I O MS

See also Weber p 64

993.

6166 *The Same*

Substance, country made paper 9½×5 inches Folia, 3 Lines, 12 to 15 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1801 Appearance, discoloured

It begins —

अथातो यज्ञपार्श्वं व्याख्यास्यामः ।

स्थूलः स्थूलः कुशो गतिलो वादिनो व्यावृत्त कटिस्कान्दत्रिलोचनकुशः

सलोचनस्शुष्काग्रोल्पग्रलो भावोद्दिष्ट व्याख्यातापूयस्वोचयुक्तम् +

सारोल्पसारो ॥ (?)

लौकिके लोकसामान्ये ह्यग्यादेयौ कृत हृथा ।
अयज्ञियमनायुष्य होम तच्च न कारयेत् ॥ १ ॥
न पैटयज्ञियो होमो लौकिकेऽग्नौ विधीयते ।
न दर्शन विना आद्धमाहिताग्नेर्द्विजन्मन ॥ २ ॥

The kārikās number 63, the last of which runs —

यस्य यज्ञे न भुञ्जीत ब्राह्मणा वेदपारगा । (?)
अक्षत तद्भवेद्यज्ञ देवाना नोपतिष्ठति ॥ ६३ ॥

Colophon —

इति यज्ञपार्श्वपरिशिष्ट समाप्तम् ॥

Post Colophon Statement —

सवत् १८०१ वर्षे ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे प्रतिपदा १ चन्द्रवारेण लिखित सपूर्णम् ॥

See above, of which this is said to be an abstract (Laghu Yajñapārśva Pariśiṣṭam) But this shorter work seems to be the original work, of which the larger one is an amplification

994

993 **यजुर्वेदिहौत्रप्रयोग** *Yajurvedi Hauttrapraayoga*
[हौत्रिकपरिशिष्ट ।]

For the manuscript see L 2062

It is a manual for the use of Hotṛpriest The Hotṛ-Priest is concerned only with the Ṛgveda The present work contains directions for the guidance of the Hotā, as given in the Yajurveda See I O Catal No 388

Aufrecht says that this is the 16th pariśiṣta of Kātyāyana

Post Colophon Statement —

सवत् १७०५ समये माघे मासे कृष्णपक्षे ।

995.

6153 *The Same*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 19 Lines, 13 on a page Extent in ślokas 550 Character Nāgara Date, Samvat 1866 and Śaka 1731 Appearance good Complete

Last Colophon --

इति श्रीमत्कात्यायनाचार्य्यकृतवाजसनेयिहौत्रिके पञ्चमोऽध्याय ।

Post Colophon —

सवत् १८६६ शके १७३१ पौषमासे शुक्लपक्षे दशम्यामिन्दुवासरे समाप्तिमगमत् ।

नारायणात्मजहरिमुञ्जोपनामकेन लिखितम् ।

996

6160 **हौत्रिकपरिशिष्टभाष्यम् ।** *Hauttrika Pariśista Bhāsya*

By Karkopādhyāya

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 30 Lines, 7 on a page Extent in ślokas 800 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ हौत्रिकपरिशिष्टभाष्ये पञ्चमोऽध्याय ।

See W p 64

997

6154

Substance, country made paper 12×5 inches Folium, one Lines, 17 in all Character, Nāgara Date, Samvat 1941 Appearance, fresh

Contains the 17th and the 18th pariśistas of Kātyāyana

XVII प्रसवोत्थान Prasavotthāna (on the re-kindling of the domestic fire for the purpose of cooking food to be offered to the Gods and the manes)

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ सम्प्राडिति ह्योवाच—भगवन् याज्ञवल्क्य उत्पन्नाग्नीना को विधि स्यात् । स ह्योवाच । देवपितृमनुष्याणा निर्वपणार्थं पाकयज्ञस्तर्पणं प्रसवार्थविधि वक्ष्यामि । अनेन विधिनाग्निमुपसमाधाय ब्राह्मणाना न वृथा पाको भवति ।

Ends in 1A —

इति प्रसवोत्थान नाम सप्तदशम परिशिष्ट समाप्तम् ।

XVIII कूर्मलक्षण । Kūrma Lakṣana (Being concerned with the kind of turtle, which is required to be buried under the Fire Altar,

Beginning —

मन्त्रब्राह्मणकल्पज्ञस्त्वित्था कूर्म्म चिनोति य' ।
स चेत् कूर्म्मीं भवेत्तत्र प्रायश्चित्त कथ भवेत् ॥
गायत्र्यष्टसहस्रन्तु जुहुयुस्तत्र ऋत्विज ।
प्रायश्चित्ते कृते तस्मिन् कूर्म्मस्तत्रोदधीयते ॥

There are altogether ten ślokas

Colophon —

इति कूर्म्मलक्षण नाम अष्टादशम परिशिष्टम् १८ समाप्त ।

Post Colophon —

स १९४१ भादो वदी ५ पडित बालमुकुन्दस्येदम् ।

998

1927 मूल्याध्यायः वा मूल्य-संग्रहः । *Mūlyādhya or Mūlya-Samgraha*

For the MS and the work, see L 4120

Post Col —

शके १७५६ विश्वावसुसवत्सर पौष कृष्ण ७ तद्दिने समाप्तम् ।

हस्ताक्षर विनायक भटस्तवकाणे । हे पुस्तक नाना दीक्षित भागवत टोंके कश्या चे असे ॥

999.

6174 *The Same*

Substance, country made paper 9¼ × 3¾ inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Appearance discoloured and wornout

There are two leaves, marked 1, 2, although they belong to two different MSS Both of them contain Mūlyā dhyāya of Kātyāyana in 5 ślokas, with the same disquisitions in prose on the subject of Dakṣiṇā etc The first breaks off in the middle of a verse from Smṛti, in corroboration of what is stated in Mulyādhyāya The second leaf, in the second line of which Mulyādhyāya begins, contains the whole thing, and it is dated Samvat 1660

For the topics treated of here, see our Catal No 1002

This is one of the Kṣepaka Sūttras attributed to Kātyāyana regulating the valuation of cattle, etc For a collection of Kṣepaka Sūttras, see Catal No 1003

The text ends in the first line of 2B —

इति मूल्याध्याय ।

Then follows the disquisition, at the end of which, again, we have the colophon —

इति मूल्याध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६६० वर्षे श्रावणवदी १० रवौ+ + ग्रामस्थाने अग्निहोत्री विष्णुवासुत चक्रपाणि अग्निहोत्रीणा लिखीत ।

1000.

5550 **कात्यायनमूल्याध्यायविवरणम्** । *Kātyāyana-Mūlyādhyāyavivarana*

By Gopāla

Substance, country made paper 9½ × 4¼ inches Folia, 3 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 125 Character, Nāgara Appearance, old and discoloured Complete Date, Sam 1750

Gopāla's commentaiy on Kātyāyana's Mūlyādhyāya, begins thus —

श्रीगणेशाय नम ।

श्रीगोपाल गोपगोपीपरीत

नत्वा सम्यक् श्रीगुरून् जीवदेवान् ।

मूल्याध्याये भाष्यमेतद्विधत्ते

गोपाल श्रीयाज्ञिकाना हितार्थम् ॥

तत्रादौ आचार्य्या अभ्यर्हितत्वात् सर्व्वयागप्रदेयत्वाच्च गोमूल्यमेव वदन्ति ।

Colophon —

इति कात्यायनकृते मूल्याध्याये गोपालकृत विवरण समाप्तम ।

Post Colophon Statement — स १७५० ।

1001.

931 *The Same*

For the manuscript see L 1796

The Post Colophon Statement —

सवत् १९३३ आ० कृ० ७ गुरुवासरे शुभ भूयात् ॥

1002

6093 **मूल्याध्यायविवरणम् ।** *Mūlyādhyā-avivarana*

By Vaidyanātha Pāyagundi with the Text

Substance, country-made papei 10×4½ inches Folia, 64 Lines 17 on a page Extent in ślokās, 3200 Character, Nāgara Samvat 1888 Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

मुकुलललितभाल कुण्डलामण्डिगण्ड

गलधृतमणिमाल वेणुवाद्ये रसालम् ।

जलधितरङ्गलोल कामिनीमोहजाल

निजजनकुलपाल नौमि गोपालबालम् ॥

व्याख्यातु वैद्यनाथोऽह श्लोकान् कात्यायनोदितान् ।

प्रणमामि गणेशान सावर्णि गिरिशं गुरुम् ॥

तत्र तावत् सकलकर्म्मणा साक्षात् परम्परया वा नारायणप्रीतिफलकत्वेन श्रीनारायणप्रीत्यर्थं स्वस्वश्रुतिस्मृतिसूत्रादिविहितावश्यकनित्यनैमित्तिकश्रौतस्मार्त्त-कर्म्मानुष्ठाने प्रथमजो गौर्दक्षिणा प्रथमजो वत्सो दक्षिणेत्यादिना स्वस्वश्रुति-स्मृतिसूत्रादिषु प्रत्यक्षगोदानादीनि दक्षिणात्वेन कर्त्तव्यतयाम्नातान्यधिकारिणा ॥

स्वपरिग्रिष्टेषु तत्प्रतिनिधीन् मूल्यरूपानाह सार्द्धपञ्चपद्यैरेकार्थ्ययार्द्धपद्येन च ।

तथाहि— द्वात्रिंशत्पणिका गावश्चतुष्कार्षापणो वर ।

वृषे षट्कार्षापणका अष्टावनडुहि स्मृता ॥

End —इदममुकमानेन गोमूल्य अय गोनिष्क्रय इति वा प्रयोगेऽपि बाधकाभाव इत्याहुरिति सर्व्वेष्टसिद्धिरिति शिवम् ।

गोपालकामदेवाभ्या क्वता व्याख्या विसङ्कुला ।

लब्धि च विदुषा प्रेमकारिणी नोप्यह तत ॥ (?)

यत्प्रेरणात् प्रवृत्तोह मूल्याध्याये सता प्रिये ।

पायगुण्डाख्यको भट्टवैद्यनाथो यथामति ॥

व्याख्यातवान् प्रयासेन कात्यायनवचो हि तत् ।

तुष्टोऽस्तु दक्षिणामूर्त्तिर्दक्षिणाविष्टते सदा ॥

Colophon —

इति श्रीमत्पायगुण्डोपाख्यवैद्यनाथविरचित मूल्याध्यायविवरण समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

सवत् १८८८ शुभकनाम सवत्सरे श्रावण वद्य ३ तृतीयायामिद पुस्तक समाप्त बुधवासरे ।

श्रीमन्महागणाधिपतये नम ।

58A, अथ वस्त्रमूल्यमाह, अथ छागमूल्यमाह , 58B, अथाविमूल्यमाह ,

अथ वृषलीमूल्यमाह , अथ निष्कमूल्यमाह , 61A, अथ रथमूल्यमाह , अथ दोलामूल्यमाह , 61B, अथ गृहमूल्यमाह , अथ पणमूल्यमाह ।

The authorities quoted are —

1A, भविष्यपुराण , 2A, अङ्गिरा , 2B, आपस्तम्ब , 4B, विश्वहेमकोषाच्च , 6A, याज्ञवल्क्य , 7B, बृहस्पति , 8B, हेमाद्रौ विष्णुगुप्तोक्ते , 10A, द्वैतनिर्णय , 10B, याज्ञवल्क्य , 12A, प्रायश्चित्तचन्द्रिका , मयूखकौस्तुभभाष्यादिकृत् , कर्क, दानरत्नावली , 13A, नन्दिपुराण , 15B, गोपाल , 18B, विष्णु , 19A, मेदिनीकोष , 21B, विद्यारण्यस्वामी , 22A, कालिकापुराणात् , 29A, मेधातिथि , 31A, मिताक्षरा , 32A, विज्ञानेश्वरमदनपारिजातभट्टादि , वशिष्ठ, 32A, मनु , 32B, शङ्खलिखितौ , 33B, षट्त्रिंशन्मत , 36A, पराशर, पैठीनसि , 38B, वशिष्ठ-विज्ञानेश्वर-महार्णव-मदन-पारिजाता , 42A, नारदीय , 45B, गाँगाँभट्ट , रायमुकुट , 47A, रामायण , 47B, कामदेव, महाभाष्यकृत् , 60A, शूलपाणि , 64A, शान्तिरत्न, हरिवंश ।

1003.

6161 क्षेपकसूत्राणि । *Ksepaka Sūttras*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 5 Lines, 9 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

Of the nature of the Parisistas There is a class of short works, attributed to Kātyāyana, called Ksepakasūttra—see my report for 1901—1902 to 1905—1906 The present MS was meant to be a collection the Ksepakāsūttras, but it is incomplete The sūttras, are separately, given here

I अथात शौचविधि व्याख्यास्याम । दूर गत्वा दूरतर गत्वा यज्ञोपवीत शिरसि दक्षिणे कर्णे वा कृत्वा काष्ठन्तर्धान कृत्वोपविशेत् उत्तरतो निशायान्तु दक्षिणत उभयो सन्ध्ययोरुदङ्मुखोऽप्युदकगोसमीप वृक्षमूल चतुष्पथ गोष्ठ देवब्राह्मणसन्निधि दहनभूमि दहनविच्छिन्नदेश इति दशदेशान् वर्जयित्वा मूत्रपुरीषयो कुर्यात् ।

गृहीतशिश्नश्चोत्थाय मृद्भिरभ्युद्धृतैर्जलैः ।
गन्धलेपक्षयकरं शौचं कुर्यादतन्द्रितः ॥, etc

It ends in 1B

II 1B अथ आचमनविधिं व्याख्यास्यामः प्रक्षालितपाणिपादः शुचौ देशे उपविष्टः प्राङ्मुखः उदङ्मुखो वा बद्धशिखः यज्ञोपवीत्यतिजान्वोर्मध्ये करौ कृत्वा द्रव्यान्तरासंस्पृष्टाभिः गन्धरूपरसस्पर्शाग्निश्रमप्राप्ताभिः फेणवुद्बुद(वुद्धि)-रहिताभिरवर्षधारागताभिः अशूद्राद्यावर्ज्जिताभिरद्भिः द्विजातयो यथाक्रमेण हृत्कण्ठतालुग (?) दक्षिणहस्ते ब्रह्मतीर्थेनाचामति ।

III 2A अथ स्मार्त्ताचमनं व्याख्यास्यामः कर्त्ता हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य धृतशुद्धाधोवस्त्रोत्तरीयो बद्धशिखो बद्धकक्षो दर्भपाणिः प्राङ्मुख उपविश्य उक्तपात्रे जलमादाय दक्षिणकरे गृहीत्वा वामतर्ज्जन्या संस्पृश्य मुक्ताङ्गुष्ठकनिष्ठेन संहतस्व-ङ्गुलिना (संहताचिरङ्गुलिना) करेण माषमज्जनपरिमितं जलं विप्रस्त्रिः पिबेत्, etc , etc

IV 2A अथ स्वस्तिवाचनम् ।

ऋद्धिपूर्त्ते ऋद्धिविवाहान्ता अपत्यसंस्कारप्रतिष्ठोद्यापने पूर्त्त तत्कर्म्मण-श्चाद्यन्तयो कुर्यात् । शुचिः स्वलङ्कृतो वाचयिता तथाभूते सद्मनि मङ्गलसम्भारान् सम्भृत्य युग्मान् ब्राह्मणान् प्रशस्तान् लक्षणसम्पन्नान् गन्धादिभिरभ्यर्च्च्य दक्षिणया तोषयेत् ।

V 3A अथातः पुण्याहदेवदेवता व्याख्यास्यामः ।

पुण्याहं वाचयिष्यन् नाम गृह्णीयादसौ प्रीयतामिति विवाहस्याग्निरौपासनस्य अग्निसूर्य्यप्रजापतयः स्थालीपाकस्य अग्निः गर्भाधानस्य ब्रह्मा पुंसवनस्य प्रजापतिः सीमन्तस्य धाता

VI, 4A अथ सार्पदैवते जातानां विधानं व्याख्यास्यामः तत्र मूलवद्धि-पर्य्यासेन पीडा भवति ततः सम्प्राप्ते सार्पे विधानं कुर्य्याद्भद्रं कारयित्वा स्वस्तिकञ्च कृत्वा भद्रे आग्नेयादिचतुर्विदिक्षु चत्वारः (?) कलसान् सहिरण्यान् स्थापयित्वा ततो मध्ये पञ्चमं कलसं स्नानार्थं तीर्थोदकपूरितं वचामुराप्रियङ्गुनागकेशरञ्च क्षिप्त्वा ततो जपः कार्य्यः ।

VII 4B अथ कात्यायनोक्तगृह्यपरिशिष्ट लिख्यते ।

अथ गर्भाधान । स्त्रिया पुष्पवत्याश्चतुरह्नादूर्द्ध स्नात्वा विरजाया वा तस्मिन्नेव दिवा आदित्य गर्भमित्यादित्यमवेक्षते ।

Garbhādhāna breaks off abruptly

1004

6162 **शौचविधि** . *Saucavidhi of Kātyāyana*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 3 Lines 9 on a page Twenty ślokas, of the anustup metre Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

One side of fol 2 is left blank, although there is no gap

See Saucavidi in the last number, of which this is a metrical version

Beginning —

ॐ नमो श्रीगणेशाय नम ।
अथात शौचविधि व्याख्यास्याम ।
दूराद्दूरतर गत्वा दूरात् परतर व्रजेत् ।
नैर्ऋत्या दिशि वायव्या वस्त्रेण प्रावृतशिर ॥ (?)
यज्ञोपवीत कण्ठे तु कर्णे वा चैव विन्यसेत् ।
उपविश्य तृणे काष्ठे मूत्र गच्छनमुत्सृजेत् ॥
दिवा उदङ्मुखश्चैव रात्रौ स्याद्दक्षिणामुख ।
एव मूत्रपुरीषाभ्यामुभे सन्ध्ये उदङ्मुख ॥, etc

Colophon —

इति कात्यायनेनोक्त विधिराचमन स्मृत ।
य' कुर्यात् प्रातरुत्थाय शौच श्रेष्ठद्विजोत्तम ॥ १८ ॥
यथोक्तफलमाप्नोति स्नानादिकर्मणक्रिया ॥ १९ ॥ (?)
छित्वा सध्यासु कर्णस्थब्रह्मसूत्र उदङ्मुख' । (?)
कुर्यान्मूत्रपुरीषे तु रात्रौ चेद्दक्षिणामुख ॥ २० ॥

Colophon —

इति शौचविधि' समाप्त ।

Post Colophon —

व्या० नानाभादसुतरामजी लिखितम् ॥

श्रीरामाय नम' ॥ श्रीरस्तु ॥

1005.

6251

Substance, country made paper 10½ × 4½ inches Folia, 3 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 100 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

This explains Kātyāyana's sūttra relating to the disciplinarian duties of a *snātaka* or a young man of the first three castes, who has just completed his term of studentship and entered life

Beginning —

स्नातकयमान् वक्ष्याम—स्नातकस्य ब्रह्मचर्य्यात् समावृत्तस्य द्विजाते यमान् व्रतानि वक्ष्याम कथयिष्यामहे । कामादितर । कामादिच्छाया इतर । द्विजातेरन्य' शूद्र इति यावत् । यमेष्वस्नातकोऽपि अधिक्रियते । नृत्यगीतेति । नृत्य तालस्यादिभेदभिन्न गीत षड्जादिस्वरै ध्रुवादिरूपकविशेषै निवद्ध । वादित्र तन्त्र्यादिभेदेन चतुर्विध । नृत्य च गीत च वादित्रञ्च नृत्यगीतवादित्राणि तानि स्वय न कुर्य्यात् ।

End —अग्र्य मुख्य अनुपहत शुभ्र धर्म्मनिर्म्मलीकरणा बलसामर्थ्यद तेज-प्रभावद अस्याचानुवृत्ति । कात्यायनपरिभाषितत्वात् परिभाषा-वचनादन्यच्चेष इति ॥

1006

6156 **स्नानविधि ।** *Snāna Vidhi of Kātyāyana*

Substance, country made paper 10 × 4¾ inches Folia, 2 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 50 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

The same as Trikandikā sūttra, for which see our Catal number 955

Colophon —

इति कात्यायनपरिशिष्ठ समाप्तम् ।

इय स्नानविधि लिखिता ज्योतिर्विद्भट्टरत्नभैरामेण स्वार्थं परार्थञ्च ।

1007

3145

Substance, country made paper 7½×4 inches Folia, 3 to 37 Lines, 10 on a page Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance discoloured

The 9th, 10th, 14th 24th, 35th and 36th leaves are missing

It contains a commentary on the Snānasūttrapariśista of Kātyāyana, by Agnihottri Harihara Miśra and a paddhati for the same

I

7B, इति स्नानसूत्रभाष्ये प्रथमकण्डिकार्थं ।

11B, इति सूत्रभाष्ये द्वितीयकण्डिकार्थं ।

19A, इति श्रीमिश्र-अग्निहोत्रि-हरिहरविरचित कात्यायनस्नानविधि-सूत्रविवरण समाप्तम् ।

II

Then follows the paddhati —

अथ पद्धति लिख्यते । तत्राष्टधाविभक्तस्याह्नस्चतुर्थे भागे म्रदादीनि स्नानोपकरणानि आहृत्य नद्याद्युदकाश्रय गत्वा तत्र तीर प्रक्षाल्य ।

The paddhati breaks off abruptly.

1008.

5956 **कात्यायनस्नानसूत्रभाष्यम् ।** *Kātyāyana-Snāna sūttra Bhāsya*

By Chānga Cintāmani

Substance, foolscap paper 9½×5 inches Folia, 30 Lines, 11 on a page Extent in ślokās, 800 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

The beginning —

श्रीगणेशाय नमः, etc , etc

यस्य निःश्वसितं वेदा, etc , etc

यस्य स्मरन्ति नामाङ्कं नित्यं वैष्णवग्रामभवा ।

तस्य पुरुषरूपस्य वन्दे चरणपङ्कजम् ॥

भवानीतनयं वन्दे मुनिं कात्यायनं तथा ।

पितरं मातरं वृद्धान् भाष्यकारान् परानथ ।

कुर्व्वे पारस्करस्नानपरिशिष्टे परिश्रमम् ॥

अथातो नित्यस्नानम् ।

विधास्यत इति सूत्रं शेषं ।

End — श्रीदक्षिणामूर्त्तिपदप्रसादात्

कात्यायनस्नानविधायिसूत्रे ।

क्षागाभिधो याज्ञिकचक्रचूड

चिन्तामणिर्भाष्यमिदं चकार ॥

1009

6236 (कात्यायनीय) त्रिकण्डिकास्नानसूत्रव्याख्या

(Kātyāyanīya) Trikaṇḍikā Snāna-Sūtra Vyākhyā

By Caṇḍeśvara Thakkura

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 3 Lines, 14, 16 on a page Extent in ślokās, 130 Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete

This is included in the series of works written by Caṇḍeśvara under the common title of Gṛhastharatnākara

Colophon —

इति ठक्कुरश्रीचण्डेश्वरकृते गृहस्थरत्नाकरे त्रि॰ सू॰ व्याख्या ।

Beginning —

अथातो नित्यस्नानमित्युपक्रम्य विष्णोर्वा स्मरणमितिसूत्रम् ।

उपगृह्य इत्यनेनापि उपग्राह्यो हस्तः कुशहस्त इत्यर्थः ।

1010.

6223 **कात्यायनीयस्नानसूत्रभाष्यम् ।** *Kātyāyanīya Snāna sūtra Bhasya*

By Gaṅgādhara (Yājñika)

Substance, foolscap paper 10×5 inches Folia 30 Extent in ślokās, 800 Lines, 1. on a page Character, Nāgarī Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमद्गङ्गाधरयाज्ञिकविरचित श्रीमत्कात्यायनीयस्नान-सूत्रभाष्य समाप्तम् ।

Beginning —

यस्य नि श्वसित वेदा, etc , etc

यस्य स्मरन्ति नामार्थ नित्य वैष्णवसत्तमा ।

तस्य पुरुषरूपस्य वन्दे चरणपङ्कजम् ॥ २ ॥

भवानीतनय बन्दे मुनि कात्यायन तथा ।

पितर मातर वृद्धान् भाष्यकारान्तरास्तथा ॥

The object of the work

कुर्व्वे पारस्करस्नानपरिशिष्टे परिश्रमम् ॥ ३ ॥

अथातो नित्यस्नान विधास्यत इति सूत्रशेष ।

See our Catal No 1008 (?)

1011.

2968 **कात्यायनगृह्यसूत्रम् ।** *Kātyāyana Grhya-Sūtra*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Character, Nāgarī Appearance fresh Complete in 6 chapters

It begins —

श्रीकात्यायनोक्त गृह्यसूत्रम् अथात पाकयज्ञान् व्याख्यास्याम । अभिसमावर्त्स्यमानो यत्रान्त्या समिधमभ्यादध्यानमग्निमिन्धीत वै वाह्य वा दायाद्याकाल एके इत्यादि ।

The last colophon runs thus —

इति षष्ठोऽध्याय । समाप्तोऽय गृह्यसूत्रग्रन्थ ।

This is different from Pāraskaragrhyasūtra

1012.

6496 **सर्व्वानुक्रमसूत्र ।** *Sarvānukramasūttra*

Being a general index to the Kātiya Grhya sūttra.

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokās, 90 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The three leaves are marked 22, 23, 24 and apparently formed part of a big manuscript, containing many other works

It begins —

श्रीगणेशाय नम । कात्यायनाय नमः । ॐ ये ते शत वामदेव-
स्त्रिष्टुप् लिङ्गोक्ता अयाश्चाग्ने वामदेवस्त्रिष्टुप् ऋषि० । देवागातु-
विदो गौतमो गायत्र्यग्नि । etc , etc

23A, इति सर्व्वानुक्रमसूत्रे प्रथमोध्याय समाप्त ।

23B, ०द्वितीयोध्याय ।

(Last colophon)—

इति श्रीगृह्यसूत्रस्य सर्व्वानुक्रमसूत्रे तृतीयोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

बालमुकुन्देन लिखित स्वार्थ परार्थ च ।

It ends —

चतुर्विंशत्यक्षराणि चतुर्भिरधिक क्रमात् ।
ज्ञेयानीमानि छन्दांसि कर्म्माणि फलसिद्धये ॥ इति ॥

1013.

1419 **पारस्करगृह्यसूत्रम् ।** *Pāraskra Grhya Sūttra.*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 119 Lines 4 6 on a page Character, Nāgara Date, Saṃvat 1904 Appearance, fresh, Complete

Printed by the late Mahārāja of Hatwa with the commentaries of Karka, Harihara, Jayarāma and Gadadhara

Post Colophon —

श्रीसंवत् १९०४ भाद्रपदशुक्ल ११ सोमवार मूले-इत्युपनाम-गङ्गाधरेण लिखितम् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । श्रीसूर्य्याय नम ॥

1014.

1790 *The Same*

Substance, country made paper 7×3½ inches Folia, 61 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, old Complete

1015

887 *The Same*

For the manuscript see L 1168

Post Colophon Statement —

संवत् १९२३ कार्त्तिकचकादश्या । (?)

1016.

280 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 31 Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 240 Character, Nāgara Appearance, tolerable

Col —इति गृह्यसूत्रप्रथमकाण्ड समाप्तम् ।

Post Col Statement —

श्रीकाशीश्वरविश्वेश्वरकालभैरवार्पणमस्तु । हस्ताक्षर भवानीशङ्कर ज्योतिषी ।

A fragment containing the first chapter of Pāraskara Gṛhya Sūttra

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीगुरुभ्यो नम । अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म ।

End —हृदयमालभ्य पूर्व्ववत् सव्येन पाणिना उपस्थ अभिमृशति । भग-

प्रणेतरीति प्रागुतेदानीमिति रेतो-मूत्रमिति सन्धत्ते । गायत्रेणेति प्रतिमन्त्र मन्थति पुत्रकामोऽभिगच्छेन्नित्य । २४ ।

The Garbhādhāna ritual at the end of the first chapter is not found in the printed text

1017

1130 *The Same*

Substance, country-made paper $10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{3}$ inches Folia 48 Lines, 7 on a page Extent in slokas 600 Character Nāgara Date Sam 1910, Saka 1775 Appearance fresh Complete in three chapters

Post Col —सवत् १९१०, शाके १७७५ ।

1018

1222 *The Same*

The present number consists of three batches of leaves

I Folia, 16 $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance tolerable

II Folia 13 to 59 9×5 inches Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, very old

These two batches complete the Gṛhya sūttra

III Folia, 17 to 26 Continued from the first batch

1019

11228 *The Same*

Substance, country-made paper $9 \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, marked 14—20, Lines 5 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1686 Appearance old and discoloured

A mere fragment containing kandikās X—XVII (the last kandikā) of the second kānda

Col —इति श्रीगृह्यसूत्रे द्वितीयकाण्ड समाप्त ।

Post Col —शुभमस्तु । ग्रन्थसख्या २१० सवत् १६८६ समए सावनवदि चउथी ४ ।

1020

831 **गृह्यसूत्रविवरणम् ।** *Grhyasūttravivarana*

By Karkopādhyāya

For the manuscript see L 1679

14B, इति कर्कोपाध्यायकृते गृह्यभाष्ये प्रथमकाण्डे सांवत्सरिकस्य चूडा-करणम् ।

25A, इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यभाष्ये द्वितीय काण्ड समाप्त ।

35, इति कर्कोपाध्यायकृत गृह्यविवरण समाप्त ।

Post Col —

सवत् १८७९ रामाय नमो नम ।

Rajendralāla takes it for a comm on Āpastamba Grhva sūttra But it quotes in the beginning "Athāto Grhyasthālīpakākānamkarma" (which is the first sūttra of the Pāraskara Grhya sūttra)

1021.

1223 *The Same*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia, 28 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, by a statement in manuscript, 1400 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Post Colophon —

उपाध्याय रघुरामस्य पुस्तकम् ॥

1022.

6458 *The same (with the Text)*

Substance, country-made paper 9½×5 inches Folia, 52 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1100 Character, Nagara Date, Sam 1931 Appearance, fresh

To the end of the third kānda The text is marked by rubrics

There are two colophons at the end

51B, इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ पारस्करगृह्यभाष्ये तृतीय काण्ड समाप्त ।

Post Colophon —

शुभमस्तु । बालमुकुन्दस्येद पुस्तक । स १८३१ भाद्रपदकृष्णमन्द-वासरे ।

Again, after two lines, the same colophon —

इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यभाष्ये विवरणं समाप्तम् ।

गृह्यभाष्य तृतीयकाण्ड समाप्तम् ।

Post Colophon —

बालमुकुन्दस्येदं पुस्तक । श्रीरस्तु ।

1023

6100 **पारस्करगृह्यविवरण ।** *Pāraskara-Grhya-Vivarana*

By Bharti Yajña

Substance, country-made paper 9 × 3¾ inches Folia, 68 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

A mere fragment

Beginning — श्रीगणेशाय नम ।

श्रौतान्याधानादीन्युक्तानि कर्म्माणि तदनन्तर स्मार्त्तान्यन्यानि विधीयन्ते । तत्रैतदादिम सूत्र अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म व्याख्यास्य इति सूत्रशेष ।

29B, इति भर्तृयज्ञकृतौ पारस्करगृह्यविवरणे प्रथम काण्ड समाप्तम् ।

55A, इति ०द्वितीय काण्ड समाप्तम् ।

The third breaks off abruptly

1024

91 **पारस्करगृह्यभाष्य ।** *Pāraskara Grhya Bhāsya*

By Gadādhara

Substance, country made paper 8½ × 5 inches Folia 44 Lines, 9 on a page Extent in slokas 616 Character, Nāgara Appearance, old Incomplete

It begins thus —

श्रीगणेशाय नम ।

आविर्भूतश्चतुर्द्धा य कपिभि परिवारित ।

हतवान् राक्षसानीक राम दाशरथि भजे ॥

स्वाभिप्रायेण हि मया न किञ्चिदिह लिख्यते ।

किन्तु वाचनिक सर्व्वमतो ग्राह्यश्च निर्भयै ॥

अथातोधिकार इत्यादिना श्रौतानि कर्म्माण्युक्तानि तदनन्तर स्मार्त्तानि विधीयन्ते। तत्रैतत् प्रथम सूत्रम । अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म। उच्यते इति सूत्र शेष ।

1025

6456 *The same* (*with the Text*)

I

Substance, country-made paper $11\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$ inches Folia, 59 Lines, 18 on a page Extent in ślokas, 4300 Character, Nāgara Date, Samvat 1716 Appearance, discoloured Part I complete

For the beginning of the commentary see above and L 832

Colophon —

इति श्रीसम्राड्वामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते पारस्करगृह्य-सूत्रभाष्ये प्रथमकाण्ड समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । सवत् १७१६ किलकसवत्सरे आषाढे मासे कृष्णपक्षे द्वादश्या तिथौ इन्दुवासरे भरणीनक्षत्रे सुकर्म्मायोगे वाराणस्या शङ्करेण लिखित ।

शुभमस्तु । यादृश, etc , ग्रन्थसख्या ४५०० (?)

II

Substance, country made paper $11\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$ inches Folia, 31, of which the first five are a restoration Lines, 19 on a page Extent in ślokas, 2100 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1716 Part II complete Both written in the same hand

Last Colophon —

इति श्रीचिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिश्रीमद्दायाज्ञिकवामनात्मज-दीक्षितगदाधरकृते सीतायज्ञे पदार्थक्रम ॥ समाप्त द्वितीय काण्डम् ।

Post Colophon —

सवत् १७१६ आश्विनवदि ८ तद्दिने शङ्करेण सूत्रभाष्य लिखित। शुभमस्तु ॥

Beginning —

ॐ श्रीगणेशाय नम etc , etc

चूडाकरणमाह साम्वत्सरिकस्य चूडाकरण, etc , etc

It ends —

स्त्रियश्च वलिहरण कुर्य्युरिन्द्रादिभ्योऽन्येभ्यश्च क्षेत्रपालादिदेव-ताभ्यो वृद्धाचारेण । ततो ब्राह्मणभोजनम् ।

1026

5968A **संस्कारगणपति ।** *Samskāra-ganapati*

being a comm on **पारस्करगृह्यसूत्र ।**

By Rāmakrsna, son of Koneri

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 405 Lines 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1935 Appearance, fresh

Written in two different hands—the first and the older ends in the 120th leaf, the rest being written in the second hand

It contains the first kānda See I O Catal Nô 358—59

Last Colophon —

इति श्रीप्रथमशाखीयरामकृष्णविरचिते पारस्करगृह्यसूत्रविव-रणे सस्कारगणपतौ कंपिलसहितोक्तग्निसुरक्षाविधान । प्रथमकाण्ड समाप्तम् ।

Post Colophon —

भाद्रपदशुक्लपक्ष ३ शुक्रवासरे लि० नाथरामब्राह्मण काश्या मध्ये। १९३५ कार्त्तिक सु० रवौ। बालमुकुन्देन लिखापित खेरवकौनजमुनाकायथिन् ग्रन्थ स १०५०० ।

The genealogy of the author's patron begins in the second verse In the 5th verse the author's patron is said to be— विपूर्व्वोजयसिंहदेव' = विजय सिंह । See below

In our MS the name of his capital is यदुपत्तन, while in the MSS of the I O it is either मडुपतम or मद्रपत्तन ।

श्रीविन्ध्याचलदक्षिणे सुललिते देशे च पुण्यालये
चातुर्वर्ण्यसमाकुले बहुविधे नाम्ना यदु(?)पत्तने ।

तत्रासीन्निजवंशवर्द्धनकरः, etc , etc

The fifth verse gives the name of the family, of the author's patron The I O MS reads सेंगरवंशरो धीरो, while our MS reads सेंगरवंशवीर Sengara Vanśa is well known, to which Bhagavanta Rāya the patron of Nīlakantha, the author of Bhagavanta Bhāskara belonged Their influence in the 16th, 17th, 18th centuries was the greatest in the country where the Chambal falls into the Yamunā

The sixth verse in the present manuscript runs —

सम्प्राप्तजीविकस्तस्मात् काश्यां कोनेरदेवविबुध ।
तत्सूनुसूनुरामकृष्णाख्य सूत्रविवरणं कुरुते ॥

I O MS reads तत्सूनु राम० The metre would be faulty, if the reading of our MS is accepted

1027.

5968B *The Same*

Substance, country-made paper $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 203 Lines, 10, 11 on a page Character, Nāgara Appearance, new

It contains the second kānda up to the 12th kandikā and a portion of the 13th

The Bhāsya is based on Gargasiddhānta Rajendralāla describes the work of Garga in L 1916, under the name of Garga-Paddhati or Grhya-Paddhati

The colophons in the incomplete MS

43A, इति श्रीपण्डितन्हसिंहात्मजपण्डितविश्वनाथकृताया गृह्यसूत्रव्याख्याया आद्य काण्ड समाप्तम्, 82B, ०द्वितीय काण्ड समाप्तिमगमत् ।

It goes up to the end of the 9th kandikā of the second kānda The MS has been left incomplete in the third kandikā

It gives also the text, which begins in leaf 2B —

अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म ।

प्रोच्यत इति सूत्र शेषः ।

1029

6571 **सज्जनवल्लभाख्य कातीयगृह्यसूत्रभाष्य ।** *Kātiya Grhyasūttr abhāsya*

Entitled Sajjana-Vallabha, by Jayarāma

Substance, country made paper $9\frac{1}{4}\times 5$ inches Folia, 64+32 Lines, 10—13 on a page Character, Nāgara Appearance, fresh Complete Samvat, 1936

Folia 1—64 contains the comm on the first two chapters

This part is written in two hands, one larger and the other smaller The latter begins in 47B and goes to the end

इत्याचार्य्यकलभद्रसुतजयरामकृते सज्जनवल्लभे गृह्यभाष्ये द्वितीयकाण्ड-विवरण समाप्त ।

46A, इत्याचार्य्यजयरामकृत गृह्यभाष्ये सज्जनवल्लभाख्ये प्रथमकाण्ड-विवरण ।

Foll 1—32 contain the last few lines of the second kānda and the whole of the third

Last Col —इति श्रीमत्कातीयगृह्यसूत्रभाष्ये सज्जनवल्लभाख्ये जयरामकृतौ तृतीयकाण्डविवरणं समाप्त ।

Post Colophon --

सम्वत् १९३६ शके १७८६ आश्विन कृष्ण अमावास्याया मदवासरे लिखि० सज्ञाति भट्टमेवाता जोषि अम्बारामेण काश्या । शुभ भवतु सवत् १८७६ १ वर्षे पाश्विन शुद्ध १५ दिने पाठक वल्लभभट्टसूनुना देवभट्टेण विभोगोत्तर लिखापितमिद माश्रम इद पुस्तक पाठक देवभट्टस्यैव ग्रन्थस्यास्य सख्या २७०० तत्र मूलस ६०० विवरण स २१०० ।

The post-colophon statement is unintelligible For, in the first place S 1936 is equivalent to Śaka 1801 and not 1786 The second Samvat date 1876 appears to be the date of the original MS from which it is copied But the statement in Sanskrit of a sort does not appear to be clear

Mañgalācarana, the author, his Guru and Paramaguru, father and grandfather, and the object of the work —

श्रीमत्केशववागगणाधिपपदद्वन्द्वप्रभाभासुर-
स्वान्तोत्साहविजृम्भितामलमतिग्राह्ये च गृह्ये कृते ।
दृष्ट्वा कर्कमुखै कृतानि बहुशो भाष्याणि गुह्यानि त-
द्देशार्थं स्वमतेरिद जयपरो रामो लिखत्यादरात् ॥ १ ॥
कतिसूनुपदाम्भोजपरागोद्भू(द्ध)सरालक ।
जयरामस्य मेवाटो भारद्वाजसगोत्रक ॥ २ ॥
श्रीमन्मान्निकमाधव' श्रुतिसुधासिन्धोर्विगाहासतद्
वेद्यस्तत्कृपयाभवद्विजवर श्रीकेशवस्तादृश' ।
तत्पादद्वयकस्पृशा कृतमिद कातीयगृह्यस्य सद्
भाष्य सज्जनवल्लभ च जयरामेण प्रसादाद् गुरो ॥ ३ ॥
आचार्यापरनामधेय इति यो दामोदरोऽभूद्द्विजो
भारद्वाजसुगोत्र आत्मरतिरस्याप्यात्मजस्तादृश ।

नाम्ना श्रीवलभद्र आप्तसु(षु)यशास्तस्मुनैतत् कृत
भाष्य सज्जनवल्लभ जययुता रामेण मत्प्राप्तये ॥ ४ ॥
पाठे योऽभूद्विसवादो गृह्यसूत्रे समन्त्रके ।
उपेक्षित स विदुषा मतमाश्राय युक्तित ॥ ५ ॥
प्रयुक्ता अन्यथा मन्त्रा न भवन्त्यर्थसाधका ।
ससाधयन्ति सर्व्वार्थान् यथावत् पठिता यदि ॥ ६ ॥
नानाशास्त्रीयमन्त्राणा पाठशुद्धौ स्वपाठका ।
व्याख्यातार प्रमाण स्युरित्येतच्छिष्टनिश्चय ॥ ७ ॥
अतस्तत्तत् स्वशाखीयमन्त्राणामग्र्यपाठकान् ।
दृष्ट्वा सुबोध गृह्यस्य भाष्य वै लिख्यते स्फुटम् ॥ ८ ॥
तत्क्षन्तव्य सुनिपुणै[ ] स्ववालचापल यथा ।
मया तु स्वीयबोधाय क्रियते नतु तद्विदा ॥ ९ ॥

Then it goes on —

आदौ तावत् सूत्रकृता श्रौतान्याधानादीनि कर्म्माणि उक्तानि स्मार्त्तानि चाभिधीयन्ते । तत्रैतदादिम सूत्र ।

अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्मेति ॥ वक्ष्यत इति सूत्रशेष ।

Though called Kātīya, this is really Pāraskara

The closing couplet gives the date of the work as S K 1611

शशीन्द्ररसचन्द्रेऽब्दे मासीषे प्रथमे दले ।
त्रयोदश्यामिन्दुयुजि प्रालेखीद सता प्रियम् ॥

1030

3219 *The Same*

Substance, country made paper 11½ × 5¼ inches Folia, 2 to 37 and the 40th and the 48th In Tripiṭhi form Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured and worn-out Fragmentary

The colophon of the text —

30A, इति कातीयगृह्यसूत्रे प्रथम काण्डम् ।

The colophon of the Bhāsya —

इत्याचार्य्यजयरामकृतगृह्यभाष्ये सज्जनवल्लभाख्ये प्रथमकाण्ड-
विवरणम् ।

1031.

5870 **पारस्करगृह्यसूत्रभाष्यम् ।** *Pāraskara Grhya sūtra Bhāsya*

By Viśveśvara

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 9 to 38 Lines, 13 on a page Character Nagara of the early nineteenth century Appearance, fresh

A mere fragment

The original of the manuscript was defective, and it leaves the reverse of the 37th leaf blank

It quotes largely, Harihara, Karkācārya, Ananta Yājñika and Deva Yājñika Viśveśvara, the commentator was the nephew of Yājñika Harihara

Fol 38, इति श्रीयाज्ञिकहरिहरभ्रातृसूनुना विश्वेश्वरविरचिते (?) गृह्यसूत्रे प्रथमकाण्डे अष्ट + + +

Here ends the leaf There is no other colophon

1032.

6171

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 6 Lines, 8, 9 on a page Extent in slokas, 100 Character modern Nāgara Appearance discoloured

A number of short treatises, ending with the colophon —

इति कात्यायनपारस्करकृते गृह्यसूत्रे शान्तिकर्म्मप्रयोगे क्षेप-
काणि समाप्तानि ।

I अथातो मूलविधि वक्ष्यामो मूलाद्ये प्रथमे पितुर्नष्टो द्वितीये मातु-
स्तृतीये धनधान्यस्य, etc , etc

2A इति मूलनक्षत्रविधानम् ।

II अथातो यमलजनने प्रायश्चित्ति व्याख्या[स्या]मो यस्य भार्य्या गौर्दासी महिषी वडवा विद्धति प्रसवेत्, etc

3A इति यमलजननविधानम् ।

III A paragraph of three lines and a half about *Garbhādhana* numbered 3, beginning अथर्त्तुमती जायामभिगच्छेत्,etc

IV Then simply अथ गर्भाधानमूर्द्ध्व numbered 4—Fol 3B

Begins —अथ गर्भाधान स्त्रिया पुष्पवत्यास्चतुरह्वादूर्द्ध्वं स्नात्वा विरजायास्तस्मिन्नुदकमादित्य + गर्भमित्यादित्यमवेच्यते ।

V 4A अथ कर्णवेधो वर्षे तृतीये प्रथमे वा, etc , etc

VI 4A अथातो वापीकूपतडागारामदेवतायतनाना प्रतिष्ठापन व्याख्यास्यामस्तत्रोदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे, etc , etc

VII 4B *Beginning* —

अथोपनीतो ब्राह्मणस्त्रिशिखशिखी जटिलो मुण्डो वा

, etc , ending तस्माद्गोदानमिति तस्माद् गोदानम् ।

VIII 4B *Beg* —

अथातो धर्म्मजिज्ञासा केशान्तादूर्द्ध्वं अपत्नीक उच्छिन्नाग्निरनग्निको वा

Ending in 6A (5B left blank, although there is no gap) पिण्डपितृयज्ञयज्ञपश्चाद्याग्रयणानि कुर्य्यात् ।

IX 6A अथातो यमलचरु मारुत व्याख्यास्यामो यस्य च यमलौ पुत्रौ दारिका वा प्रजायते पूर्णे दशाहे चतुर्णां क्षीरवृक्षाणा कषायमाहृत्य , etc , etc

X 6B अथात आरोपणम् , etc

1033.

6204

Substance, country made paper 12 × 4¼ inches Folium, one Lines, 10 on a page—20 in all Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured

I The obverse of the leaf

Beg —अथ गृह्यसूत्रक्षेपकाणि लिख्यन्ते ।

अथ गर्भाधान । स्त्री॰ कुर्य्यात् ॥ १ ॥ अथ गर्भाधानादूर्द्धम् चिराचात् सम्भवकाले यदि ऋतुमती भवति व्यपगतरजसि यथामङ्गल स्नाताया निशि तल्पस्थाया दक्षिणेन पाणिनोपस्थमभिमृश्य जपेत् विष्णुर्योनि कल्पयतु, etc

२ ॥ अथर्त्तुमती जा॰ त्य॰ ॥ ३ ॥ अथातो यमलजनने॰ वति ४ ॥ अथातो मूल वि॰ श्वत्थवटार्कखादिर ५ ॥ अश्लेषा अथ कर्णवेधो॰ ६ ॥ अथातो वापी कू॰ ७ ॥ अथात उपनीतो॰ मिति ८ । इति कात्यायनप्रणीताष्टादशपरिशिष्टोक्तवेदव्रताना विधि ।

अथातो धर्म्मजिज्ञा॰ कुर्य्यात् ९ ॥ अथातो यमलचरु

अथात आरोपणम् इति कात्यायन प्रणीतानि परिशिष्टानि समाप्तानि ॥

II The reverse of the leaf

Beg — कात्यायन सुखासीन गौतम परिपृच्छति ।

लक्षहोमस्य यत् पुण्य + + +

Colophon — इति कात्यायनोक्तलक्षहोमविधि ।

1034

6158 भोजनसूत्रम् । *Bhojana sūtra*

Attributed to Yājñavalkya

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 4 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति वाजसने[य] याज्ञवल्क्यभोजनसूत्र समाप्त ●

Beginning —

अथ भोजनसूत्रम् ।

अथात श्रुतिस्मृतीरनुसृत्य भोजनविधि व्याख्यास्याम ।

आचान्त उत्तरीयवस्त्रो धृतश्रीखण्डगन्धत्रिपुण्ड्रो भोजनशालामागत्य गोमयोपलिप्ते शुचौ देशे विहितपीठाधिष्ठितो नित्यप्राङ्मुखो

नोदङ्मुखो न दक्षिणामुखो न प्रत्यङ्मुखो न विदिङ्मुख श्रीकाम- श्चेत् प्रत्यङ्मुख सत्यकामश्चेदुदङ्मुखो यशस्कामश्चेद्दक्षिणाभिमुख जीवन्मातृपितृकवर्ज्ज हस्तपादास्येषु पञ्चस्वार्द्रो नीवारचूर्णं गौर- मृदा भस्मनोदकेन वा मण्डल कुर्य्यात् चतुष्कोण ब्राह्मणस्य त्रिकोण क्षत्रियस्य। etc

1035

6165 *The same heie called* **भोजनविधित्रिकण्डिकासूत्रम्।**

Bhojanavidhi-Trikandika sutra

Substance, country made papei 10×4½ inches Folia 3 Lines, 10 on a page Extent in Slokas, 50 Character, modein Nāgira Appearance dis coloured Complete

The same work as above But heie it is stated to be by Ananta Deva

Fol 3A, Colophon —

इति श्रीमद्द्विवेदि--वेंकटदेवात्मज—अनन्तदेवविरचित भोजन- विधित्रिकण्डिकासूत्र समाप्तिमगमत्।

Then we have a number of slokas, containing invocations to gods

Beg —धर्म्मराज उवाच।

गोविन्द माधव मुकुन्द हरे मुरारे।
शम्भो शिवेश शशिशेखर शूलपाणे॥

1036

10115 *The Same*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 30 Characte1 modern Nāgaia Appeaiance fiesh Complete

Colophon —

इति वाजसने[य]याज्ञवल्क्य भोजनसूत्र समाप्त।

Post Col —

मालवी रघुनाथस्येद पुस्तकम्।

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE WHITE YAJURVEDA

1037.

10443 **क्रतुरत्नमाला ।** *Kraturatnamālā*

By Harihara

Substance, country made paper $10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 31 Lines, 7, 8 on a page Extent in slokas, 600 Character Nāgarī of the sixteenth century Appearance old and discoloured

This forms part of a comprehensive work (Kraturatnamālā) on Vedic ceremonials, of the school of Kātyāyana It is an old and authoritative work, being quoted by Hemādri, Kāmadeva, Raghunandana and others, while it often quotes Trikāṇḍamaṇḍanācārya

Harihara, the author of the present work, is better known as the author of the Bhāṣya on the Pāraskara Gṛhya sūttra

Beg —श्रीगणेशाय नम ॥ अथेदानीं सूत्रक्रमप्राप्ताग्न्याधेयपद्धति लिख्यते । तत्राग्न्याधेय । जाते + यजमान चन्द्रतारानुकूले पुण्येऽहनि निर्दोषशुचिभूभागस्थितस्य शमीगर्भस्याश्वत्थ + + प्राचीमुदीचीं + + + घुणकीटादिदोषरहिता सरसा शाखा छेदयित्वा गृहमानीय तस्या मूलखण्डेन चतुर्विंशत्यङ्गुष्ठपर्व्वदीर्घां षडङ्गुष्ठपर्व्वायता चतुरङ्गुष्ठपर्व्वोत्सेधा अधरारणि त घटयित्वा तादृशीमेवोत्तरारणिमुत्तरखण्डेन घटयेत् ॥

15B, इति मिश्राग्निहोत्रिहरिहरविरचिताया क्रतुरत्नमालायामग्न्याधेयप्रयोगरत्नगुम्फ ॥ तत्राग्न्याधेय अन्यथाकरणादिना कर्म्मभ्रंशे (भ्रषे) जाते प्रायश्चित्तस्य अभिधानात् अनादिष्टप्रायश्चित्तहोम ॥

16A, ०ग्न्याधेयप्रयोगरत्नगुम्फ ॥

23A, ०पुनराधेयप्रयोग[र]त्नगुम्फ ॥

25A, इत्युपस्थानप्रकरण ।

29A, ०अग्निहोत्रहोमप्रयोगरत्नगुम्फ ॥

30A, तथा च त्रिकाण्डमण्डनाचार्य्ये ॥

एवमागामियागाय मुख्यकालादधस्तत ।
स्वकालादुत्तरो गौणकाल पूर्व्वस्य कर्म्मण' ॥
गौणेष्वेतेषु कालेषु कर्म्म चोदितमाचरेत् ।
नित्येष्टिमग्निहोत्रञ्च भारद्वाजीयभाष्यत ॥ इति ।

Last Col —इति श्रीहरिहरविरचिते रत्नमालिकाया पञ्चहोमप्रयोग विधि समाप्त ॥

1038.

6098 **कात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धतिः ।** *Kātyāyana Śrauta-Sampradāya paddhati*

By Sampradāyācārya Mādava Vājapeyī

Substance, foolscap paper 9¼ × 5 inches Folia, 143 Lines 11 on a page Leaves 8 to 32 belong to a much older manuscript on country-made paper Extent in ślokas, 3700 Character, Nāgara Appearance new Complete

The beginning of the work —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ सम्प्रदायाचार्य्यकृतकात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धतिर्लिख्यते ।

हेरम्ब सहर विभो तरसान्तराय-
वर्ग न भर्गतनयात्र तवोपचार ।
यद्विघ्नमूलखननाय विषाणहस्त
सन्तर्कितोऽसि भगवन् स्वयमुद्यतस्त्वम् ॥

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्या मातृ[पूजा]पूर्व्वक श्राद्ध । ततोऽन्वारम्भणीया । पुन खरस्थाने निर्लेप । पुन पञ्चभूसस्कार । उद्धरणम् । वैकल्पिकपदार्थावधारणम् । बद्धशिख· कुशोपग्रह षट् समिधो गृहीत्वा अग्न्यन्वाधानम् आहवनीयगार्हपत्यदक्षिणाग्निषु व्याहृतिपञ्चे गार्हपत्यदक्षिणाग्न्याहवनीयेषु ।

This is a sort of commentary on the Srauta-sūttra of Kātyāyana, explaining, and giving directions for, the ceremonials in the same order as dealt with in the Srauta-sūttra It leaves out the first chapter, Paribhāsā, and starts from the second chapter on *Paurnamāsa-Yāga*

4B, प्रथमोऽध्याय , 6B, द्वितीयोऽध्याय , इष्टि समाप्ता , 16A, होम समाप्त , 36B, इति पशुबन्ध समाप्त , 65A, आग्निष्टोमिकी पयस्या समाप्ता , 75A, गवामयन समाप्तम 78B, वाजपेय समाप्त , 89A, राजसूय समाप्त , 104B, आग्नि समाप्ता , 109A, सौत्रामणि समाप्ता , 115A, अश्वमेध समाप्त , 115B, पुरुषमेध समाप्त , 116B, सर्व्वमेध समाप्त , 117B, पितृमेध समाप्त , 127A, अहीना समाप्ता , 133A, सत्राणि समाप्तानि , (Last colophon) इति सम्प्रदाये प्रायश्चित्ताध्याय समाप्त — इति माधववाजपेय्युपनामकसम्प्रदायाचार्य्यकृता कात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धति समाप्ता ।

It ends —सचेऽप्येतदेवाह्वरावर्त्तने । प्रमादात् सोऽपि कर्म्मण्यत्वा इदानी कालाऽऽकृतिविशिष्टेन निमित्तेन पद्धती सर्व्वेषा प्रज्ञाप्ररोहिणी । (?)

Sampradāya paddhati as stated by Aufrecht in Cat Vol I, is quoted by Yājñikadeva on Kātyāyana Srauta sūttra 6, 8, 13, and by Devabhadra in Prayogasāra L 756, whereas it often quotes Karka Bhāsya

1039.

6498 **सम्प्रदायार्थदीपिका ।** *Sampradāyārthodīpikā*

By Vaidyanātha Misra, son of Ratnesvara

Substance, country made paper 11 × 4¾ inches Folia 4 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 160 Character, Nāgara Date, Samvat 1919 Appearance, fresh Complete

This comments only on difficult portions of Kātyāyana Srauta Sampradāya paddhati It consists of two chapters

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

गणेशान नमस्कृत्य वैद्यनाथ' कृतद्विज' ।
सम्प्रदायाशय स्वार्थ विविनक्ति क्वचित् क्वचित् ॥

प्रथमपौर्णमास्यामिति । प्रथमशब्दोय द्वयो पौर्णमास्यो पूर्व्वा-
माधानसमनन्तरभाविनी च पौर्णमासीमाह पुनरिति पुन·शब्दो
अन्वारम्भणीयाया पूर्व्वमप्येतान् गमयति उत्तरेष्वपि पदार्थेषु
पुन'शब्दोऽनुवर्त्तते सामर्थ्यात् दर्शपूर्णमासादौ तु कथन प्रकृति-
त्वात् वद्धशिखत्वादिकथन स्मृतिविहितानां स्नानादीनामप्युप-
लक्षणम् । मध्ये कथन लेखकदोषात् . . . . अस्मिन्नेव
विहारे इति स्वयमेवेति . . . आरण्याशन वेति
ततो ब्रह्मचर्यादीनि आदिपदमुत्तरपदार्थाभिप्रायेण
इदानी पदार्थानाह व्रतञ्च इत्यादि ।

2B, श्रीरत्नेश्वरपुत्रोऽसौ वैद्यनाथ क्वचित् क्वचित् ।
सम्प्रदायाशय स्वार्थ व्यवनक्तु प्रथमेऽध्यये ॥

अत्र यद्यपि होतुरनुमन्त्रण नोक्त होत्रवेदविहितत्वात् तथापि
शाखान्तरीयमभ्युपगतमस्त्येवेति मन्तव्य ॥ वेदस्तरणे होतु' स्वस्य
वचनेनाहवनीय यावत् ॥ . 4A
होतु स्वस्येति आश्वलायनके होत्र इत्यर्थः। एतेनेदमह रक्षसा
ग्रीवेत्यादौ पुस्तके उदकोपस्पर्श· सम्प्रदायानभिमत इवाभाति
समानन्यायात्, etc

Last Colophon —

इति श्रीमन्मिश्ररत्नेश्वरसुतमिश्रवैद्यनाथकृताया सम्प्रदायार्थ-
दीपिकाया द्वितीयोऽध्याय ।

Post Colophon —

सवत् १६१६ ।
कार्त्तिके मासि सिते पक्षे पञ्चम्या सौम्यवासरे ।
गोपीनाथोऽलिखत् काश्या समीपे राजमन्दिरे ॥

1040.

10387 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 132 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old

4B, साय कृतशेष कर्को पद्धतिस्वरूप दर्शयति अग्न्याधानमित्यादिना।

Karka is also quoted in 5A, 5B and 6A.

3A, सम्प्रदाये प्रथम'।

4B, इति सम्प्रदायटीकाया वैद्यनाथलिखिताया द्वितीयोऽध्याय ॥

Last Colophon —

इति श्रीवैद्यनाथलिखिताया सम्प्रदायटीकाया तृतीयोऽध्याय' ॥

1041.

6111 **कात्यायनसूत्रपद्धतिः।** *Kātyāyanasūtrapaddhati*

By Deva Yājñika

(Chapters II and III, Darśa-Pūrnamāsa-Paddhati)

Substance country made paper 11×5½ inches Folia, Ch II—complete in 15 leaves, of which the first is missing, and Ch III complete in 12 leaves Lines, 13, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Colophon of Ch II —

चिरग्निचित्सम्राट्स्थपतियाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकश्रीदेव-कृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ द्वितीयोऽध्याय'।

Colophon of Ch III —

तृतीयोऽध्याय·।

1042.

6112 *The Same*

(Chapter IV)

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 56 Lines, 10, 11 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

पौर्णमासेष्टिरुक्ता । अथ दर्शेष्टिरुच्यते ।

Colophon —

इति श्रीचिरमिचित् सम्राट्स्थपतिचिगत्क्रतुकुलमहायाज्ञिक-श्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवेन कृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ चतुर्थो ऽध्याय समाप्त ।

1043.

6113 *The Same*

(Chapter V, called Cāturmāsya-paddhati)

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 43 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete

Ending abruptly in the seventh kandikā

Beginning —

अथ चातुर्म्मास्याना पद्धति लिख्यते । तत्र प्रथमप्रयोगे मातृ-पूजापूर्व्वकमाभ्युदयिक श्राद्धम् । तेषा प्रारम्भ फाल्गुन्या पौर्ण-मास्या । शाखान्तरात् चैत्र्या वैशाख्या वा ।

43A षष्ठी कण्डिका ।

1044.

6117 *The Same* (ऐकाह्निकचातुर्म्मास्यपद्धति) ।

By Deva Yājñika

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured

This relates to the duties of the Hotr priest in Aikāhika-Cāturmāsya

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

ऐकाह्निकचातुर्म्मास्याना हौत्रप्रयोग उच्यते ।

End —इति शाखायनसूत्रानुसारेण ऐकाह्निकचातुर्म्मास्यहौत्रम् ।

मरुता गृहमेधिना अत्रावाहनोत्तमप्रयाजस्विष्टिकृन्निगदेषु कीर्त्तनाभाव सूक्तवाकव्यूहनयोस्तु(?) भवति ।

इति देवयाज्ञिककृतैकाह्निकचातुर्मास्यपद्धतौ ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । शुभ भवतु ॥

1045.

6110 *The Same*

(Chapter VI, called Nirūdha-Paśubandha.)

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured

Beginning —

अथ निरूढपशुबन्धस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

Colophon —

इति श्री[चि]रग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकप्रजापतियाज्ञिकश्रीदेवकृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ षष्ठोऽध्याय· ॥

1046

6109 *The Same*

(Chapters VII—IX, called *Agnistoma-paddhati*)

Substance, country-made paper 9½×3½ inches Folia, 96 Lines, 11—13 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1589 Appearance, old and discoloured

Last Colophon —

इति चिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिचिप्रत्क्रतुकृद्याज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रपद्धतावग्निष्टोमः समाप्तः ॥

Post Colophon Statement —

सवत् १५८६ वर्षे चैत्रसुदि १ श्रीरुद्रनागदेव । श्रीवामदेवात्मजेन गोवालाकेन लिखितमवलोकनाय ।

Beginning —

अथाग्निष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते । स्वकालकृताधानस्य दर्शपूर्णमासाभ्या याग· ।

19B, इति श्रीचित्रमिचित्, etc ० सप्तमोऽध्याय , 46B, ० अष्टमोऽध्याय , 74B, ० नवमोऽध्याय ।

The last colophon in this MS quoted above, is that of the 10th adhyāya But it is not so marked

1047.

23 *The Same*

The present manuscript is noticed in L 764

Rajendralāl says "Directions for the performance of Agnistoma Sacrifice, according to the rules of Kātyāyana, founded on the Mādhyandina Sākhā of the White Yajurveda" I think that in this MS directions are given for the Mādhyandina Savana or midday ceremony of Agnistoma For, in leaf 2A, तत्र पूर्व्वं प्रात सवनवदेव शुक्रग्रहणम् shows that in the midday Savana some rites are to be performed in the same way as in the morning Savana The word Mādhyandina does not mean here a Sākhā of the veda, but the midday ceremony of soma sacrifice The midday ceremony comes to an end in leaf 13A Then begins the third Savana

1048.

6116 *The Same (Dvādaśāha, etc)*

Two sets of leaves.

I

Substance, country-made paper 11 × 5 inches Folia, 28 Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old, worm eaten and discoloured

A fragment

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ सत्रात्मकस्य द्वादशाहस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

24B, इति श्रीचित्रमिचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन

याज्ञिकदेवेन कृताया कात्यायन[सूत्रपद्धतौ स]त्रात्मको द्वादशाह समाप्त ।

अथाहीनात्मको द्वादशाहोऽभिधीयते ।

It ends abruptly

II

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 18 to 13 Lines, 19 on a page Character, Nāgara of Samvat 1638 Appearance, discoloured

19A, इति श्रीचिरञ्जिचित्, etc द्वादशाध्याय समाप्त । अथ गवामयनस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

21B, इति श्रीयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ गवामयनस्य सवत्सरसत्र समाप्तम् ।

इति कात्यायनसूत्रपद्धतौ त्रयोदशोऽध्याय ।

अथ वाजपेयस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

Last Colophon in this fragment —

इति वाजपेय ।

इति चिरञ्जिचित् ० etc चतुर्दशोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६३८ वर्षे आश्विनशुद्ध २ शुक्रे लिखितम् । शुभमस्तु ।

वाजपेयस्य ग्रन्थसख्या शत ५७५ ।

1049.

34. *The Same* (**वाजपेयपद्धतिः**)

The MS has been described by Rājendralāla under No 808

Post Colophon —

सवत् १६५५ चैत्रवदि ७ रवौ श्रीकाश्यां श्रीभवानीशङ्करचरणसन्निधौ । श्रीभवानीशङ्करार्पणमस्तु । कात्यायनसूत्रस्य चतुर्दशोऽध्याय समाप्त ॥ शुभमस्तु ।

आपद्गत संप्रगृह्णन् भुञ्जानोऽपि यतस्तत ।

न लिप्येतैनसा विप्रो ज्वलनार्कसमो हि स ॥

This is based on the 14th chapter of Kātyāyana Srauta sūttra, in which the Vājapeya ceremony is treated of

The authorities quoted are —(1) Gautama, (2) Dhanañjaya, (3) Āsvalāyana

1050

6108 *The Same*

(Chapters XVI—XVIII, called Cayana-paddhati)

Substance country made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 104 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Copied from a manuscript, dated Saka 1679 Appearance, fresh

The first five adhyāyas of this treatise have been printed by Weber in his edition of the White Yajurveda, Vol III

Beginning —

अथ सोमाङ्गभूतस्याग्निचयनस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

तदग्निचयन सोमयागमात्रे विकल्पेन भवति ॥

32A, इति श्रीचिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ षोडशोऽध्याय , 77B, ० सप्तदशोऽध्याय , (Last colophon) ० याज्ञिकश्रीदेवेन कृताया कात्यायनसूत्रपद्धतावष्टादशोऽध्याय· समाप्त· ।

End —तेन मैत्रावरुण्याया पयस्याया उपांशुत्वे देवसूक्तविधा(?) क्रमस्थाश्वर्युसूत्रादवगन्तव्य ।

Post Colophon Statement —

शाके नवाद्रिरसनीरजसख्ययुक्ते

ह्यब्देश्वरे त्वसितपक्षनभस्यमासे ।

पञ्चास्यगे दिनमणावलिखच्चतुर्थ्यां

देवाकरिश्चयनपद्धतिमादरेण ॥

1051.

6115 *The Same*

(Chapter XXII)

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 20 Lines, 13 to 15 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old, discoloured and worn out Complete

Beginning —

श्रीगणपतये नम ।

अथैका[ह्रा]ना पद्धतिलिख्यते । तत्र उदगयने सर्व्वपक्षे पुण्याहे प्रतिपदि वा शोभने नक्षत्रे अनुकूले चन्द्रे वा एकाह्राना दीक्षा भवति ।

Colophon —

इति श्री[त्रि]रमित्रित् सम्राट् स्थपति त्रिष(?)क्रतु मह्रायाज्ञिकेन (?) प्रजापतिसुतदेवकृतौ पद्धति समाप्ता । द्वाविंशोऽध्यायः ॥

1052

6114 *The Same*

(Chapter XXV)

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 90 Lines, 12 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1709 Appearance, discoloured

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीसरस्वत्यै नम॰ ॥

दर्शपूर्णमासादीनि सत्रान्तानि कर्म्माण्युक्तानि अधुना तेष्वेव कर्म्मसु कर्म्मविनाशे प्रायश्चित्तमभिधीयते ।

Colophon —

इति श्रीत्रिशत्क्रतुकृन्मह्रायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतेन सम्राट्-स्थपतिमह्रायाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ पञ्च-विंशोऽध्याय ।

Post Colophon —

सवत् १७०६ वर्षे श्रावणमासे कृष्णपक्षे षष्ठ्यां शनिवासर इद पुस्तक समाप्तम् । शुभमस्तु । लिखित पितमलकायथ ।

1053

10211 *The same here called* **यज्ञकवल्लभा** । *Yājñika-vallabhā*

By Yājñika Deva •

Substance country-made paper 9×4½ inches Folia, 19 Lines, 11, 13 on a page Character, Nāgaīa of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

On the observe of the first leaf —

यज्ञवल्लभायामुत्तरार्द्धंप्रारम्भ ।

A portion of Yājñikadeva's Paddhati, usually called यज्ञवल्लभा or more commonly याज्ञिकवल्लभा

Beginning —

अत पर ब्रह्मत्वमुच्यते॥ वर्त्तमाने कर्म्मणि वाग्यत स्यात्।, etc , etc

2B इति ब्रह्मत्वम्॥

श्रीमाल कमलानिवासभुवन धर्म्मस्य धामाद्भुत
स्वर्गस्पर्द्धि समृद्धिचारुजनतापापापह सेवितम्।
तीर्थै स्वर्गधुनैर्मखैश्च मुनिभिर्विद्याधरैश्चामरै
दानेज्याध्ययनैर्व्रतैर्द्विजगणैराभाति भूमौ पुरम्॥
प्राग्वच्छास्त्रप्रमाण + पुटमतेर्वेदवेदाङ्गवेत्तु·
पुत्र श्रीयाज्ञिकोऽसौ गृहपति + रति श्रीमहादेवनाम्न ।
प्राकृतन्त्र कर्म्मकाण्डप्रवचनचतुरः स्वर्गसोपानकल्प
चक्रे विद्यावदातो विबुधजनमनोऽम्भोधि-(विबुधननमवोंधाभोंधि)
चन्द्रायमाणम्॥

पूर्वा पौर्णमासीमुत्तरा चोपवसेदित्यारभ्य स्वमितरे स्वमितर इत्येवमन्त पूर्व्वतन्त्रमभिधाय इदानी साम्प्रत कर्त्तु महोदयाय अध्ये-तृ(त्री)णा दुरपोथ (?) प्रत्यूहव्यूहव्यपोहार्थं श्रोट(च)जनमन[] समाधा[ना]र्थं उत्तरतन्त्रमारभ्यते। ज्योतिष्टोमधर्म्मा सर्व्वक्रतुषु भवन्ति(ति) ए(य)काहे द्वादशाहे च।, etc , etc

3B इति महावीरकरणा , 8A, इति प्रवर्ग्य , 10A, इति प्रवर्ग्योत्सादन , 11A, इति सर्व०अत्यग्निष्टोम समाप्त , 12A, इति उक्थ समाप्त॰, 12B, इति षोडशी— अथ वाजपेय॰ , 16A, इति बृहस्पतिसव समाप्त॰ ।

19A तथाचाह ग्रन्थकार । (?)

गुरूणा वचन मत्वा तथा कर्कस्य + + + ।
उक्त ग्रन्थ मया चास्मिन् शिशूना हितकाम्यया ॥
यज्ञभूमि समागत्य मुग्धामच दिवौकस॰ । (?)
पदार्थतत्त्वबोधेहि केवल नवकीटका ॥

अवसितमारभ्यते ॥

See the next number

1054

10212 *The Same*

Substance, country-made papeı 10½×4 ınches Folıa, 19 Lınes, 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and dıscoloured

Beg —पूर्व्वा पौर्णमासीमुत्तरा वोपवसेत्, etc , etc

So ıt begıns wıth the topıc of fol 2B of the last number

2A, इति महावीरकरणा , 5B, इति प्रवर्ग्य समाप्त , 6B, इति प्रवर्ग्योत्सादन , 7A, इति सर्व्वचपूज्ययाज्ञिकवल्लभाया अत्यग्निष्टोमो द्वितीय समाप्त ।

8A, इति याज्ञिकवल्लभाया उक्थस्तृतीय समाप्त , इदानी चतुर्थं षोडशी प्रारभ्यते ।

8A, इति षोडशी समाप्ता ॥ अथ वाजपेय ॥

10B, इति बृहस्पतिसव समाप्त ॥ ततो वाजपेय ।

14B, गुरूणा वचन मत्वा, etc , etc (The same as in the last leaf of the last number)

19B, इति याज्ञिकवल्लभाया वाजपेय समाप्त । इदानीमतिरात्र प्रोच्यते ॥

The MS ends abruptly

1055

6099 **कात्यायनश्रौतसूत्रपद्धतिः ।** *Kātyāyana-Srauta sūttra-paddhati*

By Padmanābha

There are six sets of leaves

I

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 30 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured

The first two leaves are a restoration

This set contains the beginning of the work

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
विघ्नराज नमस्कृत्य देवी सरस्वती तथा ।
शिष्याणामुपकाराय लिख्यते श्रौतपद्धति ॥
कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्या मातृपूजाभ्युदयिक श्राद्धम् ।

12A, उल्मुक समाप्त , 15A, इति इष्टि समाप्ता , 19B, अथान्वारम्भणीया , 28B, इति प्रवासविधि ,— अथाग्निहोत्रहोम ,

(Colophon in the last leaf of this batch)

इति पद्मनाभीयश्रौतपद्धतौ आधानादिप्रयोग — अथ चातुर्मास्यानि of which there are only eight lines

II —Contains the Cāturmāsya

Substance, country made paper 10½ × 5 inches Folia, 40 Lines, 12 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —

इति पद्मनाभिश्रौतपद्धतिचातुर्म्मास्य समाप्त ।

After the colophon there are three lines

III

Substance, country made paper 6½ × 3¼ inches Folia, 125 Lines, 8, 6 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1871 Appearance, old and discoloured

Contains (I) Paśubandha and (II) Agnistoma which includes Jyotistoma and many others

27A, इति कात्यायनसूत्रपद्धतौ पद्मनाभीये (?) निरूढ-पशुबन्धप्रयोग समाप्त· ।

The date is given in a different hand

संवत् १८७० मिति पौषशुक्ल १० शनौ लिखितम् ।

The Colophon of Agnistoma —

इति श्रीपद्मनाभीयकात्यायनसूत्रपद्धतौ अग्निष्टोम आध्वर्यु-प्रयोग· सम्पूर्ण· ।

Post Colophon —

ग्रन्थसंख्या २६०० श्रीयज्ञपुरुषाय नम ।

संवत् १८७१ मिति श्रावण कृष्ण ३ शनौ लिखित गणेशराम-हस्तेन । मौल्येन गृहीतमिद पुस्तकम् । गोपीनाथदीक्षितस्य १) मुद्रा दत्तम्,

IV

Substance, country made paper Of the original manuscript there are 91 leaves from 17 to 107 The contents of the first 16 leaves have been restored in 13 leaves After the 107th leaf, again, there are 35 leaves newly restored, marked both from 1 and 108 Lines, 6, 7 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, good

Contents —

4B, इति महावीरकरणम्, 10A, इति प्रवर्ग· 11B, इति प्रवर्गोत्सादनम्, 19A, (of the older MS) इति षोडशी,

— अथ वाजपेय , 23B, इति बृहस्पतिसव , 48B, इति वाजपेय , 49B, इत्यतिरात्र , 50A, अथ साग्नेर्द्वादशाह , 58A, अथ इष्टकाना प्रमाणानि , 59A, अथेष्टकाना सख्या , 71B, अथ चयनपरिभाषा , 92B, अथ द्वितीयायामाश्विन्युपधानम् , 96A, अथ तृतीया , 99B, अथ चतुर्थी , 103A, अथ पञ्चमी , 123A, इत्यग्नि समाप्त — अथ सौत्रामणी , 138A, इति सौत्रामणी समाप्ता — अथ श्रौचम् , 140B, अथ हवि प्रचार ।

V

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 1 to 16 and 18 to 25 are of the original manuscript—the 17th and three leaves at the end being newly restored Lines, 11, 13, 18 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, good

Beg —अथ द्वादशाह ,

Contents —

1B, अथ गवामयनम् , 2A, अथ सुत्याह॰ , 2B, अथ महाव्रतधर्म्मा उच्यन्ते, 4A, इति गवामयनम् — अथ राजसूय , 13B, इति राजसूय समाप्त , अथाश्वमेध , 21A, इत्यश्वमेध समाप्त , 22A, इति पुरुषमेध , इति सर्व्वमेध , — अथ पितृमेध , 23B, इति पितृमेध॰ , 24A, इति विश्वजित् , 25B, इति सर्व्वजित् , इति ज्योति — विश्वज्योतिर्नामा एकाह अग्निष्टोमवत् सहस्रदक्षिण , सहस्रदक्षिणवत् सर्व्वा .

Here the MS breaks off

Then the first of the three restored leaves begins— इति विश्वज्योति॰ — So evidently there is a small gap

Contents in the three restored leaves at the end

1A, अथ सर्व्वज्योतिरेकाह , 2A, इति प्रथमसाद्यस्क , एव द्वितीय॰ , इति तृतीय॰ , इति चतुर्थ साद्यस्क॰ , 2B, इति पञ्चम साद्यस्क॰ , इति षष्ठ साद्यस्क ।

Then begins the Vrātyastoma, which breaks off abruptly

VI

Of the original MS there are five leaves 28 to 32—measuring 11×5 inches, and there are 35 leaves restored at the end (9×3½ inches) But there is no gap

This gives the concluding portion of the work

Contents —

28B, इत्यग्निष्टुति द्वितीय पक्ष·, 30A, इति द्वितीय, इति तृतीय, इति वाचस्तोम, इति व्यूढस्तोमा·, 31A, इति वरुणप्रघासस्तोम, इति शाकमेधा, इति सुनासिरीयसौमिकम्, इत्यग्न्याधेयसोमः, 31B, इति दर्श, 32A, इति पशुबन्धसोम, 32B, इत्यपद्दव्य ।

Contents in the restored leaves —

2A, इत्यपरिसर, 6B, इति द्वियज्ञा, 7B, एकाहा समाप्ता·, 9A, इति सत्रमहादशाह, 9B, इति सत्राणि, 28A, इति मृताग्निहोत्रम्, (Last Colophon) इति पद्मनाभीयकात्यायनसूत्रपद्धति· समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १८५५ भा० कृ० ६ ।

End —

विद्वज्जनविनोदाय कातीयसूत्रमध्यत ।
शिष्याणामुपकाराय लिखिता पद्धतिर्मया ॥

1056

6261 **दर्शपूर्णमास पद्धतिटीका ।** *Paddhati Tīkā*

By Vaidyanath, the son of Ratnesvara of Kuruksetra

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 36 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1300 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

It begins thus —

॰ श्रीगणेशाय नम । नमो विघ्नहन्त्रे ।
कलयन्त करे कान्ता कमला कमलापतिम् ।
तिरस्कृतोपसभान्त प्रणमामि नवीमि च ॥ १ ॥

जनक जानकीजानि[ ] जननी नौमि जानकीम् ।
रत्नेश विश्वकल्यञ्च सदा कुशलवादिनी ॥ २ ॥
श्रीमद्गणेशानकृपा विधाय दीने मयि श्रीकुरुदेशजाते ।
यल्लिख्यते तस्य समापनाय सर्व्वान्तरायस्य निकृधि मूलम् ॥ ३ ॥
यत्रोदास्ते कर्क एषोऽत्र धीर प्रायेणास्ते तत्र सत्सम्प्रदाय ।
यत्रोदासाते उभावप्यदृष्टौ दृष्टव्योऽय तत्र चेत्सन्नुपाय ॥ ४ ॥
अथात्मकृतपद्धत्या लिखित तत्र युक्ताय ।
समूला अत्र लिख्यते भावनीया धिया बुधै ॥ ५ ॥

सौत्रमन्त्रेऽपीति नचैव वाच्य सूत्रे स्वररहितस्य + + तथैव प्रयोग इति । तथाच सति याजमानमन्त्राणामपि सूत्रे स्वररहितप्रतीकोपादानात्तेषामपि स्वरो न स्यात् । प्रतीकस्य तथा आद्युक्ता इति सकलमन्त्रोपलक्षणार्थत्वात् । प्रावचनो वा यजुषीतिसूत्रे प्रातिशाख्ये तु तानोवाच + + + स्वर्य्य वेति विकल्पितम् ॥ अतएव शाखान्तरे सर्व्वत्र स्वरपूर्व्वमनुष्ठानमिति ॥ आश्वलायन-कारिका तु अविज्ञातस्वरे सौत्रमन्त्रएकश्रुतिर्भवेदित्याह सर्व्वेषामिति ॥

ब्रह्मारम्भे विरामे च यागहोमादिषु शान्तिपुष्टिकर्मस्वन्येष्वपि काम्यनैमित्तिकादिषु विनियोगोऽस्येति सर्व्वानुक्रमात् ।

26B, इति श्रीमिश्ररत्नेश्वरसूत-श्रीवैद्यनाथकृत-पद्धतिटीकाया प्रथमोऽध्यायः ।

मन्दाकिनीसगमशीतभाजो
सतप्तयो कठविषस्य सगात् ।
दिवा[क]र शीतकर च वन्दे
हेरम्बमके शिवयोर्लसतम् ॥

It ends —

कर्कोऽप्यमुमर्थमूचिवानेकश्रुतिदूरादिति सूत्रव्याख्याने ॥ यत् श्रुतेर्मन्त्रस्वरूपेण तात्पर्य्यमिति । ब्रह्मा वेति सम्प्रदायाशयात् ॥

Colophon —

इति मिश्ररत्नेश्वरसुत-वैद्यनाथकृत-पद्धतिटीकाया द्वितीयोऽध्याय ॥

From what has been quoted above, it is clear that Vaidyanātha has a *Paddhati* based on Kātyāyana Śrauta

sūttra, of which he himself writes a commentary, giving his reasons and citing the original text of the sūttras Here we have only the first two chapters of the comm

The authorities quoted —

2A, दालभ्यपरिशिष्टे च, 2A, छन्दोगपरिशिष्टे, 2B, मदनरत्ने व्यास, 2B, आश्वलायनवृत्तिकार, 3A, कृष्णभट्टीये, 3B, यज्ञपार्श्वोच, 5A, जावाल, 5B, श्रौदत्त, 6A, रामवाजपेयी, 11A, कर्क, 17B, आपस्तम्बपद्धति ।

In Cs 2, No 419 the *Paddhati* is said to relate to *Anvādhāna* But it evidently relates to Darsa Paurnamāsa

1057

6322 श्रौतनृसिंह । *Srauta Nrsinha*

By Narahari Bhatta, surnamed Saptarsi

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 40, of which the 18th and 19th are missing Lines, 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Srautanrsinha appears to be a comprehensive work on *Srauta* observances, of which the present manuscript is a mere fragment It belongs to the school of the White Yajuveda and quotes Yajñapārsva in fol 37

Another work of Narahari, entitled Kundamandana-mandana, is known from Cat Cat Vol II

It begins —

श्रीगणेशाय नम । श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ।
कृतेऽग्निहोत्रे सुचिरात्रान्त सपत्नीको यजमान' गार्हपत्यमपरेणोपविश्याचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्य परमेश्वरप्रीत्य पौर्णमासेन सद्योऽह यक्ष्ये । दर्शे तु दर्शेन श्वोऽह यक्ष्ये ॥

17B, इति पौर्णमासदर्शौ ।

अथ सोमयाजिनो नियमेन सान्नाय्यवती दर्शेष्टि ।

17B, पञ्च महायज्ञा अपराह्णे पिण्डपितृयज्ञ, 20B, इति सान्नाय्यपक्ष,

23B, इति स्वरविज्ञतय , 24B, इत्यन्वारम्भणीया, 26B, इत्याग्रयणम्, 35B, इति समर्थिनरहरिभट्टदैवज्ञविरचिते श्रौतन्टसिद्दे पुनराधेयम्, 37A, अथ अग्निहोत्रहोम , 40B, इति गौणकाल ।

The M S. ends abruptly

1058.

7866 नृसिंहकारिका । *Nrsınhakārıkā*

Substance, country-made paper 9×4 ınches Folıa, 4 Lınes, 13 on a page Character, Nāgara of the eıghteenth century Appearance dıs coloured

A mere fragment of what the last owner of the MS calls Nrsınha Kārıkā

Beg — अथेष्टिपशुसोमेषु ब्रह्मत्वमिह वच्यते ।

ब्रह्मा स्नानादिना शुद्धो विहार प्रविशेत्तत ॥

3B, इति ब्रह्मत्वकारिका ।

1059

6323 श्रौतोल्लास । *Sı autollāsa*

By Sıvapı asāda

Substance, country-made paper 12×5 ınches Folıa, 44, of whıch fol marked 7, 8, 29 aıe mıssıng Lınes, 11 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh Incomplete

The MS , from whıch ıt was copıed, was defectıve at both ends, as ıt begıns ın the mıddle of a sentence and ends quıte abıuptly

A modern work, relatıng to the Srauta rıtes

3B, इति श्रीशिवप्रसादकृते श्रौतोल्लासे मुहूर्त्तादि-अग्न्याधानप्रयोग समाप्त अथान्वारम्भणीया, 4A, इत्यन्वारम्भणीयेष्टिप्रयोग , 6B, इति सायप्रातर्होम , 11A, इति श्रौतोल्लासे होमविधि , 12B, इति पर्व्वनिर्णय , 12A, इति वपनविधि , 18B, इति श्रौतोल्लासे इष्टिपरिभाषा अग्निनयनविधि ,

It belongs to the school of Kātyāyana and quotes Karmapradīpa ın fol 11A, Gadādhara Bhāsya ın fol 12A,

Śrīdhaıa-Paddhatı ın 12B, Harısvāmın ın 13B, and Śrāddha Kāśıkā ın 14A

1060

6308 **आधानकारिका ।** *Adhāna Kāııkā, paıt of Śıauta Pıayoga kārıkā*

By Govıada Bhatta, son of Ganeśa Bhatta (Yajuh Pıathama Śākhıya)

Substance, countıy made papeı 10×5 ınches Folıa, 5 Lınes 12 on a page Extent ın ślokas 1‸0 Chaıacteı, Nāgaıı Copıed ın Samvat 1813 Appeaıance, dıscolouıed Complete

Colophon —

श्रीमद्गणेशात्मजश्रीगोविन्दरचितासु श्रौतप्रयोगकारिकासु आधानकारिका समाप्ता ।

Post Colophon —

श्रीपाण्डुरगार्पणमस्तु स १८४३ । चैत्रकृष्ण ४ बुधवार ।
सर्व्वे ब्रह्म वदिष्यन्ति सप्राप्ते तु कलौ युगे ।
नानुतिष्ठन्ति कौन्तेय शिश्नोदरपरायणा ॥
एकभक्तेन नक्तेन तथैवावाचितेन च ।
उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्र प्रकीर्त्तित ॥

The mañgalācaıana and the object of the work —

श्रीगणेशाय नम ।
ॐ नम श्रीगणेशाय श्रीगणेशेशसूनवे ।
विघ्नहारा[य] हाराय तारापरसभानवे ॥ (?) १ ॥
श्रीमद्गणेशशर्म्माण नत्वैवादौ महागुरुम् ।
रामपाठकमिश्रादीन् सप्रदायगुरूनपि ॥ २ ॥
यजु प्रथमशाखीयश्रीमत्काशीपुरस्थिति ।
गोविन्दशर्म्मा कुर्व्वेऽह प्रयोगक्रमकारिका ॥ ३ ॥

Then ıt goes on —

श्रौताधानेऽपि तत्रादौ कालोऽङ्गत्वेन चोच्यते ।
ब्रह्मक्षत्रविशा नित्या वसन्तग्रीष्मरूथ्य ॥ ४ ॥

It ends —

प्रीयतामीश्वरोऽनेन कर्म्मणातीश्वरार्पणम् ।
गोविन्देनेति रचिता श्रौताधानादिकारिका ॥ १११ ॥
प्रीणातु सज्जनात्मेश कण्वकासीनिवासिनि ॥ (?) ११२ ॥

1061.

6274 **आधानदीपिका ।** *Ādhāna dīpikā*

Substance, country made paper 9½×4¼ inches Folia, 5 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 100 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

On the establishment of the sacred fire

Colophon —

इत्याधानदीपिका समाप्ता ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

ऋतुनक्षत्रसम्भारसभारसमावपनन्दातु प्राप्य जागरणेध्याहार-पूर्व्वकान्वारभण + + + + + कुर्य्यादिति विकल्पत्वात् केवल पूर्णाङ्गत्वन्त आधान लिख्यते । अमावास्यायामग्न्याधेय Katyāyana IV 175 कृत्तिकारोहिणीम्गशिरज्येष्ठाहस्ताचित्राविशाखापुनर्वसुपुष्यारेवतीउत्तरादिषु नक्षत्रेषु वसतादिशुभदिने चन्द्रताराद्यनुकूले . यजमान सुस्नात एव-गुण॰ पुण्यतिथौ यजमानस्य सकलपातकक्षयार्थं श्रौताधाने अधिकारार्थं हिरण्यदारा तीर्थद्वारा वा यथाशक्ति प्रायश्चित्तमह आचरिष्ये इति सकल्प्य प्रायश्चित्तानन्तर एवगुण-पुण्यतिथौ नित्यनैमित्तिककाम्यकर्म्मानुष्ठानसम्बद्ध्यर्थं गार्हपत्य-आहवनीय-दक्षिणाग्नीन् + + + हमाधास्ये ।

1062.

1913 आधानप्रयोगः। *Ādhāna prayoga*

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 61 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1100 Character Nāgara Date, Samvat Śaka 1688 Appearance, discoloured Complete

A treatise on the kindling of fire On the obverse of the first leaf it is called दैवज्ञत आधान प्रयोग।

Maṅgalācarana —

फलमत उपपत्तेरिति नयतो ऽशेषकर्मफलदाता।
तमहं सकलसुराणां परमं प्रणमामि यज्ञनामानम्॥

The work begins —

आधानप्रयोग। तत्र कल्पसारे।
आधित्सुरग्नीन् पुरतो विशुद्ध
शिष्टाननुज्ञाप्य तथोत्तमर्णान्।
कृच्छ्रादिशुद्ध कुशली सजायो
मैत्री भवेत् प्राणिभिराकुमारम्॥
शुद्धोऽपि कुश्माण्डगणाज्जुतो क्रमात् कुर्य्यादिति।
आपस्तम्ब। द्विभार्य्यो नैकया सार्द्धमादधीत कृताग्निनम।
असंस्कृतसवर्णामिमसवर्णां विहाय च॥
कात्यायन। सवर्णाया व्यतीताया असवर्णा यदा भवेत्।
ऊढ्वा सवर्णामाधान विदध्यान्नान्यथा क्वचित्॥
हरिदत्तीये जैमिनि।
अनाचारा पापरोगा हीनाङ्गी कुलदूषिताम्।
सवर्णामसवर्णां वा विहायाधानमाचरेत्॥
जातपुत्रो ऽजातपुत्रो वा

1063

2 प्रवासकृत्यम्। *Pravāsa kṛtya*

By Gangādhara, the son of Mahāyājñika Pāthaka Rāmacandra, who was a follower of Mahayājñika Hari

Śankara Dīkṣita

Composed at Stambhatīrtha in Gujrat, on Sunday, the full moon day of Mādhava in the Śaka year 1663–1741 A D

See L 701

On the obverse of the first leaf it is written —

टी० जयकृष्णस्येद पुस्तक प्रवासकारीका.पत्र १०

The book is a collection of kārikās As to the authorities consulted, the author says —

त्रिकाण्डमण्डनेनात्र विशेषा भूरि दर्शिता ।
विज्ञेयास्तु तत॰ सर्व्वे विद्वद्भिर्नेह लिख्यते ॥
श्रीकर्कदेवभाष्यादि गुरुवाक्यञ्च सर्व्वेश ।
यथामति विचार्य्येद सारे कृत्य[ ] प्रवासज ।
रचित तेन स ग्रन्थ प्रीयता यज्ञभुग्गुरु ॥

Bits of new paper pasted on the edges

1064

1845

This number contains two MSS

A

Substance, country-made paper 8¼×4 inches Folia, 38 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara Appearance, old Incomplete

It begins —

पौर्णमासेष्ट्याह॰ यक्ष्ये । तत्र अग्नि अष्टाकपालेन पुरोडाशेन अग्नीषोमौ चतुर्गृहीतेन आज्येनोपांशु अग्नीषोमावेकादशकपालेन पुरोडाशेन सद्योऽह यक्ष्ये । तत्र पञ्चदशो वज्र । ममाग्ने वर्च॰ । व्रीहिभिर्याग । अन्वाहार्य्यो दक्षिणा । समिद्धोम । अध्वर्य्युर्यजमानो वा । ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वय त्वेंधाना स्तन्व पुषेम । मह्य नमता प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम । तूष्णी द्वितीयम् । एव गार्हपत्यदक्षिणाग्न्यो । ?

The mantra—*mamāgner*, etc, is found in Kātyāyana II 3, in the same connection The work is therefore put down in the Kāty School

1845

B

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 1 10 to 13 and 11 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1690 Appearance old and dilapidated

The MS seems to be part of a larger one

The first leaf begins —

त्वा उद्धरणम्। तत्र तावत् पौर्णमासेनाह यक्ष्ये दर्शन + + + + काले व्रतोपायन। अग्न्यन्वाधानम्। शेषमध्वर्युः + प्रत्यय + + मेयो गृहीत्वा अग्निमष्टाकपालेन पुरोडाशेन। विष्णु आज्येन। अग्नीषोमावन्तराज्येन। अग्नीषोमावेकादशकपालेन पुरोडाशेन। सद्योह यक्ष्ये। इन्द्राग्नीद्वादशकपालेन पुरोडाशेन श्वोह यक्ष्ये। तत्र पञ्चदशो वत्त। व्रीहिभिर्याग। यवैर्वा। अन्वाहार्य्यो दक्षिणा वैकल्पिकपदार्थाना यथाकाल यथाभ्यास करणम्। ममाग्ने यत्त।

It ends —

अयाज्यग्नि जातवेदा अन्तरपूर्व्वो अस्मिन्निषद्य सन्नं प्राणि सुवि- मुचा विमुच धेह्यस्मभ्य द्रविण जातवेद स्वाहा ॥ ० ॥ यथैवमेत्य।

Col —इति पौर्णमासेष्टि समाप्ता। इति पञ्चपदार्थी समाप्ता।

After this there are 3 verses, before the date —

सवत् १६६० वरषे आषाढमासे दीक्षितरघुनन्दन प०।

Both the works relate to Paurnamāsesti But they seem to be by different authors, belonging to different Śākhās of the Yajurveda

1065.

3218 मित्रविन्देष्टि। *Mittravindesti*

Substance, country made paper $10\frac{3}{4} \times 5$ inches Folium, one Lines 11+13 Extent in ślokas, 36 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

It begins —

मित्रविन्दा श्रीराष्ट्रमित्रायुष्कामस्य मित्रविन्देति कर्म्मणो नामधेयम् । अभिधायकत्वात् । सा श्रीराष्ट्रायुष्कामस्य पर्य्यायेण च योगसिद्धि । दशहवि उपक्रमादेव तत्सिद्धेरवाच्यमेतदिति चेदुच्यते । उपहोमेष्वपि मित्रविन्दाशब्दो माभूदिति दशग्रहणम् । आग्नेयसौम्यश्च त्वाष्ट्रो दशकपालइति स्पष्टोऽर्थ । इत्यादि ।

Both the Sūtras underlined belong to Kātya Chap III Sū 307 and 308

1066

5070B **मित्रविन्देष्टि ।** *Mitravindesti*

Substance, palm leaf 10⅞ × 1 inches Folia, 3 Lines, 4, 5 on a page Character, Udiyā of the sixteenth century Appearance, old Incomplete at the end

Beginning —

अथ मित्रविन्देष्टिर्लिख्यते ।

श्रीराष्ट्रमित्रायुरन्यतरकामो मित्रविन्देष्ट्याह यजेयेति सकल्प ।

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्व्वकमाभ्युदयिक श्राद्ध वैकल्पिका-वधारण प्रत्येक वरणमन्वारम्भणीय । तत पुनरुद्धृत्य मित्रविन्दा तत्रान्वाधानादि कर्म्मापवर्गान्त विशेषा ।

1067.

6272 **निरूढपशुप्रयोगः ।** *Nirūdhapaśuprayoga*

(*Of the White Yajurveda*)

Substance, country-made paper 9 × 4½ inches Folia, 32 Lines, 11 on a page Extent, in ślokas 600 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति निरूढपशुबन्ध समाप्त ।

Post Colophon —

स्वस्ति दुर्मुखसंवत्सरे वैशा० शुद्धत्रयोदश्यां लक्ष्मण-अग्निहोत्रि-णामिदं पुस्तकं काश्यां लिखितं समाप्तम् ।

श्रीविश्वेश्वराय नमः ।

There are four lines more concerning the same ritual

It begins —

श्रीगणेशाय नमः, etc

अथ निरूढपशुप्रयोग उच्यते ।

पश्विज्या संवत्सरे संवत्सरे प्रावृष्यावृत्तिमुखयोर्वेति Kāt V 1, 2, प्रतिसंवत्सरं श्रावणे भाद्रपदे वा पौर्णमास्याममावास्यायां वा पशुः कर्त्तव्यः । यद्वा उत्तरायणमुखे दक्षिणायनमुखे कर्त्तव्यः । पशुप्रत्ययनमिति वचनात् । तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्व्वकमा-भ्युदयिकं विधाय ऋत्विजो वृणीते ।

निरूढपशुनाहं यक्ष्ये तत्र मे त्वं ब्रह्मा भवेति ब्रह्मणो वरणम् । होत्रध्वर्य्युप्रशास्तृप्रतिप्रस्थात्रग्नीध्राणां क्रमेण वरणम् । तेभ्यः स्रक्-चन्दनवस्त्रताम्बूलादीनां दानम् । अद्येत्यादि एतानानुलेपन-पुष्पवस्त्रयुग्मताम्बूलादि श्रीयज्ञपुरुषप्रीतये दातुमहमुत्सृज इति । केचिन्मधुपर्कमिच्छन्ति नान्वारम्भणीया अग्नीषोमीये प्रकृतित्वात् प्रागुदयादारम्भः । पशौ सान्नाय्यस्येति सान्नाय्यप्रकृतित्वात् ।

1068.

6270 पशुपद्धति । *Paśupaddhati*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 15 Lines, 10 on a page The 11th leaf is missing Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

A manual for the performance of animal sacrifice, of the White Yajurveda

It begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पशुपद्धतिर्लिख्यते । स च संवत्सरे वर्षर्त्तौ दक्षिणायनोत्तरायणयोर्मुखे वा प्रथमप्रयोगे तु पशो' साम्राज्यस्येति । पशो प्रकृतिवदनुदिते आरम्भ' । पूर्वेद्युर्मातृकाभ्यर्चनाभ्युदयिके कृत्वा ऋत्विजा वरणम्—ब्रह्मा होताध्वर्यु' प्रशास्ता प्रतिप्रस्थाताग्नीध्र । प्राङ्मुखानुपवेश्य गन्धादिभि पूजयेत् ।

श्वो निरूढपशुनाहं यक्ष्ये तत्र मे त्वं ब्रह्मा भव भवामीत्यादि ।

14B, इति पशुपद्धति ।

अथाधिकारपशौ विशेष ।

Under this heading, there is one leaf, namely, the 15th, which mentions the names of Karka, Vāsudeva and Harihara —कर्कवासुदेवहरिहरैर्महत्प्रबन्धे निरूपितम् ।

The mention of these authors clearly shows that the treatise belongs to the school of Kātyāyana

1069

10502 **अग्निष्टोमपद्धति ।** *Agnistoma paddhati, a part of Dīksāpaddhati*

By Jagannātha, son of Vidyākara

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 69 (The last two leaves are restored by the last owner of the MS) Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 850 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

A metrical treatise on the performance of the Agnistoma rite, according to Katyāyana The author's father, Vidyākara was a famous teacher of the school of Katyāyana See Catal 1088 In fol 67, the number of ślokas comes down to 838 In the restored leaves, the ślokas are not numbered

See Bik No 256, which describes a MS of the work dated Sam 1552

Beg —ॐ नमो गणेशाय ।

अथाभिधीयते श्लोकैरग्निष्टोमस्य पद्धति ।
स वसन्ते हि कर्त्तव्य सुत्या पर्व्वदिने यथा ॥
पञ्चमे सप्तमे वा सा दीक्षैका तिस्र एव वा ।
अनन्तरञ्च नित्येष्ट्योरन्ययागक्रिया मता ॥
सम्भृत्य सोमसम्भारान् आधायाग्नींश्च तद्दिने ।
सोमयागसमारम्भ कुर्य्यादिष्ट्योरनन्तरम् ॥
पितामह पिता वापि उभौ वा सोमपौ न चेत् ।
स चैन्द्राग्नमयस्तु पूर्व्व कुर्य्यादालभ्य पर्व्वणि ॥
षड्ढोताराज्ञतिर्नाच (?) न स्युर्विष्णुक्रमास्त्रय ।
पुरोडाशे प्रणीता स्युर्व्रताभ्युपगमस्तथा ॥

End — वाजपेय्यग्निचिद्विद्वन्मुख्यविद्याकरात्मज ।
जगन्नाथोऽभ्यधात् श्लोकैरग्निष्टोमस्य पद्धतिम् ॥

Col —इति चारित्रीनदिकरणम् ? श्रीमज्जगन्नाथविरचित दीक्षापद्धति समाप्त (?)

Post Col —श्रीमालवीयपण्डित् बालमुकुन्दस्येदम् ॥

1070

5107 A अग्निष्टोमपद्धति । *Agnistomapaddhati*

Substance, palm leaf 14×1½ inches Folia, 3 Lines, 4 on a page Character, Udiya of the nineteenth century Appearance, fresh Written with a style Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ॥
अथाभिधीयते श्लोकैरग्निष्टोमस्य पद्धतिः ।
स वसन्ते हि कर्त्तव्य सुत्यापर्व्वदिने यथा ॥
पञ्चमे सप्तमे वापि दीक्षैका तिस्र एव वा ।
अनन्तर च नित्येष्ट्योरन्ययागक्रिया मता ॥

1071
4113

Substance, palm-leaf 14½ × 1 inches Folia, 42 Lines, 4, 5 on a page Extent in ślokas, 925 Character, Udiya of the eighteenth century Appearance soiled, worm-eaten and effaced Incomplete

It contains versified manuals for the performance of Agnistoma by Jagannātha Vājapeyī, preceded by a versified treatise on *Agnyādhāna and Anvadhana* by a different author, namely, Śambhukara Vājapeyī

Beginning —

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय ।

अद्यारभ्य स्व आवाभ्या आधीयन्तेऽग्नयो यदा ।
अग्न्याधेयकर्म्मणीह वैकल्पिका पदार्थका ॥
ये च ऋत्विक्प्रत्ययेनानुष्ठातव्या मयाधुना ।
आधास्यावहे ऽग्निमावा तत्र त्वमावयोर्भव ॥

This is the versified manual for the ceremony of the establishment of the sacred fire by Agnicit Miśra Śambhukara Vājapeyī

It ends in 3B —

इत्यग्निचिन्मिश्रश्रीशम्भुकरवाजपेयिकृता श्रौताधानस्य श्लोकपद्धति ॥

II Then begins Anvādhāna

ॐ नमो गणेशाय ।

अथान्वाधानमग्नीना भुव सस्कृत्य पञ्चधा ।
कुर्य्यादग्नीन् विहृत्याहवनीये समिध क्षिपेत् ॥

The colophon is lost

III 15A यत्नलिरूढस्य पशो सक्षेपश्लोकपद्धति ।

The beginning of this is lost

IV An amplification of III

15A विस्तरेणाथ पश्विज्यापद्धति श्लोकसंभृता ।
वाजपेयकृतानेन जगन्नाथेन लिख्यते ॥
प्रावृट्पर्व्वसु पश्विज्या कार्य्या मकरगेऽथवा ।
कुलीरगेऽथवा सूर्य्ये प्रथमाह्ने ऽप्यपर्वणि ॥
कृतनित्यक्रिय पश्चात् पुण्याह वाचयेत्तत ।
अद्य मया निरूढपशुबन्धेनेज्यते यदा ॥

These are the versified manuals for the animal sacrifice by Jagannātha Vājapeyī

22A, इति श्रीजगन्नाथवाजपेयिकृतावग्निष्टोमपद्धतौ व्रात्यपशु· ।

23B, इति श्रीजगन्नाथवाजपेयिकृतावग्निष्टोमपद्धतावरुदीक्षा ।

25A, इति श्रीजगन्नाथवाजपेयिकृतावग्निष्टोमश्लोकपद्धतौ दीक्षणीयेष्टि· ।

26A, ० प्रायणीयेष्टि·, 27B, ० सोमक्रय·, 28B, ० अतिथ्येष्टि, 32A, ० अग्नीषोमीयपशौ हविर्धानप्रवर्त्तनसदकरणम्, 34A, ० अग्नीषोमीय पशु, 42A, प्रात·सवनम् ।

After this there is no colophon, the MS being incomplete

1072

6313 यज्ञदीपिका । *Yajñadīpikā*

Substance, country-made paper 9½×4¼ inches Folia, 36 Lines, 8 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh A fragment

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
नत्वोमेशगणेशाश्च गुरूनचलदीक्षितान् ।
शिष्याणामुपकाराय क्रियते यज्ञदीपिका ॥
अथाग्निष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्व्वक द्वितीयादिप्रयोगे तु विघ्नेशपूजनमात्रमेव मम दौर्ब्राह्मण्यनिरासार्थ ऐन्द्राग्नपशोराग्नीषोमीयेण पशुना सहोपालम्भ कुर्व्वन् हिरण्य-शतगवदक्षिणेन वासोश्वदक्षिणेन (?) च रथन्तरपृष्ठेन त्रिवि(वृ ?)दादिचतुष्टोमे-नाग्निष्टोमसंस्थेन ज्योतिष्टोमेनाह यक्ष्ये ।

6B, अथ कृष्णाजिनदीक्षा, 15A, इति प्रायणीया, अथ सोमक्रय, 21A, अथेडान्ता आतिथ्या, 23B, इति आतिथ्येष्टि, अथ सप्रवर्ग्ये प्रवर्ग्य-प्रचार, 32B, इति सूत्रानुसार्य्यनुष्टुप्प्रयोगे द्वितीयदिनकृत्यम्, अथ वेदिमानम्, 34B, इति सूत्रानुसार्य्यनुष्टुप्प्रयोगे तृतीयदिनकृत्यम्।

In fol 36 the MS ends abruptly

The sūttra followed here, appears to be that of Kātyāyana, as, an instance, the Sūttra ननौविकुरुते, etc, qūoted in fol 4A is to be found in p 428 of the Chaukhamba edition of the Katyāyana Srauta Sūttra

1073

7832 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 34 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, dis coloured Incomplete at the end

1074

5070C **अग्निष्टोमपद्धति।** *Agnistomapaddhati*

By Jalesvara Misra

Substance, palm-leaf 13½×1 inches Folia, 45 Lines, 5 on a page Extent in slokas, 1440 Character, Udiya of the sixteenth century Appear ance, very old Complete

Beginning —

अविघ्नमस्तु।

यजमान· कृताह्निको वैश्वदेव कृत्वा आचम्येष्टदेवता सम्पूज्य अग्न्यागारे स्वासने प्राङ्मुख उपविश्य पुण्याहवाचन कुर्य्यात्। पुण्याहमित्यादि। अद्यारभ्यागामिन्या पौर्णमास्या अमावास्याया देवतायजने ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसस्थेन क्रतुना मया इज्यते। यद्देत्यादि।

Colophon —

इति जलेश्वरमिश्रविरचिता अग्निष्टोमपद्धति· समाप्ता।

Then there are three stray leaves

1075

4271

Substance, palm-leaf $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Folia, 55 Lines 5, 6 on a page Character, Udiya, written about a hundred years back Appearance, soiled Incomplete at the end

A manual meant for Ahitāgnis, by Balabhadra No definite name of the work can be found in this incomplete copy The work belongs to the school of Kātyāyana

Mañgalācarana

श्रीगणेशाय नम ।

वन्दे श्रीयज्ञपुरुष कात्यायन मुनि गुरुम् ।

कर्कादींश्च तथाचार्यान् ग्रन्थविघ्नोपशान्तये ॥

The object of the work

कर्कसुत्ववचन विचारयन्नाहिताग्निकजनोपयोगिनीम् ।

व्यातनोति बलभद्रदीक्षितो देशपात्रघटने प्रदीपिकाम ॥

Along with this, there are 13 leaves, containing a fragment of Pānini

1076.

29 **ज्योतिष्टोमप्रयोगसारः ।** *Jyotistomaprayogasāra*

By Devabhadra

For the MS , see L No 756

28A The colophon giving the names of the author and his ancestors —

इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसुनुमहायाज्ञिकश्रीगङ्गा-धरपाठकवशसभूतपाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रेण रचिते कात्यायनसूत्रप्रयोगसारे ज्योतिष्टोमप्रयोगे सुत्त्यैकादश्या प्रारम्भदिनकृत्य ।

1077.

1393 **सहौत्तनक्षत्रसत्रप्रयोगः ।** *Sahauttranaksattra-sattraprayoga*

By Devabhadra, son of Balabhadra

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 70 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1150 Character, Nāgara Date, Sam 1818 Appearance, tolerable Complete

This is according to the school of Kātyāyana and the bhāsya of Karka Devabhadra also wrote a Bhāsya on the sūttras of Baudhāyana on the same subject

बोधायनोक्तनक्षत्रसत्रसत्राध्वरस्य तु ।
सूत्रभाष्य पुरा कृत्वा श्रतिसूत्रादिसम्मत ॥
कात्यायनानुसारेण कर्कदेवमतेन तु ।
होत्रमन्त्रैश्च सयुक्त प्रयोगो रच्यतेऽधुना ॥ Leaf 1

Again he says —

तत्र सत्रारम्भकालादिनिर्णयसिद्धान्तास्तु प्राक्कृतौ सूत्रभाष्ये ज्ञेया ।

Date of composition is given in the following verse 19B —

नेत्रेन्दुवसुभूवर्षे नभस्ये भास्करौ सिते ।

(Samvat 1812)

प्रौष्ठपद्या प्रयोगोऽय समाप्तिमगमच्छिव ॥

Date of copying —

सवत् १८१८ वर्षे आषाढशुक्लषष्ठ्या भौमवासरदिने काश्या सभाष्यप्रयोगोऽय लिखापितो ग्रन्थकर्त्रा पाठकश्रीबलभद्रसूनुना देवभद्रपाठकेन ॥ शुभ भूयात् ।

The last Colophon —

इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसूनु-गङ्गाधरपाठकवशप्रसूतपाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतौ बौधाय-

नोक्त कात्यायनसूत्रानुगत सद्यौचो नक्षत्रसत्रप्रयोग समाप्त ॥
शुभ भवतु । श्रीराम ॥

The book treats of sacrifices in honour of all the asterisms

1078

10045 **राजाभिषेक ।** *Rājābhiseka*

By Deva Bhadra

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 42 Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 750 Character, Nāgara Date, Samvat 1831 Appearance, old and worn out Complete

Colophon —

[इति श्रीमन्मद्घायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसूनु-गङ्गाधरपाठकवंशसम्भूतपाठकश्रीबलभद्रात्मज This much in a different hand] देवभद्रकृतो राजाभिषेकप्रयोग ।

Post Col —

सवत् १८३१ आषाढ सुदि १० भौम ।

A manual for the performance of coronation ceremony

Beg —अथ राजाभिषेको हेमाद्रौ विष्णुधर्म्मोत्तरे पुष्करवाक्यम् ।

अथ सम्भृतसम्भारो राज्ञ + सोत्सवस्तत ।
कालेऽभिषेचन कुर्य्यात् त काल कथयामि + ॥
मृते राज्ञि न कालस्य नियमोऽत्र विधीयते ।
ज्योतिःशास्त्रोक्तकाले वा तिष्येण श्रवणेन च ॥

1079.

1022 **वाजपेयपद्धतिः ।** *Vājapeya paddhati*

Substance, country made paper 9½×4¼ inches Folia, 14 Lines, 12 on a page Extent in Ślokas 340 Character, Nāgara Date, Sam 1557 Appearance, very old Complete

An anonymous manual for the performance of Vājapēya rites, following Kātyāyana (Chapter XIV)

Beginning —

ॐ वाजपेयस्य सोमस्य पद्धतिस्तत्त्वतो मया ।

वाजपेये उभयत शुक्लपक्षौ बृहस्पतिसवेन यजते । बृहस्पति-सवेन अग्निष्टोमसस्थेन त्रिवृत्स्तोमेन रथन्तरपृष्ठेनाश्वाधिकगोत्रय-स्त्रिंशद्दक्षिणेन अह यक्ष्ये ॥

End —यथा बृहस्पतिसव ।

Col —इति वाजपेयस्य पद्धति समाप्ता ।

Post Col —शुभ भवतु सवत् १५५७ वर्षे अश्विने सुदि १ गुरौ अद्येह श्रीवासनगरे दीक्षितनारायणसुतयुवराजकेन लिखितम् ॥

बृहस्पतिसवसहितेन वाजपेयस्य पद्धतिर्लिखिता ।, etc , etc

1080

651 **सुपर्णचितिपद्धतिः ।** *Suparnaciti paddhati*

By Ramacandra Sthapati Agnicit, son of Suryadāsa

For the manuscript see L 1460

It is a very defective manuscript The leaves in the first portion are comparatively fresh, and are in a different hand This portion has been evidently restored It comes to an end in leaf 36, but is wanting in the first 8 leaves, and leaves 10 to 16

Col —इति सम्राट्स्थपति-अग्निचित्सूर्यदासात्मज-सम्राट्स्थपतिराम-चन्द्रकृता सुपर्णचिति सम्पूर्णा ।

Leaf 37 A begins —

अथ द्वितीया चिति सा[वि]श्युपसत्त्वे कृतौ प्रथमोपसह्निे एव प्रथमा चिति पुरीषनिवापोपस्थानान्ते क्रियते ।

This is quoted in L as the "beginning" of the whole work !!

The work relates to the construction of alters in vedic sacrifices, especially those in the form of birds, just as Syena alter in the form of a hawk

The Post Colophon Statement —

सवत् १७५७ कार्त्तिकशुद्ध ८ शुक्रे भायाजीदीक्षितात्मज-दीक्षित-अनिरुद्धेन लिखितोऽयं ग्रन्थ । आत्मार्थे । श्रीरस्तु । श्रीयज्ञपुरुष प्रसन्न अस्तु ॥ श्रीसूर्याय नम ॥

1081.

6192 **चयनपद्धतिः ।** *Cayana paddhati*

By Rāma Vājapeyin

Substance, country made paper 8¾×3¾ inches Folia, 113 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 1130 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

This is according to the rules of Kātyāyana The author's name, Rāma Vājapeyī, appears at the top of the reverse side of every leaf—Rāma at the left hand upper corner and Vājapeyī at the right hand upper corner The author is well known and is said to have been a resident of Naimisāranya

Beginning —

अष्टगृहीत जुहोति सततसुद्धन् युजान इति । सयुजान प्रथम मनस्तत्वा० गायत्रेण रथतर बृहद्गायत्रवर्त्तनि स्वाहा ।

25B, अथ चयनपरिभाषा, 33B, इति चयने प्रथमोऽध्याय , 80B, इति चयने द्वितीयोऽध्याय , (Last colophon) इति चयने तृतीयोऽध्याय समाप्त —इति चयनपद्धति· ॥

1082

306 **चयनपद्धति ।** *Cayana paddhati*

By Nrsimha

For the MS see L 46

It belongs to the White Yajurveda

Post Col Statement —

सवत् १५७७ वर्षे वैशाखमासे कृष्णपक्षे बुधे याज्ञिकश्रीदेव-
दत्तेन स्वार्थे स्वहस्तेन लिखितमिद जलेश्वरचयनी । शुभ कल्याण च ।

In a different hand दी० गदाधरस्य १५०० (?)

1083

10352 **सौत्रामणिप्रयोग ।** *Sauttrāmaṇi prayoga*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 24 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 700 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and worn-out Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥

यशोदानन्दन वन्दे कृष्ण कमललोचन ।

गोपिकाहृदयानन्ददायिन परमाद्भुतम् ॥

अथ सौत्रामणीप्रयोगो लिख्यते ॥

ब्राह्मणयज्ञ सौत्रामणी ऋद्धिकामस्य। ऋद्धिकामेन ब्राह्मणेन सौत्रामणीयज्ञेन यष्टव्य न क्षत्रियवैश्याभ्या। तस्मादेष ब्राह्मणयज्ञ एव यत् सौत्रामणीतिवचनात्। न केवल ऋद्धिकामस्यैव सौत्रामणी किन्तु अग्निचित्सोमयाजिसोमातिपूतसोमवामिना सा अग्निष्टोमेन इष्टवतो भवति। सोमेनातिपूतस्य मुखव्यतिरिक्तनासिकादिरन्ध्रद्वारेण सोमरसस्राविण सोमवामिन । पीते सोमे यस्य यजमानस्य छर्दिर्भवति तेन सौत्रामणी कर्त्तव्या। अग्निमत्सोमयाजिक्षत्रियवैश्ययोरपि भवति। सोमातिपूतसोमवामिब्राह्मणस्यैव भवति नेतरयो सोमपाने ऽधिकाराभावात्। अत्र पशोरपशोश्च सौत्रामणी भवति पशुकामस्य पशुभरणसमर्थस्यापि भवति राज्याच्युतस्य राज्ञोपि सौत्रामणी भवति। तत्र सौत्रामणीति कर्मनामधेय तच्च त्रिपशोरेव ॥

It quotes Vāsudeva Dīkṣita in 14B

1084.

384 **अश्वमेधपद्धति ।** *Asvameda paddhatı*

By Mahānanda Pāthaka, son of Vīrabhadra Pāthaka

Substance, country-made paper 11¾ × 5¾ inches Folia, 138 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 3600 Character, Nāgara Appearance, new Complete

On Horse-Sacrifice according to the rules of Kātyāyana

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

ॐ अश्वमेधमखस्येह पद्धति सर्व्वसम्मता ।

वीरभद्रात्मजेनेय महानन्देन तन्यते ॥

अथ सम्भारा·

Then follows a complete list of things necessary for the sacrifice

The later authorities quoted (1) Padmanābha, (2) Sidhānta Bhāsya (3) Devapaddhati, (4) Arjuna Misra, (5) Govinda Dīksita, (6) Andavilā, (7) Hari Svāmī, (8) Jaya-Simha-Kalpadruma, (9) Gangādhara Yājñika, (10) Mahīdhara Yājñika

In this work authors of various schools are consulted It cites, as examples, many songs actually recited in the Asvameda sacrifice performed by Jaya Sinha Savai Varman These songs were composed by Kavikalānidhi Krsna Bhatta

Here begins the real work —

6B अथ कात्यायनसूत्रानुसारेणाश्वमेध· ॥ राजयज्ञो ऽश्वमेध सर्व्वकामस्य (XX 1) अभिषेकादिगुणवान् क्षत्रियो राजेत्युच्यते । आपस्तम्बसूत्रे । राजा सार्व्वभौम· अश्वमेधेन यजेत । य सार्व्वभौम इत्यनेन माण्डलिकस्याप्यधिकार । इति मेधा क्षत्रियस्य इति वैतानसूत्रात् क्षत्रियमात्रस्याप्यधिकार । लाट्यायनसूत्रे

विजितस्य वा मध्ये यजेत अस्य व्याख्यान असार्व्वभौममाण्डलेश्वर सोऽपि विजितस्य देशस्य मध्ये यजेत। अनेनापि माण्डलिकस्याधिकार । दक्षिणादाने विजयमध्यादित्युक्तत्वात् प्रारम्भात् प्राग् विजय इति पद्मनाभ । छन्दोगसूत्रादौ पक्षे केवलगोदक्षिणादर्शनात् विजयाभावेषु अधिकारोऽनुमीयते ॥ सिद्धान्तभाष्ये तु त्रयाणा वर्णानामधिकार उक्त । सर्व्वे कामा ब्राह्मणस्य विजयो राजन्यस्य व्युष्टयो वैश्यस्येति। देवपद्धतावपि प्रकृतग्रन्थोक्तत्वादितिसूत्रेण यवाग्वादीत्यादिशब्दात् त्रयाणा वर्णानामधिकार प्रतीयते ॥

136A

श्रौतानुष्ठानगीर्व्वाणगुरुभिर्गुरुभिर्भुवि ।
पाठकश्रीमहानन्दै' स्मार्त्तेऽतिनिपुणैरयम् ॥
अश्वमेधाख्ययज्ञस्य प्रयोग' स्वतिनिर्मल ।
निरमायि सता तुष्ट्यै नितरा स जयत्वल ॥

Col —इति श्रीमद्याज्ञिकधुरन्धरपाठककुलप्रदीपपाठकश्रीवीरभद्रात्मजपाठकश्रीमहानन्दविरचितो ऽश्वमेधप्रयोगो विद्वद्वराणा श्रौतस्मार्त्तकर्मनिपुणाना सन्तोषाय चिर भूयात् इति शिव ।

Post Col —

श्रीसीतारामचन्द्र प्रसन् । श्रीकाशीविश्वेश्वराय नम शुभ भवतु ।

Here ends leaf 136A, and there is also every indication of the end of the work But the MS still continues in the same hand and apparently on the same subject to the end (leaf 138A)

1085.

6191 अश्वमेधपद्धति । *Asvamedha paddhati*

Substance, country made paper $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 46, of which the fol 19, 20, 36, 38 39, 41, are missing Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance old soiled and worn-out Written in three different hands Defective

This is according to the rules of Kātyāyana

Beginning —

अथ अश्वमेधपद्धतिर्लिख्यते । राजयज्ञोऽश्वमेधः सर्व्वकामस्य । अष्टम्या नवम्या वा फाल्गुनीशुक्लायाश्च एके (?) । तत्र प्रथमं मातृपूजापूर्व्वकं आभ्युदयिकं श्राद्धम् । ब्रह्मौदनं पचति चतुर्णां पात्राणामञ्जलिप्रसृतानां च । तत्र प्रथममध्वर्य्युः कस्मिंश्चित् पात्रे आनडुहे चर्म्मणि वा तण्डुलानां चत्वारि पात्राणि निर्वपति ।, etc , etc

23B सौवर्णालङ्कृताश्चत्वारोऽश्वाः सौवर्णरथयोक्त्रादौ युञ्जति ब्रध्नमिति ॐ युञ्जति ब्रध्नमरुषं तस्थुष । रोचते॰दिवि इतरांश्च युञ्जन्त्यस्येति । त्रीनितरान् ।, etc , etc , etc

1086

1026 पितृमेधपद्धतिः । *Pitrmedha paddhati*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia 7 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 140 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

This is a manual for the performance of Pitrmedha ceremony which is generally to be performed (I) in the case of one dead long ago and forgotten and (II) in an odd number of years after death such as 3rd, 5th, 7th, etc See Kātyāyana XXI, 32, 33

Beginning —

अथ पितृमेधस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

मृतस्य मरणसंवत्सरबहुकालव्यवधानादिना विस्मरणे सति पितृमेधो भवति अथवा मृतस्य मरणसंवत्सरादारभ्य तृतीयपञ्चमसप्तमादिष्वयुग्मेषु संवत्सरेषु भवति । यदा बहुकालव्यवधानेनापि कुर्वतो मरणसंवत्सरः स्मर्य्यते एव तदायं पक्ष इति हरिस्वामिनः ॥ तथा एकनक्षत्रे पितृमेधो भवति ।

It ends in 6B —

तथा पुराणोऽनड्वान् दक्षिणा पुराणा यवाश्च इच्छया भूयसी च देया ॥

Col —इति पितृमेधः समाप्तः ।

Post Colophon —

दीक्षितरघुनन्दनस्यैकमिद पुस्तकम् ॥ लेखकपाठकयो शुभ भवतु ॥

The leaf marked 7 apparently gives a paraphrase of Kātyāyana XXI, 36, 35, 34

Beginning —

पितृमेधो ग्रीष्मशरदी (?) माघे वा तेष्वमावस्यायामेकनक्षत्रे वा।

End —सर्व्वपुराणम् ॥ भूयसीश्चेच्छया ददाति ॥

Col —पितृमेध' समाप्त ॥

The latest authorities quoted are Hari Svāmī and Vāsudeva Bhatta Yājnika

1087

4280

Substance, palm leaf $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Folia, 106 to 144 and three unmarked Lines, 4, 5 on a page Character Udiya of the early eighteenth century Appearance, old and soiled

I अह्नीनपद्धति *Ahīnapaddhati* by Upādhyāya Vedagarbha

Beginning —

विनायक नमस्कृत्य विशेषेण सरस्वतीम् ।
कात्यायनञ्च कर्कं सम्पूज्य करिष्ये ऽह्नीनपद्धतिम् ॥
अस्त्यह्नीनो द्वादशो निरग्निश्चैकाह्निक' ।
विशेषास्तत्र वक्ष्यामि समासेनानुपूर्व्वश ॥
आभ्युदयिक श्राद्ध कृत्वा वैकल्पिका' पदार्था' अवधार्य्यन्ते।
ऋत्विजा वरणम् । द्वादशाहेन प्रत्यह शतदक्षिणेनाह यक्ष्ये ।

108B उपाध्यायवेदगर्भकृतौ द्वादशाहस्य सक्षेपपद्धति ।

II Then we have the following —

व्युतच्छन्दसि अवज्ञावासने अशोर्यामोत्तरमाश्रयणस्य यथाऽऽह्नीनत्वात् षष्ठे पार्थिके शुक्रस्य ग्रहण प्रथमम् । तत्र ऐन्द्रवायवादिकाले साधन । अशोर्या-

मोत्तरकालमेकवचनान्तेन मन्त्रेण यथा मश्विनस्थाने सप्तमे पार्थिके ऽप्यवमेव शुक्रस्य मश्विनस्य च नवमे।, (?) etc , etc , etc

110A अग्नोर्यामे प्रतिचारपद्धति समाप्ता।

III 112A इत्यग्निचिन्मिश्रप्रभुकरकृतौ श्रौताधानस्य श्लोकपद्धति समाप्ता।

It begins in 110B —

नमो यज्ञपुरुषाय॥

अद्यारभ्य श्व आवाभ्यामाधीयन्ते ऽग्नयो यदा।
अग्न्याधेयकर्मणीह वैकल्पिका पदार्थका॥
ये च ऋत्विक्प्रत्ययेनानुष्ठातव्या मयाऽधुना।
आधास्यावहे ऽग्निमावा तत्र त्वमावयोर्भव॥

The same as the first work in our Catal No 1071

IV Then in leaf 112A, begins a manual for the performance of Sauttrāmanī

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय॥

ऋद्धिकामस्य सौत्रामणी द्वादशग्रामथऋतग्रीवस्थापनम् वरुणपूजा स्वस्तिवाचनम् अद्यारभ्य आगामिन्या पौर्णमास्याममावास्याया वा सौत्रामण्या यजेतेत्यादि। तत' सकल्प। ॐ अद्यारभ्य आगामिन्या पौर्णमास्या अमावास्याया वा सौत्रामण्यामह यजेयम्।

It ends in leaf 120B There is no colophon

IV 123B इति श्रीदीक्षितजलेश्वरपतिविरचिताया बालबोधिन्या वाजपेयाङ्गभूतो बृहस्पतिसव समाप्त।

It begins in 121A —

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय।

शरदि वाजपेये ब्राह्मणराजन्ययोरधिकार'। आश्वयुजि सुत्या चेत् भाद्र[ए]व पौर्णमास्या बृहस्पतिसव आश्वयुजि कृष्णादशम्या दीक्षा। कार्त्तिकामावास्याया सुत्या चेदाश्वयुजशुक्लादशम्या दीक्षा। कार्त्तिक्या सुत्या चेदाश्वयुजि बृहस्पतिसव कार्त्तिककृष्णादशम्या

दीक्षा । आग्राह्वायण्यामावास्याया सुत्या चेत् कार्त्तिकशुक्लादश्यम्या दीक्षा सर्व्वपक्षेषु उभयत शुक्लपक्षौ बृहस्पतिसव ।

V 123B अथाश्वयुजि कृष्णादश्यम्या ऋत्विग्वरणम् । तत्र वैकल्पिकाव-धारणम् । अस्मिन वाजपेयसंस्थे क्रतौ यावन्तो वैकल्पिका पदार्था ते मया ऋत्विक्प्रत्ययेनानुष्ठेया । वरणे विशेष एकाह्नेन वाजपेयसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन सप्तदशस्तोत्रेण सप्तदशशस्त्रेण गवामेकादशेनसहस्रदयदक्षिणेन अह यक्ष्ये ।

136B <u>इति दीक्षितजलेश्वरपद्धतिविरचिते बालबोधिन्या संस्था-वाजपेय समाप्त</u> ।

VI 137A अप्तोर्यामपद्धतिर्लिख्यते । पुण्याहवाचने अप्तोर्यामेन क्रतुना इक्षिते (?) यदेत्यादि ।

139B इत्यप्तोर्याम ।

VII 139B, कुह (क्रतु (?)) वाजपेये विशेष एकाह्नेन साग्निचित्येन वाजपेयसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन सप्तदशस्तोत्रेण गवा सप्तदशदक्षिणेन अयुतभोजनेनेति ।

This was left incomplete Leaf 140B contains only two lines

VIII Then in 141A, we get the following —

समस्थितो वा प्रपदस्थितो वा

कृतोर्द्ध्वबाहुर्यजमान एव ।

चित्यस्य माने पुरुषप्रदिष्ट

तत्पञ्चमो भाग इह त्वरत्नि ।

In leaf 144B, we get the following colophon — इति चित्यश्लोका

The remaining three leaves, which are not marked, contain notes on some sacrifices

1088.

5070B **प्रायश्चित्तप्रदीपिका ।** *Prāyaścitta pradīpikā*

By Rāmacandra Agnicit

Substance, palm leaf $13\frac{1}{2}\times1$ inches Folia, 65 Lines 5 on a page Extent in ślokas, 1885 Character, Udiya of the sixteenth century Appearance, old Complete

Beginning —

नमो गणेशाय ।

सम्राजोऽग्निचितो नत्वा विद्याकरगुरोः पदे ।

रामः पद्धतिमाधत्ते प्रायश्चित्तप्रदीपिकाम् ॥

कात्यसूत्रोदित सर्व्वमत्र वाच्य मया स्फुटम् ।

समुच्चयोऽन्यतो दृष्टो विशेषः क्वचिदेव तु ॥

कर्माणि स्वस्वाङ्गयुक्तानि यथोक्तफलसाधनानि भवन्ति ॥, etc, etc,

End — ऋत्वीमेतामग्निचिद्रामचन्द्र सूत्रैकार्थी नैमिषारण्यवास ।

सम्राजः श्रीसूर्य्यदासस्य सूनुः प्रायश्चित्ते पद्धति सव्यधत्त ॥

Colophon —

इत्यग्निचिद्रामचन्द्रविरचिता प्रायश्चित्तपद्धति समाप्ता ॥

1089.

5092D **प्रायश्चित्तपद्धतिः ।** *Prāyaścitta paddhati*

By Śrīnivāsa

Substance, palm leaf $16\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$ inches Folia 30 Lines, 4, 5 on a page Character, Udiyā of the eighteenth century Appearance, old Complete

It begins thus —

नमो यज्ञपुरुषाय ।

नत्वा विघ्नेश्वर देव नत्वा देवीञ्च शारदाम् ।

लिख्यते श्रीनिवासेन प्रायश्चित्तस्य पद्धतिः ॥

अथाग्निहोत्रप्रायश्चित लिख्यते ।

It ends —

उत्तरा प्रजापतेऊतमैन्द्र यथा प्रायश्चित्त गुरूपदेशत कृत विपर्य्यश्च (?) सताधीरा सत्कृतेसारपद्धति (?)

शुभमस्तु । श्रीगोपीनाथाय नम॰ । श्रीसरस्वत्यै नम ।

1090.

5096B *The Same*

Substance, palm leaf 16⅗×1 inches Folia, 26 Lines 4, 5 on a page Character, Udiya of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

See the previous number

There are eight stray leaves with it, all relating to expiations for flaws in sacrifices

1091.

6319

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 7 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 200 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

A Paddhati based on Kātyāyana Śrauta Sūttra, Adhy XXVI

Beginning —

श्री गणेशाय नम॰ ।

दीक्षासु महावीरकरणम् द्वितीयादौ यज्ञे । तत्र प्रवर्ग्यकरणम् । एका दीक्षा पक्षे यूपच्छेदनान्ते महावीरसभरणं । अनेकदीक्षापक्षे अन्यतरस्मिन् अहनि । तत्रान्य॰ । पात्यदेशे सभारनिधानमुदकसस्थ । मृद । वल्मीकवपां । वराहविहृत । पूतिका । अजापय । गवेधुका । कृष्णाजिनम् । अश्मिमौदुम्बरीमरत्निमात्री । वैकङ्कतिका वा देवस्यत्वेत्य+दान । ॐ देवस्य त्वा सवितु प्रसवेश्विनोर्वाहुभ्या, etc , etc

It ends —

यजमान[']श्वतदुघा होचे पत्नी श्वतदुघामुद्राचे ॥

Kātyāyana Śrauta Sūttra, Adhy XXVI S 143

उद्गातृशब्देन प्रस्तोता इति केचित् ॥

आग्नीध्रेजा इति प्रवर्ग्योत्सादन । अग्निप्रणयनम् ।

On the obverse of the first leaf we have —

सोमयज्ञदीपिका ।

वालमुकुन्दशर्म्मणः ॥

The title of the M S and the owner's name are not in the same hand as the body of the manuscript

1092

6214 **रुद्रजपाभिषेकहोमप्रकारः ।** *Rudrajapābhiṣeka homa prakāra*

By Yādava

Substance, country-made yellow paper $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia, 4 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara Date, Samvat 1843 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीकुडलीयप्रसादितयादवकृतरुद्रजपाभिषेकहोमप्रकार समाप्त' ।

Post Colophon —

सवत् १८४३ वैशाखशुक्ल १२ शनौ । वालमुकुन्दस्येद पुस्तक भिनगाया लिखितम् ।

The maṅgalācaraṇa and the object of the work

श्रीशङ्कर नौमि सदाशिवं च गिरीशजालिगितदेहमीड्य ।
नागेशभूतीदुविभूषिताग लोकेशमेन करुणार्द्रचित्तम् ॥
लक्ष्मीपतिमिन्द्रमुखामराश्च गुरु गणेश पितरौ सरस्वती ।
ब्रह्माणमीन (?) खलु वाक्पति च वदेऽप्यह भक्तजनेषु वत्सलम् ॥

श्रीशान्तिसार कमलाकरीय रामस्य तावत् परशोर्मत च ।

कर्कादिकाना गुरुयाज्ञिकाना जपेऽभिषेके सवने प्रकारम् ॥ ३ ॥

रुद्रस्य कात्यायनकण्वशाखिना विलोक्य चैव प्रकरोमि यादव ।

तत्रादौ रुद्रमहिमा ॥

End —अत्रावशिष्ट शान्तिरत्नाकरादिग्रन्थेषु विस्तरेणावलोकनीयमिति ॥

1093

5950 **रुद्रपद्धतिः ।** *Rudra paddhati*

By Vaidyanātha, son of Lāmba

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 89 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 2900 Character, Nāgara Date, Śaka 1715 Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम' ।

अथ रुद्रपद्धतिर्लिख्यते ।

त्रिगुणगणविहीन सेव्यमान शिवाद्यै ।

निखिलजनहृदिस्थ सच्चिदानन्दरूपम् ॥

शिवसरसि समाप्त्यै जाड्यवल्लीकुठार ।

दशरथकुलदीपं रामचन्द्र समर्पम् (र्थम् ? ?) ॥

The object of the work is given in the following couplet —

रुद्रकल्पानुसारेण + बाले बोधहेतुत

क्रियते पद्धति सम्यक् वैद्यनाथेन धीमता ॥

The end —

श्रीवैद्यनाथेन च वैदिकेन लाम्बोपनाम्ना शिवपूजनाय ।

सम्यक् प्रयोगैरुदयादि याद्या (?) सदाशिवोपासनि (?) मे स्थित नम ॥ १ ॥

श्रीवैद्यनाथेन समापितेयं पद्या चतुर्थ्यां शशिशेखरस्य ।

बाणाङ्क + तेन्दुशकेऽर्कवारे प्रमादिनीयेऽसितपक्षकाले ॥ २ ॥

समीरणग्रामनिकेतनो (?) ऽसौ लाम्बोपनामा कविवैद्यनाथो ।
चकार पद्धां शशिशेखरस्य परोपकाराय गिरीशतुष्ट्यै ॥

Colophon —

इति श्रीमन्महोपाध्यायाभिहोचिलाम्बोपनामायो(?)पाध्याया-त्मजचातुर्मास्ययाजि-वैद्यनाथकृता रुद्रपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

शके १७१५ प्रमादीनामसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षाऋत आषाढ वद्यचतुर्दश्यां इंदुवासरे तद्दिने गणेशभटलुलेन इदं पुस्तकं समाप्ति-कम् । आत्मपरोपकारार्थं शुभं भवतु
श्रीसिद्धिविनायकार्पणमस्तु ।

Then the following is added in a later hand

बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकं सं १८३२ वै कृ १०
मालवीयप्रधानपुस्तकालय गौघाट ।

1094.

5943 **रुद्रदीपिका ।** *Rudra dipikā*

By the son of Vaijanath, son of Vināyaka

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 150 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3500 Character, Nāgara Date, Samvat 1934 Appearance, fresh Complete

On the worship of Rudra

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
गणेशञ्च गुरुं नत्वा वाग्देवीञ्च वरप्रदां ।
देवं वरप्रदञ्चेष्टं शिवं परममव्ययम् ॥
भुक्तिमुक्तिप्रदातारं सदानन्दमयं विभुम् ।
उत्पत्तिस्थितिकर्त्तारं कर्त्तारञ्च जगद्गुरुम् ॥
सोमार्द्धधारिणं शान्तं नीलकण्ठं निरामयम् ।
परात्परं निराभासं तं वै वन्दे शिवप्रदम् ॥

क्रोडपाठकमिश्रादीन् सम्प्रदायार्थबोधकान् ।

नत्वा प्रतन्यते रुद्रदीपिका सविधानका ॥

तत्र प्रथमतो रुद्रप्रशंसा ।

तत्र जाबालोपनिषच्छ्रुति ।

किं जप्येनामृतत्वेन ब्रूहि शतरुद्रीयेनेत्येतानि ह्वा अमृतनामधेयान्येतै ह्वा अमृतो भवतीति ।

अथ हैनं ब्रह्मचारिण ऊचु ।

किं जाप्येन वा अमृतत्व ब्रूहीति । इत्यादि ।

3A जपरुद्रो होमरुद्रो ऽभिषेकरुद्रश्चेति त्रिधा रुद्र उक्त । अथो द्विधा केवलजपात्मको होमाङ्गश्च । अथ षडङ्गरुद्राणा विधि । परशुरामपद्धाङ्गसञ्ज्ञया पञ्च रुद्रा प्रोक्ता विमिश्रिता ।

एकाद्या अतिरुद्रान्ता॰ षडङ्गसहिता स्थिता ।

शतानन्दो महाकल्पे कथितश्च + + + ॥

Some of the topics are given below, to give an idea of the work

6B इति रुद्रदीपिकाया महाकल्पोक्तकर्म्मविपाके अधिकारिनिरूपण, 10A, इति महाकल्पोक्तकर्म्मविपाके ऽनपत्यदोषपरिहारे कालरुद्राख्यो महारुद्र॰, 14A, इति अष्टाविंशतिधापक्ष, अथ प्रसङ्गत॰ तैत्तिरीयशाखिना चतुश्चत्वारिंशतिधा अष्टचत्वारिंशतिधा पक्षश्च कथ्यते, अथ वाजसनेयिना षष्ठ्युत्तरशतधामन्त्रविभाग उच्यते, 15B, अथ क्रमप्राप्तचतुश्चत्वारिंशदष्टचत्वारिंशत्पक्षौ तैत्तिरीयाणा कथ्येते—इति चतुश्चत्वारिंशदष्टचत्वारिंशत् पक्षौ—अथ षष्ठ्युत्तरशतात्मकपक्षे दशांशहोम, अथ लघुरुद्रे अष्टपक्षाणा शतांशहोम , 17B, अथ लघुरुद्रसमग्रहोमपक्षा उच्यन्ते ।

Colophon —

इति श्रीमाध्यन्दिनीयविनायकतनयवैजनाथसुतविरचिता[या] रुद्रदीपिकाया कुण्डमण्डपादिहोमान्तकृत्य समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

सवत् १९३४ माघशुक्लानवमी भौमवारे शुभ भूयात् । शुभमस्तु
ग्रन्थसख्या २५०० । बालमुकुन्दस्येद ।

1095.

6138 **रुद्रानुष्ठानप्रयोगः ।** *Rudı ānusthāna pı ayoga*

By Khanda Bhatta son of Mayūresvara Bhatta, oı Moresvara Bhatta of the Kānva Sakhā

Substance country made papeı 13×5¾ ınches Folıa, 53 Lınes, 10 on a page Extent ın ślokas, 1000 Chaıacter, Nāgara Date, Samvat 1951 Appearance, new Complete

Begınnıng —

नत्वा विनायक देव शङ्कर रेणुका तथा ।
मोरेश्वराख्यपितर श्रौतस्मार्त्तविशारदम् ॥
याज्ञिकाना सौकर्य्याय सारमुद्धृत्य ग्रन्थत ।
रुद्रानुप्रयोग सक्षिप्तो रच्यते मया ॥

अथ देवयाज्ञिक-काशीदीक्षित-रुद्रकल्पद्रुम-रुद्रानुष्ठानकौमुदी-इत्यादिग्रन्थान् समालोक्य तेभ्य सारांशमादाय माध्यन्दिनादि-सर्व्ववाजसनेयिशाखानुसारेण होमात्मकरुद्रानुष्ठानप्रयोगो रच्यते ।

Colophon —

इत्ययाचितोपनामकमयूरेश्वरभट्टसुतखण्डभट्टविरचित-सनवग्रह-मखहोमात्मकरुद्रानुष्ठानप्रयोग समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon —

सवत् १९५१ वैशाख वदी १ ।

1096.

5849 **रुद्रसूत्रम् ।** *Rudra Sūttı a*

By Anantadeva

Substance, country made paper 6½×3¼ ınches Folıa, 46 Lınes, 6, 7 on a page Extent ın ślokas, 322 Character, Nāgara Date Sam 1928 Appearance, new Complete The first three leaves have been recently restored

Mañgalācarana —

श्रीगणेशाय नम ।
सिद्धिबुद्धिप्रदातार विघ्नव्यूहविदारणम् ।
महागणपति वन्दे भक्तकल्पमहीरुहम् ॥
श्रीनृसिंह रमानाथ सच्चिदानन्दविग्रहम् ।
विरिञ्च्यादिभिराराध्य भक्तकामदुघ भजे ॥
सच्चिदानन्दरूपाय शिवदेहार्द्धधारिणे ।
ॐकाराख्याय + + + शिवायाभीष्टदायिने ॥
याज्ञवल्क्यमुनि नत्वा कात्यायनमुनि तथा ।
श्रीगुरून् पितरौ रुद्रग्रन्थकर्तॄ स्तथापरान् ॥

The object of the work is given in the following verses —

श्रुतिं शातपथी वीक्ष्य बृहत्पाराशरी स्मृतिम् ।
बौधायनमुने' सूत्र श्रीमदुद्धवसूनुना ॥
धीमतानन्तदेवेन रुद्रसूत्र विरच्यते ।
उपकाराय सर्व्वेषा पर वाजसनेयिनाम् ॥
अथात पञ्चाङ्गरुद्राणा न्यासपूर्व्वक जपविधि व्याख्यास्याम॰।

18B इति रुद्रसूत्रे प्रथमोऽध्याय ।
अथ पराशरबौधायनादिप्रोक्तरुद्रहोमविधि व्याख्यास्याम ।

25B अथातो मन्त्रसिद्धिविधि वक्ष्याम ।

26B अथ पराशरानुक्तमविरोधिन रुद्राभिषेकविधि व्याख्यास्याम ।

24A इति रुद्रसूत्रे द्वितीयोऽध्याय ।
अथातो भस्मत्रिपुण्ड्रधारणविधि व्याख्यास्याम॰ ।

37B अथातो रुद्राक्षधारणविधि व्याख्यास्याम॰ ।

It ends —

इति रुद्रसूत्रे तृतीयोऽध्याय' ।
धीमतानन्तदेवेन श्रीमदुद्धवसूनुना ।
त्रैविद्यमोढसञ्ज्ञेन काशीपुरनिवासिना ॥
मया विरचित चैतत् श्रुतिस्मृतिपुराणत॰ ।

स्वकल्पितत्वशङ्काऽत्र न कार्य्या विबुधैरत' ॥
परोपकृतये कृत्वा रुद्रसूत्र समर्पितम् ।
मदीयनाथयोर्विष्णुवन्द्ययो शिवपादयो' ॥
न मदीया कृतिर्यस्मात् कृतिरेषा शिवस्य च ।
यथा प्रेरितवान् रुद्रस्तथा लिखितवानहम् ॥
अध्येतव्यमिद सूत्र विप्रै वाजसनेयिभि ।
रुद्रस्य त्रिविधस्यास्तु तत्त्वज्ञानाभि (?) ॥
मुहुर्मुहु प्रार्थयेऽह सज्जनान् शुद्धमानसान् ।
मयोक्तमिह सशोध्य विचार्य्य सदसच्च यत् ॥
ज्ञात्वानुद्दिष्टमर्थं य करोति ग्रन्थगोपनम् ।
तस्य श्रेयोर्थिनस्तन्न भूयाच्चौरो यतो हि स ॥
यश्च श्रम· समुत्पन्नो ग्रन्थस्यास्य विलेखने ।
सर्व्वात्मा तेन विश्वेश· प्रीयता परम शिवः ॥

Colophon —

इति श्रीमद्द्विवेदि-उद्धवात्मजानन्तदेवविरचित रुद्रेतिकर्त्तव्यता-बोधक रुद्रसूत्र समाप्तम् ।

Post Colophon —

ग्रन्थसख्या ३०० । लिखित कृष्णदेवात् प्रसादत । सवत् १९२८ चैत्रशुक्ले १ प्रतिपदा शनौ ।

1097

1691 **भर्त्तृयज्ञश्राद्धकल्प ।** *Bhartṛyajña śrāddhakalpa*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 19 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 386 Character, Nāgara Date, Sam 1769 Appearance, old and worm eaten Complete

Colophon —

इति भर्त्तृयज्ञश्राद्धकल्प समाप्त ।

Post Colophon —

नन्दर्त्वश्वमुखच्चपाकरमिते श्रीविक्रमेऽब्दे गते
ऊर्ज्जे चासितपक्षपक्षतितिथौ सौरे शुभे वासरे ।
अश्विन्या गुरुवैजनाथतनय श्रीरामदेवाभिध
श्राद्धज्ञानकृतेऽलिखत् सवचन सच्छ्राद्धकल्प शुभम् ॥

सवत् १७६५ कार्त्तिके मासि कृष्णे पक्षे प्रतिपद्यश्विन्या रामदेवेन लिखितमिद पुस्तकम् ।

The date does not agree with the Chronogram

Written in different hands, the first leaf is in a larger hand, the second, third and fourth in a smaller one, the rest, again, in a larger hand

It begins —

स्कान्दपुराणे भर्त्तृयज्ञश्राद्धकल्पे ।
अमावास्यादिन + + + श्राद्ध दत्त्वा स्ववशजै ।
सुतृप्ता मासमात्र ते तस्यु सहृष्टमानसा ॥
आषाढ्या पञ्चमे पक्षे कन्यासस्थे दिवाकरे ।
मृताहनि पितुर्यो वै श्राद्ध दास्यति मानव ॥
तस्य सवत्सर यावत् तृप्ता स्यु पितरो ध्रुवम् ।
एवं ज्ञात्वा करिष्यन्ति प्रेतपक्षे नरा भुवि ॥
आषाढ्या पञ्चमे पक्षे यान्यहानि तु षोडश ।
क्रतुभिस्तानि तुल्यानि तत्र दत्तमथाक्षयम् ॥

A treatise on śrādh, based mainly on Bhartṛ Yajña's commentary on Kātyāyana's Śrauta Sūttra

Authorities quoted are —

स्कान्दपुराण, सम्राट्समुच्चय, भर्त्तृयज्ञ, वशिष्ठ, बृहस्पति, पुलस्त्य, श्रीधरसमुच्चय, पराशर, कात्यायन, शातातप भास्कर, नारायण स्मृतिमञ्जरी, मनु, व्यास, मारीच, यम, पराशर, षट्त्रिंशन्मत, याज्ञवल्क्य, वायुपुराण, सुमन्तु, आदिपुराण, शङ्ख, वृद्धशातातप,

असित, देवल, हारीत, लौगाक्षि, तार्क्ष्य, विष्णुपुराण, शौनक, ब्रह्माण्डपुराण, वृद्धवशिष्ठ, मत्स्यपुराण, व्याघ्रपाद, पञ्चार्षेय, आपस्तम्ब, चतुर्विंशतिमत, शम्भु, निगम, मार्कण्डेय, आचारसार, बौधायन ।

1098.

5758 **कुण्डरहस्यं (वशिष्ठोक्तम्) ।** *Kunda Rahasya*

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 5 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara in a modern hand Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
अथ कुण्डस्थण्डिलयोर्विशेषलक्षणमुच्यते ।
श्रवणस्योदये प्राची प्राची स्यात् कृत्तिकोदये ।
चित्रास्वात्यन्तरे प्राची न प्राची चन्द्रसूर्य्ययो ॥
छायादिकं बलं प्राप्तो ध्रुवस्तु सततं ध्रुवं ।
तस्मादुदीची संसाध्या ध्रुवात् सर्व्वा दिशस्ततः ॥
कुण्डस्य निर्णयः प्रोक्तः पुरा ग्रन्थसमुच्चयात् ।
स्पष्टीकृत्य स एवार्थनिर्णयः समुदीयते ॥
तिर्य्यग्यवोदरा स्पष्टा इध्मा वा त्रीह्यस्त्रयः ।
प्रमाणमङ्गुलस्योक्तं वितस्तिर्द्वादशाङ्गुला ॥

Colophon —

इति वशिष्ठोक्तं कुण्डरहस्यं सम्पूर्णम् ।
श्रीत यज्ञेश्वरशिरालेकरस्येदं पुस्तकम् ॥

1099

8658 **कुण्डनिर्म्माणश्लोक ।** *Kundanirmāna śloka with vivrtih*

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 38. Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 750 Character, Nāgara Fresh. Complete.

The verses commented upon are 72 in number Composed in 1450 A D

It begins —

सूनो श्रीधरमालवस्य शिवदासाख्यादुरुख्य[ा]तित ।
सम्राडग्निचिदालयस्य जनक श्रीसूर्य्यदासोऽजनि ॥
यन्मातुर्यशसा दिशो दश विशालाच्या वलन्ता स्रज-
त्येष स्वाहितकुण्डलक्ष्मविवृति रामो वसन् नैमिषे ॥ (१)

शिष्येषु बुद्ध्यनुकूलनाय प्रयोजन वर्णयन् चिकीर्षित प्रतिजानीते ।

इष्टापूर्त्तेष्वङ्कमाद्य यदाङ्ग-
येस्योनत्वाधिक्यतो भूरिदोषा ।
कुण्ड स्वाङ्क भूरिभेद तदत्र
ब्रूते रामो नैमिषस्थो विचार्य्य ॥

It ends —

श्रीमद्रत्नपुराधिपेन महित श्रीरामचन्द्रेण यो
भारद्वाजकुलाम्बुधे र्विधुरिव श्रीमज्जटाभट्टद्विज ।
बन्धूना परिणीतयेऽभ्युपगतोऽसौ मालवो नैमिष
तेनर्ग्वेदविदो हितेन रचिता रामेण कुण्डाहिति ॥ ७२ ॥

षोडशदानादिदात्रा रत्नपुराधीश्वरेण श्रीरामचन्द्रभूभुजा पूजितचरणो भारद्वाजमुनिकुलसमुद्रचन्द्रमा । ऋग्वेदपारदृश्वा मालवीयद्विजकुलकमलबन्धु रघुदेवचतुर्वेदिपुत्र श्रीमज्जटामदास चतुर्वेदी रत्नपुरात् । नैमिषारण्य निजबान्धवानामुद्वाहनेन सहायासीत् । तेन प्रेरितो रामचन्द्रो नैमिषस्थ कुण्डाना आहिति निर्म्माण व्यरचयत् ।

रसगगनतिथिप्रमाणवर्षे Sam. १५०६ ।
गतवति विक्रमभूमिपस्य कालात् ।
क्रतुविधिफलदायकेऽमरेड्ये
कृतिरियमस्तु ममार्पिता सुरेशे ॥

विक्रमादित्यकालात् पञ्चदशशतेषु षोडशवर्षाधिकेषु गतेषु अयं ग्रन्थोऽभूत्। This date does not agree with the Chronogram स चाय यज्ञफलदे यज्ञभोक्तरि परमपुरुष सुराधीशे नारायणेऽर्पितमस्तु।

प्राकृतमर्पणं पुनः क्रियते आदरातिशयात्। इति नैमिषस्थरामवाजपेयिकृता स्वकृतकुण्डनिर्म्माणश्लोकविवृतिः सम्पूर्णा।

1100.

3240 *The Same.*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 14 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

See L 2258. Often noticed

1101.

1767 कुण्डाकृतिः *or* कुण्डश्लोकप्रकाशिका।

Kundākṛti or Kunda śloka prakāśikā

By Rāma

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 12 Lines, 13 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1679 Appearance, old Complete

Colophon —

इति श्रीनैमिषनिवा[सि]रामरचितकुण्डश्लोकप्रकाशिका सम्पूर्त्तिमगमत्।

Post Colophon Statement —

सवत् १६७९ वर्षे फाल्गुन सुदि १३ भौम लिखितम्॥

श्रीकल्याणमस्तु॥ लेखकपाठकयो शुभ भवतु॥

Printed in Kunda-Grantha-vinśati, p 37 A

1102.

1918 *The Same*

The Text Kunda ślоka is by Rāma Vājapeyī and the commentary is anonymous, if not by the author himself

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 28 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 400 Character, Nāgara Date, Śaka 1681 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीनैमिषवासिरामरचिता कुण्डश्लोकप्रकाशिका पूर्त्ति-मगमत् ।

Post Col —

क्षेत्र षोडशधा कृत्वा पुरोभाग तु बर्द्धयेत् ।
वृत्ताना मध्यत कृत्वा वृत्त कुण्ड तु अङ्कयेत् ॥ १ ॥
पञ्चमाश पुरो न्यस्य तदर्द्ध कोणयो क्षिपेत् ।
कोणयोरग्रपर्य्यन्त न्यसेत् सूत्रद्वय तत· ॥ २ ॥
मध्यकोणार्द्धमानेन भ्रामयेदर्द्धचन्द्रकम् ।
कुण्डदोषानाह विश्वकर्म्मा ॥
खाताधिक्ये भवेद्रोगी हीने धेनुधनक्षय· ।
वक्रकुण्डे तु सन्तापो मरण छिन्नमेखले ॥
मेखलारहिते शोकोऽप्यधिके वित्तसक्षय· ।
भार्य्याविनाशन प्रोक्त कुण्ड योन्या विना कृतम् ॥
अपत्यध्वसि तत् प्रोक्त कुण्ड यत् कूटवर्ज्जितम् ।
अन्यच्च पञ्चग्रन्थे ।
मानाधिके भवेन्मृत्युर्मानहीने दरिद्रतेति ॥

शके १६८१ प्रमाथिनामसवत्सरे आषाढशुक्ल ९ तद्दिने रामवाजपेयि-पुस्तक समाप्तम् ।

यज्ञेश्वरदीक्षितेन लिखितम् ।

स्वार्थं परोपकारार्थम् ।

The text is complete in 72 verses

The commentary is anonymous

1103

2030 **कुण्डमण्डपसिद्धिः ।** *Kundamandapasiddhi*

By Vittala Diksita, son of Vuva Sarma of Krsnatrigottra professing Madhyandiniya sakha

For the MS and the work see L 4106

The chronogram giving the date of the work runs thus —

शशि-युग-तिथिगण्ये याति शाके वरेण्ये १५४१

विभवशरदि रम्ये मासि शस्ये तपस्ये ।

शशधरस्मृति दक्षे पुष्यपक्षे वलक्षे

कमलनयनतिथ्या भानुमद्वारवत्याम् ॥

1104.

9639 *The Same*

With a comm by the author himself

Substance, country-made paper 11½×5½ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 450 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

This gives rules for the formation of sacrificial altars and for the erection of sacrificial halls For descriptions of the text and for the comm see L Vol VII, No 2331 and 2332, respectively The accompanying Tīkā was composed in Śaka 1541, as appears from the chronogram given in the MS noticed by R Mittra The last verse, comprising the chronogram, which is the same as quoted in Catal No 1103, is wanting in the MS under notice

1105

10501 कुण्डशिरोमणि । *Kunda śiromani*

By Viśrāma, son of Purusottama

Substance country made paper 6×8 inches Folia, 9 Lines 13, 14 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nagara Date, Samvat 1706 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीविश्रामविरचित कुण्डशिरोमणि समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीरस्तु ॥ संवत् १७०६ वर्षे ज्येष्ठ सुदि ३ भृगुवासरे लिखित भट्टशिवदेवेन स्वार्थं परार्थं च ॥

There are altogether 82 kārikās, composed in Śaka 1521 at Śrīnagara in the kingdom of Jambūsara

Beg —

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा श्रीगणनाथपादयुगल विघ्नौघविध्वंसक
नित्य चामरवृन्द + + मुकुटैर्ष्टं पर दैवतम् ।
कुण्डे रत्नमये क्रमेण खचित चालोक्य कुण्डागमान्
ब्रूते कुण्डशिरोमणि सुविशद विश्रामसञ्ज्ञो द्विज ॥ १ ॥
हस्ताग्रपादाग्रगसूत्रकस्य नरस्य य पञ्चलव स हस्त ।
हस्तस्य सिद्धांशकमंगुल स्यात्तदष्टमांशो यवसञ्ज्ञितश्च ॥ २ ॥

End —

वृद्धा ये लघवोऽपि येऽत्र निपुणास्तान् वच्मि नत्वादरात्
सद्युक्त्या रचित मया मुनिमतैर्बालावबोध स्फुटम् ।
कुण्ड वासनया विचार्य निखिल धार्य चमत्कारकम्
यत्किञ्चिद् भ्रमतस्तथात्र पतित शोध्य महद्भिश्च तत् ॥ ८० ॥
स्वस्ति श्रीसहिते पुरे सकलविद्वज्जनैर्भूषिते
श्रीजम्बूसरके महागुणनिधि श्रीयाज्ञवल्क्यो द्विज ।

श्रीमच्छ्रीपुरुषोत्तम प्रवरधीस्तज्जस्तु विश्रामक
चक्रे कुण्डशिरोमणि सुविशद दैवज्ञचूडामणि ॥ ८१ ॥
शाके चन्द्रदिपञ्चेन्दु १५२१ प्रमिते रचितो मया ।
ग्रन्थ कुण्डागमाना हि वृत्तैश्चन्द्राष्टसम्मितै ॥ ८२ ॥

1106

5818 **कुण्डकल्पद्रुमः ।** *Kunda kalpadruma*

By Mādhava Śukla

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia 44 In Tripātha form Character Nāgarī in a modern hand Appearance, fresh Complete

For the work see H P R Vol III, No 60

This was composed in 1712 Vikrama-Samvat and 1548 Śaka, i e in 1656 A D It is noted for its accuracy of mathematical calculations It has been printed in the Kunda-granthavimśati

It is accompanied by an anonymous running commentary which begins

श्रीगणेशाय नम । विश्वकोषे ।
ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मण पुरा ।
कण्ठ भित्वा विनिर्यातौ तेन माङ्गलिका वुभौ ॥, etc

1107

6494 **कुण्डक्षेत्रफलोदय ।** *Kunda ksettra phalodaya*

By Vedānga Rāya, son of Tyagalā

Substance, country-made paper 12½×5¼ inches Folia, 34 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1400 Character Nāgarī Appearance, fresh Complete Date, Samvat 1961

Colophons —

इति श्रीवेदाङ्गरायविरचित कुण्डफलोदयग्रन्थ समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १९६१ । मी आषाढ वदी ८ वार मङ्गल । श्री ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

नत्वा श्रीवासुदेवेन्द्रसरस्वत्यभिध यतिम् ।

गणेशादिसुरांश्चात्र भट्टश्रीत्यगला(?)त्मज ॥

The object of the work —

ब्रूते वेदाङ्गरायाख्य कुण्डच्चेत्रफलोदयम् ।

गणितागतरीत्या च दृष्ट्वा मुनिमतानि च ॥

Then it goes on —

अथ रत्यरत्योर्मानम् ।

त्रिभिस्त्वैत्राङ्गलैर्हीन करो रत्नि प्रकीर्त्तित ।

अरत्नि' सार्द्धचन्द्रेण चाङ्गुलेन विवर्ज्जित ॥

An account of the author's family, given at the end of the work —

आसीद् गुर्ज्जरदेशमण्डनमणि श्रीवत्सगोत्रोद्भवो

र[ा]लाभट्ट इति प्रसिद्धमहिमा वेदान्तशास्त्राम्बुधि ।

तज्ज श्रीतिगलाभिधो द्विजवरै सम्पूजित सज्जनै

श्रौतस्मार्त्तविचारसारचतुरो वेदार्थवारानिधि· ॥

तत् सूनुर्द्विजदेवभक्तिनिरत श्रीमल्ल(ल)जिद्राजते

य ढिल्लीन्द्रमणि सुनामकृपया वेदाङ्गराय व्यधात् ।

सोऽय सज्जनरञ्जनाय विविधानालोक्य युक्त्यागमान्

चक्रे पुण्यफलोदय सुविशद सद्युक्तियुक्त सुधी ॥

शुल्वज्ञा (ज्ञाति) विविधागमार्थनिपुणा याद्या वीजे चरता (?)

वेद्रे वेदमुखे सुपर्णचितिके येसेति (?) नि सशया ।

येवाप्यत्र च मत्कृतौ सुपटवस्तान् वच्मि नत्वादरात्

द्व्यत्किञ्चिन्मतो मयात्र कथित शोध्य बुधैस्तैश्च तत् ॥

1108.

5766 **कुण्डरत्नाकरटीका ।** *Kunda Ratnākaraṭīkā*

By Viśvanātha Dvivedī, son of Śrīpati Dvivedī

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia 40 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, Nāgara Date, Samvat 1890 and Śaka 1754 Appearance fresh Complete

The author is his own commentator The text has been printed in Kundagrantha-vinśati

The commentary begins —

श्रीगणेशाय नम । विश्वकोषे ।
ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कण्ठं भित्वा विनिर्यातौ तेन माङ्गलिकावुभौ ॥

The end of the commentary —

नानाशाखीयसूत्रागमनिपुणमतिर्वेदवेदार्थवेत्ता
ज्योति सिद्धान्तपाटीगणितसुगणक कश्चिदेव श्रम मे ।
विज्ञायाङ्गीकरोतु त्यजतु कृतिमिमा वाऽञ्जलिर्बद्ध एषो-
ऽन्येषा नात्राधिकार पिकखरविरुत बद्धकर्णस्य तुल्यम् ॥
ज्योति सिद्धान्तवेत्ता यदपि निजमनस्तुष्टिपुष्टि निधत्ते
नो धत्ते वागमज्ञ क्रतुरसनिचयक्लिन्नसर्व्वाङ्गयष्टि ।
नो धत्तेऽस्मच्छ्रमे चेत् सुकृतचयवशात् सर्व्वविद्याविनोदी
धत्ता धत्ते च नेर्ष्या(व)यनिचितमनाश्चन्द्रचूडो दधातु ॥ (?) ॥
वेदत्रय्यामधीती गुणिगणगणनारम्भगण्याग्रगण्यो
वेदव्याख्यानविख्यापितचतुरचमत्कारकारिस्वकीर्त्ति ।
मीमासान्यायवैशेषिकफणिगणिताम्भोधिसन्तारपोतो
जीयात् श्रीश्रीपतिर्यो जगति गुरुगुरु श्रीजगन्नाथसूनु ॥
तत् सूनुर्विष्णुजीय श्रुतिनिकरगिर सिद्धसिद्धान्तवेत्ता
मीमासान्यायदीक्षागुरुरखिलफलाधारभूत कवीन्द्र ।
तस्याज्ञापालको योऽनुज इह कथितो विश्वनाथ कवीन्द्र
तेनेय कुण्डरत्नाकरवरविवृति संव्यधायि स्वबुद्ध्या ॥

Colophon —

इति श्रीमत्सकलविद्याविशारदश्रीश्रीपतिद्विवेदिसूनुविश्वनाथ-

द्विवेदिकृता सक्कतकुण्डरत्नाकरटीका समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

श्रीसवत् १८६० शाके १७५४ वैशाखस्यासिते पक्षे त्रयोदश्या

बुधवासरे ।

1109

5773 **कुण्डोद्योत ।** *Kundoddyota*

By Nīla Kantha Bhatta with the Vivrti commentary by his son, Sankara Bhatta entitled Kunda bhāskara

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 65 In Tripātha form Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

The text begins —

देवर्षिरक्ष सद्धानामवाङ्मनसगोचरम् ।

प्रत्यक्षमपि तद्धाम सर्व्वदा समुपास्महे ॥

द्विजराजैकमूर्द्धन्य वृषाध्यक्ष शिवान्वितम् ।

काशिशा सर्व्वोपदेष्टार भावये शङ्कर गुरुम् ॥

विरोधिमार्गद्वयदर्शनार्थ

द्वेधा बभूवात्र पर पुमान् य' ।

श्रीशङ्करो भट्ट इहैकरूपो

मीमासकाद्वैतमुरीचकार ॥

कुण्डमण्डपनिर्म्माणकारिका उपकारिका ।

नीलकण्ठकृता सन्तु कण्ठे ता कर्म्मठै कृता ॥

रविरश्मिगतो गवाक्षगो

वसुभिर्य' परमाणुभिर्मित ।

त्रसरेणुरय तदष्टभी-

रथरेणुर्विबुधास्तथावदन् ॥

The commentary begins —

श्रीगणेशाय नम । साम्बादित्याय नमः ।
यत सर्व्वं विश्वं भजति जनिसत्त्वालयमिद
य आत्मा सर्व्वेषा स्थिरचरजडाना अपि विभु ।
तमेत भास्वन्त विधिहरिमहेशानवपुष
नमस्याम काम परमकमनीय सुकृतिनम् ॥
तमोज्ञानप्रहर्त्तार कर्त्तार द्युतिसविद ।
आनन्दामृतदातार सवितार भजामहे ॥
श्रीभट्टनीलकण्ठ पितर परिचिन्त्य शङ्करः काश्या ।
पितृकृत कुण्डोद्योत व्याचष्टे मूलमालोच्य ॥

End of the commentary —

इह पण्डितदुर्विगाहशास्त्रे
यदलेखि स्वधिया मया तु किञ्चित् ।
अवलम्बनमेकमेव तस्मिन्
मम गङ्गायुतनीलकण्ठपादौ ॥

Colophon —

इति श्रीमन्मीमासकभट्टनीलकण्ठात्मजभट्टशङ्करकृतौ पितृकृत-
कुण्डोद्द्योतविवृति कुण्डभास्कराख्या समाप्तिमगमत् ।

After which there are seven lines more on the subject

110.

80 **कुण्डार्क** । *Kundārka*

By Sankara, son of Nīla Kantha, with the commentary entitled Kundārka marīcimālā by Raghuvīra, son of Vitathala

Kundārka, a metrical treatise on the construction of ten kinds of fire-altars

The MS is noticed in L. 708 in which the text is not fully described

It begins thus —

भास्वन्त नीलकण्ठ पितरमनुसरन् शङ्करो वक्ति कुण्ड
भूद्व्यब्ध्यङ्काष्टहस्तं दशशतहवनात्तद्दशांशोत्तरे स्यात् ।
हस्त स्यादुर्ध्वबाहो प्रपदगमखिन पञ्चमोऽशोऽङ्गुल तत्
सिद्धाशास्तद्रसजाशो यव उरगलवस्तस्य यूकाष्टलीक्षा ॥ १ ॥
छायान्तो मध्यशङ्को समभुवि विहित मण्डल येन गच्छेत्
उज्झे च स्थानयुग्म तदनुगतगुण' प्रागुणोऽथोदगस्तु ।
तस्या ताभ्या तदर्द्धाधिकगुणहृतयोर्मत्स्ययोर्मध्यत स्यात्
तत् सन्धेर्भामयास्तु कुहवलयमित' सर्व्वकुण्डप्रसिद्धि ॥ २ ॥

It ends thus —

स्युर्द्वृत्त्यासवर्गा त्रियमकुचरणाभाशखाब्ध्यशयुक्तौ
रामाश्वाशौ शराशौ नगकुल[व]वियुक्त्यब्धतो बाहुवर्ग ।
दोघ्न दोर्व्यासघ्नयो' खपदमितिफलं स्याच्चतुर्णा त्रिदोष्णा
पादार्द्धाढ्यत्तदोष्णामितिभुजमवदच्छङ्करो नैलकण्ठि ॥ १५ ॥

The authorities quoted in the commentary are —(1) Kātyāyana, (2) Rāma Vājapeyī

Post Colophon Statement —

अस्य चयस्वरणा' ७५२० अथ अस्तो दोर्व्यासवर्ग' ३५२० । अस्य
मूलम् । ८६४८६ । ४ । ७ । पादोनस्य दोर्वर्ग ।

The MS breaks off here

1111

45 *The same (text and comm)*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 23 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 290 Character, Nāgara Date, Samvat 1885 Appearance, fresh Prose and verse Generally correct Incomplete

सवत् १८८५ वैषत रामात्मजकालुरामशर्म्मस्तुलिखित स्वार्थ
परार्थं श्रीस्तुभम ।

1112.

1010 *The Same Text*

With a commentary by Sitāpati, son of Govinda

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 18 Lines 15 to 17 on a page Extent in ślokas, 725 Character Nāgara Date Sam 1812 (?) Appearance, new Complete

The text is by Śaṅkara, son of Nīlakantha

The text is in the middle of the MS and the comm above and beneath it

The commentary begins thus —

नत्वा साम्बसदाशिवं निजगुरुं कुण्डार्कमद्दासना
श्रीमत्कृष्णपदारविन्दममलं स्मृत्वा गणेशस्य च ।
प्रौढौ प्रौढसभासु नैति गणको ह्यस्योपपत्तिं विना-
ऽत सीतापतिनामको वदति तां गोविन्दपुत्रोऽल्पधी ॥

अत्र श्रीमन्महाविद्वन्मुकुटमणिभट्टनीलकण्ठतनयशङ्करनामा विद्वान् उपपत्तिप्रधानमल्पक्रियं सुगमोपायं कुण्डप्रकाशकं ग्रन्थं कुण्डार्कसञ्ज्ञं आविष्कर्तुं प्रतिजानीते ॥ अस्मिन् ग्रन्थे तृतीयचतुर्दशश्लोकवर्ज्जितेषु सर्व्ववृत्तेषु स्रग्धरावृत्तं । तयोस्तु शार्दूलविक्रीडितम् ॥ तत्र प्रथमं भास्वन्तमिति ॥

It ends thus —

दशविधकुण्डप्रभृतिवृत्तव्यासानामेकद्विहस्तादिमानभेदेन प्रत्येकं दशविधाना तथा दोष्णां बाहूनां अनेन प्रकारेण मितिं प्रमाणं श्रीभट्टनीलकण्ठसूनुः शङ्करनामाचार्यः अवदत् उक्तवान् । विस्तरस्तु ग्रन्थान्तरादवगन्तव्यः । द्वादशेन युक्ता ११८ । ७ । ४ । अयं भुजवर्गः । अस्य मूलं भुजः १० । ७ । २ । वृत्तव्यासार्द्धवर्गः २०३ । ० । ४ । अस्य मूलं ४ ।

१३ । १ । २ । ४ । लम्बगुणितभुजार्द्धं ७१ । ६ । २ । इदं अस्मिन् वृत्तेऽष्टास्रक्षेत्रफलम् ।

Colophon —

इति समाप्तोऽय कुण्डार्क सटीक श्राव व १३ स १८१२ ।

1113.

1768 *The Same*

With an anonymous commentary

Substance, country made paper 10½×4½ inches Folia, 22 In the Tripātha form Character, Nāgara Appearance tolerable Incomplete at the end

The comm begins thus —

आद्या श्रिय स्वकुलजास्तु महीश्वरी ता (?)

साव शिव सतनय च चिर विचिन्त्य ।

कुण्डार्कजार्थकराद्दा ॥ ध्यनानिलालि (?)

टीका करोमि तुर (?) भोगदकर्म्मसिद्धै ॥

1114.

7898

Substance, country-made paper 6×3¾ inches Folia, 33 of which foll 2—13 are missing Lines, 8 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

I

21A—

इति श्रीपरशुरामविरचिताया रुद्रपद्धतौ मण्डपकुण्डलक्षण समाप्तम् ।

Beginning —

ॐ अथ मण्डपकुण्डादिसाधन यज्ञसिद्धये ।

साधयेत् प्रथमं प्राची प्राकुना चोडुनाथवा ॥, et etc

There are only three kārikās in the first leaf Then follows a long gap The next leaf, marked 14 begins with kārikā No 93 The last kārikā is marked 145 (with hundred omitted)

II

Beg — अथ नवकुण्डविधानम् ।

मण्डपमध्यस्थितचतुस्तम्भेषु मध्ये या वेदिस्तस्या पूर्व्वभागे चतुरस्रकुण्ड उदङ्मुखयोनिकं कृत्वा आग्नेय्या योनिकुण्डं कुर्य्यात् । तस्य निर्म्माणमेव ।

कृत्वा द्वौ चतुरस्रमध्यरश्मनाभागान्नवत्या शत-
मष्टचिह्नादिमान् विधाय च ततः सवर्द्धितान् पूर्व्वत ।
पश्चात् कोणयुगे तदर्द्धयुगले सवर्द्धौ योन्योत्तर
तन्मध्यस्य च मध्ययो प्रमिता कुर्य्याद्बहिर्वर्त्तुले ॥ १ ॥

अस्यार्थ ।

This portion contains stanzas in the Śārdūlavikrīḍita metre, relating to the construction of nine different kinds of Kunda, with their explanations It speaks also of a 10th Kunda

प्रसङ्गात् सप्तास्रकुण्ड कथ्यते ।

तदित्थ । कृत्वादौ चतुरस्रमध्यरश्मना द्वेधा तदेकं पुन
षट्चिह्नद्विधमारचय्य च तत सप्तांशकान् वर्द्धयेत् ।
तावन्मानगु + + वर्त्तुलमथो सम्पाद्य तद्विस्तृति
कृत्वा विंशतिधा नवांशमितया ज्या सप्तरज्वा लिखेत् ॥

अस्यार्थ, etc , etc

1115

6469 **कुण्डमण्डपकौमुदी ।** *Kunda mandapa-kaumudi*

By Viśvanātha Deva, with Vivarana

Substance, country made paper $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia 51 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1122 Character Nāgara Date, Samvat 1961 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीविश्वनाथदेवविरचिता कुण्डमण्डपकौमुदीविवरण समाप्तम् ।

Post Colophon —

शुभ । श्रीसमयनाम समत १६६१ मी जेष्ठसुदी १३
वार रवि ।

The text bv Visvanātha Deva is well-known, being printed in Kundagranthavinsati

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

T जयति जगति रामो जानकीजानिरेको
दशरथकुलदीप सच्चिदानन्दरूप ।
दशमुखमुखशत्रुच्छेदविच्छेदरक्षो
भृगुकुलतिलकोधन्मानहानिप्रवीण ॥ (?)

सूनो श्रीपुरुषोत्तमस्य तनय श्रीमन्मुकुन्दस्य य (या)
शम्भु शम्भुरिवापरो दृढमति श्रीरामसच्चिन्तने ।
तत्सूनुर्विबुधागमेषु निपुण' श्रीरामदेवानुजो
ब्रूते कुण्डमिहाङ्गभेदसहित श्रीविश्वनाथ सुधी ॥ २ ॥

Vivarana —

श्रीपुरुषोत्तमस्य सूनोर्मुकुन्दस्य यस्तनय इत्यन्वय . ., etc , etc

1116.

10246 **कुण्डमण्डपदर्पण ।** *Kunda-mandapa darpana*

By Nārāyana

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 3 of which the second is missing Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Colophon —

कुण्डमण्डपदर्पण समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीविश्वनाथार्पणमस्तु ॥

Printed in Kundagranthavinsati

1117

6032 **कुण्डशिक्षा ।** *Kundaśıksā*

By Keśava, son of Gopāla Dıksıta

Substance countı y-made papeı 10×4¼ ınches Folıa 7 Lınes, 13, 14 on a page Extent ın ślokas, 180 Characteı, Nāgara Date, Saınvıt 1859 Appeaıance, dıscoloured Complete

The mangalācarana and the object of the woık

गणेश गिरिजा तात गुरून् भास्करपूर्व्वकान् ।

अ[ा]चिन्त्य मनसा भक्त्या युक्त्या कुण्डानि वच्म्यहम् ॥

मध्यमाङ्गुलककूर्परमध्य

तत् करोन्मितमुदाहृतमवद्यै· ।

सार्द्धकेन रहितोयमरत्नि-

स्त्वङ्गुलित्रयवियुक् स च रत्नि' ॥

The end —

यत्किञ्चिदत्र गणिताब्धि-तितीर्षुणा चेद्

युक्तं तथान्यदपि वा लिखित भ्रमेण ।

शोध्य तदाशु सुधिया + + + विचिन्त्य

विज्ञापना नतिस्नता क्रियते मयैषा ॥

श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिवंशवतंसभूतो

गोपालदीक्षितविश्रुतितत्त्ववेत्ता ।

तस्यात्मजेन गणितार्णवपारगेण

श्रीकेशवेन रचिता किल कुण्डशिक्षा ॥

Colophon —

इति कुण्डमण्डपविधि ।

Post Colophon Statement —

सवत् १८५९ आश्विनमासे कृष्णपक्षे २ द्वितीयायां चन्द्रवासरे ।

1118.

2994 कुण्डकारिका । *Kundakārikā*

By Lakṣmīdhara

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 3 Lines 11 on a page Extent in Ślokas 60 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured and worn out Complete Date, Saṃvat 1809

It contains 40 kārikās on Kuṇḍa

The first kārikā runs —

एकहस्तादिके कुण्डे योन्यादिविविधाकृतौ ।
सुगमेन विधानेन कर्त्तव्याशेन चोच्यते ॥ १ ॥

The last kārikā —

तस्यैव कर्णसूत्रेण साधित नवहस्तकम् ।
पञ्चहस्तस्य कर्णेन साधित दशहस्तकमिति ॥ ४० ॥
एवमेवोत्तरा वृद्धि कार्य्या कार्य्यविशेषत ॥

Colophon —

इति लक्ष्मीधरकृता कुण्डकारिका समाप्ता ।

The Post Colophon Statement —

सवदकाश्वनागेन्दुवर्षेत्याषाढमासके ।
विष्णुतिथ्या सिते पक्षे वासरे मित्रसञ्ज्ञके ॥
लिखिता श्लोकका सर्व्वे कुण्डाना शङ्करेण तु ॥
शुभ भवतु ।

1119

2687

Substance, country made paper 7×4 inches Folia, 14 Lines, 9 to 11 on a page Character, Nāgara Appearance, old and discoloured Incomplete and corrupt

It begins —

अथ सर्व्वेषा कुण्डाना प्रकृतिभूत
चतुरस्रतावच्छालिन्याप्याहे (?)

द्विघ्नव्यासे तूर्य्यचिह्न सपाश्च-
सूत्र शङ्कौ पश्चिमे पूर्व्वकेऽपि ।
दत्त्वा कर्षेत् कोणयो पाशतूर्य्ये
स्यादेव वा वेदकोण समानम् ॥

1120

2269 **कुण्डमण्डपप्रकार:** । *Kunda-mundapa prakara*

Substance country made paper 10½×4¹ inches Folia 5 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 115 Character, Nagari Fresh Incomplete

It begins —

अथ कुण्डमण्डप स्पष्टीक्रियते । ऊर्द्धबाहूप्रपद्यातिष्ठद्यजमानस्य पञ्चमांशो हस्तो हस्तस्य चतुर्विंशाङ्गुल अङ्गुलस्याष्टमांशो यवे ।

1121.

7873

Six strips of paper, containing figures of 11 different kundas, with directions for their drawing

1122

2728

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 8, without page marks Lines, 14, 16 on a page Character, Nāgara Appearance discoloured

A fragment of some work on the construction of altars for sacrificial rites

Topics —

अथ वृत्तकुण्डमाह, अथ समभुजषडस्रकुण्डमाह, अथार्द्धचन्द्र-कुण्डम्, अथ त्रिकोणकुण्डम्, अथ वृत्तकुण्डम्, अथोत्किलकमस्रा-ष्टिकुण्डम् (?), अथ अर्द्धवृत्तकुण्डमाह, अथ त्रिकोणकुण्डमाह, अथ चतुरस्रकुण्डस्य क्षेत्रफलानयनप्रकारो लीलावत्याम् ।

The MS contains also the figures of the *kundas*

1123.

5916 **कुण्डप्रदीपक ।** *Kunda-pradīpaka*

By Mahādeva, with a commentary

Substance country-made paper 10×5 inches Folia 8 Lines, 17 on a page Extent in ślokas, 350 Character Nāgara Date Samvat 1856 Appearance, old and discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

प्रणम्यैकरद देव शारदा गुरुमेव च ।

कुण्डप्रदीपक कुर्व्वे बालाज्ञानतमोऽपहम् ॥

Comm —

अह कुण्डप्रदीपक कुर्व्वे इत्यन्वय ।

Colophon —

इति श्रीराजगुरुमहादेवविरचित कुण्डप्रदीपक[ ] सटीक[ ] समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon —

सवत् १८५६ वैशा

Printed in Kundagranthavinśati, p 11B

1124

5814 **मण्डपकरणविधिः ।** *Mandapa-karana-vidhi*

By Śivarām Śukla, the son of Viśrāma

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 38 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 532 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

On the construction of a mandapa or hall for sacrifices and for other purposes

Beginning —

प्रणम्य तात विश्राम विघ्नेश जगदम्बिकाम् ।

शिष्याणामुपकाराय मण्डपस्य विधि ब्रुवे ॥

मण्डपकरणे पूर्व्वं यथाशास्त्र प्राची साधयेत् । यथा । तत्र पूर्व्वं समा भूमि कृत्वा शङ्कुद्वादशाङ्गुलोच्छ्रितषडङ्गुलविस्तारमृजु सूच्यग्र तथा पृथुमूल यथा भुवि धृते स्थिरो भवति तथा कुर्व्वीत ॥

Colophon —

इति मण्डपपूजाविधि ।

इति श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्यविराजितचरणकमल-शुक्लश्रीविश्वा-मात्मजशिवरामेण विरचिता मण्डपकरणादिपूजनान्त समाप्तम् ।

1125.

1100 **मण्डपद्रुमः ।** *Mandapa drumu*

By Mahādeva

Substance, country-made paper 8×3⅓ inches Folia, 26 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara Date, Samvat 1719 Prose with drawings Complete

A manual for the construction of sacrificial pandals, by Mahādeva, son of Lavācārya, an inhabitant of Mundhāpur in Guzerat Date of composition, Sam 1711

Beginning —

श्रीगणाधिपतये नमः ।

ब्रह्मस्वयम्भुव नत्वा समूलमण्डपद्रुम ।

वास्तुशास्त्रवनाद्रम्यात् महादेवेन रच्यते ॥ १ ॥

अथादौ सूत्रगणना दूषयति ।

इय हस्तक्रिया मौली न च वादक्रिया खलु ।

तस्मादेवातिसूक्ष्मोक्तिर्गिरा नात्र प्रयोजनम् ॥ २ ॥

It ends —

चितिशिल्पार्थसूत्रोक्तापद्यकुण्डस्य शिल्पया । (?) ।

भ्रामकत्वजनात् सन्तस्तुष्यन्तु विरमन्तु च ॥

विरमन्तु एतस्मादधिक वर्ज्जयमित्यर्थ ।

ससूत्रद्विशतश्लोकैरियमुक्तिश्चिदात्मनि ।

समर्पितेशसप्तैकवर्षे विक्रमतो मया ॥

इत्येव खलु मण्डपद्रुममहो मुन्धापुरे गुर्ज्जरे
विख्याते भुवि मण्डपौघजनन सवर्धमान धिया ।
शालाशास्त्रवनात् प्रगृह्य+ महादेवाख्य आनीतवान्
कृष्णो देवतरु यथामरवनात् शार्दूलविक्रीडितात् ॥

Col —

इति श्रीमत्सकलशास्त्रपारीणरमम(?)पण्डितमुकुटपद्मराग--मणिलवाचार्य्यसूनुमहादेवसूरिविरचिते मण्डपद्रुमे नवकुण्डिकाफल-प्रकरणस्तृतीय ॥ ३ ॥

Post Col —

विक्रमार्कात् सप्तदशशतोत्तरैकोनविंशतितमे वर्षे ९ कृष्णभट्ट-सूनुना हरिभट्टेन लिखितश्चोपकाराय । सवत् १७१९

In a different hand —

श्रीजीवादिवेदीपुत्रेण वाराणस्याभिधेन मण्डपद्रुमपुस्तक
श्रीदिवाकरभट्टेभ्यो दत्तम् खेटकज्ञातिना दियादग्रामस्थेन ।

1126

5815

Substance, country-made paper 9½ × 4½ inches Folia, 5 Lines, 10 to 12 on a page Character, Nāgarī Date, Samvat 1631 Appearance, old and discoloured

This relates to the consecration of a *mandapa*

Beginning —

ॐ नम श्रीरामाय ।
अथ मण्डपस्य स्तम्भद्वारतोरणध्वजाना स्थापनम् ।
आवाहयामि देवेश ब्रह्ममूर्त्तिपितामहम् ।
पुस्तक चाक्षसूत्रञ्च स्रूलहस्त कमण्डलुम् ॥, etc

3B, अथ तोरणप्रतिष्ठा, 4B, इति तोरणपूजा—सकलीकरणम्, 5B, इति ध्वजापूजा समाप्ता ।

The date and the original owner of the manuscript

स्वस्ति श्रीसवत्षोडश एकत्रिंशदाख्येऽब्दे स १६३१ श्रावणे मासि शुक्लपक्षे

चतुर्थ्यां तिथौ बुधवासरेऽद्येह श्रीवीसलनगरवास्तव्य नागरज्ञातीयमह्व योषास्तुना-छाङ्केनावलोकनाय विभागानन्तर लिखितम् ॥

शिवमस्तु सर्व्वजगत ॥ शुभ भवतु ॥

1127.

2062 षोडशहस्तात्मकमण्डपस्तम्भादिविचारः ।

Sodaśa-hastātmaka-maṇḍapa-stambhādi-vicāra

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 2 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 56 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

It begins —

षोडशहस्तात्मकमण्डपस्तम्भादिविचार । तत्र द्वात्रिंशत् स्तम्भा । तद्व्यवस्था । पूर्व्वादिचतुर्दिक्षु सूत्रप्रान्ते द्वादशस्तम्भा १२ । पूर्व्वादिचतुर्दिक्षु द्वारशाखाख्य स्तम्भयोर्द्वय द्वय निखेय । एव च अष्टौ द्वारस्तम्भा द्वारविस्तृतिश्च अष्टाङ्गुलाधिकद्विहस्तमात्रा । एते विंशति (२०) स्तम्भा पञ्चहस्ता कार्य्या ।

1B, इति मण्डपविचार । 2A, इति कुण्डविचार । 2B, इति रूपा-दिसख्या, इति भूमिपूजनम् ।

End — इति समस्त[क्त]

Rules for construction of sacrificial pandals, firepits, and images of deities

1128.

6275 आधानविहारकारिका । *Ādhāna-vihāra-kārikā*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 2 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 27 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —

ॐ आधानविहारकारिका ।

Twenty-two kārikās concerning the construction of the fire-altar

Beginning —

आधानविहारश्लोक ।

समरिद्यते(?) वा प्रपद्योभ्रिते वा य ऊर्द्धबाहौ नरपञ्चमोऽश ।

हस्त सतस्तस्य जिनाशकोऽत्राङ्गुल यवस्तस्य लवोऽष्टमोऽस्तु ॥१॥

बद्धमुष्टिकप्रकोष्ठो मुष्टिररत्निर्निरष्टमाशकर ।

सोऽरत्निस्वकनिष्ठकरः एव कलाशरष्टित स्यात् ॥

End —

एवमुत्तरत कुर्य्याद्द्वे रेखान्त चयाङ्गुलम् ।

मूलं तमौषधीना वा वेदि स्यात् पौर्णमासिकी ॥

1129

5070D यज्ञशाला । *Yajña-Śālā*

By Haladhara

Substance, palm leaf 13½×1 inches Folia, 8 Lines, 5 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Udiya of the eighteenth century Appearance old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अविघ्नमस्तु ॥

T नत्वा नत्वा पादयो पद्मनाभ

छित्वा छित्वा मन्दधीभिर्विवादम् ।

स्मृत्वा स्मृत्वा शुल्वसूत्रार्थमर्म्म

श्लोकैर्ब्रूम केवला यज्ञशालाम् ॥

Comm —पद्मनाभो नाम ग्रन्थकर्त्तु पिता स एव पद्मनाभ क्षीरार्णवशायी नमस्कार कृत्वेति भाव ॥

T अग्निष्टोमः सर्व्वयज्ञादिमो यत्

तस्मादग्निष्टोमशाला ब्रवीमि ।

तन्मार्गेण स्वल्पभिन्ना विधिज्ञा

कुर्व्वन्तु प्राग् वाजपेयादिशालाम् ॥

End —

क्रतुषु विहितदीक्षो रामचन्द्रो रथो य
समजनि खलु तस्माद्दीक्षित पद्मनाभ ।
हलधररथशर्म्मा तत्सुत पुण्यकर्म्मा
शिशुजनमनु पद्यैरब्रवीद्यज्ञशालाम् ॥

Colophon —

इति श्रीअग्निष्टोमादिशाला समाप्ता ।

There are eight stray leaves after this

1130.

2737

One leaf only of some work on the measurement of sacrificial altar, without page marks

Begins —

उभयरूपताया द्वारादिमान मध्यममानेन कनिष्ठमानेन वा कर्त्तव्यमिति । इत्यादि ।

The authorities — तथाच बौधायनशुल्वे, चतुर्विंशतिहस्तपर्य्यन्त मण्डपवृद्धिर्मन्त्रमुक्तावल्यादौ दृश्यते, भविष्योत्तरे। हर्षदीक्षितास्तु शारदा-टीकाया ।

1131.

1012 **दर्शपौर्णमासचातुर्मास्यविहारकारिका विवरण-सहिता ।**

Darśa-paurnamāsa cāturmāsya vihāra-kārikā with vivarana

By Nīlakantha

Substance, country made paper 8¼×3¼ inches Folia, 5 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 110 Character Nāgara Appearance, old Complete

Mnemonic verses on the measurement with mathematical accuracy and the method of construction of various

altars in accordance with the Śūlva Sūttras referring to the Haviryajña sacrifices, Darśapaurnamāsa and Cāturmāsya

The kārikās are by Nīlakantha, the glosses are without the author's name

Beginning —

श्रीसरस्वत्यै नम ।

अथ दर्शपूर्णमासकारिकाविवरणम् ।

आयतनप्रमाणमाह ।

Text — विंशत्यङ्गुलमाचन्तु चतुर्विंशत्ययापि+ ।

षट्त्रिंशदङ्गुल वापि वाङ्गोरन्तरमेव वा ॥ १ ॥

Gloss — आयतनपरिमाणस्यैतावन्तो विकल्पा चतुर्विंशत्यङ्गुलमायतन प्रक्रम्य उच्यते ।

सर्व्वेषा प्रकृतिभूत चतुरस्रसाधनप्रकारमाह ।

Text — यावत् प्रमाणा रज्जु स्यात् तावानेवागमो भवेत् ।

आगमार्द्धे तु शङ्कु स्यादन्तरार्द्धे निरञ्छनम् ॥

Gloss — चतुर्विंशत्यङ्गुलप्रमाणा रज्जु स्यात्तावानेव आगम तावत् प्रमाण सूत्रम् तस्या रज्जौ मेलयेत् । यन्मेलित सूत्र तदागमसञ्ज्ञक तस्मिन्नागमार्द्धे शङ्क्वर्थं चिह्न कुर्य्यात् तस्यान्तर्भागे यदर्द्ध तत्र निरञ्छनार्थं आकर्षणार्थं चिह्न कुर्य्यात् । ततश्चतुर्विंशत्यङ्गुलात्मकमायतनभूमि परिकल्प्य पूर्व्वपश्चिमयो शङ्कुनिखातयो शङ्क्वोस्तत्सूत्रप्रान्तौ दद्यात् ॥ इत्यादि ।

In this manner the glosses go on following their texts throughout the Darśapaurnamāsa section In the Cāturmāsya section first come the glosses then follow the kārikās

In 3B, end Darśapaurnamāsa kārikas with the glosses and then commence the glosses on Cāturmāsya-vihāra kārikās

इति दर्शपौर्णमासविहारकारिकाविवरणम् ।

अथ चातुर्म्मास्यवरुणप्रघासविहारः । षड्विंशदङ्गुला शम्या शम्यामाच गार्हपत्यायतनम् । इत्यादि ।

The glosses end in 4B

इति चातुर्म्मास्यविहारः समाप्त ।

इति चातुर्म्मास्यदर्शपूर्णमासयोर्विहारकारिका समाप्ता ॥

This is a mistake of the scribe The Cāturmāsya-kārikās are not there with the glosses To make up this mistake the kārikās are added in the following leaf —

The beginning of the kārikās —

श्रीसरस्वत्यै नमः । अथ चातुर्म्मास्यविहारकारिकोच्यते ।

चातुर्म्मास्यविहाराणां कारिका शुभकारिका ।

याज्ञिकानां विनोदाय संतन्यन्ते मयाधुना ॥

शम्यापरिमित गार्हपत्यस्यायतनं भवेत् ।

गार्हपत्यात् पूर्व्वमग्नेरग्रतश्च ह्यरत्नित ॥ इत्यादि ।

It ends thus —

गीयते शुल्वविहिता पितृयज्ञस्य वेदिका ।

नीलकण्ठेन (गृहस्थ) विदुषा निर्म्मिताः कारिका इमाः ॥ १२ ॥

Col — इति चातुर्म्मास्यकारिका समाप्ताः ।

Post Col —

इद पुस्तक गङ्गरोपनामकफणिभट्टात्मजबालसरस्वतीभट्ट-तदात्मजरामभट्टस्य पुस्तकम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

1132

6181

Substance, country made paper 8¼×4 inches Folia, 7 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 125 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

Four groups of kārikās, relating to the construction of fire-altars

I

Beginning —

ॐ नमो गरुडासनाय नम ।
अर्द्धपद्यान्तरे पद्यामनूकान्ते तु पूर्व्वत ।
षोडशैवाभित पद्या कार्या त्वक्षान्तरा तत ॥ १ ॥
पश्चदक्षिणतो लम्बा अनूकस्योत्तरास्तु षट् ।
अर्द्धपद्यास्ततस्तिस्रो दक्षिणे द्वे तथोत्तरे ॥ २ ॥
षट्त्रिंशत् प्रदेया॰ स्यु कार्या पद्यास्तु सर्व्वत ।
अर्द्धपद्ये च पादोने मात्रयायास्तु सर्व्वत ॥ ३ ॥ ? ।
रेत सिग्देशतस्त्वाष्टौ कर्णलम्बास्तु संस्थिता ।
द्वेऽधिके पश्चिमे देये सूचायतव्यदेशत ॥ ४ ॥

There are 56 kārikās in this group But the 54th has been omitted

4B 55 यजुश्मत्या सह व्यासा प्रतिपुंसि स्वभागरा॰ ? ।
पादभा[ज]स्तु विज्ञेयाः वियत् सागर-पक्षगा ॥
56 चतुर्थीरिति (चिति ?) रित्युक्ता सूत्रपूरणयुक्तित ॥

II

अनूकान्तेषु सर्व्वेषु द्वितीयेषु यथाक्रमम् ।
पश्चाच्चतस्रोऽनूकेषु पादमात्र्यस्तु संस्थिता ॥

There are twenty-three kārikās in this group

6A 23 चतुर्दशशता+न्ये भागाना पक्षपुच्छयो॰ ।
पञ्चमी चि+रित्युक्ता सूत्रपूरणयुक्तित ॥

III

नवभागास्तु धिष्ण्येषु अर्द्धपद्यास्तु मध्यत ।
पादभागास्तत शेषे अष्टौ सख्यास्तु सर्व्वत ॥

There are six kārikās in this group

6A 6 उत्तरासे तथा वाच्या श्रोणित॰ सक्तिसयुत॰ ।
उदक्सर्व्वास्तथा वाच्या॰ अन्या किञ्चिद् वदन्ति हि ॥

IV

Mentions Vāsudeva as the author

Beg — इष्टकाना प्रवक्ष्यामि सख्यामष्टौ च वक्रिका ।
चतस्रोर्द्धच्छत्यस्तु षड् च्छत्य' प्रकीर्त्तिता ॥ १ ॥

There are nine kārikās here

7A 9 अदष्टापरा पद्या अर्द्धोत्सेधा इतीष्टका ।
इष्टका लोकभाजत्व सच्चिप्य क्रतिना क्रता ॥
वासुदेवेन लोकाना श्लोकाश्च सुखबुद्धये ॥

There is a paragraph in prose, in 14 lines, apparently explaining the technicalities in the expressions of number by words, used here —

Beg — रन्ध्र ६ क्रत ४ एका १ युग्म २ ग्रस्व ७ (?) रस ६ पद्म २ षट् ६, etc., etc

1133.

6311

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 5 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 150 Character modern Nāgara Date, Samvat 1941 Appearance, fresh

Four short works on sacrificial fire pits and altars The leaves are marked with वे का

I

Beginning —

श्रीगजानन प्रसन्न ।
अथ श्रौतवेदिनिर्म्माणकारिकामाह ।
श्राद्धोमविभ्रमवती परीच्य
सशोध्य भूमि सुसमा समुचाम् ।
प्रगृह्य तस्यामनुलिप्य शाला
क्रत्वा निरुन्ध्याद्दहमाद्यप्रकुम् ॥

There are 15 such slokas in this portion

Colophon —

2A इति श्रीकाशीस्थमौढज्ञातीयविरचिता श्रौतवेदिकाकारिका समाप्ता ॥ श्री ॥

II

Beg —

गार्हपत्यमध्यादाहवनीयमध्यपर्यन्तं मध्ये अन्तर अष्टौ पदानि वा गार्हपत्यस्य भ्रमणा सार्द्धत्रयोदशाङ्गुलमित ॥ आहवनीयस्य व्यासविस्तृती चतुर्विंशाङ्गुलिमिते ॥, etc , etc

This portion ends in 2B

III

Mandapa-Kundamandala in seven verses, composed at the request of Visvambhara Pandita

Beg —

(1) अथकात्यायनानुसारिणा पञ्चदशशाखिना श्रौतविषये किञ्चि-दुच्यते । तत्र स्यादिन्द्रवज्रा यदि तौ जगौ ग इतीन्द्रवज्रया गार्हपत्याहवनीयदक्षिणाग्निस्थानान्याह ।

It ends in 3A

IV

(2) अथेन्द्रवज्रयैव स्थानान्युक्त्वा दक्षिणाग्निसाधनमाह ।

It ends in 3B

(3) अथ सूर्याश्वैर्मसजस्तता सगुरव-इति शार्दूलविक्रीडितेन प्रकृतिवेदीमाह ।

One sloka with its commentary, ending in 3B

(4) अथेन्द्रवज्रया गार्हपत्याहवनीया [वा] ह—ends in 4A

(5) अथ वरुणप्रघासादौ दोधवृत्तेन वेदिमाह ।

It ends in 3B

(6) अथास्यामाहवनीयार्थमुत्तरवेदिवितानाभ्या यदन्यदित्यनुष्टुप् वितानाख्यवृत्तेनाह ।

It ends in 5A

(7) (Last sloka) अथ जतौ तु वग्रस्थमिति वग्रस्थेन ग्रन्थवामधेय मद्दत्प्रेरणाया तत्कारणा चाद्द ॥

प्रकाशितागेषविगेषमुज्वल

सदाकर मण्डपकुण्डमण्डलम् ।

चकार विश्वम्भरपण्डिताज्ञया

तदस्तु कण्ठाभरणा विपश्चिताम् ॥

इति प्रक्रतिविक्रतिविचारो + +

Post Colophon —

श्रीसवत् १६४१ मी कुआर सुक्लपच्च २ वार सोमवार पण्डित बालमकुन्दस्येदम् ॥ राम ॥

1134.

5932 **गृह्यपद्धतिः ।** *Grhya paddhati*

By Karkopādhyāya

Substance, country made paper 11¼×5 inches Folia, 17 Lines 9 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1931 Appearance, fresh

The original of the present MS was defective as it leaves a space of about four lines, blank in the beginning

5A, इति कर्कोपाध्यायक्ततौ गृह्यपद्धतौ प्रथम काण्ड' समाप्त', 10A, द्वितीय काण्ड समाप्तम् , (*last colophon*) इति कर्कोपाध्यायक्ततेय गृह्यपद्धति स्समाप्ता ।

Post Colophon —

सवत् १६३१ ।

1135

1181 **गृह्यकारिका ।** *Grhya-kārikā*

By Renuka

Substance, country made paper 11½×5 inches Folia, 96 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 1920 Character Nagara Date, Sam 1649 Appearance, old Incorrect Complete

Mnemonic verses, on the Gṛhya sūttras of Pāraskara, composed in Śaka 1188 = 1266 A D The author, Renuka, was son of Maheśa and grandson of Someśvara Dīkṣita He belonged to the family of Śāṇḍilya

It begins thus —

मखादिकर्म्मविज्ञानकुमुदोद्बोधहेतवे ।
नमस्तस्मै गणेशाङ्घ्रिनखचन्द्रमरीचये ॥
हरीष्टिभक्तिस्मृतिबुद्धि + + शान्त्यादियोषिद्वरवल्लभोऽहं ।
ब्रवीमि सस्कारविधि निषेकात् ब्राह्म प्रणम्याम्बुभवाङ्घ्रियुग्मम् ॥

अथ गर्भाधानम् 35 verses, पुसवन 12 verses, सीमन्तोन्नयन 35 verses, जातकर्म्म 44 verses, नामकरण 20 verses, निष्क्रमण 14 verses, अन्नप्राशन 27 verses, चूडाकरण 46 verses, उपनयन 149 verses, वेदारम्भ 46 verses, उपाकर्म्म 50 verses, उत्सर्गविधि 26 verses, अनध्याय 30 verses, केशान्तकर्म्म 5 verses, समावर्त्तन 75 verses, स्नातककर्म्म 28 verses, विवाहकर्म्म 308 verses, चतुर्थीकर्म्म 27 verses, षोडशान्तकर्म्म 31 verses, शालीकर्म्म 213 verses, वृत्ति (containing Aśauca prakarana) 816 verses, अवकीर्णप्रायश्चित्त 21 verses, सभाप्रवेशन 13 verses, रथारोहण 14 verses, उपसहार 36 verses

It ends —

इति तत्त्वार्थसम्पूर्णरेणुकार्य्येण यज्वना ।
कृताया सूत्रविवृतौ समाप्ता गृह्यकारिका ॥ ३७ ॥
आसीच्छाण्डिलवशजो द्विजवर सौजन्यजन्मावनि: (?)
श्रीसोमेश्वरदीक्षिताम्बुजभवापशात्मज षड्भज (?) ॥
सच्छास्त्रार्थमहोदधेर्निरवधेर्वेदाध्यदुग्धाम्बुधे
श्रीमाध्यन्दिनधर्म्मदुर्द्धरधरोद्धारैकधूर्य्यस्तत ॥ ३८ ॥
सूनु स्तत्कुलपद्मखण्डतपन श्रीमान् महेशाभिध
सूरिर्भूरियशा श्रुतिस्मृतिसदाचारैकनिष्ठोऽभवत् ।

तत्सूनु कतिसूनुसूत्रतटिनीकल्लोलनक्रो महा-
ल्लेनेय रचिता प्रयोग(वृत्ति) विवृति' श्रीरेणुकार्य्य सुधी ॥३९॥
अब्दे त्र्याख्ये मधुसञ्ज्ञमासि
प्राकेऽष्टवस्वीश्व[र] सम्मिताङ्के ।
ग्रन्थ कृतोऽय कमलालयाङ्घ्रि-
सरोरुहे मोदितषट्पदेन ॥ ४० ॥
यदुक्तमयुक्त वा यच्चोक्तमसमञ्जस ।
तदत्र निपुणै सम्यग्विधातव्य समञ्जसम् ॥ ४१ ॥
इति गृह्यकारिका ।

Post Col —

सवत् १६४६ समये आषाढ सुदि पञ्चमी रविवासरे लिखित-
मिद पुस्तक काश्या वास तुलसीदासब्राह्मणेन । शुभमस्तु । २००० ।
लेखकपाठकयो कल्याण । शुभ भूयात् श्रीभवानी ।

In a different hand and modern ink —आश्वलायनी, which is wrong as the author himself says माध्यन्दिन

1136

5975 *The Same*

Substance, country made paper 9×5 inches Folia 150 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 2450 Character, Nāgara Date, Samvat 1553 Appearance, old, worn out and discoloured Complete The leaves 73, 74, 76, 92 to 97 (both inclusive) and 122 to 139 (both inclusive) are missing (Traced by a recent hand)

Colophon —

इति रेणुकगृह्यकारिका समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

सवत् १५५३ वर्षे श्रावणवदी ३ गुरौ दमनग्रामे पातसाहा
श्रीमाहमुदविजयराज्ये सकमुकातिमलिकश्रीजमादिलमलिकराज्ये
अमलदेशाही नाइक श्रीयौधादेवकुलप्रतिपातो अथेह चिवेसी
नसीरावादवास्तव्यमह श्रीभीमदेसूनुमह पीचालिखित । त्रवाडी
अनन्तपठनार्थ पुस्तक समाप्तम् ।

See I O Catal No 361

This is the oldest known manuscript of the work, though defective The missing leaves have been noted above and on a comparison with the previous number, it is found to have been left incomplete at the end We give below the last verse in the manuscript

सवर्णोत्तमवर्णाना नष्टनार्य्यास्ततो वदेत् ।
भर्त्तरे (मे)काद्दमाशौच तज्जारस्य त्रिरात्रकम् ॥ १०२
(?) प्रायश्चित्तात्ततो स्त्रीणा प्रतिलोमगतासु च ।

1137

10848 *The Same*

Substance, country made paper 12×4 inches Folia, 62 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Incomplete at the end

53A इद वधूप्रवेशन त्रिविक्रमादिसूरय ।
चतुर्थकर्म्मणः पु+ बदन्ति सोम्यवास+ ॥ (?)
प्रयाणकालतो राज्ञामेवमच्चादिभेदनम् ।
तत्राय स्याद्विधिः सेनावह्नौ पौरोहितस्य वा ॥

53B इति षोडशक्रिया ॥ सर्व्वजगत' ।
ज्ञात्वा चर्चादिक कीर्त्तिसुखायुर्वित्तवृद्धये ।
विदधीत गृहस्थोऽथ शालाकर्म्म यथोदितम् ॥

This chapter (Śālākarma or Vāstu) ends abruptly after kārikā 183.

1138.

5951 लघुगृह्यकारिका । *Laghu Gṛhyakārikā*

By Sahadeva

Substance, country made paper 9¼×4¼ inches Folia, 14 Lines 11 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara Date, Samvat 1926 Appearance, new Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

किमर्थं स्थण्डिलं कृत्वा स्थाप्यते चतुरिष्टका ।
बालुका क्षिप्यते मध्ये किमर्थं स्थापयेच्छुचि ॥

कात्यायन उवाच ।

कूर्म्माकारा धरा ज्ञेया इष्टकास्च चतुर्युगा ।
स्थण्डिलं तत्र कर्त्तव्य पृथ्वीतापोपशान्तये ॥

End —

इति कात्यायनोक्त गृह्यसारं संगृह्य सद्दवेन रचिता लघुकारिका ।

Then there are 13 lines beginning —

अथ होमद्रव्यमानम् ।

The date is added in a different hand

संवत् १९२६ ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे द्वादश्यां भृगुवासरे० बाल्मुकुन्देन लिखितं गृह्यसारसमुत्तमं बाल्मुकुन्दस्येदं ।

1139

1164 पारस्करगृह्यपद्धतिः । *Pāraskara gṛhyapaddhati*

By Harihara

Substance, country made paper 11½ × 5 inches Folia, 108 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 2300 Character, Nāgara Appearance tolerable Incomplete

A manual for the performance of the Gṛhya rites according to Pārskara's rules It gives also explanations of the sūttras relating to them

It begins thus —

श्रीगणेशाय नम । याज्ञवल्क्याय नम ॥

इष्टापूर्त्तक्रियासिद्धिहेतु यज्ञभुजा मुख ।
अग्नि त्रयीवचःसार वन्दे वागधिदैवतम् ॥ १ ॥
पारस्करकृते गृह्ये सूत्रे व्याख्यानपूर्विकाम् ।
प्रयोगपद्धति कुर्व्वे वासुदेवादिसम्मता ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म ॥

In leaf 62A ends the first kānda

इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्व्विकायां प्रयोग-पद्धतौ प्रथम काण्ड' समाप्त ॥

Leaves 63 to 108 contain no colophon

1140.

926 *The Same*

For the manuscript see L 1827

Post Colophon Statement —

सवत् १८८७ चैत्रशुद्ध १४ सौम्यवासरे ॥ लिखित महादेव ॥ शु ॥ शु ॥

The third kānda only

1141.

6327 *The Same*

Substance, country made paper 10½×5 inches Folia, 163 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 4500 Character, Nagara Appearance, old discoloured and worn out Copied in Samvat 1672

To the end of the third kānda

Colophons —

56A इत्यग्निहोत्रिहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यान-पूर्व्विकायां प्रयोगपद्धतौ प्रथमकाण्ड समाप्त ।

112A ० द्वितीय काण्ड ।

Last Colophon —

० तृतीय काण्ड समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६७२ समये + + + + + + + + + + + (obliterated)

End — अथ तस्मिन्नग्नौ अन्वतहोमपञ्चमहायज्ञपिण्डपितृयज्ञपश्वाद्या-ग्रयणादि कुर्यात् पूर्ववद् गृह्योक्त एवोदिवि ? विधानम् ।

1142

6095 **संस्थावैद्यनाथ ।** *Samsthā Vaidyanātha*

By Vaidya Nātha, son of Rātneśvara, son of Keśava Miśra

Substance, country-made paper 10×5 inches Folii, 162 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 4000 Character, Nagara of the eighteenth century The leaves 101 and 102 are a restoration Appearance discoloured and worm-eaten on the left hand side Complete

A comprehensive work on the Pākayajñas, divided into four parts

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथावसथ्याधान तत्साध्यानि कर्म्माणि च कात्यायनानुसारेण लिख्यन्ते ।

तत्राङ्गहीनस्यासमर्थत्वात् अश्रोत्रियस्यावैदिकत्वात् षण्डस्याशुचित्वात् शूद्रस्याप्यवैदिकत्वात् । अङ्गहीनाश्रोत्रियषण्डशूद्रवर्ज्जितब्राह्मणराजन्यवैश्यानुलोमजरथकारस्त्रीणा चाधिकार । न च रथकाराणा स्त्रीणा चावैदिकत्वात् कथमधिकार इति चेन्न वर्षासु रथकार आदधीतेति पार्थक्येन आधानश्रुते ।

Topics treated of —

Chapter I.

11B, अथ मण्डनयन्त्रम्, 14B, इति कुण्डप्रकरणविधि, 25A, अथ सर्व्वकर्म्मसाधारणहोम, 28B, अथावसथ्याधानप्रयोग, 36A, इति मणिकावधानप्रयोग —अथ पाकयज्ञसस्था, 37A, अथ पाकयज्ञसस्थाहोम, 49B, इति श्रीयजुराम्नायचन(चरण)मिश्रश्रीकेशवसूनु - श्रौतस्मार्त्तप्रचण्डरश्मि - मिश्र श्रीरत्नेश्वरतनूजनि-याज्ञिकभूवृन्दारकवन्दनीय-मिश्रश्रीवैद्यनाथप्रकाशिते श्रीसस्थावैद्यनाथे प्रथममाननम्— अथ पञ्च महायज्ञा ।

Chapter II

60A, अथ ब्रह्मयज्ञविधि, 63A, अथ निरग्ने प्राकालहोमविधि, 63B, अथ यज्ञपार्श्वोक्तवैश्वदेवविधि, अथ पृष्ठादिविधानोक्तवैश्वदेवविधि

65B, अथ नित्यश्राद्धम्, 68A, अथातिथिपूजा, 70A, अथ पञ्चादिस्थालीपाकविधि, 86A, इति पार्वणस्थालीपाकप्रयोग —अथ पिण्डपितृयज्ञ,

101B, श्रीरत्नेश्वरपुत्रेण वैद्यनाथेन धीमता।
कृतेयं पार्वणश्राद्धपद्धतिर्नियताक्षरा॥

102A, अथ नवान्नप्राशनम्, 106B, इति श्री० द्वितीयमाननम्।

Chapter III

107A, अथ श्रवणाकर्म्म लिख्यते। 104A, श्रवणाकार्म्मप्रयोग समाप्त, अथ सर्वबलिहरणप्रयोग, 117B, इति इन्द्रयज्ञ समाप्त, अथाश्वयुजीकर्म्म, 121B, अथ खल्लरारोहणम्, 125A, ०तृतीयमाननम्।

Chapter IV

125A, अथाष्टकाकर्म्म उच्यते, इति समाप्त शूलगव, अथ गोयज्ञपद्धति', (Last Colophon) इति पाकयज्ञसंस्था—इति श्रीयजुराम्नायचन० चतुर्थमाननम् समाप्तम्।

Then in a later hand—

ग्रन्थसंख्या ४००० चार। श्रीगणेशाय नम'।

The work ends —

यत्तु श्रौते पुनाराज्यसंस्कार साम्नावग्निरिति जुहोति स्थाल्यासुवेणेति ज्ञापकादिति।

The authorities quoted and consulted —

1, मनु, 2A, हेमाद्रि, कल्पतरु, 2B, शातातप, 3A, छन्दोगपरिशिष्ट, 3B, गौतम, 4A, हेमाद्रौ सुमन्त, वृद्धमनु, 4B, वशिष्ठ, स्मृतिचन्द्रिकाया गर्ग, आथर्वणगृह्ये, 5A, पारस्कर, 5B, गोभिल, कात्यायन, साख्यायनभाष्ये, 6A, रेणु, 6B, दीपिका, 9A, हिरण्यकेशिगृह्ये, 9B, यज्ञपार्श्व, 14A, हरिहररामवाजपेयिनश्च, 15B, वायुपुराण, गृह्यासंग्रह, 19B, मैत्रगृह्य, 20B मण्डन, 23B, ब्रह्मपुराण, 26B, साख्यायनगृह्य, 31B, कारिकाकार, 45A, याज्ञवल्क्य, बृहस्पति, बौधायन, 46A, अङ्गिरा, 48B, कल्पभाष्ये, 50A, रेणुककारिकाकार, 50B, आपस्तम्ब

मदनपारिजात, 51A, कर्कोपाध्याय, 51B, मत्स्यपुराण, 56A, हारीत, 58B, शङ्ख, 66A, लघुहारीत, 68A, पराशर, 68B, विष्णु, 69B, नन्दिपुराण, दक्ष, 70A, देवयाज्ञिकधृतभारद्वाजगृह्ये, 75A, गर्ग, 78B, वृद्धनारदीये, 90B, शौनकस्मृतौ, 92A, अनन्त, जातुकर्ण, 116A, गदाधर, 122A, गङ्गाधर, रेणुदीक्षित, 123A, गर्गपद्धतौ, 129B, वासुदेव, 135A, काठके, 140A, वासुदेवदीक्षिता, 153B, निदानसूत्र, 157A, वृत्तचकारिका।

1143

1164B **गृह्यपद्धतिः।** *Grhya paddatih*

By Vāsudeva

A fragment containing leaves 24 to 28, 31, 40, 41, 46 to 48, 50 to 68, the last leaf containing the colophon of the third kānda In 24B ends the first kānda

श्रीदीक्षितवासुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ प्रथमं काण्डं समाप्तम् ॥

For a complete manuscript see L 1890

Our fragment is dated Śaka 1763 and appears to be the author's copy, as after the colophon there is an entry in a later hand to the effect that in the partition of Vāsudeva's property the present manuscript fell in the share of Kamala Dīksita

शुभं भवतु शक १७६३।

In a later hand —

दी वासुदेवविभागे दीक्षितकमलस्येदं पुस्तकं। व्यासदामोदर-व्यासमहादेव-व्यासवासुदेव-व्यासरामेश्वरपठनार्थं इदं पुस्तकं। व्यासवालकृष्णव्यासविष्णुगो पठनार्थं इदं पुस्तकम् ॥

1144

6205 *The Same*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 104, of which the 20th is a restoration Lines 8 per page Extent in Ślokas 1600 Character Nagara Date, Samvat 1691 Appearance, fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीदीक्षितवासुदेवविरचितायां यज्ञपद्धतौ तृतीय काण्ड समाप्तम् ।

Post Colophon —

शुभमस्तु सवत् १६६१ शुभाननाम सवत्सरे जेष्ठवदी ५ बुधवासरे लिखितम् ।

नागनाथात्मजगोविन्दे आश्वलायनेन यथाश्रुति सपूर्णम् ।

यादृश पुस्तक, etc

For the work see L No 1890

1145

4265 **यज्ञप्रकाश ।** *Yajña prakāśa*

By Vāsudeva

Substance, palm leaf 14 × 1½ inches Folia 79 by counting Lines, 5, 6 on a page Extent in slokas, 2370 Character, Udiyā of the early eighteenth century Appearance, old and discoloured Written with a style Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥

भक्तौघहृदयारण्यतमो-गज-विदारिणम् ।

श्रीहरि याम शरणम् नीलाचलविहारिणम् ॥

यत्कृपालेशमात्रेण मूकाना वावदूकता ।

स्वसिद्धिभुवनेशानी वरदा ता नतोऽस्म्यहम् ॥

The object of the work —

यज्ञपार्श्वादिकग्रन्थान् समालोक्य विचार्य्य च ।

यज्ञप्रकाश क्रियते वासुदेवेन धीमता ॥

निष्प्रत्यूह चलत्येव रथ प्रहृतवर्त्मना ।

प्राचीनच्छुसमार्गस्तु न त्यजामि कदाचन ॥

एष याज्ञिकजीवातुरेष यज्ञार्थसग्रह ।

एनमेव गृहीत्वा तु पद्धतौ यान्तु याज्ञिका ॥

सुयाज्ञिका मत्सरिता विहाय
ग्रन्थ मदीय परिशोधयन्तु ।
यद्यस्ति सम्यक् निपुणा विभाव्य
प्रचारयन्तु स्वयमेव सन्त ॥

इह खलु पुराणन्यायमीमासाधर्म्मशास्त्राङ्गमिश्रिता वेदा स्थानानि विद्याना धर्म्मस्य च चतुर्द्दश इत्यादिना चतुर्द्दशविद्याना धर्म्मे प्रामाण्यमभिहितम ।

तत्र अङ्गशब्देन शिक्षा कल्पो व्याकरण निरुक्तिश्छन्द एव च ।
ज्योतिषञ्चैव वेदाना षडङ्गानि प्रचक्षते ॥

इति कल्पसूत्राणा धर्म्मे प्रामाण्य । तत्र वेदस्य नित्यत्वेन अपौरुषेयत्वाद्दोष-सम्बन्धासम्भवात् स्वत प्रामाण्य तन्मूलत्वेनेतरेषा तन्त्रकल्पाना साक्षादुपलभ्यमान-श्रुतिमूलत्वात् स्मृतिभ्योऽनुमितश्रुतिमूलाभ्योऽधिक प्रामाण्य । नानाशाखागत-लिङ्गादिकल्पितश्रुत्यर्थोपसहारनिबन्धस्य कल्पस्वरूपत्वात् प्रयोगशास्त्रमिति चेत् इत्यधिकरणे भाष्यकृता कल्पसूत्रप्रामाण्यस्य व्यवस्थापितत्वात् वार्त्तिककृता तु यद्य-प्यत्र कल्पप्रामाण्याप्रामाण्यचिन्ता नेष्टा तथापि कल्पाना स्वतन्त्राणामेव वेदवत् प्रामाण्यमुत स्मृतिवत् परतन्त्राणा इति चिन्ताभीष्टेव । तन्त्रकल्पाना मूलभूतश्रुते प्रत्यक्षत्वमेव आधिक्ये हेतु स्मृतीनामनुमितश्रुतिमूलत्वमनुमानाच्च प्रत्यक्षस्य बल-वत्त्वमुपजीव्यकत्वात् प्रसिद्धमेव तथोक्तम् ।

वज्रवेदगतन्यायविवेकज्ञो यदब्रवीत् ।
कात्यायनो न तद्वाच्यमन्युस्यमिति मादृशै ।
वेदादृतेऽपि कुर्व्वन्ति कल्पै कर्म्माणि याज्ञिका ॥ इति ॥

(१) यथादीक्षायामग्निष्टोऽय ब्राह्मण इति काण्वश्रुतौ गृहीतम् । कात्या-यनेन दीक्षितोऽय ब्राह्मण इत्यभिहितम् । तत्र कात्यायनोक्तमाद्रियतो ननु

स्वशाखाश्रयमुत्सृज्य परशाखाश्रय तु यत् ।
कर्त्तुमिच्छति दुर्म्मेधा मोघ तस्य विचेष्टितम् ॥

इति विरोध ॥

अतएव लाघवाधिकरणे स्वशाखाश्रयेण परशाखाश्रयं वाचष्पतीत्युक्तम् । इति चेन्न ।

वाजसनेयिना पञ्चदशशाखोपसंहारेण कात्यायनेन सूत्रं प्रणीतम् । तदुक्तादनुष्ठानेन माध्यन्दिनादिवाजसनेयिनां कर्म्मसाद्गुण्यं । पञ्चदशशाखाभिन्नशाखासु परशाखोक्तन्याय' प्रवर्त्तते । इत्यादि ।

1146.

1286 **पारस्करगृह्यप्रयोगपद्धतिः ।** *Pāraskara gṛhya-prayoga paddhatiḥ*

By Kāmadeva

Substance, country-made paper 11½×5 inches Folia, 89 Lines 11 on a page Character, Nagara Appearance, tolerable Generally correct In complete at the end Coming to the end of the Upākarma rite

Directions for the performance of Gṛhya rites in accordance with the rules of Pāraskara The directions are preceded by explanations of the sūttras For the beginning see Burnell 23A The author's name is mentioned neither in our manuscript nor in Burnell W p. 65 describes a work of the same name and the same contents by Kāmadeva But in the beginning, it does not agree with the present work, although according to Aufrecht it is identical with Burnell p 23A

1147

6241. **गृह्यपरिशिष्टपद्धतिः ।** *Gṛhya pariśiṣṭa paddhatiḥ*

By Kāmadeva Dīkṣita, son of Viśvāmitra Dīkṣitā

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 8 Lines, 11 on a page Extent in Ślokas, 250 Character, modern Nāgara Date, Samvat 1925 Appearance, fresh Complete

Colophon —इति श्रीदीक्षितविश्वामित्रात्मज — दीक्षितकामदेवकृता गृह्यपरिशिष्टस्य सप्तमीकण्डिकापद्धति ।

Post Col —

सवत् १९२५ पौषशुक्लाष्टमी शुक्रवासरे लिखत नाथूरामब्राह्मण ॥

This comments on the ninth of the short treatises of Kātyāyana, as described in our Catal No 1032 But there

are three treatises about Garbhādhāna in that number If they are made into one, the treatise here commented on by Kāmadeva would be the seventh, and thus the description of the work in the colophon quoted above, as *Saptamī kandikā* would be intelligible

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

अथातो धर्म्मजिज्ञासा । अथेत्यधिकारानन्तर यद्यपि केशान्ता-
दूर्द्धमित्यनेन सर्व्वेषा केशान्ताख्यसस्कारादूर्द्धमेव सामान्यतोऽधिकार
उक्तस्तथापि पृथक् पाकोपजीविन एव वैश्वदेवकर्म्मण्यधिकार ।

भ्रातृणामविभक्ताना पृथक् पाको भवेद्यदि ।
वैश्वदेवाह्निक श्राद्ध कुर्य्युस्ते वै पृथक् पृथक् ॥

इति सग्रहवाक्यात् ।

Colophon in 7A —

इति श्रीदीक्षितविश्वामित्रात्मजगृह्यपरिशिष्टस्य व्याख्याने
सप्तमी कण्डिका समाप्ता ।
लौकिकेऽग्नौ वैश्वदेवादिपद्धति ।

It ends in —

ततोऽमावास्यायाममावस्याया पिण्डपितृयज्ञ प्रतिपदि प्रतिपदि
पक्षादिकर्म्म आगते आगते शरदि वसन्ते चाग्रयण सस्कृतग्रामाग्नौ
यथोक्त कुर्य्यात् ।

1148.

6211 कातीयगृह्यपरिशिष्टस्य षष्ठखण्डस्य सभाष्यपद्धतिः ।

Bhāsya and paddhati on Kātiyagrhya parisista, Part VI

Substance, country made paper 11¾ × 5 inches Folia, 4 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 150 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

Beginning —

7 अथातो वापीकूपतडागारामदेवतायतनपुष्करिण्यादीना प्रति-
ष्ठापन व्याख्यास्याम ॥

इति सूत्रम् ।

Bh अथ शब्दो मङ्गलार्थे । आनन्तर्यस्य पाठादेव सिद्धे

Paddh तत्र उदगयने आपूर्यमाणपक्षे पुण्याहे तिथिवारकरनक्षत्र-करणे च गुणान्विते वारणा चरु श्रपयित्वा आज्यभागाविष्ट्वा आज्याऊतीर्जुहोति त्वन्नो अग्ने, etc , etc , etc , etc

Colophon — इति श्रीदीक्षितकामदेवकृत (added by a different hand) कातीयगृह्यपरिशिष्टस्य षष्ठखण्डस्य सभाष्यपद्धति ।

Then there are six lines containing a quotation from Parāśara Smṛti, on the gift of cows, umbrellas, clothes and so on.

पराशरस्मृतौ विशेष, etc , etc

1149

6167 गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रमः । *Paddhati to Grhya pariśista*

Substance country-made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 27 Lines, 8-11 per page Character, modern Nāgara Appearance discoloured The first leaf is missing

2A, प्रथम काण्ड समाप्त ।

सावत्सरिकस्य चूडाकरणं त्रिरात्रमन्तत ॥

3B, द्वितीयकाण्ड समाप्त ।

अनाहिताग्नेर्नवप्राशन नव स्था० भोजन ।

6A, इति गृह्यसूत्रे तृतीयकाण्ड समाप्त ।

अथ गृह्यसूत्रे चतुर्थकाण्डे गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रम ।

Last Colophon —

इति गृह्यसूत्रे चतुर्थकाण्डे गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रमः-समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon —

पुस्तकमिद विनायकपाठकस्य काकोपनामकस्य ।

There is one leaf more, prescribing drugs for a barren woman

1150

6125 **कर्म्मप्रदीपिका (और्द्ध्वदैहिकपद्धतिः) ।**

Karmapradipika

By Kāmadeva, son of Āvasathika Gopāla

Substance, country made paper 10×3¾ inches Folia 44 Lines, 7 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

This relates to Sraddha, forming part of Karmapradipikā, a *Paddhati* based on Pāraskara Grihya sūttra, written by Kāmadeva See W p 65 Kāmadeva bases his work on Karka Bhāsya, Vāsudevī Paddhati, the Bhāsya of Harihara and Renukā-kārikā

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

अथ वृषोत्सर्गं ।

तत्र स्वर्गपशुपुत्रधनयशआयुष्कामानामन्यतमकाम उपासनिका-कार्त्तिक्यामाश्वयुज्या वा यस्मिन् कस्मिंश्चित् मासे वा शास्त्रा-न्तराच्चैत्र्या वा मातृपूजापूर्व्वकं आभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा गोष्ठे गवां मध्ये गोष्ठाभावे नदीतटे पञ्चभूसंस्कारान् कृत्वा आवसथ्याग्निं स्थापयेत् ।

Colophon —

इत्यावसथिकगोपालात्मजकामदेवविरचितायां कर्म्मप्रदीपिकायां उर्द्ध्वदैहिकपद्धति ।

1151.

6292 **त्रिपिण्डीश्राद्धप्रयोगः ।** *Tripendīsrāddhaprayoga*

By Kāmadeva

Substance, country made paper 9¼×4½ inches Folia, 8 of which the last two are a restoration Lines 11 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old Complete

Colophon —

इति गरुडपुराणोक्त दीक्षितविश्वामित्रात्मजकामदेवकृतीय त्रिपिण्डीश्राद्धप्रयोग॰ ।

Post Col —

त्रिपिण्डीविधान सपूर्ण लिख्यते परोपकारार्थे । शुभ भवतु ॥

Beginning —

अथ त्रिपिण्डीविधानम् ।

तत्रादौ कर्त्ता तीर्थे गत्वा माध्याह्निक च कृत्वा शुचि

पिण्डद्रव्येषु मधु आज्य शर्करा च दत्त्वा

सभारान् स्थाप्य ममशरीरस्य पुत्रकल-

त्रादेश्च सशरीरपीडापरिहारार्थं शरीरआरोग्यार्थं ऐश्वर्याभि-

वृद्ध्य (विध्य)र्थं

अज्ञातनामगोत्राणा सात्त्विकराजसतामसरूपाणा दिव्यान्तरीक्ष-

भूमिस्थाना वायुरूपाणा उत्तमगतिप्राप्त्यर्थं + + + + अमुकतीर्थे

एकोद्दिष्टेन विधिना त्रिपिण्डीश्राद्धमद्य करिष्ये ।

1152

5749 कातीयगृह्यकारिका । *Kātīya gṛhyakārikā*

By Renukāgnihottrī

Substance, country made paper 11×4¾ inches Folia, 61 Lines, 9 per page Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara Date, Samvat 1937 Appearance, fresh Complete

Beginning —

विघ्नाराति + + + + + +

निर्गच्छद्दानधाराविरचितपरशुर्वृद्धिवृद्धि क्रियान्न ।

रक्षेत् द्वैमातुरोय मधुकरनिकराराजितोद्दण्डतुण्ड-

चञ्चच्चामीकराभोऽमिततरदुरितच्छेदक सतत स ॥ १ ॥

॥ २ ॥

कर्कं कात्यायनाख्य गणपतिचरणाम्भोजयुग्म च वाण्या
पादाम्भोज प्रणम्य द्विजवरनिकरा × × रेणुप्रसादात् ।
गृह्योक्तस्मार्त्तकर्म्मण्यभिरतमनसा दीपवद्वर्त्तमाना
कातीये गृह्यसूत्रे विरचयति शुभा कारिका रेणुकाख्य ॥

This is to be differentiated from Renuka's Gṛhya kārikā as contained in Catal No 1135

Topics treated of —

2A, अग्न्याधानादौ अधिकारी निरूप्यते, 5A, इति कातीयगृह्यकारिकायामधिकारिनिरूपणम्, 8A, इति कातीयगृह्यसूत्रे पात्रलक्षणम्, 17B, इति गृह्यकारिकायामाधानप्रकरणम्, 19A, इति मणिकावधानम्, 22B, इति गृह्यकारिकाया पञ्चमहायज्ञा 26A, इति होमविधि , 29A, इति पत्न्यादिकर्म्म समाप्तम्, 32A, इति नवप्राशनम्, 36A, इति कातीयगृह्यसूत्रकारिकाया श्रवणाकर्म्म समाप्तम्, 38B, इति गृह्यकारिकायामिन्द्रयज्ञ समाप्त , 39B, अथवाग्रयण वक्ष्ये महालक्ष्मीप्रसादत , 43B, इति प्रथमाष्टका, 46B, इत्यन्वष्टकाकर्म्म, 50B, इति द्वितीयाष्टका समाप्ता, 51A, इति गृह्यकारिकायामन्वष्टकाकर्म्म समाप्तम्, 54B, ०वृषोत्सर्ग , 55B, इति पायसप्राशनम्, 61B (last colophon) इति श्रीकातीयगृह्यसूत्रकारिकाया रेणुकाभिहोत्रिविरचिताया प्रवासविधि॰ समाप्त ।

Post Colophon Statement —

सवत् १९३७ मीती भादौ वदी ९ वार रविवारके लिखा ।

Ends — प्रवासविधिरुक्तोय कमलाङ्घ्रिप्रसादत॰ ।
उभयस्तुल्य एव स्यादावसथ्याग्निहोत्रयो॰ ॥
श्रद्धाभक्तिविभक्त्यादि + + + + + + ।
+ + + रेणुकार्य्येण कृतेय गृह्यकारिका ॥

1153

6283 **पद्धतिरत्ने स्मार्त्ताधानादिपद्धतिः ।** *Paddhati ratna*

By Kānva Govinda Bhatta, son of Ganeśa Bhatta, a resident of Kāśī

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 29 Lines, 7 9 on a page Extent in ślokas, 450 Character, modern Nagara Date, Samvat 1889 Appearance, fresh

Colophon —

इति श्रीमत् काण्वकाशीवासि—भट्टगणेशात्मज—गोविन्दभट्ट-विरचितपद्धतिरत्ने स्मार्त्ताधानादिपद्धति ।

Post Col —

श्रीरामार्पणमस्तु । श्रीसवत् १८८६ माघशुक्ल ८ भौमवासरे ।

The mangalācarana and the object of the work

विघ्ननिर्विकतार (?) दुरितघ्नं स्तुतिस्तवम् ।
वन्दे विघ्नहर देव प्रसन्न करुणार्णवम् ॥
श्रीमद् गणेशशर्माणं नत्वैवादौ महागुरुम् ।
रामपाठकमिश्रादीन् सम्प्रदायगुरूनपि ॥
काशीनिवासिकाण्वश्रीगणेशार्य्यसुत सुधी ।
गोविन्दशर्म्मा कुर्व्वेऽह स्मार्त्ताधानादिपद्धतिम् ॥

आधानवत् पुनराधानम् ।

5B, इति आधानप्रयोग , इति मणिकाधानपद्धति , 6A, अथ वैश्वदेव-क्रम , 6B, इति भूतयज्ञ , इति पितृयज्ञ , 7A, इति मनुष्ययज्ञ', अथ ब्रह्म-यज्ञ , 8A, अथ सायप्रातर्होम , 9A, अथ पक्षादिप्रयोग , 12A, अथ पिण्डपितृयज्ञप्रयोग , 14A, अथौपासनीकस्य नवानुक्रमं', 16B, अथ अनादिष्ट-प्रयोग', 17B, इति वैश्वानरचरुप्रयोग', 19B, प्रवासप्रवेशविधिप्रयोग-पद्धति —काण्वकाशीवासि० प्रवासविधिक्रम — अथ स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि , 22B, अथ पुनराधाननिमित्तानि , 24A, इति पुनराधानम् , 24B, अथान्त्यकर्म्म-प्रयोग , 29A, इति मृताधानप्रयोग ।

End —एव अतिक्रान्तमासादिप्रायश्चित्तहोमद्रव्यदान च पूर्व्वं कृत्वा तत-प्रेताधानादिकमिति ॥

1154

6096 स्मार्त्तोल्लास । *Smārttollāsa*

By Śivaprasāda Pāthaka.

Substance, country made paper Folia, 132 Written in two different hands—the first writes up to the 19th leaf on paper measuring $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, and the second, the rest of the manuscript, on paper measuring 11×6 inches The leaves 21 76 and 93 96 and 99 and 101, are written on one side only Lines, 13 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, fresh Complete

A treatise on the Gṛhya ceremonials in accordance with the precepts of Kātyāyana The name of the author's native place is given in the colophon in leaf 46, as Yevanda-vallīpura (?) but in all other colophons in leaves 82B, 105B and 114B, the name is Puskaravallī

6A, इति श्रीशिवप्रसादकृते स्मार्त्तोल्लासग्रन्थे गृह्यकर्म्मकृताकृतमध्यिम-वर्णनञ्च अधिकारि अनधिकारि निर्णय । 18A, इति श्रीशिवप्रसादकृते स्मार्त्तो-ल्लासे परिभाषाप्रकरण सम्पूर्णम्, 46, इति रेवडवल्लीपुरवासिशिवप्रसादकृते स्मार्त्तोल्लासे आवसथ्याधानप्रयोग समाप्त — अथ पाकयज्ञनिर्णय , 57, इति स्मार्त्तोल्लासे गृह्याग्निमत्कर्त्तृके गृह्योक्तवैश्वदेवप्रयोग समाप्त — अथेदानी तदुप-योगी निर्णय उच्यते, 82B, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादकृते स्मार्त्तोल्लासे पिण्डपितृयज्ञप्रयोग समाप्त — अथ नवान्नप्रयोग उच्यते, 90A, इति गृह्य-कारिकोक्तप्रवासविधि — अथ प्रवासभोजनविधि , 103A, इति निरग्निकयज्ञ-पार्श्वोक्त-वैश्वदेवप्रयोग , अथ कुण्डकरणमुच्यते, 105B, इति पुष्करवल्लीस्थ-शिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे साग्निकनिरग्निकवैश्वदेवप्रयोग समाप्त , 114B इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे औपासनकर्म्म पुनराधा-नादिप्रायश्चित्ताध्याय समाप्त —

विघ्नेश्वरञ्च पितरञ्च सरस्वतीञ्च
कात्यायनञ्च निजसूत्रकृत प्रणम्य ।

गङ्गाधरादिवरपद्धतिस[ ]निरीक्ष्य
शिवप्रसाद कुरुते मखपाकपद्धतिम् ॥

119A, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे श्रवणा-कर्म्मप्रयोग — अथेन्द्रयज्ञप्रयोग उच्यते, 122B, इति स्मार्त्तोल्लासे आग्रहायणी-कर्म्मप्रयोग, 126B, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे अष्टकान्यष्टकाकर्म्मप्रयोग समाप्त — अथ वृषोत्सर्गप्रयोग उच्यते। 128B, इति वृषोत्सर्ग समाप्त, 129B, इति श्रीपुष्करवल्लीवास्तव्य आलम्बायनगोत्रोत्पन्न-जयदेवपाठक-तत्सु[त]-निम्बाजिपाठक-तत्पुत्र-शिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे स्मार्त्ताधानादिपाकयज्ञान्तप्रयोगविधिनिर्णय समाप्त अथान्त्येष्टिप्रयोग उच्यते। (last colophon) इति श्रीशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे आधानाद्यन्त्येष्टि-पर्य्यन्त प्रयोगविधिनिर्णय समाप्त ।

It ends —

क्रियाधिकारिणी कनिष्ठा भवति, तदा एकादशरात्रिनिवृत्तौ पुनराधानपूर्व्वकमुर्व्वरितकर्म्मक्रिया कार्य्या श्रवणाकर्म्मोपक्रमे इति दिक् । इत्यन्त्येष्टिप्रयोग ।

5A, लौगाक्षिकारिका, 6B, आश्वलायन, वृद्धगार्ग, 7B, शिशुगृह्ये, 8B, काश्यप, 14A, आपस्तम्ब, 15B, स्मृत्यर्थसारे, 16A, हरिहरश्च, गङ्गाधर, वराहपुराणे, विष्णुधर्म्मोत्तरे, 17A, दानभागवते, 30B, शातातप-मार्कण्डेय, काश्यप, 36B, रेणुकाया, 37B, गङ्गाधर, 38B, वैद्यनाथमिश्रा, 44B, हरिहर, 47B, चतुर्विंशतिमत, यज्ञपार्श्व, कात्यायन, साङ्ख्यायन, कारिका, 49B, दक्ष, 52B, छन्दोगपरिशिष्टे कात्यायन, 58B, मण्डन, 60B, सिद्धान्तशेखरे, 63B, देवल, क्रमकारिकाया गृह्ये, 64B, मदनरत्ने-व्यास, कूर्म्मपुराणे, 67B, गृह्यकारिका, 69B, दामोदरनिबन्धे, काठके, 71B, पुलस्त्य, याज्ञवल्क्य, व्यास, 76B, गदाधरभाष्येऽपि, 77B बौधायन, 78A, गार्ग, हरिहर-भाष्ये 79A, त्रिकाण्डमण्डन, 80B, आश्वलायन, 84A, प्रयोगपारिजाते, 84B, अनन्तभट्टीये, कारिकाया, प्रयोगपारिजाते, कालादर्शे, 90A, परिशिष्टेऽपि, 103A, दीपिका, 104A, भविष्ये, अङ्गिरा, 104B, आचारादर्शे, 104B, मदनपारिजात, 105A, शङ्ख, 105B, लिखित, 106B, विष्णु, 111B, गृह्यकारिका

1155

The Same and Makhapāka

6325 *Part of* **स्मार्त्तोल्लास** *and* **मखपाकपद्धतिः** ।

By Śivaprasāda Pāthaka, of Puṣkaravallī

Substance, country made paper 12×5 inches Folia 9 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 950 Character modern Nāgarī Appearance fresh A fragment

A Fol 1–7A

The second volume of *ullāsa*, relating to *Gṛhya* rites For the first volume see Catal No. 1059

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

प्रायश्चित्त गङ्गाधरेणोक्तम् । एव नित्यस्नानलोपे सन्ध्यालोपे सायप्रातर्होमलोपे॰ च स्नात्वाष्टोत्तरशतगायत्रीजप कार्य्य ।

7A, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे उपासन-कर्म्मणि पुनराधानादिप्रायश्चित्ताध्याय समाप्त ।

B मखपाकपद्धति । (Fol 7B—the end)

The mangalācaraṇa and the object of the work

विघ्नेश्वरञ्च पितरञ्च सरस्वतीञ्च
कात्यायनञ्च निजसूत्रकृत प्रणम्य ।
गङ्गाधरादिवरपद्धतिसनिरीक्ष्य-
शिवप्रसाद कुरुते मखपाकपद्धतिम् ॥ (?)

गृह्यकारिकायाम्

अथात श्रवणाकर्म्म शास्त्रदृष्ट्या मयोच्यते ।
श्रावण्यामेव तत्कार्य्यममावा गौणकालत ॥

After eight such kārikās (ending उत्सर्गोपगमन पश्चादुत्तरे पात्रसादनम्) we have —

अथ ब्रह्मोपवेशनादिकाधारावाज्यभागान्त गृह्यकारिकोक्तक्रमेण लिख्यते ।

अग्नेर्दक्षिणतो ब्रह्मासन कृत्वा कुशास्तृत ।
ब्रह्माण वरयेदग्रेरुत्तरेण गुणान्वितम् ॥ १ ॥

There are forty-eight such kārikās, going to the end of the manuscript, with the colophon —

इति गृह्यकारिकोक्तासादनकारिका समाप्ता ।

1156.

886 **प्रयोगदर्पणम् ।** *Prayogadarpana*

By Padmanābha Dīksita, son of Gopāla and Pārvati, grandson of Nārāyana, disciple of Sitikantha

It treats of domestic and propitiatory rites

For the manuscript see L 1775

Post Colophon Statement —

सवत् १८८४ मिति अगाण सुदी ११ ग्रन्थ १८००० ।,

The manuscript has two separate paginations, one ending in 79 and the other in 102

The later authorities quoted (1) Aparārka, (2) Mahārnava, (3) Vrataratna, Kālikāpurāna, (4) Madanaratna, (5) Śaiva-purāna, (6) Visnudharmottara, (7) Nirnayasindhu, (8) Chandoga-parisista, (9) Smrti kaustubha, (10) Kalpatarau Halāyudha, (11) Todarānanda, (12) Samvatsara-pradīpa, (13) Hemādri, (14) Smrtyartha sāra, (15) Śrīdhara, (16) Yogapadya, (17) Siddhānta-śekhara, (18) Kundasiddhikāra, (19) Prayoga-parijāta, (20) Ratnasamgraha, (21) इति शौनकोक्त अश्लेषाशान्तिप्रयोग ~ Here ends the first pagination, (22) Jyotirnibandha, (23) Visnudharmottara, (24) Mayūracittra, (25) Pārijāte Saunakah, (26) Kaustubha, (27) Harihara, (28) Gadādhara, (29) Kārika, (30) Vāsudeva, (31) Medhātithi, (32) Mādhava, (33) Haradatta, (34) Śākātāgani, (35) Sattrinsatmata as quoted in Candrikāpārijāta, (36) Bhatta kārikā, (37) Sārasamuccaga, (38) Vākyasāra, (39) Jyotihsāra, (40) Prayogasāgara, (41) Smrti-kaustubha, (42) Kārikā nibandha, (43) Smrtyarthasāra, (44) Kisna Bhattīya, (45) Smrti-ratnāvali, (46) Jyotih prakāsā, (47) Smrti candrika,

(48) Ratnamālā, (46) Ratna kosa, (47) Sambandhatattva, (48) Muhūrta cintāmani, (49) Deva-Yajanadīpikā

It belongs to the school of Mādhyandina of the Yajurveda, as is evident from the following passages

3B, माध्यदिनशाखाया पुण्याहवाचनस्यानुक्तत्वात् यन्नाम्नात स्वशाखाया-मितिवचनात् बह्वृचग्रह्य[परि]शिष्टोक्तमेव मयापिवृतम् ।

41B, इति सङ्कल्प्य यथोक्त विधिना वास्तुपूजनं मण्डपपूजन च कुर्य्यात् ।

1157

2990

Substance, country made paper 9×5 inches Folia, 12 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 250 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

This contains a clear exposition of Agrayana or the ceremony of eating a new crop

It begins —

अथाग्रयणमिति कर्म्मनामधेय । अत्र श्रुति' शतायुधाय शत-वीर्य्याय शतोतयेभिमतिषाहे । शतयो न॰ श तनुवे स्योन ।

It ends —

असामर्थ्ये तु ब्राह्मणा तर्पयीत वै इत्याह कात्यायनः ।

अत्र कर्कोपाध्याये ऋत्विजाधिकमेक भोजयेत् अनेन च न्यायेन सर्व्वत्र ज्ञेयमिति व्याचक्षरतम् ।

1158.

65 **यजुर्व्वेदीयकुशण्डिका ।** *Kuśandikā*

By Paśupati

For the MS See L 1528

This is only a section of Daśakarmapaddhati dīpikā (L 525) by Paśupati, the brother of Halāyudha, the Chief Justice of Laksmana Sena, King of Bengal Paśupati is well-known

Though the MS commences with अथ यजुर्वेदिना दशकर्म पद्धति लिख्यते there are many Tāntrika ceremonies mentioned in it

1159

6102 गर्गपद्धतिः । *Gargapaddhatih*

By Sthapati Garga

Substance, country-made paper 9½ × 4 inches Folia, 29 of which the 8th is missing Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 600 Character, Nāgara Date given in a later hand, Samvat 1748 Appearance, old and discoloured

Based on Pāraskara Grhya sūttra, as interpreted by Bhartryajña

For the beginning of the work see L 1916

Topics —

3A, इय परिभाषा, अथ विवाह, 7B, समाप्तोऽय विवाह, 9A, अथ चतुर्थीकर्म्म, 9B, इति चतुर्थीकर्म्म, अथ पाकयज्ञ, 10A, अथ सोष्यन्तीकर्म्म उच्यते, 10A, इति मेधाजननम्, 11B, अथातो जमल(?) जनने विधिरुच्यते, 12A, अथान्नप्राशनम्, 13A, सावत्सरिकस्य चूडाकरणम्, 18B, इति सावित्रव्रतोत्सर्ग, 19A, आग्नेयव्रतम्, 20B, समाप्तमुपनयनमिति, इदानीं ब्रह्मचारिण व्रतान्युच्यन्ते, 22A, अथ ब्रह्मचारिणो धर्म्मा, 22B, अथ अतीतकालविधिमाह, 23B, अथ आग्नेयव्रते विसर्ग, तत आयव्रतविसर्ग, 24B, ततो व्रतविसर्ग', तत उपनिषद्व्रतादेश, 25A, अथ प्राम्ध्तमुच्यते, 26A, ततो गोदानव्रतादेश, 26A, ततश्च सवत्सरे पूर्णे व्रतविसर्ग, 26B, इति व्रतानि समाप्तानि, 27A, तत समावर्त्तनम्, 29A, अथ स्नातकस्य यवान्(?) वक्ष्याम,

यदि प्रवर्ग्यदीक्षितो भवेत् तदा मूत्रपुरीषे ष्ठीवनञ्च आतपे न कुर्य्यात्, दात्येव मादि(?) न कुर्य्यात् ।

Colophon —

इति समाप्त ।

Post Colophon —

ॐ रथेश्वरलिखितम् ।

The date is given in a much later hand

स १७४८ वर्षे माघ सुदी १५ दिने ।

Cf Gargapaddhati, as described by Rājendralāla Mittra, No 1916 This appears to be a much shorter work

1160.

6090 **पारस्करलघुगृह्यकारिका ।** *Pāraskara laghu grhyakārikā*

By Visnuśarmā

Substance, country made paper Two sets of leaves—the first consisting of 37 leaves and the second of 13 leaves The second written in a much later hand begins exactly where the first ends The first measures 9 × 4 inches and the second 10 × 4¾ inches Lines, 8 10 on a page Extent in ślokas, 900 Character, Nāgara The new set of leaves is dated Samvat 1937 The two sets complete the work

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

प्रणम्य देव गणनायक पर
सरस्वती चाप्यथ याज्ञवल्क्यम् ।
श्रीधराचार्य्य च (?) शिष्यमुख्यान्
ब्रवीम्यह ग्रन्थमनुत्तम च ॥
श्रीदेवदत्तो मतिनायक पुरा
माध्यन्दिनीयोऽप्यथ गौडवासी ।
श्रीविष्णुशर्म्मा इति तस्य सूनुः
सकारिका कारवितौ(?) बभूव ॥
पारस्कर नमस्कृत्य येन पार प्रदर्शित ।
शाखाधीश याज्ञवल्क्य लघ्वी ब्रूते च कारिकाम् ॥
निषेकाद्याः श्मशानान्ता सस्कारा स्मार्त्तकर्म्मणि ।
गृह्यसूत्रेऽपि गुप्तार्था प्रत्यक्षा दर्शयिष्यय' (?) ॥
पूर्व्व कुशकण्डिका ब्रूते यथा सूत्रे प्रदर्शिताम् ।
कुशोपरि समूहने(?)समशाखा प्रकीर्त्तिता ॥
पञ्चशाखा न वक्तव्या इत्येव पारिभाषिकम् ॥

In the leaf 36A of the first set of leaves, ends Karma-kānda

चतुर्थे कर्म्मणि कृते चरु भुक्ते तथैव च ।
आशीर्व्वचनकाले च वधूर्वामाङ्गमाश्रयेत् ॥
इति लघुकारिकाया कर्म्मकाण्ड समाप्तम् ।
प्रकरणानि २६ श्लोक सख्या ६७१ ।

The first set of leaves does not count the chapters The second set begins from the 28th chapter

The first colophon in the second set of leaves.

1B, इति श्रीप्रेतक्रिया प्रकरणमष्टाविंशतिम ।
अथाशौच प्रवक्ष्यामि यथावदनुपूर्व्वश ॥

Asauca ends in 5B

इति श्री० विदेशस्थाशौच षट्त्रिंशत्तमम् ।

After four lines occurs the following colophon —

इति श्री० भानुवारे पञ्चकमृताना प्रायश्चित्ताधिकार सप्तत्रिंशत्तम ।

6A, इति ++ तर्पण अष्टत्रिंशत्तमम्, 9A, इति श्रीस्त्रियाधिकार एकोनत्रिंशत्तमम् ॥ वृषोत्सर्ग प्रवक्ष्यामि ।

11A, इति श्रीवृषोत्सर्गप्रकरण चत्वारिंशत्तमम्, 11B, इति श्रीएकादशाहश्राद्धप्रकरणमेकचत्वारिंशत्तमम्, (Last Colophon) इति श्रीसकलकर्म्मचूडामणिविष्णुशर्म्मप्रणीताया लघुकारिकाया सपिण्डीकरणप्रकरणम् +++ ++ समाप्तम् ।

Post Colophon —

समत् १९३७ मी भादो॰ वदी १३ वार शुक्रवारके ली ।
पोथी पडित बालमुकुन्दकै लीखी है ।

1161.

3780 **ब्रह्मसंस्कारमञ्जरी ।** *Brahma-Samskāra-Mañjarī*

By Nārāyana Tarkavāgīśa

Substance, country made paper 11×3 inches Folia, 54 Lines, 3 to 8 on a page Extent in ślokas, 550 Character, Bengali Date, Śaka 1743 Appearance, worn out and faded Complete

Colophon —

इति श्रीनारायणतर्कवागीश-भट्टाचार्य्यविरचिता ब्रह्मसंस्कार-मञ्जरी समाप्ता ।

Post Colophon —

कालब्रह्मशिरोऽर्काश्वक्षमा माने रवे र्दिने ।
व्यलिखदीश्वरो राम नमन् पुस्त मकस्य भो ॥
श्रीईश्वरचन्द्रदेवशर्म्मणा पुस्तक स्वाक्षरञ्च ॥
श्रीराम शरणम् ॥

It begins thus —

अथ घटस्थापनम् । तत्र वशिष्ठः ।
अपाटिता शुभा वेदी कुर्य्यादेककरोच्छ्रिता ।
पद्मं वसुदल तत्र चतुर्द्वारोपशोभितम् ॥
पञ्चवर्णैस्तथाचूर्णैश्चन्दनेनाथवा लिखेत् ।
अतुषं निर्म्मल तत्र धान्यमञ्जलिमात्रकम् ॥
स्थापयेत्—etc

The Vasistha gottri Brāhmanas of Bhātpādā claim this work as written by Nārāyana the founder of their family They belonged to the White Yajurveda, and this is a priestly work of that Veda relating mainly to the 10 sacraments of Brāhmanas Nārāyana, flourished, according to their tradition, about 200 years ago, and this work, they say, is their standard work

1162.

6097 क्रियानिबन्ध । *Kriyā nibandha*

By Yājñika Deva

Substance, country-made paper 10×4¹ inches Folia, 196 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 3500 Character, Nāgara Date, Samvat 1937 Appearance, fresh Complete

The MS from which it was copied was defective, as it leaves lacunæ in places

Beginning —

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय नम ।
दुश्चिकित्सै र्महारोगै पीडितस्तु पुमानपि ।
ज्ञात्वारिष्टादिभि र्मृत्+ + + +समाचरेत् ॥
सितासिते सरिते यत्र सङ्गे
तत्राप्लुतासो दिवमुत्पतन्ति ।
ये वै तन्व विसृ+ + + +
स्ते वै जनासो अमृत भजन्ते ॥
सर्व्वेन्द्रियविरक्तस्य वृद्धस्य कृतकर्म्मण ।
व्याधितस्य विना+र्थे मरण तपसोऽधिकम् ।
असाध्यव्याधिना युक्त[ ] स्वव्यापाराक्षम पुमान् ।
प्रविशत्य+ +दीप्त करोत्यनशन तु वा ॥
अगाध तोयराशि वा भृगो पतनमेव वा ।
गच्छेन्महापथ वापि तुषारगिरिमादरात् ॥
प्रयागवटशाखाग्राद्देहत्याग करोति वा ।
स्वय देहविनाशस्य काले प्राप्ते महामते ॥

The manuscript seems to be defective in the beginning —

26A, इत्युदकदानम्, अथ शोकापनोद , 44A, इति पिण्डोदकदानम्—अथास्थिसञ्चयनम् , 52B, अथ नवश्राद्धान्युच्यन्ते, 110B, अथ श्राद्धक्रमा , 114B, इत्येकादशाहिकश्राद्धप्रयोग— अथ मृतशय्यादानविधि , 116B, इति शय्यादानविधि , 121A, अथोदकुम्भदानम् , 122A, अथ सपिण्डीकरणकाल , 125B, इति साग्निकस्य [स] पिण्डीकरणकालास्त्रैवर्णिकाना—अथ शूद्रस्य सपिण्डीकरणकाल , 155A, अथ सूतिकाप्रायश्चित्तम् , 164A, इति सहगमनविधि , 170A, अथ अन्वारोहणेऽप्यनुमासिकविधिमाह, 175B, अथ नारायणबलि ।

End — स्वय दत्तश्च शूद्रश्च षड् दायादाश्च बान्धवा ।
यतिश्च ब्रह्मचारी च अपुत्रश्च नपुसक ॥
यो यजेत् (जयेत्) पितृभि सार्द्ध वसुरुद्रान् मखा(का)दिभि ।

Here the MS comes to an end So it is defective also at the end

Colophon —

इति याज्ञिकदेवकृत क्रिया(कृया)निबन्ध समाप्त । समाप्त ॥

Post Colophon —

समत १९३७ मी भादौ वदी ५ वार बुध ।

The authorities quoted and consulted —

3A, वराहपुराण, 3B, कात्यायन, 4B, कूर्म्मपुराण, 5B, नागर खण्ड कालनिर्णयदीपिका, 6B, हारीत, जावालि, 7A, विष्णु कात्यायन, पराशर, 8A, वराहपुराण, 8B, गरुडपुराण, 10A, षट्त्रिंशन्मत, 11A, याज्ञवल्क्य, 11B, गृह्यकारिका 17B, आश्वलायनगृह्यपरिशिष्ट, 19A पारस्कर, 19B, विष्णु, वशिष्ठ, शङ्खलिखितौ, 20A, हारीत, पैठीनसि, 20B, स्मृतिमञ्जरी, 21A, बौधायन, प्रचेता, 21B, याज्ञवल्क्य, 22A, आपस्तम्ब, 23A, विष्णुपुराण, 23B, गौतम, मरीचि, 24A, व्यास, 25A, वृद्धमनु, 26A, गरुडपुराण, 27B, श्रीरामायणे 29A, वैजवाप, हरिहर, 31A, वृहस्पति, अङ्गिरा, 34A, मत्स्यपुराण, 35A, यम, 35B, गोविन्दराजलिखितवृद्धप्रचेता, 40B, आदित्यपुराण, 42B, वृद्धशातातप, 45A, कर्कोपाध्याय, 50B, काशीखण्ड, 55A, कालादर्श 56B, वृद्धवशिष्ठ, 57B, व्याघ्र, बह्वृचपरिशिष्ट, 58A, गालव, 58B, देवल, 59A, वृहत्प्रचेता, भृगु, 59B, स्मृतिमहार्णव, 60A, कृष्णाजिनि 60B, वृद्धवशिष्ट, 65A, पैठीनसि, 65B, मदनपारिजात, 72B, स्मृतिसंग्रह, 78A, सामविधानाख्यब्राह्मण, 79A, विष्णुधर्म्मोत्तर, देवीपुराण, 79B, आदित्यपुराण, 81A, विष्णुधर्म्मोत्तर, 84B, शिवधर्म्मोत्तर, 90A, जातुकर्ण, 90B, विश्वादर्श, 98A, गालव, 98B, लाट्यायन (शाट्यायन ?), 99B, स्मृतिरत्नावली, 107B, लघुहारीत, 125B, निर्णयामृत, 127B, चतुर्विंशतिमत, 129B ऋष्यशृङ्ग, 131A, मरीचि, 133A, कालनिर्णयदीपिका, 139B, काठकगृह्ये, 140B, शातातप, 142B, स्मृत्यर्थसार ।

The author is not Devayājñika, the well-known writer of the school of Katyāyana, the author of Katyāyana Śrauta Sūttra Bhāsya, as he quotes such late authorities as Madana Pārijāta, Nirnayāmrta and Kālanirnayadīpikā Aufrecht mentions a work, Kriyā nibandha, quoted in Nirnayasindhu, but it is anonymous

1163

5897 क्रियापद्धतिः । *Kriyā paddhatih*

By Yājñika Devā, son of Prajāpati (Agnicit Samrāt Sthapti Mahāyājñika)

Substance country made paper 10½×4 inches Folia, 30 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 780 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

On ceremonies beginning with cremation and ending with Sapindīkarana

Beginning —

ॐ नम श्रीवासुदेवाय ।

अथाहिताग्नेर्मरणसमयादारभ्य सपिण्डीकरणान्त कर्म्म लिख्यते ।

Colophon —

इति सपिण्डीकरण समाप्तम् ।

इत्यग्निचित् सम्राट्-स्थपति-महायाज्ञिक-श्रीप्रजापतिसुत-याज्ञिक-देवकृता क्रियापद्धति समाप्ता ।

Then the following ślokas are added —

पतिपत्न्यो सदैकत्व त्रिषु स्थानेषु वै पृथक् ।
कन्यादाने तथा सोमे पिण्डसमर्ज्जने तथा ॥
आर्त्तानामपि जन्तूनामार्त्तिच्छेद करोति य ।
शङ्खचक्रगदाहीनो द्विभुजो विष्णुरुच्यते ॥
स्वकृत भुज्यते भूतै· सर्व्वै सर्व्वत्र सर्व्वदा ।
न कोपि कस्यचित् किञ्चित् करोत्यत्र हिताहितौ ॥

1164.

1267 प्रयोगरत्नम् । *Prayogaratna*

By Kāśi Dīkṣita, son of Sadāśiva

Substance, country made paper 10×4 inches Folia 161 of which leaves 59 65 are missing Lines 10 on a page Extent in ślokas 3220 Character Nāgara Date Samvat 1870 Appearance, tolerable Generally correct

For beginning see Bik Catal No 945

This MS has three mangalācarana verses addressed to Ganapati, Siva and Śivā and Nīlasarasvati before the commencement of the work as given in Biks

It ends —

आस्यनासाक्षिकर्णौ च नाभ्युरस्क भुजौ स्पृशेत् ।
एवमाचमन कृत्वा साक्षात् नारायणो भवेत् ॥
ग्रन्थाननेकानालोड्य विचार्य्यसदसच्च य । ?
कृतस्तेन विभुर्भूय एकत' प्रीयता मम ।

अज्ञानदोषात्, etc
यादृश पुस्तक, etc
भग्नपृष्ठ कटिग्रीव, etc
तैलाद्रक्षेत्, etc

Col —

इति सदाशिवदीक्षितसुत-काशीदीक्षितकृत प्रयोगरत्न' समाप्त ।

Post Col —

सवत् १८७० शके १७३५ कारणमाससम्वत्सरे दक्षिणायने वर्षा ऋतौ श्रावणमासि कृष्णपक्षे तिथ द्वितीया श्रवणनक्षत्रे योगप्रीति रोजगुरुवासरे पुस्तक दिवस तृतीयप्रहरे इद पुस्तक समाप्तम् । पत्रसख्या—प्रमाण येक सो १६१ येक सठ काशी लिखितम् । साम्बसदाशिवार्पणमस्तु ।

स्वार्थं परोपकारार्थंच ।

इति प्रयोगरत्न सदाशिवदीक्षितसुत ।

1165

6533 **तृचार्घ्यदानविधान ।** *Trcārghyadāna-Vidhana*

By Kāśīnātha.

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{4}$ inches Folia 9 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 200 Character, modern Nāgara Date Samvat 1961 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति काशीनाथविरचित तृचार्घ्यदानविधान समाप्तम् ।

Post Colophon —

श्रीसंवत् १९६१ मी श्रावण वदी ६ मालवीय बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीदक्षिणामूर्तिगुरुभ्यो नम ।

अथ तृचार्घ्यदानविधिरुच्यते ।

कृतावश्यको लब्धगुर्वनुग्रहो जलाशयान्तिकासीन आचान्त ॐ मानस्तोक इत्यनेन शिखा वद्धा आचम्य आसनविधिं कृत्वा गायत्र्या प्राणानायम्य तिथ्यादि स्मृत्वा आत्मनोऽमुकस्य वा क्षिप्रममुकरोगशान्त्यर्थं श्रीमार्त्तण्डभैरवप्रीत्यर्थं वा तृचकल्पोक्तविधिना श्रीसूर्यार्घ्यदानमहं करिष्ये ॥

Looks like a combination of Tāntrika and Vaidika rituals

1166.

5863 **आचारतिलकम् ।** *Ācāra-tilakam*

By Gangādhara

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 9 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
अथ साधारणं सर्व्वेष्वाधानादिषु कर्म्मसु ।
विधिरालोच्य गृह्यादि सम्यक् संगृह्यते मया ॥
ततः स्मृतिविधिनाचमनं लिख्ये (?)
तच्च दक्ष ।
आधानादिक्रिया सर्व्वा श्रौते स्मार्त्ते च कर्म्मणि ।
प्रतिष्ठा सर्व्वदेवा... वह्नीनां स्थापनादिभिः ॥

This is a very incorrect manuscript It gives 189 kārikās, relating to the establishment of the sacred fire

सखवप्राशन
सखवप्राशने चामे कुर्य्याच्छुद्धिं स्वकारणात् (?) ।
प्रणीता विमोकं पश्चात् आयुष्यार्थी प्रप्रचरेत् (?) ॥ १३८ ॥
पुरा(ग्रन्थेनमालोक्य) ग्रन्थान् समालोक्य सन्देह ईरिस मया (?) ।
कारिकारचितं वन्दे गङ्गाधरविधि स्मृत ॥ १३९ ॥
अपारदीपिका ज्ञेयं सर्व्वकर्म्मणां साधितम् ।
स्वच्य स्वल्पत्तरश्चैव निरीक्ष्य पण्डितैर्बुधैः ॥
परोपकरणं वक्ष्ये कुर्य्याग्नि तु साधनम् ॥ (?)

Colophon —

इति श्रीगङ्गाधरविरचितमाचारतिलकं सम्पूर्णम् ।

1167.

6282 स्मार्त्तपदार्थसंग्रहः or प्रयोगपद्धतिः ।

Smārta-padārtha-saṃgraha

By Gangādhara, an inhabitant of Kolāpura

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 77 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1300 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

An exposition of the Vedic rites and ceremonies, of the school of Kātyāyana

Beginning —

गणनाथ नमस्कृत्य शारदा गुरुमेव च ।
वैक+ +कान्दषिच्छन्दो देवता गृह्यकर्म्मसु ।
देवतानामभिध्यान वक्ष्ये सकल्पपूर्व्वकम् ॥ १ ॥
अग्न्याधान द्विजेन्द्राणा स्या[त्] कृत्तिकाविशाखयो ।
रेवतीरोहिणीपुष्यमृगज्येष्ठोत्तरात्रये ॥

12A, इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचिताया [प्रयोगपद्धतौ] स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे आधान समाप्तम्, 13B, इति स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे मणिकाधान समाप्तम्, 20A, इति प्रयोगपद्धतौ पञ्चमहायज्ञा — अथ साय प्रातर्होमविधि, 22A, अथ समिध, 22B, अथ समिद्दृत्वा, 24A, अथ पश्चादिकर्म्मप्रयोग, 28B, अथ पिण्डपितृयज्ञ, 32B, अथ नवान्नप्राशनम्, 36B, अथ उपाकर्म्म, 44B, श्रीगङ्गाधरभट्टविरचिताया प्रयोगपद्धतौ उपाकर्म्म समाप्तम् ।

कोलापुर प्रवरपीठ निकेतना त्वा
लक्ष्मी महापदयुता पुरत पुराणाम् ।
वेलापदे तु वरदानवशगताना
भ्रान्ताम्बिकाञ्च कुलमातरमानतोऽस्मि ॥
विश्वेश्वर हरिहरौ च सरस्वतीञ्च
कात्यायनञ्च निजसूत्रकृत प्रणम्य ।
श्रीरेणुकादिवरपद्धतिकृन्मतानि
सवीक्ष्य पाकमखपद्धतिमातनोमि ॥

50A, इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचिताया प्रयोगपद्धतौ श्रवणाकर्म्म— अथ इन्द्रयज्ञ उच्यते ।

53A, अथ पृषातकीकर्म्म उच्यते, 56A, अथ हस्तरारोहणमुच्यते, 57B, अथ अष्टकाकर्म्म उच्यते, 64A, अथ वृषोत्सर्ग, 69A, इति पायसप्राशन समाप्तम्—समाप्तश्च पाकयज्ञ' ।

अथौपासने प्रायश्चित्तविधि व्याख्यास्याम, etc.

(*Last Colophon*) —

इति गङ्गाधरपद्धतौ प्रायश्चित्तम् ।

Post Colophon —

ब्रह्मार्पणमस्तु । नित्यश्रीरस्तु । लेखकपाठकयो ।

गोदावरीतीर नारायणभट्टस्यास्तु मङ्गलमाहेश्वरी शुभम् ॥

It ends —

पदास्पृष्टे लङ्घिते वा पाचे ह्यालणमेव च ।

अरण्योस्तु तच्छणमेव ।

1168.

278 *The Same*

Substance, country made paper 9½ × 4½ inches Folia, 78 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 1300 Character, Nagara Date, Sam 1890 Appearance, fresh Prose Generally correct Complete

It begins —

गणनाथ नमस्कृत्य सारदा गुरुमेव च ।

आधानपद्धति कुर्व्वे स्मार्त्तसग्रहकारकम् ॥ १ ॥

It ends —

पदास्पृष्टे लङ्घिते वा पाचच्छालनमेव । अरण्योस्तु तच्छणमेव ।

Col — इति गङ्गाधरभट्टविरचिताया प्रयोगपद्धतौ प्रायश्चित्तविधि समाप्तम् ।

Post Col —

सवत् १८९० माघी वद्य१४ रविवारे । शुभमस्तु ।

नारायणगणेशजोसीदि डुरकरया चे पुस्तक आसे श्रीभद्रकाली प्रसन्नम् ।

10A इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचिते स्मार्त्तपदार्थसग्रहे आधान समाप्तम् ।

The authorities quoted —

(1) Gadādhara Bhāsyām 2B. (2) 21B, Vājasaneyī and (8) Kātyāyana

1169

1277 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia 56, of which 9-10, 16 19, are missing Lines, 12 on a page Extent in slokas 1450 Character Nāgara Date, Sam 1652 Appearance, old Generally correct Complete

Col —

इति गङ्गाधरविरचित स्म[ा]र्त्तपदार्थसग्रह समाप्ता ॥ (?)

Post Col —

सवत् १६५२ समये काह्नोपाध्यायेन लिखित आत्मार्थ कौमीत् परोपकारार्थ शुभमस्तु ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अथौपासने प्रायश्चित्त व्याख्यास्याम । अरुणोदये उत्थाय अग्नि प्रादुष्कृत्य दन्तधावनपुरःसर यथाविधि स्नायात् ।

It ends —

स्मृतिसग्रह—विष्णुकात्यायनौ,

दर्शे पौर्णमासे वा परामौ पाकसेवन ।

ते नरा क्रियावर्ज्या सर्व्वं यदुच्छिष्ट भवेत् । (?)

1170.

6220 संस्कारपद्धतिः । *Samskāra-paddhati*

By Gangādhara

Substance, country-made paper 10 x 3½ inches Folia, 25 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old, dis coloured and worn out Incomplete at the end

Of the school of White Yajurveda

The last colophon in the incomplete manuscript —

22A, इति केशान्तः— अथ व्रतविसर्ग ।

The MS breaks off abruptly

1171

10077 *The Same*

Substance country made paper 9¼ × 4 inches Folia 56 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 1120 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and old Complete Written in two different hands

The mangalācarana and the object of the work —

श्रीन्टसिंह शिवं नत्वा श्रीमदम्बां सरस्वतीम् ।
गणेशं पितरौ कात्यायनादीन् कर्करेणकौ ।
रामामिश्चोचपुत्रस्य पुत्रो गङ्गाधराभिधः ।
परोपकृत्यै कुरुते गद्यैः संस्कारपद्धतिम् ॥
तत्र संस्कारक्रमः ॥
गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तोन्नयनं ततः ।
जातकर्माभिधानञ्च निष्क्रमं प्राशनं क्रमात् ॥
चूडोपनयनं वेदव्रतानां च चतुष्टयं ।
गोदानं मेखलोन्मोको विवाहः षोडश क्रियाः ॥
तत्र गर्भाधानं प्रागुच्यते ॥

It ends —

ग्रन्थान्तराणि सर्वीक्ष्य यथामति मयोदितम् ।
(?) युक्तायुक्तत्वं च यत्र शोध्यतां सर्पकैः (?) ॥
यो वात्स्यायनवंशभालतिलको रामोऽभवद् भूतले ।
तत्पुत्रो वसुधां निजेन यशसा दामोदरो मण्डयन् ॥
तत्पुत्रो व्यदधात् हृदय (?) दशसु संस्कारेषु गद्यैरृजु-
र्विप्राणामुपकार एव निरतो गङ्गाधरो पद्धतिम् ॥
विप्रकार्यार्थिये कृत्वा गद्यैः संस्कारपद्धति । ?
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

Then there is a line and a half of writing in a later hand.

1172

5746 A **संस्कारसुबोध ।** *Samskāra-subodha*

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 69 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete at the end

Written in two different hands The second hand begins in the 6th line of leaf 45 and continues to the end

It gives directions for sacramental rites

Beginning —

श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ।

गणेशं गिरिजा नत्वा शिवञ्चैव सरस्वती ।
लक्ष्मी नारायणञ्चैव प्रसन्न गुरुमेव च ॥
पारस्कार तथा रेणु भाष्यकारास्तथैव च ।
गर्भाधानादिसंस्कारसुबोध क्रियते मया ॥
बालाना सुखबोधाय नित्य सत्कर्म्मदर्पण ।
संस्कारा द्विविधा प्रोक्ता ब्राह्मा दैवाश्च नित्यश ॥
तत्र ब्राह्मा गर्भाधानाद्या· पाकयज्ञीया दैवा ।
तत्र गर्भाधानाद्या अनुष्ठेयरूपेणोच्यन्ते ॥
ते संस्कारा षोडश —
गर्भाधान पुसवन सीमन्तो जातकर्म्म च ।
नामक्रिया निष्क्रमोऽन्नप्राशन वपनक्रिया ॥
कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधि ।
केशान्त स्नानमुद्वाहो विवाहाग्निपरिग्रह ॥
त्रेताग्निसग्रहश्चैव संस्कारा· षोडश स्मृता ।
नवैता कर्णवेधान्ता मन्त्रवर्ज्ज क्रिया स्त्रिय ॥

Last colophon in the incomplete manuscript —

63B, इति वराहपुराणोक्त ऋतुदर्शनशान्तिविधि ।

अथास्य शान्तिप्रयोग ।

1173

5746B

Substance, country-made paper 11¼×5 inches Folia 56 Lines, 12 per page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, new Incomplete at the end

A manual for sacramental rites The manuscript breaks off in the middle of the marriage ceremony

I do not think it forms part of Samskāra subodha, though that title appears on the reverse of the first leaf, and it says in leaf 12A —

इति संस्कारसुबोधे जन्मदिनमारभ्य दशदिनपर्य्यन्तं पूर्व्वरात्रौ सूतिकागृह-द्वारसमीपे यथारीत्युक्तानि नानाप्रकारेण कथितानि ॥

Beginning —

अथ गर्भाधानप्रयोग । यद्यथा —

ऋतुप्राप्तदिनात् षोडशरात्रिषु आद्यचतुर्द्दिनामावास्याष्टमी पौर्णिमाचतुर्द्दशीसन्धिसंक्रान्तिव्यतीपातवैधृतिपरिघपूर्व्वार्द्धभद्रा-श्राद्धतत्पूर्व्वदिनमघामूलरेवत्यश्विनीभरण्यश्लेषाश्रवणाधनिष्ठाजन्म-तारारहितासु चन्द्रतारानुकूलासु समासु रात्रिषु कार्य्यं ।

1174

5748 संस्कारभास्कर । *Samskāra bhāskara*

By Ṛṣibudha, son of Gaṅgadhara, son of Viśvanātha

Substance country made paper 12×5 inches Folia 106 Lines 9 per page Extent in ślokas 2200 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

It gives directions for the performance of sixteen leading sacraments It is based on the Gṛhya sūtra of Pāraskara and it consults Harihara, Karka and Vāsudeva

See Lez No 539

Colophon —

इति संस्कारभास्कराख्य प्रयोग समाप्त ।

1175

6217 **उत्सर्गोपाकर्म्मविधिः ।** *Utsargopākarma vidhi*

Part of Prayoga paddhati by Gangādhara Bhatta

Substance, country-made paper 9½ × 5¼ inches Folia, 40 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 560 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beginning —

अथोपाकर्म्म लिख्यते ।

प्रारम्भ । तत गृहे अभ्यङ्गस्नान देवतार्चन मातृकापूजापूर्व्वकं नान्दीश्राद्धान्त कृत्वा ग्रामादहि शिष्यैरन्यैश्च ब्राह्मणै सह रम्यजलाश्रय गच्छेत् ॥

19B, अथोत्सर्ग , 39B, इत्युत्सर्ग· ।

Last Colophon —

इति गङ्गाधरविरचिताया प्रयोगपद्धतौ उत्सर्गोपाकर्म्मविधि समाप्त· ।

Post Colophon —

हस्त अक्षर मय्यार जोसि लोण्होगावकर याचे असे ।
शुभ भवतु । श्रीरामाजय, etc , etc

1176.

6235B

Substance, country made paper 9 × 5 inches Folia, 47 Lines, 9 on a page Fol 20 26 are lost and their contents have been restored in fol marked 20-27 Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara Dated Samvat 1927 Appearance, good

Beginning —

अथ तीर्थप्रार्थना ॥

त्व राजा सर्व्वतीर्थाना त्वमेव जगत पिता ।

याचित तीर्थं मे देहि सर्व्वपापै प्रमुच्यते ॥

The prayer takes up the first leaf

The real work begins in the second

श्रीगणेशाय नमः ।

अथातो नित्यस्नानम् ।

नद्यादौ मृद्-गोमय-कुशतिलसुमनस आहृत्योदकान्त गत्वा शुचौ देशे स्थाप्य प्रक्षाल्य पाणिपाद कुशोपग्रहो वद्धशिखो यज्ञोपवीती आचम्य विष्णु० तिथौ छन्दसामुत्सर्गमह करिष्ये   एव गुण० एतत्कालपर्यन्त-जन्मप्रभृति बाल्ययौवनवार्द्धकेषु रहसि प्रकाशे वा ज्ञानाज्ञानकृतमनोवाक्काय-कर्म्मकृताना महापातकानामुपपातकाना गोवधादीना गुरुतल्प-सुरापान-कृष्णा-नपाकरण-पर्णविक्रय-परवेदन-इन्धनार्थद्रुमच्छेदन-गर्भपातन-हिंसामन्त्रविधान-भ्रूण-हत्या-सङ्कलीकरण- मलिनीकरण -अपात्रीकरण—जातिभ्रंशकरण—अयाज्ययाजन-ब्राह्मणवध-स्त्रीवध-बालवध-पशुवध-कृमिकीटादि-जीववध-ब्राह्मणस्त्रीगमन (4A) प्रत्यवायपरिहारार्थं अध्यायोत्सर्गोपाकर्म्मनिमित्त गण स्नानमह करिष्ये ।

But actually we have only the mode of utsarga or the recital of the vedas (probably in the month of Śrāvana, as everyone of the first twenty leaves is marked श्रा) and no upākarma or the closing of the recital It is for the followers of the Mādhyandina school

Last Colophon —

इत्युत्सर्गविधि । शुभ भवतु । कृष्ण । कृष्ण । कृष्ण ।
(*Krsna* repeated five times) बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकम् ।
साक्षीत्व । सवत् १९२७ मिति पौषकृष्ण १० ।

1177

6240 **कुशकण्डिकानिर्णयः ।** *Kuśakandikā-nirnaya*

For the Mādhyandina School, being a commentary on the chapter of Kuśakandikā of Pāraskara Grhya sūtra by Gangādhara

Substance, country made paper 10×3½ inches Folia, 7 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 340 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति गृह्यसूत्रे टीकाविधाने गङ्गाधरविरचिते कुशकण्डिकानिर्णय ।

There are six lines more, added by the scribe and something more in a second hand

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

पारस्करगृह्यसूत्रे कर्कोपाध्यायपाद प्रणम्य व्याख्यास्याम ।

अथ शब्देन किं कथ्यते ।, etc , etc

1178.

6317 **स्मार्त्तमार्त्तण्डप्रयोगः ।** *Smārtta-Mārttanda-prayoga*

Substance, country made paper 8×5 inches Folia 60 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1200 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति स्मार्त्तमार्त्तण्डप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

वेदमूर्त्तिमल्हारदीक्षितमुरगोडवासस्मार्त्तमार्त्तण्डपद्धतिप्रयोगकृत सम्पूर्ण ।

कात्यायनसूत्रभारद्वाजसगोत्रोद्भवडगरगोलवासदासेन लिखितम् । शुभम् ।

The author does not give his own name, although he gives that of his guru as Svaprakāśa It belongs to the school of Kātyāyana but in the Kānva Śākhā

The mangalācarana and the object of the work

शिवात्मज नमस्कृत्य स्वप्रकाशगुरूनपि ।

करोमि स्मार्त्तमार्त्तण्ड यथा स्मृत्यनुसारत ॥ (त्यानुसारत)

Topics —1A, आदौ दारकाल उच्यते, 3B, अथ प्रयोग', 7B, अथ वैश्वदेव', 8B, अथ शिखा प्रवक्ष्यामि, 9B, अथ सायंहोम, 10A,

अथ प्रातरौपासनम् , 10B, अथ चतुर्थीहोम , 14A, अथ स्थालीपाक , 19A, अथ पिण्डपितृयज्ञ , 21B, अथ दर्शस्थालीपाकारम्भ , 31A, इति स्मार्त्तमार्त्तण्डे आधानप्रयोग समाप्त —अथ मणिकाधानम् , 31B, अथ प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते ।

37B, अथोपाकर्म्म , 38B, एतावानुत्सर्ग तत प्रयोग —एव गुणविशेषणाध्यायोत्सर्गनिमित्तस्सूत्रोक्तविधिना स्नानमह करिष्ये , 42B, तत शान्तिपाठ कुर्यात् , 44A, अथ वैकल्पिकावधारणम् , 46B, उत्सर्गोपाकर्म्मकर्म्मणि अनाज्ञातन्यूनातिरिक्तानादिष्टप्रायश्चित्तब्रह्मणा होष्ये , 47A, उदात्तादिस्वरा प्रदर्शनीया , 48A, ब्राह्मणारम्भ (gives pratikas of various Brāhmanas) 48A, इत्येकपात्काण्डे , इति हविर्यज्ञकाण्डे , 48B, इत्यध्वरकाण्डे चतुर्थ , इति ग्रहकाण्डे पञ्चम , इति वाजपेयकाण्डे षष्ठ , 49A, इति राजसूयकाण्डे सप्तम , इत्युखासम्भरणकाण्डमष्टमम् , इति हस्तिघटकाण्ड नवमम् , 49B, इति चित्काण्ड दशम , इति सावित्रि(?)काण्डमेकादश , इत्यग्निरहस्यकाण्ड द्वादश , इत्यष्टाध्यायिकाण्ड त्रयोदशं , 50A, इति मध्यमकाण्ड चतुर्द्दश , इत्यश्वमेधकाण्ड पञ्चदश , इति प्रवर्ग्यकाण्डे षोडश , 50B, इति बृहदारण्ये सप्तदश इति दश ग्रन्था , 51A, इति स्मार्त्तमार्त्तण्डे उपाकर्म्म पद्धति समाप्ता ।

51A, अथ नवान्नप्राशनम् , 51B, अथ वैकल्पिकावधारणम् , 54A, इति स्मार्त्तमार्त्तण्डनवान्नप्राशनपद्धति समाप्ता अथोत्तरकर्म्म ।

End —गृहस्थकाण्डे ।

नावसथ्यात् परो धर्म्मो नावसथ्यात् पर तप ।
नावसथ्यात् पर दान नावसथ्यात् पर धनम् ॥
नावसथ्यात् पर श्रेयो नावसथ्यात् पर यश ।
नावसथ्यात् परा सिद्धिर्नावसथ्यात् परा मति ॥
नावसथ्यात् पर स्थान नावसथ्यात् पर व्रतम् ॥

The authorities —

1A, हरिहरभाष्ये , भर्त्तृयज्ञभाष्ये , वासुदेवभाष्ये, जयरामस्तु , 2A, याज्ञवल्क्य , 2A, आश्वलायन आपस्तम्ब हिरण्यकेशी बौधायन भर्त्तृयज्ञ मिश्रगदाधर इत्यादय , 3A, यज्ञपार्श्व , 9A, गदाधरभाष्ये , 24A, कारिकाया ।

1179

6219 प्रयोगदीपिका (कर्कानुसारिणी)। *Prayoga dīpikā*

Two Parts

I—Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 8 Lines, 11 on a page Character, modern Nāgara Dated, Samvat 1933 Appearance, fresh

Colophon —

इति प्रयोगदीपिकाया जातकर्म्मादिचूडाकरणान्ताना समानतन्त्रेण कर्कादिमतानुसारेण प्रयोग॰ समाप्त ।

Then there are four lines, prescribing a silent (that is without uttering Mantras) performance of those sacraments for a daughter

The date at the end of the 5th line —

सम्वत् १९३३ ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । यदि जातकर्म्मादीनि स्वकाले न कृतानि स्यु कालातिक्रान्तिनिमित्त प्रायश्चित्त कृत्वा कार्य्याणि ।

एतेष्वेकैकलेपेपि पादकृच्छ्र प्रकीर्त्तितम् ।

चूडायामर्द्धकृच्छ्र स्यादापदीत्येवमीरितम् ॥

II—Substance, etc, the same as in the first description Both the parts written by one and the same hand Folia, 12

Colophon —

इति श्रीप्रयोगदीपिकाया कर्काद्यनुसारी उपनयनादिसमावर्त्तनान्तप्रयोग ।

Beginning —

अथ उपनयनप्रयोग ।

कर्त्ता उपनयनदिनात् पूर्व्वेद्यु नित्यक्रिया निर्वर्त्त्य स्वस्योपनयने कर्त्तृत्वाधिकारसिद्धये कृच्छ्रत्रय गोदानादिद्वारा कृत्वा द्वादशसहस्र गायत्री द्वादशाधिकसहस्र गायत्री वा जपित्वा कुमारेण कामचार-

कामवाद-कामभक्षणादि-दोषापनोदनार्थं कृच्छ्रत्रय कारयित्वा ..

स्वस्तिवाचन ग्रहयज्ञञ्च कुर्य्यात् ॥

1180

10057. **विवाहपद्धतिः ।** *Vivāha paddhati*

By Rāma Datta

Substance, country-made paper 8×6 inches Folia, 8 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 130 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete

Beginning —

अथ विवाहरामदत्तकृतपद्धति लिख्यते ।

सध[धि]विग्रहमन्त्रीन्द्रदेवादित्यतनूद्भव

भूमिपालशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रिसरोरुह ॥

सान्धिविग्रहिक श्रीमान् वीरेश्वरसहोदर' ।

महामन्त्रकर श्रीमान् विराजति गणेश्वरः ॥

श्रीमता रामदत्तेन मन्त्रिणा तस्य सूनुना ।

पद्धति (पद्धिति) [क्रि]यते धर्म्म्या रम्या वाजसनेयिना ॥

1181.

6216 **विवाहपद्धतिः ।** *Vivāha paddhati*

Being an extract from Gṛhya-candrikā by Jagadrāma Dvivedi

Substance, country-made paper 9¾×5½ inches Folia 11 Lines, 9, 10 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nāgara Date, Samvat 1857 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमद्द्विवेदहरेरामात्मजश्रीजगद्रामकृते गृह्यचन्द्रिकाख्ये ग्रन्थे विवा[ह] पद्धतिः ।

Post Colophon —

स १८५७ ज्येष्ठकृष्ण २ चन्द्रवार । शुभ । श्रीशिवपार्व्वती ।

Beginning —

पुत्रविवाहनिमित्तमातृपूजापूर्ब्बकं नान्दीमुख श्राद्ध विधाय विवाह्य पुत्र मङ्गलतूर्य्यवेदघोषेण कन्यापितृगृहमानयति । etc , etc

The Grhya sūtra on which the Paddhati is based is apparently of Kātyāyana

1182

10402 **विवाहपद्धति ।** *Vivāha-paddhati*

According to the rules of Kātyāyana

By Rudradhara

Substance, foolscap paper 7×5 inches Folia, 19 Lines, 12 on a page, Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara Date Samvat 1909 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति कात्यायनमतानुसारेण रुद्रधरकृता विवाहपद्धति समाप्ता ।

Post Colophon —

सवत् १९०९ सके १७७४ फाल्गुन वद्य ६ बुधे भागानगरे अजादित्त्रीतेन लिखित ।

अथ सप्तपदीश्लोकानि (Seven ślokas containing the oaths of the bride)

Beginning —

यजुर्वेदोक्तगौडविवाहो लिख्यते ॥ देशकालौ स्मृत्वा च कन्यार्थिने गृहागताय अस्मै स्नातकाय वराय कन्यादानाङ्गभूत मधुपर्कं करिष्ये ॥, etc , etc

1183

6280 **आवसथ्याधान ।** *Āvasathyādhāna*

Substance, country-made paper 10½×4 inches Folia, 42 Lines, 10 on a page Character modern Nāgara Appearance, discoloured Incomplete at the end

An exposition of *Āvasathyādhyāna*, as directed by Kātyāyana It often quotes Renu as in 8A and Harihara as in 11A

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

एक नमामि कमलापतिमेव सद्य

सर्व्वान्तरायगणमूलविनाशनाय ।

संस्कारसंस्कृततनोर्द्धृतिमन्निकृष्ट

तद्धीनदीर्घतपसोऽप्यतिविप्रकृष्टम् ॥

अथावसथ्याधानम् तत्साध्यानि कर्म्माणि च कात्यायनानुसारेण लिख्यन्ते। तत्राङ्गहीनस्यासमर्थत्वादश्रोत्रियस्याविद्यत्वात् शठस्याशुचित्वात्शूद्रस्याप्यवैदिकत्वात् अङ्गहीनाश्रोत्रियशठशूद्रवर्ज्जितब्राह्मणराजन्यवैश्यानुलोमजारथकाराणां स्त्रीणाञ्चाधिकार ।

The occasions of the rite

7B, आवसथ्याधान दारकाले दायाद्यकाल एकेषा । दारशब्देन पाणिग्रहणादिसंस्कारसंस्कृतं स्त्रीद्रव्यमभिधीयते तत्कालस्तत्सम्बन्धिकालस्तदिग्निष्टकाल इति यावत्

8A, दायाद्यकाल एकेषा दाय पैतृकधन तस्य विभागादिना स्वीयत्वेनाद्य कालस्तस्मिन् काले आवसथ्याधान कर्त्तव्यमित्येकेषामाचार्य्याणा मतम । एवञ्चात्र पारस्करकल्पाना माध्यन्दिनादीना अविभक्तदायादरहिताना दारकालेऽविभक्तदायादवताञ्च तेषा दायाद्यकाल एव आधान भवतीति व्यवस्थितविकल्प इति ।

21B, इति कुण्डकरणविधि । अथ साधारणो विधिरुच्यते। तत्र पारस्कर ।

परिसमूह्योपलिप्य त्रिरुल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्ष्य अग्निमुपसमाधायेति परिसमूहन पांसूनामपसारण

It ends abruptly

1184

6284 **स्मार्त्ताधानप्रयोगः** *Smārttadhānaprayoga*

According to Karka—(White Yajurveda)

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia, 34 Lines, 9 11 on a page Character, modern Nāgara Appearance, old and worm-eaten Incomplete at the end

A modern tract quoting Gangādhara

The mangalācarana and the object — .

श्रीगणेशाय नम ।

नत्वा गुरु गणेशञ्च कातीयसूत्रसम्मत (सम्म तत) ।

स्मार्त्ताधानप्रयोगोऽय तन्यते बालहेतवे ॥

कर्कमतानुसारेण सूत्रोक्त स्मार्त्ताधानप्रयोगो लिख्यते ।

Then it goes on —

कालनिर्णयो(य) गङ्गाधरिपद्धतौ ।

अग्न्याधान द्विजेन्द्राणा स्यात् कृत्तिकाविशाखयो ।

रेवती रोहिणीपुष्यमृगज्येष्ठोत्तरात्रये ॥

4A, इति स्वरशुद्धि , 9A, इत्यावसथ्याधानम् , 9B, इति मणिकावधानम् , 13A, इति पञ्चमहायज्ञा , 13B, इति नित्यवैश्वदेव , 14A, अथ सायप्रातर्होम , 16B, इति होमनिर्णय, अथ पुनराधानम् , 20A, अथ दर्शपिण्डपितृयज्ञ , *22B, अथ नवान्नप्राशनम् , 28A, अथ श्रवणाकर्म 31A, अथेन्द्रयज्ञ उच्यते , 32A, अथ पृषातकाकर्म उच्यते , 34A, स्थलारोहणमुच्यते ।

It ends abruptly

1185.

987 **यजुर्वल्लभा** *Yajurvallabhā* or **आह्निकपद्धति ।**

By Vithala Diksita

For the manuscript, see L 2061 and for the work Alwar ext 294

Rājendralāla is wrong in thinking that Yajurvallabhā is a part of Āhnikapaddhati It is named Yajurvallabhā,

because it is intended for the priests of the Yajurvedi School Āhnika is one of the subjects, out of three, treated of in the three chapters of Yajurvallabhā

Post Colophon Statement —

शुभमस्तु सर्व्वजगता परह्वितनिरता भवन्तु भूतगणा· ।
दोषा· प्रयान्तु शान्ति सर्व्वत्र सुखी[सुखिनो]भवन्तु लोका ॥

यादृश पुस्तक दृष्ट इत्यादि ।

सवत् १८११ मिति फाल्गुन बद्य १२ द्वादश्या मन्दवासरे लिखित पुस्तक शिवप्रसादेन स्वार्थ परार्थ च । शुभमस्तु लेखकपाठककर्तृणा ॥

1186.

1647 यजुर्व्वल्लभा । *Yajurvallabhā*

By Keśavajit, son of Biśvanāth Bhatta

Substance country made paper 10×4¼ inches Folia, 88 Lines on a page 14, 15, 16 Extent in Slokas, 2800 Character, modern Nagara

Last Colophon —

इति श्रीविद्वद्वरभट्टश्रीविश्वनाथात्मजेन, भट्टकेशवजिता समृद्धी-
ताया यजुर्व्वल्लभाख्याया कर्म्मसरणौ आह्निककाण्ड· ।

This work is based on the above

In the obverse of the first leaf there is a table of contents of this book —

१। यजुर्व्वल्लभानुक्रमणिका, तत्र परिभाषा, आचारप्रशसा, अङ्गनियमः, दिङ्नियम, प्राचीनिर्णय·, उपवेशनादिविचार, उपवीतशिखादिबन्धन, त्र्यादिज्ञान ।

२। आदौ प्रणवोच्चार, प्रौढोपाकर्म्मकरणनिषे[ध], तल्लक्षण च, जल-स्पर्शविधि, तैलयन्त्रशब्दकर्म्मनिषेध, स्नानादौ सकल्पाकरणे, कर्म्मणो ब्रह्मार्पणत्वे, ईश्वरार्पणत्व च, तल्लक्षणे च, यद्देवैरनुष्ठित तन्मनुष्यैरनुष्ठेय, उपवासे कर्म्मनियम, इत्यादिभक्षणोत्तरमपि स्नानसन्ध्यादिकार्य्यमिति परिभाषा, अथ प्रबोधकाल,

ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय ईश्वरचिन्तन, ब्राह्ममुहूर्त्तलक्षण, रात्रे पश्चिमे यामे वेदाध्ययनम्, तत्र निद्राया प्रायश्चित्त, ब्राह्मे मुहूर्त्ते कर्त्तव्यमाह, स्मरणीयान्यपि,

३। भूमि प्रार्थना, प्रातर्मङ्गलद्रव्यदर्शनम्, अदर्शनीयान्यपि, तिथिविशेषे दर्पणदर्शननिषे[ध] इति प्रबोधविधि ।

The manuscript is full of marginal notes in the first two pages

1187

6505 **प्रयोगसंग्रहः ।** *Prayoga-samgraha*

By Parasurāma Pāthaka

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 148 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 2800 Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete Every leaf is marked आह्निक ।

The daily duties of a Brāhmana of the school of Kātyāyana, composed in Samvat 1851

It ends —

न्पार्थक्षिशके Śaka 1616 पौष शुक्ले दिग्बुधवासरे ।

प्रयोगसग्रह काश्या क्षत शङ्करप्रीतये ॥

अष्टादशशतोत्तर एक पञ्चाशत्सख्याके (?)

क्रोधननामसवत्सरे पौषशुक्लदशम्या प्रयोगसग्रहरचन समाप्तम् ।

It gives the names of the author's friends who helped and patronised him in this work

अथ ग्रन्थस्य करणे उपयोगप्रेरणकर्त्तार उच्यन्ते ।

दादभट्ट कुहाडग्रामस्थ । नारायणभट्टो धर्म्माधिकारी ।

महाजनोपनामजीवनरामो मगक [जीवनरामसज्ञक] वेटग्रा [म]स्थ ॥ ६ ॥

ग्रन्थसहायकर्त्ता यत्किञ्चित् महादेवभट्टब्रह्मचारी देवलग्रामस्थ ॥ ४ ॥ पद्माकरदीक्षिता नासिकक्षेत्रस्था ॥ ५ ॥ अथ लेखनद्वारा सहायकर्त्तार काले इत्युपनामकत्र्यम्बकभट्टा ॥ १ ॥ ज्ञानी इत्युपनामकउत्तमब्राह्मणाख्य ॥ २ ॥ नारायणभट्टो धर्म्माधिकारी ॥ ३ ॥ कावले इत्युपनामक सदा

Here ends the last leaf, 184A The B side is left blank

12B, इति प्रयोगसंग्रहे परशुरामपाठककृते (त) प्रयोगपारिजात-पराशर-माधव-नृसिंहाह्निक-धर्मप्रवृत्ति-आचारमयूख-आचारादर्शाद्यनुसारी प्रबोधकालादिशौचविधि ।

38B, इति श्रीमच्छङ्कराचार्य्यभगवत कृतौ गायत्रीभाष्य सम्पूर्णम् । अथ तैत्तिरीयश्रुतौ नारायणोपनिषदि विहितत्रिकालसन्ध्योपासनमन्त्राणां विद्यारण्यस्वामिमाधवकृत भाष्य लिख्यते । माध्याह्निकसन्ध्यानुष्ठाने अभिमन्त्रितजलपानार्थं मन्त्रमाह आप पुनन्तु, etc , etc., etc 39B, इति नारायणीये चतुर्विंशोऽनुवाक , 40B, इति नारायणीये षड्विंशोनुवाक , 41B, इति तैत्तिरीयश्रुतौ सन्ध्योपासनमन्त्रभाष्य समाप्तम् , 60B, इति कात्यायनत्रिकण्डिका सूत्र समाप्तम् , 80A, इति श्रीश्रौतस्मार्त्तानुष्ठानपारगजीवनरामद्विवेदी तस्य शिष्येण कृतौ रुद्रकल्पद्रुमहरिहरस्नानदीपिकाद्यनुसारी ब्रह्मयज्ञतर्पणप्रयोग समाप्त' । अथ सङ्क्षेपतर्पणम् , अथ भीष्मतर्पणम् , 80B, अथ वैश्वदेव', etc , etc ... 92B, अथ भोजनविधि', etc , etc , . 120A, अथ सायसन्ध्योपासनाप्रयोग ।

1188.

6250 (*a*) **नित्यस्नानपद्धतिः** *Nitya Snānapaddhati*

As directed in the Trikānda sūtra of Kātyāyan

By Kahundeva, son of Dwivedi Gunadeva

(*b*) ऋषिस्थापनपूजनप्रकार

By the same author, corrected later by his son, Kṛṣnadeva in Sam 1820

Substance country-made paper 9¼×5 inches Folia, 1 9 (of which fol 2 6 are wanting)+1 27, but there is no break between the first and the second pagination They are differently paged, being written by two different hands Lines, 11 on a page Character, Nāgara Dated Samvat 1931 Appearance, fresh, but mouse eaten

A Ends in 11B

Colophon —

इति श्रीद्विवेदिगुणदेवात्मजवेदशास्त्रविद्द्विवेदिकाह्नदेवविरचिता त्रिकण्डिकासूत्रोक्तनित्यस्नानपद्धति समाप्ता ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

कृष्णमूर्त्तिपदद्वन्द्व निधाय हृदि मङ्गलम् ।

स्पष्ट स्नानप्रयोगोऽय यथामति वितन्यते ॥

तत्र उत्सर्गकालो निर्णीयते ।

अत्र गृह्यसूत्रम् । पौषस्य रोहिण्या मध्यमाया वाष्टकाया अध्यायानुत्सृजेयु-रुदकान्त गत्वेति सूत्रार्थ ।

B *Colophon* —

सूत्रकारिकयोर्भाष्य विलोक्य पद्धति कृता ।

कर्म्मठाना प्रबोधाय कान्हदेवद्विजन्मना ॥

खनेत्रवसु भूवर्षे (S 1820) माधवे जाह्नवीतिथौ ।

त्रैविद्यमोढसत्रेन काशीपुरनिवासिना ॥

कान्हदेवात्मजेनैषा कृष्णदेवेन धीमता ।

कान्हदेवकृति साध्वी शोधिता विदुषा मुदे ॥

समाप्ता

Post Colophon —

सवत् १८३१ ।

1189

10359 . स्नानसूत्रपद्धति । *Snāna Sūtrapaddhati*

By the son of Trimalla

Substance, country made paper 10×4 inches Foll marked 8 13 and 18 27 Lines 10, 11 on a page Character, Nagara of the early eighteenth century Appearance, old and discoloured Fragmentary

Colophon —

18B, इति ज्योतिर्विदाराध्यत्रिमल्लसुतनिर्म्मितसन्ध्यादिरूपो द्वितीय परिच्छेद , 27B, इति ज्योतिर्विदाराध्यत्रिमल्लसुत-निर्म्मिते तर्पणाख्यस्तृतीयोऽय परिच्छेद ।

On the obverse of the 8th leaf —

त्रिमल्लकृतस्नानसूत्रपद्धति ।

1190.

6092 **पर्व्वनिर्णय।** *Parva nirnaya*

By Ganapati Rāvala

Substance, country made paper 11×5 inches Folia 11 Lines 12 on a page Extent in slokas 400 Character Nāgari Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमदग्निहोत्रचातुर्म्मास्यादियजनसमामादितपुरुषार्थ-सार्थश्रीरावलहरिशङ्करसूरिसूनुगणपतिरावलकृतोऽयं पर्व्वनिर्णय सम्पूर्ण ।

The date of the composition of the work — Sam 1742

नेत्राम्भोधिधराधरक्षितिमिते । श्रीविक्रमार्के शके
१७४२ मासीषे विजयातिथौ रविदिने मौल्हे च दुर्गाचले ।
योगे पर्व्वविनिर्णयं गणपति' श्रीरावलाख्यो मुदा
नानाग्रन्थविलोकनादिमलधीरेन समापूरयेत् ॥

The mangalācarana and the object of the work —

श्रीशिवं सद्गुरुं नत्वा कर्कगर्गादियाज्ञिकान् ।
दर्शे च पौर्णमासे च यागकालो निरूप्यते ॥

The works consulted by the author are —

अत्युक्तश्रुतिसूत्रभाष्यनिचयं श्रीकर्कदेवोदितान्
श्रीतन्ताभिधरामयाज्ञिकमतास्तान् पर्व्वणोनिर्णयान् ।
श्रीगङ्गाधरनिर्मितं हरिहरं रेणुं तथा मण्डनं
श्रीकात्यायनयज्ञपार्श्वसहितं कर्मप्रदीपं तथा ॥
हेमाद्रिप्रथिताश्च माधवमतं स्मृत्यर्थसारामृतं
रत्नं श्रीमदनस्य निर्णयमहासिन्धुं तथा भास्करम् ।
तत्त्वं कालविवेचनं स्मृतिगणान् श्रीकौस्तुभं ज्योतिषा
सिद्धान्तस्मृतिचन्द्रिकादिनिखिलग्रन्थान् विचार्यादरात् ॥
श्रुतिसूत्रस्मृतिभाष्य-प्राचीननिबन्धसागरानेतान् ।
गणपतिरावलविदुषा निर्मथ्यैषा धीयते सारः ॥

The author and his parentage —

औदीच्यद्विजगुर्ज्जरेषु मण्डित श्रीरामदासोऽभवत्
राज्ञो वीरममनोहरार्पितपदो यो याज्ञिक कीर्त्तिमान् ।
तत्पुत्रो हरिशङ्करोऽध्वरव्रती श्रीरावलख्यातिभृत्
तत्सूनुर्यजुषा स्थितिर्गणपतिर्ब्रूते ह्यय पर्व्वणा ॥

Then it goes on —

पर्व्वण्यखण्डे स कथ विधेय
खण्डेऽथवा पिण्डयजि कदा स्यात् ।
एकानुमत्यो सकल तदेतद्
विचार्य्य वक्ष्ये सुगमैर्वचोभि ॥

1191.

6314 **पर्व्वनिर्णयसिद्धान्तोद्धार (साग्निकानां वाजसनेयिनां)।** *Parva-nirnaya siddhāntoddhāra*

Substance, country-made paper 12×6 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 75 Character, Nāgara Copied in Samvat 1941 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति साग्निकाना वाजसनेयिना पर्व्वनिर्णयसिद्धान्तोद्धार ।

Post Colophon —

शुभमस्तु। सवत् १९४१ मीर भा० व० वार बुध पोथी पडितबालमुकुन्दस्येदम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । ॐ। अथाहिताग्नीना वाजसनेयिना उपयोगी पर्व्वनिर्णय उच्यते ।

तत्र पर्व्वप्रतिपदो सपूर्णत्वे सदेह एव नास्ति । खण्डत्वे तु तत्रोपवासयागयोर्निर्णय उपयुज्यते इति तथाह लौगाक्षि ।

पूर्व्वाह्ने वाथ मध्याह्ने यदि पर्व्व समाप्यते । उपोष्य तत्र पूर्व्वेद्युस्तदहर्याग इष्यते ॥, etc , etc

It ends —

अधिकविस्तरस्तु पर्व्वनिर्णयेऽनुसन्धेयम् इति शिवम् ।

1192

6225 **सर्व्वकर्म साधारणाङ्गपद्धतिः ।** *Sarva karma-sādhāraṇanga-paddhatih*

(*Mādhyandinīya*)

By Hari Bhatta, son of Kondena Bhatta, son of Viśvanātha

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 25 Lines 10 on a page Extent in slokas, 500 Character Nagara by a modern hand Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमन्मध्यायाञ्जिकदैवज्ञोपमन्युवंशसम्भूतसप्तसंस्थाख्यविश्वनाथसूनुकोण्डेनभट्टात्मजनरहरिभट्टकृतसर्व्वकर्मसाधारणाङ्गपद्धति समाप्ता ।

Then there are seventeen lines under the heading of—
अथ पत्नीवामदक्षिणविषय ।

Beginning –

अथ माध्यदिनीयानुसारेण सर्व्वकर्मसाधारणाङ्गाना पद्धति ।

1193

10504 **वैश्वदेवनिर्णयः ।** *Vaisvadeva-nirnayah*

By Kāmadeva, the disciple of Anantadeva

Substance, country made paper $9\frac{3}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 13 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 208 Character, Nāgara Date Samvat 1716 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमदनन्तदेवशिष्यकामदेवेन कृतोय वैश्वदेवनिर्णय समाप्त ॥

Post Colophon —

सवत् १७१६ वर्षे फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे एकादश्या पुण्यतिथौ शनिवासरे वाराणस्या लेखक उपाध्याय उद्धवेन लिखितोय ग्रन्थ ॥ शुभ भवतु, etc , etc

In a later hand —

श्रीअद्येह वाराणसीस्थमोढज्ञातीयत्रै[वि]द्य उपाध्यायशिव-शङ्करस्येद पुस्तकम्

In anothei hand —

इद पुस्तक द्विवेदिप्रद्युम्नदेवात्मज-द्विवेदिचन्द्रदेवात्मज-द्विवेदि-सूर्य्यदेवेन मौलेन गृहीत ॥ श्रीरामजयती ।

Begınnıng —

अथात पञ्चमहायज्ञा इति विहितपञ्चमहायज्ञेषु अय सशय ॥ कि कृतस्मार्त्ताधान सन् य पृथक् पाकोपजीवी स तत्राधिकारी उत सर्व्वोपि कृतस्मार्त्ताधान इति ॥ अत्र पञ्च-महायज्ञा इत्युक्तत्वात् पञ्चानामपि विचारविषयत्वमिति न मन्तव्य ॥ किन्तु एतत् सूत्रोक्ताना चतुर्णामेव । न सूत्रान्तरोक्त-ब्रह्मयज्ञस्य ॥ तस्याग्निसाध्यत्वाभावान्नित्यस्नानसूत्रे उपविश्येद्दर्भेषु दर्भपाणि स्वाध्यायञ्च यथाशक्त्यादावारभ्य वेदमित्यविशेषण सर्व्वान् प्रति विधानाच्च । तत्र सर्व्वेषामधिकारसिद्धे । पञ्चेतिग्रहणान्तु सर्व्वत्र सूत्रानुकरणमित्यदोष' ॥ एव वक्ष्यमाणवैश्वदेवशब्दादपि न पितृयज्ञान्ताना त्रयाणा बोद्धव्य ॥ किन्तु न्त्र्यज्ञान्ताना चतुर्णामेव । तावतामप्यग्निसाध्यत्वादिवच्छितसाहित्यत्वाद्ब्रह्मयज्ञस्येव पृथग्विध्य-न्तराभावाच्च ॥

तत्र भ्रातृणामविभक्ताना पृथक् पाको भवेद् यदि ।
वैश्वदेवादिक श्राद्ध कुर्य्युस्ते वै पृथक् पृथक् ॥

इति सग्रहवचनात् कृताधानस्य पृथक्पाकोपजीवित्वे सत्येव अधिकार इति प्राप्ते अभिधीयते सत्य । यदीद वचन साग्नि-

कानग्निकसाधारणविषय स्यात्तदेवमेव स्यात् ॥ इदन्तु निरग्निक-
विषयमेव ॥ तथाहि ॥ कृतावसथ्याधानस्य आधानान्तर अवश्य-
मग्निमाधाय पाकयज्ञैश्च सयजेदिति वचनात् ॥ सायप्रातर्होमा-
दिषु नित्यपाकयज्ञेषु यथाधिकार प्राप्त तथा पञ्चमहायज्ञाना
पाकयज्ञत्वाविशेषादहरह स्वाहा कुर्य्यादन्नाभावे केनचिदाकाष्ठा-
द्देवेभ्य पितृभ्यो मनुष्येभ्यश्चोदपात्रादिति वीप्सया पुनर्नित्यत्वाव-
गमाच्च तत्राधिकार प्राप्त श्रौताधानिन अग्निहोत्रादिष्विव ॥

3B, क्रतुसख्यापरिशिष्टे ॥ अथ पाकयज्ञसस्था होम पार्वणस्थालीपाका-
वाग्रयणस्थालीपाक एकाष्टका पितृदेवत बलिरेव सप्तम इति । अस्यायमर्थ ।
होमस्तावत् सायप्रात कर्त्तव्यत्वेन विहित· प्रयोगद्वयरूप एक पाकयज्ञ । पार्वण-
स्थालीपाकौ दर्शपूर्णमासप्रतिपद्विहितौ द्वौ पृथक् पृथक् । आग्रयणस्थालीपाक
शरद्वसन्तयोर्विहितौ द्वौ मिलित्वा एक । श्यामाकचरुपक्षे त्रिरेक । एकाष्टका
चतसृभिर्मिलिताभिरेक एव । पितृदेवत पार्वणश्राद्धं । बलि पञ्च महायज्ञा· ॥
एवकारो मिलितानामेव एकत्वज्ञापनार्थ ॥ एव च सति पञ्चभिर्मिलितैरेवैक ॥
स च सप्तम पाकयज्ञो भवति । अत्र बलिशब्देन पञ्चमहायज्ञानुष्ठान लक्ष्यते ।
नित्यत्वाद्बलिदानसाहचर्य्याच्च ॥ तथाच ॥

वैश्वदेवे तु निर्वृत्ते यद्यन्योऽतिथिराव्रजेत् ।
तस्मा अन्न यथाशक्ति प्रदद्यान्न बलि हरेत् ॥

इति मिताक्षरास्थवचनस्य बलीतिपद वैश्वदेवपरं व्याख्यात न्यायविद्भि· ॥

So Vaiśvadeva vali is one of the seven Pākayajñas and constitutes offerings to the gods, manes, guests and animals and (the recitation of the Vedas ?) Brahmayajña

It ends —

कास्यभोजनन्यायेन अग्निमत पाकोपजीवित्व निरग्नेरित्यल
विस्तरेण ॥

श्रीमदनन्तदेवाना गुरूणा सुप्रसादत ।
कृतोय कामदेवेन वैश्वदेवविनिर्णय ॥

1194.

6127 **श्रौर्द्धदेहिकपद्धति ।** *Aurddhadehika paddhati*

By Viśvanātha, son of Gāvāla

Substance country made paper 12×5 inches Folia 59 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1900 Character, Nāgara Date, Samvat 1931 Appearance, fresh Complete

Portions of the 46th and the 47th leaves are written in a different hand

Colophon —

इति श्रीमद्गोमतीबालज्ञाय (?) ज्योतिर्विद्गावालात्मजविश्व-
नाथकृते श्रौर्द्ध (ऊर्द्ध)देहिकपद्धति सम्पूर्णा ।

Post Colophon Statement —

सवत् १९३४ मिति माघसुदि ४ बार शनिवारे । १९००

The mangalācaraṇa and the object of the work —

श्रीगणेशो जयतु ॐ इष्टदेवताभ्यो· नम ।
गणेश गिरा पद्मनाभ सुरेश
विभुं विश्वनाथ विशालाक्षि(?) माद्य ।
विरिश्चि विवस्वन्तमन्यांश्च नत्वा
क्रियापद्धति विश्वनाथ· करोति ॥
वक्षर्था श्रुतिसम्मताश्च सरला कर्त्तव्यमार्गप्रदाम्
नानाग्रन्थविलोकनात् सुरचिता प्रेतत्वमुक्तिप्रदाम् ।
शिष्याणा सुखहेतवे च विदुषां चित्तप्रसादप्रदा
गुर्व्विष्टस्य प्रसादजाश्च सुधिया सर्व्वार्थदामादृताम् ॥
ये चैत्वाग्निमत (?) प्रवासनिरता खस्थाश्च गेहे च ये
ये चानग्निमतोऽथवाग्निरहिता ये ब्रह्मचर्य्ये स्थिता ।
तेषा चान्यतमस्य पूर्व्वमपराब्दान्ता समग्रा· क्रिया
उक्ताप्यत्र मया क्रमेण निरता दुर्म्मार्गगाणामपि ॥

सधवानामपि विधवाना सर्व्वयोषिता, बालानामपि वृद्धाना-मनाश्रमगता[ना]मपि, ततो यजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनीशाखोक्त-मरणसमयादारभ्य सपिण्डीकरणान्त कर्म्म लिख्यते ।

End — यथा-शाख स्वस्त्ययन वाचयित्वा अग्निशो गृहीत्वा बन्धुभि सह भुञ्जीत । अत ऊर्द्ध श्रीखण्डधारण ताम्बूलभक्षणानि कुर्य्यात् ।

1195.

5774 **कात्यायन श्राद्धकल्प ।** *Kātyāyana śrāddha kalpa*

By Hemādri

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 54 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1100 The last leaf has been newly restored Appearance, old and discoloured Complete Character, Nāgara of the eighteenth century

Beginning —

यत् पादपङ्केरुहपांसुपूते
दत्तैर्गयामूर्द्धनि शक्तुपिण्डै ।
मुक्ति महापातकिनो लभन्ते
गदाधर त शरण प्रपद्ये ॥
प्रणेता शास्त्राणा सपदि सुहृदासन्नमयिता
क्रतूनामाहर्त्ता समरभुवि जेता क्षितिभृता ।
विनेता साधूनामभिलषितदाता गुणवता
मनीषी हेमाद्रिर्जयति जगतीभूषणमणि ॥
ऋणत्रयापाकरणातिरिक्तै मुदा निदानैरपि यस्य दानै ।
देवादय प्रत्युत धारयन्ते चिन्तामनन्तामधमर्णताया ॥
सृजत सतत दिगङ्गनाना
श्रवणाभोगविभूषणं यश
चरित कथमस्य कथ्यते
जगती जङ्गमकल्पशाखिन ॥

निखिल(?) चिचान्यखिलस्मृतिभ्य
कृत्यानि कात्यायनसम्मतानि ।
निबध्यते श्राद्धविधि क्रमेण
हेमाद्रिणा श्रीकरणाधिपेन ॥
यश्चकार चतुर्वर्गचिन्तामणिमनन्यधी ।
हेमाद्रिसूरिणा तेन क्रियते श्राद्धपद्धत्ति ॥

End — श्रुतिस्मृतिपुराणेभ्यो मया हेमाद्रिणोद्धृतम् ।
श्राद्धकल्पमिद सम्यक् पितृणा तुष्टिकारकम् ॥

Colophon —

इति श्रीपण्डितहेमाद्रिविरचित श्राद्धकल्प समाप्त ।

Post Colophon —

शुभ भूयात् ।

Then in a different hand —

इति हेमाद्रिश्राद्धकल्पपद्धति ।

1196

6136 **कात्यायनश्राद्धकारिका ।** *Kātyayana śrāddha-kārikā*

Substance, country made paper 11¼×5 inches Folia, 5 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 100 Character, modern Nagara Appearance fresh Complete

Beginning —

कात्यायनो मुनीनाह यथाश्राद्ध तथा वदे ।
गयादौ श्राद्ध कुर्व्वीत सङ्क्रान्त्यादौ विशेषत ॥
काले वाऽपरपक्षे च चतुर्थ्या उत्तरे च वा ।
संपाद्य + + + पूर्व्वेद्युश्च निमन्त्रयेत् ॥

Kārikās based on the Śrāddha-Pariśiṣta of Katyāyana

Colophon —

इति श्राद्धकारिका समाप्ता ।

1197.

5970 **श्राद्धदीपिका ।** *Śraddha dīpikā*

By Yājñika Kāśī Dīksita, son of Sadāśiva Dīksitā

Substance, country made paper 10¼×4 inches Folia, 73 Leaf 72 is missing Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1460 Appearance discoloured Complete

Śrāddha ceremony, as performed by the followers of the White Yajurveda It is based on Kātyāyana Sūttra and the Karka Bhāsya

See C S Vol II, No 426

Last Colophon —

इति श्राद्धदीपिकाया सच्छिन्ननान्दीश्राद्धप्रयोग ।

इति श्रीसदाशिवदीक्षितसुतकाशीदीक्षितकृता श्राद्धदीपिका समाप्त ।

1198

6200 **पार्व्वणश्राद्धप्रयोगः ।** *Pārvana-śrāddha-prāyoga*

Being an extract from Śrāddha-Bhāskara

By Kāśī Dīksita, son of Sadāśiva Dīksita

Substance, country made paper 8×4¾ inches Folia, 29 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयोग ।

तत्र यज्ञोपवीती विष्णुस्मरणपूर्व्वक प्राणायामत्रय कृत्वा प्राचीनावीती सकल्पवाक्यमुच्चारयेदिति हेमाद्रि· ।

27A, इति सदाशिवदीक्षितसुतकाशीदीक्षितकृते श्राद्धभास्करे पार्व्वण-श्राद्धप्रयोग समाप्त ।

28A, इति श्राद्धभास्करप्रयोगपार्व्वणश्राद्धसकल्प समाप्त । अथ दर्भलक्षणमाह , अथ कूर्चलक्षणम् , ब्राह्मण , 28B, अथ यजमान , अथ माहलयनिर्णय 29B, अथ वैष्णवभोजनविधि ।

1199.

6135 **कात्यायनसूत्रश्राद्धपद्धतिः ।** *Kātyāyana-sūtra-śraddha paddhati.*

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 5 Lines 9 on a page Extent in ślokas 100 Character Nāgari Appearance, new Complete

Beginning —

श्री गणेशाय नम· ।
सूर्य्यं साम्ब गुरूंश्चैव नत्वा त्रिपुरसुन्दरी ।
कात्यायनस्य सूत्रस्य क्रियते श्राद्धपद्धति ॥
सूत्रानुसारिणी ह्येषा बालबोधप्रबोधिनी ।
ज्ञातव्या शास्त्रविद्भिः सच्चेपेण कृता तु या ॥

तत्रादौ सर्व्वप्रकृतिभूत दर्शश्राद्धमारभते ।

Colophon —

इति सूत्रोक्तश्राद्धप्रयोगपद्धतिः ।

This *Paddhati* closely follows Kātyāyana Śrāddha-Pariśista-sūttra.

1200

6230 **कातीयपार्व्वणश्राद्धसूत्रपरिशिष्टपद्धतिः ।**

Kātiya-pārvana-śrāddha-sūtra parisista-paddhatih

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in ślokās 300 Character, modern Nāgari Date Samvat 1930 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति परिशिष्टसूत्रेषु पार्व्वणश्राद्धसूत्रपद्धति समाप्ता ।

Post Colophon —

शुभ भवतु। बालमुकुन्दस्येदम्। संवत् १९३० फाल्गुन क्व० १ चन्द्रे काश्यां लिखितम्।

Beginning —

श्री अथातोऽपरपक्षादिषु पार्व्वणश्राद्ध व्याख्यास्याम (Sūtra)

1201

6207 श्राद्धपद्धतिः। *Śrāddha-paddhatih*

By Dhoṅḍhū Miśra, son of Prānadhara

Substance, country-made paper 10½×5 inches Folia, 46 Lines, 12 on a page Extent in slokas 2000 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete Written in two different hands, the first writes up to 9A, the second continues to the end

Last Colophon —

इति श्रीप्राणधरात्मज-श्रीढोँढूविरचितायां पद्धतौ यतिधर्म्मविधि समाप्त।

The Paddhati is for the followers of the White Yajurveda.

The mangalācarana and the object of the work —

कर्क्ककात्यायनकल्पवृत्तवचो विचार्य्याचरणं सताञ्च।
यजुर्विदां श्राद्धविधिं व्यधत्त ढोँढूबुधो बोधविबोधनाय॥
विविधा पद्धतीर्बुद्धा बह्वी श्राद्धस्य पद्धतिम्।
माध्यन्दिनीयविधिना शोधयन्तु धिया बुधा॥

अथ पार्व्वणश्राद्धक्रमसूचनम्।

1202

5763 श्राद्धपद्धतिः। *Śrāddha-paddhatih*

By Dhoṅhu (?) son of Prānadhara

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia, 89 Lines, 8 per page Extent in slokas 2100 Character, Nāgarī Date, Samvat 1940 Appearance, mouse eaten Complete

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ।

सकर्क्कात्यायनकल्पसूत्र-

वर्णो विचार्याऽपरगा सताद्य ।

यजुर्विदा श्राद्धविधि विधत्ते (तद्वत्त)

दोऊ बुधोऽबोधविबोधनाय ॥

विविधा पद्धतीर्बुद्धा बद्धा श्राद्धस्य पद्धति[ ]

माध्यंदिनीयविधिगा(?) शोधयन्तु धिया बुधा ॥

अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयोगसूत्र, etc , etc

The author's name is variously spelt in different colophons

22B. इति श्रीमिश्रप्राणाधरात्मजढौंढविरचितायां सांवत्सरैकोद्दिष्ट-कर्त्तव्यता समाप्ता. 29B. इति मिश्रश्रीप्राणाधरात्मजढौंढविरचिताऽशौचान्त-र्गतक्रियासमाप्ता 34A. इति मिश्रश्रीप्राणाधरात्मजढौंढविरचित एका-दशाहान्तर्गतवृषोत्सर्गविधि समाप्त , 36B, इति मिश्रश्रीप्राणाधरात्मज-श्रीढोढविरचित एकादशाहश्राद्धविधि समाप्त॰, 44B, श्रीप्राणाधरात्मज-ढोढविरचिता सपिण्डीकरणेतिकर्त्तव्यता समाप्ता, 52A, इति मिश्रश्रीढोढ-विरचिता तीर्थश्राद्धेतिकर्त्तव्यता समाप्ता, 53A, इति मिश्रढोढविरचित-नित्यश्राद्धेतिकर्त्तव्यता समाप्ता. 89B, इति मिश्रश्रीप्राणाधरात्मजढोढविर-चितायां पद्धतौ धर्म्मविधि' ।

Post Colophon Statement —

शुभमस्तु श्रीसंवत् १६४० मी॰ अ॰ कृष्ण ५ ।

1203.

6124 **श्राद्धान्धभास्कर ।** *Sraddhāndhabhāskara,*

By Visnu Sarmā Agnihotri, son of Yajña Datta, (a disciple of) Anubhūti svarūpa

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 30 Line 11 on a page Extent in slokas, 900 Character, Nagari Appearance old Date Samvat 1715 and Saka 1610 Appearance, fresh Complete

A manual foi the peitormance ot Sıāddha, ot the school ot Mādhyandına, based on the Bhāsya ot Karka

Colophon —

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमदनुभूतिस्वरूप दीक्षित-यज्ञदत्तात्मजाग्निहोत्रिविष्णुशर्म्मविरचिते श्राद्धान्धभास्करे प्रयोग-पद्धति ।

Post Colophon Statement —

शुभ भूयात् । १७४५ । १६१० । ज्यैष्ठ सुदि १ प्रतिपदा रवौ लि ए नाथन्हसिंहसुतमोढचातुर्वेदी वाराणसीस्थित उत्तर-प्रदेशे कसरैग्रामे लिखित । शुभ + + +

Then we have the following —

विशत्यंशे शनैश्चर ।

सैंहिकेयस्य विंशांशे परमोच्चो विगद्यते । ८५७ ।

इति श्रीसर्व्वशास्त्रविशारद--श्रीकाशीनाथकृतौ लग्नचन्द्रिका सम्पूर्ण समाप्तम् । (?)

नीचस्थितो जन्मनि यो ग्रह स्यात् तद्राशिना + + + + ।

भवेत्त्रिकोणी यदि वा च केन्द्रे राजा भवेद्धार्म्मिकचक्रवर्त्ती ॥

१७४५ । ज्यैष्ठ सु॰ १५ + + + + + १६१० । लि भट्ट नाथ ।

The beginning of the work —

साध्यसाधनयोगेषु साधके च निजेच्छया ।

अन्तर्यामितया तिष्ठन् फलदोऽस्तु सता हरि ॥

अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयोग ।

तत श्व श्राद्धमिति निश्चित्य पूर्व्वेद्युर्वस्त्रद्यासनस्थानोपलेपन-भूमिकरण च विधाय द्विजान् निमन्त्रयीत ।

End — इतिकर्त्तव्यतामन्त्रकर्कभाष्यानुसारिणी ।

श्री माध्यंदिनशाखीयैर्ग्रन्थिता विष्णुनोद्धता ॥

आद्धरत्नानि हि मया श्राद्धरत्नमहोदधे ।
सगृह्याचापिनद्धानि रज्यता हृदये सताम् ॥

See Ulwar Extract No 359, where the work is called —
श्राद्धाङ्कभास्कर (?)

1203A

6194, **मात्रादिश्राद्धनिर्णयः** *Mātrādi śrāddha nirnayah*
(कात्यायनीयः) ।

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 24 Lines 7 per page Extent, in slokas, 300 Character Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning –

श्रीगणेशाय नमः पितृभ्यो नम ।
त्रयीमुखविस्तिविवेकनिर्म्मला
समग्रनि श्रयसिद्धिहेतव ।
समस्तशास्त्रार्थ समस्तबोधका
जयन्ति कात्यायनपादपांशव ॥
ये नाम केचिदिह न etc , etc

The object of the work

केचिदज्ञानतो नष्टा केचिन्नष्टा प्रमादत ।
केचिद् ज्ञानावलेपेन केचिन्नष्टेच्छ नाशिता ॥
गतानुगतिको लोको न लोकस्तुल्यखिन्नकाः । (?)
अहो जनस्य मूर्खत्वात् कुर्वन्ति ताम्रभाजनम् ।
पितृन् प्रणम्य जनकान् तथा मातामहानपि ।
क्रियते सम्प्रयच्छन्त्य मात्रादिश्राद्धनिर्णय ॥

The end of the work

निरीक्ष्य धर्म्मशास्त्राणि निबन्धांश्चापि नैकशः ।
उच्चित. + + स्वायं मात्रादिश्राद्धनिर्णय ॥
चेत' प्रसन्नजनन विदुषामानन्दि सर्व्वरसयुक्तमिति प्रसन्नं ।
शास्त्रं खलु .. ..

Thus it ends abruptly

1204.

10308 **पार्व्वणदर्श(र्भ)वटुश्राद्धप्रयोग ।**

Pārvana-dai bha-vatu Śi āddha-pi ayogah

According to the i ules of Kātyāyana

By Devabhadi a, son of Balabhadi a Pāthaka

Substance, countiy-made papei 8¹×4 inches Folii 16 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 250 Chaiactei, Nāgaia of the eighteenth century Appeaiance, fiesh Complete

Colophon —

इति श्रीमत्पाठकबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतपार्व्वणदर्भवटुश्राद्धप्रयोग सम्पूर्ण समाप्तम् ।

Post Col —

श्रीविष्णवे गदाधराय नम ॥

Beginning —

श्री गणेशाय नम ॥

नत्वा गदाधर पितृन् कातीयसूत्रसम्मत ।

वटुश्राद्धप्रयोगोऽय तन्यते बालहेतवे ॥

2A, श्राद्धपाकात् देवनैवेद्य स्वय दक्षिणामुख पश्चसप्तनवभिरनियतैर्वा कुशै देववत्सार्द्धद्विवेष्टनेन ॐकारेण कृतौ देवे कुशाग्रभागप्रमुखौ द्वौ वटू(टु) एव पितृवत् कृतौ पित्र उदङ्मुखौ द्वौ प्रार्थना भवद्भिरस्मत्सपत्नीकपित्रादित्रयश्राद्धे ब्राह्मणकार्य्यमद्य सम्पाद्य न प्रसीदत सम्पादयिष्याम ॥

1205.

5765 **श्राद्धविधिः ।** *Śi āddha vidhi*

By Rāmāgnihotti i

Substance, countiy made papei 12×5 inches Folia, 1 to 9 and 1 to 22 31 in all Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas, 700 Chaiactei, Nāgaii by a modern hand Appearance, fresh

Theie is nothing to show that the work is complete in the present manuscript

In spite of two different paginations, there is no break in the matter

Beginning

ॐ त मुनिवरमभिवन्दे यस्य प्रसादप्रयोज्या ऋतुकृत्ता ।
फलन्ति सतत याज्ञिकाना त्रिदिवोद्भवान्यनेकफलानि ॥
श्रीलाक्षको नाम मुनिस्तपोनिधि—
स्तदन्वये वेदविचारदक्ष ।
अभूद्द्विजार्थ्यो बलभद्रनामा ।
तदङ्गजो याज्ञिकचक्रपारगः ॥ १ ॥
श्रीमान् याज्ञिकचक्रपारगतनयो वेदान्तवित् श्रोत्रिय ।
श्रौतस्मार्त्तविधानकृत् ऋषिवर श्रीमाननेवाभिध
तत्पुत्र श्रुतिसागरैकतरणो दक्ष सुविद्वान् शुचि
श्रीमान् शार्ङ्गधराभिधस्तु गिरिजानाथाङ्घ्रियुग्मे रत ॥
तत्पुत्रोऽप्यभवत् श्रुतिज्ञचतुरो रामाभिधोत्री सदा
भूदेवाङ्घ्रिषु पूजनेषु सतत युक्तोऽकधी सर्व्वदा ।
कुर्व्वे श्राद्धविधिस्य पार्व्वणविधिज्ञानार्थकार्य्याप्तये
सूत्रस्योपरि सद्ग्रन्थैर्गतिमिरध्वसाय सूर्य्यो मद्वान् ॥
श्रुतिसूत्रोदित सर्व्व दृष्टमेवात्र दर्शित ।
नोक्त किञ्चित् स्वमत्यातो ग्राह्येय मत्कृतिर्बुधैः ॥
अतः प्रथम प्रकृतित्वात् पार्व्वणश्राद्धं अभिधास्ये ॥

It follows the Katyāyana sūttra

1206.

5877 वृषोत्सर्गप्रयोग । *Vrsotsarga-prayoga*

By Anantadeva, son of Nāgadeva Bhatta

Substance, country made paper 9½ × 4¼ inches Folia, 27 Lines 7 on a page Extent in Ślokas, 378 Character, Nāgara Date, Samvat 1893 Appearance fresh Complete

This belongs to the White Yajurveda

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ नीलवृषोत्सर्ग ।

तत्र वृषलक्षणम ।

जीववत्साया पयस्विन्या पुत्त्र त्रिहायन द्विहायन एकहायन नील, बभ्रु, कपिल, पिङ्गल, कृष्ण लोहित श्वेत वैकवर्ण अनेकवर्ण वा अव्यङ्गाङ्ग . ।

Colophon —

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमणि-प्रथमशाखि-श्रीमन्नागदेवभट्टसूनुना अनन्तभट्टेन कृतो वृषोत्सर्गप्रयोग ।

Post Colophon —

सवत् १८६३ आषाढशुक्ल २ भृगुवासरे ।

1207

6130 **अन्त्येष्टिपद्धति ।** *Antyesti-paddhati*

By Gadādhara Dīksita

Substance, country made paper 9×7½ inches Folia, 51 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 1000 Character Nāgara Date, Samvat 1920 Appearance, fresh Complete

The work was written in Śaka 1709, for the Brāhmanas professing the Mādhyandina Śākhā

Beginning —

श्रीगणेशाय नम॰ । अविघ्नमस्तु ।

नत्वा गुरून् गणपति वासुदेवादिसम्मता ।

श्रीगदाधरधीरेण तन्यतेऽन्त्येष्टिपद्धति ॥

तत्रासन्नमरण पित्रादिक पुत्त्रास्तीर्थ नीत्वा प्रायश्चित्त कारयेत् ॥ (१)

End — चिन्तामणिसुतो नाम्ना काशीवासी गदाधर ।

व्यधत्त ग्रन्थानालोक्य रुचिरामन्त्यपद्धतिम् ।

माध्यन्दिनीयशाखायामौर्द्ध्वदेहिककर्म्मभि ।

कात्यायनोक्तमार्गेण सन्ति पद्धतय पुतम् ॥
ताभ्यस्तस्या विशेषोऽय पण्डितै सोऽवधार्य्यताम् ॥

Colophon —

इति श्रीचिन्तामणिसूनुना दीक्षितगदाधरेण रचितान्त्येष्टि पद्धतिर्म्मरणविधानानि च समाप्तानि ।

Date ग्रहाम्भऋषिभूसख्ये (१७०९) वत्सरे मासि फाल्गुने ।
गङ्गायामलिखद् ग्रामनगरस्थो गदाधर ॥

Post Col

शिवनारायणसुतो नाम्ना काशीनिवासिनः ।
श्रावणे मासि सिते पक्षे पञ्चम्या भृगुवासरे ।
बालमुकुन्देन लिखितमन्त्येष्टिपद्धति शुभाम् ।
सवत् १९२९ ।

1208.

6208 लक्षहोमपद्धति । *Laksa homa-paddhatih*

By Kāsī Dīksita, son of Sadāsiva Dīksita

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 34 Lines 11 on a page Extent in slokas 900 The 8th and 9th leaves newly restored Character, Nagara of the nineteenth century Appearance old and dis coloured Complete

Colophon —

इति लक्षहोमपद्धति' समाप्ता ॥
इति श्रीयाज्ञिकसदाशिवदीक्षितसुतकाशीदीक्षितकृता लक्ष-होमपद्धति· समाप्ता ॥
शुभमस्तु ॥

Beginning

अथ लक्षहोमपद्धति ॥
तत्र तावन्नानादेवतोद्देशेन वक्ष्यमाणनाममन्त्रै सर्व्वपापक्षयार्थं परमसुखप्राप्त्यर्थं क्रियमाणस्वेक ॥

3B, इति लक्षहोमविधि अथ लक्षहोमप्रयोग ।

4A, असुककामो लक्षहोमेनाहं यक्ष्ये, इति सकल्प्य तदगत्वेन गणेशपूजन-पुण्याहवाचन-मातृकापूजन-नादीश्राद्धाचार्य्यवरणादीनि करिष्ये इति सकल्प्य गणेश पूजयेत् ।

1209 .

6221

Substance country made paper 12×5 inches Folia 6 Lines 8 on a page Character, modern Nāgarī Appearance fresh

It relates to the purifying rite for a child born under the evil star of Mūlā and follows the precept of Deva and Karka

Beginning —

अथ मूलविधानपद्धति लिख्यते ।

तत्र प्रसवमूलनक्षत्राद्द्वितीयमूलनक्षत्रे सुस्नात सपत्नीको यजमान .

मम जातस्य कुमारस्य कुमार्य्या वा मूलप्रथमचरणादिजनन-सूचितपित्राद्यरिष्टशान्तिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीतये सग्रहमख मूल-विधानमह करिष्ये ।

The last leaf (the 6th) is not connected with the 5th which breaks off abruptly, and it contains no leaf mark It ends with the colophon -

इति श्रीगोपीनाथदीक्षितेन कामदेवकृत्यपद्धत्युक्तमूलविधान कण्डिका सक्षिप्तसरणी कृता ॥

Post Colophon —

भाद्रकृ० तृतीया गुरूवासरे समाप्ति ॥ शान्ति ॥

The beginning quoted above does not appear to be the beginning of the Saranī, but probably of a part of Kāma deva's work itself, which is entitled Karma pradīpikā or Pāraskara-gṛhya sūttra-paddhati See W p 65

1210.

6222 (कात्यायनपरिशिष्टोक्त) मूलशान्तिप्रयोगः ।

Mula-Śānti prayoga

Substance country made paper 12 × inches. Folia 10. Lines 10 on a page. Extent in ślokas 200. Character Nāgarī. Date Saṁvat 1957. Appearance fresh. Complete.

Colophon

इति कात्यायनपरिशिष्टोक्तमूलशान्तिप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon

शुभमस्तु सं० कार्त्तिकवदि १२ वार शनि समत् १९३१ ।

Beginning

श्री गणेशाय नम ।

अथ कात्यायनपरिशिष्टोक्तमूलशान्तिविधानम् । अथातो मूलजातस्य विधि व्याख्यास्यामो मूलांशे प्रथमे पितुर्नेष्टो द्वितीये मातु तृतीये धनधान्यस्य चतुर्थे कुलशोकावहः । स्वय एगम भागो स्यात् । मूलनक्षत्र मूलविधान कुर्यात् ॥

End मार्यदेवत ग्रह गत्र विधि कात्यायनोक्त ज्ञात । शान्तिर्भवति शान्तिर्भवतीति कर्मशेष समापयेत् ॥

1211

6224 विनायकशान्तिः *Vināyaka-Śāntih*

Mādhyandina)

Substance country made paper 12 × inches. Folia 11. Lines 8 on a page. Extent in ślokas 180. Character Nāgarī. Date Saṁvat 1918. Appearance, fresh. Complete.

Colophon —

इति विनायकशान्तिप्रयोग ।

Post Colophon

श्रीगजाननार्पितमस्तु उत्तरे कर्म्मणि निर्व्विघ्नमस्तु ॥

चरुहोममन्त्रा take up 12 lines after which we have the date —

सवत् १६१८ चैत्र कृष्ण ६ ।

The following is added by a later hand —

स १६३४ आ० कृ० ६ बालमुकुन्दस्येदम् ।

Beginning —

श्री गणेशाय नम ।

ॐ अथ सर्व्वकर्माङ्गभूत विनायकशान्तिविधानम् । तस्यानिष्ट-
निवृत्तिफलकत्वेन काम्यत्वेऽपि ।

एव विनायक पूज्य ग्रहाश्चैव विधानत ।

कर्मणा फलमाप्नोतीति याज्ञवल्क्योक्तेन सर्व्वकर्म्माङ्गत्वोक्ते ।

याज्ञवल्क्य ।

विनायकः कर्मविघ्नसिद्ध्यर्थं विनियोजित ।

गणानामाधिपत्ये च रुद्रेण ब्रह्मणा तथा ॥

इय शान्ति पुण्यार्थं श्रीप्राप्त्यर्थं सर्व्वकामसिद्ध्यर्थं वा क्रियते ॥

1212.

6299 **कूपप्रतिष्ठाविधिः ।** *Kupa pratistha-vidhih*

By Ganesa—as directed by Katyayana

Substance, country made paper 7×5 inches Folia 3 Lines 11 on a page Extent in slokas, 40 Character modern Nagari Copied in Samvat 1946 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्री [मालव—added by a recent hand] दीक्षित
गणेशकृतकातीयोक्तसक्षिप्तकूपप्रतिष्ठाविधि ।

Post Colophon —

स १६४६ ।

Beginning —

श्री गणेशाय नम ।

कातीयोक्ता कूपादिप्रतिष्ठा ।

तत्र मुहूर्त्ते भुम्यादिपूजन कृत्वा कूप खातयेत् ।

सिद्धे कूपे शुभेऽह्नि प्रतिष्ठा कारयेत् ।

देशकालौ सकीर्त्य श्रीविष्णुप्रीतिकाम कूपोत्सर्गमह करिष्ये ।

End स्विष्टकृदादि-उत्तरपूजा पूर्णाहुत्यन्त समापयेत् । ब्राह्मणभोजन-सकल्प । आचार्य्यादिदक्षिणा भूयसी दक्षिणा दद्यात् । ततो विसर्ज्जयेदिति ।

1213

9284 **कातीयतर्पणप्रयोग ।** *Kātīya tarpana-prayoga*

Substance country made paper 9×4 inches Folia, ? Lines, 1? on a page Extent in slokas 84 Character Nagari Date, Sam 1867 Appearance tolerable Complete

Colophon

इति तर्पण कातीय सम्पर्ण ।

The note of the scribe —

सवत् १८६७ मिति पौषकृष्णाबुधे लिखित साक्षिवचन्द्रविद्याधर-पठनार्थ ।

1214

9790 **कात्यायनीयशान्तिप्रयोग ।** *Katyayanīya śānti prayoga*

Substance, country made paper 11 × 4½ inches Folia 2 Lines, 9 on a page Extent in slokas 33 Character, Nāgara Appearance tolerable

A fragment comprising only the worship of Ganesa

PRAYOGA WORKS COMMON TO ALL ŚĀKHAS OF YAJURVEDA

1215.

5108

Substance palm leaf 11×1½ inches Folia, 70 Lines 4 on a page Character Udiya of the early nineteenth century Appearance discoloured

It begins thus —

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय । •

अथातो दर्शपूर्णमासादौ हविष्यादिष्याम ऋतो होता प्रागुद-
गाहवनीयादवस्थायाध्वर्युं पृच्छत्यध्वर्यो देवताचक्ष्वेति तासामानु-
पूर्व्वैमुच्चैरुपांशु ताश्च यजमानस्य नक्षत्रनामगोत्रप्रवराणि देवता-
सङ्कीर्त्तनै॰ अग्नि अग्नीषोमो अग्नीषोमौ इति पौर्णमासे ।

15B, इति दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ, 22B, इति पशुहोत्र समाप्तम् ।

अथ सप्तसस्थो ज्योतिष्टोमाख्य सोमयागो विधीयते ।

28A अथातिथ्येष्टि, 29B, अथोपसद, 30B, इत्युपसद, 31B, इति वाग्विसर्ग, अथाग्नीषोमप्रणयनम्, 33B, अथाग्नीषोमीयपशोर्विशेषो-दर्श्यते, 35A, अथाग्निषोमीय समाप्त, 53A, प्रात सवन समाप्तम्, 57A, अथ निष्कैवल्यम्, 59A, इति माध्यन्दिनसवन मध्यमस्वरेण, अथ तृतीयसवनम्, 59B, इति स्विष्टकृद्याज्या, अथ प्रस्थितयाज्या, 70A, इत्यग्निष्टोम . अत ऊर्द्ध प्रशास्त प्रसूतीतिश्रुत्या प्रशास्ता सर्पतेति ब्रूयात् ।

The MS breaks off abruptly

1216

6286 **दर्शपौर्णमासेष्टिप्रयोगः ।** *Darśapaurnamāsesti prayogah*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia 31 Lines 8 on a page Extent in ślokas 600 Character, Nāgarī Date Samvat 1870 Appearance, old and discoloured Complete

No Colophon

Post Colophon —

सवत १८९० नात्रस्ट पौषमासे शुक्लपक्षे षष्ठि भौमवासरे लिखित इद पुस्तक शुभमस्तु ॥

Beginning —

अथ दर्शपौर्णमासेष्टिप्रयोग ॥

आहवनीयदक्षिणाग्निम्वरे पतमूसस्कारा । पौर्णमासेष्ट्यर्थ गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामि इति सकल्प्य आहवनीयोद्धरण । पौर्ण० थ गार्हपत्याद्दक्षिणाग्निमाहरामीति दक्षिणाग्न । अमान्वाधानमध्वर्युर्यजमानो वा तत्र षट समिधो गृहीत्वा स्फ्य सव्यहस्ते कृत्वा ॥ ॐ ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वय त्वेधानास्तन्व पुषेम मह्य नमता प्रदिशश्चतस्त्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम । इत्याहवनीये समिधमादधाति ।

1217

184 चातुर्मास्य-प्रयोगः । *Caturmāsya-prayogah*

For the manuscript see L 1332

5A, इति वैश्वदेवपर्व । 6B इति करम्भपात्रकरणम् । 9B अत्र अध्वर्यो पात्रासादन कथ्यते । 10A इति प्रतिप्रस्थातु पात्रासादनम् । 16B, अथ अवभृथेष्टि । 20A इति सान्तपनीया । 23B अथ क्रीडनीया । 24A अथ ग्रामप्राप्त महाहवि । 26A अथ पितृयज्ञ । 32A इति पितृयज्ञेष्टि । अथ त्र्यम्बका निरूप्यते । 35B इत्येष्टिकचातुर्मास्यानि । 35B समाप्तमिति । अथ ग्रामप्राप्ता मित्रविन्दा लिख्यन्ते ।

1218

420 सोमप्रयोगः । *Soma-prayogah*

For the manuscript see L 1393

It commences from the appointment of the Rtviks in Agnistoma and Jyotistoma

The manuscript breaks off thus abruptly —

अध्वर्युं प्रतिभक्षयति । पूतभूतो विल इत्यादि । होटचमसे अवायावकाश कुर्व्वन् चमसानुत्रय दर्श्याभि कलशे(?) ।

Leaf 22B इडामार्ज्जनान्ता सन्तिष्ठते ।

„ 28B प्रवर्ग्यसम्भरणम् ।

1219.

2972 **सोमतत्त्वविवेकवार्त्तिकम्** *Soma tattva-viveka-Vārttikam*

Substance, country made paper 9¹×5 inches Folia 3 Lines 16 to 19 on a page Extent in slokas 111 Character Nāgari of the eighteenth century Appearance, discoloured and worn out Complete

The text Soma-tattva of which this is a commentary in verse, is not known

It begins —

महेश्वरशिरोरत्न नमस्कृत्य सुधाकरम् ।
सोमतत्त्वविवेकार्थ श्लोकै सम्यक् प्रकाश्यते ॥
अयतेऽध्वर्य्युवेदे [वेंदे] हि सोमतत्त्वप्रकाशक ।
एष वो भरता राजा सोम इत्यादिको मनु ॥
अस्यार्थ कथ्यते स्पष्ट भरता कर्म्मठा मता ।
इहामुत्रफलार्थाना कर्म्मणा भरणात् सदा ॥
राजा फलप्रदाने नो रजकत्वादय विदु ।
युष्मत्कृताना यज्ञाना यजध्व तमतो मखे ॥

It ends —

सोमतत्त्वविवेकस्य वार्त्तिकाम्बतमीरित ।
तत्त्वेन्दुश्लोकप्रमित तेन तुष्यतु विप्रराट ।

So the work comprises 124 verses

Colophon —

इति सोमतत्त्वविवेकवार्त्तिक समाप्तम् ।

1220
2076

Directions for keeping up the sacred fire during sojourn and mourning

Substance, country made paper 8×4 inches Folia 2 Lines 10 on a page Extent in Slokas 30 Character Nagari Date Saka 1715 Appearance, discoloured

It begins —

अथ यजमाने प्रवसति आध्वर्य्यवादिना कर्त्तव्येष्टिप्रयोग ॥

It ends in leaf 2A —

इति यजमाने प्रवसति अन्यकर्टकेष्टिप्रयोग ।

Post Col —

शक १७१५ प्रमादितत् ज्यैष्ठ वद्य १

Then, there are directions given how the sacred fire is to be preserved during mourning

The latest authorities quoted are —

(i) Nirnayasindhu and (ii) Dinakarôdyôta

1221
10779 दशकर्म्मपद्धतिः (यजुर्वेदीया)।

Dasakarma-paddhatih (Yajuh)

A

Substance palm leaf 15×1 inches Folia 61 Lines 3, 4 on a page Character Bengali of the nineteenth century Appearance, old and worn-out

Beg — अथ दशकर्म्मपद्धतिर्लिख्यते। तत्र विवाहदिवसे प्रातर्निवर्त्तित-नित्यक्रियो, etc , etc

61A, इति वृद्धिश्राद्धपद्धति ।

B

Substance etc , the same as above Folia 9

Col —इति यजुर्वेदिना कुशण्डिका समाप्ता ।

One stray leaf marked 34

1222

10799P **यजुषामग्निस्थापनं** *Yajuṣāmagnisthāpanam*

(A Yajurvedi priest's manual for the consecration of fire)

Substance country made yellow paper 12×4½ inches Folia, 2 Lines 10-11 on a page Character modern Bengali Appearance fresh

Beginning —

अथ यजुषामग्निस्थापन । कुण्डलस्य स्थण्डिलस्य वा पश्चिमदिश्यु-पविश्य गोमयेनोपलिप्य स्फ्येन कुशेन प्रादेशप्रमाणा रेखात्रय प्रागग्रमुत्तरोत्तरक्रमेण कृत्वाङ्गुष्ठानामिकाभ्या तत्रोत्कीर्णमृत्तिका क्रमेणोत् + ऐशान्या दिशि प्रक्षिप्य जलेनाभ्युक्ष्य आत्मदक्षिणे कांस्यपात्रस्थाग्नेर्ज्वलदिन्धन गृहीत्वा । ॐ क्रव्यादमग्नि प्रहिणोमि दूर, etc, etc

1223.

6662. **यजुर्वेदीय-वह्निस्थापनपद्धतिः** *Yajurvedīya Vahnisthāpana-paddhatiḥ*

Substance, country made paper 16½×4 inches Folia, 1 Lines 7 on a page Extent in Ślokas, 100 Character Bengali in a very modern hand Appearance fresh Complete

It begins —

अथ यजुर्वेदिनामग्निस्थापनम् । तत्र क्रम । हस्तप्रमाण स्थण्डिल कृत्वा, etc etc

1224

9856 **उपवीतपद्धतिः** *Upavīta-paddhatiḥ*

Substance country-made paper 11×6 inches Folia 15 Lines 8 in a page Extent in slokas 240 Character Nāgari Appearance tolerable Complete

On the investiture of a Yajurvedi Brāhmana boy, with holy thread

1225.

2172 ब्रह्मयज्ञप्रयोगः and तर्पणप्रयोगः । Brahma-yajña-prayogaḥ

Substance country made paper 9 × 4¾ inches Folia 3 Lines 13 14 on a page Extent in ślokas 80 Character Nāgarī Appearance discoloured Complete

(1) Brahmayajñaprayoga—Sacred texts for daily recitation of a Yajurvedi Brahmana

अथ ब्रह्मयज्ञप्रयोग',

कर्त्ता उदिते सूर्य्ये प्रातर्होमोत्तर अकृतप्रातराश ग्रामात् प्राच्यामुदीच्यामैशान्या वा दिशि यावति देशे स्वग्रामच्छदींषि स्वगृहच्छदींषि वा न दृश्यन्ते तावति दूरे नदीतीरे देवखातादितीर्थेऽन्यस्मिन्नपि शुद्धे देशे वा गत्वा हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य आचम्य प्रदक्षिणमावृत्योपवीती भूत्वा जल नमस्कृत्य प्रयत प्राङ्मुख उपविश्याचम्य प्राणानायम्य अप उपस्पृश्य देशकालौ सकीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्ये इति सकल्प्य हस्तौ जलेन प्रक्षाल्य त्रिराचम्योदकेना ङ्गुष्ठमूलेन द्विरोष्ठौ मृष्ट्वा आर्द्राङ्गुलिभिरोष्ठौ सकृदुपस्पृश्य दक्षिणहस्तेन सव्य पाणि पादं च प्रोक्ष्य .

इषेत्वेति काण्डप्रपाठकमात्र मनुवाकमात्र वा मनसा यथाशक्त्यधीत्य प्रज्ञात निधाय नमो ब्रह्मणे इति परिधानीयमृच त्रि पठित्वा प्रणवमुच्चरेत्

. . . . ततो गृहमागत्य मुष्टिमात्रमन्नमपि कस्मैचिद् ब्राह्मणाय दक्षिणा दद्यात् ।

2 A, इति ब्रह्मयज्ञप्रयोग ।

Then follows Tarpana-prayoga —

एव शौचा ब्रह्मयज्ञ विधाय देवर्षिपितृतर्पणम् । अकृतब्रह्मयज्ञस्तु मध्याह्नसन्ध्योत्तर ब्रह्मयज्ञ कृत्वा तर्पण कुर्य्यात् । तद्यथा । शुचौ देशे प्राङ्मुख उपविश्य देशकालौ सकीर्त्य देवर्षितृप्त्यर्थे तर्पण करिष्ये इति सकल्प्य शुचौ देशे प्रागग्रान् दर्भानास्तीर्य्य ताम्रपात्रमक्षतसयुक्त जलेन पूरयित्वा अञ्जलौ प्रागग्रान् दर्भान् गृहीत्वा यज्ञोपवीती देवतीर्थेन आस्तृतेषु प्रागग्रेषु कुशेषु अग्रभागे अथ व्रीहितण्डुलसयुक्तेन जलेन एकैकाञ्जलि देवेभ्यो दद्यात् ॥ ताम्रादिभाजनान्तरे जले वा तर्पयेत् ॥

1226

10231

One leaf only (9 × 2¹ inches) with 8 lines written on one side only

Beg — अथ यजुर्वेदिशाखाना शाकल्यवैश्वदेवो लिख्यते ।

आचमन । प्राणायाम । ॐ अनाद्य मासे पक्षे तिथौ वासरे

मम गृहे पञ्चसूनादोषनिवृत्त्यर्थं शाकल्यवैश्वदेवमहं करिष्ये ।

ॐ परिसमुह्य वारत्रय ॐ उपलिप्य ३ ।, etc , etc

1227.

207 **सन्ध्यापद्धतिः (यजुर्व्वेदीया)।** *Sandhyā-paddhatih*

For the MS see L 472

It is a MS with 3 leaves, with 7 lines on a page

1228

3923 **यजुर्वेदि ग्रहयज्ञपद्धतिः।** *Graha yajña paddhatih*

Substance, country made paper 16 × 3¼ inches Folia, 20 Lines, 6 on a page Extent in slokas 400 Character, Bengali Date, Saka 1725 Appearance, old and discoloured Complete

16B *Colophon* —

इति कपिलपञ्चरात्रोक्तवृहद्वशिष्ठदर्शितसमन्त्राग्निस्थापनपूर्व्वक-
यजुर्वेदीयग्रहयज्ञपद्धति समाप्ता ।

Then comes Agnisthāpana

It begins —

अथ वृहद्वशिष्ठप्रणीतकपिलपञ्चरात्रोक्तसमन्त्रकाग्निस्थापनसहित-
ग्रहयज्ञपद्धतिर्लिख्यते ॥

तत्र ग्रहदोषनराधिपप्रबलशत्रु सङ्करोगादिनिमित्त-नित्य-
काम्यशान्तिक मलमासादिसमयाशुद्धावपि कार्य्यं । स्त्रीपुत्रादि-
रूपकाम्यसावकाशकर्म्मणि मलमासादितर शुद्धकालोऽपेक्षित ।

In 17A begins Agnisthāpana —

अथ कपिलपञ्चरात्रोक्तयजुर्वेदिगृह्यस्थार्थमेतद्विधानात् समन्त्रकाग्निस्थापनम् ।

तत्र प्रथम प्रागुदक्प्रवदेशे हस्तमात्र चतुरस्र, etc , etc

Colophon —

इति कपिलपञ्चरात्रोक्तवृद्धशिष्टप्रणीतसमन्त्रकयजुर्वेदिगृह्यस्थाग्निस्थापनविधि समाप्त ।

Post Colophon —

लिखित श्रीरामलोचनदेवशर्म्मणा आत्मन पाठार्थम् ।

शकाब्दाः १७२५ ॥ १० । ५ । २८ ।

1229

6234 **वृषोत्सर्गः (यजुःशाखीयः) ।** *Vrsotsargah*

Substance country-made paper 12×5 inches Folia, 7 Lines, 9 on a page Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Colophon

यजु शाखीयवृषोत्सर्गकर्म्म ।

Post Col. —

लिखित यागेश्वरमिश्रेण । वृषोत्सर्गान्ते आद्यश्राद्ध कृत्वा ।

श्री महालक्ष्मै नम स्वाहा ॥

It begins in 2A (first line)

श्रीगणेशाय नम' ।

अथैतद्वृषाद्यस्तथम् ।

चतुर्णामपि वर्णानामाद्यमेकादशेऽहनि ।

कर्त्तव्यात् कालिकी शुद्धिरशुद्ध पुनरेव स ॥

The foregoing portion contains anustup ślokas marked 18–46 and one (47th) unmarked on the subject of funeral

After making gifts of bedding, shoes, umbrellas and other things *Vrsotsarga* itself begins in 5A

1230

5085 **आभ्युदयिकश्राद्धम् ।** *Ābhyudayika-Śrāddha*

Substance, foolscap paper 14½×3¼ inches Folia, 6 Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Bengali Date B S 1290 Appearance, fresh Complete

Beginning —

> अथ यजुर्वेदिनामाभ्यदयिकश्राद्धम् । स्वस्ति वाच्य
> सङ्कल्प कुर्य्यात् ।

Colophon —

> इत्याभ्युदयिक श्राद्ध समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

> इति सन १२९० साल तारिख १० इ भाद्र ।

1231.

5152 **यजुर्वेदीयाभ्युदयिकप्रयोगः ।** *Ābhyudayika-prayoga*

By Rāma Datta

Substance, country made paper 14½×3¼ inches Folia, 6 Lines 7 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning —

> नमो गणेशाय ।
> सन्धिविग्रहमन्त्रीन्द्रदेवादित्यसमुद्भव ।
> भूमिपालशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रिसरोरुह ॥
> सन्धिविग्रहिक श्रीमद्वीरेश्वरसहोदर ॥
> महामह[त्त]क (?) श्रीमान् विराजति गणेश्वर ॥
> श्रीमता रामदत्तेन मन्त्रिणा तस्य सूनुना ।
> पद्धतिः क्रियते धर्म्मविद[ ]वाजपेयिना(?) ॥

Colophon —

> इति यजुर्वेदामाभ्यदयिकप्रयोग ।

1232.

6131 **नारायणबलिप्रयोगः (यजुर्वेदोक्तः)।** *Nārāyaṇa bali prayoga*

Substance country made paper 12×5 inches Folia, 51 Lines, 8 on a page Extent in Ślokas, 700 Character Nagara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beginning –

अथ यजुर्वेदोक्तनारायणबलिर्लिख्यते। तत्रादौ स्नानविधिना स्नात्वा तस्य कातीयप्रयोग ।

Colophon ––

इति श्रीगदाधरदीक्षितायन्तेष्युदाहृतयत्किंचिच्छौनकबौधायनगार्ग्यड़ाद्यनुसारी समन्त्रकनारायणबलिप्रयोग' समाप्त ।

1233

227 **वास्तुहोमः।** *Vāstu homa*

For the manuscript see L 439

1234

7862. **होमविधि।** *Homa vidhi*

By Mādhava

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia 20 Lines 10 on a page Extent in Ślokas, 380 Character Nagara Dated, Samvat 1874 Appearance discoloured Complete

A manual of Homa for Yajurvedins

Colophon

इति श्रीहोमविधि समाप्त ।

Post Col —

शुभमस्तु सवत् १८७४ शाके १७३० श्रावणमासे कृष्णपक्षे तिथौ एकादश्या ११ शुक्रवासरे लिखित नदनउपाध्यायस्थाने गगातटे ॥

Beginning —

श्री गणेशाय नम ।

यामर्चन्त्यनिश सुरासुरगणा ध्यायन्ति या योगिनो
व्यक्ताव्यक्तगिरस्तुवन्ति सतत या केशवेशादय ।
या ज्ञात्वा मुनयो व्रजन्ति परम स्थान माम(?) सेवित
ता विद्वज्जनवन्दिता भगवती भक्त्याहमीशा भजे ॥

The object of the work

श्री व्यासनारायणनारदादिभि
कृतं विचित्र बहुशास्त्रविस्तर ।
विलोक्य सम्यक् शुभद सुशान्तिक
व्यधात् समस्तादिह माधवो बुध ॥

It goes on —

सुस्नात प्राङ्मुखो भूत्वा यजमान कृताह्निक ।
आहूय ब्राह्मणान् ब्रूयात् प्रतिज्ञा विधिवत्तथा ॥

1235

711 साम-वेद-संहिता ।

Substance country made paper Folia Chanda-Ārchika in leaves 1 24 to 42 and Uttarārcika complete in leaves from 1 to 71 Lines, 7 on a page Extent in slokas 1316 Character, Nāgara Date Sam 1856 Appearance tolerable Generally correct Complete Repaired in places with transparent paper

The colophon of the Chanda-ārcika

इति छन्दसी आर्चिक समाप्त । संवत् १८५६ ।

The colophon of the Uttarārcika

उत्तरग्रन्थ सम्पूर्णमिति । १८५६ वर्षे आश्विन सुदि २५ रीखजी ब्राह्मण स्वय हस्ते लिखितमिद पुस्तक । श्रीरामजी । यादृश पुस्तकं ।, etc

Often printed

The text appears to belong to the Kauthuma recension, published by Satyavrata Sāmaśrami

1236

8075 सामवेद (उत्तरार्चिक) । *Uttarārcika*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 87 Lines, 9 on a page Character, Nagara Date, Sam 1838 Appearance, discoloured Complete

Last Colophon

इति नवम प्रपाठक । इति उत्तरसंहिता समाप्ता ।

Post Colophon

सवत् १८३८ कार्त्तिकशुक्लपक्षे प्रतिपदाया तिथौ सौम्यवासरे लि० मोढज्ञातीय चातुर्वेदीय त्रि० धनेश्वर-सुत-अमरेश्वर-सुत देवेश्वरेण लिखित वाराणसीवास्तव्य । श्री गङ्गाविश्वेश्वर यदृच्छे ।

1237.

557 **पवमानः ।** *Pavamāna*

For the manuscript see L 1440

This contains the mantras of the Uttarārcika from the beginning to the end of the Pañcama prapāthaka and the three first Rks of the Sastha prapāthaka

The Pāvamāna apparently comes to an end in leaf 33 The 34th is a stray leaf The page mark is in a different hand

It begins —

श्रावामानि प्रेषे भगायर्स्मस्तवादिभ्यो नमः(?) ।

And it ends as in L 1440

1238

8087A **सामवेदः ।** *Sāma-vedah*

(*The first two prapāthakas only*)

Substance, country-made paper 8×4½ inches Folia, 22 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Remarkably correct

1239

8087B *The Same*

Substance country made paper 8½×5 inches Folia 21 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured

1240

1293 **पदपाठः (सामवेदः) ।** *Padapāthah (Sāma-Vedah)*

Substance, country made paper Folia, in all 248 The MS contains 5 parts with separate paginations and written in different hands First part contains 11 leaves, second part, 95, third part, 56, fourth part 7, fifth part, 94, of which 11 12, 40 51, are missing Appearance old Date Sam 1666, (first part), Sam 1688 (fourth part) Sam 1634, (fifth part) Generally correct Complete

The first part of this codex contains 14 Stobha pada-pātha

The second and the third part are the same, each of them contains the Samarcas of Chanda Ārcika with padapātha

The fourth part contains Aranya-pada pātha including Mahanamni reas which are considered to be the part of the Aranya Samans

The fifth part contains the Uttarārcika pada pātha complete in nine prapathakas

N B —(It is curious to notice that in Satya-vrata Sāmasrami's edition of Sama Veda (B I), the Uttarārcika begins with the fourth prapātha of the codex This MS therefore, contains 3 prapāthās more It is also to be noticed that Satya-vrata Sāmasrami has missed the point where to begin the Uttarārcika—omitting 1—3 prapāthakas and in his edition he has failed to account for his beginning of this Arcika)

1241.

2662 **वेयगानम्** *or* **ग्रामगेयगानम्** *or* **प्राकृतगानम् ।**

Veyagāna

Substance country made paper 10³ × 4 inches Folia, 217 Lines, 6 on a page Extent in slokas 1760 Character Nāgari Date, Samvat 1748 Appearance discoloured Complete in 17 Prapathakas

Colophon .—

इति वेयगान समाप्तम् ।

Post Col —

सवत् १७४८ समये चैत्रमासे कृष्णपक्षे सप्तमे भौमिवासरे लिखितमिद वेयपुस्तक त्रिपाठिश्रीदेवस्य स्वार्थं परार्थं च ।

See W pp 66 and 67 and I O Catal Nos 107 to 109

It begins —

१ ४ ५ २ २२
ऊम्मायि। आयाह्वौ ३ वोयि तेया २ यि। तोये २ यि।
१ २ २ १ २ २ २ १ २
ग्टमानोह्व। ग्यदतो या २ यि। ना यि ह्वोता सा २३ सा २
१ ५ २ ४
यि वा २३४ ग्रुत ह्वोवा। ह्वौ २३४ ब॥ १॥

It ends —

अयामिवाग्नु ह्वोवा। ह्वो ह्वो ५ इ भा एम स्वधा ५ वया सुता। अव्यावारायि। भि पवता २३ इम इ मदितमा'। क्रौडन्नूर्म्मिरपो वा ३ नु २३४ वा। आ ५ इ वोडह्वायि॥ ३५ दशति।

Col — इति सप्तदश प्रपाठक।

Printed in Bibl Ind in Vols I to III

1242

2663 वेयगानम्। *Veyagāna*

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 207 of which 50th is missing and the first leaf is restored Lines, 6 on a page Character Nāgara Date, Samvat 1711 Appearance, discoloured and brittle Complete

Colophon —

इति वेयगान समाप्तम्।

Post Col —

इति सवत् १७११ वरषे भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे चतुर्थौ रवौ यादृश पुस्तकमित्यादि॥ यदि शुद्धमित्यादि।

1243

2664 *The Same*

Substance, country made paper 10 × 5½ inches Folia, 230 Lines, 8 on a page Character Nāgara Date, Samvat 1808 Appearance, worn out and discoloured Complete

Col — इति वेयगान समाप्तम् ।

Post Col —

सख्या ११९७ एव स्वस्ति सवत् १८०८ वर्षे आषाढमासे सुदि ४ चतुर्थी गुरुवासरे पूर्व्वाह्णे सरखेजग्रामे मोढज्ञाति त्र्यवाडी ७० पुरुषोत्तमसुत धनेश्वर अद्येह श्रीवाराणसीस्थाने विश्वेश्वरसन्निधौ लिखापित स्वपठनार्थं वा परोपकारार्थम् ।

1244.

3303 उह्यगानम् । *Uhyagāna*

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folia (by counting) 89 Lines, 6 on a page Character Nagari Date Samvat 1681 Appearance discoloured and worn-out Complete

Colophon -

इत्युह्यगाने षष्टम [षष्ठ] प्रपाठक + + + + तु । कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ श्री ॥

Post Colophon

सवत् १६८१ वर्षे फाल्गुन वदि १३ + + + + स्तक आश्रम क्र० मोढज्ञातीय-चातुर्वेदित्रिपाठिदामोदरसुतगङ्गाधरेण + + + + रोपकारार्थं वा ॥ शुभ भवतु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री छ ॥ छ ॥

It begins thus

२ २ २ २ १ २२ २ २ २
आभित्वाशूर नो नुम + । ॥ आदुग्धा इव धेनव ईशान

१ २
मस्य जगत ॥ सुवाच ३ ईशाम् । आइ + + + + मो २३

४ १ २
इन्द्रा ३ । ख स्थू २३४ षा ॥ इत्यादि ।

1245

7829 **सामवेदारण्यविवरणं ।** *Sama vedaranya-vivaranam*

By Śobhākara Bhatta

Substance country made paper 11 × 5 inches Folia, 8 Lines 15 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Incomplete at the end

Beginning —

ॐ नम सामवेदाय ॥

वेदाख्यगानव्याख्यान सम्यगेतत् कृत मया ।

आरण्यगानव्याख्यान तथैवाथ विभाव्यते ॥

यद्या ॥ वैरूप प्रजापतिरष्टस्तु ॥ अज प्रथम । कृत्वा वृहदोपग्गा द्वितीय ।, etc , etc

3A, इति भट्टशोभाकरकृतारण्यविवरणे प्रथम प्रपाठक , 6A, ०द्वितीय प्रपाठक , 8A, ०तृतीय प्रपाठक० ।

1246

8906 **आरण्यकविवरणं ।** *Aranyaka-vivarana*

By Bhatta Śobhākara

Substance, country made paper 10½ × 4½ inches Folia 22 Lines 11 12 on a page Extent in Ślokas, 880 Character Nagara Date Samvat 1825 Appearance, fresh Complete

It begins thus —

वेदाख्यगानव्याख्यान सम्यगेतत् कृत मया

आरण्यगानव्याख्यान तथैवाथ विभाव्यते ॥

3A इति भट्टशोभाकरात्मज[कृते] आरण्यकविवरणे प्रथम प्रपाठक ।

6A ०द्वितीय प्रपाठक० ।

8B ०तृतीय प्रपाठक ।

12A ०चतुर्थ प्रपाठक ।

17A ०पञ्चम प्रपाठक ।

The last Col

आरण्यकविवरणे षष्ठ प्रपाठक । समाप्त ॥ संवत् १८२५ मार्गशीर्षे शुक्ले नवम्या लिखितमिदं पुस्तक लेखकपाठकयो शुभ भूयात् ॥

1247.

5597 **सामवेदमन्त्राः ।** *Sāma-veda mantrah*

Substance, palm leaf 17×1¼ inches Folia 130 Lines 4 on a page Character Udiya about 300 years old Appearance old and soiled

Beginning —

नम सामवेदाय ।

आमश्रीयव उवा २ अइश्रा २ तमन्धसा प सु दिवाईसाङ्क ८ कुमियादद्दाइक० उग्र ग्रम्मांरो मश्वाईश्रवाऊकः । वाग । सन-आइन्द्रा २ य ययवाइयमु । वश्वगाया ८ कु मश्वङ्गिया क । + + + + वाईत्क्वै खराइसवाउक । वाग । ए २ ना २ वाईश्वा २ निसर्थ्यं आपमु प्रमानाइमा ८ कु । नुषागाक । सिषा २ सन्ता'रो । वनामश्वाउक । वाग । स्तौ ४ से ५ नी । न १ । पुनागैरव पुना २ नसो २ माधा + + + + आपी २ वसा नो ४ अर्षस्या ४ गन्नधा २ यो २ निनिम्नतस्य साईदसाईक ओश्वाउवाक ।

6A अर्द्धप्रपाठक , 11A, प्रथमप्रपाठक , 15B, अर्द्धप्रपाठक , 22B, द्वितीयप्रपाठक०, 34B, तृतीयप्रपाठक , 45B, चतुर्थप्रपाठक , 56A, पञ्चम प्रपाठक , 67B षष्ठ प्रपाठक , 78A, सप्तमप्रपाठक , 87B, अष्टम-प्रपाठक , 99A, नवमप्रपाठक० । द्वितीयपर्व्वम् ।(?) 108A, दशमप्रपाठक , 117B, एकादशप्रपाठक , 129B, द्वादशप्रपाठक ।

End — गश्वसे २ दाइ क । वमा २ दाश २ ङे । श्वा क्षौ । उ । ऋतुरिन्द्र ४ टु औ २ पेई । त्रिषाच्वागा' प्रोभि ५ टु । ठाश्चो १ ।

The date of the copying of the manuscript

धीरश्रीमुकुन्ददेवमहाराजाङ्कर विजयशुभराज्य समस्त ५ अङ्क माघ कृष्ण-प्रतिपद्रविवारे दामोदरपुरग्रामसनमहाजनगोविन्दनन्देन लिखितमिदं पुस्तकं समाप्तम् आत्मपठनार्थं ।

भग्नपृष्ठेत्यादि ।

This seems to be the gāna of another Sākha

1248

7870 भारुण्डसाम । *Bharandu Sāma*

Substance, country made paper 7¼ × 3½ inches Folia 2 Lines, 6 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

Beginning —

ॐ हरिः ॥

१ २ २ १८ १
उदयाम् । तमसस्परी २ । ज्योति पश्यन्त उत्तगारम् । स्व

३ १ २
पश्यन्त उत्तरा रम् । देव न्दे वृत्रा मृ २३४ गैम् । अ गन्म

१८ २ ३ ११११
ज्योतिरुत्तमा २३४५ म् ।, etc , etc

२२ १ २ २२ १२ २ १ २ १ १ १२१२ २७८३ ११११

End — ए । वातो न्द्रग्नागनिपुर यद्यम पितरोभारगड़ार । ३ २३४५ ॥

Col — इति भारड साम ॥

Post Col —

यथा प्रतिलिखितम् ॥ सागरग्रामे ।

Printed in Ūsa among the Saptadasa mahā sāmāni its number being 16th Also printed as the 2nd appendix to Sāma veda samhitā, Bibl Ind

1249

3499

Substance, country made paper 7¼ × 3½ inches Folia 1 Lines 6 on a page Extent in slokās 32 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance worn off

It contains (1) the Bhāranda sāman, (2) Jyestha sāman, (3) and the Mahāvaiśvānara-sāman

1250

2125 **वैश्वानरसाम ।** *Vaiśvānara sāman*

Substance foolscap paper 7¼×3 inches Folia, 2 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 18 Character Nagari of the nineteenth century Appearance fresh Complete

It begins —

कायमान इति वैश्वानरव्रत । ऋषि वैश्वानर । वृहतीछन्द धर्म्मो देवता ॐ ३१ म् ॐ ३१ म् ॐ ३१ म् । आयू । आयू आयू । ज्योती । ज्योती । ज्योती । ज्योतो वा । ज्योतो वा । ज्योतो वा । ज्योतो वाहायि । ज्योतो वाहायि । ज्योतो वा ३ हाउ वा ।

It ends —

वैश्वानरसाम समाप्त ।

1251

2086 **महावैश्वानर साम ।** *Mahāvaiśvānara-sāman*

Substance foolscap paper 8×3½ inches Folia, 2 Character, Nagri

It begins —

प्रस्तोता यज्ञगानान्तर अन्यान्यपि धर्म्मलिङ्गानि सामानि सकृत् गायेत् । कायमान इति वैश्वानर । वैश्वानर ऋषि वृहती-छन्द धर्म्मो देवता । उ ३१ म् २ । उ यू ३ । ज्योति ३ । ज्योती वा ३ । ज्योतो वाहा यि २ ।

Colophon —

इति महावैश्वानरं साम ।

Col — इति प्रस्तोतु परिणामानि(स) समाप्तानि ।

Post Col -

शुभ भवतु श्रीराम । सवत् १७७५ आषाढशुद्ध १० रविवासरे मच्छोपनामक-दिवाकरेण लिखित ।

For the work see I O Catal 423 Part I In this work there are no directions only a number of Sāma chants are given

It begins त्यमूषू 2*b* after 4 Samans प्रवर्ग्य सामानि There are altogether 34 Samans given in this manuscript with accents and figures

1254

2115 अग्निष्टोमसाम । *Agnistoma-sāma*

Substance country made paper 5×3 inches Folia, 15 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 98 Character, Nagari Date, Samvat 1775 Appearance discoloured Prose Complete

Col — अग्निष्टोम-साम समाप्तम ।

Post Col -

सवत् १७७५ मार्गशीर्ष शुद्ध ८ सोमवासरे लिखित मच्छोपनामक-दिवाकरभट्टस्य पुस्तक ।

Printed in the Usā Vol II Sama-sramī collects only those Sāmans used in Agnistoma which are not to be found in the regular works on gānas But the present MS is complete It contains Samans inside and outside the gānas

For the work see I O Catal 419

Though that work begins —

ज्योतिष्टोमे स्वतन्त्रे त्रिसस्थे विश्वरूपागानमुच्यते

The first गान of that work युंक्ष्वे वा० agrees with the present manuscript This manuscript is accented and figured throughout

It begins —

युञ्जे वाच प्रत पदोम् । गायें सहस्रवर्त्तनि गायत्रं त्रै ष्टुभ
जगद्विश्वरूपां निसभर्त्ता २ देवा-

२
नुका सिचा १२ १२ इम् आकृा २

२
क्राई रो । आ ३ ४ ५ ॥ १ ॥
अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्नोम्

I O Catal 420 seems to give some of the Sāmans used in Agnistoma

1255.

2312. *The Same*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 13 Lines, 7, 8 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nāgara of the 17th century Appearance, discoloured Incomplete

It contains the Sāmans of the Jyotistoma

Beginning —

प्रथम ज्योतिष्टोमे विश्वरूपा गानम् ।

१ २ १ ८ ८ ८
ॐ युञ्जे वाच प्रतपदोम् ॐ गाये सहस्रवर्त्तनि गायत्र त्रैष्टुभ
८ ८ ८ ८१८ ८ २
जगद्विश्वारूपाणि सभार्त्तारदेवा ॐ कॉसिचा १२१२ ।

(1A) इति त्रिर्विश्वरूपागानम्, (2A) इति ज्योतिर्गानम्, अथ धुरा-गानम्, (3A) अथ धरागानम्, (4A) इति बहिष्य त्रिवृत्स्तोम , (5A) अथ ब्राह्मणाच्छंसिन तृतीयमाज्यम्, (6B) इत्याज्यानि पञ्चदशस्तोमानि, अथ माध्यंदिन पवमान , (9A) इति माध्य दिन' पवमान, अथ पृष्ठानि, (10A) महावामदेव्यम्, (11B) इति पृष्ठानि, अथार्भव' पवमान (12B) सहितम्, (13A) सत्रं पौष्कल, श्यावाश्व, (13B) आन्धीगवम् ।

The MS breaks off abruptly in 13B Jyotistoma is another name of Agnistoma

1256

2119 *The Same here called* ० ऊह्राचः ।

Substance country made paper 8½×3½ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in slokas 150 Character, Nāgara of sixteenth century Appearance, discoloured fragile very old Prose Complete

Col -- इति अग्निष्टोम ऊह्राच समाप्त ।

It begins —

युञ्जे वाच, etc , and it contains as the other work, वहिष्पवमान Samans, आमहीयवं रौरव बौधायय माध्यन्दिन-पवमान वामदेव्य नौधस कालेय इति पृष्ठानि । सहित साम सप्त पौष्कल श्यैवाश्व आधीगव ।

1257.

2083 **धुरासाम** *and* **पृष्ठसाम** । *Dhurā sāma and Pṛṣṭha-sāma*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 2 Character, Nagari of the eighteenth century

The above named Sāmans are written with accents and other diacritical marks

1258

1921 **आधानसामानि** । *Adhāna-Sāmāni*

Substance country made paper 8½×4 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in Slokas 40 Character Nāgara of the seventeenth century Complete

The Sāmans are to be chanted at the kindling of the sacrificial fire

It begins —

आधानसामानि ।

५ २ २ ३ ५ ३ ४ ३ ४ ५
अरण्यो निहितो जा ३४३ त वेदा गर्भे इवेत्सुभृतो गर्भिणा

५ २ १ ३ २ ३
२३४ यिभी । िि वे दिव इभ्यो गाग्टवा २३ भ्भो ह्वा २३४
५ ३ ५ ५ ४ ४
वीश्वा २३४ भ्भो मनुष्ये ५ भिरम्नि ।

Col — आधान-सामा[नि] समाप्तानि ।

Post Col —

उद्गाता मन्थनारम्भकाले अरणि स्पृष्ट्वा अरण्योरिति साम गायेत् । मथ्यमाने० ह्वा उ अग्नि नर इति साम गायेत् । उदिते-धूमे० लेवस्ते धूम इति साम गायेत् । प्रज्वलिते अदर्शि गातुवित्तम इति साम गायेत् । रथतरं भृष्टीत्युक्तो हाउवा अग्निमीडे ३ अभित्वा शूर गो नुम इति गायेत् ॥

1259.

2124 **कुण्डमण्डपे पश्चिमद्वारसामानि ।** *Kunda-mandape Paścima-dvāra-sāmāni*

For another manuscript of the work see L 4111 The work is accented in figures throughout

1260.

1036 **अग्निष्टोमीय स्तोमयोगः ।** *Agniṣṭomīya-stoma-yoga*

Substance, country made paper 9×3¼ inches Folia, 4 Lines 10 on a page Extent in ślokas, 90 Character, Nāgara Date, Samvat 1801 Appearance old Prose Generally correct Complete

A distribution of Stomas in the Angistoma sacrifice

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥

ज्योतिष्टोमाग्निष्टोमस्य स्तोमयोगो लिख्यते । अग्नेस्तेजसेन्द्रस्ये-न्द्रियेण सूर्य्यस्य वर्चसा बृहस्पतिस्त्वा युनक्तु देवेभ्य प्राणायाग्निर्युनक्तु । तपसा स्तोम । इत्यादि ।

It ends thus —

अग्निर्देवता। देवा वै ब्रह्म व्यभजन्ते विधायकब्राह्मणम्।
लोमछिकार इति रहस्यब्राह्मण। प्राण प्रस्तावस्य देवतेत्यादि
पूर्व्ववत्। स्तुतस्येति यजमानवचनम्।

Col इत्यग्निष्टोमीयस्तोमयोग समाप्त।

Post Col

सवत् १८०१ समये फाल्गुन सुदि तृतीयदिन समाप्तम्।
यादृश पुस्तक etc

1261

1013 **अतिरात्रस्तोमयोगः।** *Atirātra-stoma-yoga*

Substance, country made paper 8×2¾ inches Folia 4 Lines, 9 on a page Extent in slokas 100 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

Beginning

अतिरात्रस्तोमयोग।
अग्नेस्तेजसेति अग्निर्मूर्द्धनक्त तपसा स्तोम मन्त्र॥ इत्यादि॥

End - सन्धिस्तोत्र। दीर्घायै। एना वो प्रक्त अदर्शा इमा उवा
दिविष्टय॥

इति सन्धिस्तोत्रम्। वशिष्ठ ऋषि ककुवत्तरा बृहतीच्छन्द-
अग्निरश्विसाश्विनौ देवता सन्धिनाभिपलायन्त इति विधायकमभि-
मन्त्र इति रहस्यब्राह्मणम् प्राण प्रस्तावस्येति पर्य्यायादिषु
हिंकारेण स्तुवीरन्॥

Col — समाप्तो ऽतिरात्रस्तोमयोग।

A distribution of Stomas in the Atirāttra Soma sacrifice

1262

1020 **व्यूढपौण्डरीकस्तोमयोगः।** *Vyūdha-Paṇḍarīka stomā yoga*

Substance, country made paper 9¹×4¹ inches Folia, 10 Lines 14 15 on a page Extent in slokas, 360 Character, Nāgara Appearance tolerable Prose Date, Saka 1810 Generally correct Complete

Distribution of Stomas or Mantras and Stotras in Paundarīka rite at the eleven days' Soma sacrifice of the Baudhayana School

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अथ स्तोमयोग । अग्नेस्तेजसेन्द्रियेणेन्द्रियेण सूर्य्यस्य वर्चसा बृहस्पतिस्त्वायुनक्तु देवेभ्य प्राणायाभिर्युनक्तु ।

It ends —

अभिमृश्यति सहिंकारस्य प्राणा प्रस्तावस्येति त्रिवृत्स्तोम । सतिष्ठते वैश्वानरो रात्रिः ॥

Col — इति पौण्डरीकस्य स्तोमस्य योग समाप्त ।

Post Col —

दिक्दिक्प्राणाब्जेयुके विक्रमाख्ये, चैत्रे शुक्ले चन्द्रजे वह्नितिथ्या । छन्दोगीयां पुस्तकं वै परार्थं, काश्या सीतारामभट्टो लिलेख ॥ स १८१० चैत्र शुक्ल प्रतिपदा बुधवारे ।

1263.

50 ज्योतिरतिरात्रम् । *Jyotiratirātram*

The MS is noticed in L 793

For Atirātra sacrifice See Shām Shāstri's Govāmayanam

1264.

7886 रुद्रजप । *Rudrajapa*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 3 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

A collection of mantras for Rudrajapa, accented

Colophon —

इति रुद्रजप ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

२ र १   २ र   १ २ १ र र २ २ र
भाजा ॥ २ ॥ भाजा ३१ ड ॥ चा २ ॥ अ म आपुषि पिवसे०

१ र र २ र २ १ १ १ १
सतू स्तीत्वा चतुरा २३४५ ।

1265.

63 *The Same*

For a description of the MS see L. 843

There is no statement in the present MS as to what Sākhā it belongs to But we have it on the authority of Aufrecht that it belongs to the Sāma Veda

Post Col Statement —

सवत् १८६७ भाद्रशुक्ल १ भृगुवासरे समाप्तम् ।

1266

801 **छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् ।** *Chāndogya mantra bhāsyam*

By Guna Visnu

Substance country made paper 13 × 4' inches Folia, 46 Lines, 10 on a page Extent in Slokas, 1840 Character Bengali Date, Sk 1697 Appearance old Complete

See I O Catal, No 280 and L 491, 1024 and 1049

Post Colophon Statement —

सारक्ते चरणाम्बुजे हरिहरब्रह्मादि(रा)भिर्वन्दिते
ग्रैवोरस्थलपूजिते परतरे बन्धूकपुष्पोज्वले ।
धर्म्मादिप्रतिपादके भगवता योगीन्द्रचित्तास्पदे
दत्तोऽय गुणविष्णुपाठकुसुमाऽसङ्कीर्णपुष्पाञ्जलि ।
शाके सिन्धुनवर्त्तभूमिगणिते वारे गुरोर्माधवे
मासि श्रीहरसुन्दरीपदयुग धर्म्मार्थकामप्रद ।

नत्वा मोक्षफलप्रद मुकुन्दो योगिकागम्य मुदाऽ-
लेखि श्रीगुणविष्णुपुस्तकमहो वेदार्थसम्पादकम् ॥

This does not appear to be a commentary on the Chandoga Brāhmana, as stated by Rājendralāla in p 282, Vol I and p 26, Vol III

It explains the mantras used in the gṛhya-rites of the Sāma-vedī Brāhmanas in Bengal

1267

3786 *The Same*

Substance, country-made paper 11×2 inches Folia, — the first 67 leaves seem to be a restoration of the first 49 leaves of an old MS, of which leaves 50 to 97 still remain Lines, 5, 6 on a page Character Bengali The restoration is dated in B S 1267 and Śaka 1782, while the old MS is at least three hundred years old

The colophon at the end of the old MS —

इति श्रीगुणविष्णुभट्टविरचिते छन्दोगमन्त्रभाष्ये द्वितीयकाण्ड समाप्तम् ।

The post colophon statement in the restored portion runs thus —

सन १२६७ साल तारिख २२रा आश्विन । श्रीकाशीपति देवशर्मणा साक्षर लिखितम् । शकाब्दा १७ शौ ८२ शके । श्रीसरस्वती ।

Colophons —

19B, इति श्रीगुणविष्णुभट्टकृता श्राद्धमन्त्रव्याख्या समाप्ता,

28B, इति कुशण्डिका मन्त्रव्याख्या समाप्ता,

Then come the mantras for different sacraments

1268

3525 *The Same*

Substance country made paper 15×5 inches Folia 67 Lines, 7 on a page Character, Bengali of the eighteenth century Appearance, discoloured and worn-out Complete

1269

10799G **(सामवेदीय) सन्ध्याटीका ।** *Sandhyā ṭīkā of the Sāma-Veda (With the Text)*

Substance, foolscap paper 11×1½ inches Folia, 5 Lines, 8 to 11 on a page Extent in ślokas, 150 Character modern Bengali Appearance fresh Complete

Col इति सन्ध्याटीका समाप्ता ।

Beg – श्रीहरि शरण ॥

(?) ॐ शन्न आपो धन्वन्या, etc , etc

(*Comm*) धन्वन्या आप मरुदेशभवानि जलानि शं कल्याणं नो अस्माकं कुर्व्वन्त्विति शेष', etc , etc

1270

10799H *The Same*

Substance country made paper 12×4 inches Folia, 9 Lines, 7, 8 on a page Character modern Bengali Appearance fresh The first leaf is missing

Col —इति सन्ध्याटीका समाप्ता ।

There are four lines and a half after the col containing the explanations of Sahasra śīrṣā, etc

1271

709 **ताण्ड्यमहाब्राह्मण** or **पञ्चविंशब्राह्मण ।**

Tānda or Panca vimśa brāhamana.

Substance, country made paper 9¼ × 4¼ inches Folia, 180, with leaf 179 missing Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 2720 Character, Nāgarī Date, Sam 1851 Appearance, old Prose Generally correct Complete

Repaired with transparent paper

Post Colophon Statement —

संवत् १८५१ चैत्र वदि भेम वार ७ ।

Printed in the Bibl Ind series

1272

8123 *The Same*

Substance, foolscap paper 8 × 5 inches Folia 185 Lines, 20 to 2[illegible] on a page Character, modern Nāgarī Appearance, fresh

The MS ends abruptly in the 11th khanda of the 25th adhyāya or prapathaka (into which the work is divided)

1273

7908 *The Same*

Substance country made paper 11 × 4 inches Folia, 52+41 Lines, 6 on a page Character Nāgarī Date, Samvat 1614 Appearance old and discoloured

Foll. 1—52 contains Prs I—XV and Foll 1—41 Prs XXI—XXV

Last Colophon —

इति ताण्ड्यब्राह्मणपचविंशप्रपाठक ।

Post Colophon —

संवत् १६१४ वर्षे माघ सुदी ११ सोमे आभ्यन्तरनागरीज्ञातीय त्रवाडीगङ्गाधरसूनु त्रिवाडीगोपीनाथ नी पोथी सही ॥

The following is added in a later hand —

त्रवाडि श्रीजी उदयरामजीनी पोथि ।

श्रीनारायण छे श्रीगणेशाय नम ॥ त्रविडा त्रैयरवेद ॥

1274

708 **षड्विंशब्राह्मणम् ।** *Sadvimsa-brāhmana*

Substance country made paper 9½ × 4½ inches Folia 41 Lines, 10 on a page Extent in slokas 677 Character Nāgarī Appearance, old Complete

It is a supplement to the Pañcavimsa Brāhmana The MS breaks at the end of the 4th prapāthaka

See Weber's "History of Indian Literature," p 69

Printed

1275.

3121 *The Same*

Substance, country made paper 9½ × 3¾ inches Folia 45 Lines 7 on a page Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete The Colophon of the 4th prapāthaka is not found

On the reverse of the first leaf it is called in Devanāgara पञ्चवीश ब्राह्मण But it is the Sad vimsa Brāhmana See Web Hist Sans Literature N p 69, N 287 On the obverse of the last leaf it is named, in Bengali, अद्भुत ब्राह्मण which is the name of the concluding portion of Sadvimsa Brāhmanam

1276

7895 **षड्विंशब्राह्मणभाष्य ।** *The Same with bhāsya*

By Sāyana

Substance country made paper 8¾ × 4 inches Folia 18 Lines, 14 on a page Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance old and discoloured

Beginning —

वागीशाद्या, etc, etc यस्य नि श्वसित, etc, etc
तत्कटाक्षेण तद्रूप दधद्बुक्कमहीपति ।
आदिशत् सायनाचार्य्य वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमासे ते व्याख्यायातिसग्रहात् ।
कृपालु सायणाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यत ॥
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेपि सहिता ।
व्याख्यात ब्राह्मण चाद्य प्रौढ व्याख्यातमादरात् ॥
अथ द्वितीय षड्विशब्राह्मण व्याचिकीर्षति, etc, etc

Col — इति षड्विशब्राह्मणे प्रथमाध्यायस्य पंचम खण्ड ।

The MS ends abruptly in the 3rd line after the colophon

1277

437 छान्दोग्य-ब्राह्मणं वा उपनिषद्-ब्राह्मणम् ।

Chāndogya or Upanisad brahmana

For the manuscript see L 1379

It contains two chapters preceding the Chāndogyopanisad in the Chāndogya Brāhmana.

1278.

717 *The Same*

Substance country made paper 10×3 inches Folia 25 Lines, 6 on a page Extent in slokas 225 Character Nagari Appearance, old Generally correct

Entered in Rājendralāla's list as Vaidika Mantra Samgraha

It contained the first two prapāthakas, the first complete and the second nearly complete

1279.

7881 वंशब्राह्मण । *Vamśa brāhmana*

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia, 5 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Date Samvat, 1571 Appearance, discoloured Complete

Colophon

इति वंशब्राह्मण समाप्त ।

Post Col. —

सवत् १५७४ वर्षे माघ सुदि १२ शनौ यादृश पुस्तक

श्रीरस्तु ॥ त्रि विश्वनाथ त्रि गोविन्दपाठनार्थे गोपीनाथनी पोथी

तैलाद्रक्षेत्, etc , etc

Printed in the Ūsa

1280

716 आर्षेय ब्राह्मणम् । *Arseya-brāhmana*

Substance, country made paper 10×3¼ inches Folia, 25 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 500 Character, Nagara Date Sam, 1563 Appearance, old Complete in three prapathakas

Post Colophon Statement in a different hand —

सवत् १५६३ वर्षे फाल्गुन वदि ।

See Weber's Ind Lit p 74 Printed in Ūsā.

Published in the Pratna-kamra-nandini

Dr Burnell has also an edition of it

For a description of the work see L. 1272

1281.

1750 *The Same*

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia, 17 Lines, 10 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1805 Appearance, tolerable Generally correct Complete

Post Colophon Statement —

स १८०५ वर्षे फाल्गुन वद ६ दीने ल + + आग्नागमेगा
स्वय परार्थे पठनार्थे वा + + + ।

One of the Brāhmaṇas of the Sāma Veda

See I O. Catal No 141 and W p 71

1282

710 **सामविधानब्राह्मणम्** । *Sāma vidhāna brāhmana*

Substance country made paper 8 × 4 inches Folia 27 Lines 8 on a page Extent in sloka 462 Character Nagara Date Sam 1865 Appearance, fresh Complete in three prapathakas

The text with Sāyana's commentary has been published by Burnell, and the text with a Bengali translation has been published in the Ūsā

See I O Catal No 143 and 144, and Weber Ind Lit p 74 and notes

Post Colophon Statement –

शुभ भवतु सवत् १८६३ मिती द्वितीय श्रावण कृष्ण ५ भौमवासरे लिखितमिद पुस्तक श्रीलक्ष्मीनाथेन । श्रीरस्तु । श्रीकृष्ण ॥

1283.

1698 *The Same*

Substance, country-made paper 7¾ × 3½ inches Folia 31 of which 14 21 leaves are missing Lines, 8 on a page Extent in slokas, 300 Character Nāgara Date, Samvat 1798 Appearance old Complete Prose

The last Colophon -

इति सामविधाने तृतीय प्रपाठक समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १७९८ वर्षे आषाढ वद ६ दीने श्रीत्वेचवास्तव्यमोठज्ञातीय श्रीआग्नागमगङ्गारामेगा । याद्रृष्टमिति ।

For reference see I O Catal No 143 Bik No 140 (p 58)

Printed and edited by Dr A C Burnell in 1873 A D and by Satyavrata Sāmaśramī

1284

3200 *The Same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 23 Lines 10 to 12 on a page Character Nagari Date Samvat 1828 Appearance discoloured Complete

A Brāhmana of the Sāmaveda complete in three prapāthakas Edited, with Sāyana's commentary, by Dr A C Burnell, 1873

The Post Colophon Statement —

सवत् १८२८ वर्षे वैशाख वदि ३ चन्द्रदिने अद्येह श्रीउदयपुरग्रामे नागर विसलनगरज्ञातीयमह त्रिपाठीदेवशङ्करसुतरमेश्वरस्य इद पुस्तक लिखितवान् हरि ॥ शुभ भवतु ॥ सर्व्वेषा देवब्रह्मणोणा शरीराणि पार्थिवशरीरत्वादस्मच्छरीरवत् ॥ शुभ भवतु ॥ लिखितमिदय ब्राह्मणम् ॥ श्रीसाबशिवो जयति ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

1285

2285 **छान्दोग्योपनिषत् ।** *Chandogyopanisad*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 98 Lines 7, 8 on a page Character, Nāgara Appearance old and worm eaten Complete

The last Colophon —

इति छान्दोग्येय उपनिषदि दशम प्रपाठक । अष्टम प्रपाठक• समाप्त ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥

Often noticed and often printed

1286.

2380 *The Same*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 71 Lines, 8 on a page Character Nagara of the early eighteenth century Appearance, discoloured Complete

1287

2622 *The Same*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, ६ Lines 13 on a page Character, Nagara Date, Samvat 171६ Appearance discoloured Complete

Colophon -

इति कौथुमशाखाया छान्दोग्योपनिषत् समाप्ता अष्टम· प्रपाठक ।

Post Col —

कर्णेसकर गोपालेन कात्मना लिखित । सवत् १७४३ ।
आप्यायन्तु ममाङ्गानि, etc , etc

1288.

3929 *The Same*

Substance, country-made paper 16×4 inches Folia ५ Lines 8 on a page Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh

The MS contains the 6th prapāthaka only, printed in pp 382 to 468 of the Bibl Ind Edition of the work

1289

9028 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4¼ inches Folia, 56 Lines 10 on a page Extent in Slokas 1100 Character, Nagara Old Complete

Complete in 56 leaves

1290

9202 *The Same*

Substance, country made paper 11×7 inches Folia, 5› Lines, 13 on a page Extent in slokas 910 Character Nagara Appearance, fresh Complete

1291.

9855 *The Same*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 60 Lines, 8 on a page Extent in Ślokas, 952 Character, Nāgarī Appearance, tolerable Complete

1292.

10942 *The Same*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 32 Lines 13 on a page Character modern Nāgarī Appearance, fresh Complete

Last Col —इति अष्टम' प्रपाठक सपूर्ण प्रागापर्व्व चतुर्थम् ।
इति छान्दोग्योपनिषत् समाप्तम् ।

1293

9421 *The Same*

Substance country-made paper 7½×5 inches Folia, 9 Lines, 11 on a page Extent in slokas 126 Character Nāgarī Appearance, tolerable Generally correct

The last chapter only of the Chāndogyopanisad

1294

605 *The Same*

With its comm. by Śankarācārya

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 154 Lines, 15 on a page Extent in Ślokas 6776 Character, Nāgarī Appearance, tolerable Complete

1295

4096 *The Same*

Substance, palm leaf 16½×1½ inches Folia, 116 Lines, 4, 5 on a page Character, Udiya Appearance fresh Written about a hundred years ago Complete

Post Colophon Statement —

श्रीमहादेवमिश्रेण लिखितमिद पुस्तकम् ॥

1296.

2624 *The Same with Sub com Vivaranam*

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia 115 Lines 12 on a page Character, Nagari of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Though, called a Vivarana, it is really the Bhāṣya of Śamkarācārya

1297

11016 *The Same*

Substance, country made paper 10½ × 4½ inches Folia 162 Lines, 9 on a page Character modern Nāgarī Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीगोविन्दभगवत्पूज्य-
पाद-शिष्य-श्रीशङ्करभगवत कृतौ छान्दोग्यविवरणमष्टमोध्याय ।

Post Col —समाप्ता चोपनिषत् ॥

संवत् १८४४ फाल्गुन शुक्ला ७ शुक्रवारे ।

1298

8612 *The Same*

With the भाष्य *by Śankarācārya and the comm by Anandajñāna*

Substance, country-made paper 14×7 inches Folia 309 Lines, 9 10 on a page Extent in ślokas, 12,000 Character, Nagara

Complete

The first prapathaka in 50 leaves
,, 2nd ,, ,, 29 ,,
,, 3rd ,, ,, 36 ,,
,, 4th ,, ,, 29 ,,
,, 5th ,, ,, 44 ,,
,, 6th ,, ,, 44 ,,
,, 7th ,, ,, 26 ,,
,, 8th ,, ,, 49 ,,

1299

2623 *The Same*

Substance, country made paper 10¼ × 5 inches Folia, 152 Lines 12 on a page Character Nāgara Appearance, discoloured Complete

The Post Col —

दामोदराश्रम आवयाशुक्लाचयोदशि समत ।

Printed in the Bibl Ind Series with the text and the Bhasya

1300

11018 *The Same*

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folia, 161 Lines 11 on a page Extent in slokas 5300 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

Last Col —

इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपाद-शिष्यभगवदानन्दज्ञानगिरिकृतायां छान्दोग्यभाष्यटीकायामष्टमो-ऽध्याय ।

Beg — ॐ नम श्री सदाशिवाय नम• ।

नमो जन्मादिसम्बन्धबन्धविध्वसहेतवे ।

हरये परमानन्दवपुषे परमात्मने ॥

नमस्त्रय्यन्तसन्दोहसरसीरुहभानवे ।

गुरवे परपक्षौघध्वान्तध्वसपटीयसे ॥

छन्दोगानामुपनिषद्भेद व्याचिख्यासुर्भगवान् भाष्यकार

. . . व्याख्येयस्वरूपं दर्शयति ॥ ओमित्येतदिति ।

1301

8615

A fragment of Chandogyabhāsyatīka Twenty-one leaves only marked chā, bhā, Tī

Substance country made paper 13½ × 7 inches Folia 21 Line 11 on a page Extent in slokas 900 Character, Nagara Complete

1302.

9512 *The Same*

With the comm मिताक्षरा *by Nityanandasrama*

Substance country made paper 1 × [illegible] inches Folia 17[illegible] Lines, 8 9 in a page Extent in slokas 137[illegible] Character Nagari Appearance, fresh Complete

The text is well known For the comm see Oxf 390*a*.

The Colophon of the comm

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपुरुषोत्तमाश्रमपूज्य पादशिष्यनित्यानन्दाश्रमविरचितायां छान्दोग्यव्याख्यायां मिता- क्षरायामष्टमोऽध्याय समाप्त ।

1303

8976 *The Same*

With the comm. निगूढार्थप्रकाशन *by Damodara Sastri*

Substance, country made paper 11×7 inches Folia, 67 Lines, 11, 12 on a page Extent in slokas, 3100 Character Nagari Worm-eaten Fresh Complete

Complete in 67 leaves

The tīkā not known to Aufrecht

It begins —

अस्य ग्रन्थस्य मोक्षहेत्वद्वैतविद्याप्रतिपादकत्वेनानुबन्धचतुष्क- सम्भवादारम्भोपपत्ति उपासनाना मोक्षान्यफलत्वेन कर्मसाम्यात् कर्मकाण्डे पाठसम्भवेऽपीह पाठ उपनिषत्पदवाच्यत्वेन मनोवृत्ति- रूपत्वेन चाद्वैतविद्यासाम्यात् ।

The Col —

इति श्रीदामोदरशास्त्रिकृतच्छान्दोग्योपनिषत्निगूढार्थप्रकाशन समाप्त ।

1304.

2254 केनोपनिषत् or तलवकारोपनिषत् ।

Kena or Talavakara Upanisad

Substance, country made paper 9¼ × 4¼ inches Fol 4 Lines, 7 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Printed in Bibl Ind

The name Talavakāra had, long, been a puzzle to scholars For, Weber, in his "History of Indian Literature," pp 73 74, says—"The Kenopanisad has come down to us as the remnant of a fourth Brāhmana of the Sāmaveda, supposed to be its ninth book In the colophons and in the quotations found in the commentaries, it also bears the otherwise unknown name of the Talavakāras" In a footnote of page 74, he says—"Might not this name be traceable to the same root tad, tand, from which Tāndya is derived"

But I find an exceedingly interesting piece of information on this subject in p 146 of the report dated 6th Sept 1918, of M R R Rao Saheb H Kisna Sāstri Avargal, Assistant Superintendent for Epigraphy, Southern Circle The conqueror Rajendra Cola, who belonged to the first half of the 11th century A D, established a college for Vedic studies with a hostel in the temple at Innānām, in which two professors were appointed, one for Chāndoga and the other for Talavakāra Sāma, and twenty students were assigned to each of the professors From this it is apparent that as the Yajurveda has two divisions—Taittirya and Vajasaneya, so Sāmaveda had two divisions—Chāndoga and Talavakāra This piece of information is much more definite than that given by Sankara, for he says only नवमस्य अध्यायस्य But we are left in the dark as to the nature of the text

1305

9522 *The Same*

Substance country made paper 13×[illegible] inches Folium one Lines 12 on a page Extent in slokas 38 Character Nagari Appearance fresh Complete

Colophon —

इति सामवेदतलवकारशाखीया केनोपनिषत् समाप्ता ।

1306

607 *The Same with Bhasya*

Substance country made paper 12×6 inches Folia 20 Lines [illegible] on a page Extent in slokas, 720 Character Nagari Appearance fresh Complete

There are also short, explanatory notes on difficult portions of the Bhāsya

1307.

11143 *The Same*

By Sañkara

Substance, country made paper 12¾×5 inches Folia 7 Lines, 16-18 on a page Character, modern Nagari Appearance fresh Complete

Col — इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकस्य श्रीशङ्करभगवतः कृतौ केनोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

1308.

606 *The same with tippana*

Substance, country made paper 1[illegible]×7 inches Folia 28 Lines 12 to 11 on a page Extent in slokas, 972 Character Nagari Date Sam 1911 Appearance, tolerable Complete

Kenopanisad along with the Sāñkara Bhāsya and its comm

Both the text and the Bhasya have often been printed

The comm on the Bhāṣya is anonymous, it begins thus —

प्रयत्नादऽन्तरेणैव मन आदिप्रवर्त्तकम् ।

विदिताविदितान्यत्व सिद्ध ब्रह्माहमद्वयम् ॥

केनेषितमित्यादिकाम् सामवेदशाखाभेदब्राह्मणोपनिषद पदशो व्याख्यायापि न तुतोष भगवान् भाष्यकार । शारीरकैर्न्यायैरनिर्णीतार्थत्वादिति न्यायप्रधान अत्यर्थशाङ्करैर्वाक्यैर्व्याचिख्यासु पूर्व्वकाण्डेन सम्बन्धमभिधित्सु पूर्व्वकाण्डाथ सक्षेपतो दर्शयति समाप्तमिति । इत्यादि ।

End — ब्रह्मेति वेदस्तन्मूलत्वात्तदाश्रयतया तपस आदीनि वदाङ्गानि अन्याङ्गानि यस्या ।

सत्यकाम स्वयसिद्ध सर्व्वेशो य स्वशक्तित ।

स एवान्त प्रविष्टोऽहमुपास्य· सर्व्वदेहिना ॥

Col — इति श्री केनेषितवाक्यभाष्यटिप्पन ।

Post Col —

सवत् १९११ लिखित चिन्तामणि ।

1309

4176

The Same bhāṣya with an anonymous commentary

Substance country made paper 13×6½ inches Folia, 22 Written in Tripathi form Character Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophons —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहसपरिव्राजकस्य श्रीशङ्करभगवत्कृतौ केनोपनिषत्पदभाष्यम् समाप्तम् ।

इति श्रीमच्छङ्करस्य तवलकारोपनिषद्भाष्यस्य टिप्पन सम्पूर्णम् ।

The tippana begins —

ॐ यच्छ्रोत्रादेरधिष्ठानं यच्चुर्वागाद्यगोचरम् ।
स्वतोऽध्यस्तं परं ब्रह्म नित्यमुक्तं भजामि तत् ।

केनेषितमित्यादिका तलवकारशाखोपनिषद् व्याचिख्यासुर्भग
वान् भाष्यकारो अहंप्रत्ययगोचरस्यात्मन ससारित्वादससारिब्रह्म-
भावस्य उपनिषत्प्रतिपाद्यस्य असम्भवात् निर्विषयत्वात् अव्याख्ये-
यत्वमित्याशङ्क्य अहङ्कारसाक्षिण संसारित्वग्राहकप्रमाणाविष
यत्वात् ब्रह्मत्वप्रतिपादने विरोधासम्भवात् सविषयत्वात् व्याख्येयत्व
प्रतिजानीते केनेषितमित्याद्येति ।

1310.

9523 *The Same text with a tika.*

Substance, country made paper 13 × ? inches Folia 2 Lines 12 in a page Extent in Slokas 70 Character, Nagara Appearance tolerable Incomplete

Anonymous

It begins thus —

ॐ गणेशाय नम । कर्म्माण्युपासनानि प्रागुक्तानि तैर्न मोक्ष
इति मोक्षहेतुब्रह्मविद्या वक्तव्या सा च कर्म्मानुष्ठानविशुद्धचित्त
स्यैव सम्भवति इति कर्म्मकाण्डोत्तरं उच्यते । सवादोक्ति सुख-
प्रतिपत्त्यर्था । इत्यादि ।

1311.

11191B *The Same with a comm*

Substance, country made paper 13½ × 5½ inches Folia 2 marked 1 and 3 In Tripātha form Character modern Nagara Appearance fresh

3B इति प्रथमं खण्ड ।

Beg (Comm) —

केनेषितोपनिषद व्याकरिष्ये यदाध्वना ।
रा + तलवकाराणा शाखायामात्मबोधिनी ।

1312

1682 संहितोपनिषद् । *Samhitopanisad*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia 1 Lines 8 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgarī Complete, old

Colophon —

इति संहितोपनिषद् समाप्त ।

This is the Samhitā-Upanisad of the Sāma Veda, text only The Catal of the Adyar Library says that there is a Samhitōpanisad for every Veda It deals with Samhitā (i e) Sandhi For a description of the present manuscript see Cal Sams Col Lib Catal Vol I, No 607 It is also called Samhitōpadesa Brāhmana

1313

751 नैगेयम् । *Naigeyam*

Substance, country made paper 8½ × 3½ inches Folia 2 Lines 9 on a page Extent in Ślokas, 350 Character Nāgarī Date Sam 1704 Appearance, old and repaired Generally correct

This is an index to the Sāma-veda according to the sākhā of the Naigeyas, a subdivision of the Kauthumas

It has two divisions in the main, the first giving the names of the different Ṛṣis of the Ārcikas of the Sāma-veda, and the second those of the deities for Ṛcas, Ṛcs and Ardharcas

The first ends in 14B

Col — नैगेयानाम्टच्यु आर्षं समाप्त ।

The second division begins thus —

वेदविद्भ्यो नमस्कृत्य नैगेयेभ्यस्तु विशेषत ।
ऋचर्चार्द्धर्चपादाना तेषा वक्ष्यामि दैवतम ।

The first division contains eight prapāṭhakas and the second two prapāṭhakas only.

The second prapāṭhaka of the second part ends in leaf 21A But it still continues to 23B, the last leaf, at the end of which occurs again "द्वितीय प्रपाठक "

The last Colophon —

इति नैगेय समाप्त । इति द्वितीय प्रपाठक· समाप्त ।

Post Colophon Statement —

सवत् १७०४ वर्षे श्रावण वद्य २ गिरपुरे कृष्णाजीविजयराज्ये ॥
जनी देव जी + + ।

1314.

1075 *The Same*

Substance, country made paper 8¹ × 3¾ inches Folia 19 Lines 10 on a page Character Nāgara Date Sam 1707 Appearance old Complete in two chapters

The same as the above

Post Col

संवत् १७०७ आषाढ वदि ११ शुक्रे ।

1315.

1033 वेयगान-ऋषिदैवता-निरूपणम् । *Beyagāna-rsi-devata nirupanam*

Substance, country made paper 9¹ × 4¹ inches Folia, 28 Lines, 9 on a page Extent in slokas 300 Character Nāgara Appearance, old Generally correct Complete in six prapathakas

Enumeration of Rsis, metres and deities of Sāma songs known as Veyagāna derived from the Chanda Ārcika of the Sāma-Veda as well as of the aranya-gānas

Beginning —

ॐ नम सामवेदाय ॥

अथ वेयगानस्य ऋषिच्छन्दो देवता लिख्यते ।

उत्तरादिपूर्व्वान्तर्मध्यानुवृत्तिश्छन्दसा देवताना च ऋषय पृथगुच्यन्ते ॥ अग्न आयाहि' वीतय इत्यादिआग्नेयपर्व्वणा । अग्निर्देवता । अग्न । आयाहि । वीतये साम । २ । गौतमस्य पर्क्कविभित । काश्यपस्य बर्हिष मध्यम । गायत्री ।

End — इन्द्र धनस्येति ह्च प्राक्कर । पुरीषपदानि गायत्रीपदपङ्क्तिर्वा-ऐन्द्रो महानाम्न प्रजापतेर्वा विष्णोर्वा विश्वामित्रस्य वा + + + + प्राक्कर्ष्यो वेति नाम-विकल्पा' ।

Col - इति आरण्यगाने षष्ठ प्रपाठक । इति ऋषीणा स्पष्टीकरणा यथामति कृत समाप्त ॥

Post Col — यादृश पुस्तके, etc

चौ ॥ चि । मधुसूदन सुत नाह्नाभाई अवलोकनाथ प्राप्त ।
विष्णुभक्तेन प्रदत्त । श्रीरस्तु ॥

1316

743 **छान्दस्यार्चिकच्छलाक्षरम् ।** *Chāndasyarcika-cchalākṣaram*

For the manuscript see L 1559, where it is wrongly called Pavamānacchalākṣaram It is a chalakṣara or an index to the entire Chanda-ārcika, complete in three kandas Agneya, Aindra and Pāvamāna It gives the first three letters of each of the Rks in the same order as to be found in the Kauthumi recension of the Sāma veda, together with syllables indicating the song or songs derived from each Rk

1317.

259 **ऊहच्छलाक्षरम् ।** *Ūhacchalakṣaram*

For the MS see L 1415

It is an index to the Ūha or the third song book of the *Sāma-veda* It is divided into the same seven *parvas*, as the Ūhagāna, namely, (1) Daśarātra-parva, (2) Samvatsara parva, (3) Ekāha-parva, (4) Ahina-parva, (5) Sattra-parva, (6) Prayaścitta-parva, (7) Ksudra parva. They have 11, 7, 7, 7, 5, 2, 3 sections

The editor of the Sāma veda does not seem to have consulted this book, though from Sāyana's preface to the Sama veda he (Sāyana) seems to have been familiar with it

It is called Chalākṣara But Burnell calls it *Calakṣara*, and his exposition of the term is quite wrong This is something like an anukramani of the Ūha songs.

1318

258

The present number contains no manuscript, but only the card board cover of one side.

The MS appears to have been noticed in L 1420 under the name of Rahasva cchalākṣara

1319

746A ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्टम् । *Rksamkhyāpariśiṣṭam*

For the manuscript see L 1588

Twelve verses only It is a pariśiṣṭa giving the number of Rks from which Sāmans have been derived in the Kauthumi Śākhā of the Sāma veda

शतद्वय तथैकोन गायत्र परिकीर्त्तित ।
अनुष्टुप्यच्च पञ्चाशत् पञ्चषष्टिस्तथोष्णिह १ ॥
द्वाविंशत्यधिक चैव वृहतीना शत तथा ।
चतुस्त्रिंशत्तथा पाङ्क्त त्रैष्टुभ सप्ततिस्त्वतु ॥ २ ॥
त्रयोविंशतिर्जागत चत्वार्य्यति च जागतम् ।
विराट्चत्वार्य्यतष्टयो ऽष्टयस्तिस्र एव च ॥ ३ ॥
अष्टादशद्विपदा स्युरेका एकपदा तथा ।
इत्येव तु षडशीत्यधिक शतपञ्चकम् ॥ ४ ॥

छन्दसी ॥

गायत्र त्रिंशदेकादशैवमानुष्टुभ भवेत् ।
चतुर्द्दश त्रैष्टुभ स्यात् वृहतीद्वयमेव च ॥ ५ ॥
जगती सप्तविंशञ्चास्त्रिस पङ्क्तिर्विधीयते ।
इत्येवमष्टषष्टि स्याच्छन्दस परिकीर्त्तितम् ॥ ६ ॥
गायत्र षट्शत प्रोक्त द्विषष्ट्यधिकमेव च ।
उष्णिह सप्तपञ्चाशत् ककुप्य च तथैव च ॥ ८ ॥

षट्सप्तत्यनुष्टुभ स्यात् बृहती सप्तदशैव तु ।
पाङ्क्त्यैकान्नपञ्चाशत् त्रैष्टुभ द्युत्तर शत ॥ ८ ॥
वैराज षोडश षष्टि द्यधिक जागत भवेत् ।
षडष्ट्यत्यष्टयश्चैव शाक्वर्य्यष्टिस्त्र एव च ॥ ९ ॥
चतुर्दश द्विपदा स्यात् एका एकपदा तथा ।
षट् पञ्चाशद्बार्हता प्रगाथा ककुभा दश ॥ १० ॥
प्रगाथैश्च विना चैव षडशीत्यधिक तथा
सहस्र चोत्तरे प्रोक्तो रहस्ये ऋग्गणो मया ॥ ११ ॥
नव शत सहस्रैक त्रिंशत्सप्ताधिक तथा ।
कौथुमाना ऋचा सम्यक् सङ्ख्यामाऽऽ मनीषिण ॥ १२ ॥
इति ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्ट समाप्त
लि० वेणीदाससुतगोवर्द्धनेन लिखितम ।

1320

7460 महानाम्न्य(ाः) परिशिष्टम् । *Mahanāmnyah pariśiṣṭam*

For the manuscript see L 1590

ॐ महानाम्न्यस्त्रयोदशपदाश्चतुर्दशोत्तमास्ता(ता)सा विवेक ॥ पूर्व्वे षट् द्विपदा गायत्री, प्रथमा विराट्पङ्क्ती परे गायत्रजागताभ्या पञ्चपदाषट्पदेति प्रति लोमार्थवादो न भ्यासेदद्योषशा मस्तुता भवतीत्युक्तमाथा द्यथ्यासत्वादाधिक्यमुक्त माया पूर्व्वाभ्या वदत्युपशयत्वादद्योषशा स्तुतत्वात् सस्तुता वदत्यधस्यो विकर्योर्के ताभ्या द्याहरगोष्टकृसस्तावकाम्ययोर्वचनयोरुधस्योर्विकार शब्दार्थवत्त्वा[illegible]पञ्चदा गायतीति छन्दैरेव व्यवार्यान्नानारूपा गायतीति छन्दशाक्वर वैरूप्यात् सप्तपदा शाक्वर्य्योऽष्टाक्षरै पादैर्द्विपदामुक्ता त्रीणि शाक्वराण्यस्युवान् सो पञ्चाक्षराष्टाक्षरै शाक्वरमूधस्त्रियक्त तस्य द्यक्षर पदादय प्रपञ्चयोनीतोदा शाक्वर पञ्चाक्षर शाक्वराण्येव त्रीणि पदानि पदान्यध्यासो शाक्वरो ऽष्टाक्षर ।

इति महानाम्न्य(म्न्या)परिशिष्टम् ।

सवत् १९९९ वर्षे श्रावण सुदि १५ शनौ लिखित । लि० वेणीदाससुत गोवर्द्धनेन ॥ शुभ भवतु ॥

1321

746

The MS contains —

a Rksamkhyā parisista coming to an end in 1B

b Somotpatti Coming to an end in 2B

c Mahānāmni parisista coming to an end in 3B

The above three parts of the same manuscript are noticed in R Mitra under three different Nos. 1588, 1589 and 1590 respectively.

1322

909 **तण्डालक्षणं सूत्रं ।** *Tandalaksanam Sutram*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 14 Lines 10 on a page Extent in slokas 280 Character Nagara Date, Samvat 1690 Appearance old Complete in three prapāthakas

For a description of the work see Cs Veda 496, 97

Post Colophon Statement —

सवत् १६९० वर्षे आश्विन सुदि १२ शुक्रे लिखितम् ।

अद्येह वाराणसीवास्तव्य() श्री विसलनागरज्ञातीयत्रवाडी-प्रवजीसुत कान्हजीभाटप्रकारपठनार्थं ॥

तैलाद्रक्षेज्जलाद्रक्षेदित्यादि ।

1323.

375 **पुष्पसूत्रम् ।** *Puspa Sutram*

Substance, country made paper 8¾ × 3¼ inches Folia, 58 Lines, 9 on a page Extent in slokas 928 Character, Nagari Date, Sam 1680 Appearance old and pasted Complete

Post Col Statement —

सवत् १६८० वर्षे कार्त्तिक शुदी ९ नवमी भौमे वालम्भवास्तव्य-आभ्यन्तरनागरज्ञातीयश्रीवाणीरामजीसूनु कान्हान्जिद्धरीश्वर-श्रमेश्वरपठनार्थं कान्हान्जीकेन लिखितमिद कल्याणमस्तु । यदक्षर परिभ्रष्ट इत्यादि ।

This work gives rules for the transformation of the *Ṛks* of the *Ārcikas* into *Gānas*

For the work see Bik No 324, Gs Veda, No 79

Burnell in 10*b* calls this work Fulla sūtra, and attributes it to Vararuci But the beginning of his MS agrees neither with that of ours nor with that of Bik or Gs

1324

1108 *The Same*

Attributed to Gobhila

Substance, country made paper 10[illegible] × 4[illegible] inches Folia, 38 Line 11 on a page Extent in slokas, 890 Character Nagara, Date Sam 1672 Appearance old Verse Generally correct Complete

For description see Weber's Catal Nos 303, 304, 305, and I O Cat No. 270

Post Col —

संवत् १६७२ वर्षे भाद्रपद शुदि १ भौमे। अवाडी केशवेन लिखितम्।

1325.

1180 *The Same*

Substance, country made paper 11[illegible] × 5 inches Folia, 64 Line 7 on a page Extent in slokas 1000 Character Nagara Date Sam 1713 Appearance, old Generally correct Complete

The present manuscript belonged to Vidyanidhi Ka[illegible]ndra on whom the Emperor Saha-Jahan conferred the title of Sarva vidyā-nidhana

Post Colophon —

पावकेन्दुमुनिभूमिसम्मिते
हायने सितदले शुचे स्थिते
अष्टमीदिनयुतेऽह्नि गौरवे
पुष्पसूत्रलिखन मया कृतम्॥

1326.

1205 **फुल्लसूत्रटीका ।** *Phulla sūtra tīkā*

By Ādityarāmakṛṣṇa Tripāthī alias Nāhnābhāī, son of Dāmodara Tripāthī

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia 10 Lines 11 12 on a page Extent in slokas 300 Character Nāgara Date, Sam 1781 Appearance tolerable Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥

अथोह्यगीतीना प्रस्तावोद्देश ॥ सू ।

अथ भावकथनानन्तरमूह्यगीतीना साम्ना प्रस्तावोद्देशो लक्षण-मुच्यते ॥ स्तोभ पुरस्तादन्तर्वा प्रस्तोतु ॥ सू ॥ तस्य प्रस्तावस्य पुरस्तात् पूर्व्वं स्तोभ ।

It ends —

एवमुत्तरयो प्रस्तावो भवति । अभ्यासो ग्रन्थसमाप्त्यर्थ ।

Colophon —

इति श्रीत्रिपाठिदामोदरसूनुनादित्य(त) रामकृष्णेन नाम्ना भाइद्वितीयनाम्ना कृते फुल्लदीपे दशमप्रपाठकस्यैकादश खण्ड ॥ दशम प्रपाठक समाप्त ॥

Post Col —

सवत् १७८१ वर्षे पौषसुदि ३ चन्द्रवासरे फुल्लदीप समाप्त ॥ राम ॥ श्रीरस्तु ॥

This codex contains the commentary only on the 10th and 11th sections of the 10th prapathaka, along with the text

1327.

6570 **पुष्पसूत्रभाष्यम् ।** *Puṣpasutrabhāṣyam*

By Ajāta-Śatru

Substance country made paper 10¼×5¼ inches Folia, 78 of which the first and the most part of the last are written by different hands There are lacunae in foll 50B 51B, 52B, 58B, 59B, 67B 72B Lines, 11 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Incomplete

In fol 68A, we have —

> इति चतुर्थस्य दशमी कण्डिका उपाध्यायाजातशत्रुपादै-
> र्विष्णुयश[ ]शिष्याय अनुवर्गार्थे भाष्य कृतमिति ॥ भाव (?)
> परिसमाप्ता । इदानीं विकल्पा उच्यन्ते भावशेषश्च ।

This statement differs slightly from that given in the Berlin MS (W p 76), where for भाव, Weber reads Bhasa and adds doubtingly परि before it, thus making it परिभाषा The word is not, however, परिभाषा, but भाव, as it appears from the end of the above quotation, namely, भावशेषश्च ।

Weber's Prapāthaka V of the text begins —

> गौभराभिवर्त्तजयाना छन्द तुरीयं

That is however the beginning of the first prapathaka in the present MS In fol 17B, we have —

अह शब्दो नीचै उच्चनीच समाप्त १२ (कण्डिका) इति पुष्पभाष्ये प्रथम प्रपाठक । मूलेषु पञ्चम प्रपाठक ।

Unable to reconcile this difference in the numbering of prapāthakas, some owner of the MS writes down on the title-page —

> सामकठिनस्थलपुष्पसूत्रभाष्य । अजातशत्रु । ७८ ।

Ajātaśattru seems to have commented upon the last six prapāthakas only

27B, इति पुष्पभाष्ये द्वितीय प्रपाठकः ।

That is the sixth of the text

45B, इति पुष्पभाष्ये तृतीय प्रपाठकः ।

That is the seventh of the text

68A, इति चतुर्थस्य दशमी कण्डिका ।

It is known from Weber, that the 8th of the text and the 4th of the comm consist of 10 kandikās. In the present manuscript, too, the colophons of the kandikās are

given, in some instances, as of the 4th, and in other, as of the 8th

78B, इति पुष्पसूत्रभाष्ये नवम प्रपाठक' समाप्त ।

But the colophons of kandikās are, in some instances, referred to the 5th and in others to the 9th prapāthaka

Burnell 10B, mentions a MS, of the commentary, which also begins with the 5th prapāthaka, but it has a mangalācarana, which is wanting in the present MS

1328

1457 **सामतन्त्रसूत्रभाष्यम् ।** *Sāma-tanta-sūtra bhāsyam*

Substance foolscap paper 6½×8 inches Pages, 98 Lines, 18 on a page Extent in slokas, 1100 Character, Nāgara Date Sam 1937 Appearance, fresh Complete Written in book form

The Post Colophon Statement —

समाप्तमिद छन्दोगसम्बन्धिक सामतन्त्राभिध व्याकरणम्

स्वरमात्राक्रमसल्लक्षणेन प्रसिद्धहेतो स्वररत्नकोष ।

विचार्य्य शास्त्रस्वररत्नभाष्ड श्रुताङ्कलच्य परिलक्षितव्यम् ॥

सवत् १९३५ वर्षे माघे मासे शुक्ले पक्षे तिथौ १५ मायाम् शुक्रवासरे ।

For the text with a commentary see W p 76, No 308, and Sesagiri Vol I, p 68, and for the text only see Bik 336 There are two short vyākaranas for the followers of the Sāmaveda, one is Rk-tantra-vyākarana, and the other Sāmā-tantra vyakarana They are not grammars, but works on phonetics Rk tantra applies to Ārcikas and Sāma-tantra to Ganas The Sāma-tantra treats of how vowels are to be lengthened in *Gāna*, and *stobhas* introduced The sūtras are first divided into thirteen prapāthakas,, each prapāthaka again is sub divided into 10 or 11 dasakas or groups of ten

The anonymous bhāsya appears to be ancient from its style of writing

1329

1006 **संज्ञाकरणभाष्यम् ।** *Sajñākarana bhaṣyam*

Substance, country made paper 8¼ × 3½ inches Folia, 39 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 585 Character Nāgara Date Sam 1726 Appearance, tolerable Complete With text

This is a commentary on Samjnākarana, a treatise in sūttra form on the stobha or particular words put in chanting various *Sāma* hymns By Tripāthi Kahnaji, son of Sivaji

It begins thus —

श्रीसरस्वत्यै नम ।

(Text) अथ सज्ञाकरण वर्णिष्यते । अन्तगाद्यक्षर ((Comm) अन् प्रतिषेधे न ऋगाद्यक्षरमन्तगाद्यक्षर ऋगर्व्जित अक्षरस्य स्तोभसज्ञा भवति ॥ उदाहरणानि था । उप् । मोइ । ऊम् । एत्र स्तोभा क्षरस्य एक एक सज्ञा उक्ता ॥

The whole manuscript runs in the form of a commentary

It is divided into two prapāthakas or chapters, each containing 12 sections The second has six sūttras more after the 12th section

End — ह्रो हवौ ऊवे सिचाभ्य॰ ॥ चत्वारि सूत्राणि मतानि ।*

Colophon —

त्रिपाठीशिवजीसूनुना त्रिपाठीकाह्नजीकृते सज्ञाकरणभाष्ये द्वितीय प्रपाठक समाप्त । सज्ञाकरणभाष्य समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

सवत् १७२६ समये भाद्रपदनवम्या लिखितमिद पुस्तक आत्मोपकारार्थ परोपकारार्थ च । शुभ भवतु । श्री सरस्वत्यै नम ।

1330

1008 **सामप्रकाशनम्** । *Sāma prakāśanam*

By Pṛthkara

Substance country made paper 9¾ × 4¹ inches Folia 20 Lines 10 on a page Extent in slokas, 500 Character, Nāgara Appearance, tolerable Verse and Prose Generally correct Complete

A valuable compendium of the divisions of Sāma Songs into Veya, Āranya, Ūha, Uhya and miscellaneous subdivisions with copious and regular illustrations from all the Saman rks In the beginning the author mentions his valuable works on different sama songs entitled ' Darpana '

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

गजवदनचरणकमल ।, etc , etc

. . . ।

It ends —

मिश्रितमिदमेति सुखद कौतुकसहित दुर्वटश्लोकै ।

• प्रीतिकरणो यथाक्रममुदितस्य तस्य सर्व्वस्य ॥ श्री ।

Col — समाप्तमिदमिति सामप्रकाशनाख्य ग्रन्थजातम् ।

Post Col —

खगामग्रगसख्याको(कु) ग्रन्थ । श्री ग्रन्थसख्या ५३० ॥

Printed in the Ūṣā

1331

8362 *The Same*

Substance country made paper 8½ × 3¼ inches Folia, 28 Lines, 11 on a page Extent in slokas 600 Character, Nāgara Date Sam 1560 Appearance old discoloured and faded Complete

Col — इति सामप्रकाशग्रन्थ समाप्त ।

Post Col —

सवत् १५६० वर्षे चैत्रसुदि ३ भौमे कापिकामछास्थाने त्रिवेदी-

कौकासुतकाह्नजीकेन स्वार्थ परार्थं च भ्रात्रया पुत्रपौत्राणामध्ययनार्थ

च स्वयमेव लिखितमिद पुस्तक । शुभमस्तु, etc

Aufrecht in his Cat Cat II., p 169B, says —

(The work is) "composed in 974," he means of course of the Christian era He does not cite his authority for this statement

In Stein's Kashmere Catalogue, p 244 the extent in ślokas of the work is given in the following śloka —

खगामशतसख्याङ्कग्रथ प्रीतिकरेरित ।
सामप्रकाशनाख्योऽय सम्यक् सम्पूर्णता गत ॥

Apparently, Aufrecht takes the first line of the verse as a chronogram and somehow interprets it as 1030 Samvat, and deducting 56 from it he makes it 974 A D The present MS reads खगामशरसखाङ्कग्रन्थ' and then gives figure 530 in a parenthetical way, thus showing that the first carana can not be a chronogram and that Śata in Stein is a misreading for Śara

Stein is right, when he says in his Cat referred to above "The date of transcript, Saṁvat 1476 or 1420 A D shews that Prītikara is not a recent writer "

1332.

९९१A अनुस्तोत्रम् । *Anustotram*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 100 Character Nāgara Appearance, old Complete

It begins thus —

ॐ नम सामवेदाय

स्वरवर्णमात्राक्रमसङ्गनियमात् वर्णं क्रम वा प्रवचनशास्त्रानुवचन-
स्वराख्यत्वाच्चतुर्विशत्यक्षरेति चाक्षरत काल· प्रसङ्गात् प्रवचने-
त्वपूर्व्वोत्पत्तिस्तत्र नियमस्तदङ्गत्वात् वर्णव्यतिरेक । इत्यादि ।

End सामि हेतुत्वात्स्वमिवत् तत् प्रत्यच्छान्टगा ह वा इति चाविकारेगा ता सष्टितान्तरे रूपान्तरमेकस्य ताकछ्यायम प्रतिसष्टित समित स्वत्वशब्द सङ्क्स सङ्क्से ।

Colophon —

इत्यनुस्तोत्रसूत्रं समाप्तम् ।

A direction for proper application of vowels and musical sounds, viz Stobha, in connection with certain sāman hymns

1333.

994B **पञ्चविधसूत्रम् ।** *Pañcavidhasutram*

Substance country made paper 9 × 4 inches Lines 9 on a page Folia 10 Extent in ślokas 140 Character, Nagari Date Sam 1651 Appearance, old Complete

For the work see Cs 499 and Oxford Catalogue 377B

Post Colophon Statement —

सवत् १६५१ वर्षे वैशाखवदि ११ दिने अद्येह श्रीकाश्या रायारायमहाराजश्रीविश्वेश्वरविजयराज्ये आभ्यन्तरनागरज्ञातीय-त्रपाठी वेणीदासपुत्रपौत्रागामध्ययनार्थं ॥

शुभ भवतु ॥

त्रिपाठिगोवर्द्धनस्य पुस्तकं ।

इति श्रीवाह्यनागरज्ञातीयत्रिपाठी श्रीवेणीदासस्य पुस्तकम् ॥

It lays down rules for converting Rks into the following five kinds of sāman (1) Prastāva, (2) Udgītha, (3) Pratihāra, (4) Upadrava, (5) and Nidhāna

1334

1017 **अग्निष्टोम-प्रतिहारभागः ।** *Agnistoma pratihara bhāgah*

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia 7 Lines 9 on a page Extent in slokas, 90 Character Nāgara Date Sam 1863 Appearance tolerable Incorrect Complete

On the conversion of Rks to be recited in Agnistoma, into Sāma hymns in accordance with the Pratīhāravidhi

Beginning —

अथाग्निष्टोमप्रतिहारभाग ।

हिंकारो वै गायत्रस्य प्रतिहार स मनसा ध्येय । इत्यादि

The Pratihāra bhāga ends in 3A

वा ३४५ । त्र अथवा नामिति च निधनमनुष्टुभ उत्तमम् ।

Col — इत्यग्निष्टोमे प्रतिहारभाग समाप्त ॥

Then follow 4 leaves containing several Sāma hymns

The manuscript is very corrupt

Post Colophon Statement –

तैलाद्रक्षेदित्यादि । सवत् १८६३ शाके मार्गशीर्षकृष्ण १२

चन्द्रवासरे ईश्वरनामसवत्सरे दिने समाप्त ।

1335.

998 **कल्पसूत्रम् । (आर्षेयं)** *Kalpa-Sutram (Arseyam)*

By Masakācāryya

Substance country made paper 9×3¼ inches Folia 64 Lines 9 on a page Extent in Ślokas, 1150 Character, Nagara Date Sam 1650 Appearance, very old Complete in 11 prapaṭhakas

Śrauta sūttra (Sūttras treating of the sacrificial rituals of the Sāma-veda) attributed to Maśaka

Beginning —

स्वामो ज्योतिष्टोमोतिरात्रो षोडशी + + क० पवस्व वोचो अग्निर्यं पवस्वेन्दो वृषा सुत उपास्मै ॥

The Last Colophon —

इति कल्पे एकादशोऽध्याय समाप्तश्चाय कल्पसूत्राभिधानो ग्रन्थ ।

Post Colophon Statement —

सवत् १६०५० वर्षे आषाढ वदि दशमी सोमे लिखित वाराणसिक्षेत्रे विश्वेश्वरसन्निधौ लिखितं मोढ़ज्ञातीय पा० रामदत्ते[न] लिखावित नागरज्ञातीय त्र०गोपीनाथे[न] ।

गङ्गाधरसुतगोपीनाथ पोथी सही पीताम्बर-पुरुषोत्तम-पद्मनाभ-परमानन्दपठनार्थम् त्र० गोपीनाथस्य ॥

1336

1717 *The Same*

Substance, country made paper 10¾ × 1½ inches Folia 30 Lines 11 12 on a page Extent in slokas, 1275 Character, Nāgarı Date, Sam 1763 Prose Fresh Complete

Colophon —

इति कल्पेषु एकादशोध्याय समाप्त । समाप्तः सवत् १७६३ वर्षे आश्वयुक्शावदि एकादशि ।

For description of the work see L 113 and 654

In the present MS in leaf 56 we have —

इति मशकाचार्य्यविरचिते कल्पसूत्रे द्वितीय प्रपाठक ।

In leaf 15*b* —

इति मशकक्षतकल्पसूत्रे षष्ठोध्याय ।

See also Burnell page 22*b*

1337

7844 **कल्पसूत्रव्याख्या ।** *A comm —on the above*

By Varadaraja, son of Vāmanācāryya

The manuscript is on foolscap paper and of foolscap size Character Nāgari

A commentary on Maśakācāryya's Kalpasūttra or Ārseya kalpa

At the end of the manuscript occurs the following in the hand-writing of Rāja Rājendralāla Mittra

" Copied from an old manuscript in the Library of the Benares College The College manuscript is incomplete "

The college manuscript is noticed in L 664

The manuscript is a very defective one, leaving gaps and lacunae in many places It contains chapters 1 to VIII and the first portion of Chap IX

Page 31 —

इति वरदराजेन वाम[ना]चार्य्यसूनुना ज्योतिष्टोमस्य यत्तत्त्वमौद्गात्र तत् प्रदर्शित ।

Page 55 —

इति कल्पव्याख्याया प्रथमोऽध्याय ॥

Pages 70 and 71 —

इति वामनाचार्यसूनु कौशिकान्वयसभवो वरदराज कल्पसवत्सर कल्पव्याख्याया चक्रे सह प्रयोगेण गवामयनभेदा ये सूत्रोक्ता तेषु केचन विनियोगज्ञापनार्थं सूक्ष्मसामौष्टोदिता[?] ये त्वन्ये विस्तरभयादत्र न दर्शिता ते सूत्र एव द्रष्टव्या । प्रीयता पुरुषोत्तम इति कल्पव्याख्याने द्वितीयो ऽध्यायोध्याय ॥

Page 88 —

इति कल्पव्याख्यायामेकाहेषु प्रथमोऽध्याय आदितस्तृतीय ॥

Page 114 —

इति वामनाचार्यसूनु कौशिकान्वये सभवो वरदराज एकाहाना कल्प व्याख्याया आगम यथावद्धिरिति कल्पव्याख्याने पञ्चमोऽध्याय ॥ ५ ।

Page 178 —

उक्त वरदराजेन वामनाचार्यसूनुना ॥

अहीनकल्पो व्याख्यातो गोविन्द प्रीयतामिति ॥ •

इति कल्पव्याख्यायामष्टमोऽध्याय ।

Then begins the 9th adhyāya

See I O Catal No 262

1338.

6038 *The Same*

Substance, country made paper 11¼ × 4¾ inches Folia 100 Lines, 11 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Defective

Written in two different hands—the first hand comes up to the 4th leaf There is evidently some gap between the 49th and the 50th leaves From the 50th to the end the leaves are marked on the top from 1 in a very small hand The consecutive numbering to the entire MS was given in a much later hand

For the beginning, see I O Catal No 262

23A इत्थं वरदराजेन वामनाचार्य्यसूनुना ।

ज्योतिष्टोमस्य युवत्तत्र [यत्तत्र]मौद्गात्र तत्प्रदर्शितम् ॥

39B इति कल्पव्याख्यायां प्रथमोध्याय ।

The first and the last colophons in the portion written in the second hand —

51A इति कल्पव्याख्याने द्वितीयोऽध्याय ।

84B इति वामनाचार्य्यसूनु कौशिकान्वयसम्भवो वरदाराज एकाह्वाना कल्प व्याचष्ट यथागमं यथावुद्धि इति ।

99B इति कल्पव्याख्यायामहीनेषु प्रथमोऽध्याय । आदित षष्ठ ।

The seventh chapter was left incomplete

1339.

995 **कल्पानुपदसूत्रम् ।** *Kalpānupada Sūtram*

Substance country made paper 8¼ × 4 inches Folia 16 Lines, 10 on a page Extent in slokas 320 Character Nagara Date Samvat 1690 Appearance old Complete

This is a critical supplement to the Ārseya-Kalpa-sūttra of Sāma-veda Weber was at one time doubtful about the existence of this work It is one of the ten Sūtras of the Sāma-veda.

Beginning —

ॐ नम सामवेदाय ।

ॐ । आचार्य्यप्रमाणानिर्देशो ब्राह्मणसूत्रार्षेयकल्पक् समाम्नायेष्वोपदेशमात्रं चैके नियमाभावस्त्वेव तेषां क्वचिदविशेषश्रुतौ तद्विशेषश्रुतिस्तदन्ववेत्य विधिर्यथा ज्योतिर्दशरात्रयोर्दैवतलिङ्गच्छन्दसूक्तचोदनासु ब्राह्मणेन ऋक्समाम्नायस्तदनूचेत्यधि ॥ इत्यादि ।

End — चतुर्विंशप्रक्लृप्तत्वात् क्लृप्तस्थानत्वाद्वा त्रयस्त्रिंशोऽग्निष्टोमसाम-

स्त्रिकः पग्स्थानत्वात् पग्ण्विम्ष्टोमेन्त्ययो स्तोमयोऽन्यत्वाद्वा स्तोम-
योग प्रकृतिमम्यम्नित्य प्रकृतिसम्यम्नित्य ।

Colophon –

द्वितीयप्रपाठक समाप्त कल्पानुपदसूत्रमसमाप्त ।

Post Colophon

सवत् १६६० वर्षे आश्विन सुदि ७ म्वौ लिखित ।

स्वस्त श्रीवाराणसीवास्तव्य ग्व प्रात्नसीमृत काशंनी भाट्टशाब्र पाठनार्थम् ॥

1340.

996 **अनुपदसूत्र ।** *Anupada Sutra*

Substance country made paper 8½ × 3¼ inches Folia 39 Lines 1 on a page Extent in slokas 1170 Character Nagara Appearance old Complete

For a description of the work see Web p 75

It belongs to the Sāma-veda It attempts an exposition of obscure passages of the Pañcavimsati Brahmana, and quotes as authorities a large number of works of the different schools of the Rk and the Yajur vedas, besides those of the Sāma-veda One MS was only known to Weber

Among the authorities consulted are —

(1) कौषीतकी, (2) लिङ्गार्थवाद, (3) वाभ्रव, (4) वागधिकारे तु विसर्ग(:)सहिताया 6A, (5) औपमन्यवीति 7B, (6) आर्थर्व्वणे, (7) तैत्तिरीयाणा रथन्तरे 8A, (8) मरुत्वतीये 8B, (9) आथर्व्वणाभीवर्त्तयो 8B (Two leaves are marked 8) (10) आभवस्य प्रकरणादन्या सार्थवाद 8B, (11) शाचायनिना [शालमायनीना] 8A, (12) पौष्करीकधिकाया 20A, (13) माध्यन्दिना॰ 22A, (14) वशिष्ठ 23A, (15) महाव्रत समानप्रकरण 24A, (16) काठक 26B, (17) ऐतरेयिणा 27A, (18) स्तोभविधानप्रकरणम् 28B, (19) वाजसनेयिना 29A

1341

3307 **लाट्यायनश्रौतसूत्रम् ।** *Srauta-sutra by Lātyāyana.*

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia 76 Lines, 12 on a page Character Nagari of the early eighteenth century Appearance, discoloured and worn out Complete

The Last Colophon

इति लाट्यायनसूत्र समाप्तम् ॥ शुभ भवतु ॥ कल्याण भवतु ॥

Published in the Bibl Ind Series

1342

4269 *A comm on the above*

Substance, palm leaf 16×1½ inches Folia, 116 Lines 5 on a page Extent in slokas 1900 Character Udiya Date the 21st year of the reign of Divyasimha Appearance old and worm-eaten

Beginning —

अथश्रीयज्ञपुरुषाय ॥

अथ विध्यथपदेशो सर्व्वत्रात्वधिकार , किमिद सूत्र नाम शास्त्र किमर्थमिहारभ्यते यज्ञविधिप्रसिद्धये । इहास्माक छान्दोग्ये- द्विविधो हि विधि । अनुब्राह्मणिक + + + + + + अनुब्राह्मणिक यजुषा कर्म्मसु लिङ्गतो विधानमर्थग्रहणादित्यत आरभ्य साधारणग्रहणविधिस्तु सर्व्वत्रेति यावत् । अपर षड्भि प्रमाणै निर्वर्त्त्यते । कानि पुन षट्प्रमाणानि ब्राह्मणसूत्रार्षेय कल्पकं साममसमाम्नायोपदेश ।

It contains five prapāthakas, each divided into 12 kandikas

Colophons

44B, प्रथम प्रपाठक , 60B, मैत्रायणिपौत्रस्य श्रीभट्ट- भूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य]. कृतौ सुभाष्ये द्वितीय प्रपाठक , 95B, मैत्रायणपौत्रस्य श्रीभट्टभूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य]- कृतौ तृतीय प्रपाठक , 124B, मैत्रायणपौत्रस्य श्रीभट्ट-

भतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्रस्य। कृतौ सुभाष्ये चतुर्थ प्रपाठक ,
146A, मैत्रायणपौत्रस्य श्रीभट्टभूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य]
कृतौ सुभाष्ये पञ्चम प्रपाठक ॥

Post Colophon Statement

यथा दृष्ट तथालिखितम्। लेखकस्य नास्ति दोष ।
वीरश्रीदिव्यसिंहमहाराजस्य २१ अङ्क आश्विनशुक्लाद्वितीया
शुक्रवासरे वीरवलभद्रपुरग्रामनमहाजनश्री नीलकण्ठानन्दात्मज
केशवानन्देन लिखितमिद पुस्तक समाप्तम् ।

भीमस्यापि, etc. etc

This is the commentary on Latyayana Srauta sūtra, published in the Bibl Ind Series, as by Agnisvami

All the colophons in the present manuscript, however, seem to attribute it to Bhattabhūti, the son of Jayasvamin and the grandson of Maitrāyana

1343

1133 **द्राह्यायणीयसूत्रदीपः।** *Drahyayaniya sutra dipa*

By Dhanvin

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia, 31 of which the first two leaves are missing Lines, 10 on a page Extent in sloka 300 Character Nāgara Date, Sam 1658 Appearance, old

See I O Catal No 269

Col — द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्मिते ।
द्वितीये दशके ह्यत्र पञ्चम पटलोऽधुना॥
श्रीरस्तु सवत् १६५८ समये वैशाखभौमे इद पुस्तकं॥
शुभ भवतु । राम ॥

In leaf 10B appears the following colophon —

द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्मिते ।
द्वितीये दशदशौ(?) द्वितीय पटलो ऽधुना ।

1344.

1349 *The Same*

Substance, country made paper 10×1½ inches Folia, 21 Lines, 11 on a page Extent in slokas 500 Character Nāgara Appearance tolerable Incomplete

It begins —

श्री गणेशाय नम । अथ सर्व्वयज्ञेषु ब्रह्मत्व विधातुमुपक्रमते । सर्व्वत्र ब्रह्मा दक्षिणेन इति । सर्व्वेष्वपि श्रौतस्मार्त्तकर्म्मसु ब्रह्मा भवेत् न पुनरुद्रात्रादिवत् श्रौतेष्वेव ब्रह्मणा (?) प्रवर्त्तेत इत्यर्थ । तेषा तेषु कर्म्मसु क्रियमाणेषु नित्य दक्षिणतो भवेदिति । इयमप्यत्र विवक्षितमिति ।

Col — इति श्राद्धायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्म्मिते ।
द्वितीये दशके वृत्त पञ्चम पटलोऽधुना ॥

As there are no other colophons in this MS it seems to contain the 15th patala only

For other patalas see Weber No 311, I O Catal 269 L 61

1345

36 **छन्दोगापरसूत्रम् ।** *Chandôgāpara-Sūtram*

For a description of the MS see Rāj Mittra Notices No 806.

Chandoga is a word of frequent use in Smrti works, meaning a chanter of the Sāma Veda, and the word अपर is used here as distinguished from पूर्व्व, पूर्व्व meaning prior to death and अपर after death

The work contains directions for a Chandoga for "अन्त्येष्टिक्रिया" or funeral rites, and for एकादशाहश्राद्ध or rites to be performed on the 11th day from death, i e the day on which mourning terminates

1346

997 **क्षौद्रसूत्रम्** *or* **क्षुद्रसूत्र।** *Ksudra-Sutra*

Substance country made paper 8¹ × 3½ inches Folia 20 Lines 1 on a page Extent in Slokas 550 Character Nagari Date Sam 1916 Appearance, old Complete

For the work see I O Cat'l No 272 It is a Sūtra work in three prapathakas, consisting of 43 sections

Post Colophon Statement -

वर्षे सवत् १९१६ आ वदि ९ नवम भृगुदिने लिखित लक्ष्मण सुत + + + रघुनाथेन। लिखित परोपकारार्थम् ॥

1347.

2324 **गोभिलगृह्यसूत्रम्।** *Grhya Sutra by Gobhila.*

Substance, country made paper 9½ × 4½ inches Folia 29 Lines 9 on a page Character, Nāgari Date Śaka 1741 Appearance, discoloured Complete But the Parisista is wanting

Post Col —

शके १७४१ विक्रमनामसवत्सरे चैत्रवद्य द्वादशी सोमवार लक्ष्मणराव फाटक ४७५। इदं पुस्तक नानादीक्षित भागवत टोकेकरस्य।

Printed in Bibl Ind

1348.

2791 *The Same.*

Substance country made paper 6¹ × 4 inches Folia, 38 Lines, 10 to 12 on a page Character Nāgari Date, Samvat 1652 Appearance, discoloured and worn out Complete

Last Colophon —

इति चतुर्थ प्रपाठक। इति गृह्यसूत्रम् समाप्त शुभमस्तु।

Post Col. —

सवत् १६५२ समये प्रथमभाद्रपदशुक्लचतुर्थ्यां गुरौ वाराणस्या लिखितम्।

1349.

2797 *The Same*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 37 Lines, 7 on a page Character Nāgarī Date, Samvat 1813 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति गोभिलगृह्यसूत्रे चतुर्थः प्रपाठक ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थ ॥

Post Colophon —

श्री ॥ सवत् १८१३ वैषाक वदी अमावास्या लिखितम् । जगन्नाथस्य पुत्र भ० देवनामस्येद पुस्तकम् ।

1350.

1297 **गोभिलगृह्यभाष्यम् ।** *A comm on the Same*

By Nārāyana son of Mahābala

Substance country made paper 11¼×5¼, 10¼×5 inches Folia 1st part 58, 2nd from 21 to 85, written in a different hand and at a different time Extent of the work Ślokas 1815 as stated at the end of the MS Appearance, old Generally correct Complete (but 2nd prapāthaka is twice repeated owing to ill adjustment of the two different MSS)

For a description of the work, see L No 1967

1351.

10587 *The Same In four batches of leaves.*

I

Substance, country made paper 8¼×3¾ inches Folia, 34 Lines, 13–15 on a page Character Nāgara of the 15th century Appearance old and repaired

To the end of the first prapāthaka

Col — इति गृह्यभाष्ये नवमी कण्डिका प्रथमः प्रपाठक समाप्त ॥

For the beginning of the work see L 1967

II

Substance, toolscap paper 9½ × 4 inches. Folia 61, of which the first is missing. Lines 6 on a page. Character, modern Nagara. Appearance, fresh.

Fol 2 —

इति गृह्यभाष्ये प्रथमप्रपाठकस्य नवमी कण्डिका ।

Fol 59B —

इति द्वितीयप्रपाठकस्य सप्तमी कण्डिका ।

The MS ends abruptly

III

Substance, country made paper 10 × 4 inches. Folia [illegible], of which four are missing. Lines, 8 on a page. Character, Nagara of the fourteenth century. Appearance, very old and repaired.

From II. 8 to the end

146B, इति द्वितीयस्य अष्टमी कण्डिका ।

End — आसीद्वत्ससगोत्रीय (गोत्राख्य) ब्राह्मणो ब्राह्मणाग्रणी ।
व्यासाभिधानश्छन्दोग[.] साक्षाद्व्यास इवापर ॥
तस्य पुत्रोऽनुरूपो (लघीयो) भूद्रामदेव इति स्मृत ।
विदित सर्व्वलोकैस्तु रामदेव इवापर ॥
महावलस्तु विख्यातो भुवि(?) (रामदेवसुतो भवत् in the
next batch of leaves)
यस्य कीर्त्तिमत· कीर्त्तिर्ज्जानिम(र)द्यापि नश्यति ॥
नारायणाख्यस्तस्यापि नारायणपरायण ।
पुत्रो बलवतस्त्वाभूत् सदा स्वाध्यायवत्सल ॥
तेन सदेहनाशाय कर्मणा तुष्टिहेतुत् सता ।
गोभिलाचार्य्यगीतायाः स्मृतेर्भाष्यमिद कृत ॥
तदेतद्विजितद्वेषैर्विप्रैर्मध्यस्थवृत्तिभि ।
कृत्वाग्रहौ विहाय सग्राह्य मदनुकम्पया ॥

Here ends the MS (see L 1967)

IV

Substance country made paper 10×4 inches Folia 7 First six leaves are marked both 1-6 and 333-338 The 7th is written in a different hand containing the concluding portion The 6th leaf ends abruptly The last leaf, however, begins in the first line of 6B and goes to the end of the MS

Last Col —

इति श्रीगोभिलगृह्यसूत्रभाष्ये नारायणकृते चतुर्थप्रपाठकस्य दशमी कण्डिका चतुर्थ प्रपाठक समाप्त ॥ समाप्त गोभिलगृह्य-सूत्रभाष्य ।

The extent of the work is thus given in the preserved portion of MS —

अत्र श्लोकसङ्ख्याणि चत्वार्य्यष्टौ शतानि च । (Here ends the 6th leaf)

श्लोका पञ्चदशैतीय सख्या नारायणोदिता ॥

1352.

1607 **गृह्यासंग्रहं नाम परिशिष्टम् ।** *Grhya samgraha*

By Govila's son.

Substance country made paper 3¼×3 inches Folia, 12 Lines 10 on a page Character Nagari Date Sam 1538 Generally correct Complete Appearance old (borders corroded with age)

Post Col

सवत् १५३८ वर्षे मार्गशिर्षवदि ६ शनौ श्रीइलदुर्गे महाराय श्रीभवानुविजय राज्य त्रिवाडी त् त्रिवाडी शववान अध्ययनार्थे लिखित शुभ भवतु कल्या(ण) मस्तु श्री । । ए० शवदासत्रिपाठी ।

Printed in Bib Ind

1353

3023 **गोभिलपरिशिष्टम् ।** *Gobhila parisista*

For the manuscript and the work see L 4074

The Post Colophon Statement

सवत् १६४५ वर्षे फाल्गुण सुदि १३ भूमे अद्यादक नागरज्ञाति पुरुषोत्तमेन लिखितम् ।

श्रीवमस्तु ॥ ॥ श्रीविश्वनाथाय नम ॥ श्रीलक्ष्मी रक्षतु ॥ शुभ भवतु ॥ श्रीलेखकपाठक शुभ भवतु ॥ ॥ श्रीरामाय नम' ॥ श्रीकृष्णाय नम· श्री ॥ ॥ छ ॥ श्री ॥ श्री ॥ १

1354.

1034 **छन्दोगपरिशिष्ट** *or* **कर्म्मप्रदीपः ।** *Chandogapariśiṣṭa or Karmapradīpa*

By Keśava Miśra see Cat. Cat. page 191B

Substance, country made paper 10×8 inches Folia 28 Line 11 on a page Extent in slokas 500 Character Nagari Date, Samvat 172 Appearance old Verse Generally correct Complete

Colophon —

इति श्रीकर्म्मप्रदीपे चतुर्थप्रपाठक· समाप्त· ।

Post Colophon —

सवत् १७२३ वर्षे जेष्ठ वदि ८ अष्टम्या तिथौ सोमवासरे अद्येह श्रीवडनगरवास्तव्य आभ्यन्तरनागरज्ञातीय (The name following is struck out and can not be read)

A metrical treatise on Grhya rites in accordance to Gobhila and others It also professes to clear up obscure points in them

It is generally known by the name of Gobhila Smrti

See I O Catal No 460, and W. p 80. But our manuscript contains a 4th prapāthaka It begins thus —

अथातश्छन्दसामुत्सर्गोपाकरणक्रिया व्याख्यास्याम' ॥ प्रौष्ठपदे तिष्येण वहि- रपोभित्यो उपस्पृश्य कृतकृत्या ।, etc

This additional chapter is devoted to Utsarga and Upākaraṇa rites to be performed before the commencement and completion of the annual recital of the Vedas

1355

1298 छन्दोगपरिशिष्टटीका (परिशिष्टप्रकाशाख्या)।

Chandoga parisista tīkā

By Mahamahopādhyāya Nārāyana

Substance country made paper 11×3¹ inches Folia, 101 of which leaves 68, 12–46, and 18 are missing Lines, 9 on a page Extent in slokas, 3500 Character, Nagara Date Sam 1560 Appearance very old, indistinct at place Complete

For the beginning see I O Catal No 450

A commentary on Kesava Misra's Chandôga-parisista by Nārayana, son of Sôna, son of Umāpati of the time of Jayapāla * This Chandôga-parisista is also sometimes called Karmapradipa

Printed in Bibl Ind

It ends --

अपराह्णे तु पितरः सन्ध्याया सिद्धचारणा ।

प्रवर्ष्या सर्वभूतानि हृप्यन्ति नितरां खधेति ॥ १४६७२० ।

Col -- इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीनारायणकृतौ छान्दोगपरिशिष्टटीकाया तृतीय प्रपाठक समाप्त । सम्पूर्णमिति ।

Post Col

शुभमस्तु । सवत् १५६० समये श्रावण वदि १ सोमवारे राजाधिराज श्रीमत् रूपनारायणभूत्ये .. तिरभुक्तिदेशमध्ये (?) दरिभंगानगरे कर्म्मे .

* Narāyana is said to be a great supporter of Prābhākara school Belongs to Kanpvilla family

त्रिपाठी श्रीजगन्नाथस्यात्मपाठार्थं ॥ कर्मणाकल्याणकृत पण्डित-
श्रीगौतमस्यात्मज-श्रीरत्नाकरेण लिखितमिति मङ्गलपुस्तकम् ।
शुभमस्तु ।

पुस्तकलिखनपरिश्रमवेत्ता विद्वज्जनो नान्यः ।
× × लङ्घनखेदो हनुमान् परं वेद ।
शुभमस्तु । स्वर्गादिव्यनन्यन्नसुपकारिता ।
परितमविक कार्य्यत्वार्थे साधुगुणवपि ॥ ?

On the obverse of the last leaf there is a line—

कर्म्मप्रदीपको भाष्य श्रीत्रिपाठीरघुनाथमत त्रिपाठीजगन्नाथकी पुस्तक ।
वामदेवत काशदेवस्येद पुस्तक (in a different hand).

1356.

6470 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inch Folia 84+61 Lines 10 on a page Character Nagari Date Samvat 1816 Appearance old and discoloured Complete

The first two prapāthakas are contained in fol 1–84 The colophon of the second prapāthaka comes in the third line of the first leaf of the second batch of leaves 1–61, which contains the third prapāthaka

See I O Catal. No 450

Last Colophon

काशिविश्वनाथमहामहोपाध्याय श्रीनारायणविरचितपरिशिष्ट-
प्रकाशे तृतीय प्रपाठक समाप्तः ।

Post Colophon –

श्रीविश्वेश्वरो जयति, etc , etc

संवत् शके १८१६ विरोधकृत्नामवत्सरे आषाढकृष्णापञ्चम्यां
भौमवासरे । श्रीगङ्गाविश्वेश्वरसन्निधौ अयं ग्रन्थः समाप्तिमगमत् ।
शुभं भूयात् ॥

1357

6455 कर्म्मप्रदीपभाष्यम् । *Karma pradīpa bhāṣyam*

By Miśra Āśāditya

Substance country-made paper 12 × 5 inches Folia 166 Lines 10 11 per page Character Nāgarī of the eighteenth century Fol 1 39 and 116 166 restoration in a modern hand The original leaves are badly damaged but have been carefully repaired Complete We have also the Text here

The Text is better known under the name of *Gobhila Smṛti*, being a supplement to the rules of Gobhila

For Āśāditya's commentary see I O Catal Nos 462 463

Last Colophon

इत्याशादित्यमिश्रविरचिते कर्म्मप्रदीपभाष्य समाप्तम ।

1358

6488 कर्म्मप्रदीपविवृति । *Karma-pradīpa vivṛti*

By Śivarāma, son of Śukla Viśrāma

Substance country-made paper 12 × 5½ inches Folia, 104 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 2000 Character modern Nāgarī Date Samvat 1961 Appearance, fresh Complete

Last Colophon

इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यनीराजितचरणकमल-शुक्लश्रीविश्रामात्मज शिवरामविरचितायां कर्म्मप्रदीपविवृतौ तृतीयाध्याय समाप्तः ।

Post Colophon —

शुभ । मी । श्रावण सुदी ११ । संवत १९६१ मालवीय-बालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् ।

For the beginning of Karmapradīpavivṛti see Oxf 395 A

It ends —

> यस्या कृपाकटाक्षेण कृतय त्रिदशिमया
>
> परिश्रमेण सा देवी प्रीता भवतु सर्वदा ॥
>
> मोदज्ञातीय-विश्रामसुतस्य तनयेन हि
>
> शिवरामेण रचिता सिद्धान्तनिर्णया मुदा ॥
>
> यदत्र साध + + + यदमान्तु तदादित ।
>
> विलोक्य विबुधैः शोध्य मयथ निश्चितोऽस्मि ॥

1359.

10501 **गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्य।** *Gobhilīya Śrāddha kalpa-bhāṣya*

(With the Texts marked in rubrics)

By Mahayasas, disciple of Vārtika Bhatta

Substance, country-made paper. 10 × 6½ inches. Folia 62. Lines 11 on a page. Extent in slokas 1400. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, old and repaired. Complete.

An old and authoritative work, quoted by Raghunandana in his Srāddha Tattva. See W. p. 79, which describes a MS. of the work dated S. 1456 (A.D. 1400).

Beg. —

> ॐ नमोऽश्रीगणेशाय ॥ श्री सामवेदाय नमः ॥
>
> आराधितो नरैर्यस्तु वाञ्छितार्थफलप्रदः ।
>
> तमहं भक्तियुक्तः सन् नौमि देवं जनार्दनम् ॥
>
> नत्वा गोभिलमाचार्य्यं नत्वा भट्टन्तु वार्त्तिकम्
>
> करिष्ये श्राद्धविवृतिं सुहृदां प्रीतये स्फुटम् ॥

अथ श्राद्धममावास्यायां पितृभ्यो दद्यात् ॥ यत् पिण्डपितृयज्ञा-दन्तरं श्राद्धं सूचितं तद्वा + + + + दस्याद्यार्थमासीन-मिति वदता न च तस्येतिकर्त्तव्यता काचित् उक्ता ॥ तदर्थं + + + + + + प्रारभ्यते ॥ अथ पिण्डपितृयज्ञादनन्तरं श्राद्धकर्म क्रियते ॥

It consists of 9 chapters, at the end of the last chapter, it is said —

एषोऽध्यायश्चिरन्तनभाष्यकारैर्न व्याख्यातो नापि दर्शित । अस्माभिस्तु सर्व्वासु प्रतिषु दृश्यमानत्वाद्दर्शित इति ॥

Last Col

इति गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्ये महापण्डितश्रीमहायशोविरचित समाप्तमिति ॥

Following the last colophon, there are seven slokas, containing, however, no information

The date of the MS

सवत् १७० + आश्विन वदि ८ सोमे चवाडी जागेनदवेगा लिखापित अमपुर मध्ये ॥

1360

10499 **आवसथ्याधानपरिशिष्टं ।** *Avasathyādhāna-parisistam*

One leaf in the Nagara character of the eighteenth century containing 21 karikas

Col - इति सामवेदिनामावसथ्याधानपरिशिष्ट समाप्तम् ।

Then in a later hand -

एतद् गृहपतौ प्रेते कुर्य्यादेकादशेऽहनि ।
प्रागेवैकादशश्राद्धादस्त + + विवर्ज्जितम् ॥

Beg —

श्री ॥ स्मार्त्ताधान प्रवक्ष्यामि यथोक्त मुनिभाषितम ॥
नि श्रेयसार्थिनो ह्यत्र प्रवदन्ति मनीषिण ॥ १ ॥
तत्पर्व्वेद्यु + + + + गृह्योक्त पौर्णमासवत् ।
आ(थ) भुक्त्वौपवसथिक भुञ्जीयाता तु दम्पती ॥ २ ॥
क्षौमादिवसने वास परिधा + + विभ्रतौ ।
शुचौ देश उपक्लृप्त कटादिपरिवारिते ॥ ३ ॥

पत्नी दक्षिणतस्तस्य प्रयच्छत्यग्रजा
उत्तरीय + मानाय ऋत्विग्भागोऽयपास्तये ॥ ४ ॥
उक्तश्च धारणा गावो कृत्वा भागमा तत
उषाकाले वह्नि स्नात्वा आहृत्याप पवित्रिता ॥ ५ ॥ etc., etc

1361.

10862 गृह्यभाष्य । *Gṛhya Bhāṣya*

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 20 leaves The leaf marks are lost in correction Lines 8-10 on a page Character old Nāgari of the fourteenth century Appearance very old and worn-out

A fragment

The following colophons are found —

इति गृह्यभाष्ये प्रथमा कण्डिका ।

इति गृह्यभाष्ये सप्तमी कण्डिका ।

इति गृह्यभाष्ये प्रथमप्रपाठकस्य नवमी कण्डिका समाप्ता ।

It quotes Karmapradipa and Katyayana

(1) स्रवस्रुचप्रमाणा कात्यायनेनोक्ता ।

(2) खादिरो वाथ पार्णोवा ।

From the following passage, it appears to be the comm on some Gṛhya Sūtra of the Sama Veda —

प्रायश्चित्तविधान कर्म्मप्रदीपश्च ।

अत्र कश्चिदाह इध्माधानविधिर्नाम्नाता अध्वर्युभ्यो गृह्णीयादिति तद समीचि + + + धानस्य । कुत स्वशाखायामेव ग्रन्थान्तरे विधानात् । परिधायाद + + । इत्यादि कात्यायने कर्म्मप्रदीपे । पूर्णाहुतिर्गोदानान्त सर्व्वमुक्त । स्रगदो + + च लक्षणमुक्त ।

नचैतद्युक्त यत् स्वशाखाविहितमना(?) इत्यपरशाखाविहितमनुष्ठीयते होमो विधीयते । साय ह्रयत इति साय- माङ्र्ति । , सायमाङ्र्त्युपक्रम यत्र । कौथमशाखायगोयाना होम ।

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE SAMA VEDA

1362

4281 **चयनप्रदीपः।** *Cayanapradīpaḥ*

By Narasimha

Substance, palm leaf 17 × 1 inch Folia 102 Lines 4 5 on a page Extent in ślokas 2150 Character Udiyā of the early eighteenth century Appearance, soiled Complete

Beginning —

गणेशाय नमः ॥

अथ महावीरकरणम्। दिव इवेति वचनात् दिवा दीक्षाखन्तो पार्थ (?) सम्भारान्निदधाति। उदकुमस्य मृद कल्पकवपा वराह-विहत पुत्रिकानजापय. (?) गवेधुका कृष्णाजिन अभिश्चोत्तरतो निधान अभ्यादान देवस्य त्वा सवितु प्रसवेश्विनोर्वाहुभ्या पूष्णा हस्ताभ्यामाददे नार्य्यसीति सव्ये कृत्वा दक्षिणेनालभ्य जपति। युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चित विहोत्रा दधे वयुनाविदेक इन्महि देवस्य सवितु परिष्टुति।

33A, इत्युद्दालनरसिंहकृतौ चयने उखासम्भारकर्म्माणि समाप्तानि, 40B, इत्युद्दालनरसिंहकृतौ चयने एकादशीकर्म्माणि समाप्तानि, 61B, द्वादशी-कर्म्माणि समाप्तानि, 80B, इत्युपाध्यायनरसिंहकृतौ चयने त्रयोदशीकर्म्माणि समाप्तानि, 102B, इत्युद्दालनरसिंहकृतौ अध्यायकर्म्मणि चयन समाप्तम्।

It ends thus —

ज्योतिष्टोमस्य अतिरात्रसंस्थस्य साग्निचित्यस्य क्रतोरङ्गतया नाना तेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो सहस्र ब्राह्मणभोजनानि दातुमहमुत्सृजे। तत्र शान्तिकरण आशीषकरणमादीपनान्ते (?) गृहप्रवेशनम्, गार्हपत्यादिस्थापनम्, भ्रान्तिभिर्विमुक्तोऽमु यज्ञ विद्वान् समाचरेत् ॥

1363.

38 **सप्तसोमसंस्थापद्धतिः ।** *Sapta-Soma-Samstha Paddhati*

By Govardhana Tripathi

For the MS see L No 804 The word Samstha means, literally, establishment, that is, liturgy of Soma Sacrifices Sapta-samsthā would mean seven sets of such rules, evidently for the performance of seven sacrifices, only one of which, the Agnistoma is treated of in this MS It seems to be a mere fragment of a large work for the use of Sāma-Vedi priests

For a description of the work, see I O Catal 410 and 411

1364.

1049 *The Same*

Substance country made paper [illegible] inches Folia 42 Lines [illegible] a page Extent in slokas 950 as stated in the MS Character Nagari Appearance discoloured

Colophon —

इति श्रीदीक्षितगोवर्द्धनेन विरचिताया सप्तसोमसस्थापद्धतौ अग्निष्टोम समाप्त ।

Post Colophon —

ग्रथसख्या ९५० ।

1365

1023 **ज्योतिष्टोमपद्धतिः (उद्गात्र) ।** *Jyotistoma-paddhati*

By Ramakrsna, the son of Damodara Tripathi

Substance country made paper 9×4 inches Folia 4 Lines [illegible] on a page Extent in Slokas [illegible] Character Nagari Date Sam 18[illegible] Appearance, old Complete

A manual for the performance of Jyotistoma sacrifice

Jyotiṣṭoma is a Soma sacrifice which consists of 21 stomas and is performed in the spring season

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥

अथाग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य प्रयोग उच्यते ।

ऋत्विगार्षेयोऽनूचान इत्याद्युक्तलक्षणवान् ऋत्विग् भवेत् । असौ ज्योतिष्टोमेन यक्ष्यते । तत्रौद्गात्र भवता कर्त्तव्यमिति सोम-प्रवाकेन प्रार्थित उद्गाता यदार्त्विज्य न चिकीर्षति तदा नम सोमाय राज्ञ इत्युक्त्वा सोमप्रवाक प्रत्याचक्षीत न करिष्यामीति । यद्यार्त्विज्य चिकीर्षति तदा न प्रतिमन्त्रयेत् । महन्मेवोच इत्यादि ॥

End

अनुष्टुप छन्द इन्द्रो देवता उदवसानीयायामिष्टौ विनियोग· । गायन्तित्वा० चा २ गो ३५ ञ्छोइ । ३ । पूर्णाहुतियज्ञेऽपि प्रस्तोता उद्गृणीयहृच्चे गायेत् ॥

Col — इति श्रीचित्पाठिदामोदरसूनुना रामकृष्णेन नाभाया-द्वितीय-नामधेयेन कृताया ज्योतिष्टोमस्य पद्धतौ तृतीयसवन समाप्तम् ।

इति ज्योतिष्टोमस्य पद्धति समाप्ता ॥

Post Col —

संवत् १८०५ शके १६७० माघ शुद्ध १० भौमे ।

1366

755 **व्यूढनवरात्रम् ।** *Vyūḍha Navarātra*

For the manuscript see L 1592, see also I O Catal Nos 431 and 432, which seem to supplement the portion of the work embodied in the present manuscript

1367

450 **सुब्रह्मण्यप्रयोगः ।** *Subrahmanya-prayoga*

For the manuscript see L 1366

Post Col

इद पुस्तकं मौन्यपनामवैजनाथेन स्वार्थं परार्थं च ।

The nine lines on the reverse of the last leaf are Subrahmanya Sāman

1368

1050 **क्रतुप्रायश्चित्तम् ।** *Kratu-prayascittam*

Substance country made paper 9 x 4 inches Folio 18 Line 11 on a page Extent in slokas 500 Character Nagari Appearance, tolerable Complete

Directions for expiatory rites in connection with accidental violation of the rules for sacrifices enjoined in Sama Veda This work professes, in the beginning, to follow the authority of Brāhmanas, Ksudrakara and Upagranthakara

Beginning —

नमः सामवेदाय । अथ क्रतुलोपमिदानीमुच्यते । ब्राह्मणोक्तं क्षुद्र-
कारोक्तमुपग्रन्थकारोक्तमप्युपसंहृत्य प्रथमं तावदवच्छेदप्रायश्चित्त
मारभ्योच्यते । तत्र ब्राह्मणवदेवमुक्तं । (?) यदि प्रस्तोतापच्छिद्यते (?) यज्ञस्य शिरश्छिद्यते ।

It ends —

एवमेवाहुतिद्वयं हिरण्यदानमुक्तं ।

सर्व्वत्र सर्व्वहोमविच्छेदे प्रायश्चित्तम् ॥

Col — इति क्रतुप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ।

Authorities consulted —

1. क्षुद्रकार, for ग्रन्थकार, कात्यायन सूत्रकार, कल्पकार, भाष्यकार, बौधायन ।

1369

5829 **होरिलपद्धति ।** *Horila-paddhati*

By Horila

Substance country made paper 9 x 4 inches Folia 86 Line 8 on a page Extent in slokas 1500 Character, Nagari of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The manuscript is hopelessly corrupt

Beginning –

श्रीगणेशाय नमः ।

क्रियापद्धतिर्लिख्यते ।

तत्रानुक्रमः ।

+ + दुकाञ्जली दत्त्वा एतद्दशाहपिण्ड ।

स्नानाङ्कृतर्पणमिद प्रथमाहपिण्ड ।

कुर्य्याच्च नवमे चैव + + + + +

+ + + + + + + +

आग्निषो द्विगुणा दर्भा स्वस्त्यस्तु प्रणवस्तथा ॥

अमौ करणमुच्छिष्ट श्राद्ध + वैश्वदेविक ।

अनुशब्द न कुर्व्वीत नावाहान + + + + ॥

विकिर न स्वधा कुर्य्यात् पितृशब्दोभिरम्यता ॥

आसीमान्तमनुव्रज प्रदक्षिणाविसर्ज्जनम् ।

अष्टादशपदार्थाश्च प्रेतश्राद्धेषु वर्ज्जयेत् ॥

स्वगोत्र परगोत्रोवा यदि स्त्री यदि वा पुमान् ।

प्रथमेऽहनि यो दद्यात् स दशाह समापयेत् ॥

शालीभि + + वापि शाकैर्वा उत निर्वपेत्

प्रथमेऽहनि यद्द्रव्य तदेव स्याद्दशाह्निकम् ॥

तिलाहविध्य + कर्म्म च + + + + +

गयाध्याम पसवनसी + + अयनान्यतः ॥

शोष्यन्ती जातकर्म्म + + + +

+ + नामधेय पौष्टिक च ततोऽन्नप्राशने विधि ॥

चूडाकर्म्मोपनयनसन्ध्याग्निविधयस्तत ॥

चतुर्गोदानिकादीनि व्रतानि च समासत ॥

स्टषिटमिसुधाकर्म्म समावर्त्तनमेव च ।

आधारस्य गृहस्थस्य गृह क्षयिविधिस्तत ॥

क्षमिकीटमशकदंदशूकाद्यनाशन ।

परिभाषा प्रतिनिधिर्भूशुद्धीद्धखुवादय ॥

अमीना नामधेयानि विवाह्यादिव्यवस्थिति ।
व्यवस्था चोपनयने वस्त्रिर्वस्त्रोपवीतयो ॥
अजिन मेखलादण्डसावित्रीविधिरेव च ।
भिक्षाग्निनियमाग्नौच विधिराचमनस्य च ॥
सन्ध्याग्निकार्य्यनिर्णीतिरुपाकर्म्मव्यवस्थिति ।
साङ्गस्यान्तव्यवस्था च समावर्त्तनकर्म्मणा ॥
श्रीछोरिलेनोपज्ञतौ सामगाना निगद्यते निगद्यते ।

अथाभिस्थापनपूर्वकेभ्य परिणयादिकर्म्मभ्य' प्रथममेव सगणा-त्रिपमाद्यपूजापूर्वस्य वृद्धिमभिमतम । तथाच छन्दोगपरिशिष्टम् ।

End —

या श्रौत गोभिलाद्येर्गहन(ग्रंथना) स्त्रजुपदं सम्यगाक्रम्य स्पष्टा श्रीमन्मिश्रादिभिर्या विषम (भिन्नेम) ममतया प्रापिता प्रोज्ज्वलत्वम् ।
सैवेय कण्टकादिव्यपनयनमनोहारिणी भ्रान्तिशून्या
व्यापारार्थ मदीया भवतु शुभगति पद्धति' सामगानाम ॥
सुदृढवितत(विदत)सूत्रानुक्रमन्यस्तवृत्ता (?)
समरच्छविनियोगैर्मन्त्रस्त्रैश्च पूर्णा ।
विविधमुनिवरोक्तिन्यासमतर्कि भ्रिम-
र्भवतु हृदयभूषा गुफरेय द्विजानाम् ॥

Colophon —

इति त्रिपाठिश्रीछोरिलविरचित पद्धति' ।

1370.

10585. छन्दोगगृह्यपद्धति or कर्म्म-शिक्षा ।

Chandoga-grhya paddhati or Karma-Siksa

By Visnu (Mathura, Agnihotra) son of Asadhara and grandson of Trimkrama

Substance, country made paper 10¹ × 4 inches Folia, 147 Lines, 7 on a page Samvat 1605 Character Nagara Appearance old and discoloured The author's own copy

A manual for the performance of domestic rites in accordance with the Gobhila Gṛhya Sūttra It often quotes Karmapradīpa and Gṛhyā Saṃgraha

Beginning –

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीगोभिलाचार्य्याय नम ॥
वासुदेव नमस्कृत्य पद्मनाभ सनातन ।
छन्दोगाना हितार्थाय करिष्ये गृह्यपद्धति ॥
गृह्यञ्च परिशिष्टञ्च गृह्यभाष्यञ्च पद्धती ।
विचार्य्य न्यायवत् सर्व्व सदाचारञ्च शाश्वत ॥
कर्म्मशिक्षा करिष्येह शिशूना हितकारिणीम् ॥
कुर्व्वन् कर्म्माणि या दृष्ट्वा न मुह्यन्ति कदाचन ॥ ३ ॥

अथ सर्वकर्म्मणामादौ स्नानं सन्ध्यावन्दनञ्च कुर्य्यात् 19B, अथ पार्वणस्थालीपाकपद्धति , 23B, इतीदानी पुनराधानादि वाच्य, 27B, अथ विवाहकरण, 47A, आधानपुनराधानसहित विवाहकर्म्म चतुर्थीपर्य्यन्त अभिहोत्रीविष्णुना, माथरेण कृत समाप्तमिति ॥ गर्भाधान तु वक्ष्याम ।

47B, अथ पुसवन, 52A, अथ सीमन्तकर्म्मपद्धति , 55A, अथ जातकर्म्म , 55B, अथ मेधाजनन , 58A, अथ चन्द्रदर्शनकर्म्मपद्धति , 59B, अथ नामकरणम् , 73A, उपनयनपद्धति सगायित्रा समाप्ता । अथ केशान्तकरण , 78A, अभिहोत्रीविष्णुकृतपद्धतौ गोदानादीनि षट् व्रतानि समाप्तानि, 82B, अभिहोत्रीविरचिते (?) विष्णुकृतपद्धतौ सोत्सर्गोपाकर्म्मपद्धति समाप्ता, 84A, इत्यादि प्रायश्चित्तादि समाप्तानि(?), 84B, अथाप्लवनपद्धति , 88A, इत्यभिहोत्रीविष्णुकृतपद्धतौ (?) स्नानान्त समाप्त । अथ विवाह करोति, 93B, इति गोयज्ञ । गोयज्ञेनाश्वयज्ञो व्याख्यातः ।

94A, अथावसथ्यकर्म्मणामारम्भ । अथ श्रवणाकर्म्म, 98B, श्रवणाकर्म्म समाप्त ।

101A, अथाश्व[यु]जीकर्म्म, 102B, अथाग्रायण 106A, अथाग्रहायणीकर्म्म , 107B, अथा पूपाष्टका , 110A, अथ + + ऊर्द्ध कृष्णाष्टम्या मासाष्टकाकर्म्म । तत्रानेकधा विप्रतिपत्तिर्दृश्यते ।

116A, यथा नारायणेनोक्तं भूवाकेन तथैव च ।
तथा मयात्र लिखितमादौ त्रिविक्रमोदितम् ॥
किमधिकं तु वक्ष्यामि मस्तके त्विं मस्तमा ।
यदत्र लिखितं दृष्टं यो (सो)ध्य तद्याज्ञिकैर्द्विजैः ॥

मासाष्टकाकर्म्म समाप्तं । अथान्वष्टका, 124B, अथानन्तरं पिण्डपितृयज्ञस्य पद्धतिः, 127A, फाल्गुनाष्टका समाप्तेति, 129B, चैत्रीकर्म्म समाप्तं दीक्षित त्रिविक्रमेण शाखान्तरोक्तविधिना एतत् कर्म्म लिखितं तच्च शाखायनपद्धतौ त्रिविक्रमपद्धतौ वा द्रष्टव्यं ।

अभिष्टोत्री (?) विष्णुक्तपद्धतौ कर्म्मशिक्षाया आवमथ्यकर्म्माणि समाप्तानि ॥ अथ प्रज्ञातस्त्र्यादीनि कतिचित् कर्म्माणि काम्यप्रसङ्गेन पद्धतिक्रमाद्वक्ष्यामः, 131A, एतत्कर्म्मप्रदीपगृह्यासग्रह-विरुद्धं नारायणाचार्य्यसम्मतेन केवलपाय-सत्त्वमेण शालाकर्म्म समाप्तम् । पशुपत्त्वविधिस्तु भूवाकाचार्य्येणोक्ता(?) द्रष्टव्या द्रष्टुकामेनेति इद ग्रन्थगौरवात् . .. न लिखितमिति । अथ वृषोत्सर्गपद्धतिः । अथ गोभिलोक्तत्वात् संपूर्णानुष्ठानसिद्धि र्न भवति । अथ सामवेदसंबंध्यच्छयाय निलोक्तविधिमाश्रित्य पद्धतिर्लिख्यते ।

133B, वृषोत्सर्गकर्म्मपद्धतिः शिक्षाया समाप्ता .. ..
अथ क्षयारम्भे पुण्येऽहनि प्रतिष्ठ प्रथमे लाणलयोजने वृद्धिश्राद्धं ।

140B, अथातो वास्तुपरीक्षा (and some minor topics)

End — क्षमिमिन्द्रस्येतिमन्त्रे वसिष्ठ ऋषि इन्द्रोदेवता गायत्रीच्छन्द क्षमिपातने विनियोगः ॥ अथ मधुपर्कविधि ... .
कर्म्मविधि प्रागुक्त एव द्रष्टव्यो विवाहकाले । अतस्तात्र पुनर्नोक्तम् ।

Col —

इति गृह्यपद्धति समाप्ता ।
भार्गवो जमदग्निश्च पञ्चप्रवरसम्मितः ।
श्रीधरशर्म्मणो नप्ता पौत्रस्त्रिविक्रमस्य च ॥
पुत्र आशाधरस्यैव सामवेदेच्छ शाखवान् (?) ।

आश्रितामिमाथुरो विप्र[ ] छान्दोग्यगृह्यपद्धति ।
कर्म्मप्रिच्छामिमा चक्रे विष्णुनामा सुधी खलु ॥
विद्वन् हितक्ष प्रोध्य सदेति प्रार्थना पुन ।
प्रसन्न हि मनो येषा प्रेक्षणीया सदैव ते ॥
क्रत्येय (?) सर्व्वशास्त्राणि छन्दोगान्यवलोकयन् ।
न चात्रातीतिकर्त्तव्य दोषदृष्टिपर मन ॥
दोषो ह्यविद्यमानो हि तच्चित्ताना प्रकाशते ॥

Last Col —

अग्निहोत्रीविष्णुना (?) क्रता लिखिता च छन्दोगगृह्यपद्धति ग्रन्थस्य अर्द्धसमाप्ति ॥

Post Col —

स्वस्ति श्री संवत् १६०५ समये आनन्दनाम सवत्सरे + + + वदि १२ सोमे तद्दिनं । पठनार्थं परोपकारार्थं ॥

A line after this is blurred over with ink

1371.

8092 कौथुमि-सामगानां संस्कारप्रयोगः ।

Kauthumi-Samaganām Saṁskāra Prayoga

Forming part of Sivārkodaya by Gāgā Bhatta

Substance, country made paper 10¼×4½ inches Folia, 19 Lines, 10 on a page Extent in slokas 400 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीगागाभट्टकृत-शिवार्कोदये कौथुमि-सामगाना सस्कार-प्रयोग समाप्त ।

Beginning --

श्रीगणेशाय नम ।

अथ कौथुमि-सामगाना सस्कारप्रयोगा उच्यन्ते । तत्र पुण्याह-वाचनस्वविशेषात् कात्यायनानामेव । तत्र सर्व्वोपयोगित्वादग्नि-प्रयोग उच्यते ।

1372

6029 **रामकुतूहलः ।** *Ramakutuhalkh*

By the son of Mukunda

Substance country made paper 13×6¾ inches Folia 86 Line 1 on a page Extent in Slokas 3400 Character modern Nagari Appearance fresh Complete Date, Samvat 1941

Last Colophon —

इति श्रीरामकुतूहलोत्तरे छान्दोग्यनिबन्धे सकलनिबन्धार्थद्योतक षोडश प्रकरण पूर्णम् ।

Post Colophon —

संवत् १९४१ मी० अगाहु वदी १ वार मङ्गल । बालमुकुन्दस्येद पुस्तक ३३ । स १८०६ प्रति लिखी (प्रतिलिपि ?)

The beginning of the work —

ॐ नम श्रीगणेशाय नम । श्रीमन्महात्रिपुरसुन्दर्यै नम श्रीसामवेदाय नम ।

यस्य ज्ञानाद्यत्नमप्येकरूप
यस्य ज्ञानाद्भाति नानास्वरूपम् ।
नि.सङ्गत्वेऽपीदद सप्रपञ्च'
यत्त वन्दे विष्णुमोङ्कारूपम् ॥

गौरीश गिरिश मृड त्रिनयन शम्भु हर त्र्यम्बकम्
गङ्गा धूर्जटिकं भव पशुपति गङ्गाधर यो विभु ।
एव नाम गणेश्वर स्मरहर स्मृत्वा प्रबन्ध नवम्
नत्वोमाच्च गणाधिप वितनुते किन्तस्य विघ्नाङ्कयम् ॥

ब्रह्माम्भोधौ सप्रविश्यात्मशक्त्या
येनाख्यात शाश्वत धर्म्ममूलम् ।
ससाराब्धौ हेतुभूत द्विजाना
वन्दे श्रीमद् गोभिलाचार्य्यपादम् ॥

The object of the work —

कर्म्मागारे भवाब्धौ निपतितजनश्रेणीसन्त्राणपोत
नि सामान्य वरिष्ठ निगमगदितान्नान्यमात्राधिरूढम् ।
छान्दोग्ये गोभिलोक्तादभिमतसदाचारयोग्य सुबोध
ध्याय[ध्याय] प्रबन्ध कमपि च रचये श्रीरमाकान्तपादम् ॥

The author's father, family, Guru and native place —

देशानामपि मध्यदेशविदिते राष्ट्रे मच्छाख्ये शुभे
श्रीमत्सूर्य्यकुले त्रिवेदिविमले ख्यातो मुकुन्दात्मज ।
काशीरामधरासुरार्च्चनपर तेनाद्यमारभ्यते
ग्रन्थोरामकुतूहलोस्तु सुतरा भूतौ सुहृच्छाखिनाम् ॥
अथात सर्व्ववर्णास्य तत्त्वज्ञानार्थसिद्धये ।
तन्मूलज्ञापनार्थञ्च सदाचारो ऽभिधीयते ॥
सोऽपि वर्णाश्रमाणा वै पृथक्त्वेन विवक्षित ।
देशकाल-कुलाचार-स्वशाखाभेदबोधक ॥
स आचार ऋषिभि पार्थक्येन स्पष्टीकृत । + + + + +
पुन· कीदृश देशकालादिना वर्णाश्रमाणा भेदज्ञापक ।

So it relates to domestic rites, as prescribed by Gobhila for a Sāmavedi Brāhmana It quotes and explains various texts bearing on the subject, and gives directions for the performance of the rites

3B, इति श्रीरामकुतूहले छान्दोग्यनिबन्धे सवन्धचतुष्टयविज्ञाणीय नाम प्रथम प्रकरण पूर्णम् ।

अथातश्चत्वारिंशत् सस्कारा अष्टगुणयुक्ता गौतमोक्ता द्विजातिविषयास्तेषा-मपि आदावेव अष्टौ सस्कारा द्विजत्वप्रतिपादका ते च ।

गर्भाधान पुसवन सीमन्तोन्नयन तथा ।
जातनामान्नभक्ताश्च चौलोपनयने तथा ॥

सस्कारानिति जानीयाद् गौतमोक्तविधानत· । मार्कण्डेयपुराणञ्च .
. ...

अतएव श्रीमद्गोभिलाचार्य्यो कौथुमिशाखाया सूत्र प्रणीतवान। तच्छिष्योपशिष्यपारम्पर्य्येणागत प्राप्य स्वशाखाविच्छिन्नपरिशिष्टाद्यावलोक्य साम्प्रत कर्म्मानुष्ठानाविरोधेन सुबोधार्थ स्मार्त्तसिद्धान्तकौस्तुभविधि प्रारभ्यते।

तत्र पुण्याह-स्वस्तिवाचन-गणपतिमातृचतुर्द्दश-नवग्रहपूजायुष्यजप-वृद्धिश्राद्धाना समस्त-कर्म्मादिषु विधानात् कर्म्मप्रदीपोक्तविधिना मातृपूजनमारभ्यते।

कर्म्मप्रदीपे

गौरी पद्मा शची, etc., etc

The other authorities consulted are —

4A, षड्विंशब्राह्मण, 4B, तथाच व्यास, 5B, वशिष्ठस्मृतम वशिष्ठ, 7B, तथाच सादनिकापरिशिष्टम्, 32A, दक्ष, 35B, मनु, 41A, छान्दोग्यपरिशिष्ट, 56B, पितृसंहिता।

It is divided into two parts, the first consisting of 19 chapters and the second of 16 chapters

Part I

The colophon of the first chapter has been quoted above

5 इति श्रीरामकुतूहले छान्दोग्यनिबन्धे सगणाधिपगौर्य्यादिमातृनवग्रहावाहनपूजनप्रकरण द्वितीय पूर्णम्, 7B, ०वृद्धिश्राद्धप्रकरण तृतीय पूर्णम्, 10B, ०कुशकण्डिकाख्य प्रकरण चतुर्थ पूर्णम्, 17B, ०विवाहप्रकरण पञ्चम पूर्णम्, 20A, ०चतुर्थीकर्म्मप्रकरण षष्ठ पूर्णम्, ०गर्भाधाननाम सप्तमप्रकरणम् पूर्णम्, 20B, ०पुंसवन नामाष्टम प्रकरण पूर्णम्, 22A, ०सीमन्तोन्नयन नवम प्रकरण पूर्णम्, 23A, ०जातकर्म्मप्रकरण दशम पूर्णम्, 24B, ०नामकरणप्रकरणमेकादशक पूर्णम्, (The colophon of chapter XI on annaprasana has been omitted), 27A, ०चूडाकरणप्रकरण त्रयोदश पूर्णम्, 30A, ०उपनयनप्रकरण चतुर्द्दश पूर्णम्, 32A, सन्ध्योपासनप्रकरण पञ्चदशक पूर्णम्, 33A, ०ब्रह्मचारिव्रतोद्देशक नाम षोडशक प्रकरण पूर्णम्, 33B, ०सावित्रव्रत विसर्गो नाम सप्तदशक प्रकरण पूर्णम्, 35B, ०समावर्त्तनप्रकरणमष्टादश पूर्णम्, 38B, ०प्रकरणमेकोनविंशतिक पूर्णम्।

Part II

Begins

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐकार कौथुमि व्यास गोभिल जैमिनि तथा ।
नत्वा गणपतिञ्चाथ वक्ष्ये पञ्चमुखीमहम् ॥
चातुर्वर्णस्य सामान्यमनुष्ठानमुदाहृत ।
महामखमनावृत्य पतत्येव न सशय ॥
आदावेवोत्तरे तस्मात् पञ्चयज्ञविधि व्रते ।
प्राप्यते च फल यस्मात् स्नानादोषैर्न लिप्यते ॥, etc

41A, इति श्रीरामकुतूहले छान्दोग्यनिबन्धे वैश्वदेवप्रकरण प्रथमम् , 49A, ०सामान्यहोमप्रकरण द्वितीय पूर्णम् , 51B, ०वास्तुपूजनप्रकरण तृतीय पूर्णम् , 56A, ०पार्व्वणश्राद्धप्रकरण चतुर्थ पूर्णम् , 61B, इति रामकुतूहलोत्तरे छान्दोग्यनिबन्धे ऋषितर्पणोत्सर्गप्रकरणम् पञ्चम पूर्णम्, 63B, ०उपाकर्म्म-प्रकरणम् षष्ठ प्रकरणम् 64B, ०सप्तम प्रकरण पूर्णम् , 68B, शान्याधान-प्रकरणमष्टम पूर्णम् , 71B, दर्शनामकप्रकरण नवम पूर्णम् , (The colophon of Ch X omitted), 74B, ०आश्वयुजीकर्म्मप्रकरण एकादश पूर्णम् , 75B, नवान्नप्राशनप्रकरण द्वादश पूर्णम् , 77A, आग्रहायणप्रकरण त्रयोदश पूर्णम् , 78B, अष्टकाप्रकरण चतुर्द्दशक पूर्णम् , 82B, ०अन्वष्टकाप्रकरण पञ्चदश प्रकरणम् ।

The last colophon has already been given above

It ends with giving a list of contents

अनुक्रमणिका चेय सस्कारा गौतमोदिता ।
सुखावबोधार्थतया अस्मिन्नेव प्रकीर्त्तिता ॥
सख्या प्रकरणानाञ्च त्रिशत्पञ्चाधिकास्ति या ।
एकोना विशति पूर्व्वे चोक्ता वै षोडशोत्तरे ॥
आलोकयिष्यन्ति च ये नित्य रामकुतूहलम् ।
स्मार्त्ते कर्म्मणि छन्दोगा मोह नेष्यन्ति ते क्वचित् ॥
गृह्य कर्म्मप्रदीपञ्च नवग्रहमखस्तथा ।
आर्षिको वेदमन्त्राख्य' परिसख्यानमेव च ॥

वाशिष्ठ श्राद्धकल्पाख्य ग्रन्थासग्रहक तथा ।
एतन्मतमुपादाय साङ्गो विधिरिहोदित ॥
आनन्दाद्वयमप्रमेयविषय यौगैकगम्य सदा ।
आसीद्भावि च साम्प्रत त्वितिपदे शून्य पद ( ) शाश्वतम् ।
तस्मै कोटिनति विधाय सतत भाग्यास्महे शाखिना
श्रीमद्गोभिलसूत्रसूक्तिरचित स्याद्द विधिर्भूतये ॥
अशेषाशिवहन्तार शिवया सयुत शिवम् ।
त्रैलोक्यशिवद वन्दे देव हरिहरात्मकम् ॥

1373

79. ऋषितर्पणम् । *Rsi-tarpanam*

For a description of the MS see L 817

The first seven leaves are lost, and twenty leaves only remain out of the 27 which completed the MS So the manuscript extends over 320 slokas only, a leaf in the average containing 16 slokas, and not 500 as put down by Rājendralāla, who apparently did not notice that the MS had seven leaves missing

Post Col —

लिखित श्रोताश्रवस्सुत श्रोतामयारामेण ॥ राजनगरमध्य सम्बत् १८०२ वर्षे शा १६६७ श्रावण सुदि ११ रवौ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥

There is no clue to ascertain to what sakhā it belongs

1374.

5274 वृषोत्सर्गप्रयोगः । *Vrṣotsarga prayogah*

Substance, foolscap paper 14×8½ inches Folia, 14 Lines, 6, 7 on a page Extent in slokas 336 Character, Bengali Date, Saka 1790 Appearance, fresh Complete

A priest's manual on the consecration of a bull in a śrāddha

Beginning —

अथ सामगवृषोत्सर्गप्रयोग । तत्र गोष्ठालाया वितानयुक्ताया पुण्यभूमौ वा प्रागुदक्प्लवन देश गोमयेनोपलिप्य द्रव्याण्यासादयेत् ।

Colophon —

इति सामगाना वृषोत्सर्गप्रयोग ।

Post Colophon Statement —

खपक्षिमुनिमहीसम्मिते शाकवर्षे
वृषगतदिनकान्तेऽष्टीन्दुमे मित्रपक्षे ।
हिमगिरितनुजाया पादपद्म विभाव्य
लिखनमिदमकार्षीत् श्रीयुत कान्तिचन्द्र ॥

1375.

218 **श्राद्धविधिः ।** *Śrāddha-vidhi*

Substance country made paper 15×3½ inches Folia, 5 Lines, 7 on a page Extent in slokas 100 Character Bengali Appearance, fresh Complete

Directions for the annual śrāddha according to the Sāma Veda

1376

4601 **सन्ध्याप्रयोगः ।** *Sandhyā-prayogah.*

Substance, country made paper 11×3½ inches Folia, 5 Lines, 3 on a page Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete

With explanatory notes in Sanskrit

1377.

10679 *The Same*

Substance foolscap paper 1.×4 inches Folia 3 Lines 7, 8 on a page Character, modern Nagari Appearance, fresh Complete

1380

10371 *The Same*

Substance country made paper 13×5 inches Folia, 47 Lines, 8 on page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, old Complete

The work ends in 41A, इति दशकर्म्म समाप्त।

The rest of the MS is taken up with the following *Samskāra*, added by the scribe —

गर्भाधान अथाधिवाससमन्त्रा ।

1381.

5760 सुबोधिनी । *Subodhini*

By Śiva Rāma Śukla

Substance country-made paper 9¾×4½ inches Folia, 1 to 45, 46 to 77, 66 to 136 The contents of the leaves 46th to 65th have been restored in a new hand in 32 leaves marked from 46 to 77 Lines, 9 on a page Character, Nagara Date, Samvat 17?6 Appearance old and discoloured Complete

The mangalacarana and the object of the work

प्रणम्य तात विश्राम विघ्नेश जगदम्बिका ।
कृत्वचिन्तामणौ स्वीये निर्णीतानां तु कर्म्मणां ॥
प्रयोगपद्धतिं सम्यग् गुरूणां सुप्रसादतः ।
सामगानां हितार्थाय कुर्व्वे नाम्ना सुबोधिनी ॥

The work ends

यस्याः कृपाकटाक्षेण पद्धतिर्न्निर्म्मिता मया ।
परिश्रमेण सा देवी प्रीता भवतु सर्व्वदा ॥

Colophon

इति विद्वन्मुकुटमणिमाणिक्यनीराजितचरणकमलशुक्लश्रीविश्रा-मात्मजशिवरामविरचितायां सुबोधिन्यां पञ्चमप्रकाशप्रयोगपद्धतिः समाप्ता ॥

Post Colophon Statement —

लेखकपाठकयो शुभ भवतु ॥

मङ्गल लेखकाना च पाठकाना च मङ्गल ।
मङ्गल सर्व्वलोकाना भूमिभूपतिमङ्गल ॥
यावल्लवणसमुद्रो यावन्नक्षत्रमण्डितो मेरु ।
यावच्च चन्द्रादित्यौ तावदिद पुस्तक जयतु ॥

अद्येह अहमदावादमध्ये प्रकटपुरमध्ये वास्तव्य श्रीआभ्यतर उदीच्यसहस्रज्ञातीयत्र० जयदेवात्मज-दयानन्देन लिखितमिद पुस्तक समाप्तम् । सवत् १७ आषाढादि ५६ वर्षे माघमासे शुक्लपक्षे द्वितीयाया तिथौ भृगुवासरे उत्तरायणगते श्रीसूर्य्ये कृत्यचिन्तामणिप्रयोगपद्धति समाप्त(?) ॥ यादृश पुस्तक दृष्ट्वा तादृश लिखित मया आत्मपठनार्थं लिखित तथाच परोपकारार्थं ॥ स्वय लिखित ॥ शुभ भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीशिवो जयति ॥

1382

5974 *The Same*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia 251 Lines 7 on a page Extent in ślokas 3000 Character Nagara Date Samvat 1730 Appearance, old and soiled Complete Written in two different hands

The second hand begins in leaf 146 and ends in 175 Then the first hand resumes and writes to the end

It is based on the author's Śrāddha-Cintāmaṇi to which it is intended as a practical manual

See I O Catal No 1735 and for Śrāddha Cintāmaṇi see Oxf 710

The author speaks of Nārāyaṇa Bhaṭṭa (1514–1574) in the very beginning So it is clear that Śrāddha-Cintāmaṇi quoted by Raghunandana (1567) must be by Vācaspati Miśra (1500) and not by our author For Nārāyaṇa Bhaṭṭa is known to be a contemporary of Raghunanda On the other hand our author is quoted by Nirṇaya-sindhu (1612 A.D)

89A, अथ द्वादशाहकृत्यम्। तत्र सपिण्डीकरणम्। तस्य अनेककालत्वेपि कलौ द्वादशाह एव कार्य्यमनित्यत्वाच्छरीरस्य। पूर्व्वेद्युर्ब्राह्मणाना निमन्त्रण वैश्वदेवार्थं द्वौ विप्रौ एकश्च प्रेतार्थम्। प्रेतस्य पित्रादि यैं सह सपिण्डीकरणम्, तत्त्रयार्थं त्रीन्। एव षण्णा निमन्त्रणम्। अशक्तौ तु दैवे प्रेते त्रये चैकैक इत्येव त्रीन्। प्राङ्मुख विप्रद्वयमुपवेश्य एवस्ते (?) तयोर्दक्षिणजानु आलभ्य श्व करिष्य-माणसपिण्डीकरणश्राद्धे विश्वदेवार्थं युवामह निमन्त्रयामि। ततो निमन्त्रितौ स्व इति ताभ्यामुक्ते अक्रोधनै इत्यादिना नियमान् श्रावयेत्।

So according to this there must be a living Brāhmana to eat the Srāddhanna or funeral food and not their effigy in Kusā as prescribed in Bengal

11B, इद विष्णु र्विचक्रमे इद विष्णवे न मम, मानस्तोके० इद रुद्राय न मम।

So it utters न मम in the style of a Rgvedi Brāhmana though it is intended for a follower of the Sāmaveda

End —

मोढज्ञातीयविश्रामशुक्लस्य तनयेन हि।

शिवरामेण रचिता पद्धतिर्विदुषा मुदे॥

Colophon —

इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यनीराजितचरणकमलशुक्लश्रीविश्रामा-त्मजशिवरामविरचिता श्राद्धचिन्तामणौ तृतीयप्रकाशप्रयोगपद्धति समाप्ता।

Post Colophon Statement —

मात परतर नान्यत् त्वत्त पश्यामि चक्षुषा।

अतस्त्व पाहि दुःखान्मा शरणागतवत्सले॥

There are three verses more

Then the date —

सवत् १७३० वर्षे आश्विन सुदि ८ सोमे लिखितम्।

श्राद्धचिन्तामणि सम्पूर्ण।

लेखकपाठकयो शुभ भवतु॥

1383

4196A **आथर्व्वणसंहिता ।** *Atharvana Samhita*

Substance, country made paper alternately white and yellow 14×6 inches Folia 268 Lines 8 on a page Character Bengali Date Saka 1741 Appearance fresh Complete

It belongs to the recension published by Roth and Whitney

Post Colophon Statement

गव खण्डे अनुवाक ८ सूक्त १४३ ऋचा ६३६ सर्व्वेषु काण्डेषु ऋचा सख्या ६०१५ शुभमस्तु ग्रन्थसख्या ६६८० शकाब्दा १७४१ आषाढस्य तृतीयदिवसे समाप्तम् ॥ श्रीईश्वरचन्द्रमुखोपाध्याय-लिखितमेतत् सोकाम वागाम शुभमस्तु ॥ श्रीश्रीहरि श्रीहरि जयदुर्गायै ।

1384

1723 **कृत्यानिर्हरणसूक्तगणव्याख्या बालबोधविवेकिनी**
Krtyā nirharana-sukta-gana-vyākhyā Bālabodha-viveknī
and **शौनकीयप्रत्यङ्गिराकल्प ।** *Saunakīya Pratyangira Kalpa*

By Vāsudeva

Substance country made paper 16¾×5¾ inches Folia 34 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 1050 Character Nāgara Date Sam 1830 Appearance, fresh Incorrect

Post Col .—

सवत् १८३० ।

For the beginning of Krtyānirharana-sūktagana-vyākhyā see Stein Extr 243, p 247

3B, इति श्रीद्विवेदश्रीश्रीपतिकनिष्ठतनय वासुदेव-विरचिताया कृत्या-निर्हरणसूक्तगणव्याख्याया बालबोधविवेकिन्या दूष्यादूषिरसीति-सूक्त-व्याख्यान समाप्तम् । A V II 11

6B, इतीशाना त्वेति सूक्तत्रयाद्यस्य सूक्त व्याख्यातम् ।

8B, इति समं ज्योतिरिति द्वितीय सूक्त व्याख्यातम् ।

10B, इति उतो असीति तृतीयं सूक्त व्याख्यातम् ।

These three sūktas form the 17th, 18th and 19th sūktas of the 4th kānda of A V

इति श्रीद्विवेदश्रीपति-कनिष्ठतनय-वासुदेव-विरचिताया कृत्यानिर्हरणसूक्त-गणव्याख्यायां बालबोधविवेकिन्या ईशानान्त्वेति-सूक्तत्रय-व्याख्यान समाप्तम् ।

अथ क्रमप्राप्त [ये] पुरस्तादित्यष्टर्चमभयगणपरिपठित व्याख्यायते ।

12B, इति श्रीद्विवेद ० ये पुरस्तादिति सूक्तव्याख्यान समाप्तम् ।

A V IV 40

16A, इति श्रीद्विवेद ० सुपर्णस्त्वान्वविंददिति त्रयोदशर्चसूक्तव्याख्यान समाप्तम् । A V V 14th.

21A, ०या ते चक्रुरिति द्वादशर्चसूक्तव्याख्यान समाप्तम् ।

A V V 31st

22A, प्रतीचीन फलो हि त्वमिति तृच-सूक्तव्याख्यान समाप्तम् ।

A V VII. 65th sūkta

28A, ०अयं प्रतिसर इति अर्थसूक्ताभिध-द्वाविंशर्च-सूक्तद्वय व्याख्यान समाप्तम् । A.V VIII 5

इति या कल्पयन्ति यत्नेन प्रतिज्ञातानि दूष्यादूषिरसीत्यादिकानि दशापि(?) कृत्यानिर्हरणा सूक्तानि व्याख्यातानि ।

Here ends the Kṛtyānirharana sūktagana-vyākhyānam It is an explanation of a collection of Sūktas from Atharva veda, directed against witchcraft, Krtyā meaning a witch Aufrecht says that the text belongs to the first adhyāya of the tenth kānda, of which however the first four rks of the first sūkta only are found at the beginning

Then follows शौनकीय प्रत्यङ्गिरा-कल्प, which is but a rite of the Tāntrika form in connection with Krtyānirharana

It begins —28B,

अथ प्राधान्येन व्याख्यातव्यत्वेन प्रतिज्ञात क्रमप्राप्त या कल्प-
यन्तीत्यर्थसूक्ताभिध द्वात्रिंशदृच सूक्तत्रय व्याख्यायते ।

तत्र तावत् प्राचीनस्तत्कल्पो लिख्यते । स च यथा ।

नमोऽथर्व्ववेदाय ।

ब्रह्मलोके सुखासीन सर्व्वलोकगुरु शिवम ।
सर्व्ववर्णमय साक्षात्सर्व्वतेजोमय परम् ॥
सर्व्वविद्यापर शश्वज्ज्ञानोपायार्णव हरम् ।
प्रणम्य सर्व्वदेवाश्च ऋषय प्रथमागता ॥
वशिष्ठो वामदेवश्च जावालि कपिलस्तथा ।
नारदश्च शुक कण्वो विश्वामित्रश्च काश्यप ॥
अगस्त्यश्च पुलस्त्यश्च दुर्व्वासा शनकादय (सनकादय) ।
एवमादिमुनीन्द्राणा वृन्दमध्ये पितामहम् ॥
पप्रच्छ च मुनिश्रेष्ठ शौनक सुमहातपा ।
अथर्व्वणस्य माहात्म्य यथावद् वक्तुमर्हसि ॥
उवाच तस्मै देवेशो रहस्य परम शिवम् ।
सर्व्वदेवमय साक्षादथर्व्वणमिहोच्यते ॥
तदग्र मन्त्रभागेषु प्रत्यङ्गिरसमुच्यते ।
यद्द्वात्रिंशदृच प्रोक्ता सर्व्वकार्य्यार्थसाधका ॥
गुह्याद् गुह्यतरा साक्षात्त्रैलोक्यविजये परा ।
शिवेनोक्ता मया लब्धा समाहितमना शृणु ॥
शान्तौ पुष्टौ समृद्धौ च महामृत्युभये तथा ।
अभिचारिककृत्याख्या शान्तिप्रत्यभिचारिके ॥
निग्रहानुग्रहे चैव सर्व्वपापहर शुभम् ।
भूतप्रेतपिशाचादिग्रहबाधानिवारणम् ॥

उत्पातशान्ति देवाना कोपशान्तिस्तथैव च ।
ग्रहशान्ति रोगशान्ति कृत्याशान्तिस्तथैव च ॥

End — अथर्व्वमन्त्रात् समाप्ता सर्व्वसिद्धिर्भविष्यति सर्व्वसिद्धिर्भविष्यति ।

Col — इत्याथर्व्वणे शौनकीये प्रत्यङ्गिराकल्प समाप्त ।

1385

1871 प्रत्यङ्गिरासूक्तम् ।

Substance, country made paper 9 x 4½ inches Folia, 5 Lines 8 on a page Extent in sloka 90 Character Nagari Appearance old

A paraphrase in 49 verses in the anustubh metre, of the first three sūktas of the 10th kānda of the Atharvaveda There is a similar paraphrase of the Rudra Sūktas of the Vājasaneya Samhita in the Vallālacarita

On the obverse of the first leaf occurs the following —

सिंही सिंहमुखी सखी भगवत प्रोत्फुल्लनेत्रोज्ज्वला
शू[ल]स्थूलकपालपाशपरशुव्यग्रोग्रहस्ताम्बुजाम् ।
दंष्ट्राकोटिविशङ्कितास्यकुहरामारक्तनेत्रोज्ज्वला
बालेन्दुज्वलमौलिका भगवती प्रत्यङ्गिरामर्थये ॥

The work begins —

या कल्पयन्तीत्यथामन्त्रस्य प्रत्यङ्गिरा ऋषिरनुष्टुप्-पङ्क्ति-बृहत्य-श्छन्दासि । श्री कृत्यादेवता ॐ बीज ह्रि शक्ति मम सर्वाभक्ष पारायणे विनियोग ॥

या कल्पयंती ॥ गौरय ॥ क्रूरा कृत्या ॥
वधूमिवा ॥ ता ब्रह्मणापनिर्णु ॥ प्रत्यक्कर्त्तारं म्टचतु ॥ १ ॥
शीर्षण्वती कर्णवती विश्वरूपा भयं ॥ करी ॥
य प्राक्शीर्षादिशाद्य त्वा वित्त त्वं योजयाभ्युभि ॥ २ ॥

It ends —

फट् फट् अहि माहाकृत्ये विधूमाग्निसमप्रभे ॥
शुहि शत्रु त्रिशूलेन क्रुध्यस्व पिव शोणित ॥ ४८ ॥
एको मन्त्र प्रयोगाय च ॥ व ब्रह्मादिभो जहि ॥

Colophon —

इति श्रीप्रत्यङ्गिरासूक्त समाप्तम् ॥ ६ ॥ श्रीकालभैरवार्पणमस्तु ॥

Post Col —

हे पुस्तक नानादिक्षित भागवतटोकेकार याचे असे लिखित पाण्डुरंग विनायक ॥

This is called Pratyangirā Kalpa because Rsi Angirāh was the first to use these sūktas in his Abhicāra, i e the six cruel rites

Leaf 2A —

यथा त्वाङ्गिरस पूर्व्वं भगवन्त्वापसेधिरे ।
अत्र यत्न वशिष्ठाश्च तथैव त्वापसेधिरे ॥

Vide A V 10 6 —

प्रतीचीनश्चाङ्गिरसोऽध्यक्षो न पुरोहित ।
प्रतीची कृत्या-आकृत्यामून्कृत्याकृतो जहि ॥

Of which the above verse appears to be a paraphrase in Classical Sanskrit

1386

331 गोपथब्राह्मण । *Gopatha Brāhmana*

A portion of Rājendralala Mittra's MS for the press

These leaves are written in beautiful, bold Devanāgarī, on foolscap paper, but are soiled by the hands of the compositor, and bear in places directions for the press

1387

4196B *The Same*

Substance country-made paper Yellow and white 14×5½ inches Lines, 8 on a page Character, Bengali Written in the same hand as Catal No 1381 Appearance fresh Complete

Published in the Bibl Ind Series

Post Colophon Statement —

लिखित श्रीईश्वरचन्द्र मुखोपाध्याय मोकाम वाराणस ॥

शिवाय नम ॥

1388.

2249. मुण्डकोपनिषत् । *Mundakopanisad*

Substance, country made paper 7½×4 inches Folia 8 Lines, 7 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

Printed in the Bibl Ind Series, pp 262 to 325 of a collection of Upanisads

1389

9525 *The Same*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 96 Character, Nagara Appearance, fresh Prose Generally correct Complete

The text only

1390.

11072 **मुण्डकोपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ।**

A sub comm to the same

By Ānandagiri

Substance country-made paper 13×6¾ inches Folia, 15 In Tripatha form Character, Nāgarī of the thirteenth century Appearance, fresh Complete

The leaves are marked with the letters मु भा व्या

The comm begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमो ब्रह्मणे ।

ॐ यदक्षरं परं ब्रह्म विद्यागम्यमितीरितं ।

यस्मिन् ज्ञाते भवेत् ज्ञातं सर्व्वं तस्यामसंशयम् ॥

ब्रह्मोपनिषद्गर्भोपनिषदाद्या अथर्व्ववेदस्य बह्व्य उपनिषदः सन्ति । तासां शारीरके अनुपयोगित्वेन अव्याचिख्यासितत्वाद-दृश्यत्वादिगुणको धर्म्मोक्तेरित्यधिकरणोपयोगितया मुण्डकस्य व्याचिख्यासितस्य प्रतीकमादत्ते ब्रह्मा देवानामित्याद्याथर्व्वणोपनिषद्व्याचिख्यासितेति विशेषः ॥

Edited by Dr. E Roer, in the Bibl Ind, 1850 The text was first translated into English by Raja Rammohan Roy

1391.

1657 *The Same*

Substance, country-made paper 9¼×5 inches Folia 9 Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas 250 Character, Nāgara Appearance, tolerable Prose Complete

Colophon —

इति मुण्डकभाष्यटिप्पणम् समाप्तम् ।

It begins --

यदक्षर परं ब्रह्म विद्यागम्यमितीरितम् ।
यस्मिन् ज्ञाते भवेत्ज्ञातं सर्व्वं तस्यामं सद्व्ययम् ।

ब्रह्मोपनिषद् गर्भोपनिषदाद्या आथर्व्वणवेदस्य वह्व उपनिषद सन्ति ।

1392

9526 **मुण्डकोपनिषट्टीका ।** *A comm on the same text*

Substance country made paper 13×5 inches Folia 6 Lines 12 on a page Extent in slokas 209 Character Nagari Appearance tolerable Complete

From the note on the margin मु० उ० दा० it appears to be by Dāmodara

Beginning —

अस्या आथर्व्वणिकोपनिषदो मोक्षहेतुब्रह्मविद्याप्रतिपादकत्वात् अनुबन्धचतुष्टय सिद्ध । विद्याया ब्रह्मादिमहत्सम्बद्धोक्तिविद्यास्तुतये स्तुति श्रोतृप्ररोचनार्था ब्रह्मणा सर्व्वव्यञ्जकस्य ब्रह्मविद्याया वाक्योत्पत्त्यभिव्यक्त-ब्रह्मरूपाया सर्व्वविद्याप्रतिष्ठत्वे सर्व्वविद्यावेद्याना ब्रह्मविद्याया विदितत्वसम्भवेन सर्व्वविद्यासमाप्तिभूमित्वात् वा प्रतिष्ठात्वमित्यादि ।

1393.

949. **कठवल्लूपनिषदालोकः मुण्डकोपनिषदालोकश्च ।**

A comm on Kathavalli and Mundo Kopanisad

By Vijñānabhikṣu

For the manuscript, see L 1813

1394

440 **आथर्व्वणोपनिषद्भाष्यम् ।** *Ātharvanopanisadbhāsyam*

By Ananda Tirtha, the founder of the Mādhva School

For the manuscript see L 1372

It is not a comm on the Upanisads of Atharva Veda, as Rājendralāla says, but on the Ātharvanopanisad by which the Mundakopanisad is meant

1395

9530 *The Same*

Substance, country-made paper 13 × 5 inches Folia, 3 Lines, 12 on a page Extent in sloka 114 Character Nagara Appearance tolerable Complete

Beginning —

ॐ श्रीगणेशाय नम । सुकेशा च भारद्वाज शैब्यश्च सत्यकाम· सौर्य्यायणीच गार्ग्यं कौशल्यश्चाश्वलायनो भार्गवो वैदर्भिः कबन्धी कात्यायन स्ते है ते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठा परंब्रह्म अन्वेषमाणा एष ह वै तत्सर्व्वं वक्ष्यतीति । इत्यादि ।

1396

2250 **प्रश्नोपनिषत् ।** *Prasnopanisat*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 9 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Printed in Bibl Ind in a collection of Upanisads

1397.

9791 *The Same*

Substance, country made paper 10 × 5 inches Folia, 7 Lines, 8 on a page Extent in slokas 115 Character, Nagara Appearance tolerable Prose Generally correct

1398.

8595 **आथर्व्वणोपनिषत्प्रश्नभाष्य ।** *Ātharvanopanisat prasnabhāsya*

By Sankarācārya

Substance, country paper $9\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 38 Lines 9 on a page Extent, 600 slokas Character, Nāgara Fresh Complete

Complete in 38 leaves The Ātharvanopaniṣad is said to be the Mandukopaniṣad, which is complete in 3 Praśnas

1399

9016 *The Same*

Substance, country made paper 10 × 1 inches Folia, 31 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 550 Character, Nagara Fresh Complete

Complete in 31 leaves

The Colophon —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य-परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शङ्करभगवतः कृतावाथर्वणोपनिषत्प्रश्नभाष्य सम्पूर्णं समाप्त। ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

1400

1658 **प्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणम् ।** *A sub-comm on the same*

By Nārāyanendra Sarasvatī, the disciple of Jñānendra, the disciple of Kaivalyendra

Substance, country made paper 9¾ × 5 inches Folia, 29 Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas 1150 Character, Nāgara Appearance tolerable Complete

Colophon —

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीकैवल्येन्द्रशिष्यज्ञानेन्द्र-उभ-चरणसेवि-नारायणेन्द्रसरस्वतीविरचित प्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणम् समाप्तम् ।

It begins .—

आथर्वणो ब्रह्मा देवानामित्यादिमन्त्रैरेव आत्मतत्त्वस्य निर्णीतत्वात् तत्रैव ब्राह्मणेन तदभिधान पुनरुक्त इत्याशङ्क्य तस्यैवेह विस्तरेण प्राणोपासनादिसाधनसाहित्येन अभिधानात् न पौनरुक्त्यमिति वदन् ब्राह्मणमवतारयति मन्त्रेति विस्तरेति। मन्त्रे हि द्वे विद्ये वेदितव्ये परा चेति अपराचेति उक्ता तत्र परा ऋग्वेदाद्यभिध्यायेत्युक्तम्। सा च विद्या कर्मरूपा उपासनारूपा।

तत्र द्वितीयाद्वितीयतृतीयप्रश्नाभ्यां विव्रियते । आद्या कार्य्यकाण्डे विवृतेति नेह विव्रियते । उभयो फलं तु ततो वैराग्याय प्रथमप्रश्ने स्पष्टीक्रियते ।

1401.

11034 *The Same*

Being a commentary on Śaṅkara's Bhasya on the Prasnopanisad

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia 45 Lines 10 on a page Extent in slokas 1100 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Last Col —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्कैवल्येन्द्रशिष्य ज्ञानेन्द्रगुरुचरणसेवि-नारायणेन्द्र-सरस्वतीविरचितं प्रश्नोपनिषद्-भाष्यविवरणा (विवर्ण) समाप्तम् ।

Post Col —

ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु मिति आषाढे कृष्णपक्षे रविवासरे संवत् १८५० (evidently the date of the copying of the original)

1402

9516 **अथर्व्वणप्रश्नोपनिषद्दीपिका ।**

Text with the comm Dipikā

By Śaṅkarānanda Bhagavat

Substance, country made paper 13 × 5 inches Folia 19 Lines 10 on a page Extent in slokas, 722 Character Nāgara Appearance fresh Complete

1403.

254 **प्रश्नोपनिषद्भाष्यम् ।** *Praśnopaniṣadbhāṣya*

By Ānandatīrtha

Substance, country made paper 10 × 5 inches Lines, 10 on a page Extent in slokas 50 Character, Nagara Appearance, old Verse Complete

An exposition of the Prasnopanisad in the Kārikā form, in imitation of Gaudapāda's Kārikā on Māndūkyopanisad

The commentator, Anandatirtha, is the founder of the Māddhva School and bases his interpretations of the text on the Vaisnavite doctrine.

It begins thus —

श्रीवेदव्यासाय नम ।

श्रीपूर्णप्रज्ञपूजितचरण-श्रीसीतापतिरामचन्द्राय नम ।

नमो भगवते तस्मै प्राणादिप्रभविष्णवे ।
अमन्दानन्द-सान्द्राय वासुदेवाय वेधसे ॥
प्रजाना पालनाद् विष्णु प्रजापति रितीरित ।
स वायुं सूर्य्यनामान चन्द्रनाम्नी सरस्वतीम् ॥
सूर्य्यचन्द्रगतो देव ससर्ज पुरुषोत्तम ।
तावाविश्य स्वय विष्णु सर्व्वस्रष्टी करोत्यज ॥
अमूर्त्तस्य स वायुस्तु मूर्त्तसख्या सरस्वती ।
आदित्यस्य स वायुस्तु प्राणानात्मनि सनयेत् ॥

End –

नमो नमोस्तु हरये प्रेष्ठप्रेष्ठतमाय मे ।
परमानन्दसदोहसान्द्रानन्दवपुष्मते ॥

The last Col —

इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचित श्रीमत् षट्प्रश्नोपनिषत्भाष्य समाप्तम् ।

Post Col —

श्रीमध्ववल्लभ-श्रीन्टसिंहप्रीत्यै लिखित उपेन्द्रयतिना ।

1404

951 **प्रश्नोपनिषदालोकः ।** *Prasnopanisadāloka*

By Vijñāna Bhiksu

For the manuscript see L 2051. Leaves are marked from 96 to 112

1405

9528 **प्रश्नोपनिषट्टीका ।** *Comm on Praśnopanisat*

Substance country made paper 13 × 5 inches Folia, 6 Lines, 15 on a page Extent in sloka 264 Character Nagara Appearance fresh Complete

It is an anonymous comm on प्रश्नोपनिषत्

Beginning —

आथर्व्वणो मुण्डमन्त्रार्थविस्तारानुवादीद ब्राह्मण मुण्डकानुबन्धैरेव सानुबन्ध । आख्यायिका विद्यास्तुत्यर्था ब्रह्मचर्य्यादिसाधनविधानार्था च । सुकेशा भारद्वाज इत्यादिके द्वे द्वे पदे एकैकव्यक्तिपरे । सौर्य्यायणीपदे त्वदीर्घश्च छान्दस । ब्रह्मपरा । हिरण्य गर्भाख्य कार्य्यब्रह्मैव पर ब्रह्मेति मन्वाना । इत्यादि ।

1406

2246 **माण्डूक्योपनिषत् ।** *Māndukyopanisat*

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia 3 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old Complete

Printed in Bibl Ind

1407.

9531 *The Same*

Substance, country made paper 13 × 5 inches Folium, one Lines, 11 on a page Extent in slokas, 20 Character Nagara Appearance tolerable Complete

The text only

1408

442 **माण्डूक्योपनिषद्भाष्यम् ।** *The comm on the same*

By Ānandatirtha

For the MS see L 1374

It has 9 leaves and not 8 as Rājendralāla says

On the reverse of the 9th leaf occurs the following .—

गायत्री यत्र देवी स्यात् तत्र श्री परिकीर्त्तिता ।
गायत्री नाम ब्रह्माणी देवी लक्ष्मीः प्रकीर्त्तिता ॥

and 6 lines more

Then —

इद पुस्तक खे० बे० का० ।

Then —

A few lines on Cakrābjalaksana

1409

9514 **माण्डूक्योपनिषत्** *with the comm* **दीपिका ।** *Dīpikā-*
By Sankara Bhagavat

Substance country made paper 13×5 inches Folia 4 Lines, 12 on a page Extent in slokas 126 Character, Nāgara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमच्छङ्कर[ानन्द]भगवत्पूज्यपादविरचित माण्डूक्योपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1410.

9422 *The Same*

Substance country made paper 6¼×11 inches Folia, 5 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 108 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

See L 2559

1411

948 **माण्डूक्योपनिषदालोकः ।** *A comm on the same called Āloka*

By Vijñānabhiksu

For the manuscript see L 1808

1412

9532 **माण्डूक्योपनिषट्टीका ।** *A comm on the same*

Substance, country made paper 13×6 inches Folia, 2 Lines 11 on a page Extent in ślokas 68 Character Nagari Appearance tolerable Complete

Anonymous

Beginning —

ॐ श्रीगणेशाय नम । समाहितेन ॐकारेणाऽऽत्मा ज्ञाते यत् चैतन्य स्फुरति तदोंकारसामीप्यात् शाखाचन्द्रन्यायेन ॐकारेण लक्ष्यते तेन ॐकारलक्षणया ब्रह्मधीहेतु । १ । ॐकारो ब्रह्म बुद्ध्युपास्यमान ब्रह्मधीहेतु । २ । समाधिस्थो यदोम् इत्यकार्थ्य आत्मानमनुसन्धत्ते तदा स्थूलमकारं सूक्ष्ममुकारे तच्च कारणे मकारे तमपिकार्यकारणातीते प्रत्यगात्मनि उपसंहृत्य तन्निष्ठो भवतीत्यनेन प्रकारेण ब्रह्मधीहेतु । ३ । ॐकारब्रह्म इति बोधक सामानाधिकरण्येन ब्रह्मधीहेतु । ४ । ॐकारो ब्रह्मणा सर्वास्पदत्वेन साम्यात् ऐक्ये ॐकारधीरेव ब्रह्मधी रभि प्रत्यन्तर- सिद्धप्रकारै रोङ्कारस्य यथाधिकारं वाच्यवाचकविलक्षणब्रह्म- धीहेतुत्वमभिप्रेत्य ब्रह्मप्रतिपत्तये ओङ्कारमुपदिशति ओमिति । इत्यादि ।

1413

4174 अथर्व्ववेदसंहिता मन्त्रानुक्रमणिका ।

Mantrānukramaṇikā of the Atharva-Veda

Substance country made paper 7 × 4 inches Folia 27 Lines, 4 on a page Extent in ślokas 200 Character Nāgarī of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथर्व्ववेदमन्त्राणामनुक्रमणिका स्फुटा ।

ऋषिच्छन्दोदैवतानि निरूप्याथ निरूप्यते ॥

तत्रादौ प्रथमकाण्डानुक्रमणिका ।

प्रथमेऽनुवाके सूक्तानि ६ ऋच १९ आद्य प्रथम ऋचो नव सुर्विद्यात् द्वितीयेऽनुवाके सूक्तानि ५ ऋच २५ ।

Last Colophon —

इत्यथर्व्ववेदसंहितायां विंशतिकाण्डा मन्त्रानुक्रमणिका समाप्ता ।

1414

4175 बृहत्सर्व्वानुक्रमणी । *Bṛhat Sarvānukramaṇī*

Substance country made paper 15 × 5 inches Folia 40 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1400 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

See W 1487 and I O Catal No 235

Beginning

ब्रह्मवेदे भृगुरङ्गिरोक्ता(?) बृहत्सर्व्वानुक्रमणिका लिख्यते ।

नमो गणेशाय ।

ब्रह्मवेद नमस्कृत्य दुर्गा विघ्नेश्वर गुरुम् ।
नृसिंह दक्षिणामूर्त्ति मथर्व्वाणमभेदत ॥ १ ॥
आविष्कुर्व्वे ब्रह्मवेदमन्त्रानुक्रमणा यथा ।
ऋषिदैवतच्छन्दोभिर्युक्ता पाठकलाभये ॥ २ ॥

अथाथर्व्वणमन्त्राणा ऋषिदैवतच्छन्दांसि यत्कामऋषिर्मन्त्र दृष्टा वा भवति छन्दोज्ञानमव्याच्छदकमुच्यते । तावत्तच्छन्दोऽनुक्रमणा गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपङ्क्तिस्त्रिष्टुब्जगत्यतिजगती शक्वर्य्यष्ट्यत्यष्टिधृतिकृतिप्रकृत्याकृतिविकृतिसंकृत्यभिकृत्युत्कृत्येकविंशति २१ च्छन्दांसीति ।

5B, इति श्रीब्रह्मवेदोक्तमन्त्राणा छन्दस्सर्व्वानुक्रमणिकाया प्रथम पटल ।

II Patala begins thus

अग्निर्मे इति द्वे मैनामोक्षने वज्रदेवत्ये चैत्रभे अथर्व्वाऽत्र पौंडुपार्श्व प्रभृतिरन्या त्रिष्टुभिरिति विजानीयात् ।

9A, इति॰ द्वितीय पटल ।

III Begins

अथैव वक्ष्यमाणाना मन्त्रेषु सूक्तप्रभृति मार्षिच्छन्दोदैवतेष्व गच्छेत्सर्व्वेष्वेव मन्त्रस्तदिदादासीति । (?)

11B, ॰तृतीय पटल ।

IV Begins —

अथातस्त्र्यचसूक्तकान्तमन्त्रर्षिच्छन्दोदेवता व्याख्यास्याम । तत्र त्र्यचप्रकृतिभिरा विकृतिभिति दोषो गायेत्रायमो समिति द्वे ।

15B, ॰चतुर्थ पटल ।

V Begins thus

अथैकर्चसूक्तकाद्यमन्त्राणामृषिदैवतच्छन्दांसि वक्ष्याम । धौतौ वायेति तत्रमेतत्प्रभृतीनि त्र्यष्टुभान्यष्टसूक्तानि पूर्व्वाणि चौरव्यात्मदेवत्यानि चतुर्थ वाच्य पञ्चम पञ्चर्षमात्मदेवताक षष्ठ द्वर्च तथापर त्रीणीणानि अदितिदेवत्यानि ब्रह्मवर्च्चसकामोऽथर्व्वामन्त्रोक्तान् देवान् अस्तौदिति ।

18B, ॰पञ्चम पटल ।

VI Begins —

अथेय प्राग्रापर प्रेत्यर (?) कृग्रानुक्रमणोत्यनुसन्धाताभिधेयेना-विष्कृतायर्व्व मन्त्रर्षिच्छन्दोदेवतानुक्रान्ति स्ता (?) पूर्व्वमनुजातो योषीति ध्यापयति ।

22B, ०षष्ठ पटल ।

VII Begins —

या कल्पयतीति द्वात्रिंशत्प्रत्यङ्गिरस क्तत्यादूषणा देवत्य मानुष्टुभ-माद्या महाबृहती पञ्चैगावतीति (?) विराटा नाम गायत्री ये त्वेति ।, etc

26B, ०सप्तम पटल' सम्पूर्णतामियात् ।

VIII Begins -

एव षट्त्रिंशदर्थसूक्तानाथर्व्ववेदसंहितायामिति ॐ । अथा-नुवाक उच्यन्ते ।

29B, ०अष्टमः पटल ।

IX Begins —

उसत्येनेति सैकोनचत्वारिंशच्छब्दद्वयानुवाककाण्डा सावित्री सूर्य्यात्मदेवतमानुष्टुभं प्रथमाभि पञ्चभि· सोममस्तौत्पराभि इत्यादि ।

32B, नवम पटलः सम्पूर्ण ।

X Begins —

ॐ विषासहिमन्तश्चित्रिशद्दृश्यादित्यदेवत्याजगतीप्रथमाविषासहि सहमानमित्यष्टौ अवसाना आद्याश्चतस्रोऽतिजगत्यनुदिष्टीति ।

37B, दशम पटल सम्पूर्ण ।

XI Begins —

सूक्तसंख्या ऋषिदेवतच्छन्दास्यनुवर्त्तन्ते अपरस्यो· संख्या ऋषि-देवतच्छन्दोभ्यो बृहती सतोबृहत्यैवार्हत प्रगाथः प्रगाथोक्तौ त ब्रूयादिति परिभाषा ॥ अथाथर्वणो विंशतितमकाण्डस्य सूक्तसंख्या सम्प्रदायादृषिदेवतच्छन्दास्याश्वलायनाद्युक्तक्रमानुसारेणानुक्रमिष्याम

खिलान् वर्ज्जयित्वा । इन्द्रत्वान्दच विश्वामित्रगौतमविरूपा प्रत्यच-मिन्द्रमरुदमयापि गायत्र मरूक्त इत्यादि ।

40B, इति श्रीब्रह्मवेदोक्तमन्त्राणा रुद्रसर्व्वानुक्रमणिकाया उत्तरार्द्ध एकादशम पटल ॥ ११ । २० । सम्पूर्ण ॥

लिखित मेवा "लाल" रामशर्म्मा ।

स १६४७ । फाल्गुन कृष्ण ३० शौश्या मध्ये मिश्र पुस्करनगर-निवासि ॥ महादेवदत्त ॥ स । १६५१ ॥ राम ॥

1415

7852 *Several works subsidiary to the Atharva-Veda*

Substance, country made paper 9¼ × 4½ inches Folia, 27-..., of which foll 29, 32 34, 35 are missing Lines, 11 on a page Character Nagara Date, Samvat 1671=1615 A D Appearance, old and discoloured

All the leaves are marked with the letter ल० य०, on the top of the left hand margin

I Foll 27-33 contain the fragment of a Sūttra, commencing with the fifth sūttra of the 6th section of a chapter Sections VII-X are marked with numbers The rest is without numbers Leaves 27 and 28 contain propitiatory mantras for Nakṣattras from Kṛttikā to Śatabhiṣa 30A contains the beginning of a section —

अथातोऽद्भुतमहाशान्त्यादि यजते विदिशो । यममिन्द्र वरुण विश्वेश्वर विष्णु सूर्य्याचन्द्रमसौ अपि ग्रहान् वायुं अश्विनावित्येके अथ मन्त्रा आशानामिति दिशा विदिग्भ्य स्वाहा, etc , etc

31A, contains —

अथातो महाशान्ति व्याख्यास्याम· ।

33A, the beginning of a section —

तन्त्रभूता महाशान्ति प्रवक्ष्यामो यथाविधि ।
अन्यासा सर्व्वशान्तीनाममृता विश्वभेषजी ॥

II 36A —

ॐ नमोऽथर्व्ववेदाय ।

चतुर्णां पदजातानां नामाख्यातोपसर्गनिपातानां सर्व्वपद्यौ गुणौ प्रातिज्ञ । एवमिहेति च विभाषाप्राप्त सामान्ये । पदान्त पद्य । अप्रकार स्वर पद्य । लकारविसर्ज्जनीयो च । स्पर्शा प्रथमोत्तमा । नव वर्ग । प्रथमान्तानि तृतीयान्तानीति शौनकस्य प्रतिज्ञान न वृत्ति । अधिस्पर्शंश्च । द्वितीय चतुर्थी सोष्माण । उत्तमा अनुनासिका । श्वासो घोषेऽनुप्रदान । नादो घोषवत् स्वरेषु ।

Foll 36–43, line 5, contain a grammatical work in four chapters, each divided into 4 pādas The colophons name the work चतुराध्यायी

Col and Post Col —

श्री इति चतुराध्यायि समाप्त स १६७१ वर्षे जेठ वदि ११ ।
See the next number

III From 43B, line 6, आथर्व्वणप्रातिशाख्य commences and ends in fol 46B It is divided into three *pādas*

Col —

प्रातिशाख्य (?) समाप्त— प्रथमोऽध्याय समाप्त रातचि कामनी ॥ श्री ॥ पोथी ॥ — स १६७१ वर्षे जेठ वदि ११ ।

Beg —

अथातो न्यायाध्ययनस्य पार्षदं वर्त्तयिष्याम । पदाना संहिता विद्यात् । पदविधिरिति । द्विपदान्त तृचस्वत्यादीना । प्रत्यचे । द्वे उपोत्तमे । अवर्णमध्य आकार एकादेशे विशेष । अवर्णान्ताच्च । इकारादौ च । एकारादौ च ।

IV From fol 47A to 53B, line 8, there is a short work called in the col पञ्चपटलिका.

It is divided into 5 Patalas

It begins —

ॐ नमो गणेशाय ॥

ॐ उक्तानु अथ न्यायं प्रोवाच परिबभ्रव ।

पर्य्यायाणाम्चा वापि तद्वक्ष्यामो यथाक्रमं ॥
बह्वनामव्यवेताना अनेकं सदृश पद ।
आदिश्चान्तेषु वा यत् स्यात् तदुक्तानुक्तमुच्यते ॥
तदुत्पत्तौ तु सम्यब्दमन्ते प्रकरणस्य च ।
ते च्छर सातरिच्चे च विद्यादत्र निदर्शन ॥
यतस्तूर्द्धं निवृत्ति स्यादादयस्यान्तस्य वा पुन ।
तेनैव तत्र वक्तव्ये तयोश्चानन्तरे पदे ॥
ते चक्रु' सूक्तसम्या दिशोवायु र्निदर्शनं ॥ १ ॥
आकारो यत्र चाद्य स्यादत्रापि द्वे पदे वदेत् ।
सा पितृन् प्रभृतिश्चेत्यौत्येतदत्र निदर्शन ॥
अवसानेकदेशस्य योगच्छेदवशानता ।
प्रक्रमस्य समाप्त्यर्थं तत्रापि द्वे पदे वदेत् ॥
योऽल्प स्वाभ तमित्येते विद्यादत्र निदर्शन ।
अवसानन्तु यद् भूत्वा भवेदवयव• पुन' ॥
यां त्वावदवसानाना तासामप्येवमुत्सृजेत् ।
वीसद्धेति यनाश्मनौत्येतदत्र निदर्शन ॥ (?)

Col —

53B, इति पञ्चपटलिका समाप्ता ।

V Another short work commences on the 9th line of 53B, and ends in 55A, 1 2

Col —

इति दन्त्योष्ठविधि' समाप्त ।

Beg —

अथर्व्वाणम्टषि देव देव हयशिरोधरं ।
प्रणम्य सप्रवक्ष्यामि दन्त्योष्ठविधिविस्तर ॥
छन्दस्यध्ययने प्राप्ते विदुषामप्यधीयतां ।
वकारे सशयो नित्यमौष्ठ दन्त्यमिति स्म ह ॥
तस्मात्तद्विधिनिर्निर्क्तं सशयच्छेदनाय च ।
मुक्ता दन्त्या प्रयोज्यास्त चोष्ठान् वक्ष्ये समासत ॥

भपर यत्र कृष्णेतानिग्ने स्पर्शन क्वचित् ।
ओष्ठ तत्र वदेत् घौरो बिभीतो बिभ्रतीर्यथा ॥

VI In four lines in 55 A

Beg :

अथ कालातीतप्रायश्चित्तमुच्यते ।
आज्यतंत्रमाज्यभागात तत्वायम्भे ख न वद स्मृतीति द्वाभ्यामग्न्या प्रा*ग्निमनुमन्त्रयेत् । तस्मै प्राच्या दिशो अतर्द्दिशादिति सूक्तेन अवमानऋचा ॥ २१ ॥ आज्य जुहोति ॥ तत उत्तरतन्त्री ॥

Col

इति कालातीतप्रायश्चित्त समाप्त ॥

Post Col

संवत् १६७१ वरषे ज्येष्ट वदि १२ सोमे अद्येह श्रीवीमगल नगर वास्तव्य नागरज्ञातीय रावल श्रीपन्यकापुत्र माल्हखजी भ्रातृ विश्वनाथ अध्ययनार्थे ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ तैलाद्रक्षेद्दिव्यादि । लिखितं व्यावामदेव शुभ ॥

On the reverse of the last leaf, there is a line After a name blurred over with ink we have खेद पुस्तक लक्ष्मणग्रंथनी पोथी ।

So this collection of works goes by the common name of Lakṣmaṇa grantha, which, as Aufrecht says, is quoted in Smṛtyarthasāgara

1416

1272 **आथर्वणप्रातिशाख्यभाष्यम् ।** *Ātharvaṇaprātiśākhya-bhāṣyam*

चतुरध्यायिका शौनकीया ।

(*With text*)

Substance, country-made paper 8¼×3¼ inches Folia, 110, of which leaves 62-63, 65-109 are missing Lines, 7 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1089 Appearance, old Incomplete

(Fourth section of the third Adhyāya and whole of the fourth Adhyāya are wanting)

It begins —

ॐ नम सरस्वत्य नम ॐ नमो ब्रह्मवेदाय नम ।

अथाङ्गिरस चतुर्णा पदजातानां नामाख्यातउपसर्गनिपातानां सन्ध्यपद्यौ गुणौ प्रतिज्ञा ।

चतुर्णा पदजातानां नामाख्यातउपसर्गनिपातानां सन्ध्यश्च गुणा पद्यश्च तत् ॥ प्रतिज्ञ मन्यन्ते । सन्ध्योनाम एवमन्तानि पदानि एव-मादिषु एवम्भवति । पद्यो नामप्रथमान्तानि । लिङ्गानि तृतीया-न्तानीति शौनकस्य प्रतिज्ञान न वर्त्ति । सन्ध्यपद्याविति किमर्थ लौकमित्यत्र च्छोऽत्वम् । पदचतुर्थत्व । एनात्व । ओके लोपो दीर्घ-त्वमिति वैयाकरणैर्न व्यक्तव्यम् ।

It ends —(leaf 110)

पूर्व्वत्वय (?) पूर्व्वशास्त्रे ।
आम्नातव्यमनाम्नात प्रपठे चेत् क्वचित्पदम् ।
छन्दसो परिमेयत्वात् परिवत्तस्य लक्षणम् ।
परिषन्तस्य लक्षणम् ।

Col —

इति शौनकीये चतुरध्यायिके चतुर्थ पाद चतुरध्यायिभाष्य समाप्तमिति ।

Post Col —

सवत् १९८८ वर्षे पुरुषोत्तममासे कृष्णपक्षे त्रयोदशी मन्दवासरे लिखितमिदम् ।

In a different hand

भ श्रीभवदेवस्य इद पुस्तक नात्र सन्देह ।

This is a copious commentary on Caturadhyāyikā of Śaunaka or Prātiśākhya of the Atharva-Veda

1417

8151 **आथर्व्वणरहस्य ।** *Atharvana rahasya*

By Govinda Śāstrī

Substance, country made paper 10¾ × 5 inches Folia 82 Lines, 10, 11 on a page In Tripātha form Character modern Nagara Appearance, fresh Complete

Written in two different hands The second hand begins in 47 A

A dissertation on the literature of the Atharva Veda, with a learned and exhaustive commentary The text consists of 53 slokas

Beginning

(Comm श्रीगणेशाय नम । ओं नमो ब्रह्मण्यदेवाय ।

प्रणवतुरीयार्णभवो नवशाखोऽभीष्टफलदाता ।

वल्लीत्रयरञ्जिततनू रागमकल्पद्रुमो जयति ॥ १ ॥

पूर्व्याचार्य्यस्य चिकीर्षुर्गदो गिरा देवी गोविन्दशास्त्रिसूरि-

ध्यायित्वाद्येन पद्येन वाचस्पत्यादीति ।

(T) वाचस्पत्यादि-दिविषद-वन्द्य-विग्रहवैरका ।

तारतूर्य्या स्वसवैद्या भारता भावयेतरा ॥ १ ॥

जगज्जनिमयस्यानन्निदानो सच्चिदद्वय ।

साकारं वा निराकार ब्रह्मज्ञेयमिति स्थिति ॥

The work is thus summarised at the end of the commentary —

इत्थमनवद्यपद्यमन्दोरैरथर्व्ववेदाभिव्यक्तिशाखाचार्य्यादि-भेदतन्माहात्म्य-तद्विषय-दूषणोन्मूलनाद्यनेकपरामर्शपदवीं प्रदर्श्य सम्प्रति मङ्गलानुगतानि च शास्त्राणि प्रवर्त्तन्ते इति भगवत्पतञ्जलिस्मृत्यनुपूर्वाथर्व्वसारशरूपमङ्गलमाचरन् प्रसङ्गमप्युपसंहरति जमाविति ।

The work ends

असावथर्व्वसम्मोदोऽथर्व्वनिगमानुगम ।

अथर्व्वसारसंज्ञाख्यो निबन्ध प्राप पूर्णता ॥

Col —

इति श्रीगोविन्दशास्त्रिणा कृतावाथर्व्वसारस्य पूर्णा ।

The Topics it treats of —

20A, अथ पैप्पलादीनामग्न्यादिश्रुतिप्राप्तिमाह , 34B, अथात्र प्रसङ्गादुपनिषद्विषयमस्वादमाह , 35B, अथर्व्वशिरोपनिषदि देवान् प्रति रुद्रोपदेश ,

41B, इति शौनकशाखीयानामुपनिषद , 42A, इत्यथर्व्ववेदोपनिषद्विवेचन , 43A, इत्यथर्व्वसंहितास्वरूपनिरूपण . 43B, इति ब्राह्मणनिरूपण . 43B, अथ रुद्रजपनिरूपण . 44A, अथाथर्व्वणाश्रुतिप्रसिद्धवर्णगोत्रादिक निरूपयति ।

1418.

5715 **वैतानसूत्रम्** *Vaitāna-sūtram*

Belonging to the Atharva-Veda

Substance, foolscap paper 10¼ × 6 inches Folia, 51 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 1300 Character Nāgarī by a very modern hand Appearance, fresh Complete

Last Colophon —

इत्यथर्व्ववेदे वैतानसूत्रे प्रायश्चित्तप्रसङ्गे च यज्ञप्रसङ्गे च चतुर्दशो-
ऽध्यायः समाप्त । इति वैतानसूत्र समाप्तम् ।

See W No. 1491

1418A.

5716 **वैतानसूत्रभाष्यम् ।** *A comm to the same*

By Somāditya

Substance, foolscap paper 10¼ × 6 inches Folia, 74 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 2000 Character, modern Nāgarī Appearance, fresh

The Bhāṣya is entitled Ākṣepānuvidhi It ends with the eighth adhyāya

It begins thus —

ओं नमोऽथर्व्ववेदाय । गणपतये नम ।
ओं अथेति संहिताविधिसापेक्षत्वद्योतनाय तदानन्तर्य्यार्थः ।

The last colophon —

कौशिकीये वैतानकास्य + + मादित्यस्याक्षे[प] अष्टमो-
ऽध्यायः ।

Then after a few lines —

आक्षेपानुविधिर्नाम सोमादित्य वामोषित (?) ।
अर्वाक्षिप्त यदेतेन विपद्याशु विधीयते ॥

आक्षेपानुविधिस्तेन + + ।

+ + + + + ॥

इति समाप्तौ कौशिकीयकल्पे आक्षेपानुविधिरिति नैतानसूत्र-भाष्य समाप्तम्। शुभ भवतु। कल्याणमस्तु॥

1419

58 महाशान्तिपद्धतिः ।

This manuscript is noticed in L 835

Post Col —

> संवत् १५६८ वर्षे मार्गशिरस मासे शुक्लपक्षे सप्तम्यां तिथौ भृगुदिने लिखितमिदं । शुभमस्तु ।

This is a work on Śānti according to the Pariśistha of the Atharva Veda It gives the names of the articles to be collected (1B) the installation of Vināyaka (2B), bathing of Vināyaka (3B), and then Navagraha Yajña (8A)

1420

2225

Substance country made paper 11 × 5½ inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 70 Character Nagari Appearance, discoloured

It contains 3 works

(I) Ends in line 8 of leaf 2A

Col

> इति शौनकोक्ता उग्ररथशान्ति समाप्त ।

(II) Begins in line 9 of 2A and ends in line 7 of 3B

> इति शौनकोक्ता उग्ररथशान्तिप्रयोग समाप्त ॥
>
> श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७४८ व्ययनाम संवत्सरे आषाढ शुक्लतृतीया शनिवासरे तद्दिने रात्रौ समाप्तोऽयं इदं पुस्तक देवोपनामकस्य चन्द्रसूनु पुरुषोत्तमेन लिखितम् ।

(III) Begins in line 10, fol 3 and ends in 4A

> इति क्षौरशनिवारणानि दानानि । इति क्षौरदान समाप्त ।

In a different hand —

इद पुस्तक नारायणदीक्षीत भागवतस्य ।

I and II are works in which Markandeya who lived for 7 kalpas is worshipped in the 60th year of a man's life to avert death In (III) the following gifts are made for the cure of all sorts of diseases The gifts are iron, salt, beans, blankets, and oil

I and II differ from Ugraratha Santi in No 1914 where an image of Ugraratha is put up with all the paraphernalia of the Tāntrika worship

1421.

2948 पौषे स्त्री प्रथम-प्रसूति-शान्तिः शौनकीया ।

Pause stri prathama prasuti santi

Substance, country made paper 6¼×4¼ inches Folia, 2 Lines 12 on a page Extent in slokas, 17 Character, Nagara Date Samvat 1869 Appearance, fresh Complete

Seventeen verses in the *anustup* metre, attributed to Śaunaka, containing directions for the propitiatory rites for averting the evils consequent upon women's first delivery taking place in the month of Pausa

Colophon —

इति शौनकीये पौषे स्त्री प्रथम-प्रसूति-शान्ति समाप्ता ।

Post Col —

सवत् १८६९ कार्त्तिकक्षणा १० गुरौ आत्मार्थ लेखा ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ पौषे स्त्री-प्रथम-प्रसूति-शान्ति ।

शौनक ।

सिंहे तु गावो मस्त्रिषी तु माघ

नभे तु माघे वड़वा प्रसूतिं ।

पौषे तु भार्य्याप्रथमा प्रसूति
कृत्वा तु शान्ति स्वगृहेऽश्नुते सुखम् ॥
अथ शान्ति प्रवक्ष्यामि शौनको ह्वि द्विजातये ।
शुभेऽह्नि कुर्य्याद्विधिवदात्मन सुखमश्नुते ।

1422.

8102 **अथर्व्ववेदस्य कुशकण्डिका ।** *Kuśa kandikā according to the Atharva Veda*

Substance country made paper 12 × 4½ inches Folia, 12 Lines, 13 on a page Extent in slokas 100 Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

A priest's manual for consecration of fire in accordance with the *Atharva Veda*

Beginning

ॐगणेशाय नम ।

अथाज्यतन्त्रप्रयोग । आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्त्य अमुककाम कर्म्मु वेदादिसर्व्वकर्म्म करिष्ये। कर्मारम्भणीयमन्त्र जपति ।

अव्यमय मन्त्रा लिङ्गोक्तानुष्टुप् कर्म्मारम्भणायमन्त्रजपे विनियोग । ॐ अव्यमय वसनस्य विल विष्यामि मायया ताभ्यामुद्धृत्य वेदमथ कर्म्माणि कृणमहे। दर्भाहाराय दात्रं प्रयच्छति प्रयच्छ पर्शु यमो लिङ्गोक्ता गायत्रा दात्रप्रदाने विनियोगः। ॐ प्रयच्छ पर्शु त्वरयाहरोष मह्रि सन्त । यजमानो दर्भाहारेण सह दर्भदेश गत्वा तस्माद्दात्र गृहीत्वा वर्हिश्चपरि पर्व्वणा लुनाति ।, etc , etc

It ends —

इति आथर्व्ववेदे स्मार्त्तकर्म्मण्याज्यतन्त्रप्रयोग' ।
कर्म्मणा कौशिकानाञ्च व्याख्यातं तन्त्रमाज्यकं ।
तुष्यन्तु याज्ञिका· सर्व्वे सदा नन्दन्तु पाठका' ॥

Col —

इति अथर्व्ववेदस्य कुशकण्डिका समाप्ता ।

1423

1588 राजाभिषेकप्रयोगः । *Rājābhiṣeka prayoga*

By Kamalākara Bhatta

Substance country made paper 10¾ × 4 inches Folia 48 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nagari Date Samvat 1860 Appearance, old Complete

Last Colophon —

इति श्रीमीमांसकरामकृष्णभट्टात्मज-महामहोपाध्याय-कमला-
करभट्टकृत-ऐन्द्रीमहाशान्ति-सहितो राजाभिषेकप्रयोग समाप्त ।

Post Col —

मीती काती सुदी १३ भृगुवासरे समत १८६० ।

It begins —

अथ विष्णुधर्म्मोत्तरे ।

कार्य्या पौरन्दरी शान्ति प्रागेवास्य पुरोधसेति राजाभिषेके
प्रथममैन्द्रीशान्तिरुक्ता । तेनाथर्व्वणशौनकाद्युक्तोक्तास्तनादिभिश्च-
न्महाशान्तिर्व्वैन्द्रीशान्तिप्रयोग उच्यते । सा च षडह साध्या प्रति-
दिनं भिन्न होमतन्त्र । इत्यादि ।

1424.

2301 सन्न्यास-पद्धतिः । *Sannyāsa-paddhati*

According to Śaunaka

Substance, country made paper 9¼ × 4¼ inches Folia, 10 Lines on a page 8 to 10 Extent in slokas, 140 Character Nagari of the latter half of the seventeenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति शौनकप्रोक्त एकदण्ड-सन्न्यासविधि समाप्त ।

Post Col —

शेष वित्त त्यजद्विप्रो धनधान्यादिक त्यजत् ।
श्रीत्यागी सर्व्ववित्तस्य सन्न्यासो निष्फलो भवेत् ॥
ब्रह्मब्रह्मावधिरुक्त शक्तिश्चैव परापर ।

व्यासशुको गौडपादो गोविन्दस्वामिशङ्करौ ॥

इति श्रीसन्न्यास-पद्धति समाप्ता ।

It begins

व्रतयज्ञतपोदानहोमयागादिका क्रिया ।
शौचाचारपरिभ्रष्ट सन्न्यास नैव कारयेत् ।
आरूढपतितापत्यि कुनखी श्यावदन्तक ॥
क्षयरोगागतौ (?) लोके सन्न्यास नैवमर्हति ।
अनाश्रमीरेकवत्वारि कृच्छ्राणि (?) आश्रमी कृच्छ्र एक तु
एव कृत्वा द्विजा पूर्व्वं पश्चात् सन्न्यासमर्हति ।

— — — — —

अथ शौनकोक्तसन्न्यासविधि व्याख्यास्याम'। तत्र पूर्व्वं नान्दीमुख-श्राद्ध कुर्य्यात् । तत्र क्रम· देवऋषिदिव्यमनुष्यभूतपितृमातृ आत्मन अष्टौ श्राद्धानि कुर्य्यात् मनुष्यवत्कर्त्तव्यानि ।

1425.

64 हौत्रकल्पद्रुमः । *Hautra-kalpadruma*

For a description of the MS see L 844

As will be seen in L, the manuscript is very defective, and there is no indication to show that the work ends in the 5th Kusuma up to which the MS goes

The leaves were greatly in disorder, and it is with much difficulty that they have been put in order, and we find it in the same condition as described by Rājendralala Mittra

1426.

3221 हौत्रालोकः । *Hautrāloka*

By Raghunātha.

Substance, country-made paper 10 × 4¾ inches Folia, 12 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 360 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured and mouse eaten Incomplete

On the duties of a Ṛgvedi priest It follows Aśvalayana and his commentator Devaśvāmī

It begins —

प्रणताख्यान(?) सन्दोहध्वान्तध्वसनकर्म्मठ ।
नमामि तुरगग्रीव हरि सारस्वतप्रदम् ॥
आश्वलायनमानम्य देवस्वाम्यादिभि· सह ।
विदुषा रघु[ना]थेन हौत्रालोको विधीयते ॥
तत्र श्रुति ।

ऋग्वेदेन हौत्रीय यजुर्व्वेदेनाध्वर्य्यव सामवेदेनोद्गात्र सर्व्वै-ब्रह्मत्वमिति ऐतरेये ब्राह्मणे यद्यपैव हौत्रा श्रूयते यजुषाध्वर्य्यव-

मिति। तथाच न्यायसूत्रेऽपि ऋग्वेदेन होता करोति। यजुर्वेदेनाध्वर्य्यव सामोद्गीथमिति। वाक्यत्रये उपक्रमोपसंहारयोरेकवाक्यप्रतीति दृश्यते। अत्र वेदपद मन्त्र-ब्राह्मण-समुदायपरम्।

1427

2989 **सब्रह्मत्व-चातुर्म्मास्य-हौत्रालोकः।** *Sabrahmatva-Cāturmāsya Hautrāloka*

or

चातुर्म्मास्य-हौत्र-ब्रह्मत्वयोः प्रयोगः।

Substance country made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 16 Lines, 14 15 on a page Extent in slokas 700 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete The third leaf is not there and the 1 th is twice given

On the duties of the hota or the priest of the Rgveda and of the Brahmā or the superintending priest in a *Cāturmāsya* rite

It begins —

अथ चातुर्म्मास्यहौत्रब्रह्मत्वयो प्रयोग।

चातुर्म्मास्यानि प्रयोक्ष्यमाण पूर्व्वेद्यु वैश्वानर-पार्ज्जन्येति चातुर्म्मास्यानीति इष्ट्यायन ममे+नि च वैश्वदेवादीनि चत्वारि पर्वाणि तानि फाल्गुन्या पौर्णमास्यां चैत्र्या वा आरप्स्यमान तस्या पर्व्वस्मिन्नहनि वैश्वानर पार्ज्जन्य-देवतामिष्टि चातुर्म्मास्यानामारम्भाय कुर्य्यात्।

1B, समाप्त वैश्वदेवपर्व्व। वैश्वदेवानन्तर पौर्णमासेनेष्ट्वा चातुर्म्मास्यव्रतान्युपयादिति यथासूत्र। प्रकृतिवद्ब्रह्मत्वप्रयोगो ज्ञेय। अथ वरुणप्रघासा।

8A, इति वरुणप्रघासा।

It ends —

विज्ञेषु विज्ञापनमेतदेव

मूर्खोत्थनिन्दापि विभूषणं मे।

विज्ञातारं गुरुं नौमि यतिमीश्वरभारतीम् ।
प्रणम्य पञ्चाननवाङ्गनासुमा
ऋषींस्तथा शौनकमाश्वलायनम् ।
करोति तत् सूत्रविबोधितार्थं
प्रयोगरत्नं नरसिंहयज्वा ।
नानाश्रौतेषु निपुणा याज्ञिकास्त्यक्तमत्सरा' ।
युक्तमेतदयुक्तं वा ज्ञातुमर्हथ सज्जना ।
वक्ष्येते प्रथमं दर्शपौर्णमासौ यतस्तयो ।
अवस्थानादिकं सस्थाजपान्तं तन्त्रमीरितम् ।

It ends —

सूर्यस्य मित्र देवानामिति याज्या विराट् ऋचौ ।
सयाज्ये वाजिन नाम्न शेष स्यात् वैश्वदेववत् ॥

Col —

इति चातुर्म्मास्ये शुनाशीरीयेष्टिक-हौत्रकारिका समाप्ता ।

After the colophon there are three verses

The following verses describe the lineage and abode of the author just preceding the colophon of Darśapaurnamāsa-kārikā in 9B

जयति सह्योपलदर्पे ग्रामवरोनाम वसुवातु॰ ।
यत्र श्रीनरसिंहो जातस्तत्सूनुर्गत काशीम् ।
अस्त्यन्वयावतसो नारायणभट्टसञ्ज्ञक ।
काश्या अमायी च सुपुत्र गोपीनाथ विपश्चित्त सुषुवे ।
गोपीनाथवुधात्तु(ज) यज्वा श्रीमन्नृसिंहरचितेऽस्मिन् ।
श्रौतप्रयोगरत्ने दर्शपूर्णमासविधिरुक्त ।

Col —

इति दर्शपूर्णमासहौत्रकारिका समाप्ता । 9B.

1429

3225 **हौत्रम् ।** *Hautra*

Substance, country made paper 8 × 3½ inches Folia, 13 Lines, 6, 7 on a page Character, Nagari of the seventeenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

It begins —

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीगुरुभ्यो नम ॥

अथ हौत्र लिख्यते ॥ दर्शपूर्णमासयोर्हविष्यासनेषु होता मन्त्रित प्रागुदगाऽवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणात्दक्षिणाग्र प्रपद्यते ॥

1430

1029 **दर्शपौर्णमासहौत्रप्रयोगः ।** *Darsa paurnamasa hautra prayoga*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 14 Lines 8 on a page Extent in slokas 230 Character, Nagara Appearance, fresh Complete

Mantras are unaccented

A manual on new and full moon sacrifices, intended for the Hotr order of priests It appears to belong to the Asvalayana School of Rgveda

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ दर्शपौर्णमासहौत्रप्रयोग । होता त्वमोऽस्मि कर्म करिष्यामीत्युक्त्वा ज्ञातावश्यकक्रिय होतरंहौत्युक्ते प्रागुदगाहवनीयो अवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणात्दक्षिणाग्र प्रपद्यते ॥

It ends thus —

ॐ भू स्वाहा भुव स्वाहा स्व स्वाहा,

ॐ भूर्भुव स्व स्वाहा.

सम्याजपेन उपस्थाय तीर्थेन निष्क्रम्यानियम । इष्टि सम्मिष्ठत ॥

Colophon —

इति दर्शपौर्णमास हौत्रप्रयोग समाप्त ॥

1431.

1939 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia (marked 40-60) Lines, 10-12 on a page Extent in slokas 200 Character, Nagara Appearance, old A fragment

It begins —

होतरेष्टि इत्युक्ते प्रागुदगाऽवनीयात् अवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञो-पवीत्याचम्य दक्षिणाद्दक्षिहार प्रपद्यते। पूर्व्वेणोत्कर अपरेण प्रणीता इध्ममपरेण प्रणीते चात्वाल चात्वालवत्स्नेत्त (?) तीर्थमा-चक्षते।

Colophon —

इति दर्शपौर्णमास-हौत्र समाप्तम्।

Two lines more—

Ends — श्रीवक्रतुण्ड।

A manual of duties of the Rgvedi Hotr Priests in con nection with the Darsa and Paurnamāsa Ceremonies Such books are generally based on Āsvalāyana

1432

2639 **पौर्णमास-हौत्रप्रयोगः।** *Paurna māsa-hautra-prayoga*

For the MS and the work see L 3218

Colophon —

इति पौर्णमासहौत्र समाप्तम्।

अमावास्याया विशेष।

The portion of the manuscript giving particulars in the New moon rites is lost

1433

2048 **(इष्टित्रय) आधानहौत्रप्रयोगः।** *Ādhāna-hautra prayoga*

Substance, country made paper 8×3½ inches Folia, 2 Lines, 10-11 on a page Extent in slokas 10 Character Nāgara Appearance dis coloured

It begins —

तत्रैव विकल्प । आद्योत्तमे नैवायास्याना आद्यमिष्टौ द्वितीयस्यामिष्टौ देवता । अथ प्रयोग नम प्रवक्त इत्यादि । पञ्चदश सामिधेन्य· । आवाहने अग्निमग्न आवह । सोम मा(३)वह अग्नि पवमानमावह ।

Colophon —

Leaf 1B—

इति प्रथमेष्टि, द्वितीयेष्टि ।

Leaf 2A—

अथ तृतीयस्यामिष्टि ।

Leaf 2A —

इति इष्टित्रय आधानश्रौत्रप्रयोग ।

In leaf 2B begins

अन्वारम्भणीयेष्टि·—अन्वारम्भणीयेष्टि । नम· प्रवक्त इत्यादि पञ्चदश सामिधन्य· । आवाहने अग्निमा(३)वह । सोममा(३)वह अग्नाविष्णूआ(३)वह ।

Colophon in the same leaf —

इत्यन्वारम्भणीयेष्टि· ।

It is a manual for the guidance of the Hotr priest in Adhāna ceremony The MS appears to be a fragment It ends with the Anvārambhaṇīyeṣṭi ceremony

For a similar work see C S No 337

1434.

447 **आधानान्वारम्भणीयश्रौत** । *Adhānānvārambhaṇīya hautra*

For the manuscript see R 1369

1435

66. **चातुर्म्मास्यहौत्रम् ।** *Cāturmāsya-hautra*

This MS is noticed in L 847.

Post Col Statement —

सवत् १७०७ समये माघे मासे शुक्लपक्षे चतुर्द्दस्या पुण्यतिथौ ।

1436

458 *The Same*

For the MS see L 1356

It is a section of a comprehensive work on Hautra entitled Hautrakalpadruma

1437.

6310 **चातुर्म्मास्यानां हौत्रपद्धतिः ।** *Cāturmāsyānām Hautra-pāddhati*

(Of the Mādhyandina School)

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 19 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 300 Character Nāgara Copied in Śaka 1686 Appearance, old and discoloured Complete

Last Colophon —

चातुर्म्मास्यहौत्रपद्धति समाप्ता(प्त),

Post Colophon —

सवत् १८२१, शके १६८६ मन्मथनामसवत्सरे दक्षिणायने श्रावणशुद्ध अष्टम्या भौमे लिखितम् ।

It begins —

श्रीगणेशाय नम । श्रीपाण्डुरंगाय नम ।

अथ चातुर्मास्याना हौत्रपद्धति । अन्वारंभणीया । वैश्वानर-पार्ज्जन्येष्टिर्वा । नमः प्रवक्त्र इत्यादि पञ्चदश सामिधेन्य । आवाहने प्राकृत सर्व्वम् । प्रधानस्य । अग्नि वैश्वानरमावह । पर्ज्जन्यमावह । देवा आज्यपा इत्यादि । पञ्च प्रयाजा ।

2A, इतीष्टि । अथ वैश्वानरपर्व ।

7A, इति वैश्वदेवपर्व—अथ वरुणप्रघासपर्व ।

11A, इति वरुणप्रघास –अथ साकमेधाना प्रयोग ।

अथ गृ[ह]मेधीया , 15A, अथ पितृयज्ञ , 18A, इति साकमेध समाप्त—अथ सुनासिरीया , 19B इति सुनासिरीयपर्व्व समाप्त

1438.

423 आश्वलायनोक्ताग्रयणहौत्रप्रयोगः ।

Āśvalāyanoktāgrayana hautra prayoga

For the manuscript see L 1391.

Sāyanācārya wrote a comprehensive work entitled Yajñatantra-sudhānidhi on all the Vedic ceremonies This is a part of it Agrayana is the Vedic ceremony on the use of a new crop The present MS treats of the Āgrayana ceremony only

The work has two chapters, one on Agrayana ending in leaf 4A, and the other Āgrayana Hautraprayoga in leaf 5

Post Colophon -

शुभ भवतु श्रीरस्तु ।

सवत् १८८४ कार्त्तिककृष्णभौमवारे वटकृष्ण-रघुनाथभट्टात्मज बालकृष्णेण लिखित श्रीमथुरायां । श्रीयज्ञनारायणार्पणमस्तु ।

This belongs to the Rgveda and the Āśvalāyana Sakha The Āgrayanas are three

"वर्षासु श्यामाकाग्रयण प्रा॰ दि व्रीह्याग्रयणम् वसन्त यवाग्रयणम "

1439.

2308 आग्रयण । *Agrayana*

Substance, country made paper 10 × 4 inches Folia . Lines . on a page Extent in ślokas 90 Character Nāgara Appearance discoloured Complete

The work is divided into two parts आग्रयण and आग्रयण-हौत्र ।

The first part comes to an end in leaf 4b

It begins —

अपि वा अमावस्याया पौर्णमास्या वा आग्रयणेष्टिमन्वायातय इति मूल। तत्र प्रयोग , प्रकृत्या सह आग्रयणप्रयोगो लिख्यते पौर्णमासश्यामाकव्रीह्याग्रयणैस्तन्त्रेण यक्ष्ये। विद्युतसद्यस्कालपक्षे अद्य यक्षाय ० । इमा मूर्ध्ना प्रथमा ० । पौर्णमासाग्रयणहवि ।

The second part begins —

अथ हौत्र सप्तदश सामिधेन्य । प्रोचिष्केशस्तमीमहो पृथ-पाजा, ० etc

1440

541 मृगारेष्टिहौत्रम् । *Mrgāresti hautram*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 30 Character, Nāgara Appearance, tolerable

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । मृगारेष्टिहौत्रप्रयोग । ॐ नम प्रवक्त्र इत्यादि सप्तदश सामिधेन्य । प्रोचि ० मह्रो ३ मयामिद ० भवो ३ नमस्ते रु ० मवों ३ समिद्ध इत्यादि ॥ आवाहने ॥

End —

देवा आज्यपा इत्यादि । शेष प्रकृतिवत् ।

Col —

इति मृगारेष्टिहौत्र समाप्त ।

शुयवाकान्ते वाजिनयाग ।

1441

2057 *The Same*

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 3 Lines, 10, 12 on a page Extent in slokas 60 Character Nāgara Date 1660 Appearance discoloured Complete

It begins —

हौत्रम्टगारेष्टि । ॐ मम प्रवक्षोत्यादि । सप्तदश नामिधेन्य ।
शोचिष्केशशस्तमिमहो ३ मपामिद व्ययन् समुद्रस्य निवेशनम् ।

It ends —

शन्नो भवतु वाजिनो हवो ० मुदे०वो ३ ये ३ यजामहे वाजिनो
वाजे वाजे ० नैवौ ॥ वाजिनयागे वौ हौ ३० ।

Colophon —

म्टगारेष्टिहौत्र समाप्त ।

Post Colophon —

१६६० कालयुक्तसवत्सरे वैशाखसुदी तद्दिने समाप्तम् ।

It is a treatise on the duty of the Hotr priest in the Migāresti—otherwise called Pavitresti—which is a purificatory ceremony in a sacrifice

1442

2100 **पवित्रेष्टिहौत्रप्रयोगः ।** *Pavitresti hautra-prayoga*

Substance, country made paper 8 × 4 inches Folia 2 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 35 Character Nagari of the eighteenth century Appearance, fresh

It is a manual for the guidance of the Hotr priest in Pavitresti ceremony which is otherwise called **म्टगारेष्टि** a purificatory ceremony

It begins as in the previous number

It ends —

देवा आज्यपा इत्यादिसम्याजपान्त प्रक्षतिवत् ।

Colophon

इति पवित्रेष्टिहौत्र समाप्तम् ।

Post Colophon —

इद पुस्तक भावावतो रूपाया यज्ञेश्वरलिखितम् ।

1443

2973 The Same

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia 4 Line 10 on a page Extent in sloka 96 Character Nagara of the early seventeenth century Appearance discoloured Complete

This is based on Baudhāyana and Prayascitta-Pradipa

It begins

अथ ग्रावप्रयाग ।

नम प्रवक्त्रे इत्यादि ।

ग्रोष्विळ्क्षत्त्रमीमश्वो मयामिन (?) न्ययन+समुभवो नमस्तष्ट मम भवो ममिन्नो अग्न अग्न आकृतवत्यादिकालि आज्यभागान्त अग्निपवमानमाष्ट । मरस्वती प्रीयाउ आवह । इत्यादि

It ends

देवा आज्यपा इत्यादि सम्याजपान्त समानम ।

Colophon

इति पवित्रष्टि बौधायनसूत्रानुसारि-प्रायश्चित्तप्रदीपपञ्जिका नुसारि हौत्रप्रयोग ।

1444

2455 **मित्रविन्देष्टिहौत्रम् ।** *Mitra vindesti hautram*

Substance country made paper ? × ? inches Folia 2 Line 8 on a page Extent in sloka 18 Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

On the duties of the Hotr priest in Mitravindesti, a full account of which has been given in our Cat a number 749

It begins

अथ मित्रविन्दष्टिहौत्रम् ।

नम प्रवक्त्रे इत्यादि समदश सामिधेन्य आवाहने साज्यभागान्त अग्निसम आवह सोममावह अग्नि सोम वरुण मित्र इन्द्र बृहस्पति सवितार पूषण सरस्वती त्वष्टार इत्यपाम्य आत्रहेत्यश्च ।

1445

2127 कारीरीष्टिप्रयोगः । *Kariristi-prayoga*

For the MS and the work see L 4127 The Kariristi comes to an end in leaf 4*b* With 5*a* commence Kāriristi-hautra-prayoga It begins as usual with नम प्रवक्ते, etc , and ends in leaf 5*b* Then follows —

पिण्डीना यागपक्षे आत्त्वाहनोत्तम (?) प्रयाजस्विष्टकृत्सूक्तवाकादौ मन्त्रनिगम । पृथक्निगमो नास्ति । मरुत प्रधानत्वात् । याज्यानुवाक्यान्तु उदीरयथा मरुत ० प्रवो मरुत॰ तदि ० १ । आय मरुन्त ० विद्युन्महसो० २ कृष्ट नियान॰ नियुत्वतोग्राम॰ ३ सर्व्वत्र मरुतो देवता । आपस्तम्बानां नव-प्रयाजा नवानुयाजा । मथन आग्नेयोऽष्टाकपाल ।

अच्छावदेत सूक्त तु वृष्टिकाम प्रयोजयेत् ।
निराहार क्षिप्रसाद अचिरेण प्रवर्षति । १
कृत्वा युव वैतसीना क्षीराक्तानां कृताग्न
मन्हद्वर्षमवाप्नोति सूक्तेनाच्छावदेन हि । २
आस्यदन्न विहाय्यम्भ प्राङ्मुख प्रयत शुचि
सूक्ताभ्यां चिरु एताभ्या उपतिष्ठेद्दिवाकरम् । ३
अनश्नता तु जप्तव्य वृष्टिकामेन यत्नत
पञ्चरात्रे त्वतिक्रान्ते मन्हद्वर्षमवाप्नुयात् । ४
वृष्टिकामो यताहार प्रपठेत वृहस्पति
पायसेनोपहारेण कृवेन (?) प्रसमन्वित । ५
वृहस्पते प्रतीत्येत वृष्टिकाम प्रयोजयेत् ।
पर्ज्जन्यञ्च नमस्कृत्य वृष्टि विन्दति शोभनाम ॥ ६
वृष्टिकामोऽपेक्षेता आपोहिष्ठा सनातन ।

जातेष्टि । नमप्रव ० पञ्चदश सामि ० पौर्णमासतन्त्र । आवाहन । अग्नि मोभ ० प्रधानस्य अग्निवैश्वानरमाह्वयन्त । उक्त । देवा आज्यपा इत्यादि वार्त्तघ्ना-वाज्यभागौ प्रधानस्य । जाते यदग्ने ० पशु न त्वा ० वैश्वानर न ० दानोमि० हेमि वैश्वानरस्य द म ० वि । उभापित ० वेतसावौ । पिप्रीहि ० ये यजामहे

चि खिस्ट ० स्वमग्नि ० सो ० स्वग्ने वैश्वानरस्य प्रिया देवानामित्यादि सूक्तवाके अग्निरिद सो ० अग्ने वैश्वानर इद देवा आव्यया इत्यादि सख्याजयान्त प्रकृतिवत् ।

This MS contains three works namely —

(1) कारीरीष्टिप्रयोग (i e आध्वर्यवप्रयोग), (2) कारीरीष्टिहौत्रप्रयोग and (3) जातेष्टिहौत्रप्रयोग । Between (2) and (3) there are certain verses in praise of कारीरीष्टि which is resorted to for copious rain in times of draught

1446.

2029 **त्रिपशुहौत्रप्रयोगः ।** *Tripasu hautra-prayoga*

Substance country made paper 9¼ × 4 inches Folia 26 Lines 9 on a page Extent in slokas 600 Character Nagari of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

3A, इत्यैन्द्रे सोममन्त्रा । सौत्रामणीहौत्रम्, 5A, इति सौत्रामणीहौत्र समन्त्रा, 6A, इत्यग्निप्रणयनम्, 6B, इति यूपाञ्जनम् । ततोऽग्निमन्थनम् 7A, इत्यग्निमन्थनम् 9A, इति न पात्नमानानि, 10A, तत पशुप्रचार 12A इत्येकादशानुयाजयाज्या, 15A, इति मन्त्रानवम 16A, इति सप्त दशावसानानि, 18A, इत्येकादशानुयाजयाज्या, 18B, इति त्रिपशौ हौत्रम्, 22A, त्रिपशौ होत्रे मन्त्रभाग, 26A, इति त्रिपशौ हौत्रस्य मन्त्रभाग ।

Post Col

रामचन्द्रस्य ढुंढिराजेन लिखितम् ।

This work gives the mantras, which a Rgvedi priest, namely, Hotr, is to recite, when called upon by the adhvaryu at the time of homa These mantras are required in those yagas only in which three animals are immolated

1447

1906 **पशुहौत्रम् ।** *Pasu hautram*

For the MS and the work see L 1176

Post Colophon —

शाके १७(०)२५ प्रमादिनाम सवत्सरे आषाढ वद्य १४ तद्दिने देवोपनाम्ना भिकुनं लिखित श्रीराम ।

This is a work for the guidance of the Hotr priests, viz the Rgvedi priests

1448

2102 अग्निष्टोमहौत्रम् । *Agnistoma hautram*

Anonymous

Substance, country made paper 9 × 3¹ inches Folia, 70 Lines 6 8 on a page Extent in slokas 1000 Character Nagari Appearance discoloured

It begins,—

अथाग्निष्टोमहौत्रमुच्यते ।

For the beginning of the work see C S No 303, p 196

Topics treated of--

2B अथ दीक्षणीया ।

3A अथ प्रायणीया ।

5A अथातिथेयान्ता ।

14B पर्यङ्क्ते समुत्थाप्येनामध्वर्यवो वाचयन्तीति पूर्व पटलम् ।

18B अथ उपसत् ।

22A अथाग्निसोमीयेन चरन्ति ।

42A अथ स्वनीयेन पशून् आचरन्ति ।

48A इति प्रातःसवनम् ।

*53A अथ निष्कैवल्यशस्त्रम् ।

55B इति माध्यन्दिनसवनम् ।

61B अथ आग्निमारुत शास्त्रम ।

It is a manual for the guidance of the Hotr priest in an Agnistoma Sacrifice

Then we have the concluding mantras

नमो वाचे वाचोदिता वाचानुदिता तस्यै वाचे नमो वाचे नमो वाचस्पतये नम ऋषिभ्य , etc

Last Colophon —

इति रामभट्टसोमयाजिकृतो माध्यन्दिनानामग्निष्टोमसप्तहौत्र-प्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

बालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् । शुभम् । सवत् १६४१ खौ । भाद्रो सू ० ६ वार शनि ।

The name of the author is also written on the top of the first leaf

सोमयाजी रामभट्टकृत ।

1450

2362 अग्निष्टोमहौत्रप्रयोगानुक्रमणिका । *Agnistoma hautraprayogānukramanikā*

Substance, country-made paper 9 × 4 inches Folia 9 Lines 6 on a page Written breadthwise Extent in sloka 22? Character Nagari of the seventeenth century Appearance, discoloured and brittle at the edge Complete

It begins

श्रीगणेशाय नम । अथ अग्निष्टोमहौत्रप्रयोगानुक्रमणिका लिख्यते ।

पवन पावन ह्वात्वा वरणा । को यज्ञ के ऋत्विज का दक्षिणा मध्यन्दे वोचो ० प्रोय ॥ मधुपर्क ॥ अथ दीक्षणायम । प्रतनी इत्यादि सप्त ० न्य ॥ प्रोषि ० हौ ३ ऋसुपाशास्त मवाध ।

Col --

इत्य ग्निष्टोम हौत्र-अनुक्रमणिका समाप्त ।

Topics —

(1A, प्रायणीय, सोमक्रय, (1B) अथातिथ्येष्टान्त प्रवर्ग धर्म, (2B) अथोत्तरपटलम्, (3B) अपराह्णिके, अथाग्निप्रणयन अग्निष्टोमप्रणयनम ,

1452

431 **द्वादशाहहौत्रप्रयोगः आश्वलायनसूत्रसम्मतः ।**

Dvādaśāha hautra-prayoga (Āśvalāyana)

According to the rules of Āśvalāyana

For the manuscript see L 1383

1453.

1917 **सोमसप्तहौत्र-प्रयोगः ।**

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 39 of which the 25th and the 26th are missing Lines, 12 on a page Extent in slokas, 1000 Character Nagara Appearance old Incomplete The seventeenth century handwriting

It begins —

अथ सोमप्रयोगे सप्तहौत्रप्रयोगा उच्यन्ते। तदर्थं प्रायश्चित्तपशु तस्य प्रयोगो वक्ष्यते। प्रथममैत्रावरुणस्य सममामुक्त प्रकृतिवत्। उत्सृष्टब्दिन निगमा। न केचिच्छागशब्देनैव। आश्विनस्य कर्म्म प्रकृतिवत्। अश्विनावावह। वनस्पतिमावह। वपायागे विशेष। आयत्राता नासत्या पु० दागो ॐ होता यक्षदश्विनौ छागस्य वपाया मेदस इति प्रैष। ये यजामहे उदुस्तोमासो० वित्तौ वौषट्। पुरोडाशस्य आगोमता नासत्या रथेनाश्वा० न। ॐ होता यक्षदश्विनौ पुरोडाशस्येति प्रैष। ये यजामहे विवेदुच्छ न्त्यश्विना० दमय' समिधा भरता इ[ति] वौषट्। अथाङ्गाना आनो देवेभिरुप० बन्धुरत तस्य विस ॐ। होता यक्षदश्विनौ छागस्य हविषा आत्ता मेद्य करणा एवाश्विनौ जुषेता हविर्होतर्यज। ये यजामहे हिरण्यत्व मधुवर्णो० दुरितानि विश्वा वौषट्। वनस्पतौ यत्राश्विनौ छागस्येति प्रैष। तथैव स्विष्टकृत। स्वष्टावाकेन। मरुयाजयान्तं प्रकृतिवत्।

सोमप्रयोग ॥ आदौ सोमप्रवाको होतारं गत्वा त प्राक यज्ञ शर्म्मणा' सोमो भविष्यति तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्य। इति होता

तं सोमप्रवाक पृच्छति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेतिप्रश्नः । तेन प्रतिवचनं दत्ते । होतारं दक्षिणाग्नि विहृत्य स्रुवेण एतेनाग्ने-ब्रह्मणा० सुमत्यावा जवस्येति जुहुयात् । अनाहिताग्निश्चेत् उपासने । इमामग्ने भ०गि० क्रमन्तीनामिति यजमानगृहं गच्छति वृणीते यजमानः । अग्निर्मे होता स मे होता होतारं त्वां यज्ञ प्राम्मणां वृणीमहे । ततः अग्निष्टे होता स ते होता तेनानुमत कर्मेवाहं करिष्यामीत्युक्त्वा इतीजपति महन्मेवोचो भार्गमेवोचो भागामेवोचो यशोमेवोच स्तोम मे वोच तृप्ति मे वोच क्लृप्ति मे वोच भुक्ति मे वोच इत्येव जपित्वा तन्मामवतु तन्मा विशतु तेन भुक्षिषीय इति जपति होत्रकाणामप्येष एव वरणाविधिः ।

Topics treated of —

2A, होत्रकाणामप्येष वरणाविधि अथ मधुपर्कः अथ दीक्षणीया, 2B, अथ प्रायणीया, 3B, अथ सोमक्रय, 4A, अथ अग्निमन्थनम्, 7A, अथोत्तरम्, 9A, अथाग्निप्रणयनम्, 10A, अथाग्नीषोमीयेण पशुना चरति अथ स्विष्टकृत् प्रविन, 13A, अथ प्रातरनुवाकः 15A, अथ सवनम 16A, अथ प्रयाजैश्चरति, 17B, अथ स्विष्टकृत, 22A अथ प्रउग प्रामति 31A, इति माध्यन्दिन सवनम्, 31B, अथ गर्भे पशोडाशैश्चरति, अथ स्विष्टकृत्, 34B, अथ छन्दोगभ्य पृच्छति.

It treats of the duties of the Rgvedi priests in a Soma sacrifice

1454

6307 वाजपेयसप्तहौत्रम् । *Vaja peya-sapta hautram*

Substance country-made paper 8×4 inch Folia, 12 Line 13 1 on a page Extent in ślokas 280 Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, old, discoloured and worm eaten Complete

Colophon —

इति वाजपेय-सप्तहौत्रम् ।

Beginning —

अथ वाजपेय-हौत्रम्

हिरण्यस्रज ऋत्विज याजयेयुः, वर्षापिञ्जल्याः प्रातपृच्छाः हौतु

अग्निषोमीयान्त अग्निष्टोमवत् देवस्त्वा हविषा निर्वापपक्ष अग्नि
र्दृहस्पतिरित्यादीना याज्यानुवाक्या आदेशरहिता बृहस्पतिसव
प्रयोगे उक्ता इति कृत्वा अत्र नोक्ता । प्रातरनुवाके अपरिमित-
पक्ष सहस्रपक्षो वा प्रातर्वेति पक्षाव उच्यन्ते । आग्नेन्द्राग्नौ काग्नौ
ऐन्द्रो मध मारुतो उस्रा सारस्वता मेधा सारस्वतो मेध प्राजा
पत्या सप्तदशच्छागा होता नम प्रवक्त इत्यादि सप्तदश सामि
धन्य । आवाहने विशेष । आवह देवान् यजमान यजमाना
अग्निमग्न आ० सोममा० अग्निमा ० etc , etc etc

End —

नमो देवेभ्य । प्रायुवाज । वाजिन । हारियोजन ।
विनिसृष्टाहिता इत्यादि उदयनीयान्त मैत्रावरुणी पयस्या
तमग्निष्टोमवत् ।

1455

6290 **बृहस्पतिसवहौत्र** । *Brhaspati-sava hautra*

For the use of the Hotr priest

Substance country made paper 9×4 inches Folia 6 Lines 14 to 16 on a page Extent in slokas 500 Character Nagari of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —

समाप्तो बृहस्पतिसव ।

Beginning —

बृहस्पतिसवहौत्रम् । ऋत्विग्वरणादि । अग्निषोमीयस्य पशु
पुरोडाशमनुदेवसुवा हविषा निवाप । अग्नीषोमाभ्या पशुपुरो
डाशस्य + | + प्रथितो मैत्रावरुण । अग्नीषोमौ २० ।
होता यक्षदग्नीषोमौ पुरोभागस्य + + + रशिर्न निर्यन ।
etc. etc

1456

6278 **याजिनहौत्र** । *Yājina-hautra*

Substance country made paper 7×4 inches Folia 9 Lines 10 on a page Extent in slokas 125 Character modern Nagari Appearance fresh Complete

Colophon –

इति याजिनस्तोत्र समाप्त ।

Beginning

आनन्दमूर्तये नमः ।

होता करिष्यन् सञ्चरेण प्रविश्यापरेणाहवनीयं प्रतिष्ठन् अध्वर्यु प्रेषितो ब्रह्मन् मामि यजमानेऽनुवक्ष्यामीत्युक्त्वा तस्मात् सम- साकाद्द्ब्रह्मप्रसूतोऽङ्गुलिपर्वाग्रमात्रसमस्थित हृदयदेशे अञ्जलि प्रतिष्ठाप्य दक्षिणाञ्च पादं वेद्या श्रोणिसमं कृत्वा द्यावापृथिव्योरन्तः मीक्षमाणो नमः क्रन्दः जपत् ।

नमः प्रवक्त्रे नमः उपवक्त्रे नमो मह्य नमोऽनुख्यात्रे क इदमनुवक्ष्यति स इदमनुवक्ष्यति क आर्त्विज्यं करिष्यति स आर्त्विज्यं करिष्यति ।

etc

1457

125 **मैत्रावरुणप्रयोगः ।** *Maitravaruna prayoga*

For the manuscript see L. 1388

Directions for the Maitra Varuna priest

1458.

1907 **पशुमैत्रावरुणः ।** *Pasu Maitravaruna*

For the manuscript and the work see L. 1175

Post Colophon

शके १७(०)८५ प्रमादि नाम संवत्सरे आषाढ वद्य १२ तद्दिने देवोपनाम्ना भिक्षुणे लिखितम् ।

श्रीआदित्याय नमः । तस्मात्सर्वादित्यादि ।

The Maitra varuna priest is an assistant to the Hota

1459

2326 **सौत्रामणीहोत्रमैत्रावरुणे ।** *Sautramani-hautra-Maitrāvarune*

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia 14. Lines 10 on a page Extent in slokas, 280 Character Nagara Appearance discoloured

The duties of the hotri priest and his assistant Maitravaruna priest in the Sautramani Sacrifice, in accordance with the rules of Kātyāyana

It begins —

अथ सौत्रामण्या हौत्रमैत्रावरुणे लिख्यते । तत्रादौ ऐन्द्र पशुस्तत्र + + प्रयाजादि प्राकृत सप्तदश सामिधेन्य आवाहने आज्यभागावावाह्य इन्द्र उ आवह उच्चै॰ वनस्पतिमित्यादि प्रयाजेषु । प्रयाजप्रैषा॰ प्राकृता होता यक्षत् समिधेन्द्र स्वडस्पद इत्येवमादयो वैकादश प्राकृता प्रथमोत्तमयो पयाजानुयाजप्रैषा इन्द्रानेके प्रथमस्य वा योधसानुत्तमस्येति कात्यायनवचनात् । आप्रियस्तु समिद्ध इन्द्र उषदामनीक इति समिद्ध इन्द्र इत्याप्रिय प्रथमस्येति विशेषविधानात् कात्यायनवचनात् तत्र आप्रियस्तुध्वन्त । प्रेषिता प्रेषितो होता यथाक्रम यजति । इत्यादि ।

2A, होता । जे यज्ञामहे उ॰ आन इन्द्रो दूरादान आसादभिष्टिकृदवसे यास उग्र' । उजिष्ठेभिन्त्पविर्वज्रबाहु सगे समत्सुतुर्वणि पृतन्यून् ।

उच्चैर्धीत सट् पात्वा समार्जनान्ते पुरोडाशप्रचार । तत्र आज्यभागपक्ष वार्त्रघ्नौ पुरोडाशस्यानुब्रूहीत्युक्त । मैत्रावरुण॰ । पूर्ववद्पाम्य पुरोनुवाक्यामन्वाह ॐ इत्युच्चै आन इदन्द्रोहरिभिरित्यादि ।

3A, तत आदित्येष्टि , इत्यादित्येष्टि ततस्तुर्थे त्रिपशौ ।

11A, इति त्रिपशुकम् ।

12A, इति सौत्रामणी ।

12B and 13A are taken up with the Katyāyana sūtras from 131 to 175 of the 19th chapter of the Chaukhama edition, but marked in the manuscript as the 18th chapter

In the left hand upper corner of every leaf there is written कौ सौ का or कात्या, indicating that it is Kaukili Sauttrāmani and not Caraka Sauttrāmani

1460

1019 कौकिलीसौत्रामणौ मैत्रावरुणप्रयोगः ।

Kaukiliya-sautramanau Maitra varuna prayoga

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 8 Lines 12 14 on a page Extent in ślokas, 190 Character Nagara Date Sam 1718 Appearance old Prose Generally correct Complete

A manual for the performance of Kaukili, a special form of Sautramani offering for the use of Maitravaruna priest

Beginning

श्रीगणेशाय नमः । अथात कौकिली व्याख्यास्याम । पूर्ववत् कल्प । अष्टे पुरस्तादिति वचनात्तस्या आरम्भ । तस्या प्रात अग्निहोत्र कृत्वा पार्णिनात्मस्य सकल्प्य कौकिलसौत्रायन्ता यक्ष्ये स्वर्गलोकमवाप्नुयामिति ।

It ends

प्रिय पाथोन भवज । सौत्रामण्या परिष्कृता सर्व्वत्र ऋषभ ।

Col

इति कौकिल्या मैत्रावरुणम ॥

Post Col

सवत् १७१८ आश्विन व० ५० गु०

1461

2101 सौत्रामण्या मैत्रावरुणप्रयोगः । *Sautramanya Maitra varuna-prayoga*

Substance foolscap paper 8½ × 6¾ inches Folia, 2 Lines 1 on a page Extent in ślokas 35 Character Nagara Appearance discoloured

Colophon

इति आच्छावाकप्रयोग समाप्त॰ ।

It is a manual for the guidance of the 'Achhavāka priest' an assistant to the Hotṛ priest in Jyotiṣṭoma Sacrifice

1464.

2814 ग्रावस्तोता । *Grāvastotā*

Substance country made paper 9¹ × 4 inches Folia, 2 Lines 12 on a page Extent in ślokas, 45 Character Nāgara Appearance, discoloured Complete

On the duties of the Grāvastotṛ priest in Soma Sacrifices

It begins —

अथ ग्रावस्तोटत्व लिख्यते । हि भूर्भुवस्वरों ३ मभित्वादेव-मवितरीशान वार्य्यांगा सदावन् भागमीमहो २ चि ॥ युंजते मन उत युंजते धियो विप्रा विप्रस्य वृहतो विपश्चित । विहोत्रा दधे वयुनाविदे इन्मही देवस्य सवितु परिष्टुतो ३ मावृत इह छ्मतःचित्र ग्राभ सङ्टभाय ॥

It ends —

स्वादिष्टया मदिष्टया पवस्वसोमधारया इन्द्राय पात वै सुतों ३ इत्यध्यायान पवमीयम् । तदनन्तर सूते अध्वरे अधिवाचमक्रता क्रोलयो न मातर तुदेत । विषुमुचासुवधो मनीषां विवर्त्तता मद्रय स्वायमानो २ चि ।

इति परिधानीया कर्त्तव्या ॥

Col --

इति ग्रावस्तोता समाप्त ॥

Grāvastotṛ is an assistant to the Hotṛ priest

1465.

7819 **आध्वर्य्यवपद्धति ।** *Ādhvaryava paddhati*

Substance country made paper 10×4¼ inches Folia 80 Lines 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old faded and discoloured Ends abruptly

A sacrificial manual for the use of an Adhvaryu, Yajurvedi priest, of the school of Harisvāmi, a follower of Kātyayana.

Beginning —

हरिस्वाम्यनुमतेन भर्तृयज्ञानुष्ठानेन कात्यायनसूत्रेण आध्वर्य्यव पद्धति लिख्यते ।

रचितास्थपतिगर्गेण + + + + सुधिर्भूत्वा + पद्मकेण + + + + + कर्पूरेण गृह्णीत्वोद्धरणा, etc , etc

24B, दर्श समाप्तः, 28B, दाक्षायणयज्ञ समाप्त । प्रतिज्ञामसमाप्येर्योष्टि, 33A, श्यामाकेष्ट्यन्त समाप्त । अथाधान वक्ष्यामि, 35A, मधुपर्कविधि, 80B, पिन्धा समाप्ता ।

1466

39 **दर्शपौर्णमासाध्वर्य्यवप्रयोग ।** *Darsa paurnamasa dhvaryava-prayoga*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 21 Lines 9 on a page Extent in slokas, 162 Character, Nāgara Appearance old Complete

Directions to an Ādhvaryava or a Yajurvedic priest, for the performance of New and Full Moon sacrifices

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः । यज्ञेश्वराय नमः ।

अथ दर्शपौर्णमासयोराध्वर्य्यवप्रयोगः । प्रातरग्निहोत्रानन्तर अध्वर्य्यु कृतसन्ध्योपास्त्याचमनो यजमानेन वृतो "वृतोऽस्मि करिष्यामि" इति वदति । आचम्य उद्धरणपक्षे ऽग्नीनुद्धृत्य नाभस्यपक्षे(?) समाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयन्त्वेन्धानास्तनुवं पुषेम । सन्ध्या

ममन्ता। मह्य ममन्ता प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम त्रिभि काष्ठैराहवनीयो मन्वादधाति। अग्नि गृह्णामि सुरथं यो मयो भूर्यं उद्यन्तमारोहति सूर्यं इत्यादि।

Col —

इति दर्शपौर्णमासयोराध्वर्यव प्रयोग | समाप्त।

Post Col —

इदमेभ्यो वषडग्निभ्यो भेषजं दृष्ट्यै निष्कृत्यै निर्ऋत्यै दौराध्यै देवीभ्य ऋध्यै समृध्यै अयाश्चाग्नेऽसमभिशस्ता तत्त्वायामि त्वन्नोऽग्ने सत्व नोऽग्ने त्वमग्ने प्रजापते व्याहृतिभिराश्रावितमनाश्रातमतिरिक्तम् यदकर्म यत् प्रमत्ता ब्रह्मप्रतिष्ठामनस्तं मे ध्याय उदय मुद्गु त्य चित्र यज्ञो देवा यत इन्द्र स्वस्तिदा आभिर्गीभि स्पते हे उदुत्तमम् पुरुष सम्मितो यत्पाकत्रा।

It ends thus —

यानि घर्मे कपालान्युपचिन्वन्ति वेधस पूष्णस्तान्यपि व्रत इन्द्रवाय विमुञ्चता कपालानि विमुञ्चति॥

Col

इति दर्शपूर्णमासयोराध्वर्यवप्रयोग।

On the reverse side of the last leaf begins another work entitled **ब्रह्मत्वप्रयोग**

श्रीगणेशाय नम। अथ ब्रह्मत्वप्रयोग। ब्रह्मा शतपवनमस्त्वाममभस्त प्रोक्षण। तीर्थेन प्रपद्यते देवा ते इडा देवभूरिति ततो यजमानेन वृतो वृतोऽस्मि करिष्यामि अहं भूपतिरहं भुवनपतिरहं महतो भूतस्य पति देवेन सवित्रा प्रसूत आर्त्विज्य करिष्यामि। इत्यादि।

1467

2649. आपस्तम्बदर्शपौर्णमास आध्वर्यवप्रयोगः।

The same from Apastamba.

Substance country made paper 9⅛ × 4 inches Folia 16 Lines 12 on a page Extent in slokas 500 Character Nagari of the eighteenth century Discoloured Complete

In leaf 6B, there is a colophon —

इत्यापस्तम्बदर्शपौर्णमासप्रथमप्रश्नसमाप्त and in 7 A अथ द्वितीय प्रश्न' The manuscript does not contain the Apastamba Sūttras, but the duties of the Adhvaryus in the order of the Sūttras

It begins —

श्रीगणेशाय नम ॥

अथापस्तम्बदर्शपूर्णमासप्रयोग । प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा दर्भेष्वासीन इत्यादि देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रौ० पौर्णमासेष्ट्या यक्ष्ये। इत्यादि ।

It ends —

सख्याय उद्वास्य ॥ अप्सु स्वभाग प्राश्याचम्य प्रायश्चित्तादि करोति । इत ऊर्द्ध विष्णुक्रमादि याजमानम् ॥

इति केवलाध्वर्यवप्रयोग ।

On the obverse of the first leaf we have —

अथापस्तम्बदर्शपूर्णमासाध्वर्यवप्रयोग । सवत् १६(०)२० क्रोध नामाब्दे षोडसोपनामकलक्ष्मणेन लिखितं स्वार्थं परार्थञ्च । वैशाख शुक्ला ३ समाप्ति' ।

1468

6285

Substance, country made paper 8½ × 4½ inches Folia, 20 Lines, 8 9 on a page Extent in slokas, 150 Character, Nagara Copied in Samvat 1602 Appearance, old and discoloured Complete

On the duties of adharyu or the Yajurvedi priest in Darśapaurnamāsa

Colophon effaced

Post Colophon —

सवत् १६०२ वर्षे आषाढ सुदि ६ सोमे लिखित शुक्लत्रिविक्रमपु + + + + पठनार्थं । शुभ भवतु ॥

Beginning —

आध्वर्य्यैव अग्नीध्र च लिख्यते। पर्व्वणि प्रातर्होमानन्तरं आहवनीयदक्षिणाग्निखरे पञ्चभूसंस्कारपूर्व्वकं उद्धरणं करोति। पौर्णमासेष्ट्यर्थं गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामि। पौर्णमासेष्ट्य० दक्षिणाग्निमाहरामि। ततोऽग्न्यन्वाधान। समासे वर्षोवि० ? इत्यादिव स्वसूत्रानुसारेण। ततो वपन विकल्पेन। ततोमावास्यायामेवमपराह्णे पिण्डपितृयज्ञ। ततो व्रताग्रन। साय प्रातर्यवाग्व स्वयमग्निहोम।

1469.

6289 **दर्शपौर्णमासेष्टिपद्धतिः।** *Darsa-paurnamāsesti paddhati*

By Harihara

According to the school of Kātayana

Substance, country made paper 8½ × 3½ inches Folia 41 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 820 Character, modern Nāgara Copied from a MS dated Samvat 1862 Appearance new Complete

Colophon.—

अग्निहोत्रिणा मिस्र श्रीहरिहरेण मनस्विना।
पद्धति पौर्णमासेष्टे[ ] दर्शस्य(व) कमर्श्रीता (?) ॥

Post Col -

सवत् १८६२ समये पश्च शुदी ८ शुकुलपक्ष। सुभमस्तु ॥

A manual for the use of a Yajurvedi priest called Adhvaryu, in Darsa-paurnamasa, belonging to the school of Kātyāyana

The maṅgalācarana and the object of the work —

प्रणम्य यज्ञपुरुष कात्यायनमुखान् गुरून्।
पौर्णमासादियागाना क्रियतेऽध्वर्य्युपद्धति।

1470

6269 [प्रतिप्रस्थातृ-प्रयोगः ।] *Pratiprasthātr-prayoga*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 4 Lines 9 on a page Extent in slokas, 90 Character modern Nagari Appearance discoloured Incomplete at the end

The first two leaves are marked प्रतिप्रस्था०, the rest simply प्रति The name of the work does not appear in full

The MS is full of marginal notes

The mañgalācarana —

प्रतिप्रस्था प्रति ।

श्रीसरस्वत्यै नम ।

गङ्गाधर गुरुं नत्वा सर्वशास्त्रार्थकोविदम् ।

द्विजानामुपकाराय क्रियते न्यायपद्धति ॥

वर्णोत्तर मधुपर्क सूत्रोक्त अप्सु दीक्षा तत्रावयनयक्षेऽरे परिस्तरेण खनितमुदकुम्भयो स्थापनम् ।

It relates to the duties of the Pratiprasthatr priest, an assistant to the Addhvaryu

The mention of the name of Gañgadhara, as the author's preceptor or father (Guru), would suggest the treatise to be of the school of Kātyāyana

1471.

6320

Substance, country made paper 11 × 6 inches Folia, 3 + 1 Lines, 1 on a page Character, modern Nagari Appearance fresh Complete

I

चातुर्मास्ये प्रतिप्रस्थातृप्रयोग । (Three leaves)

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

चातुर्मास्ये प्रतिप्रस्थातुर्कर्मत्वा । प्रतिप्रस्थातुश्च पशुकासादन अग्नि होत्रहवनी वश्च पवित्रच्छेदनानि पवित्रे अन्तर्धान दर्भा च ॥

Colophon —

इति प्रतिप्रस्थातु' प्रयोग ।

II

दर्वीहोम (in one leaf only)

Beginning —

प्रातरकृतेऽग्निहोत्रेऽकृते वा दर्वीहोम । तत्र ब्राह्मणा स्तुयाौ मासनसस्कार' ॥ दक्षिणतो ब्राह्मयजमानयोरुपवेशनम् ॥ वैक कत दव्यां ॥

Colophon —

इति दर्वीहोम ।

1472.

6326 **उन्नेतृत्वप्रयोगः ।** *Unnetṛtva prayoga*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 6 Lines 10 on a page Extent in ślokas 120 Character modern Nāgarī Appearance fresh Complete Copied in Samvat 1956

A manual for the use of the Unnetṛ priest of the school of Kātyāyana

Colophon —

इति उन्नेतृत्वप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीसीतारामचन्द्रार्पणमस्तु । शुभ भवतु । मितिमार्ग० वद्य ४ गुरुवार ॥

संवत् १९५६ । तद्दिने लिखितम् । स्वार्थं परार्थंञ्च ।

Beginning —

अथ कात्यायनसूत्रानुसारी उन्नेतृत्वप्रयोगो लिख्यते । तत्र वरणा यजमानेन उन्नेता भवेत्यत्र भवामीति प्रतिवचनम् ॥

1473

293 **नेष्टृप्रयोगः** *Nestr-prayoga.*

For the MS. see L 1411

1474.

32 **वाजपेयपद्धतिः।** *Vajapeya-paddhati*

The present MS is described in L 752

After the mangalācarana —

अथ वाजपेयक्रतोरुद्गातृप्रयोगो लिख्यते ।

1475.

2079 **आधानउद्गातृप्रयोगः।** *Ādhāna-udgātr-prayoga*

Substance, country made paper 7½ × 4 inches Folia, 5 Lines, 8, 9 on a page Extent in Slokas, 60 Character, Nagara Appearance, fresh

It is a manual for the guidance of 'Udgātr' or Sāmavedi priest in the Ādhāna or in the churning of fire

It begins .—

आधान उद्गातृप्रयोग'। तत्र मन्थनारम्भकाले अरण्योरिति-मन्त्र निर्गायेत् ।

1476.

507 **प्रस्तोतृप्रयोगः।** *Prastotr prayoga*

For the manuscript see L 1313

Prastotr is a Sāmavedi priest, an assistant to the Udgātr, the chief Samavedī priest The book gives, in two sections, the sāmas to be chanted by the Prastotr priest

1477.

2692. **ब्रह्मत्वप्रयोगः।** *Brahmatva-prayoga*

Substance, country-made paper 9 × 3¾ inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in Slokas, 90 Character Nāgara Date Samvat 1790 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति ब्रह्मत्वप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon.—

सवत् १७८६ शुक्ल नाम सवत्सरे फाल्गुन शुद्धिअष्टमी स्थिर-वारे इद पुस्तक काष्ठकारोपनामक जयरामभट्टेन काश्या विश्वेश्वर-सन्निधौ लिखितम् स्वाथ परोपकारार्थं च ।

The duties of Brahma, the superintending priest in a Śrauta sacrifice, before his appointment, at the time of his appointment and after his appointment.

It begins. —

अथ ब्रह्मत्वप्रयोग ।

तीर्थे स्नात्वाहत वास परिधाय शुक्लविष्टत्वा दर्भपिञ्जलैरात्मान पावयित्वा सप्तभि· कण्ठाद्पर्युन्मृज्य सप्तभिर्नाभिदपर्याकण्ठ मुन्मृजेत् । इत्यादि ।

4 \ ब्रह्मा वेद्युत्कारावन्तरेण विहारादहि पूर्वया द्वारा प्राङ्मुखो हिराचम्य दक्षिणाहत् पूर्वया द्वारा प्रपद्य ब्रह्मन्व करिष्यामीत्युक्त्वा-स्यन् वेद्युत्करान्तरेण विहार प्रविश्य सव्याहत् प्राङ्मुग समस्त-पाण्यङ्गुष्ठो भूत्वाग्रणाहवनीय परीत्य दक्षिणात· आसनादङ्गुष्ठोप-कनिष्ठिकाभ्या तृण गृहीत्वा निरस्यति निरस्त· परावसु· ॥

It ends -

तत्रावस्याय सप्याअर्पणोपतिष्ठते । ॐ च मे स्वरश्च मे यज्ञोपवते नमश्च । यत्ते न्यून तस्मै त उपयत्त । अतिरिक्त तस्मै ते नम । ततस्तीर्थेन निष्क्रामति ।

1478

3011 **ब्रह्मप्रयोगः ।** *Brahma-prayoga*

Substance, country made paper 10¾ × 4 inches Folia, 12 Lines 8 on a page Extent in ślokas, 216 Character Nāgarī of the 18th century Appearance discoloured and worn out Complete

Colophon —

इति श्री । समाप्तो ब्रह्मत्वप्रयोगः ।

On the duties of the priest called Brahmā in a sacrifice

It begins :—

हतो ब्रह्मा इतोऽग्निं करिष्यामीत्युक्ता स्तुति प्रागुदगाहवनी यात् प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य तीर्थेन विहारं प्रविश्य समस्त पाण्यङ्गुष्ठाग्रेण आहवनीय दक्षिणतो गत्वा निरस्त परावसुरिति + + नैऋत्यां दृणाग्नि निरस्योपविश्य, etc., etc., etc.

It ends :—

सर्वप्रायश्चित्तानि कृत्वा सस्याजर्पनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रामेत् ऐष्टिकामुदवसनीयायां ।

1479

2420 *The Same*

For the manuscript and the work see L 4089.

1480.

1892 **एकाहाहीनसत्राणां ब्रह्मत्वपद्धतिः ।** *Ekāhāhīna Satrāṇām Brahmatva-paddhati*

By Rāmakṛṣṇa Dīkṣita alias *Nāhnābhai.*

Substance, country made paper 9¼ × 4½ inches Folia, 35 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara Date Saṃvat 1688, Śaka 1553 Appearance, old and worn out Complete

The work deals with the duties of Brahmā, the Superintending priest, in connection with sacrifices which take one or more days

The author's family

34B इति श्री त्रिपाठिदामोदरसूनुना दीक्षितरामकृष्णेन नाह्ना-भाइद्वितीयनाम्ना कृतैकाहाहीनसत्राणां ब्रह्मत्वपद्धतिः समाप्ता ।

The date of copying —

संवत् १९८८ शके १५५३ फाल्गुन शुक्ल १४ शुक्रे तद्दिने ब्रह्मत्व-
पद्धतिः समाप्ता । शुभं भवतु ।

त्रिपाठिशिवभौपुत्र काशी तस्य इद पुस्तकं समाप्तम् ।

Beginning —

क्रियमाणेषु सर्व्वकर्म्मसु ब्रह्मा दक्षिणत आसीन होमव्यति-
रिक्तमुपवेशनप्रभृति सर्व्वं कर्म्म उदङ्मुख कुर्य्यात् । होमांस्तु
प्राङ्मुख एव श्रौते स्मार्त्तेऽग्नौ क्रियमाणान् यज्ञान् पाकयज्ञा
इत्याचक्षते तेषां पाकयज्ञानां होमं करिष्यत्सु तूष्णीमुपविशेत् ।
मन्त्रेण तृणनिरसनम् । उपवेशनं चतुःप्रकार ।

यजुषेति त्रयो मन्त्रा द्वौ मन्त्रावुपवेशने ।

तूष्णीमिति सत्रान्मन्त्र आसीतेति न किञ्चन ॥

पाकयज्ञानां होमकृते यथार्थं गच्छेत् ।

Leaf 2 अत्रभवता ब्रह्मत्व कार्य्यमिति सर्व्वकर्म्मोपक्रमेषु पूर्व्वया द्वारा
शालां प्रविशेदवचने अग्न्याधेये ब्रह्मत्वमुच्यते । अग्न्याधेये कर्म्मणि
दक्षिणया द्वारा शाला प्रविश्य चातुःप्राश्य हविर्ग्रहणं करिष्यन्
तूष्णीमुपविशेत् । हविर्ग्रहणे कृते यथार्थं गच्छेत् ।

1481

453 **आश्वलायन ब्रह्मत्वप्रयोगः ।** *Brahmatva-prayoga*

(Asvalayana)

For the manuscript see L 1363

Post Col. —

इदं वैजनाथेन ।

चातुर्म्मास्यपशुसोमब्रह्मत्व । अथ प्रकृतिब्रह्मत्व ब्रह्मा प्राङ्मुखो
यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणातत् विहार प्रविश्य, etc

And 10 lines more

148 .

8496 ब्रह्मत्वमञ्जरी । Brahmatva Mañjarī

By Jagannātha Dīkṣita, son of Yadava Somayājī

Substance, country-made paper. 10×4 inches. Folia 25. Lines 8, 9 on a page. Extent in ślokas, 475. Character, Nāgarī of the eighteenth century. Appearance, old and discoloured. Complete.

The maṅgalācaraṇa —

अथ ब्रह्मत्वमञ्जरी प्रारम्भ ।

यद्दर्शितपथा गच्छन् मूढोपि ब्रह्मविद् भवेत् ।

तमाश्वलायन नौमि ब्रह्मिष्ठ पितरं गुरुम् ॥ १ ॥

जननी ब्रह्मरूपा ता श्यामा साक्षात् शुभावहाम् ।

यस्या साम्निध्यसम्बन्धाज्जगन्नाथो भवेन्नर ॥ २ ॥

The object of the work —

वेदार्थ सूत्रभाष्याणि वृत्तिमालोक्य कृत्स्न[श] ।

आश्वलायनसूत्रस्था कुर्वे ब्रह्मत्वमञ्जरीम् ॥ ३ ॥

अथ ब्रह्मण इत्यादिना भगवताश्वलायनेन श्रौतसूत्रे ब्रह्मत्वमुक्त तस्य प्रयोगोऽभिधीयते । तत्रादौ प्रयोगलाघवार्थ विशिष्टस्थाना-र्थञ्च परिभाषासूत्रार्थ संगृह्यते । प्रसङ्गादन्यत् किञ्चिदपि उप योगार्थमुच्यते ।

7B, इति दर्शपूर्णमासयोर्ब्रह्मत्वमाग्न्याधानम्, 8A, अथ चातुर्मास्यानि, 10B, अथ पशु, 11B, इति यादवसोमयाजितनुजजगन्नाथदीक्षितविरचिताया ब्रह्मत्वमञ्जर्या हविर्यज्ञसस्थाब्रह्मत्व समाप्तं । अथ ज्योतिष्टोमाग्निष्टोमे ब्रह्मत्वमुच्यते, 12A, अथ प्रवर्ग्य, 13A, अथोपसत्, 15B, अथ सुत्या, 19A, अथ प्रयोग 19B, इति प्रात सवनम्, 20A, अथ माध्यन्दिन सवनम्; 20B, अथ तृतीय सवनम्; 21B, अथ यज्ञपुच्छम्, 22B, अथ अवभृथेष्टि, 23A, अथोदय नीयेष्टि, अथ मैत्रावरुण्यनुबन्ध्या, 24A, अथार्वाग्निष्टोमादिषु ब्रह्मत्वमुच्यते, 24B, अथ त्रिरात्र, अथातिरात्र, 25A, अथाप्तोर्याम ।

It ends —

जगन्नाथस्य सन्तुष्ट्यै यज्ञोपज्ञतये सता ।

तथा मुदे प्रबोभूयाज्जगन्नाथकृतोद्यम ॥

Colophon —

इति श्रीमत्सकलविद्याविशारदात्रेयच्छिपातनकरोपाह्वयादव सोमयाजितनूज-जगन्नाथदीक्षित-विरचितायां माश्वलायनसूत्रस्य-ब्रह्मत्वमञ्जर्यां सप्तसोमसंस्थाब्रह्मत्वं समाप्तम् ।

Post Col —

समाप्तमिदं पुस्तकम् । सीतारामपुरोहितस्येदं । श्रीरामार्पणम् ।

1483.

10508 **यज्ञदीपिकाविवरण ।** *Yajña dīpikā vivaraṇa*

(दर्शपौर्णमासपद्धति) ।

Substance, country made paper $6\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches Folia, 35 Lines, 12 on a page Extent in slokas 530 Character Nagara Date, Samvat 1769 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon :—

इति यज्ञदीपिकाविवरणे दर्शपौर्णमासयोः पद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १७६९ आषाढ़कृष्ण १२ भानौ लिखितमिदं तापीतटे शुक्लाम्बरदयारामस्य पुस्तकम् ॥

Then two lines in a later hand, containing a vedic mantra

Beg —श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री भवानीशङ्कराभ्यां नमः ॥ पञ्चभूसंस्कारा दर्भैः परिसमुह्य ॥ १ ॥ गोमयेनोपलिप्य २ । वज्रेणोल्लिख्य । अनामिकाङ्गुष्ठेनोद्धृत्य । उदकेनाभ्युक्ष्य ॥ एवं दक्षिणाग्नेश्च गार्हपत्यादाहवनीयदक्षिणाग्न्योरुद्धरणं ॥ अथान्वाधानमध्वर्युर्यजमानो वा । वैकल्पिकपदार्थावधारणं । षट् समिधो गृहीत्वा । पौर्णमासेष्ट्याहं यक्ष्ये । दर्शे दर्शेष्ट्याहं यक्ष्ये ... .

.. . .

2A. मन्त्रः समस्ता प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम । आहवनीये समिधमादधाति । तूष्णीं द्वितीयां । एवमितरयोरग्न्योः

मडासन ब्रह्मयजमानयोरुत्तरत वरणार्थं । ब्रह्मयजमानयोर्दक्षिणत
उपवेशनार्थं । गार्हपत्यादुत्तरतो रध्वर्य्योरुपवेशनार्थमेक ॥
आहवनीयादुत्तरत· प्रणीतासादनार्थमेक । उदङ्मुखोपविष्टो
यजमान प्राङ्मुखोपविष्टं ब्रह्माणं वृणीते अभिमुख। ॐ भूपते
भुवनपते महतो भूतस्य पते ब्रह्माणं त्वा वृणीमहे । वृतो जपति ।
अह भूपतिरह भुवनपतिरह महतो भूतस्य पतिर्भूर्भुव स्व॰ देव
सवितरेत त्वावृणते, (?) etc , etc . . . .

3A ब्रह्मसदन आहवनीयमभिमुख उपविशति । गार्हपत्यमुत्तरे-
णोदपात्र निधायालभते । भूत त्वा भूत करिष्यामि । उत्रै ब्रह्मन्
य प्रणेष्यामि यजमान वाच यच्छ . ... .
अनुज्ञात उत्तरेणाहवनीय सप्रति निदधाति । कस्त्वेति । ॐ
कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्ति ... .
दर्भैरग्नीन् परिस्तीर्य्य पुरस्तात् प्रथमं । अर्थप्रसख्याया अध्वर्य्युकाद्यम्
द्विश पात्राणि ससादयति ... . .

This is a practical application of a Vedic Sūtra for the performance of the rites of Darśā-paurṇamāsa, and from what has been quoted above, it appears to relate to the duties of Brahmā or Superintending priest

1484

1021 ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः । *Brāhmaṇācchaṃsi-prayoga*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 8 Lines, 11 13 on a page Extent in ślokas, 190 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

A treatise for rules, mantras and injunctions for the use of the priest called Brāhmanācchamsī at Agniṣṭoma Sacrifice

For beginning and end see I.O Cat. 414

Col. .—

इति ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ।

Post Col —

शुभं भवतु । लिखित जयभट्टेन स्वार्थं परार्थं च ॥

1485.

2126 **ब्राह्मणाच्छंसी ।** *Brāhmaṇācchaṃsī*

Substance, country made paper 8¼×4 inches Leave 7 Lines on a page 9 Extent in ślokas 130 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance fresh Prose Complete

Col. —

सन्तिष्ठते ज्योतिष्टोम । ब्राह्मणाच्छंसी ।

Post Col —

श्रीगुरुभ्यो नमः । रामचन्द्रात्मज-पुरुषोत्तम-दीक्षितेन लिखित ।

It begins

आपो मे होत्राशंसिन्यस्ता मे होत्राशंसिन्यो ब्राह्मणाच्छंसिनम-मुकशर्माणं वृणी । वृतोऽस्मि । स वृतो जपेत् । महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो० इति जपित्वा आपस्त्वे होत्रा शंसिन्यस्तास्त होत्रा शंसिन्य । ब्राह्मणाच्छंसी त्वं मानुष । तन्मामवतु तन्माविशतु तेन भुक्षिषीय । सोमप्रवाकोऽयमन्तरो यज्ञ इति (सूक्ता) एष यजमानेन मधुपर्को निवेदित न प्रतिगृह्णीयात् । ता नून प्र कारिष्यन्तो नाध्वर्यामि अनाधृष्य देवानामोजो अभि शस्तिपा । अनभिशस्त्यजसास्यमुपगेषं स्वितेमाधा । इति ता नून अमभिमृशति । राजानमाप्यायति अंशुरंशुष्टे देवसोमाप्यायता इन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्र प्यायताम् । आ त्वमिन्द्राय प्यायस्व । आप्यायय अस्मान् सखीन् सन्यामेधया स्वस्ति ते देवसो सुत्या मुदृचमशीय । सुष्टोदक । प्रस्तरे पाणी निधाय उत्तारान् दक्षिणान् सव्यान् सौच एष्टाराय एष्टारामानि प्रेवे भगाय । ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्यै द्वितीये विपरीतं ।

It ends —

आदित्यमुपतिष्ठते । उक्त नमसम्पति० तत समिधो अभ्या-दध्यात् ॐ चमेति ।

1487

1028 **आग्नीध्रप्रयोगः ।** *Āgnīdhra-prayoga*

Substance, country-made paper. 8¼ × 4 inches. Folia 5. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 90. Character, Nāgarī. Date, Saṃ 1868. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct. Complete.

On the duties of the Āgnīdhra priest who is to second the adhvaryu or the main priest in all his assertions.

The mantras are accented.

On the title-page it bears the name of Āpastamba.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ॥

आग्नीध्रप्रयोगः ॥

यजमानेन वृत वृतोऽस्म्यध्वर्युणा उक्त समाप्ते वै सम्प्रेष्यति आग्नीध्र ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे ॥

End —

उपक्रता पाशाति ॥ कोटप्रायश्चित्ते कौता मन्त्रा भक्त सन्निपतन ।

Col —

आग्नीध्रप्रयोग ।

Post Col —

संवत् १८६८ आषाढ सु० १ मङ्गलवासरे तद्दिने लिखितं

नाना भद्र । । । ।

1488.

2085 *The Same*

Substance, country-made paper. 9 × 4 inches. Folia 4. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 72. Character, Nāgarī of the eighteenth century. Appearance, discoloured and fragile. Complete.

Colophon —

इत्याग्नीध्रप्रयोग समाप्तः ।

आग्नीध्र is an assistant to the Hōtri priest. This work gives directions to the आग्नीध्र to play his part properly in sacrifice.

The work begins :—

अथाग्नीध्रप्रयोगा लिख्यन्ते । अस्मिन् कर्मणि आग्नीध्र त्वामहं वृणे । इत्युक्ते आग्नीध्र वृतोऽस्मि कर्म करिष्यामि इत्युक्त्वा आहवनीयस्य ईशाने भागे प्राङ्मुख उपविश्य आचम्य तीर्थेन प्रविश्य गार्हपत्योत्तरत उपविश्य यजति । इडादेवहूर्मनुः जपति ।

For a similar work see C S No 406.

1489.

2733 आपस्तम्बानामाग्नीध्रप्रयोगः । *The Same*

(Apastamba)

Substance country made paper 10×1½ inches Folia 2. Lines 12 on a page Extent in slokas 60 Character Nagari Appearance discoloured

It begins :—

अथापस्तम्बानामाग्नीध्रप्रयोग ॥ देवस्य त्वा० मादे ॥ सम्या मादाय ॥ इयमावद्ो० जप ॥ इति दृषदुपले समाहन्ति । द्विदृषदि सकृदुपलाया त्रि सह्वारयन् नवकृत्व सम्पादयति ॥ इत्यादि ।

It ends :—

भूतानामुद्बुध्यस्व उद्गमम भू स्वाहा भुव स्वाहा स्व स्वाहा । भूभुव स्व स्वाहेति प्रायश्चित्तहोमानुक्रम ॥

VEDĀNGA

1490.

2046 वेदाङ्गानि *Vedangani* (पाणिनीय शिक्षा, ज्योतिषम् पिङ्गलच्छन्दःसूत्रं याष्कनिघन्टुश्च)।

Substance, country-made paper. 9½ × 6 inches. Folia 21. Lines 9 on a page. Extent in ślokas, 420. Character, Nāgarī of the eighteenth century. Appearance, discoloured.

Pāṇinīya Śikṣā begins —

> अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि पाणिनीय मत यथा ।
>
> शास्त्रानुपूर्व्वं तद्विद्यात् यथोक्त लोकवेदयो ॥

It ends in leaf 4B.

Colophon —

> इति शिक्षा समाप्ता ।

Jyotiṣa begins in leaf 4B —

> पञ्चसवत्सरमय युगाध्यक्ष प्रजापतिम् ।
>
> दिनर्त्त्वयनमासाङ्ग प्रणम्य शिरसा शुचि ।
>
> प्रणम्य शिरसा कालमभिवाद्य सरस्वती
>
> कालज्ञान प्रवक्ष्यामि लगधस्य महात्मन ॥

It ends in leaf 6B.

Colophon

> इति वेदाङ्गज्योतिष समाप्तम् ।

Chandaḥ begins in leaf 6B

> मयरसतजभनगाग्गम मित भ्रमति वाङ्मय जगति यस्य ।
>
> स जयति पिङ्गल नाग शिवप्रसादात् विशुद्धमति ॥

... .

धी' श्री स्नीम्। वरामाय् ॥ कागुभार ॥ वसुधामु ॥ मातेक्षत् ॥ कदामञ् ॥ किवङ्म ॥ नाङ्मन् । प्रल् ॥ गते । आदिपर ॥ हे ॥ लौक' । ग्लौ ॥ अष्टौ वसव इति ॥ २ ॥ छन्द । गायत्री ॥ दैथ्येक . . .

.

पाद ॥ इयादिपूर्गा ॥ गायत्र्यावसव । जगत्या आदित्या । विराजो दिश' । त्रिष्टुभो रुद्रा· ॥ एकद्वित्रचतुष्पाद्‌कपाल ।

In leaf 8B -

द्वितीय द्वितीयमतित' । अथ लौकिकम् ॥

It ends in leaf 11A

Colophon —

इति छन्द समाप्तं ॥

Nighantu begins in leaf 11A.

गौः । ग्मा । ज्मा । क्ष्मा । क्ष्मा । क्षामा ।

It ends in 5 chapters in leaf 21B

Colophon —

इति निघंटे पञ्चमोध्याय· ।

Post Colophon Different and more modern hand —

इद पुस्तक नागादीक्षित भागवतटीकेकारस्य ।

Pāniniya Sikṣā is often printed For Jyotiṣam see L No 1455 This treatise is attributed to the School of Lagadha In the MS noticed by Rajendra Lall there is not the second verse quoted above which clearly gives the name of the founder of the School of Astronomy, whose observations are said to be collected in this short treatise For Chandas see W. pp. 9B–100 Chanda sūtras are attributed to Pingala It appears to contain the commentary of Halāyudha? It contains not only Vedic but Laukika metres as used in Sanskrit literature

For Nighantu see Bibl Ind Edition of Yāskas Nirukta Part I (pp 1–498)

1491.

9326 *The Same*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia 8 Lines 7 on a page Extent in sloka 96 Character Nāgara Appearance, very old Complete

This appears to be part of a larger MS, containing all the works on the Vedāngas, with continuous pagination There are, after the colophon of the Śikṣā, the opening verses of Jyotiṣa

1492.

9327

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 11 Lines 7 on a page Extent in sloka 140 Character, Nāgara Appearance old

This codex also appears to be a part of a much larger one, containing (1) Śikṣa in 6½ leaves of which the first is missing, (2) Jyotiṣa in leaves from 6B to 10A, of which the leaf 9 is lost, (3) Chandas which begins from leaf 10A and ends in leaf 16A, (4) निरुक्त begins in 16B Here the MS comes abruptly to an end

1493.

• 7896 भाषिकसूत्र । *Bhāsika-Sūtra*

Substance, country made paper 8 × 5, inches, Folia, 2 Lines, 10 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

2B, इति भाषिकसूत्र समाप्त ।

उक्तो मंत्र । अनुदात्तस्वर कथ्यते ।

इम । वय । प्रिय पितर , etc , etc , 6 lines

See the next number

1494.

6065 *The Same*

With the commentary by Ananta Bhatta

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia 12 of which the first two are missing Lines 12, 15 on a page Extent in slokas 400 Character Nagara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Defective in the beginning

अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मज सुधीः ।
तेनानन्तेन विवृतं भाषिक सूत्र मुत्तमम् ॥
अनेन प्रीयता देवो रमानाथ सदा मम ।
ब्रह्मादिवन्दि[त]पदो देवदेवशिखामणि ॥
वचनप्रसूनमालानन्ताख्येन सूरिणा रचिता ।
भ्रियता हृदयसदने कमलामहिलेन पुरुषेण ॥

Colophon —

इति श्रीमत्प्रथमशाखि-नागदेव भट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन
विरचित भाषिकसूत्र (?) समाप्तम ।
अनेन ग्रन्थदीपेन ससन्देहात्मक तम ।
व्यावर्त्य सन्त. पठन्तु निर्भया ज्ञानिमसर्दि ॥
ॐ नम शाकम्भर्यै। श्री काशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

The Bhasika sūttra, consisting of 56 rules divided into two Kandikās, is a work on phonetics, treating of the accents in the Brāhmaṇas angas and upāngas, as different from those of the mantras

For the sūttra see L 663 and for the beginning of the commentary see H P R Vol III, 205

The 51st sūttra and its commentary

Fol 12A —

अथाङ्गोपाङ्गाना स्वरमाह ।
ता स्वाङ्गोपाङ्गाना ता स्वाङ्गोपाङ्गानामिति । ५१ शिक्षा
कल्पो व्याकरणा नरुक्त छन्दो ज्योतिषमिति षडङ्गानि प्रतिपदमनु

1497.

873 नारदीय शिक्षा । *Naradiya-Siksa*

Substance, country made paper 9½ × 4 inches Folia, 11 to 20 Lines 9 on a page Extent in slokas, 160 Character Nāgara Appearance old Complete

For the work see L 136 Belongs to Sāma Veda

1498.

1375B नारदीयशिक्षाभाष्यम् । *Nāradiya-Siksā-bhāsya*

By Subhākara

Substance country-made paper 9½ × 4 inches Folia ... The first leaf is missing Lines 12 on a page Extent in slokas, 820 Character Nagara Date Samvat 1725 Appearance old Generally correct Complete

The last colophon

द्वितीयस्याष्टमी कण्डिका । इति श्रीभट्टशुभाकरविरचिते नारदशिक्षाविवरणे द्वितीय प्रपाठकः समाप्तः ।

इति नारदशिक्षाभाष्य समाप्त ।

Post Colophon

संवत् १७२५ वर्षे द्वितीय आषाढ़ वदी ८ रवौ लि० हरि-रामेण लिखितम् । शुभं भवतु ।

There are two prapathakas The first comes to an end in leaf 19A, complete in 8 Kandikās

This is a commentary on Nārada's Siksa

It ends thus —

यदि नातिबलेन परिग्रहकाति तथा भेदः उपघातो उपघाता भवतीत्येव वर्णोच्चारणं कार्यं व्याख्या स्यात्. प्रयोगास्तु अपि क्वचि स्वाध्याये अध्यापने चेति ।

1499

3253 **याज्ञवल्क्य-शिक्षा ।** *Yājnavalkya-Śikṣā*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia 13 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 260 Character Nāgara Date Samvat 1939 Appearance, fresh Complete

Often printed

See Bik. 153

It ends —

युक्तियुक्तं वचोग्राह्यं नाग्राह्यं गुरुगौरवात् ।
सर्व्वशास्त्ररहस्यं तद्याज्ञवल्क्येन भाषितम् ॥

For convenience of reference, it is placed along with other Śikṣās But it rightly belongs to the subsidiary literature of the White Yajurveda, as stated in the colophon —

Colophon —

इति श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिकृता वाजसनेयिशिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon —

श्री सवत् १६३६ माघ शुक्ल ४ वार रवि लिख्या कालिका प्रद शुभम् ।

1500.

660 **कात्यायनी शिक्षा ।** *Kātyāyanī Śikṣā*

For the manuscript see L. 1239

1501.

3255 *The Same*

Substance country made paper 9½×4½ inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 60 Character Nāgara Date, Samvat 1940 Appearance, fresh Complete

It begins —

अथ कात्यायनी दुर्विज्ञेयत्वात् स्वरितस्यादौ लक्षणमाह ।
यदुदात्तात् स्वर नीच स्वार्य तत् प्रस्तो न चेत् ।

उदात्तात् स्वरितं वा स्यात् । । स्यात् स्वरितं वदेत् ॥
आद्यस्य पादत्रयस्यायमर्थः । पदकालीन यदुदात्तात् स्व॰
अनुदात्तमक्षरं दृश्यते तत्संहिताकाले स्वरितं कार्य्यं ॥ इत्यादि ।

It ends —

पदकाले यदनुदात्तं तत्संहिताकाले तथैव भवति । यदुदात्तात्
प॰ ।त्तमित्यादिना स्वरितं च । अत्रोदाहरणानि विस्तरताम ॥
स्वरितलक्षणमनुक्रम्य समाप्तम ।

Colophon -

इति कात्यायनी शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon Statement –

स १६४० व्य॰ सु १।

Though called Katyayani siksa in the colophon, it seems to be a commentary on it

1502.

663 **पाणिनीय शिक्षा ।** *Paniniya Siksa*

For this manuscript see L 1237

On phonetics according to the school of Panini Rajendralala thinks this to be of the Yajurveda recension But he does not state, why. It consists of 58 couplets, and tallys with I.O Catal No 544, up to the 9th verse But that consists of only 21 couplets, and seems to be an abridgment of the present wor'

1503.

1375A *The Same*

Substance country made paper 9¹ × 4 inches Folia 4 Line 9 on a page Extent in slokas, 72 Character Nāgarī Appearance old

It contains 12 chapters—one more than in Weber's edition in *Indische Studien*, IV The 12th chapter consists of a praise of Pānini It contains the following slokas

1506.

1169 **पाणिनीय-शिक्षापञ्जिका।** *A comm on the Same.*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 9 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nagara Date Samp 1800 Appearance fresh Complete

A commentary on Pāniniya sikṣā by Dharaṇīdhara

For a description of the work see I O Catal No 544

Post Col ·—

संवत् १८०० वर्षे आसुनी सुदी २ वार विश्वकर्मी लीख्या शुभमस्तु।

In the same number there is another copy of the same work in 12 leaves, with ten lines each in Nāgara character

Post Colophon —

सवत १७८८ वर्षे ज्येष्ठमासे चन्द्रवासरे लिखितमिद पुस्तक श्री।

On the blank side of the first leaf is written —

स्मृतिचन्द्रिका रामपण्डित विनायकस्य

In a fresher ink नन्दपण्डितपौत्रस्य गोपीनाथस्य पुस्तकम्।

1507.

2834. *The Same.*

By Dharaṇīdhara.

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 7 Lines, 13 on a page Appearance discoloured Complete Date Samvat 1828

Colophon —

इति वेदाङ्गशिक्षापञ्जिका समाप्ता।

Post Colophon -

पञ्जिका पदभञ्जिकेति विश्वप्रकाशे। इद पुस्तकं खशाग्रगोप

नाम्ना श्रीवरामभट्टात्मजवेङ्कटेशेन लिखित स्वार्थं परमार्थं च।
शुभं लेखकपाठकयो भूयात्। साम्बसदाशिवार्पणमस्तु। संवत्
१८२८ ज्येष्ठ शु० १२।

1508.

4180B *The Same*

Substance country made paper 9½ × 1½ inches Folia 4 Lines 13 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh A fragment

4180C *The same work.*

Substance, foolscap paper 9 × 4½ inches Folia, 8 Lines 8 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Incomplete at the end

See I O Catal No 544 and Weber's Cat Berl No 71

1509.

659 पाराशरी शिक्षा यजुर्वेदीया (?) *Parasari-Siksa*

On phonetics of the Yajurveda of the school of Parasara

For the manuscript see L 1236

1510.

3256. *The Same*

Substance country made paper 10 × 5 inches Folia 4 Lines 8 on a page Character Nagara Date Samvat 1969 Appearance, fresh

Post Colophon —

श्रीसंवत् १९६९ कालिकाप्रसाद।

See L 1236 The 150th verse is wanting in the present manuscript.

1511.

667 केशवीशिक्षा । *Kesavi-Siksa*

Phonetics on the Yajurveda

By Kesava

Colophon. -

इति कात्यायनाचार्य्यकृतलक्षणसूत्राणि समाप्तानि ।

For the manuscript see L 1238

1512.

3259 केशवीशिक्षा *or* माध्यन्दिनीयपरिभाषालक्षणसूत्राणि *and* लघ्वमोघनन्दिनी शिक्षा ।

The same and an other Siksa

Substance country made paper 10×5 inches Folia 7 Lines 8 on a page Extent in slokas 150 Character, Nagara Date Samvat 1849 Appearance, fresh Both complete

Kesavasiksa ends in leaf 6B Then begins Laghvamoghanandini.

इति केशवी शिक्षा समाप्ता । अथ लघ्वमोघनन्दिनी लिख्यते ।

For Kesavi Siksa see L 1238 and Kielhorn's remarks on the siksas p. 16

Laghvamoghanandini begins,—

पादादौ च पदादौ च संयोगावग्रहेषु च ॥
य. शब्द इति विज्ञेयो योऽन्य स य इति स्मृत ॥ १ ॥
युक्तेन मनसा तद्वत् तत्त्वायानि तथा परम ।
अनुस्वारेण वाह्यातुरीयमनपायदं ॥ २ ॥
पदादादावस्य त्रिच्छदे संयोगान्ते च तिष्ठताम
वर्ज्जयित्वा रश्मौ यानान् इवत् स्पृष्टत्वमिष्यत ॥ ३

It ends —

ज्ञात्वा वेदविनाशान्तु सम्यगभ्यासं वै बुध ।
आश्रय त विविक्त वै तस्य धर्म्मो न क्षीयते ॥ १७ ॥

Colophon —

इति लघ्वमोघनन्दिनी शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १९३९ माघ कृष्ण १० कालिकाप्रसाद ॥ राम ।
राम ॥ राम ॥

1513.

2504 **केशवशिक्षाव्याख्यानम् ।** *A comm on the Same*

Substance foolscap paper 8¼×6¼ inches Folia 8 Lines 10 on a page Extent in sloka, 140 Character Nagari of the nineteenth century Appearance fresh Complete

It begins

अथातो केशवीशिक्षा व्याख्यास्यामः ।

नत्वा गणपतिं वेदं परिभाषाप्रकाशकम् ।

उच्यते केशवेनेदं वेदाध्यायिसुखाप्तये ।

तत्रादौ माध्यंदिनीयवेदपरिभाषाया अङ्गाना नवाना सूत्राणां-
मध्ये येन सूत्रेण पदमध्यान्त्यवर्णेषु संज्ञा जायते तद्विना पदादि
वर्णेष्वेव येन संज्ञा जायते तत्तत्र पदादौ च पूर्व्वोच्चत्वौ ।

द्वियोश्चारः सपूर्व्वयोश्च छन्दसि माध्यन्दिनीये पदादौ आद्य
छन्दसोनयोर्वकारयकारयो सपूर्व्वयोश्चायनयो क्रमात ।, etc

अस्योदाहरणानि । संहितायाः प्रथमाध्याये प्रथमकण्डिकाया
वायव इत्युच्चारः ।, etc

In fol 8A इतिनवमसूत्रव्याख्या । सूत्रार्थे कारिकापि ॥

8B क्रम दीर्घ भवेत् किञ्चित् संहिताया परो नचेत :

इत्त संयुता युताकारश्चावर्णा छन्दसमायुक् ।

नवानामपि सूत्राणां ग्रथिता कारिकाशिवमा

क्रमेण कृतास्तास्तुवेदाध्ययनबोधिका ।

परिभाषाख्यसूत्रं च यजुर्वेदसकारिकम् ।

दवित् केशवेनेद कृत च्छसस्वरान्विता ।

कस्योदाहरणादिभिर्वेद वृत्त सस्वरलक्षणम् ।

शिक्षादिभि षडङ्गस्य निश्चय वेदपाठकै ।

इति केशवकृतकारिका समाप्ता ।

Post Colophon –

श्रीरामकृष्णा वासुदेवार्पणमस्तु ।

काश्यपान्वयसम्भूतः श्रीरामो वेदपारग ।

तेनैव लिखित त्वास्तु तस्येदं पुस्तकं शुभम् । ग्रन्थ सङ्ख्या १,४० ।

This is a commentary on Kesava's phonetics on White Yajurveda of the Mādhyandinīya School The text comprises of nine sūtras only for which see L No 1238, where the colophon says that the nine sūtras are attributed to Kātyāyana Kesava has written karikas on these nine sūtras of Kātyāyana known as Veda-paribhasanka sūtras these karikās are known as Kesaviya-siksā The commentary on the Sūtras appears to be by Kesava himself

For the manuscript and the work see L 2670

1514.

1106 **सर्व्वसंमतशिक्षाविवरणम् ।** *Sarva sammata-Sikṣā-Vivarana*

Comm By Muñci Bhatta of Umara

Text by Kesava

Substance country made paper 9×3½ inches Folia 21 Lines 11 on a page Extent in slokas 550 Character, Nagari Appearance old Complete (containing 131 verses)

Commentary on Sarvasammatasiksa by Kesava, called Vivarana by Muñci Bhatta Sarvasammata Siksa is a general digest on Vedic Phonetics

In Weber's Catal 1502 the number of slokas is 153.

See Des. Cat Sans MSS Madras, Vol II, pp 720–724 The text is by Kesavārya, son of Sūryadeva, who appears to be a different person from the author of Kesavi-siksā

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

गणेश्वरं प्रणम्याह लोकपालाननुग्रहान गृहन ।
सर्व्वसम्मतिशिक्षाया वक्ष्ये व्याख्यानमुत्तमम ॥

प्रारिप्सितग्रथस्याविघ्नेन परिसमाप्तये प्रचोदनाय शिष्टाचारपरि-
प्राप्तेष्टदेवतानमस्कारपूर्व्वकं ग्रन्थारम्भं तु प्रतिजानीते ।

गणेश वरद देव प्रणिपत्य गजाननम् ।
शिक्षादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्व्वसम्मतम ॥

It ends

पदक्रमविशेषज्ञ' वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमात्राविभावज्ञो गच्छेदार्चार्थसंसद ॥ १३० ।
सूरिदेवबुधेन्द्रस्य नन्दनेन महात्मना ।
प्रणीतं केशवार्य्येन लक्षणं सर्व्वसम्मतम् ॥ १३१ ।

Col — इत्यालसूरिसमिभट्ट विरचित सर्व्वसम्मतशिक्षाविवरणमति-
निर्मलम ।

Post Col —शुभमस्तु ।

1515.

2815.

Three sheets of foolscap paper containing पराशरी शिक्षा, पाणिनीय शिक्षा and केशवीशिक्षा in Bengali character

1516.

3260 **कारिकावली** *and* **माध्यन्दिनीयलघुशिक्षा ।**

Kārikāvali and Laghu Śikṣa

By Keśavarāma, son of Gokulacandra

Substance country made paper 10×6 inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character, Nagari Extent in slokas, 60 Handwriting very modern Appearance fresh

(1) Kārikāvalī by Keśavarāma, son of Gokulacandra, consists of eighteen couplets of the anustup metre on Vedic phonetics

It begins –

अनुदात्तादुदात्तश्चेत् स्वरितोत्तर एव च ।
हृच्छिर कर्णमूलेषु न्यसेंऽऽत्स्वं न संशयम् ॥ १ ॥
अनुदात्तादुदात्तश्चेत् अनुदात्तपरस्तथा ।
अनुदात्त हृदि न्यस्योदात्त वामभ्रुवि न्यसेत् ॥ २ ॥

It comes to an end in leaf 2A

संयुक्तस्य पदाद्यस्य षाकारस्य प्रतीयते ।
ईषद्दीर्घतयोच्चार: कात्यायनमुनेर्गिरा ॥ १८ ॥

Colophon —

इत्यास्तिकवंशोद्भवगोकुलचन्द्रसुत-केशवरामकृता [कारिकावलि
सम्पूर्णा ॥

(II) Then follows Madhyandiniya Laghusiksa.

It begins –

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि माध्यन्दिनमत यथा ।
षकारस्य खकार स्यात् टुयोगेतु + गो भवेत् ॥ १ ॥
इषे त्वष्य शाखा हृष्टा समुद्र प्रत्युदाहृति ।
पदादौ विद्यमानस्य असंयुक्तस्य यस्य च ।
आदेशो हि यकार स्याद्युक्त सन् जकारो न तु ॥ २ ॥

The last karika is numbered 28. It runs —

ऋकार खलु सर्वत्र रेकारसदृशो भवेत् ।
हृदे त्वगस्तौया च ऋच वापसथा परम् ॥ २४ ॥

Colophon –

इति माध्यन्दिनीयलघुशिक्षा ।

The colophon is followed by the following —

कण्ठे तर्जन्यङ्गुलिनामन, यकारे पञ्चाङ्गुलियोजनम्, गकारे
कुण्डलीकरणम् ।
ककारे च टकारे च डकारेऽङ्गुलिनामन ।
पञ्चाङ्गुल्य पकारे तु गकारे कुण्डलाकृति ॥ १ ॥

मुद्ध्याह्नतिर्मकारे तु मकारे तु मखानध ॥

वेदे माध्यन्दिनीयके शिक्षावचनम् ॥

For the work we are referred by Aufrecht to Kielhorn on the sikṣās, p 24

1517.

666 **अमोघानन्दिनी शिक्षा ।** *Amoghanandini-Sikṣa*

Substance European paper 11⅞ × 1½ inches Folia 2 Lines 7 on a page Extent in ślokas 17 Character Nagari Appearance fresh Complete

It consists of 17 couplets and agrees neither with L 138, nor with Bik 158

It begins thus --

श्रीगणेशाय नम ।

पादादौ च पदादौ च संयोगावग्रहेषु च ।

य शब्दमिति विज्ञेय योन्य स य इति स्मृत ॥ १ ॥

युक्तेन मनसा तद्वत् लक्षयामि तथा परम् ।

मनुकायेन वाग्यू च तुरीये मनुया पदे (?) ॥ २ ॥

It ends thus —

विसर्ग्यमपि नाग्न च सम्यग भूयाद्विचक्षणाः ।

मापक्षम्भिविवक्षा च यस्माद्धर्म्मो न चीयते ॥ १७ ॥

Colophon --

इति अमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता

1518

3258 *The Same*

Substance country made paper 10 × 6 inches Folia 7 Lines 8 on a page Extent in ślokas 100 Character Nagari Date, Samvat 1909 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इत्यमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १९३९ षष्ठ छाया १३ रामग० ।

See L 133

1519

3261 **वर्णरत्नप्रदीपिका or अमरेशी शिक्षा ।**

Amaresi Siksa

By Amaresa

Substance country made paper 9" × 4½ inch Folia 11 Lines 8 on a page Extent in ślokas 260 Character, Nagara Samvat 1941 Appearance, fresh Complete

The mangalacarana —

श्रेयो दिशतु नः छाया कसमातकुकिशरी ।
राधाकेलिकलाभिज्ञो गोपीवादकुतूहली ॥

The author and the work —

उत्पन्नो य स्तुते वंशे बुद्धिमान् छातनिश्चय ।
अमरेश इति ख्यातो भारद्वाजकुलोद्भव ॥ २ ॥
सोऽहं शिक्षां प्रवक्ष्यामि प्रातिशाख्यानुसारिणीम ।
बालानां पाठसुज्ञार्थं वर्णज्ञानादिहेतवे ॥ ३ ॥
जपादिशुभकार्येषु पमाद्माधिकतो भवेत् ।
सम्यक् पाठं विना यस्मात् तन्निमित्त वदाम्यहम् ॥

It consists of 227 verses, teaching the correct pronunciation and recitation of the Vedic texts

End —

अमरेशकृतामिता शिक्षां यो धारयेत् सुधी ।
विद्वज्जनसभामध्ये जय स लभते ध्रुवम् ॥ २२७

Colophon —

इत्यमरेशकृता वर्णरत्नप्रदीपिका शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon

श्रीसंवत् १९४१ भा० सु० ८ कालीकाप्रसाद लो ।

1520

3262 शिक्षा । *Śikṣā*

By Malla Sarma

Substance country made paper 10×5 inches Folia Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 100 Character Nagari Date, Samvat 1939 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमत्कान्यकुब्जयोपमन्युमिश्रोत्रि-गणपति-पितृभक्तमल्ल-शर्म्मकृता शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon

संवत् १९३९ । श्रावण ११ कालिकाप्रसाद ।

The mangalācarana and the object of the work

नत्वा गणपति देवं ध्यात्वा श्रीकुलदेवताम् ।

मल्लशर्म्मा हस्तपूर्व्वा करोमि स्वरप्रक्रियाम् ॥ १ ॥

नत्वा विघ्नहरं सदा शुभकरं सर्व्वस्य कामप्रदं

स्मृत्वा श्रीगुरुपादुका सुललिता ध्यात्वा परां देवताम् ।

वेदे वाजसनेयिके ऽर्थघटिता विप्राश्च ये सन्तता

स्तेषामेव कृते कृता न कुधियां हस्तस्वरप्रक्रियाम् ॥

The author and the date of the composition of the work (Samvat 1381

श्रीमता कान्यकुब्जेन उपमन्युमिश्रोत्रिणा ।

श्रीमद्वेदस्वरूपाणां श्रीमद्गणपतिनाम्ना ॥

सूनुना पितृभक्तेन मल्लविप्रेण धीमता ।

विक्रमार्कगताब्देषु चन्द्रवस्वग्निभूमिषु ॥

ऊर्ज्जे मासि सिते पक्षे एकादश्यां शुभे दिने ।

कृतं पद्मसुबोधाय हस्तस्वरप्रक्रियाम् ॥

1521

8175

Substance country made paper 10½×6 inches Folia 27 Lines 10 on a page Character Nagara Date Samvat 1576 Appearance old and discoloured

I (1–8B) माण्डूकी शिक्षा (Vedic phonetics)

See L 135

II (8B–15B) एव शौनकशाखाया ब्रह्मवेदस्याङ्ग ज्योतिषग्रन्थ ब्रह्म काश्यपानुवाद समाप्तम् ।

A work relating to auspicious and inauspicious moments in the form of a dialogue between Brahmā and Kāsyapa

Beg —

* अथ ब्रह्माणा स्वयम्भू गुरुं लोकपितामह ।
ब्रह्मलोके सुखासीन काश्यप परिपृच्छति ॥
किं प्रमाणा मुहूर्त्तानां रात्रौ वा यदि वा दिवा ।
चन्द्रादित्यगत सर्वं तन्मे प्रब्रूहि पृच्छत ॥

III (Foll 15B–27) इति श्रीअथर्ववेदे महाशान्ति समाप्त ।

Beg —

महाशान्ति प्रवक्ष्यामि या प्राप्य महतीं श्रिय ।
ब्राह्मणा क्षत्रियो वापि वैश्यो नाप्युपमर्ज्जति ॥
ब्राह्मणा सर्व्वकामाप्ति क्षत्रिय पृथिवीं जय ।
सर्व्वतस्तुसमृद्धि च वैश्य समधिगच्छति ॥

Post Colophon Statement

सवत् १५७६ वर्षे आश्विनमासे शुक्लपक्षे प्रतिपत्तिथौ सोम दीनि अद्येह नाभिवावास्तव्य ब्राह्मनागरज्ञातीय पण्डावासूत भूधरी आलिखित पठनाय पुत्रपौत्रपठनार्थ परोपकारार्थे लिखित ग्रन्थ स ११०० लक्षणग्रन्थसमाप्त शिक्षा ज्योतिष महाशान्ति पञ्चपटलिका च पुरश्चरणाध्याति प्रातिशाख्याद्यथक्रिविधिछन्द ग्रं च समाप्तं यंवलोकावा यावृश, etc

1522.

6186

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 2 Lines 10 to 1? on a page Character modern Nagara Appearance, soiled

Two groups of *ślokas* on Vedic phonetics (śiksa)

I *Beg*

स्वराद्द्वित्वमवाप्नोति व्यञ्जन व्यञ्जने परे ।
स्पर्शो लकारपूर्व्वो यो वपूर्व्वस्य द्वित्वघ्यते ॥ १ ॥

There are 33 ślokās in this group

2A II *Beg* —

+ + + अकारश्च ऋकार कमयोस्तथा ।
असयो कमयो सन्धिस्तत्र वर्णौ विसवुतौ ॥
मध्येतश्च चकारश्च तैत्तिरीयपदे स्थिते ।
सर्व्वानुदात्त विज्ञेयं नित्यमित्यभिधीयते ॥

There are thirteen verses in this group

The Colophon

इति नवशिक्षा was added by a later hand as the first sloka of the first group of the *ślokas* is preceded by a couplet, also marked 1, which contains the words नवशिक्षा ।

It runs

व्यासलक्ष्मी भरद्वाज + + पिशालनिर्म्मिता ।
कौडिन्य + + श्रेयावग्य शिक्षा नव स्मृता ॥

1523.

9921 शिक्षाविवृतिः । *Śiksā vivrti*

Substance country-made paper 1?×6¼ inches Four long leaves Extent in slokas 176 Character Nagara Appearance old Incomplete

A gloss on Siddheśvara's Śiksa

Anonymous

It begins thus —

श्रीगणराजायास्तु नमः ।

यत्पदपङ्कजसंस्मृति रतिविपुलानप्युपस्थितान् विघ्नान्
सपदि हरति हरतनुज तनुजं दुःख हरन्तमभिवन्दे ॥ १ ॥

कविकुलचूडारत्नश्रीसिद्धेश्वरविनिर्मिता शिक्षा
व्याकुर्वे नु यथामति बालमतीनां सुबोधाय । २ ।

अथ निरवद्यामितविद्यापारावारपारदृश्वा निखिलोद्धताखिलप्रतिवादिनिवहः । सुकवि यशस्तोमसन्तानदमसन्तानेतु निजविपुलामलकुलविततकेतुः अयत्नसिद्धशर्म्मा श्रीसिद्धेश्वरशर्म्मा दयार्द्रमानसकतया स्वकीयान्तेवासिशिक्षाव्याजेन चतुर्वर्गायत्तसिद्धिनिदानभूतां शिक्षां उपदिक्षन् विघ्नविघातायं समनुष्ठितं त्रिभुवननमस्कृतपदारविन्दद्वन्द्वकरिवरवदनप्रणामात्मक मङ्गलमवतारयति श्रीहेरम्ब इति । इत्यादि ।

1524.

3254 वसिष्ठ शिक्षा । *Vasistha-Siksa*

Substance country-made paper 10×5 inches Folia 6 Lines 8 on a page Extent in slokas, 170 Character Nagara Date Samvat 1941 Appearance fresh Complete

Hz Vol II, No 113[illegible] is also Vasisthasiksa But it has only one leaf

It begins —

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि वशिष्ठस्य मतं यथा ।
सर्वानुक्रममुद्धृत्य ऋगयजुषोस्तु लक्षणम् ॥ १ ॥

अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यन्दिनीयके ।
वक्ष्यामि ऋग्यजुषोस्तु विभागं मुनिभाषितम् । २ ॥

अनादेशे यजुर्ज्ञेयं अनादेशे तु केवलम्
शते तु यजुषां चारे शेषं विद्याद् यजुः कवि ॥ ३ ॥

उपयामः सयोनिश्च स्वाहाकाराश्च योऽन्यभाक् ।
ऋक्सम्बन्धं यजुर्ज्ञेयं यत्र वक्ष्याम्यतो ब्रुवन् ॥ ४ ॥

ह्यवसाना ऋच सर्व्वा यजुरन्यत्तदीप्सितम्
वर्गादिष्टाम् नव स्यात् तत्रादिष्टं यजुर्भवेत् ॥ ५ ॥
ज्ञेयान्येकावसानानि स्वाध्यायेऽपस्मात् क्वचित् ।
अवसानानि वक्ष्यामि द्विपदैकपदास्तथा ॥ ६ ॥
क्रमर्द्धो चानुवाकानामस्तेषु यजुषा तथा ।
अवमान विभानीयादाम्नायनियमेन तु ॥ ७ ॥
अध्याये प्रथमे नवमे ऽनुवाके ।
एगाशरस्तेष्वेका ऋगन्यानि यजूंषि ।
सर्व्वे मन्त्रा· सप्तदशोत्तरशत यजूंषि प्रथमे १ । ११७

It ends —

उमिति वा गायत्री क्रतो इति नौगि यजूंषि त्रिंशगमयेन
पाम्रेतेति वा ख ब्रह्मेति चत्वारि ६० सात्तमे यजूंषि सप्तऋगयजुषो
सख्याविभाग सख्याविभाग । १७ ॥ १ ॥

ऋकौद्गता ऋच सर्व्वा सुनिवडवेदभूमिता ।
अष्मिगनायवा (?) ज्ञेया १४ । ६३ वशिष्ठेन च धीमता ॥

यत्र सर्व्वाणि यजूंषि समाप्तिवसुगुम्सका । २८ । २३
अथवा पञ्चभिर्न्यना सहिताया विभागत ॥ २ ॥

Colophon

इति वशिष्ठमुनिप्रोक्तऋग्यजुषोर्विभाग समाप्तः ॥

Though called a Siksa at the opening line it is really an Anukramanika of the Mādhyandini Sakhā of the White Yajurveda. It examines the Samhitā chapter by chapter, till the end, where in the colophon it calls itself ऋगयजुषोर्विभाग· ।

It may go also under the head of supplementary literature of the White Yajurveda or even with the Katyayana Paribhāsas.

Post Colophon —

श्री स १६४१ का०

1525.

3257 माण्डवी शिक्षा । *Mandavī Sikṣa*

Substance country made paper 10×6 inches Folia 4 Line 8 on a page Character Nāgarī Date Samvat, 1939 Appearance fresh Complete

Beginning

अथात सम्प्रवक्ष्यामि शिष्याणां हितकाम्यया ।

माण्डव्येन यथा प्रोक्ता तोष्य + + सख्या समाहृता ॥

इषेत्वा वर्ण्णौः । प्रथमाक्षरम् । वाजभ्यामिमं १ । एथमा २ ।

कृष्ट् ग्रावासि ४ । अग्ने वनिता ५ । इन्द्रस्य वाजरसि ६ ।

वधान देव तिम्म । ७ । ऊर्ज्जत्वा दक्षेन त्वा ८ । पश्चदश १ ।

In this way all the 40 chapters of the White Yajurveda have been analysed, the last chapter 40th being ईशावास्य मिव एका ४० ।

Although called a Siksa, it is more of the nature of an Anukramani

Colophon —

इति माण्डवी शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon

शुभमस्तु सवत् १९३९ । कालीकाप्रसाद ।

1526.

6266 स्वराङ्कुशः । *Svarankusa*

Substance country made paper 9½×4 inches Folium one Line 23 in all Extent in slokas 30 Character modern Nagari Appearance fresh Dated Samvat 1912 Complete

Colophon —

सर्व्ववेदोपयोगिस्वराङ्कुशनामक प्रकरण समाप्तम् ।

Post Colophon

सवत् १९१२ मिति चैत्र शाखा १ शौ गोपीनाथस्येदम्

A general treatise on Vedic intonation, different from Jayanta Svāmī's Svarāṅkuśa, a metrical work. It is based on Pāṇini.

Beginning —

श्री । अनुदात्त पदमेकवर्ज्जं ॥ देव ।

मति शिष्टस्वरबलीयस्त्वमन्यत्र विकरणेभ्य । गोपायत । अनुदात्तस्य

च यत्र लोपः । देवौ । चौ । लुप्ताकारे च तौ पूर्व्वपदस्यान्त उ० ।

देवश्रीभ्या । आमन्त्रितस्य च । आदिरु० ।, etc., etc.

1527

6177 लघुप्रातिशाख्य । *Laghu prātiśākhya*

Substance, country-made paper. 10 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, nineteen in all. Character, Nāgara by a modern hand. Appearance, fresh. Incomplete at the end.

Beginning

श्रीगणेशाय नम ।

अथ लघुप्रातिशाख्य ।

तद्यथा —

अन्त्याद्वर्णात् पूर्व्व उपधा ॥ २४ ॥ अन्त्याद्वर्णात् पूर्व्व उपधासञ्ज्ञा

भवति । अकारादि ॥ ४३ ॥ सिमादितोऽष्टौ स्वराणा ॥ वर्ण

समाम्नायस्यादौ अष्टाना स्वराणा सिम् सञ्ज्ञा भवति ॥ यथा

अ आ इ ई, etc., etc.

1528.

6184(A) पदचन्द्रिका । *Padacandrika*

Substance, country-made paper. 9 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 10–11 on a page. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured.

A fragment of a Vedic grammar.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

विघ्नध्वंसकरं वन्दे गणेशञ्च तथा गुरुम् ।

उपकाराय सर्व्वेषां क्रियते पदचन्द्रिका ॥

शिवा पयस्वती चैव सुखदा च मधुमती ।

यत्नेन छन्दोगस्वान्वर्वस्वाच्छ्रुयिगौ तथा ॥ २ ॥

1B, इति स्वरप्रकरणम्, 2A, इति विसर्गप्रकरणम, 2B, इति विसर्गाभावप्रकरणम्, 3A, इति णत्वप्रकरणम्, इति णत्वाभावप्रकरणम्, 3B, इति नान्तप्रकरणम्, इति मान्त प्रकरणम्, 4A, इति प्रकृतिभावप्रकरणम् ।

Ends abruptly

1529.

6184(B) पदज्योतिः । *Padajyotih.*

Substance, country made paper 9¾ × 4 inches Folia 2 marked 2 and 3 Lines, 8 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Padajyoti begins in the first line of 2B, the foregoing portion containing the end of Pratijñāparisista with the colophon —

इति कात्यायन प्रणीत-प्रतिज्ञासूत्र-मूलकारिकात्रय समाप्तम् ।

The beginning of Padajyotih —

अथ पदज्योतिर्लिख्यते ।

अयस्मा स्वधा तन्वा ऊन भाजो काष्ठा प्राकृता मात्रा वषट्कारै-

भिराङ्कृती ऊर्द्धासती भूयस्वारमाणा वक्षमाणा ऊर्द्धमाणा मोद

माणा वर्द्धमाणा रोयमाणा मन्त्रिम सर्व्वत्र धौराः क्राबेयाणोचने

मिश्रा देवभिर्यज्ञिया यज्ञियामाणा त्रयो देवाः अस्य पादाः प्रथमा

द्वितीयैर्वायवे वाता कामधुवाता मधुपिन्वमाणा मिमाणा याच-

दक्षिणा वयमैत्रावरुणः शुनःस्फकाणा चन्द्रमा देवता सरस्वतीम

इमावत्राय ऊधान्तः ॥

End —

न सयोगात् पर खाथ्यं परसयोगनायकसयुक्तस्य न्यवर्गस्य न स्वार्थ्यपचमन्त्वर इति च ।

Colophon —

इति पदज्योति' समाप्तम् ।

Relates to Padapātha

1530

6183

Substance, country-made paper 9 × 4½ inches Folia 15 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 150 Character, modern Nagari Appearance fresh Complete

A treatise on Vedic Sandhi by Ananta

Beginning —

अ इ उ ऋ ए ऐ ओ औ इत्यष्टौ स्वरा । अ आमपरे । तत्र अय तवाऽय । एकार मिवर्गो तव इद तवेद । ओकारमुवर्गो तव ऊव' तवोव ।

1A इति अनन्तकृता सन्धि (number of sūttras—20) अथ स्वरप्रकरणम् ।

उदात्तानुदात्तस्वरितप्राया स्वरा तत्र आद्यलक्षणम् ।

The chapter on Svara is in 18 sūttras

8A अथ स्वरप्रयोगलक्षणम् ।

अनुदात्तो हृदि ज्ञेयो मूर्ध्न्युदात्त उदाहृत ।
स्वरित कर्णमूले स्यात्तासाग्रे प्रायशः स्मृत ॥

8B, इति अनन्तकृत स्वराष्टकम् ।

Two karikas only

11B, इति अनन्तकृत हलसन्धि (The number of sūttras is 17)

अपरविसर्गोऽनु अऽप्तो
शिव —असि शिवोऽस्मि

13A, इति विसर्ग सन्धि ।

Then begins Svarāṅkuśa on the other side of the 13th leaf —

Beg —अ इ उ ण ऋ ऌ क्, etc

Colophon —

इत्यनन्तकृतौ स्वराङ्कुश समपूर्णकम् ।

1531.

6178

Substance, country made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia 3 Lines, 10 on a page Extent in slokas 80 Character Nagara by a modern hand Appearance fresh Complete

The rules of Vedic Sandhi

Beginning —

श्री । अ इ उ ऋ ए ऐ ओ औ दीर्घ अ आम् परे । तत्र । अय । तवाय । एकारमिवर्णो तत्र इद तवेद । ओकारमुवर्णो इन्द्रस्य उव इन्द्रोव ।

1B, इति स्वरसन्धि ।

इति स्वरा ॥ उदात्तानुदात्तस्वरित प्राय शाखाभिनिश्चित चैषप्रश्लिष्टस्वरा ।

2B, इति हलसन्धि ।

अविसर्गम् अऽर्गा । शिव असि शिवोऽसि ।

3A, इति समाप्ति । श्रीरस्तु ॥

Here ends 3A 4B contains 16 lines, on the motions of hands and fingers in the recitation of the texts

Beginning —

मुष्ट्याकृतिर्मकारे च नकारे तु नवग्रह ।

अनुस्वारे द्वयो चैप उद्धाग्रेऽङ्गुलिमोक्षणम ॥

ककारे च टकारे च उद्ध चाङ्गुलिनामक ।

पंचाङ्गस्य ? पकारे तु भकारे कुञ्चलाकृति ॥, etc , etc

1532.

6173 सन्धिकारिका । *Sandhi-kārikā*

By Gaṇeśadatta

With the commentary entitled Dīpakalikā

Substance, country made paper 6¼×5 inches Folia, 39 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 400 Character, Nāgarī of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

It treats of Vedic Sandhi

Beginning

Comm श्रीगणेशाय नमः।

अथ सन्धिकारिका लिख्यते ।

वन्दे गणेशचरणं द्वन्द्वविघ्नैकसाधनम् ॥

सिद्धिबुद्धिप्रदातारं भक्तसर्व्वार्थसाधनम् ॥

सरस्वतीं गुरूंश्चैव याज्ञवल्क्यादिकान् मुनीन ।

वन्दे सन्धिकारिकाया व्याख्यां कुर्व्वे यथामति ।

इह खलु व्याकरणशास्त्रेषु मन्दाधिकारिणां वैदिकानां सुगम सन्धिज्ञानार्थं सन्धिकारिकामारम्भे । तत्र मङ्गलपूर्व्वकं प्रथमं श्लोकः ।

Text नत्वा श्रीगणनाथस्य चरणं वेदवर्णितम् ।

बालानां सुखबोधाय कुर्व्वेऽहं सन्धिकारिकाम् ॥

Comm . ..

. . .

अकारोकारयोः सन्धिर्व्ययोर्दीर्घताश्च न ।

इकारे गत्वमाप्नोति उकारे ओत्वमेव च ॥

End —

इमां सन्धिकारिकां च विचारयति वैदिकाः ।

सन्धिज्ञानं भवेत्तेषां शीघ्रमेव तु निश्चितम् ॥

Comm इति श्लोकस्यार्थस्य स्पष्टार्थ (?)

Colophon —

इति श्रीगणेशदत्तसन्धिकारिका दीपकलिका समाप्ता । शुभं भवतु ॥

The enumeration of the kārikās is irregular. After the 31st kārikā, a fresh enumeration from 1 begins which comes up to 5. Then there are 4 kārikās, unnumbered.

1533.

2633 छन्दः । *Chandah*

Attributed to Piṅgala

Substance country made paper. 9 × 4 inches. Folia, ?. Lines 9 on a page. Character Nagari. Date Samvat 1816 and Saka 1681. Appearance, discoloured. Complete.

Col —

इति छन्दः समाप्त ।

Post Col -

यो ऽनधीतो द्विजः, etc , etc

संवत् १८१६ शके १६८१ श्रावण शुक्ल ६ रवौ वाघयोपाख्य काशीनाथेन लिखितं स्वार्थं परार्थं शुभमस्तु सर्व्वजगतः ॥

"Edited, translated and explained by A. Weber, *Indische Studien* Vol. VIII. An edition of the text with Halāyudha's commentary, has also been published, in the Bibliotheca Indica by Visvanātha Śāstrin."

See I. O. Catal. No. 560.

1534.

4180(O). पिङ्गलछन्दः । *Pingala chandah*

Substance, country-made paper. 8 × 3½ inches. Folia 6. Line, 7 on a page. Character, Nagari. Date Samvat 1825 and Saka 1690. Appearance discoloured. Complete.

Well known and printed.

Post Colophon Statement —

संवत् १८२५ शाके १६६० समये आषाढवदि १४ रवौ तद्दिने समाप्तम् ।

1535.

316 *The Same*

With Halāyudha-Vṛtti

A MS of 96 pages, of toolscap size and half bound in leather

Copied in Devanāgari in Sam 1926, from a MS dated 1832

1536.

8524 **पिङ्गलछन्दवृत्तिः** *Piṅgalacchandavṛtti*

entitled **मृतसञ्जीवनी** ।

A Comm on the Same

By Halāyudha

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia 27 Lines 13 on a page. Extent, 1200 slokas Character, Nagara Appearance, old Prose and verse Generally correct

The Vṛtti only of Halāyudha written in neat Deva nagari hand with rubrics to indicate quotations from the text and ends of topics The last verse runs thus —

पिङ्गलाचार्यरचिते छन्दःशास्त्रे हलायुधः ।

मृतसञ्जीवनी नाम वृत्तिं निर्म्मितवानिमां ॥

इति पिङ्गलच्छन्दोवृत्तौ अष्टमाध्याय

It begins after the Maṅgalācarana —

वेदानां प्रथमाङ्गस्य कवीनां नयनस्य च ।

पिङ्गलाचार्य्यसूत्रस्य मया वृत्तिर्विधास्यते ॥ २

त्रैलोक्ये मृत यद्दुष्कृत देवदानवैः ।

छन्दोब्धे पिङ्गलाचार्य्यच्छन्दोरत्नं तथोद्धृत ॥ ३

श्रीमत्पिङ्गलनागोक्तच्छन्दःशास्त्रमहोदधौ ।
वृत्तानि मौक्तिकानीव कानिचित् विचिनोम्यहं ॥ ४

1537.

5528 **पिङ्गलछन्दः सूत्रम् ।** *Pingala-chandah Sutram*

With the commentary by Candrasekhara

Substance, country made paper 14 × 6 inches Folia 6 In Tripatha form Character, Nagara Date, Samvat 1891 Appearance, fresh Complete

Colophon

T इति पिङ्गलग्रन्थः सम्पूर्णः ।

Comm. इति समाप्तं पिङ्गलविवरणम् ।

Post Colophon Statement —

शुभमस्तु सिद्धिरस्तु । संवत् १८९१ मिति वैशाख वदी वार
रवि दशसतराम पलट दास सकाराम कारि उसे लिखा श्रीराम ।

The commentary begins thus —

श्री गणपतये नमः ॥

अखिलहृदयकील गोपनारीसुशीलम्
सजलजलदनील लोकसन्तापनीलम् ।
असि[वि]निहितमाल भक्तवृन्दस्य पाल
कलयदनुगकालं नन्दगोपालबालम् ॥
तातमरचितपिङ्गलदीपच्छन्दःसूत्रनभोमणिः ।
अर्थभारयुतपिङ्गलभावोद्योतनां रचयति चन्द्रशेखरः ॥

• श्रीमत्पिङ्गलनागोक्तसूत्राणां विशदार्थका ।
शिष्यावबोधसिद्ध्यर्थं संक्षिप्ता वृत्तिरुच्यते ॥

1538.

1994 **वैदिक-छन्दः-प्रकाशः ।** *Vaidika cchandah prakāsa*

By Gurjara Vināyaka

Substance, country made paper 10¾ × 4¼ inches Folia 8 Lines 11 on a page Extent in ślokās 192 Character Nagara Appearance discoloured Generally correct

The names of the author and of the work, and its scope are given in leaf **7B,** just before Jagatipatala

उदात्तैश्चतुर्भिस्त्रैश्चतुर्भिवानुदात्तकैः ।
अष्टधा गणित भेदैश्छन्दो वै आगत मया ॥
+ + थुपपदेनेन नायकोर्द्धपदेन च ।
गुर्ज्जरेणेति सचार्द्ध नागरेण कृतादिह ॥
त्रिचत्वारिंशदाद्येऽस्मिन् पटले कारिका कृता ॥
अष्टौ वर्गाश्च विज्ञेया द्वितीये कारिका कृता ॥
अष्टादशश्चतुर्वर्गा स्तृतीये कारिका स्मृता ।
षोडशाथ त्रयो वर्गाश्चतुर्थे कारिका कृता ॥
त्रयोत्रिंशतिरेतस्मिन् वर्गाश्चत्वार एव च ।
पञ्चमे पटले ज्ञेया कारिका पञ्चत्रिंशति ॥
वर्गा पञ्च तत षष्ठे स्वेकोनत्रिंशदत्र च ।
वर्गा षट सप्तमे ज्ञेयाश्चतुर्विंशतिरन्तिमे ॥
कारिका पञ्च वर्गा श्चाध्यायेऽस्मिन् शतं स्थिता ।
सप्तति सप्त च श्लोका स्त्रिंशद्वर्गाः सपञ्चकाः ।
पटलानीह सप्तैव द्वितीये रचितानि च ॥
सुख्ये मुख्यार्थकेऽध्याये गायत्र्याद्युपवर्गाने ।
इति वैदिकच्छन्दःप्रकाशे गुर्ज्जरविनायककृते द्वितीयोऽध्याय ।

The MS contains the 2nd chapter and the first patala of the third L No 79 contains something like a maṅgala carana from which it seems to be the beginning of the work.

It begins —

अधुनाथ प्रदर्श्यन्ते गायत्र्य कतिचिन्मया ।
पदपङ्क्त्यादय सर्व्वे तद्भेदाश्च विशेषत ॥
सर्व्वागमाविरोधेन सर्व्वाचार्य्यसम्मता
गायत्री तु पुरा प्रोक्ता सा चतुर्विंशत्यक्षरा ॥
पादभेदेन तस्यास्तु स्वरूप कथ्यतेऽधुना ।
अष्टाक्षरैस्त्रिभि पादैश्चतुर्भिर्वा षडक्षरै ॥
अग्निमीळेऽग्न आयाहि प्रग्नो देवि शमित्यमु ।
कृत स्वादिष्टयापोहि कया न. पावकेति च ॥
चतुर्वेदस्थिता सर्व्वा दृष्टाम्नायात्र सङ्गता ।

. . . .

.. .

अथ भेदाश्च गदयन्त गायत्र्या क्रमशो मया ।
पदपङ्क्त्यादय सर्व्वे सौकर्य्याय निविश्यते ॥

Colophons

2B, इति प्रथम गायत्री पटलम् 3A, इति द्वितीयमुष्णिक् पटलम्, 4A, इति तृतीयमनुष्टुभ पटलम्, 4B, इति चतुर्थ बृहतीपटलम्, 5B, इति पञ्चम पङ्क्तिपटलम्, 6B, इति त्रिष्टुप षष्ठ पटलम्, 7B, इति सप्तम जगतीपटलम्, 8B, इति गाथा पटलम् ।

It ends

इति प्रगाथा विज्ञया पञ्चैत त्वपरेऽपि च ।
प्रगाथ ग्रसति स्तौति प्रगाथेन यजेदिति ॥
प्रगाथान् परिज्ञायाथ प्रस्थाष्यति वैदिकम् । (?)

The manuscript from which this was copied was defective, as there is a lacuna in leaf 8B, line 8

1539.

3239

Substance, country made paper [illegible] inches. Folia, [illegible]. Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance, oldish.

Three leaves containing a tabular statement of seven Chandas with their varieties according to Śaunaka, Piṅgala and Kātyāyana

1540

1978 परिभाषाछन्दोमञ्जरी। *Paribhāṣā-chando mañjarī*

Substance, country made paper 12×5½ inches Folia 3 Lines 12 on a page Extent in slokas 70 Character, Nāgara Appearance discoloured

It begins —

अथ छन्दोमञ्जरी लिख्यते ।
गायत्री ध दग्रधो मासो इत नामे तमस्य च ।
तामे कस्वाना युवाकु भरद्वाजे पुरुतमम् ॥ १ ॥
सुमन्वे य ईशानामाय· स्वप्रेद्दमुप्रिय त्विति ।
इन्द्र सश्वदा वामे तद् गायत्रीछन्द ॥ २ ॥
अस्धौष्णिक् कदामर्त तश्चत्वुर्यून ऊधु च ।
ददौरैकुशा प्रयाघोष च्छौयस्य पितु न च ॥ ३ ॥
... . .
अग्निहोताःमवम त इन्द्र मच्छि प्राद्धान इति छन्दोदाहरणानि ॥

The following Vedic metres with various modifications are treated of in this short treatise with copious examples —

(1) गायत्री— (a) त्रिपदा, (b) पदपङ्क्ति (c) उष्णिग्गर्भा, (d) पाद निवृत् (e) अतिनिवृत्, (f) यवमध्या, (g) वर्द्धमाना, (h) प्रतिष्ठा (i) त्रसीयसी, (j) विपरीता त्रसीयसी ।

(2) उष्णिक्—(a) पुर उष्णिक्, (b) ककुभ, (c) कुष्णिग, (d) तनुशिर, (e) पिपीलिकमध्या, (f) अनुष्टुपगर्भा, (g) स्तोम ।

(3) अनुष्टुभ—(a) महापदपङ्क्ति, (b) कृति, (c) पिपीलिकमध्या, (d) काविराट, (e) नष्टरूपो, (f) विराट, (g) यदा विराट् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिम् ।
दिनर्त्त्वयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचिः ॥
प्रणम्य शिरसा कालमभिवाद्य सरस्वतीम् ।
कालज्ञानं प्रवक्ष्यामि लगधस्य महात्मनः ॥
ज्योतिषामयनं कृत्स्नं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्व्वशः ।
विप्राणां संमतं लोके( ) यज्ञकालार्थसिद्धये ॥

Colophon —

इति ज्योतिषं समाप्तिमगमत् ॥

1543.

4180(Q) *The Same as P.*

Substance country-made paper 8¹ × 3¹ inches Folia 4 Lines 7 on a page Character, Nagari Date, Samvat 1689 Appearance discoloured and worn out Complete

Colophon —

इति ज्योति समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

श्री विश्वेश्वराय नमः । श्रीवक्रतुण्डाय नमः ॥ संवत् १६८९ अष्टम्यायां लिखितम् ॥ ज्योतिषगणेशेन लिखितम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

1544.

513 **निघण्टु** । *Nighantu*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia 12 (8-19) Lines, 8 on a page Character Nagari Date, Saka 1686 Appearance, old Generally correct Incomplete at the beginning

10A, इति निघण्टौ द्वितीयोध्यायः, 14B, इति निघण्टौ तृतीयोध्याय, 17A, निघण्टौ चतुर्थोऽध्याय, 18B, निघण्टौ पञ्चमोऽध्याय, अग्निर्विगोदा अश्वो वायुः श्वेतोश्विनी घट ॥ फाल्गुन मासे कृष्णपक्षे द्वितीयायां सौम्यवासरे तद्दिने भिकभट्टेन लिखितं

यादृशं पुस्तकं, etc । १ । २५० ।

काश्या भानौ भवति खर्हैतिस्थे ।

शाके वस्रागाङ्कभूगे पराहेगा ।

भूकम्पो ऽभूच्छावणा सुक्लपक्षे

तिथ्यामादौ मन्मथं सार्पपाते ॥

नम रुद्रादित्यादि । मम्पष्ठ इत्यादि । शुभमार्पणमस्तु ।

In a different hand —

कालभैरव । ग्रन्थसङ्ख्या २५० ।

1545

9878 *The Same*

Substance country made paper 9 x 4 inches Folia, 17 Lines to a page Extent in sloka 201 Character Nagara Date Sam 1813 Appearance tolerable Complete

It begins from the leaf 21 So this MS is evidently a part of a larger one containing some other work in a continuous pagination.

Colophon

निघण्टु समाप्त ।

शुभमस्तु । कल्याण भवतु । सवत १८४३ वर्षे ज्येष्ठसुदि ७ रवि

र मा पथि मधौगाम ब्राम्ह प्रगणको र उ काशि सुशिनी श्री

पथि पि लालौत पङ्गौलिवाम रामगौरयात्मज अनूपराम आत्म

पठनार्थं । मङ्गलमस्तु ।

1546.

11801. *The Same*

Substance, country made paper 8½ x 4 inches Folia 6 Lines 11 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Post Colophon —

गणपतदामोदरेण लिखितम् । जयरामसुना दत्तम् । पत्रसंख्या ।

1547.

4180M *The Same*

Substance, country-made paper 7 × 4½ inches Folia, 5 Lines 7 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured A fragment The first chapter only coming very nearly to the end

1548.

6477 निघण्टुनिर्वचन ।

A commentary on the same

By Devarāja Yajvan In Tripāṭha form

Substance, country made paper 11 × 5½ inches Folia, 153 Character Nāgara Date Samvat 1903 Saka, 1768 Appearance, fresh Complete

See I O Catal No 556 Published in the Bibl Ind series

Colophon —

इति श्रीमदत्रिगोत्रश्रीदेवराजयज्वन' कृते निघण्टुकाण्डनि र्वचनपञ्चमोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १९०३ शके १७६८ पौषशुक्लद्वादश्या भौमवासरे तद्दिने प्रात कालसमये इद पुस्तक लेखन समाप्त हस्ताक्षर गणपभट्ट वास्तव्य फणीन्द्रपुर साप्रत् श्रीक्षेत्रकाशी दशाश्वमेधघाटावर असे । यादृशं पुस्तक, etc , etc

1549.

4296

Substance, country made paper 9½ × 4½ inches Folia 1? Lines, 8 on a page Extent in slokas 200 Character, Nagara Date, Samvat 1619 Appearance, discoloured The first leaf is missing

Colophon -

इतिछन्द समाप्त ।

Post Colophon Statement

संवत् १६१८ संवत्सर प्रवर्त्तमाने दक्षिणायने आश्विनवदि षष्ठी-शुक्र । शुभमस्तु ।

Then in a later hand

द्विवेदि आत्मारामात्मज-नामिश्र त्रिवेदिश्च कामिश्रस्येद पुस्तकम् ।

This is an Anukramani of the Nighantu, divided into five chapters First chapter contains 17 words, II, 22, III, 30, IV, 4 and V, 5 In giving synonyms of words subdivisions are also taken into account, as in 4B —

मनुष्या । नरा । नर । जन्तव । विश । क्षितय । कृष्टय । चर्षणय । नहुषा । हरय । मर्या । मर्त्यया । मर्ता । व्राता । तुर्वशा । द्रुह्यव । आयवः । यदव । अनव । पूरव । जगत । तस्थुष पञ्चजना विवस्वन्त । पृतन इति मनुष्याणां । २५ । ३ ।

'3' means it is the third word of the second chapter and "25" means that Manusya has 25 names including subdivisions

The number of synonyms and the consequtive number of words is given in the following way —

(2A) 15/5, 8/6, 23/7, 16/8, (2B) 12/9, 30/10, (3A) 37/11, (3B) 10/12, 37/13, 26/14, (4A) 10/15, 11/16, 11/17 प्रथमोऽध्याय ।

(4A) 26/1, (4B) 15/2, 25/3, 12/4, (5A) 22/5, 18/6, 28/7, 10/8, (5B) 29/9, 28/10, 9/11, 10/12, (6A) 11 13 (6B) 122/14, (7A) 26/15, 11'16, 46/17, (7B) 10/18, 33/19, 18/20, (8A) 4/21, 4/22 द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ।

(8A) 12/1, 11/2, 25/3, (8B) 22/4, 10/5, 20/6, 6 7, 10/8, 11/9; 6/10, 8/11, 9/12, (9B) 12/13, 44/14, (10A) 14/14, 24/15, 13/16, (10B) 15/17, 17/19, 10/20, 4/21, 2/22, (11A) 11/23, 14/24; /25, /26, 6/27; (11B 26/29 (?); 24/30 तृतीयोऽध्यायः ।

(12A) 61/1, (12B) 88/2, (13A) 70 3, (13B) 61, 4 चतुर्थोऽध्यायः ।

(14A) 16/1, 26/2, (14B) 33/3, 36/4, (15A) 31/5 पञ्चमोऽध्याय ।

Other synonyms —

2B, अद्रि॰ । ग्रावा । गोत्र । वल । अश्न । पुरुभोजा । स्वर्णिन । अश्मा । पर्व्वत । गिरि॰ । वज्र । चमस । अहि । अभ्र । बलाहक । मेघ । दृति । उदनम् । वृषधि । वृत्र । असुर । कोश इति मेघाना (?) ३० । १० ।

14B, अश्विनौ । उषा । सूर्य्या । वृषाकपायी । सरण्यू । त्वष्टा । सविता । भग । सूर्य्य । पूषा । विष्णु । विश्वानर । वरुण । केशी । केशिन॰ । वृषाकपी । यम । अज । एकपात् । पृथिवी । समुद्र । अथर्व्वा । मनु । इध्यङ । आदित्या॰ । सप्तऋषय । देवा । विश्वेदेवा॰ । साध्या॰ । वसव । वाजिनः । देवपत्न्यौ । देवपत्न्य॰ । ३२ ५ ।

1550.

2200 निरुक्तम् । *Nirukta*

Two manuscripts —

(I) Contains the Pūrvasatka or the first 6 chapters of Yāska's work on Nirantu, printed in Bibl Ind, in the second volume and in pp 1 to 283 of Vol III

(II) Contains the *uttarasataka* or the latter half in 6 chapters of Yāska's work and the two chapters of Parisista or the 13th and the 14th chapters of the work, printed in Bibl. Ind in pp 283 to 504 of Vol III and in pp 1 to 415 of Vol. IV

I Substance, country-made paper $8^{1} \times 4$ inches. Folia 81 Lines, 9 on a page Character, Nagara Date Samvat 1876 Appearance discoloured

Col —इति निरुक्ते पूर्व्वषटके षष्ठोऽध्याय ।

Post Col ·

संवत् १८७६ आश्विनवद्य १४ संवत्सरे विक्रमनाम सन्दगमरे

उत्तरादि [illegible] ॥ स्वार्थ परार्थ ॥

II Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia 41 Lines, 9 on a page Appearance, discoloured Character Nagara Date Saka 1677

Col —इति नक्षत्रचतुर्दशोऽध्याय ।

Post Col —

शके १६७७ युवासवत्सरे वैशाख शुक्लतृतीयाया पुस्तक लिखित भागवत बालकृष्णेन ।

1551.

518 *The Same* *The first half only*

For this manuscript see L 1300

It has 15 leaves and not 14 as Rājendralāla says Incomplete at the end

1552.

4180 I *The Same.* *The Same.*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia 19 to 102 Lines, 8 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1716 Appearance discoloured Incomplete

From very nearly the beginning of 1 4 to the end of the Pūrvasatka

Post Colophon Statement

सवत् १७१६ वर्षे श्रावण वद ९ सोमे पूर्वार्द्धमात्र लिखित कालानटपत्तनमध्ये । श्रीमाधवस्य सुत रघुनाथ ।

1553.

2487 *The Same*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia 108 Lines 6 7, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The manuscript contains the first six chapters, printed in the second volume and in pp 1 to 288 third volume of the Bibl Ind Edition

In a different hand in red ink occurs the following at the end of the last leaf —

सङ्खबुद्धोपनाम्ना हरभट्टस्य लिखित स्वार्थं परार्थं च ।

Then in a scribbling hand in red ink —

नानदीक्षित भागवत यास पोथी दीक्षित ग्रक + + +

1554.

4180J *The Same* *The second half only*

Substance, country made paper 8¼ × 4 inches Folia, 1 to 52 Lines, 7 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

50A, दशमाध्याये प्रथम पाद ।

1555.

4180K *The Same*

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia, 53 Lines, 8 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1755 Appearance, discoloured Complete

Post Colophon Statement

संवत् १७५५ माघ कृष्ण ११ सोमे तीर्थराजप्रयागेष्ट श्रीपराणपुरुष प्रीयताम् । धर्माधरदीवगणेश पठनार्थम् ।

On the reverse of the last leaf occurs the following

लिखित तलघाटश्री सुतरगालोष्टात्मजस्यकाशीस्न कृष्णार्पण दत्त ॥

1556.

2196 *The Same*

Substance country made paper 9½ × 4 inches Folia, 12 Lines 9 on a page Character Nagara Appearance discoloured

Called on the label, written in English, "Nirukta up to 7 adhyayas"

Colophon --

इति निरुक्त उत्तरषट्के सप्तमोऽध्याय (?)

This is the second parasista or the 14th chapter of Yāska's work, as printed in Bibl Ind, Vol IV, pp 367 to 415

1557.

108 दैवतकाण्डः of Nirukta

The present MS has been noticed by Rajendralala under No. 908

Nirukta is divided into two kandas, each with six chapters, (1) Naigama Kānda Pūrva Satka and (2) Daivata Kānda, Uttara Satka Besides these there is a parisista, complete in five pādas Our manuscript calls the five padas Trayodasadhyāya, without marking it as Parisista, hence in this MS the work ends in the Trayodasādhyāya

The Ajmere Edition divides the portion, after the end of the 12th chapter, into two chapters, Trayodasa and Caturdasa, calls them Parisista and does not subdivide them into padas Samrastamī calls this portion parisista and divides it into 4 padas, the 1st pāda is called Trayodasadhyāya, the other three pādas he thinks to be either a part of Trayodasa Adhyaya or of Caturdasadhyaya

1558.

508 निरुक्तपरिशिष्टम् । *Nirukta-parisistam*

Substance, country made paper 7×3 inches Folia, 25 Lines 8 on a page Extent in slokas 240 Character, Nagara Appearance old and dilapidated Complete

The Parisista, here called 7th chapter, of Nirukta Uttarasatka

Col .—इति उत्तरषट्के सप्तमोऽध्याय निरुक्त ।

Several times printed

1559

1991 **निरुक्तवृत्तिः ।** *A comm on Nirukta*

By Durgācārya

Substance country-made paper 12×5¼ inches Folia 8 Lines, 13-14 on a page Character, Nagara Appearance fresh

A fragment

It contains the first pāda of the 8th chapter only See Bibl Ind edition of Nirukta Vol II, pp 253 to 276

1560.

8002 *The Same*

Substance, country made paper 11¼×5½ inches Folia, 172, of which the last but one leaf is marked both 170 and 171 Lines, 10 on a page Extent in slokas 3450 Character, modern Nagara

It begins

ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ॥

समाप्तं चैकपदिकं प्रकरणमस्यानुदैवतं तद्भवति अथायमादिश्यातो दैवतमिति । यावतो + + सर्व्वशास्त्रम् तेषु यानि गुणपदानि लक्षणोद्देशतस्तानि सर्व्वाण्येव व्याख्यातानि । द्वयो प्रकरणयोर्नैघण्टुकैकपादिकयो सन्निजातपदानि तु प्रधानस्तुतिभागदेवताविषयाणि अरण्यादीनि सर्व्वमन्त्रेषु व्यवशिष्यते । तानि च पुनरमूनि समाम्नातानि अस्मिन् शास्त्रे अरण्यादीनि दैवप+तानि यत्स्तद्व्याचिख्यासया इदमारभ्यते । अथातो दैवतमिति ॥, etc

Col इति षड्भागाश्रमवासिनो भगवद्दुर्गाचार्य्यस्य कृतौ ऋज्वर्थाया निरुक्तवृत्तिः समाप्ता ॥

1561

1180L **निरुक्तखण्डसंग्रहभाष्यम् ।** *Nirukta-Khanda-Samgraha-Bhasya*

Substance, country made paper 7¼×3¼ inches Folia, 3 Lines, 13 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, old Incomplete

Nirukta is divided into Adhyayas, Pādas and Khandas. The present manuscript contains the Pratīkas or the first words of the Khandas. The Pratikas, generally agree with those printed in the Bibl Ind series. But in the first adhyāya, while the present MS has twenty, the printed edition has twenty-seven and it follows the Bhasya of Durgācārya. The present manuscript seems to embody an older tradition. It contains the pratikas of all the twelve adhyāyas of the Nirukta and of the 13th, one of the supplementary adhyāyas. For the other supplementary adhyaya (which in some manuscripts is split up into five) the printed edition gives two different collections of pratikas, one containing 37 and the other 50. The present manuscript contains the latter collection. But unfortunately it is not complete

PRAYOGAS AND PADDHATIS COMMON TO ALL THE VEDAS

1562

6276 **याजमान ।** *Yajamāna*

Substance, country made paper 9¾ × 4 inches Folia, 35 (by counting) The leaves are not numbered Lines, 9 per page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

A collection of mantras, relating to different Vedic rites, for the sacrificer (yajamana) himself

Beg — अथ दर्शपौर्णमासयोर्याजमानप्रयोग ।

पूर्णमासे दर्शे च प्रातरग्निहोत्रहोमानन्तरं प्राङ्मुख आसीन आचम्य देशकालानुत्कीर्त्य पौर्णमासेष्ट्याऽहं यक्ष्ये इति सङ्कल्प कुर्यात् । पौर्णमास्या दर्शेष्ट्याहं यक्ष्ये इत्यमावास्याया दक्षिणोपक्रमात् केशान् श्मश्रूधार्यमाणो (?) जपेत् ऊते इद प्रजापतये वागस्यन्द्री सपत्नक्षयणी वाचामेन्द्रियेणाविश इति कुशा धार्यमाणो जपेत् ऊते इदमिन्द्राय ।

10B, इति पौर्णमास्या इत्यमावास्याया । 32A, इति अग्निहोत्रप्रयोग , 34B, इति साय प्रातरग्निहोत्रयाजमानप्रयोग समाप्त , (Last Col) इत्याधानयाजमानमन्त्रा ।

1563.

3299 **अग्न्याधानपद्धतिः ।** *Agnyādhāna-paddhati*

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 9 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 325 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and worn out Complete

The Samkalpa runs —

ॐ दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य अग्नीनाधास्ये सर्वक्रत्वर्थं येऽस्माधिकृतो याव यक्ष्ये प्रयोक्ष्यमित्यादि ।

It ends —

अग्ने सु ये स्वमुञ्चिति इन्द्राग्रो स्वमुञ्चिति आदित्या अहि मुञ्चिति यशो बभुव यशश्चमवञ्ज इष्टि संतिष्ठते ।

1564.

6321 **अग्निहोत्रप्रथमाधानम् ।** *Agnihotra prathamādhāna*

Substance, country-made paper 11 x 5 inches Folia 10 Lines 11 on a page Extent in ślokas 330 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete Copied in Samvat 1911

Colophon —

इति अग्निहोत्रप्रथमाधान समाप्तम् ।

Post Colophon —

संवत् १९११ मो भाद्रपद सुदी ११ वार सोमवार । बाल मुकुन्दस्येद पुस्तकम् ।

The mangalacarana and the object of the work —

विश्वेश्वरं नमस्कृत्य पितरौ गुरुमच्युतम् ।
गौरीं सीतापतिं विप्रान् वक्ष्याधानविधिक्रमम् ॥

Then it goes on —

तत्र प्राप्ताधिकारो ऽधीतवेदो ब्राह्मणोऽग्नी आदधीत, etc , etc

It ends —

एवमग्निचय प्राप्तऽपि (?) कर्मेतानादिष्टकोनथा इति त्रिरात्रमध्ये ऽग्निचयनानि प्रायश्चित्तानि ॥

1565.

2320. **पवनपावनप्रयोगः ।** *Pavanapāvana prayoga*

For the MS. and the work see L 2667

Pavana pāvana is the name of certain sūktas from Maitrāyaṇīya Samhita, Ṛgveda and other Samhitas which pray for purity of one's own self from sins

1566.

6318 **अग्निहोत्रहोमः ।** *Agnihotra-homa*

Substance country made paper 12×5 inches Folia 4 Lines, 11 on a page Extent in slokas 150 Character modern Nagari Appearance fresh Complete Copied in Samvat 1941

No Colophon

Post Colophon –

सवत् १९४१ मी भा० दो सुदी १० रविवार । बालमुकुन्द-स्येद पुस्तक । शुभ भूयात् ।, etc

Beginning

श्रीगणेशाय नम ।

अथाग्निहोत्रहोममुच्यते । आचम्य प्राणानायम्य उद्धरेति यज-मानो ब्रयात् ।, etc

1567.

2437 **अग्निहोत्रहोमप्रयोगः ।** *Agnihotra-homa prayoga*

Substance country made paper 5½×4 inches Folia, 85 of which 27th and 28th are missing Lines 8 on a page Extent in slokas 700 Character Nagari Date, Saka 1732 Appearance discoloured Complete Prose and verse

For a similar work see the next number

84B, इति होम समाप्त ।

Post Colophon –

शुभमस्त्वित्यादौ, यादृशं पुस्तकं, etc

तैलाद्रक्षेज्जलाद्रक्षेत् ॥

शके १७०३२ (?) श्रावणवद्य १० शुभरात्रदिने समाप्तम् ।

The MS appears to be defective as there is a long lacuna in leaf 39A

It begins —

युगपत् सर्व्वतीर्थानि युगपत् सर्व्वदेवता ।

द्रष्टुमिच्छति यो मर्त्त्यं सोऽग्निहोत्रसुत व्रजेत् ॥

Page 2A अथाग्निहोत्रकर्म्मोच्यते। अग्निहोत्रमिति कर्म्मनामधेय। सायनेऽप्यग्निहोत्रशब्द: प्रयुज्यते इत्यग्निलायाम्।

Authorities consulted —

2A, आश्वलायन, 2B, मीमांसका। 3A, कात्यायन, 4B, आपस्तम्ब, सम्प्रदायपद्धति। 8A, देवजानीये, 8B, अन्विता 10A, देवजात, देवजानीभाष्य, 10B, बौधायन, बौधगीय, 12A, देवयाज्ञिका, धर्म्मसूत्र, 13B, रामाण्डारखण्डपद्धतौ। 17B, हेमचन्द्रकोश, 19A, गोभिलगृह्य, रुद्रदत्त, 19B, कौशिल्य, 21A, षट्त्रिंशमतम्, 22A, स्मृत्यर्थसार, 23A, यज्ञपार्श्व, 25A, मनु, 25B, देवयाज्ञिकभाष्य, 29A, कर्कभाष्य स्मृतिचन्द्रिका, 31A, यज्ञपार्श्व, प्रायश्चित्तसागर; 37B, देवजातभाष्य 40A, सिद्धान्तभाष्य; 40B, मरीचि, 45A, भारद्वाजसूत्र, मनन, 45B, प्रायश्चित्तप्रदीप, 46A, स्मृत्यर्थसार, 54A, आश्वलायनब्राह्मण, 55A, धूर्त्तस्वामी 56A, मार्कण्डेय, भविष्यत्, मयूल, 56B भट्टाचार्य, देवल, गौड़, 72A, प्राभाकरा।

Topics dealt in —

43B इति सायंहोमप्रयोग, अथ प्रातर्होम विधिः।

44A अथात्यन्तापदि पक्षहोमविधिः।

52A अथ मृताग्निहोत्रम्।

60B अथाग्निहोमसमर्थ

69B अथ देवतानिर्णय।

78B अथ प्रतिनिधिस्वरूपम्।

84B *Colophon*

इतिहोम: समाप्त:।

It is an elaborate manual for offering oblations on perpetual sacred household fire. Several later authorities are consulted along with Kalpasūtras of Baudhayana, Apastamba, Āsvalāyana, Bharadvaja, Laugaksi, etc, in connection with Vyavasthās arrived on the general topics as regards the

'Sâyamhoma' and 'Prâtarhoma' of Brāhmanas who keep sacred fire

1568.

2426 **अग्निहोत्रहोमः ।** *Agnihotra-homa*

Substance foolscap paper 13×4 inches Folia 5 Lines 9 on a page Extent in slokas 60 Character Nâgara of the nineteenth century Appearance fresh Prose Complete

It begins —

अथाग्निहोत्रहोमः ।

उदयादस्तमयात् प्राक् उद्धृत्य प्रादुष्कृत्य आचम्य तीर्थेन प्रविश्य गार्हपत्यस्य पश्चादुपविश्य प्राणानायम्य तिथ्यादि सङ्कीर्त्य देशकालौ स्मृत्वा ऽमुकगोत्रस्यामुकशर्म्मणो यजमानस्यानुज्ञया श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ सायमग्निहोत्रहोमं पयसा होष्यामि इति सायप्रात रग्निहोत्रहोमं पयसा होष्यामीति प्रात सोदकेन पाणिना दक्षिणाग्निं गार्हपत्यं आहवनीयं च इत्यान्यादि तृणानि त्रि परिसमुह्य पुनःपुनरुदकमादाय तथैव समन्तं पर्युक्षति ऋतं सत्येनाभ्या त्वा पर्युक्षामीति साय त्रि ।

It ends —

अनेन मया यथाज्ञानेन यत्कृतेन यथाशक्त्या सायमग्निहोत्रहोमाख्येन कर्म्मणा भगवान् श्रीयज्ञनारायणस्वरूपी परमेश्वरः प्रीयतां न मम । तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ वषट् त विश्वावसु वा अन्तस्था असिन्नन्तस्थाः प० ऋक् मध्वसदुत्त स्थविर तदासाद्यनाः ऋक् ।

A priest's manual for offering homas to the household fire

For a similar work of Rudradeva see L. No. 837

After which there is a shorter work on the same subject which begins —

> अथोपमुक्तिवचनानि त्रिकाण्डमण्डन ।
> सौवर्णी कुशपत्नी च पत्न्यभावऽग्निहोत्रिणा ।
> पत्यु प्रतिनिधि कृत्वा पत्नी नैव समाचरेत् ॥

This comes to an end in leaf 6 —

> इति विधुराधानप्रयोग समाप्त ॥

Post Col —

> मलमासे कृष्णपक्ष षष्ठ्या गुरुवासरे ।
> लेखयेद्विश्वनाथेन विधुराधानपुस्तकम् ॥
> सवत् १८६० शके १७५५ क्रोधिनाम सवत्सरे ।
> श्रीअग्निनारायणायार्पणमस्तु ॥

1571.

2877 आधाननिर्णयः । *Adhana nirnaya*

By Mallari

Substance country made paper 8 × 4 inches Folia 112 Lines 9 on a page Extent in sloka 1800 Character Nagara Date, Samvat 1817 Appearance fresh but worm eaten Complete

Mangalacarana

> गौरीपुत्र नमस्कृत्य वाग्देवीं श्री(?)लक्ष्मीपति ।
> विश्वेश्वर गुरूश्चैव मातर पितर तथा ॥ १ ॥

The object of the work —

> इत्यादिग्रन्थानालोच्य सार सकारमुत्तमम् ।
> अल्पज्ञाना यथाबोध तथा वक्ष्य प्रयत्नत ॥

तत्रादौ व्याधितस्याहिताग्नेरारोग्योपाय । कथितस्य इति प्रश्नाया तत्र कर्तव्यता प्रोच्यते । इत्यादि ।

The last Col —

इति मल्लारिणा श्रीमद्रुद्ररामशर्मपालवात् ।
आह्निताय कृत' पर्वोस्तताबाधानर्निर्णय ॥

Post Col

सवत् १८९१ । समय फाल्गुन सुद्र पार्णमा ॥ श्रीरस्तु ॥
शुभमस्तु ॥

The authorities quoted and consulted —

(1A) आश्वलायनसूत्र, (2A) अनन्तदेवीय यज्ञार्थे, (2B) स्मृत्यर्थसार (3A) त्रिकाण्डशेषे, (12B) मदनमनात्, (14B) स्मृतिसंग्रह, (23A) मनु (34B) विष्णुस्मृति, (35A) विद्यारण्यभाष्य०, (36A) जैमिनि, (38B) ऋतुवचनम्, (43A) गागाभट्ट, यम०, (44A) त्रिकाण्डमण्डन, (44B) कारिका, (47B) इति भास्कराः, (79A) शूलपाणि, विघ्नानपारिजात, कल्पतरु, (80A) कूर्मपुराण, (80B) नारायणभट्ट, (81A) देवजानिक्ष्या, (82A) हरिजपद्धति०, (82B) कात्यायनि, (83A) कालादर्शकार, (84A) हेमाद्रि, व्यास, व्यासस्मृति, (84B) शाट्यायनि, (85B) मिताक्षराया माधव, (86A) हेमाद्रौ कौर्मोक्ति, (86B) पठीनसि, (88A) कपर्दिकारिका, (91B) इति परिशिष्टम्, (96A) वृद्धगर्ग, (103A) विष्णुस्मृति

The Topics —

(3B) अथ पत्नीहोमादीनां प्रकार, (4B) इति धर्मोपधर्मसमन्वित प्रयोग — अथ शेष होमा, (6A) इति पत्नीहोमादीनां समस्यानुष्ठानप्रकार, (9A) छायापक्षे स्तनस्यात्रशिष्टनिषिद्धहोमविधिर्दर्शेष्टिविधिश्च, (10B) इति चातुर्मास्यान्तरालस्तौ होमप्रकार, (11A) इति चातुर्मास्यान्तरालदर्शपूर्ण मासावशिष्टपर्वणा च प्रयोग (20B) इति पित्र्यमेधप्रयोग (20B) इत्या श्वालायनाह्निताग्नेर्मृतस्य दाहविधि (26B) इति सपिण्डीकरणप्रकार (38A) देशान्तरमृतस्य निर्णय, (47B) इति पाणिममात्रेण कर्तव्यविधि अथ नष्टापञ्चकादिना अरण्योरभावे मनहम०, (60B) इति प्रथमदिनकृत्यम (61A) अथ द्वितीयदिनविधि, (61B) अथ तृतीयदिनविधि, (61B) चतुर्थदिन विधि, (62A) पञ्चमदिनविधिः—अथ षष्ठदिनविधिः, सप्तमदिनविधि, अष्टम-

दिनविधि, नवमदिनविधि, (62B) अथ दशमदिनविधि, (63B) अथैकादशदिनविधि, (65A) इति वृषोत्सर्ग, अथ मत्स्यैकोद्दिष्टम्, (66B) इत्यसौ मत्स्यैकोद्दिष्टविधि:, (67A) अथ शय्यादानप्रयोग, (68A) इति प्रेतशय्यादानप्रकार, (69A) इति प्रेतशय्याप्रतिग्रहप्रायश्चित्तम्, (73B) इति सपिण्डीकरणश्राद्धप्रयोग, (79B) अथ तर्पणविधि:, (80A) अथ दाहनिषेध, (80A) अथ षोडशश्राद्धानि, (93B) श्राद्धे कर्तृनिर्णय:, (97B) अथ अनपेतब्रह्मस्वहरणे पाप, (101B) अथ सन्नास्तपितृस्तौ देशान्तरस्थपुत्राणां कर्त्तव्यतानिर्णय: ।

1572.

3210

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 2 Lines, 13, 14, 15 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Incomplete

On the reinstallation of the sacred fire by the widower who is an *āhitāgni* and has burnt his wife with the sacrificial fire

It begins —

आहिताग्निरनेकभार्य: प्रथममृता भार्या श्रौताग्निभिर्दग्ध्वा पुनरग्नीनादध्यात् । एकभार्यस्तु पुनर्विवाहं कृत्वा अग्नीनादध्यात् । तथाच याज्ञवल्क्य: ।

दाहयित्वाग्निहोत्रेण स्त्रियं वृत्तवतीं पति: ।
आहरेद्विधिवद्दारान् अग्नींश्चैवाविलम्बयन् ॥

1573.

2055 **प्रवासविधि: ।** *Pravāsavidhi*

Substance, country made paper 8½ × 4 inches Folia, 4 Lines 9 on a page Extent in ślokas 50 Character Nagara Appearance discoloured Complete

It begins :—

अथ प्रवासविधि ।

अग्नीन् विहृत्य प्रज्वाल्य सर्व्वान् आचम्य प्राणानायम्य प्रवासविधिं करिष्ये इति सङ्कल्प्य वाक्यतस्तीर्थेन प्रविश्य आहवनीयवायव्यां समीपे तिष्ठन्नुपतिष्ठते ।

In leaf 1B —

इति गमनविधिः ।

अथ प्रवासात् आगमनविधिः ।

In leaf 3B —

इति प्रवासविधिः । अथ प्रकारान्तरेण उपस्थानम् ।

It ends —

ज्योतिषा त्वा वैश्वानरेण उपतिष्ठत विश्वानामित्येतत् प्रत्यक्ष मन्त्रावृत्तिः । आगमनोत्तरमनेनैव उपस्थानम् । परिसमूहनादि पूर्व्ववत् ।

Colophon :—

इति प्रवासविधिः ।

It is a short treatise on the duties of one who keeps fire, that is, who is a 'Agnihotri,' in case he goes away from home

1574.

3207 **पशुबन्धप्रयोगः ।** *Paśu bandha prayoga*

Substance, country made paper 10¼ × 1½ inches Folia 17 of which the first is missing Lines, 8 on a page Extent in ślo'kas, 310 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured

It ends :—

बृहस्पतिनारायाखगाहतो सह्य पश्नामाय तिष्ठ युयमुपस्थाय यश प्रचेम इति जपति । हविःशेषान् भाक्षणार्थं कर्मयितवै प्राश्नितः समारोप्य गच्छति इति भन्त्रिसहितं पशुबन्धः ।

Colophon —

समाप्तः ।

1575.

2996 सर्व्वावदानविनिर्णयः । *Sarvāvadāna-vinirnaya*

By Nārāyana

Substance, country made paper 9¼×3¼ inches Folia, 3 Lines, 11, 14 15, 16 on a page Extent in slokas 130 Character, Nāgara Date Samvat 1775 Appearance, discoloured Complete

Colophon -

इति सर्व्वा[व]दान विवेक[ ] समाप्त ।

The Post Colophon Statement —

सवत् १७७५ समये श्रावणशुक्लपौर्णिमाया समाप्तमिद पुरोवर्त्ति श्रीवृद्धकालेश्वरार्पणमस्तु ।

किलाब्दे सिते पक्षे श्रावणे गुरुवासरे ॥ श्री श्री श्री श्री श्री ॥

The mangalācarana and the object of the work

नत्वा विश्वेश्वर (द) विष्णुमवदानविनिर्णय ।

नारायणेन क्रियते पशुयागे सता मुदे ॥

यद्यपि अग्निषोमीयपशुमालभेतेत्युत्पत्तिवाक्ये देवतासम्बन्धित्वेन पशोरेव श्रवणात् तस्यैव साक्षाद्यविष्ट प्रतीयते तथापि पशु विशास्ति हृदय जिह्वा वक्षोयकृद्वक्कौ सव्यदोषभे पार्श्वे दक्षिणा श्रोणिर्गुदहतीयमिति दैवतानि दक्षदो सव्याश्रोणिर्गुदहतीयमिति सौविष्टकृतानि । इत्यादि ।

It relates to the parts of the body of the sacrificed beast, which should be offered to particular deities.

1576.

3288 चातुर्म्मास्यप्रयोगः । *Cāturmāsya prayoga.*

Substance, country made paper 10× inches Folia, 5 Lines, 18 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, fresh but pasted A fragment

It begins —

अथ चातुर्म्मास्यानि। तत्रापस्तम्ब। अक्षय्य ह वै चातुर्म्मास्य याजिन सुकृत भवति। कात्यायन चातुर्म्मास्यप्रयोग फाल्गुन्यामिति चातुर्म्मास्यमिति कर्म्मणो नामधेयम् चातुर्म्मास्यैर्यजन्त इति श्रूयते। सहते चतुर्थे चतुर्थ मासि अनुष्ठीयते यत् कर्म्म तच्चातुर्म्मास्य।

The authorities consulted are —

भरद्वाजसूत्र, आपस्तम्ब, कात्यायन, हरिस्वामी, आश्वलायन, कर्क, देवयाज्ञिक, अनन्तभट्ट, पद्मनाभ, सिद्धान्ती, रामकल्पद्रुम, केशवस्वामी धूर्त्तस्वामी।

1577

3294B चातुर्म्मास्ययाजमानप्रयोगः। *Cāturmāsya-Yājamāna-prayoga.*

Substance, country made paper $8^1 \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 5 Lines 9, 10 on a page Extent in ślokas 90 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

चातुर्म्मास्य-याजमान-प्रयोग।

ऐष्टिकै चातुर्म्मास्यैर्यक्ष्य इति सकल्प्य चातुर्मास्यान् प्रारभमाण पञ्चहोतार होष्यामीति सकल्प्य जुते। वाचस्पतये ब्रह्मण इद अग्निपरित्यज्य पुन प्राणानायम्य चातुर्म्मास्यान् प्रारप्स्यमानोऽन्वारभणीयया यक्ष्ये। विद्युत्। अग्न यज्ञाय। इत्यादि

It ends —

इति चतुष्पथपरिषेवने यजमानो जपति। त्रियवक यजामह इति सस्त्रीकैर्यजमानेन सह सकृन्मन्त्रमुक्त्वा त्रि प्रदक्षिणमग्नि परियति॥ स॥ यज्ञोम आगच्छत्वनु वत्सरीणा स्वस्तिमाशास्ते।

1578.

2317 **सोमशतद्वयी।** *Soma Śata-dvayī*

Substance country made paper 9½ × 4 inches Folia 10 Lines, 10, 11 12 on a page Extent in ślokas, 220 Character Nāgara Appearance discoloured Complete

Two centuries of stanzas on the Soma

For the work see I O Catal No 438

The front page of fol 1 is written in a different hand, giving a list of the articles required for Yajurhoma

1579.

641 **सोमप्रयोगः।** *Soma-prayoga*

For the manuscript see L 1463

1580

1004 **सोमयाजमानम्।**

Substance country made paper 12 × 5¼ inches Folia, 20 Lines 10 on a page Extent in ślokas 600 Character Nāgara Appearance, old Complete

A treatise on the Soma Sacrifice for the use of the sacrificer (yāja-māna)

For the work see L 4169

1581.

5107C **ज्योतिष्टोमपद्धतिः।** *Jyotiṣṭoma-paddhati*

Substance, palm leaf 15 × 1½ inches Folia, 50 Lines 4, 5 on a page Character Uḍiyā of the nineteenth century Appearance fresh

It begins thus –

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ॥ यजमान कृताह्निको वैश्वदेवं कृत्वा आचम्येष्टदेवता सम्पूज्य अग्न्यागारे स्वासने प्राङ्मुख उपविश्य पुण्याहवाचनं कुर्यात् अद्यारभ्य आगामिन्या पौर्णमास्या-

ममावास्यायां वा देवयजने ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन क्रतुना मा यक्ष्यते यदेति। तत उदङ्मुख उपविश्य ताम्रपात्रे कुशजल-फलादिकं गृहीत्वा सकल्पं कुर्य्यात्।

6A, वर्हिर्होमादिदीक्षणीया शेषसमाप्ति, अथ कृष्णाजिनादिदीक्षा, 7A, इत्येकादशी कर्म्म, 11B, अथातिथ्येष्टि, 15A, इति वेदिमानसत्कार-करणान्तम्, 18A, अथ धिष्णानिर्वाप, 28A, अथ मन्थिग्रहणं, अथ शुक्र ग्रहणम्, 28B, अथाग्रयणग्रहणम्, 34B, अथ चमसभक्षणम्, 35A महाभक्ष, 36A, अथ ऋतुग्रहप्रचार।

Leaf 47A, begins —

श्रीगणेशाय नम।

शालाकोणेषु दध्योदनदान पत्नी शेष शालायां दीक्षिताञ्जला-वरानिदानमध्वर्योविदमगान्न(?) देवयजनं पृथिव्यां यत्र देवा-सोनुषन्तु विश्वे, etc , etc

The leaves are marked up to the 46th The remaining three are not paged

1582.

6312 **अग्निष्टोमयाजमान।** *Agnistoma-yājamāna*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4$ inches Folia, 95 Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 570 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति अग्निष्टोमयाजमान समाप्तम्।

Post Colophon —

लिखित विठल पुस्तक जानीकुवरजीकस्य॥ माद्दाश्व॥

Beginning —

अथाग्निष्टोमस्य याजमान। शुभतिथौ चन्द्रानुकूल्ये कृत-माङ्गलिक स्नात शुचिशुक्लवासा सपत्नीको यजमान परिपूजिते-ष्टदेवत गोमयोपलिप्तायां भुवि प्राङ्मुख उपविश्य प्राणानायम्य

देशकालौ सङ्कीर्त्त्य ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतगवदक्षिणेनाहं यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य ततो मातृकापूजा-माभ्युदयिकं च कृत्वा ऋत्विजो वृणीते। तद्यथा अध्वर्य्व्यादीन् षोडश ऋत्विजः प्राङ्मुखानुपवेश्य स्वयमुदङ्मुख इष्टदेवान् प्रणम्य पूर्व्वं देवान्टत्विजो वृणीते मन्त्रोच्चारणमात्रेण। तथाहि आदित्यो-ऽध्वर्य्युः स मेऽध्वर्य्युरध्वर्य्यो त्वं मेऽध्वर्य्युरसि इत्यध्वर्य्युं चन्द्रमा ब्रह्मा, etc , etc , etc

It ends —

प्रथमो यज्ञियानमेव सान मे वसानायते विदत् दीदिवास त्वाकथ स च गमेमहि इति यजमान विहार पुरस्कृत्य गृहा-नागच्छत्यागच्छति ॥

1583

3305 **वाजपेयप्रयोगः** । *Vājapeya prayoga*

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 12 Lines, 10 to 14 on a page Character, Nāgari of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

It begins thus --

श्रीगणेशाय नमः । अथ वाजपेयस्य प्रयोग उच्यते। शरदि पर्व्वणि कृत्वा त्रयोदश सप्तदश वा दीक्षा शरदि चतुर्द्दर्शा दशम्या वा प्रातरग्निहोत्र कृत्वा सपत्नीको दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण स्वयं प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्यास्मिन् वाजपेयेन यक्ष्य इति नित्यपक्षे सङ्कल्प । इत्यादि

The MS comes abruptly to an end

1584

4266 **पौण्डरीकपद्धतिः** । *Paundarika-paddhati*

Substance, palm leaf 13½×1½ inches Folia, 2 by counting Lines, 5 on a page Extent in ślokas, 600 Character, Udiyā of the early nineteenth century Appearance, soiled

Beginning —

श्री दुर्गायै नमः ॥

सर्व्वेषां कर्म्मणामादौ साधारणतया तु य ।

गणपत्यादिपूजादिवृद्धिश्राद्धादि ईरित ॥

सर्व्वञ्च तत् पौण्डरीके विशेषो य स उच्यते ।

अस्मिन्नारभ्यमाने तु पौण्डरीकक्रतौ स्वयम् ॥

भवन्तु स्वस्ति सवाद वदन्त्विति वदेत् प्रभु ।

एव कर्म्मर्द्धिपुण्याहवाक्ये पुण्याहवाचने ॥

पौण्डरीकपदन्त्वेप कर्त्तव्य सर्व्वकर्म्मसु ।

सवर्द्धिकामशब्दञ्च सकल्पे योजयेत् पुन ॥

करणादौ विशेषो य स इदानी प्रदर्श्यते ।

पौण्डरीक एतावस्मिन विकल्पिकपदार्थका ।

मया ऋत्विक्प्रत्ययेन कार्य्य इत्यवधारणम् ॥

यज्ञप्रश्ने ऋत्विजन्तु प्रतिवाक्यमिद भवेत् ।

रथन्तरवृहत्पृष्ठपतेनाभ्याससस्थितम् ॥

स्तोत्रशस्त्रादयो वापि त्रि सप्तति शतेन च ।

क्रतुना पौण्डरीकेन गवामयुतसख्यया ॥

दक्षिणा सयुतेनाह यक्ष्ये त्व तत्र मे भव ।

ब्रह्मोद्गाता तथाहोता त्वध्वर्य्युस्त्वेवमादिकम् ॥

समारोपादि दीक्षान्त दस्तदानादिकर्म्मसु । (?)

न विशेष क्वचित् किञ्चित् साम यच्चेदाहृतोवनात् ॥

Colophon —

इति पौण्डरीकपद्धति समाप्ता ।

1585.

57 सावित्रयनम् । *Sāvitraeoyana*

The MS is noticed in L 834.

The work seems to be complete, as it ends with the words शेष प्रकृतिवत्, and शुभमस्तु जगत ।

Then in a different hand —

इदं पुस्तकं मौन्यपनामवैजनाथेन ।

The present work treats of the installation of the fire named Sāvitrī The rest of the sacrifice is the Prakrti or Darśapaurnamāsa

1586.

1271 **सावित्रचयनप्रयोगः ।** *Sāvitra cayana prayoga*

Substance country made paper 9¼ × 4 inches Folia, 10 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 230 Character Nāgara Appearance fresh Generally correct Complete

For the beginning see L No 834

It ends —

प्रवरणकाले मित्रावरुणाभ्यामनुजहि । मित्रावरुनयज ।
मित्रावरुणाभ्यामिदं । मित्रावरुणयोरहं देवयज्यये प्रमियावी ।
थे मानमिति वा । सवावान्ते वाजिनयागः अन्वाहार्यो दक्षिणा ।
यज्ञो बभूव यज्ञप्र च मवर्ज्यब्राह्मणसतर्पणातमिष्टि सन्तिष्ठते ।

Col — इति सावित्रचयनं प्रयोग ।

Post Col — सव १७ ।

1587.

6193 **चयनप्रयोगः ।** *Cayana-prayoga*

Substance, country made paper 11 × 4½ inches Folia, 91 Lines, 10 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ।
रामं दूर्वादलश्यामं नत्वमिच्छचरणौ पुन ।
प्रणम्य चरणौ स्वार्थं प्रयोगो लिख्यतेऽधुना ॥
अग्नि सोमाङ्क अन्तरेणौपसदौ विनोतीति सोमन्तणीमखला-

तच प्रथमप्रयुक्ताग्निष्टोमसस्थज्योतिष्टोमव्यतिरिक्ते सोमेष्विष्टया-
स्यात् ।, etc

1588.

1005 **अग्निचयनकारिका ।** *Agni cayana karikā*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 8 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Memorial verses on the consecration of Fire in a sacrifice, numbering 87

It begins thus —

प्रकृतौ षोडशित्वग्निरग्निष्टोमेऽपि नेष्यते ।
विकृत्योस्तनयोरिष्ट साद्यस्क्रादिनिषेधत ॥ १ ॥
प्रकृत्योश्च विकृत्योश्च चौथेतोक्थ्यातिरात्रयो ।
पर्व्वण्येकाष्टकाया वा सकाल्यो विकृते क्रतो ॥ २ ॥
अमुना साग्निचित्येनेत्युक्त्वा एच्छन्तु निर्द्दिशेत् ।
दक्षिणाकामन विद्युत् प्रवाकादि तु सौमिकम् ॥ ३ ॥
सन्देदान्ते विहृत्याग्नि बृहस्पत्यादिनाजुहति ।
तुष्णी स्रुक्स्रुवसमार्गस्तुर्वाव्यस्य गृह्यते ॥

It ends thus —

गत्वेष्टकास्ववभृथो न हयाप्रहारो ।
नोह्यो निवर्त्तत इहापि जुतापयस्या ॥
वापोऽथ पात्नीवतमग्निविमोकहोमो
धूमानुमन्त्रणमथाध्वरमाग्निक स्यात् ॥ ८६ ॥
आकूतिहोम मवरुह्य पुनर्मनस्वा-
थाय न आदिरथ वृष्टिरथाप्युपच्छा (?) ।
आरोपण व्रजत एव भवेदुपत्वा
तच्चेद + + सकल प्रकृतिप्रयोग ॥

Colophon —

अग्निचयनकारिका समाप्ता ॥
श्रीविश्वेश्वराय नम ॥

1589

5096A

Substance, palm leaf 16½×1 inches Folia 116 Lines 4 on a page Extent in slokas, 2320 Character, Udiya Appearance, old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । यज्ञपुरुषाय नम । अत ऊर्द्ध प्रशास्त-प्रसूरिति श्रुत्वा प्रशास्ता मर्पतेति ब्रूयात् । अथ म्रगतीर्थसर्पणा कृत्वा प्रविश्य यज्ञपुममनुयाजादि कुर्व्वन्ति तदुत्तरञ्च वक्ष्याम । उक्थे विशेष । आग्निमारुतादूर्द्ध म्रगतीर्थसमपणान्ते समस्तोपस्थान कृत्वा प्रविशेयु. । अग्निमारुतान्ते होत्रकाणामुक्ता प्रयुक्तानि आद्यानि कुर्व्वन्ति ।

19A, आग्निकी पयस्या समाप्ता, अथ त्रैधातवीयेष्टिरुच्यते , 47A, अस्य ज्योतिष्टोमस्यातिरात्रसस्थस्याश्विन समाप्त , 53A, इति सवनीया पाशुक-विशेषा, अथ शस्त्राण्युच्यन्ते, 65B, इति वाजपेयसस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य स्तोत्र समाप्तम्, तत शुक्ले बृहस्पतिसव , 88B, इति पादविहरणम्, 91A, इत्यर्द्धर्चा-विहरणम् , 93B, इत्यरगविहरणम् , 98A, इति वालखिल्यशस्त्र समाप्तम् , 110A अथ प्रशास्ता ,

1590

2113 **व्यूढाहीनद्वादशाहप्रयोगः ।** *Vyudhāhīna-dvādaśāha-prayoga*

Substance, foolscap paper 8×4 inches Folia, 61 Lines 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete

For the beginning of the work and its description see C S Vol I (Veda) No 344 and No 345

Beg — अथ व्यूढाहीनद्वादशाहस्य प्रयोग उच्यते । तत्र महन्मे वोच इत्यादि समिदाधानान्तो विधि सर्व्वोपि भवति ।

2B, अथ दशरात्रस्य प्रथमस्याह्न. । 4B, इति बहिष्पवमान । 5A, इति प्रात सवनम् । 7B, इति माध्यन्दिनपवमानम । 8B, इति पृष्ठानि,

इति माध्यान्दिनसवनम्। 11B, इति प्रथमस्याह्न समाप्त। 14B, इति वहिष्पावमानम्। 16B, यजमानवाचनम्। 17B, इति प्रात सवनम्। 24B, इति माध्यन्दिनसवनम। 30B, इति द्वितीयमह्न। 35A, अथ माध्यन्दिनम्। 40A, इति माध्यन्दिनपवमानम्। 50B, इति तृतीयमह्न। 57A, इति आज्यानि, अथ माध्यन्दिनपवमान। 57B, इति माध्यन्दिनपवमान।

1591.

5092A **एकाहमहाव्रतपद्धतिः।** *Ekāha-Mahāvrata-paddhati.*

Substance, palm-leaf 15½ × 1½ inches Folia, 6 Lines, 5 6 per page Character, Udiya of the early nineteenth century Appearance, old Incomplete at the end

Beginning —

श्रीभुवनेश्वर्य्यै नम।

अथैकाहमहाव्रतपद्धतिर्लिख्यते।

तत्र नियमेनाग्निचयन। उत्तरस्या फाल्गुन्या मघायामावास्याया प्रकृतिमिष्टि समाप्य प्राजापत्येष्टकापशु आगामिन्याममुक-चतुर्थ्याममुकमध्या वा इत्याद्युच्चार्य्य देवयजनेन लप्स्यमानस्य सर्व्वा जिन्नाम महाव्रतवदेकाहस्य साग्निचित्यस्य क्रतोरङ्गभूतेन प्राजापत्येन पशुना मया इज्यते तदेत्यादि।, etc

1592.

294 **इष्टिप्रयोगः।** *Isti-prayoga*

For the MS see L 1407

For istis treated of are (1) Adhānesti, Anvārambhaniyesti, Punarādheyesti, Āgrayanesti, Puttrakāmyesti, Mittravindesti, Pavittresti, Kārīrīsti The MS is incomplete

1593.

514 **मृगारेष्ट्यादिप्रयोगः।** *Mrgarestyādi-prayoga.*

For the manuscript see L 1307

Last Col -

इति कारीरीष्टि सन्तिष्ठते । अथ सार्व्वपृष्ठेष्टिप्रयोग ।

पितर वैद्यनाथाख्य नत्वा दुर्गां च मातर श्रीगा

Here the MS breaks off abiuptly

1594.

1925 **मृगारेष्ट्यादिप्रयोगः ।** *Mrgaiestyādi-piayoga*

Substance, country made papei 8½ × 1 inches Folia, 12 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 220 Character, Nāgaia of the seventeenth century Appearance old and faded The ends are corroded Complete

Colophon —

इति मृगारेष्टि समाप्ता ।

It begins —

अथ प्रायश्चित्तप्रकरणे मृगारेष्टिकथन पापयक्ष्मादिक्षयरोगगृहीतस्य आहिताग्ने प्रायश्चित्तार्थम् । यो वा रुध्येत देवकर्म्मभ्य' अग्निष्टोमादिभ्यो निरस्त दारिद्र्यामहायजामितादिभिर्गोभ्यो वहि कृत गवामभावे पचये वा चौरादिहीन ब्राह्मणेभ्यो वहि कृत शिष्टमर्य्यादातिक्रमादिभि स्तेय सुवर्णादीना मोषक परैरविदित अभिशस्तपातकादिभिरकृतैर्दूषित अभिशस्यमानो वा सरहस्येष्टिसज्ञया महापवित्रेष्टिसज्ञया मृगारेष्ट्या यजेत एतया यक्ष्यमाणो दक्षिणार्थं शतमान हिरण्य सम्पादयेत् । तस्या॰ काल उत्तरायणशुक्लपक्षदेवनक्षत्राणि समुदितानि मुख्य कालः । शुद्धिकामस्य पर्व्वद्वयम् । शुक्लपक्ष प्रतिपदादियुक्तदेवनक्षत्राणि वा काल । रोगयुक्तस्य च अयमेव काल ।

पातकोपपातकसयुक्तो द्वादशाह

एतयैव रहस्येष्ट्या यजेत । महापातकसयुक्तो मासमेक यजेत् । पुण्यमिच्छन् अग्निष्टोमादीन् प्राप्तकाम सवत्सरमृतू वा यजेत अथ पवित्रेष्टि ।

In leaf 2A begins Mrgaiestipiayoga —

अथ मृगारेष्टिप्रयोग । सा च पर्व्वणि कार्य्या । खण्डपर्व्वणि तु प्रवृत्त्यनन्तरे सद्य एव ।

It belongs to White Yajurveda

It ends —

यज्ञोबभूवेत्यादि पुनरालम्भवर्ज्जं प्रागुक्तोचेत्यादिसमान । सन्तिष्ठते मृगारेष्टि

Col —इति मृगारेष्टि समाप्ता ।

1595.

3019 **ऐन्द्रावारुणेष्टिः ।** *Aindrāvāruneṣṭi*

Substance, country-made paper 8×3½ inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 34 Character, Nāgara in a modern hand Appearance discoloured Complete

It begins —

य पाप्मना गृहीत स्यात् स उत्तरया यजेत इष्ट्या यच्चे पापक्षयार्थम् । अग्नीनन्वाधाय शाखाहरण व्रतप्रवेश प्रसूमय वर्हि । प्रस्तरश्च । त्रेधा वर्हि सनद्ध भवति चातुर्म्मास्यवत् । पुनरेकधा सन्नद्ध तथेध्म ।

It ends —

ब्राह्मणतर्पणान्तमिन्द्रावरुणयोरहमिन्द्रावरुणा युवमिति आज्यानुवाक्ये ।

Col — ऐन्द्रवारुणेष्टि ।

1596.

497 **सर्व्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः ।** *Sarvapṛṣṭhāptoryāma-prayoga*

For the MS see L 1322

In leaf 17B —

इति वैश्वदेवग्रहम्, अथ अग्निमारुतम्,

The first part of the work comes to an end in leaf 6

In leaf 7 —

श्री क्री भूर्भुव स्वरोम् श्रोसावो ३ तामिद्धि ह्वामहे ।
श्रातावाजस्य कारव ।

The second portion comes to an end in leaf 10 —

सर्व्वपृष्ठाप्तोर्यामे होतुर्निर्व्वैवल्यशस्त्र ।

In leaf 11 —

श्री सर्व्वपृ० वैश्व० ह्नि ३ भूर्भुव स्वरोम् । अध्वर्य्यो श्रो सारु
वो ३ तत्सवितुर्व्वरणीमहे । वय देवस्य भोजनम् । श्रेष्ठ सर्व्वधातम ॥

1597.

41 **रुद्रानुष्ठानपद्धतिः वा रुद्रानुष्ठानदीपिका ।**

Rudrānusthān-paddhati

By Meṅganātha, belonging to the family of Sarvajña

See L No 803 for the description of the MS

1598.

5534 **रुद्रपद्धतिः ।** *Rudra paddhati.*

By Paraśurāma, son of Karna

Substance, country made paper 9×4¾ inches Folia, 36 Lines, 15 on a page Extent in slokas, 1368 Character, Nāgara Date, Samvat 1666 Appearance, discoloured Complete

The maṅgalācarana and the object of the work —

श्रीगणेश गुरु नत्वा शारदा च वरप्रदाम् ।
विप्र परशुरामाख्य कुरुते रुद्रपद्धतिम् ॥
भुक्तिमुक्तिप्रदातार सौम्य सोमार्द्धधारिणम् ।
सदानन्दमय शान्त शिव वन्दे शिवप्रदम् ॥
पूर्व्वाचार्य्यकृति दृष्ट्वा स्मृतीश्चागमसम्मता ।
दृष्टै पद्यैर्मुनिप्रोक्तै क्रियते रुद्रपद्धति ॥
षडङ्गान् जपितु रुद्रान् याजुर्विद्यात् द्विजन्मन ।
मद्विधानाञ्च मुग्धाना प्रबोधय[तु] बोधिनी ॥

पञ्चाङ्गसञ्ज्ञया पञ्च रुद्रा प्रोक्ता विपश्चिता ।
एकाद्या अतिरुद्रान्ता षडङ्गसहिता हिता ॥

4A, इति श्रीपरशुरामविरचितायां रुद्रपद्धतौ रुद्रजपप्रशंसा, 8B, ०कुण्डमण्डपलक्षणं समाप्तम्, 14B, ०कर्त्तव्यता समाप्ता, 15B, देहशुद्धि, 19B, पीठपूजा समाप्ता, 25A, ०न्यासविधि समाप्त, 28A, ०आकृतिपात्र-लक्षणम्, 36A, last colophon, ०होमविधि समाप्त ।

End — पीठार्चान्यास आकृत्या प्रमाणं हवनं तत ।
एतान्यनुक्रमेणाष्टौ प्रोक्तानि रुद्रपद्धतौ ॥
सवद्विक्रमभूपस्य पञ्चदशशते गते ।
पञ्चदशोत्तरे वर्षे जन्माष्टम्यां प्रकाशके ॥
उदीच्यज्ञातिविप्रेण कर्णपुत्रेण धीमता ।
कृता परशुरामेण महारुद्रस्य पद्धति ॥
इति यदिदमसूक्तं सूक्तं माहोस्विदुक्तं
तदपि मनसि धार्य देशतो न प्रहार्यम् ।
दधति मुदमशोका बालकोक्तौ हि लोका
+ दुपरिरमणीयामिन्नवञ्चारणीया ॥

An authoritative work on the ritual of Rudra, composed in V S 1515 The author describes himself as belonging to the Udīcya family

Post Colophon Statement —

संवत् १६६६ वर्षे श्रावण सुदि १४ गुरौ अद्येह श्रीवश पुरे महाराजाधिराज-महाराकुल श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीविजयराज्ये उग्रसेनजी विजयराज्ये ॥ भोगीपुत्रपौत्र अवलोकनार्थं फकुदेवजी उभय लिखितम् ॥

1599

1924 **रुद्रपद्धतिः ।** *Rudra-paddhati*

By Ananta Dīkṣita, son of Viśvanātha surnamed Yajñopavīta

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 55 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 990 Character, Nāgara Date, Śaka 1688 Appearance, faded Complete

Colophon —

इति श्रीमद्यज्ञोपवीताभिधानविश्वनाथसूनुदीक्षितानन्तदेव-विरचिता सर्व्वोपकाराय सर्व्वसंग्रहरुद्रानुष्ठाने त्रिविधा ग्रहमख-पद्धतिः समाप्ता ।

Post Col —

After a few verses about the character of certain Rksūktas and their efficacy, we have the following —

इद पुस्तक भागवतोपनामकत्र्यम्बकेश्वरदीक्षितेन लिखित । शके १६८८ व्ययनामसंवत्सरे माघ शुद्ध १२ तद्दिने समाप्तम् । स्वार्थं परोपकारार्थं च ।

Mañgalācarana —

नमामि पार्व्वतीसूनुं भक्तानां सिद्धिदायकम् ।
रुद्रकर्म्मविधातॄणां चतुर्वर्गफलप्रदम् ॥

The authorship of the work —

दीक्षितानन्तविज्ञेन विश्वनाथस्य सूनुना ।
रच्यते सुखबोधाय रुद्रपद्धतिरादरात् ॥

The work begins —

सुमुखश्चेत्यादि देशकालौ सङ्कीर्त्य अमुकफलसिद्धिद्वारा श्रीपर-मेश्वरप्रीत्यर्थं महारुद्राख्य कर्म्म करिष्ये । लक्षहोम करिष्ये । कर्म्मणो निर्व्विघ्नतासिद्ध्यर्थं गणेशपूजन स्वस्तिपुण्याहपूजन मातृका-पूजन नान्दिश्राद्ध आचार्य्यब्रह्मऋत्विग्वरणं च करिष्ये ।

It ends —

अथवा सर्व्वेभ्य सुवर्णं देय । गवादिदान पूर्व्ववत् । ब्राह्मणाम-युतहोमात् सहस्रगुणम् । अन्यत् सर्व्व लक्षहोमवज्ज्ञेयम् ।

1600.

1638. *The Same*

Substance, country-made paper 10 × 4½ inches Folia, 57 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 1300 Character, Nāgara Date, Sam 1878 Old Worm-eaten Complete

Last Colophon —

इति श्रीमत् यज्ञोपवीताभिधान श्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन विरचिता सर्व्वोपकाराय सग्रहरुद्रानुष्ठानविधा ग्रहमखपद्धतिः समाप्तः ।

Post Colophon —

यादृश पुस्तक, etc

सवत् १८७८ मिति वर्षे फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे पञ्चम्या भौमवासरे ।

The work was composed at Benares because at the very outset ın the Samcalpa, Benares ıs mentıoned The work contaıns not only रुद्रपद्धति ın ıts fullest detaıl but also the ग्रहयज्ञ as well as कोटिहोम and लक्षहोम Thıs ıs to all ıntentıonal purposes a prıest's manual

1601.

9068 पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्व्वकं जपहोमार्च्चनविधि ।

Pañcānga-Rudrānām Nyāaspūrvakam Japa-homārcana-vıdhı

Substance, foreıgn paper $8\frac{1}{2}\times4$ ınches Folıa, 19 Lınes 7 on a page Extent ın ślokas, 180 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

It begıns thus —

श्रीगणेशाय नम । ॐ मु अथात पञ्चाङ्गरुद्राणा न्यासपूर्व्वक जपहोमार्चनविधि व्याख्यास्याम । ॐ याते रुद्रशिवातनूरघोरापापकाशिनी ॥ तथा नस्तनुवा शतमया गिरिश ताभि चाकशीहि ॥ शिवायै नम ।

It ends —

स्वामिन् सर्व्वजगन्नाथ यावत्पूजावसानक ॥
तावत्त्व प्रीतिभावेन लिङ्गे ऽस्मिन् संन्निधो भव ॥
शान्तो भव वरदो भव । एष ते रुद्रभागस्त्व जुषस्व तेना० ॥
शान्ति शान्ति शान्ति इति मन्त्रान्यास समाप्त ।

1602

9592 **पञ्चाङ्गरुद्रन्यासजपहोमार्च्चनविधि ।**

Pañcānga-Rudrānnyāsa-japa homārcana vidhi

Substance, country-made paper 10×6 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 60 Character, Nāgara Complete

1603.

2726

Substance, country made paper 10¼×5 inches Folia, 5 Lines, 11, 13 on a page Character Nagari Appearance, oldish

The MS contains —

(1) मह्रारुद्रहोमविधि (2) and पुत्रप्रतिग्रहविधि ।

(1) *Begins* —

वक्रतुण्ड महाकाय सूर्य्यकोटिसमप्रभ ।
अविघ्नं कुरु मे देव सर्व्वकार्य्येषु सर्व्वदा ॥

Samkalpa —

एवं गुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ मम कायिकादि समस्तपापक्षयद्वारा श्रीकाशीविश्वेश्वरप्रीत्यर्थं ब्राह्मणद्वारा एकोनसप्तत्यत्तरशतधामन्तविभागपक्षमाश्रित्य सनवग्रहमखमहारुद्रसञ्ज्ञक होममहं करिष्ये ॥

This is complete in three leaves

(2) पुत्रप्रतिग्रहविधि, on the adoption of a son

अथ पुत्रप्रतिग्रहः । तत्र पञ्चवार्षिकं ततो न्यूनं वा पितृगोत्रे नाकृतचूडं च प्रतिगृह्णीयात् ।

This has two leaves only and does not seem to be complete

1604

2721

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 74+18 Lines 12 on a page Extent in ślokas 3200 Character, Nāgari of the nineteenth century Appearance fresh

13A, आश्वलायन, 14A, यज्ञपार्श्व, वृद्धयाज्ञवल्क्य, छन्दोगपरिशिष्ट, मिताक्षरा, त्रिकाण्डमण्डन, 15B, यम, कारिका, 16A, इति भट्टानन्तकृते प्रयोगचिता[म]णौ दाहाग्निनिर्णय ।

आसन्नमरणस्य विधि ॥

The authorities —

16A, गारुड, नीतिविवेक, 17A, हेमाद्रिनागरखण्ड, 18A, मिताक्षरा, 19A, ब्राह्मे, 19B, रत्नावली, पारस्कर आदित्यपुराण, शातातप, 20A, गालव, माधवीय, सम्बर्त्त, कर्म्मप्रदीप, 20B, स्मृत्यर्थसार, गृह्य कारिका, यम, 21A, अथ वपननिर्णय ।

The authorities —

21A, माधवीय, बौधायन व्यास, मिताक्षरा, 21B, मध्यदेशीयास्तु, आपस्तम्ब, अपरार्क, 22A,

अथ नव श्राद्धकाल ।

The authorities —

22A, अङ्गिरा, 22A, कात्यायन, अपरार्क, षट्त्रिंशन्मत, ऋष्यशृङ्ग, पैठीनसि, 22B, गौतम, पारिजात, मदनरत्न, कालादर्श, निर्णयामृत, लौगाक्षि, गोभिल, याज्ञवल्क्य, 23A, आश्वलायन परिशिष्ट, बृहस्पतिस्मृति, वराहपुराण, 23B, हेमाद्रौ शङ्ख, मात्स्य, उशना, सत्यव्रत, 24A, बौधायन, कौर्म ।

(24A) अथ वृषोत्सर्ग ।

स द्विविध प्रेतत्वविमुक्त्यर्थ काम्यश्च ।

The authorities

24A, षट्त्रिंशन्मत, ब्राह्म, 24B, आदित्यपुराण, भविष्योत्तर, ब्रह्माण्ड, विष्णुस्मृति, विष्णुधर्म्मोत्तर, 25A, पारस्कर, आदित्यपुराण, सौरपुराण, 25B, शिवधर्म्मोत्तर, 26A, देवीपुराण,

26B, अथोदकुम्भकाल ।

26B, हेमाद्रौ, स्मृतिसमुच्चये०, याज्ञवल्क्य, गौतम, अपरार्क, हेमाद्रि, पारस्कर, मात्स्य, 27A, विष्णुस्मृति, कात्यायन, स्मृतिरत्नावली, 27B, हारीत, गारुड, लौगाक्षि, जातुकर्ण, 28A, मदनरत्न, गालव, गोभिल, पृथ्वीचन्द्रोदय,

गौतम, 28B, अङ्गिरा, पैठीनसि, 29A, कार्ष्णाजिनि, नारदसंहिता, 29B, स्मृत्यर्थसार, वृद्धमनु, कात्यायन, हारीत, 30A, गोभिल, सुमन्तु, 30B, कालादर्श, निर्णयामृत, 31A, शाङ्खायन, 31B, गागाभट्ट, लघुहारीत ‘ 32A, शूलपाणि, माधवीये देवल, स्मृतिरत्नावली, 32B, व्याघ्रपाद, उशना, 33B, प्रचेता, 33B, पितामहकृतपद्धतौ, सिंहभट्टीयवचनात्, 34A, वैजवाप,

36B सर्व्वौर्द्धदैहिकनिरूपणम् ।

प्रयोगरत्ने न विचारितानि नारायणेनान्त्यविधानजानि ।

कर्म्माणि संक्षिप्तनिवन्धजातमालोक्य सर्व्वाणि विचारयेऽहम् ॥

तत्रादौ सहमरणविधि ।

Authorities —

37B, शुद्धितत्त्वे व्यास, 38A, देवजानीये, शूलपाणि, 38B, षट्त्रिंशन्मत, छन्दोगपरिशिष्ट, 39A, मदनरत्न, 40B विश्वप्रकाश, वाराह ।

41A, अथ पितामहकृतो मिताक्षरानुसारी नारायणवलिप्रयोग ।

कस्याचित् शुक्लैकादश्या नदीमन्यद्वा तीर्थं गत्वा मम पित्रादिदुर्म्मरणादि-जनितपापोपशमनद्वारा ऊर्द्धदैहिके सम्प्रदानत्वयोग्यतासिद्ध्यर्थं नारायणवलि करिष्य इति सङ्कल्प्य, etc , etc

42B, बौधायनस्तु अथातो नारायणबलि व्याख्यास्याम ।

चण्डालादुदकात् सर्पाद्ब्राह्मणाद्वैद्युतादपि ।

दंष्ट्रिभ्यश्च पशुभ्यश्च मरण पापकर्म्मणामित्यादि ॥

44B, अथ ब्रह्मचारिमरणेऽर्धविवाह शौनकोक्त ।

ब्रह्मचारिमृतौ रीति कथयामि समासत ।

तत्रावकीर्णदोषस्य प्रायश्चित्तप्रशान्तये ॥

44B, अथ कुष्ठिमरणे यम ।

45A, अथ सूतिका रजस्वलामरणे विधि वृद्धशातातप ॥

45B, अथ गर्भिणीमरणे विधि ।

46B, अथ पञ्चकादिमृते शान्ति ।

पञ्चक च धनिष्ठादिनक्षत्रपञ्चकम् ।

The authorities —

47A, अपरार्क, मदनरत्न,

48A, अथ जीवश्राद्धम् । कल्पतरौ ब्राह्मे ।

The authorities —

48A, कल्पतरु and ब्राह्म ।

50A, अथ पितामह नारायणभट्टकृतप्रयोग पुण्यदेशकालाधन (?) श्राद्ध शक्तौ सत्या स्वस्यान्यस्य वा जीवस्य जीवश्राद्ध, कुर्य्यात् ।

The present MS contains a priest's extracts from Dinakarodyota, an elaborate digest of law, by Dinakara Bhatta, son of Rāmakrsna Bhatta and grandson of Nārāyana Bhatta The work was completed by his son Visvesvara See I O Catal Nos 1604 to 1606 and Bik 386, 387 and 445

Though the colophons bearing the name of the author and that of the work have been struck out, it is proved beyond doubt to be a part of Dinakara's work It quotes several times from "Pitāmaha", it speaks of supplementing his "Pitāmaha's Prayogapārijāta" on the subject of funeral rites, and finally it mentions his Pitāmaha by name as Nārāyana Bhatta

The quotations are all from authors older than Dinakara, except Gāgā Bhatta, his son But we know the son finished and supplemented the father's work, and he may have made some quotations from his own work

The remaining portion contains यतिवल्लभा by Visvakarmā

सन्यासश्चतुर्धा कुटीचरक बहूदकहंसपरमहंसभेदात्, (52B)

The pagination comes from the beginning of the MS up to 74 The remaining leaves, although in continuation of the 74th, are marked 1 to 18

In 8A, Sannyāsavidhi ends —

यतिप्रियाभिधेयग्रन्थे विश्वकर्मविनिर्मिते ।
समाप्तिमगमन्नून सन्न्यासविधिरुत्तम ॥

But some of the leaves contain the name of Viśveśvara

8B, *begins* —

> अथ योगपट्टविधि ।
> तत्र सम्प्रदायविद ।
> अधीतविद्य सभ्यस्वेद्द्याद्योगपट गुरु' ।
> पादौ म्दा चि प्रक्षाल्य पादुकाभ्या गृह व्रजेत् ॥

9A, अथ यतिधर्म्मा , 18A, इति म्रतयतिसस्कारविचार ।

It ends —

> यतीनामुपकाराय परितोषाय चात्मन ।
> विश्वकर्म्माकरोन्म्या पद्धति यतिवल्लभाम् ॥
> यावद् गङ्गादयो नद्यो यावत् सूर्य्यश्च चन्द्रमा ।
> तावत् कालमिय जीयाद्विश्वकर्म्मकवे कृति' ॥

Col — इति यतिवल्लभापद्धति ।

L 4048 describes Yativallabhā The present manuscript wants the two opening verses The work dwells on the following four topics —(1) the ordination of a Sannyāsī, or hermit, (2) his yogapatta or garment, (3) his devotional duties, and (4) his funeral ceremony

1605.

3206A **अग्निमुखप्रयोगः ।** *Agnimukha-prayoga*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and soiled Complete

Directions for the installation of sacred fire, common to all rites

It begins —

> अथ सर्व्वसाधारणो ऽग्निमुखप्रयोग' । अमुकहोमाख्ये कर्म्मणि स्थण्डिलोल्लेखनानि करिष्ये ।

2B प्रत्यगग्रे कुशेषु सूर्पं निधाय तत्र प्रागग्रे पवित्रे निधाय अग्नये त्वा जुष्टं निर्वपामीति मन्त्रावृत्त्या चतुरो मुष्टी निर्वपति । अग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टं निर्वपामीति निरूप्यते पवित्रे व्रीहीणामुपरि निधाय अग्ने त्वा जुष्टं प्रोक्षामि अग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टं प्रोक्षामीति प्रोक्षति ।

It ends —

त्र्यायुषं जमदग्नेः ललाटे । कश्यपस्य त्र्यायुषं कण्ठे । अगस्त्यस्य त्र्यायुषं नाभ्यां । यद्देवानां त्र्यायुषं दक्षिणांसे । तन्मेऽस्तु त्र्यायुषं वामस्कन्धे । शतायुषं इति शिरसि । यस्य स्मृत्या चतुःसागरपर्यन्तं ।

Colophon —

इत्यभिमुखप्रयोगः समाप्तः ।

1606.

3092 **दर्शपूर्णमासस्थालीपाकप्रयोगः ।**

Darśa-pūrṇamāsa-sthālīpāka-prayoga

Substance, country-made paper 9½ × 4½ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 150 Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ दर्शपूर्णमासस्थालीपाकः ।

देशकालौ स्मृत्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थममुककर्म्म करिष्य इति सङ्कल्प्य कर्त्ता समित्समारोपे प्रतिदिनमष्टादशदशाङ्गुलकनिष्ठं चतुरङ्गुलोन्नतं वा स्थण्डिलं कृत्वा गोमयेनोपलिप्य यज्ञीयशकलमूलेन पश्चिमेऽङ्गुलं हित्वा उदक्संस्थं प्रादेशमात्रामेकां रेखां कृत्वा दक्षिणोत्तरयोरसंश्लिष्टेप्रागग्रे रेखे प्रादेशमात्रे द्वे लिखित्वा तयोर्मध्ये परस्परमसंश्लिष्टा उदक्संस्था प्रादेशमात्रास्तिस्र इति षड्रेखासु तच्छकलमुदगग्रं निधाय अद्भिरभ्युक्ष्य सकलमाग्नेय्यां निरस्य पाणि प्रक्षाल्य वाग्यतो भवेत् ।

2B आचम्य प्राणानायम्य

दर्शपूर्णमासाभ्या स्थालीपाकाभ्या यक्ष्ये तत्रेदानी पौर्णमासस्थाली-
पाकेन यक्ष्ये। दर्शे तु पूर्व्वसकल्पिते तु दर्शस्थालीपाकेन यक्ष्ये।

Colophon —

दर्शपूर्णमासस्थालीपाक समाप्त ।

1607.

3206B

Substance, country-made paper 5½×3 inches Folia, 11, of which the 10th is missing Lines, 10, 11 on a page Extent in ślokas, 180 Character, Nāgara Date, Samvat 1803 Appearance, discoloured Complete

The Samkalpa runs —

तिथ्यादिक स्मृत्वा श्रीपरशुरामप्रेरणया श्रीपरशुरामप्रीत्यर्थं
दर्शपूर्णमासाभ्या यक्ष्ये तत्र सद्य पौर्णमासेन यागेन यक्ष्ये इति
सकल्प्य तदङ्गस्थण्डिललेखनाद्यग्निप्रतिष्ठापन करिष्ये इति सकल्प्य
स्थण्डिलादि कुर्य्यात्। दर्शेतु दर्शेन यागेनेति विशेष ।

3A, प्राणानायम्य तदङ्ग अन्वाधान करिष्ये, 3B, अन्वाधानसमिद्धोमे विनियोग, 7B, वामदेव ऋषि इध्माधाने विनियोग, 8B, स्विष्टकृद्धोमे विनियोग, 9B, स्मृत्युक्तदोषपरिहारार्थमाज्य-होमे विनियोग, 10th missing

11A, स्थालीपाकप्रयोगेन वेदव्याससुतेर्नर ।
जमदग्निकुलोत्पन्नरामो वै प्रीयता सदा ॥

इति स्थालीपाकप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १८०३ कार्त्तिकमासे कृष्णपक्षे अमावास्या भृगुवासरे
धातानामा सवत्सरात् लिखित वैजनाथभट्ट आचार्य्यस्य सुत
गोपाल आचार्य्यस्य लिखित स्वार्थ परार्थं च। यादृश, etc, etc

1608.

3208 **स्थालीपाकप्रयोगः ।** *Sthālīpaka-prayoga*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 8 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथ स्थालीपाकविधिरुच्यते । यथोक्त स्थण्डिल विधाय तत्र यजमान कृतनित्यक्रिय शुचि परिहितधौतवासा दर्भपाणि पीठोपविष्ट प्राङ्मुखो पाकयज्ञे द्विराचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थममुककर्म्म करिष्ये तदङ्गहवन कर्त्तु स्थण्डिलादि करिष्य इति सकल्प्य गोमयादिलिप्ते शुद्धे देशे ऐशान्यामारभ्य उदक्सस्थ चतुरङ्गुलोन्नत वा चतुर्द्दिक्षु मिलित्वा द्विसप्तत्यङ्गुलपरिधि फलितमष्टादशाङ्गुलविस्तृत होमानुसारेण तदधिक वा न तु ततोऽपि न्यून मध्योन्नत स्थण्डिल कुर्य्यात् । इत्यादि ।

1609.

6324 **नवान्नप्राशनम् ।** *Navānna-prāśanam*

Substance country made paper 8×4¼ inches Folia 4 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 50 Character modern Nagara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति नवान्नप्राशन समाप्तम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ नवान्नप्राशनम् । तच्च शरद्वसन्तयो' नवस्य निष्पत्तौ वा । शरद्व्रीहीणा वसन्तो यवानाम् ।

1610.

2731 **आग्रयणप्रयोगः ।** *Āgrayana-prayoga*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 2 Lines 13 on a page Extent in slokas 92 Character, Nāgara Appearance, discoloured

It begins —

अथाग्रयणप्रयोगो लिख्यते। अपि वामावास्याया पौर्णमास्या वा आग्रयणेष्टिमन्वायातयेदिति मूलम्। पर्व्वणि खण्डे पृथक्करण-पक्षे हेमाद्रिणा निर्णयामृतेन साख्यायनश्रुतिरुदाहृता॥ दर्शेष्टि-परमुक्तमाग्रयणक प्राक्पौर्णमासाच्च तदिति॥ दर्शेष्टि कृत्वाग्रयण एतद्धि विपरीत पौर्णमास्यामित्यर्थ॥ तत्र प्रयोग प्रकृत्या सह लिख्यते॥ कालस्तु शरत्। श्यामाकव्रीह्याग्रयणयोस्तत्रैव प्रयोग॥ इत्यादि।

No Col —

इद पुस्तक वोढसोपनामक लक्ष्मणेन लिखित स्वार्थ परार्थ च।

1611

2949 *The Same*

Substance, country made paper 8¾ × 4 inches Folia 6 Lines, 13 on a page Extent in ślokas 180 Character Nāgara Date Samvat 1799 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इत्याग्रयणप्रयोग समाप्त।

Post Col —

सवत् १७९९ मिती भाद्रपदकृष्ण १० भानुवासरे तद्दिने काश्या महादेवदेवसुत रामचन्द्रदेवेन लिखापितम्।

It begins —

श्रीगणेशाय नम।

अथाग्रयण।

मण्डन गोपवेशस्य गोपीगोरसलालसम्।
मयि वस्तु किमप्यस्तु स्फुरन्नीरधरच्छवि॥

अथाग्रयण त्रिविध।

श्यामाकाग्रयण, व्रीह्याग्रयण यवाग्रयण चेति। तेषा कालक्रम वर्षा शरद्वसन्त। ते च सौरचान्द्रभेदेन द्विविधा इत्यादि।

1612.

3016 **आग्रयणप्रयोगः सनिर्णयः ।** *Āgrayana-prayoga with Nirnaya*

By Vīreśvara Bhatta, son of Lāhi Bhatta

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia 9 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 250 Character Nāgarī Date Samvat 18[0]9 Appearance, discoloured Complete

The Colophon —

इति श्रीविश्वेश्वरचरणकमलयुगलभजनैकचित्तमहामान्य लाहि-भट्टाङ्गजवीरेश्वरभट्टरचित आग्रयणप्रयोग सनिर्णय समाप्त ।

The Post Colophon Statement —

सवत् १८८ (?) मितौ चैत्रकृष्णषष्ठ्या भानुवासरे तद्दिने वैदिक-शिरोमणिमहादेवदेवसुतरामचन्द्रदेवेन काश्यां लिखापित शोधित च ।

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

अथाग्रयणप्रयोगो लिख्यते । तच्चाग्रयण तावत्त्रिविध यव-श्यामाक-व्रीहि-भेदात् तत्र यवाग्रयण वसन्ते कस्मिंश्चित् पर्व्वणि अथवा वसन्ते शुक्लपक्षान्तर्गत देवनक्षत्रेषु रेवत्या वा कार्य्य ।

2B इति आग्रयणोपयुक्तकालादिनिर्णय । अथ प्रयोगक्रम' ।

It ends thus —

अत्र दर्शपूर्णमासग्रहणेन तद्विकारा अपि गृह्यन्ते इति रुद्रदत्त ।

5A आश्वलायनस्य यो विशेष सोऽभिधीयते ।

1613

3204 **वैश्वदेवविधिः ।** *Vaiśva-deva-vidhi*

Substance country made paper 9¼×4½ inches Folia, 4 Lines, 8 on a page Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance, fresh

It begins —

अथ वैश्वदेवविधि ।

देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तपुण्यशुभफलप्राप्तिकाम पञ्चसूनाजनितपापक्षयार्थं श्रीराधाकृष्णप्रीत्यर्थं वैश्वदेवकर्म्माहं करिष्ये ।

Vaiśvadevavidhi ends in leaf 3A, Nity-śrāddhavidhi ends in 3B and in 4A commences Piṇdpitryajña to be performed on Amāvasyā, which is incomplete

1614.

9886 **वलिवैश्वकर्म्मप्रयोगः ।** *Vali-Vaiśva-karma-prayoga* ।

Substance, country made paper 7×5 inches Folia 6 Lines, 5 on a page Extent in ślokas, 18 Character, Nāgara Appearance, decayed Complete

1615.

8944 **वैश्वदेवविधि ।** *Vaiśvadeva vidhi*

Substance, country made paper $8\frac{1}{4}\times4$ inches Folia 6 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 100 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

Beg — अथ अनग्निकस्य वैश्वदेवविधिर्लिख्यते ।

2A अथ पञ्चमहायज्ञप्रयोग ।

6B इति निरग्निकवैश्वदेवविधि

Then follow 2 verses with the col —

इति वैश्वदेवकुण्डनिर्णय ।

1616

2926 **उपाकर्म्मप्रयोगः ।** *Upākarma-prayoga*

From the Prayogapārijāta of Narasimha

Substance country-made paper $8\times3\frac{3}{4}$ inches Folia 4 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 80 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति नरसिंहीये प्रयोगपारिजाते षोडशकर्म्मकाण्डे उपाकर्म्मप्रकरणम् ।

Beginning —

अथोपाकरणप्रयोग ।

आचार्य· प्रागुक्तलक्षणे काले उपाकर्म्म करिष्यमाणो नवोपनीतशिष्यादिभि सह स्नात्वा कृतनित्यक्रियो मध्याह्नादुपरि वह्नि शुचौ देशे अस्य नवव्रतचारिणो वेदग्रहणाधिकारसिद्धिद्वारा इतरेषा मम वाध्यायनार्थमुत्सृष्टाना वेदाना पुनर्ग्रहणद्वार। च श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमुपाकर्म्माख्य कर्म्म करिष्य इति ।

1617.

5978 *The Same*

By Nāgoji Bhatta

Substance, country-made paper 10 × 5 inches Folia 11 Lines, 11 on a page Extent in slokas 250 Character, Nagara Date Samvat 1810 Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम· ।

साम्ब शिव नमस्कृत्य भट्टनागोजिशर्म्मणा ।

उपाकर्म्मप्रयोगोऽत्र चोपकाराय कल्प्यते ॥

तत्रकाल ।

नभस्यौषधिभावे च स्वा स्वा कुर्य्यादुपाकृतिम् ।

श्रुतौ पर्व्वणि हस्तर्क्षे ऋग्यजु सामगा क्रमात् ॥

तद्द्वैध चेदुत्तरत्र विधेयम् ॥

End —

नानानिबन्धानालोच्य सग्रहोऽय निरूपितः ।

कालोपनाम्ना नागेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

Date of the Manuscript —

सवत् १८९० मिती आषाढ शुद्धसप्तम्या तद्दिने तैतिलोपनामक-
रघुनाथेन लिखित स्वार्थं परार्थञ्च ।

After this there are five lines of utsarjanakārikā

The authorities quoted and consulted —

1A, गार्गवचनम्, कालसाधुनिर्णय, निर्णयसिन्धु, कौस्तुभ, 1B, पृथ्वीचन्द्रोदय, मदनरत्न, स्मृत्यर्थसार, 2A, मयूखे, भट्टोजिदीक्षितास्तु 2B, गृह्यपरिशिष्ट, पराशरमाधवीय, वशिष्ठ, मनु, 3A, कुर्म्मपुराण, बौधायन, कालसाधुविचार, 3B, ऋष्यशृङ्ग, तिथ्यर्कं, प्रयोगपारिजाते वृद्धमनु-कात्यायनौ, समयमयूखे, 4A, नारायणभट्ट, भाष्ये 4B, वृत्तिकृन्मते, 5A, नारसिंहीय प्रयोगपारिजाते, कारिकाया।

5A, शाकलाना समानैव इत्यृचा अन्त्याऽऽहुतिर्भवेत्। वाष्कलानान्तु तच्छ्रयोरित्यृचा अन्त्याऽऽहुतिर्भवेत्। ऋग्वेदस्य पञ्चशाखाभेद। आश्वलायनी, साङ्ख्यायणी, शाकला, वाष्कला, माण्डूकाश्चेति तेषा मध्ये शाकलाना चेदमेव आश्वलायनसूत्रे कर्म्मानुष्ठानार्थ मुपकरोतीति प्रदर्शितमनेनेति।

5B, सत्याषाढ आपस्तम्बोक्तौ जयन्त, 6B, जैमिनि, 7A, गालव, 7B, कार्ष्णाजिनि, पारिजात, व्यास, 8A, पारस्कराचार्य्य, 8B, शौनक, 9A, दोगण्यपद्धतौ, कृष्णपद्धतौ च, 9B, देवजात, कारिकाभाष्ये, 11B, कृष्णम्भट्टीकार।

1618

3096 **उपाकर्म्मोत्सर्ज्जनप्रयोगः।** *Upākarmotsarjana-prayoga*

Substance, country made paper 8½ × 4 inches Folia, 21 Lines 8 to 11 on a page Extent in ślokas 400 Character Nāgarī Appearance, fresh Complete

It begins —

अथोपाकर्म्मोत्सर्ज्जनप्रयोग।

केशवादि प्राणानायम्य॥ सुमुखश्चेत्यादि॥ विष्णोर्विष्णोरिति सकल्प्य॥ तत्र कारिका।

अध्यायानामुपाकर्म्म श्रवण्या श्रवणेन तु ।
तन्मासे हस्तयुक्तायां पञ्चम्यां वा तदिष्यते ॥
अदृष्टौषधयस्तस्मिन् मासे तु न भवन्ति चेत् ।
तदा भाद्रपदे मासि श्रवणे न तु कारयेत् । अद्य प्रयोग
ममाध्याप्याना चाधीताना छन्द आदीना यातयामतानिरासेना
प्ययनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं एभिर्ब्राह्मणै सह उत्सर्ज्जनाख्य-
कर्म्म करिष्ये ।

10A इत्युत्सर्ज्जनम्--

अथोपाकर्म्म . ममाध्याप्यानामध्येष्यमाणाना छन्दआदीना यातयामतानिरासेनाप्ययनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमुपाकर्म्माख्य कर्म्म करिष्ये ।

1619.

3293 [उत्सर्ज्जनोपाकर्म्म] प्रयोगपद्धतिः ।

Utsarjanopākarma-prayoga-paddhati

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 8 Lines 15 to 18 on a page Extent in ślokas, 448 Character Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured

A work on utsarjana and upākarma with quotations from many authors

For the explanation of the terms *upākarma* and *utsarjana*, see our number 1983

The authors quoted .—

1A, कर्कभाष्ये, आश्वलायन, कारिका, हेमाद्रि, वृत्ति, देवत्रात-भाष्य, सिद्धान्तभाष्य, स्मृत्यर्थसार, शौनक, 1B, कातीयगृह्यकार, हरिहर, कातीयसूत्र, मनु, आश्वलायनकारिका, विद्यारण्यश्रीपादै, इत्थमेव सुदर्शने-नापि, 2A, मदनपारिजात, अमर, 2B, परिशिष्ट, पृथ्वीचन्द्रोदयोदाहृत-वचने, कौस्तुभे, कालतत्त्वविवेचनसारोद्धार, गर्गवचनात्, मयूख, समयप्रकाशे, निर्णयसिन्धु, मदनरत्न, कालसाधुनिर्णय , 3A, बौधायन, तैत्तिरीयका, बह्वृचा, पराशरमाधव, चन्द्रचूडी, निर्णयामृत, तिथ्यर्क, प्रयोगपारिजात, गोविन्दार्णव, धर्म्मप्रकाश, शाकल , 3B, आपस्तम्ब, नारायणवृत्ति', गृह्यकारिका, गदाधर-

भाष्यम्, चापभट्टीये, 4A, वेदभाष्य, प्रयोगकारा, बृहद्विनियोगदीपिका, सर्व्वानुक्रमभाष्य, 4B, सूक्तविनियोगे, कृष्णभट्टीये, वशिष्ठ, वैखानससूत्रम् 5A, कार्ष्णाजिनस्मृति, सत्यव्रतोऽपि, वायुपुराणेऽपि, गालव, शाकलकारिका, 5B, कारिकाभाष्ये, व्याडि, 6A, पारस्कराचार्य्य, दाक्षिणात्या, भास्कराचार्य्य-सहिता, 6B, वृत्तिकृत् नारायण, स्मृतिभामत्या बृहत्प्रचेता, भविष्ये, स्मृति-भामत्या व्यास, 7A, माधवीये सग्रहे देवल, कूर्म्मपुराणे, भट्टैरपि, 7B, कात्यायनस्मृति, शातातपवचने, औदत्तादय, बृहस्पति, याज्ञवल्क्यवचनम्, 8A, व्यासोक्ते, गार्ग्य, द्वैतनिर्णय, भट्टसम्प्रदाय, अनन्तदेवाना सम्प्रदाय, 8B, शतपथब्राह्मणम् ।

1620.

5519 **श्रावणीकर्म्मपद्धतिः ।** *Śrāvaṇi-karma-paddhati*

Substance, country-made paper 8×5 inches Folia, 68 Lines 7 on a page Extent in ślokas, 450 Character, Nāgara Date, Śaka, 1775 Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । गुरवे नम । अथ उपाकर्म्म लिख्यते ।
तत गृहे स्नान देवतार्च्चन मातृपूजापूर्व्वक नान्दीश्राद्धान्त कृत्वा अक्षततिलदर्भापामार्गगोमयमृत्तिकाभस्मगन्धपुष्पधूपदीपा च्छादनयज्ञोपवीतनैवेद्यफलताम्बूलादीनि गृहीत्वा ग्रामाद्बहि शिष्यै-रन्यैश्च ब्राह्मणैश्च सह रम्यजलाशय गच्छेत् । ततस्तीर्थभूमि प्रक्षाल्य तत्र मृदादीनि विन्यस्य यथोक्त शौच कुर्य्यात् । तत सर्व्वे यज्ञोपवीतिन बद्धचिकच्छशिखिदर्भपाणय गुरु शिष्यश्च प्राङ्मुखोपविश्य प्राणायामत्रय कालज्ञान कृत्वा छन्दसामुत्सर्गमह करिष्ये इति सङ्कल्प्य सर्व्वे स ऋच गुरुशिष्यैर्जपन्ति ।

End —

ब्रह्मग्रन्थिविमोक्ष । समुद्रे जले प्राप्य द्विराचान्तो गृह व्रजेत् ।
इत्युत्सर्ग ।

Colophon —

इति श्रावणीकर्म्मपद्धति ।

Post Colophon Statement —

शुभ भवतु शके १७७५ प्रमादिनाम सवत्सरे आषाढमासे कृष्णपक्षे पञ्चम्याया इन्दुवासरे तद्दिने पुस्तक समाप्तम् । दामोदर सदाशिव ।

1621

6315 अरणिलक्षणम् । *Araṇilakṣaṇa*

Substance, country made paper 12×6 inches Folia 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 50 Character modern Nāgarī Copied in Samvat 1941 Appearance fresh Complete

Colophon —

इत्यरणिलक्षण समाप्तम् ।

Post Colophon —

सवत् १९११ मी भादौ वदी ८ गुरुके इह पोथि पडित बालमुकुन्दस्येदम् ।

The object of the work —

अथात सप्रवक्ष्यामि अरण्योश्चैव लक्षणम् ।
रूप तथा प्रमाणञ्च गुणदोषास्तथैव च ॥
चोदिता सर्व्वशास्त्रेण आचार्य्येण तु धीमता ।
पुराकल्पे च यद्दृष्ट ऋषिभिश्चैव लक्षणम् ॥

Then it goes on —

गृह्याग्नि परिसगृह्य धर्म्मपत्न्या सहैव तु ।
वैतानिकास्तथाकुर्य्यादाधानाद्या यमोदिता ॥

There are fifty verses of the anustup metre —

It ends thus -

पुत्रार्थी श्रावयेन्नित्यमचिराल्लभते सुतम् ।
श्रुतशील वीजवत दीर्घायुर्विपुला प्रजाम् ॥ ४८ ॥
एतदेव समाख्यात पिप्पलादेन धीमता ।
द्विजाना बालवृद्धानां पुरश्चरणमुत्तमम् ॥ ४९ ॥

अधीत्यैतच्च देहान्ते परब्रह्माधिगच्छति ।
न तस्य मृत्यु र्न जरा निद्राव्याधिर्न चैव हि ।
क्षुत्पिपासाभय नास्ति ब्रह्मभूयाय तिष्ठति ।
ब्रह्मभूयाय तिष्ठति ।

1622.

7766 **स्वस्तिवाचन (ऋग्वेदयजुर्वेदोक्त) ।** *Svastivācana*

Substance country made paper 7 × 4½ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 80 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीऋग्वेदयजुर्वेदोक्त स्वस्तिवाचन सपूर्ण ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
सपूज्य गधमाल्याद्यै र्ब्राह्मणान् स्वस्ति वाचयेत् ।
धर्म्मकर्म्मणि मागल्ये सग्रामाद्भुतदर्शने ॥
पुण्याहवाचना दैवे ब्राह्मणस्य विधीयते ।
एतदेव निरोंकार कुर्यात् क्षत्रियवैश्ययो ॥ २ ॥
अवनिकृतजानुमडल कमलमुकुलसदृशमजलि शिरस्याधाय
दक्षिणेन पाणिना सुवर्णपूर्णकलस धारयित्वा ।, etc , etc , etc

1623.

10307 **कूश्माण्डहोम ।** *Kusmānda-homa*

Substance country made paper 10 × 4¼ inches Folia 4 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 120 Character, Nāgara Date, Śaka 1727 Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति कूश्माडहोम समाप्त ।

Post Colophon —

शाके १७२७ क्रोधनामसवत्सरे कार्त्तिक शुद्ध ५ भानुवासरे तद्दिने देवोपनामक आत्मारामेण लिखितम् ॥ श्रीसिद्धेश्वरार्पण-मस्तु ॥ त्र्यंबकटोके ॥ त्र्यबकजटोद्भूते गौतमस्याघनाशिनी ।
सप्तधा सागर याति गोदावरि नमोस्तुते ॥
करवीरवासिन्यै नम ॥

Beginning —

अग्नीनाधास्यमान सर्व्वपापक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्तरूप कूष्माण्डहोम कुर्य्यात् । अमावास्या पौर्णमास्या वोपक्रम ॥ तस्याय प्रयोग ॥ एनोनिवर्हणार्थ कूष्माण्डैर्होष्यामि ॥ सङ्कल्प कुर्य्यात् ॥ श्मश्रूपक्षे शलोमनखानि वापयित्वा स्नानानतर देवतासकल्प कुर्य्यात् ॥ कल्पोक्तगणपतिपूजन कुर्य्यात् ॥ पुण्याहे देवता अग्न्यादय प्रधानदेवता सविता चरुर्हवि ॥ ततोन्वाधान ॥ क्रियमाणे कूष्माण्डहोमे०ष्ये ॥ अग्नीषोमे चक्षुषी आज्येनेत्यतु मुक्त्वा अत्र प्रधान सवितार चरुणा ॥ देवानादित्यान् ॥ १ ॥ विश्वान् देवान् ॥ २ ॥ द्यावापृथिवी सरस्वती च ३ इन्द्राग्नी मित्रावरुणौ । सोम धातार बृहस्पतिश्च ४, etc , etc

It ends —

अग्नये वैश्वानराय इदं इति स्विष्टकृदादिवरदान कुर्य्यात् अनेन अग्नि अश्वत्थपर्णेषु हुतशेष निदधाति ॥ एवमेनस्तारतम्य विचार्य्य सम्वत्सर मास चतुर्विंशतिरात्रीर्द्वादशरात्री स्त्रिवोरात्रीर्वा हुत्वा उपतिष्ठेत् । यावद्धोमस्तावत्तस्येति व्रत । न मांसमश्नीयात् न स्त्रियमुपेयात् न उपर्य्यासीत न जुगुप्सेत अन्ततात्पयो ब्राह्मणस्य व्रत, यवागू राजन्यस्य आमिक्षा वैश्यस्य अथो एतद्व्रत ब्रूयात् ओदन दधाना सक्तून् घृतमिति यथारुचिमनुव्रतयेदात्मनोनुपदासाय इति ब्राह्मणम् ॥ अथ कर्म्माङ्गभूतप्रयोग ॥ अग्न्याधाने पूर्णाहुति हुत्वा कूष्माण्डैर्जुहुयात् पूतो देवलोकान् समश्नुते इति ब्राह्मणे ॥

See Srautapadārtha-nirvacana page 54 and article 355.

1624

5793A **कूष्माण्डहोमप्रयोगः ।** *Kusmānda-homa-prayoga*

Substance countiy made paper 9¼ × 4¼ inches Folii 8 Lines 9/10 on a page Extent in slokas, 150 Character, Nāgaia of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning —

अग्नीनाधास्यमान सर्व्वदुरितपापक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्तरूप कूष्माण्डहोम कुर्यात् । अमावास्याया पौर्णमास्या वा उपक्रम । तस्याय प्रयोग ।

एनोनिर्वहणार्थ कूष्माण्डैर्होष्यामीति सकल्प्य श्मश्रूपपक्षकेश-लोमनखानि वापयित्वा स्नानाद्यनन्तर देवता सङ्कल्प कुर्यात् । पुण्याहे अग्न्यादय । स्थण्डिलाद्यग्निप्रतिष्ठापनान्त कृत्वा ततोऽन्वा-धानम् । आज्यभागान्ते सवितार चरुणा देवानादित्यान् विश्वान् देवान् द्यावापृथिव्यौ सरस्वतीमिन्द्राग्निमित्रावरुणसोमधातृबृह-स्पतीन् जातवेदस अग्नि गार्हपत्य ज्योतिष अग्नि गार्हपत्यमग्निमा-न्वण अग्नि गार्हपत्य २ अग्नि अग्नि गार्हपत्य आप सुधनी आपोहिरण्यवर्णा वरुण वरुण अग्नीवरुणौ २ अग्निमयस अग्नीन्द्रौ ।, etc , etc

The *homa* in which the Sāman called Kusmānda is to be used is called Kusmānda home

2A, यद्देवादेवहेलनमित्येकविंशर्चस्य प्रथमानुवाकस्य स्वयम्भूर्ब्रह्मा ऋषि लिङ्गोक्तो देवता आद्यास्तिस्रोऽनुष्टुभ पञ्चमी त्रिष्टुप् षष्ठ्यतिजगती सप्तमी जगती अष्टमी त्रिष्टुप् नवमी जगती दशमी बृहती द्वे शक्कर्यौ त्रयोदशी त्रिष्टुप् चतुर्दश्यष्टि पञ्चदश्यनुष्टुप् षोडशी विराट् सप्तदशी गायत्री तिस्रस्त्रिष्टुभ एक-विंशानुष्टुप् यददीव्यमिति त्रयोदशर्चस्य द्वितीयानुवाकस्य . , आग्नाद्होम विनियोग ।

End —

अग्न्याधेये पूर्णाहुति कृत्वा कूष्माण्डैर्जुहुयात् पूतो ।देवलोकान् समश्नुत इति हि ब्राह्मण । जामदग्निमते तु सवितार चरुणा त्रिषि मभ्यावर्त्तिनमित्येतद्वर्जयित्वा सर्व्व पूर्व्ववत् ।

Colophon —

इति कूष्माण्डप्रयोग ।

By a later hand —

इद पुस्तक मौन्योपकनाम वैजनाथेन लिखितम् ।

1625

8945 **होमपद्धतिः ।** *Homapaddhati*

Substance, country-made paper 10½×4 inches Folia 6 Lines 8 on a page Character modern Nāgarī Appearance, fresh Complete

Col — इति होमपद्धति समाप्त ।

1626

3264 **लक्षहोमपद्धतिः ।** *Lakṣa homa-paddhati*

Substance country-made paper 8×4 inches Folia, 33 Lines, 8 to 10 a page Extent in ślokas, 650 Character, Jaina Nāgarī of the seventeenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

अथ लक्षहोमपद्धति ।

श्रीकामादि प्रशस्तस्थानुकूले ल + + + सुखात प्रक्षालित-पाणिपाद आचान्तो यजमान कृतमाङ्गलिको देशकालौ स्मृत्वा अमुककामो लक्षहोमा[मिना]ह यक्ष्ये + इति सङ्कल्प्य गणेशपूजन पुण्याहवाचन मातृकापूजन नान्दीश्राद्ध च कृत्वा आचार्य्य ब्रह्म-ऋत्विग्वरणं कुर्य्यात् ॥

The first three leaves contain at the left hand upper margin, the word लक्ष But from the 4th to the end every leaf contains रुद्र in the place of Lakṣa

From this the work appears to be one on *homa*

It ends —

तत सम्पूर्णमस्त्वच्छिद्रमस्त्विति + यु ततस्तेषा मन्त्राशिषो गृहीत्वा तत् सानुनय विसर्ज्य ब्राह्मणान् भोजयित्वा दीनानाथान्

शाल्यन्नादिना सन्तोष्य स्वय सुहृन्मित्रादियुत सोत्साह सन्तुष्टो हविष्य भुञ्जीतेति ।

In 28A —

देशकालौ स्मृत्वा क्रतस्य अमुकहोमस्य सिद्ध्यर्थं पूर्णाहुति होष्ये इति ।

1627

9342 **होमपद्धतिः ।** *Homa-paddhati*

By Lambodara

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 42 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 550 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

Colophon —

इति श्रीलम्बोदरविरचिते होमपद्धति समाप्त ।

1628.

11054 **होम ।** *Homa*

Substance, country made paper 10½×4½ inches Folia, 8 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1896 Appearance, old and discoloured Complete

Beg — ॐ नमोऽस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्त्तये
सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ।
सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते
सहस्रकोटीयुगधारिणे (?) नम ॥

Five such ślokas, at the end of which we have —

2A, इति चरणप्रक्षालन ॥

ॐ नम परमात्मने नम श्रीपुराणपुरुषोत्तमाय अद्य श्रीब्रह्मणो द्वितीयप्रहरार्द्धे
अधिदेवतानत्यधिदेवताना गणपत्यादिपञ्चलोकपालाना इष्टदेवता-कुलदेवतासहिताना अन्येषामपि होमपूजन + + मह करिष्ये । इति सङ्कल्प्य ॥

अथ पञ्चवारुणगौरीहोमो लिख्यते । अथ स्वस्त्ययनकलशस्थापन गौरीगणेशपूजन लिख्यते ॥

Col —

इति होम समाप्त ।

Post Col —

श्रीसम्वत् १८६६ मी० श्रावण कृष्ण १ ॥

1629

6277 **सायं प्रातर्होमप्रयोग ।** *Sāyam-prātar-homa-prayoga*

Substance country made paper 7×4¾ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 40 Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

A treatise on morning and evening sacrifices

Colophon —

इति सायप्रातर्होम ।

Beginning —

अथ पञ्चादिकर्म्म ।

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्व्वक श्राद्ध कर्त्तव्यम् । दक्षिणतो ब्रह्मासनमुत्तरतो प्रणीतासन । तत्र ब्रह्मोपवेशनम् यावत् कर्म्म-समाप्यते तावत्त्व ब्रह्मा भव । भवामि । ब्रह्मानुज्ञात । प्रणीता-प्रणयनम् । इशानादिपूर्व्वाग्रैर्दर्भैरेकमुष्ट्या परिस्तरणम् । अग्ने पश्चादुत्तरतो वा पात्रासादन पवित्रच्छेदनादीनि त्रीणि ।

1630

2111 **पक्षहोमविधिः ।** *Paksa-homa-vidhi*

For the MS and the work see L 4192

1631

2183 **विधुरौपासनप्रयोगः ।** *Vidhura aupāsana-prayoga*

Substance, country-made paper 7×3 inches Folia, 3 Lines 11 on a page Character Nāgara Appearance, discoloured Incomplete

The Aupāsana fiıe ıs the name of the Gıhya fiıe of one who keeps the Šıauta fires too On the death of the wıte, she ıs buınt wıth the Šıauta fires and they have to be ıekındled The Aupāsana fiıe, too, has to be rekındled The present MS contaıns the pıocess of the rekındlıng of the Aupāsana fiıe See Karka Bhāsya on Katyā I 20 वैतानिकस्यापि स्मार्त्तकर्म्मसाधनभूत औपासनो दृश्यते ।

1632

1910 **विधुरौपासनम् ।** *Vıdhuraupāsana*

For the MS and the woık see L 3202

On the rekındlıng of the Gıhya fire by a wıdoweı who kept hıs Šrauta fiıe

Fol 1B, इति प्रथमसन्धानम्, 2A, अथ अपत्नीकौपासनविधिरभि- धीयते ।

Post Col —

परार्थं लिखितमिद हयग्रीवेणेति बोध्यम् ॥

1633

6273 **उपासन प्रायश्चित्तविधिः** *Upāsana-pıāyaścıtta-vıdhı*

Substance, country made papeı 9 × 4 ınches Folıa, 15 Lınes 9 on a page Extent ın ślokas, 250 Chaıacteı Nāgıı Copıed in Samvat 1822 Appeaıance, old and dıscoloıed Complete

Colophon —

इति श्री उपासनप्रायश्चित्तविधि॰ समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १८२२ दुर्म्मुखनाम सवत्सरे माघमासे शुक्लपक्षे मन्द- वासरेण समाप्त॰ ।

श्री पाण्डुरगाय नम । शुभमस्तु ॥

Expiation for a break in daily sacrifices, in the Aupāsana fire (?) Burnell 28A

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथौपासने प्रायश्चित्तविधि व्याख्यास्याम । अरुणोदय उत्थाय दन्तधावनादिपुरःसर यथाविधि स्नायात् ।

ततोऽग्नि प्रादुष्कृत्य प्राणायामसकल्पर्ष्यादिस्मरणम् देवताभिध्यानानि विधाय यथाविधि प्रातर्होम कुर्य्यात् ।

उपस्थानविषये

उदयनियमो नास्ति । अथात्र प्रायश्चित्त वक्ष्यते । अग्निस्थाने सूर्य्याहुति सूर्य्यस्थाने अग्न्याहुति एव विपर्य्यासे सकल्पादिमध्यान्तरे होम आवर्त्तते ।

14B, इति श्रीधरपद्धतौ साग्निकस्य प्रवासे भोजन स्वाग्निपक्व लौकिकाग्निपक्व न ।

End — उच्छिन्नाग्नेरग्निसद्भावे एव ॥ अरण्योरभावे वा अन्ये अरणी आनीय अरण्योरुपरि दक्षिण मिमपाणि ? हत्वाय त इति समारोपमत्र पुत्रादिर्जपेत् ततो मृतान्वाधान कृत्वा पूर्ववद्धेदिति ।

The authorities quoted are —

11B, यज्ञपार्श्व, 12B, आपस्तम्बपरिशिष्ट, 14A, प्रदीपचन्द्रिका, 14B, श्रीधरपद्धति, 13B, केशवस्वामी ।

1634.

2073 **विच्छिन्नस्याग्नेः पुनः सन्धानम् ।** *Vicchinnasyāgneh punah Sandhānam*

Substance country made paper 8×4 inches Folia, 5 Lines 6, 7, on a page Extent in slokas 50 Character Nāgarī Date Saka 1716 Appearance discoloured Prose Complete

Colophon —

पुन सन्धान समाप्तम् ।

Post Colophon --

शके १७१६ आनन्दनाम संवत्सरे मार्गशीर्षवद्य १२ भृगुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं नानाजोशिना लिखितम् ।

It begins —

विच्छिन्नस्याग्ने पुनः सन्धानम् ।

आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य विच्छिन्नदिनादारभ्य एतावन्तं कालं गृह्याग्निविच्छेदजनितप्रत्यवायपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुकप्रायश्चित्तं अमुकप्रत्याम्नायद्वारा यथा-शक्ति यथाकालं करिष्ये ।

1635.

2939 विच्छिन्नस्य गृह्याग्नेः पुनः सन्धानम् ।

Vicchinnasya Gṛhyāgneḥ Punnaḥ Sandhānam

Substance, country made paper $6\frac{1}{8} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 3 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 35 Character, Nāgarī of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति विच्छिन्नस्य गृह्याग्नेः पुनःसन्धानं समाप्तम् ।

It begins —

श्री । तन्नाशे सति द्वादशरात्रात् पूर्वं स्थण्डिलाद्यग्निप्रतिष्ठा-पनं कृत्वा यथास्थित्याऽऽज्यौत्पाद्याग्नि तच्च कार्यं । तदूर्ध्वं प्रमादा-दग्निपरित्यागे प्रत्यब्दं प्राजापत्यं । एतावदब्दपर्यन्तं गृह्याग्निविच्छेद जनितदोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं एतावत कृच्छ्रानेतत्-प्रत्याम्नायद्वारा चरिष्ये इति सङ्कल्प्य तथैवाचरेत् ।

It ends —

हृदयाञ्जनं कृत्वा हस्तं प्रक्षाल्य स्विष्टकृद्धोमशेषं समाप्य दश त्रीन् वा ब्राह्मणान् भोजयेत् ।

1636

3282 अन्वाधानम् । *Anvādhāna*

Substance, country made paper 6¼ × 4½ inches Folia, 5 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 14 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

श्रीत्रिपुरसुन्दर्य्यै नम ॥ क्रियमाणे प्रतचण्डीहोमे देवता-परिग्रहार्थमन्वाधान करिष्ये। अस्मिन्नन्वाहिते अग्नौ जातवेद-समग्नि, इध्मेन, आज्येन, आदित्यादिनवग्रहानग्राद्यधिदेवतान् रुद्रादिप्रत्यधिदेवतानेकैकसंख्यया समिच्चव्याज्यै अग्नि सोम अग्नी-षोमौ चक्षुषी नेत्रवक्त्रोद्घाटनार्थं जातवेदस त्रिवारमाज्येन, वह्नेर्गर्भाधानादिसंस्कारार्थं पञ्चदशवारमग्निमाज्येन नवपञ्चसमिद्धि हिरण्या वामना रिक्ता कृष्णा सुप्रभा अतिरिक्ता बहुरूपामिति सप्त आज्येन सहस्रार्च्चिष स्वस्तिपूर्णमुत्तिष्ठपुरुषधूम्रव्यापिन सप्त जिह्व हव्यवाहन अश्वोदर वैश्वानर कौमारतेजस विश्वमुख चैत्यरूमूर्तौ × × × × चतुर्गृहीत जातवेद इहा वह सर्व्वकार्य्याणि वौषट्।

Colophon —

इत्यन्वाधानम्।

After the colophon there are four lines more, containing a Tantrika Mantra

637.

2959 संस्कार-कौमुदी । *Samskāra-Kaumudī*

By Giri Bhatta, son of Yallam Bhatta

Substance country-made paper 9¼ × 4½ inches Folia 34 Lines 11, 12 on a page Extent in slokas 1,000 Character Nagara in a modern hand Appearance fresh Incomplete

An exposition of the Grhya rites The manuscript is incomplete It goes to the end of the ceremony of Niskramana

34B इति श्रीयल्लभट्टात्मज-गिरिभट्टकृताया संस्कारकौमुद्या निष्क्रमण ॥ अथोपवेशनम्, on which there are only a few lines and the MS breaks off abruptly

It begins —

श्रीगणेशायनमः ।

अथ गर्भलभन । तत्रेद ग्रह्य । उपनिषदि गर्भलभन पुसवन-मनवलोभन चेति । यच्चोपनिषदि चौणि कर्म्माणि आम्नातानि तदुक्तप्रकारेण तानि कुर्य्यादित्यर्थ ।

Besides the ancient authorities, it quotes —

1B, ऋग्विधान, 2B, विज्ञानेश्वर, 3B, प्रयोगपारिजात, 4B, हेमाद्रिमाधवे, षड्गुरुभाष्य, हरदत्त, जयन्त, 8B, नृसिंह, 12B, स्मृति-चन्द्रिका, 13B, कारिकाभाष्ये विश्व, 19B, मेधातिथि, 23A, मुहूर्त्त चिन्तामणिटीकाया तत्प्रयोजनमाह गुरु, 24A, प्रयोगरत्न, 29A, सुदर्शन-भाष्य ।

1638.

2970 **संस्कारसागर ।** *Samskāra-Sāgara*

By Bhatta Nārāyana (Ārada)

Substance, country made paper $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 24 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 381 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The mangalācarana and the object of the work

आडराख्यो गुरु नत्वा भट्टनारायण सुधी ।

संस्कारसागर ब्रूते ग्रह्यार्थस्य प्रकाशकम् ॥

The work begins —

कर्म्मण्यादौ हिरायम्य प्राणास्त्रिधा सकृत् क्वचित् ।

मासपक्षादिसर्व्वेषा श्रीपद्माख्यपुराणत ॥

ज्ञात्वोल्लेख तत कर्म्म सकल्प्य विधिनाचरेत् ॥

इत्यादि ।

It is a versified treatise on gṛhya rites

Colophons —

8B इति श्रीमदारडोपनामक-नारायणभट्टकृते संस्कारसागरे सर्व्व-स्मार्त्तकर्म्मपरिभाषा ।

23A आरडाख्येन सम्शोध्य भट्टनारायणेन च ।
स्थालीपाकप्रयोगोऽयं प्रोक्तः संस्कारसागरे ॥

24A ॐ नम इति मन्त्रोऽयं प्रोक्तः संस्थाजपाभिधः ।
आरडाख्येन सत्पक्षे ब्रह्मणः कर्म्मसूचितम् ॥

The work does not seem to be complete

1639.

1898 **गृह्याग्निसागरः ।** *Gṛhyāgni-Sāgara*

By Nārāyaṇa Bhaṭṭa Āḍare, son of *Lakṣmīdhara*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia 133 Lines, 11 12, 13 and 14 on a page Extent in ślokas 3990 Character Nāgarī Date, Śaka 1716 Appearance, old Complete

Maṅgalācaraṇa and the author

नत्वा कृष्णपदाम्भोजं गणेशं शङ्करं शिवम् ।
लक्ष्मीधरं च पितरं भट्टनारायणं तथा ॥
यथाज्ञानं विचार्य्यार्थमस्मच्छिष्यैरनुष्ठितम् ।
नौमि सूत्राणि तद्ग्रन्थानालोच्यान्यांश्च भूरिशः ॥
आडरेत्युपनाम्ना वै भट्टनारायणः सुधी ।
गृह्याग्निसागरं चैव कुरुते शिष्यतुष्टये ॥

Col —

गृह्याग्निसागरः समाप्तः ।

Post Col —

शके १७१६ आनन्दनामसंवत्सरे दक्षिणायने हेमन्तर्त्तौ मार्गशीर्षे पौर्णिमायां तिथौ शनौ + + + नक्षत्रे वृषस्थिते

चन्द्रे वृश्चिकस्थिते श्रीसूर्य्ये धनु स्थिते देवगुरौ पुण्यग्रामे + + +
स्थनगरकरोपनाम प्रसिद्ध आकूॅडनेरकर वडेव्योम नामक वत्स-
गोत्रोत्पन्नव + + + विठलात्मज निडकण्ठशर्म्मणा पौत्रेण
जयरामशर्म्मणा इद पुस्तक स्वार्थं परार्थं लिखित। शुभमस्तु
तस्यैव पुस्तक कुलदेवता मार्त्तण्डभैरव + + + + + + +,

None of the I O manuscripts, Catal Nos 1634, 35, 36 are complete The present MS contains a complete table of contents without page marks This is copied below —

स्मार्त्तप्रायश्चित्त[ानु]क्रमणिका लिख्यते ।

प्रायश्चित्तभूतानि मूलवाक्यानि, अधिकारसिद्ध्यर्थं गृह्याग्निविच्छेदप्राय-श्चित्तानि, सर्व्वसाधारणप्रा०, प्राजापत्यनि०, प्रत्याम्नायनि०, पवननिर्णये कृच्छ्रत्रयम्, प्रमादाच्छिन्नाना०, भस्मादिस्नानादिनि०, मृत्तिकास्नाननि०, पञ्चगव्यस्नाननि० विष्णुश्राद्धनि०, गोदानदाने निर्णय, उत्तराङ्गहोमनिर्णय, दशदानाना निर्णय, अभ्युदयार्थं कृच्छ्रादिनि०, तस्य नियमे निर्णय, हविष्याणा निर्णय, हविष्याणा प्रत्याम्नाय, अग्निविच्छेदप्रा०, तदर्थमायतनलक्षणम् इध्मलक्षणम्, होमानुसारेणनि०, अग्न्याधाननक्षत्राणि, पुन सन्धानेनि०, वृद्धिश्राद्धानि, अनेकभार्य्याकर्त्तृ०, प्रथमपुन सन्धानकर्त्तृ०, सम्भारनि०, अग्निद्वयसंसर्गनि०, तस्य मू[ल] वाक्यानि, तत्प्रयोगश्च, अथ विच्छिन्नगृह्याग्निपुन -सन्धानम्, होमद्रव्यस्थालीपाकद्रव्यनि०, अत्रार्द्रे मूलवाक्यानि०, अनारब्धस्थाली पाकनि०, पुन सन्धानप्रयोगश्च, तत्र मूलवाक्यनि०, ब्राह्मणभोजननि०, नष्टाग्निपुन -सन्धानम्, तत्र प्रायश्चित्तनि०, अथ सम्भारा, आलस्यादिना अग्नित्यागे प्रायश्चित्तम्, प्रयोगश्च, अथ नास्तिक्यादग्नित्यागे प्रायश्चित्तम्, कृच्छ्रादिप्रायश्चित्तम्, मासद्वयमग्नित्यागे अब्दपर्य्यन्तमग्नि[त्यागे] अथ सम्भारा, तत्प्रयोगश्च नास्ति-क्यादालस्यात् प्रायश्चित्त ग्रन्थान्तरेणोच्यते, प्रमादादग्नित्यागे आलस्यादग्नित्यागे, अथ कृच्छ्रलक्षणम्, अथातिकृच्छ्रलक्षणम्, अथ पराकृच्छ्रलक्षणम्, एतदाचरण[ा]शक्तौ प्रत्याम्नायनिर्ण०, अथ होमारम्भनि०, बहुपर्व्वातिक्रमे प्रा०, अथ प्रादुष्करणनि०, अथ होमकालनि०, होमकालात्यये प्रा०, अथ होमकर्त्तार, अथ पर्व्वाणि होम-निर्णय, उभयोरसमन्तहोमनिर्ण०, पत्नीहोमनि०, विवाहहोमोत्तर होमारम्भनि०,

विवाहोदासनापूर्व्वमग्निमुखप्राय०, अथ होमद्रव्याणि, द्रव्यप्रतिनिधि', होम-मह्निमप्रयोग सायप्रातर्होमफलम्, श्रौताग्निस्मार्त्ताग्निपरिचरणे नि०, सद्योपत सायप्रातर्होमनि०, द्रव्याणामधिश्रयणानधिश्रयणयोर्नि०, अथ कर्त्तुर्नियम, होमखरूपग्रहणानि०, आहुतिद्वयनि० आहुतिससर्ग प्रा०, अथ पत्नीकुमारीहोम-नि०, आपत्काले समस्यहोम प०, अथ गुर्व्वापदि पक्षहोमनि०, अथ शेषहोम अत्र पक्षहोमशेषहोमयोर्मूल, अनापदि पक्षहोमे दोषनि०, अनापदि पक्षहोमे तन्नुमतीष्टिप्राय०, तत्र मूलवाक्यानि उक्तानि तत्र होमसमस्य शेषहोमेषु सर्व्वाणि साय पृथक्होमानि, अत्यन्तापत्तौ पर्व्वणि साय होमो न शक्यश्चेति निर्णयः, तृतीयपक्षहोमनिषे०, विस्मृत्या क्रियते तदा पुनराधानप्रायश्चित्त, पक्षहोममध्ये आपदि गच्छति तदा होमनि०, पक्षहोमविषये सायप्रात-प्रतीच्छणकर्त्तुमशक्यस्तदा विशेषनिर्णय, मृत्युशङ्कायां विशेषनिर्णय, मृत्युशङ्काया पुत्रादिविशेषनि०, अथाशौचे होमविधि, अथाशौचमध्ये पिण्डपितृयज्ञादि-श्रवणाकर्म्मादिस्व कर्त्तव्यनिर्णय, विवाहाद्युत्तर पिण्डदाननिषेध, सूतके कुलस्याग्नि-भोजन च नि० भोजनादौ प्रा०, अथ सभार्य्यस्य प्रवासे अशौचादिनिमित्ते वा समारोपविधि आत्मसमारोपनियम, प्रवासे प्रसक्तौ सीमातिक्रान्तौ अन्वारम्भे नि०, तेषा मूलवाक्यनि०, नियमापरिपालने अग्नयो लौकिका [इति] निर्ण०, प्रोषिते पत्यौ कर्त्तव्यनि०, पक्षहोमे पर्व्वातिक्रान्तौ निर्णय, अथ पुरुषस्य प्रवासप्रसक्तौ निर्णय, तत्प्रयोगस्व, आग्रयणेष्वनुकल्पनि०, राष्ट्रभयादौ यजमान-सन्निधाने स्त्रीणामग्निनयने विशेष, राष्ट्रविभ्रमादिअत्यन्तापत्तौ स्त्रीणा विशेष-कार्य्यनि०, तत्प्रयोगस्व, तस्य मूलवाक्यानि, आहिताग्ने पराग्निपक्वभक्षणे निर्णय, अथापत्नीकोपासनप्रयोग, अथ स्थालीपाकारम्भः, स्थालीपाकारम्भे रजोदोष-व्वसक्ति, अथेष्टिनिर्ण०, अथ पर्व्वनिर्ण०, प्रतिपाद्यप्रति०, अथ पात्रलक्षणम्, अथ परिभाषा, देशकालोल्लेखनादिफलम्, अनादिष्टे होमे नि०, अथ कल्पित-काले अनेकपाकयज्ञविशेष, जपोदाहरणम्, उपस्थानाभिमन्त्रणे जपादीना करणे नि०, चरौ अध्यभागे चरुजल्पेक(?) प्रायश्चित्तम्, दधिमक्कादिकठिनद्रव्यत्रि प्रोक्षण, आज्यस्य केवलोत्पवने नि०, जपहोमादिकनियमे नि०, जपहोमाद्यासने नियम सर्व्वाधानीय गृह्यकर्म्माणि, लौकिके कार्य्यनिर्णय, इध्मार्थे वृक्षविशेष, अथेध्म-प्रमाण, अथ हविषा निर्णय, तत्प्रतिनिधिनिर्णय। कुशादिप्रतिनिधि० पाला-शेध्मो मुख्य। तत्प्रतिनिधिनिर्णय, नित्यनैमित्तिकेष्टिषु दक्षिणादाननि० तत्प्रति-

निधिनि०, प्रत्युपवेशने स्नाननि० अथ स्थालीपाकादिनि० रज्जुकरणे नि० अथ लघुस्थालीपाकप्रयोग । व्रतपतिस्थालीपाके स तच्चोदाहरण,(?) आनन्तनिर्णय, आज्याधिश्रियलक्षण निरूढानिरूढत्वलक्षण, पद्मावतीनिर्णय, अगन्यलङ्करणे फलम् । होमे मुद्राचयलक्षण पूर्णपातसिचनमार्ज्जने फल,(?) होमकाले स्रुवदर्व्वी-धर्त्तव्यनिर्णय, अन्वाधानानुल्लेखे, किं कर्त्तव्य, चतुरवतिपद्मावतीनि० अन्वाधानोत्तर इष्टकरणे नि०, सूतकादिना इष्टाकरणे नि०, पर्व्वचयातिक्रमे पुनराधेयप्रायश्चित्ते कृच्छ्राचरण, अतीतेष्टौ कालविशेषनि०, अन्वाधानमध्ये ग्रहणनि०, अथाविकृति नि०, आग्रयणे विशेषनि०, अथ पाकसस्थानामानि०, अथ श्रवण-कर्म्मप्रयो०, अथ सर्पबलिप्रयोग, अथाश्वयुजिप्रयोग, अथाग्रयणविचार, तेषा गौणकाल, सर्व्वाधान्यर्द्धाधानीयाग्रयणे विशेष नि० अथाग्रयणप्रयोग, आश्वयुज्याग्रयणप्र० व्रीहिश्यामाकाग्रयणप्र० आग्रयणदिने श्राद्धकर्त्तव्य आग्रयणाकरणे प्रा०, अथ प्रत्यवरोहणप्रा, सप्तपाकसस्थाकरणे प्रा, तेषा मूलवाक्यनि०, अथ पिण्डपितृयज्ञ-कर्त्तव्यनि०, व्यतिषङ्गकर्त्तव्यनि०, प्रथमदर्शे पत्न्या रजखलाया कर्त्तव्य नि०, पक्षद्वय उपवीतीप्राचीनावीती होमकर्त्तव्यनिर्णय, अर्धाधानीय-पिण्डपितृयज्ञकर्त्तव्य-नि०, तस्य मूलवाक्यनि०, तत्प्रयोग, पिण्डे पितृयज्ञारम्भ, बहुपत्नीकस्य पिण्डप्राशने नि०, पिण्डप्रक्षेपे नि०, परिस्तरणनिर्ण०, गुर्व्विणी पत्नी चेत्तदा पिण्डप्राशने निर्ण०, पित्रादिनामाज्ञाने नि०, पित्रादित्रयस्य एकस्यापि जीवितत्वे नि०, पितामहे-जीवति द्वयोर्म्मृतिश्चेत्तदा तन्निर्ण०, अतिप्रणीतनाशे प्रा० तस्मिन् होमपक्षे अहोमप-क्षेति प्रणीतनाशे० नि० पिण्डपितृयज्ञाकरणे प्रा०, अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयो०, तत्र मूलवाक्यनि०, व्यतिषङ्गप्रयोग, सर्व्वाधान्यर्धाधानीदर्शे श्राद्धकर्त्तव्यविशेषनि०, श्राद्धसम्पाते नि०, अथ सप्तमीश्राद्धप्रयो०, आहिताग्निनाष्टकादिश्राद्धे विशेषनि०, साग्निकानामष्टौ श्राद्धानि कर्त्तव्यानि, साग्निकानामग्नौकरणनि०, अथाष्टका-श्राद्धप्र०, तत्रैव मूलवाक्य नि०, पाणिहोमप्रकारनि०, पिण्डदानकर्त्तव्यनि०, अथान्वष्टकाश्राद्धप्र०, अथ माध्यावर्षश्राद्धप्र०, अथ मासिकश्राद्ध, अथ श्राद्ध-सम्पाते नि०, अथात्र प्रायश्चित्तानि, प्रादुष्करणकाले उभौ, सीमातिक्रान्ते तन्नि०, अष्टम्या कर्त्तव्यमष्टस्थलान्तरमग्निनयने उष्ट्रासमध्ये गतश्चेत्तदा पुन सन्धान, आत्मसमारोपात्प्रत्यवरोणेतन्निर्णय०, अमेध्यादिस्पर्शे नि०, रजखलाग्निस्पर्शे नि०, अनुपस्थायाग्नि प्रवास गतश्चेत्तदा तन्निर्णय, प्रादुष्करणकाले उभौ सीमातिक्रान्ति, सक्षेपतो होमकालनि०, पुन सीमातिक्रमे नि०, अथ नदीलक्षण अग्निनाशक-

लक्षणानि, अविधितासमारोपे कृतेऽग्निनाशनि०, बहुपत्नीनिर्णय, रजोदोषनि०, आदिष्टे द्रव्यनि०, अनादिष्टे होमनि०, अनादिष्टे कर्त्तरि होमनि०, प्रधानवैगुण्य-त्यागवैगुण्यद्रव्यवैगुण्याना नि०, अन्वाधानलोपेऽध्याहरणादिद्रव्यलोपे द्रव्यसस्कार-लोपनिर्णय, आज्यसस्कारनि०, अग्नीनामुद्धरणकाल, अनुद्धरणप्राय०, होमकाल-नि०, होमकालात्यये प्राय०, अस्तमितभ्रान्त्या होमाकर्त्तव्यनि०, प्रादुष्करणादूर्द्ध यज-मानो म्रीयात्तत् प्रायश्चि०(?)। साय-प्रातर्होमाकरणे प्रायश्चित्त, आहुतिद्रव्यसर्ग-प्रा०, आहुतिस्कन्दने प्रा०, स्वयमग्निज्वलने प्रा०, समारूढेऽग्नौ तत्प्रादुष्करणप्रायश्चित्त ज्योतिष्मतीजप, स्वकाले स्थालीपाकानारम्भे, अनापदिपक्वहोमे तन्तुमतीष्टिप्रायश्चित्त, आत्मसमारोपनियमापरिपालने मज्जने मैथुनकरणे पुन सन्धान, अग्नीना वृष्ट्यादि-भि स्पृष्टे प्राय०, सवत्सराधिकप्रवासश्चेत् सपवित्रेष्टिप्रा०, औपासनहोमलोपे प्राय०, चतुर्णा निमित्ताना पथिकृच्चरुप्रा०, अर्वाक् ग्राम्यापरासादह्रिर्गमने प्रा०, इध्माधा नोत्तर हविर्दोषे निर्ण०, खिष्टकृदर्थ हविर्दोषे निर्दोषास्तु स्रुग्भेदेनिर्ण०(?) स्रुक्प्रक्षये नि०, अथ हविर्दोषेप्राय० गृहदाहे०प्राय०, अन्याग्निना स्वगृह्याग्निससर्गप्रायश्चित्त, गृहदाहाग्निवाग्निना गृह्याग्निससर्गप्रायश्चित्त, पचनाग्निगृह्याग्निससर्ग प्रा०, वैद्युतेन गृह्याग्निससर्गपा०, पर्वगयश्रुपाते ग्रामे प्रा०, पर्वणि व्रतलोपे प्रा०, पवित्रनाशे प्राय०, सूर्य्याचन्द्रमसोर्ग्रहणे, अकृताग्रयणनवान्नभक्षणे प्रा०, कपालनाशे प्रा०, कयाजागारा अनुगतप्राय०, (?) पुरोडाशनाशपतने प्रा०, कपालभेदे प्रा०, पुरोडा प्रस्फुटने प्रा०, पुरोडाशोत्पतने पा० तेषा मूलवाक्यानि, जीवति मृतश्रवणे प्रा०, यमलजनने प्रा०, आज्यसस्कारत प्राग्दोषदर्शने नि०, आहुतिप्रमाणञ्च, आहुति-स्कन्दनदेशनिर्ण०, तापादुत्सेकनिस्रावादौ प्राय०, सवेपथुक्रमेण०प्राय०, यागात्म-कयागोत्तर च व्युत्क्रमनि०, हविधामपाके नि०, हविर्दाहे नि०, सर्व्वहविर्दाहे भिन्दादिगणप्राय०, चर्व्वादीना निस्रावे दुर्गादिगणप्रा०, हविषि केशाद्युपहतौ नि०, अवदान दुष्टे चेत्तदा नि०, सर्व्वत्र हविर्विपर्यासे देवतामन्त्रकर्म्मादिविपर्य्यासे प्रा०, आहुतिदोषे प्राय०, स्मृत्यवदाने प्रा०, अन्तराये व्यत्यासे प्रा०, अङ्गहोमाना विस्मृतौ तदा प्रायश्चित्त, अग्निषोमीयस्थाने आग्नेययाग' आग्नेयस्थाने अग्निषोमीय-यागस्तदा प्रा०, स्वरवर्णादिदोषे अङ्गहोमानामकरणे इष्टिभ्य स्वाहेत्यादिप्रा०, प्रधानव्रतान्तराये नि०, स्विष्टकृत् पूर्व्वोत्तर चान्तराये नि०, प्रधानाहुतिदोषे ऋत्विजा मन्त्रदोषे उदात्तादिस्वरपदाक्षरवाचस्थानाना दोषेप्रा०, अथ हविर्दोषा अथ भ्रेषश्च नि०, अमेध्यदेशस्कन्न(?) तस्य नि०, क्षुद्रकीटादिपतनेनि०, दुष्टहविषा

योगे, आज्योपहृतौ तन्नि०, हविर्व्यापन्नस्य भिन्दादिगणीय प्राय०, निर्वापात् पूर्व्व व्युत्क्रमे नि०, हविष्युपरि काक आसीने तन्निर्ण०, पुरोडाश पर्य्यावर्त्तयत् प्रतितिष्ठित नस्य नि०, प्रधानाहुतिस्विष्टकृत्संसर्गे प्रा०, स्थालीपाकयो र्गौणकालस्थालीपाकानिष्पत्तिप्रा०, पञ्चमहायज्ञलोपे प्रा०, स्नातकव्रतलोपे प्राय०, अन्वष्टकाकरणे प्रा०, आग्रयणादिपाकयज्ञाना मध्ये अन्यतमस्याकरणे प्रा०, पिण्डपितृयज्ञेतिप्रणीतनाशे प्राय०, पिण्डपितृयज्ञाकरणे प्राय०, अथ द्रव्यशुद्धि, कर्म्मणि प्रयुज्यमानाना पात्राणा निर्णय । अथास्थिशुद्धि । इति गृह्याग्नि-सागरानुक्रमणिका समाप्ता । सूर्य्याचन्द्रमसोर्ग्रहणा ।

Authorities consulted —

1A, आपस्तम्बसूत्र, 2A, अग्निविला, 2A, बौधायनीयकल्पसार, 2A, देवस्वामी, 2B, प्रयोगरत्न, 2B, शङ्ख, 3A, शान्तिहेमाद्रि, 3A, याज्ञवल्क्य, 3A, स्मृत्यर्थसार, 3B, मिताक्षरा, 3B, अपरार्क, 4A, मदनमहार्णव, प्रयोगरत्न, 5B, विद्यारण्यकृत-मिताक्षरा, 6A, श्राद्धकल्प, गृह्यपरिशिष्ट, 6B, महार्णव, 9A, शातातपीय-कर्म्मविपाक, 11A, भट्टोजीदीक्षित, आश्वलायनसूत्र, 11B, कात्यायनसूत्र, 12B, बौधायनीयतन्त्र, 13A, प्रायश्चित्त-प्रदीप, 13A, प्रयोगरत्न, कारिका, 13B, रत्नसुदर्शनभाष्य, शौनक, 15A, गृह्यकारिका, प्रायश्चित्तीय वरदराजग्रन्थ, द्वैधसूत्र, 19A, कूर्म्मपुराण, 21A, बौधायनप्रायश्चित्त, 22A, चन्द्रिका, 25B, शातातप, 26A, प्रायश्चित्त-प्रदीप, 27B, स्मृतिचन्द्रिका, 28B, चन्द्रिकाया मरीचि, 30B, त्रिकाण्ड-मण्डन, 31A, निर्णयसिन्धु, 32B, वैयाघ्रपाद, पैठीनसि, 33A, जातूकर्ण, मिताक्षरा, 34A, बृहस्पति, जावाल, 34B, छन्दोगपरिशिष्ट, 35A, हरदत्त, 35B, भारद्वाज, विष्णुपुराण, व्याघ्रपाद, 36A, हिरण्यकेशीय-स्मार्त्तसूत्र, 37B, त्रिकाण्डी, 38A, सग्रह, 39A, मनु०, 40B, श्रौत-ग्रन्थ, 41B, माधव, 42A, मदनपारिजाते कात्यायन, 42B, तैत्तिरीय, 43B, गौडग्रन्थस्था प्रयोगदीपिका, 47A, मेङ्गभट्टी, संस्कारकौस्तुभ, 49A, पारिजात, 51B, प्रयोगपारिजात, 52A, स्मृतिदीपिका-नष्टविधान, 55A, दीपिकाकार, 72B, रामाण्डार, नृसिंहपारिजात, 73A, मदनरत्न, वायु-पुराण, 74A, पराशरमाधव, 91B, हेमाद्रि, 114A, प्रायश्चित्तविषये कारिका, 114B, यज्ञपार्श्व, 133A, काशीखण्ड ।

1640.

10641 गृह्याग्निसागर । *Gṛhyāgni-Sāgara*

By Nārāyaṇa

Substance, country made paper 9×2¼ inches Folia 58 Lines, 9 on a page Extent in slokas 990 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete Date, Saka 1720

With a table of contents in two leaves

Beg -

अथाग्निनाशकानि ॥

य आह्निताग्निधर्म्मः स्यात् स उपासनिकस्य त्विति ॥ पञ्चहोमादि-प्रकरणान्ते स्मृत्यर्थसारे उक्तत्वात् आह्निताग्निर्यान्यग्निनाशनिमित्ता-न्यविरुद्धानि तान्यत्रौपासनिकस्याप्युच्यन्ते ॥ अनुक्तमन्यतो ग्राह्यमिति वचनात् सर्व्वशाखाप्रत्ययमेक कर्म्मेति न्यायात् ।

इष्टापूर्त्तादिक कर्म्म स्वशाखोक्त न विद्यते ।

तत्र बौधायन ग्राह्य बह्वृचादिभिरादरात् ॥ इत्युक्तत्वात् तत्र बौधायनीयप्रायश्चित्त-प्रदीपोक्तानि कानिचित् प्रायश्चित्तानि विविच्य लिख्यन्ते ॥

A compilation of rites concerning Gṛhyāgni, as distinguished from Srautagni This has been very much enlarged in the previous number The MS of the work described in the I O Catal No 1634 is apparently of the same extent as this, but not exactly the same with it

55B इति श्रीमदराडोपनामक लक्ष्मीधरभट्ट-सूनु-नारायणभट्टकृते गृह्याग्निसागरे स्थालीपाकादिप्रायश्चित्तविषयकनिरूपणं समाप्तिमगमत् ॥ अथ द्रव्यशुद्धि ।

The Last Col —

इति श्रीमदारडोपनामक-लक्ष्मीधरसूनुनारायणभट्टकृतो गृह्याग्निसागर समाप्तिमगमत् ॥

Then we have the date of the composition of the work, etc.

सप्ताङ्गाङ्केन्दुमिङ्काके (Samvat ?) १६९७ काशीस्थेऽब्दे विरोधिनि,
अष्ट्यङ्गतिथिमिङ्काके १५६२ विक्रमाब्दे मधौनिनि(?) ॥
कृष्णाष्टम्या भृगौ भागानगरे विधिसम्भवे ।
आरडेत्यपनाम्ना वै भट्टनारायणेन च ॥
चौर्णि सूत्राणि तद् ग्रन्थानालोच्यान्याश्च भूरिश ।
सर्व्वलोकोपकाराय कृतो ग्रन्थाग्निसागर ॥
खवाणाङ्कचतुर्युक्ता (४६५०) ग्रन्थसख्या भवेदिति ॥

(The date of the MS) —

१७२० कालयुक्तोब्दके मासे शुक्ले च कार्त्तिकौ (?) ।
चतुर्थ्या लिखिते ग्रन्थ पुण्यक्षेत्रे यथामति ॥

In a later hand —

इद पुस्तक आत्मारामदेवस्य टोकेकरस्य ॥

1641.

5881 **संस्कारनृसिंह ।** *Samskāra nrsiṁha*

By Narahari Bhatta

Two batches of leaves

I Substance, country made paper 9⅓×5 inches Folia, 21 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

II Substance, country made paper 9¾×4½ inches Folia, 51 Lines, 14 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured

I *Begins* —

श्रीगणेशाय नम । श्रीपरमात्मने नम ।
श्रीलक्ष्मीवेङ्कटेशाय नम ।
अथ सस्कारप्रयोगो लिख्यते ।
विश्वोत्पत्तिस्थितिलया यन्मायया लेशत किल ।
सच्चित्सुखैकरूप त स्वात्मान नृहरि नुम ॥
गर्भाधानादिसस्कारनृसिंहोऽस्त्वानदैत्यहा ।

स्फुरत्यय सता चित्ते नित्य सत्कर्म्मदर्शिनाम् ॥

ते च सस्कारा द्विविधा ब्राह्मा दैवाश्च। तत्र ब्राह्मा गर्भाधानाद्या, पाकयज्ञाद्या दैवा। अत्र तु गर्भाधानाद्या अनुष्ठेयरूपेणोच्यन्ते।

ते च षोडश।

गर्भाधान पुसवन सीमन्तो जातकर्म्म च।

नामक्रिया निष्क्रमोऽन्नप्राशन वपनक्रिया ॥

कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधि।

केशान्त स्नानमुद्वाहो विवाहाग्निपरिग्रह ॥

त्रेताग्निसग्रहश्चैव सस्कारा षोडश स्मृता।

नवैता कर्णवेधान्ता मन्त्रवर्ज्ज क्रिया स्त्रिया ॥

विवाहो मन्त्रतस्तस्या शूद्रस्यामन्त्रतो दश।

इति व्यासोक्ता।

6A, इति समर्थ्युपाख्य नरहरिभट्टविरचिते सस्कारन्टसिहे गर्भाधानम् 7A, ०पुसवनप्रयोग—अथ सीमन्तोन्नयनम्, 11B, ०सीमन्तोन्नयनप्रयोग—16B, ०जातकर्म्मप्रयोग 19A, ०नामकरणप्रयोग 20A, निष्क्रमणप्रयोग—अथ प्रोष्य गृहागमनविधि।

II The second batch begins with Cūḍa-karaṇa —

अथ चुडाकरणम।

6A, अथ कर्णवेध, 9B, अथोपनयनम्, 20B, अथ वेदारम्भ, 22A अथ केशान्त, 22B, अथ समावर्त्तनम् 27A, इति समावर्त्तनम्, अथ स्नातकस्य नियम, 28A, अथ विवाह, 44B, इति विवाह—अथ चतुर्थीकर्म्म, 48A, इति वधूप्रवेश, 48A, इति समर्थ्युपाख्याननरहरिविरचितसस्कारन्टसिह' समाप्त—अथार्कविवाह॰।

Last Colophon —

इति श्रीसमर्थ्युपाख्यान-न्टहरिविरचिते सस्कारन्टसिहे अर्कविवाहविधि समाप्त।

The authoiities quoted in batch I —

1, व्यास, गृह्यकारिकाया, 2A, गौतम, 3A, नारद, वशिष्ठसंहिता, 3B, वशिष्ठ, वराहपुराण, 4B, शौनक, 11A, कारिका।

Batch II —

4B, श्रीधरस्वामी, क्षीरस्वामी, 5B, कारिका, 8B, सग्रहेऽपि, 10A, मनु, प्रयोगसारावल्यां गार्ग्य, 15B, स्मृत्यर्थसार, 16A, पारिजातकारादय, याज्ञवल्क्य, 16B, हरदत्त, 17B, नारायण, 18A, पाणिनि, 19A, जैमिनि, 19B, विष्णुपुराण, 45B, माधव, अमर, 49A, त्रिविक्रमादि-सूरय।

1642.

419 **संस्कारपद्धतिः वा दशकर्म्मपद्धतिः।** *Samskāra-paddhati*

For the manuscript see L 1392

1643.

6020 **सत्कर्म्मकल्पद्रुमः।** *Sat-karma-kalpa-druma*

By Cāmkara Daivajña

Substance, country made paper 11½×7 inches Folia, 184 Lines, 14 15 on a page Extent in ślokas 6400 Character Nāgara, by a modern hand Appearance, fresh Complete

The MS is written in three or four different hands

The beginning of the work —

श्रीगणेशाय।

श्रीमन्मङ्गलसदानन्दस्वामिसद्गुरुमूर्त्तये नमः।

नमो धर्म्माय महते नम कृष्णाय वेधसे।

ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य धर्म्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान्॥

श्रीमत्स्वत प्रमाणभूतानामप्रामाण्यकारणरहितानां वेदानां सम्मतार्थप्रकाशक-श्रीमद्विद्यारण्यकृतभाष्ये तथा श्रीमदाश्वलायनकृतगृह्यसूत्रवृत्तौ तथा कात्याय-नीयबौधायनादिसूत्रेषु द्विजत्रयाणां सवेधसंस्कारा साङ्गोपाङ्गा सम्यक्प्रकाश्योक्ता।

यद्यपि तत्तदर्थदुर्विज्ञेयत्वात् स्पष्टज्ञानार्थं तत्तत्कर्म्म कर्त्तुञ्च प्रयोगरीत्या प्रयोगपारि-जात-प्रयोगरत्न-संस्कारकौस्तुभ-संस्कारमयूख-संस्कारभास्कर-ज्योतिर्निबन्धमार्त्तण्ड मुहूर्त्तमार्त्तण्ड-निर्णयसिन्धु प्रवरमञ्जरी-प्रवराध्यायादिग्रन्था बहव सन्ति तथापि प्रयोगरत्नादिग्रन्थेषु भाविशुभाशुभफलाना सङ्क्षेपेण कथन कृतम् । तथा तात्कालिकग्राह्य-तिथिवारादिकमप्यस्ति । एव संस्कारकौस्तुभादिग्रन्थेषु तिथ्यादिफलाना विस्तारो मन्त्राणा चोद्देशोऽप्यस्ति इत्येकेनैव ग्रन्थाधारेण सकलकर्म्म कर्त्तु विज्ञातुञ्च साकल्येन न शक्यते । तदा सकलपूर्व्वोक्तग्रन्थावलोकनमवश्य सम्भाव्यते । इत्येकस्मिन् ग्रन्थे तिथ्यादिफलाना विस्तार । अन्यस्मिन् ग्रन्थे मन्त्रेतिकर्त्तव्यता-विस्तारोऽस्ति । एव कस्मिन् ग्रन्थे एकमधिकमेकमल्प चास्ति । यथा यत्र कूपोदके पानार्हतास्ति तत्र स्नानोपयोगो नास्ति । यत्रोदके सामुद्रे स्नानयोग्यतास्ति, तत्र पानयोगो न भवति, क्षारत्वात् । अस्मिन् वाप्यादिजले स्नान-पानयोग्यतास्ति तत्र अघहरणत्व नास्ति । स्नानपानाद्याचरणक्षमे श्रीभागीरथ्यादितीर्थे एकस्मिन् एव काले सर्व्व भवति ।

तदद्धुनकत्र सर्व्वधर्म्मकर्म्मणा फलोद्देशेन सर्व्व सग्राहयितुञ्च श्रुतिस्मृतिपुराण-सिद्धान्तवचनेन शिष्टसाधुतुष्ट्यर्थं तथा कर्म्मनिष्ठचतुराणा बोधार्थञ्च कर्म्म-कल्पद्रुम-ग्रन्थ क्रियते ।

Then begins the philosophy of Karma

The work was compiled in 1842 under the patronage of Pratāpa Sinha, descendant of Śivaji, known in history as Pratāpa Śiva, who was made Rājā by the English in 1818

4A सोमसूर्य्यवंशोद्भवा राजर्षय स्वकर्म्मनिष्ठा बहवोऽभवन्निति श्रुति-स्मृतिपुराणेषु स्पष्टत सिद्धान्तोऽस्तीति मत्वा सूर्य्यवंशावतसभूतेन शाश्वदान्व वायशिरोरत्नेन नरपतिशार्दूलेन रणरङ्गधीरेण दुष्टारिराजकुम्भविदारणशालिना राजाधिराजसार्व्वभौमचक्रवर्त्तीश्वरेण वैदिकमार्गप्रवर्त्तकेन क्षात्रकर्म्मधर्म्मतत्व-प्रविदुषा ब्रह्मक्षत्ररहस्यविदा क्षत्रियकुलावतसेन श्रीमत्प्रतापसिंहवर्म्मणा नित्य-नैमित्तिकमासिकवार्षिकेति चातुर्विध्यकर्म्मणा निष्कण्टकः पन्था करणीय इत्या-देशितम् । अत श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमन्महाभारतीतीर्थश्रीमत्-सद्गुरुसदानन्दस्वामिचरणपङ्कज रसास्वादभ्रमरीभूतेन श्रीमद्विष्णनान्त करणसम्

२८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५
अव्ययाद (?) भूतदया क्षान्ति अनसूया शुचित्व अनायास माङ्गल्य अकार्पण्य
३६
निष्पृहा अष्टचत्वारिंशत्संस्कारा गौतमेनोक्ता । आश्वलायनादिभिस्तु तदतिरिक्ता विष्णुबलिमारभ्य षोडशोपसंस्काराश्चोक्ता । ते च शरीरशुद्धिद्वारा द्विजत्वार्थम् । एव सति एवञ्च द्विजात्यसिद्ध्यर्थ गौतममतानुसारिपूर्व्वोक्ता संस्कारा द्वादश । तथा विष्णुबलिप्रभृतिषोडश इत्येव अष्टविंशति संस्कारा शरीरशुद्धये द्विजत्वप्राप्तये च बहुग्रन्थकृद्भिर्विहिता सन्ति । तथा गृहस्थाश्रमिणा गृहस्थाश्रमान्तर्गता षट्त्रिंशत् संस्कारा विहिता । एव च सर्व्वं मिलित्वा चतुःषष्टिसंस्कारा त्रैवर्णिके कर्त्तव्या तन्मध्ये अष्टावात्मगुणा । तैर्द्विजत्वार्थ गृहस्थाश्रमार्थञ्च उभयत्र अवश्यम्भाव्यमिति दृश्यते ।, etc , etc , etc

The MS comes to an end with the question of Gottra-pravara

इति चाकरदेवज्ञविरचिते गोत्रत्रयनिर्णय समाप्त ।

The present MS belonged to the library of the author's patron The first leaf bears his seal, which contains the following śloka —

श्रीश्रीदेवीवरप्राप्तसाहराजात्मजन्मन ।
मुद्रा प्रतापसिंहस्य भद्रा सर्व्वत्र राजते ॥

Every other leaf is marked with another seal with the inscription —

मर्य्यादेय प्रकाशते ।

The title-page of the MS contains the following statement —

अथ सत्कर्मकल्पद्रुमप्रारम्भ । षोडशसंस्कार क्षत्रियजाति चे श्रीप्रताप-सिंहच्छत्रपतिंभि स्वारिका सिमु काशि आसडा शके १७६३ ।

प्लवनाम सवत्सरे सुवृत्त १८९८ ।

It bears also the name of the later owner of the MS —

मालवीय पुस्तकालय गोघाट काशी प वालमुकुन्दकर्म्मकाण्डी ।
मालवीयपुस्तकालयप्रकाशक गौघाट काशी ।

1643A

2296 **धर्म्मसिन्धुसारः ।** *Dharma-Sindhu-sāra*

By Kāśīnātha Upādhyāya, son of Ananta Upādhyāya

Substance, country made paper 11 × 5½ inches Chapters are separately paged, the first in 20 leaves, the second in 59, and the first half of the third chapter in 135 Lines, 15 on a page Character, Nagara Appearance, old and worn-out

The last Colophon —

श्रीमत्काश्युपाध्यायसूरिसूनु-यज्ञेश्वरोपाध्यायानुजानन्तोपाध्याय
सूरिसुत-काशीनाथोपाध्यायविरचिते धर्म्मसिन्धुसारे तृतीयपरि
च्छेदे-पूर्व्वार्द्धं समाप्त ।

See L 773 and Burnell 13B

The contents of the first two chapters and the two halves of the third chapter are given in 135A

इत्थ गर्भाधानादुद्वाहान्ता समस्तसंस्कारा सपरिकरा निर्णीता
अस्मिंस्तार्त्तीयपूर्व्वार्द्धे १ ॥

तत आह्निक आचारस्तत आधानादिका॰ प्रकीर्णार्था॰ ॥
शान्ति पौष्टिकमुख्या नित्यनैमित्तिकाश्चोक्ताः ॥ २ ॥
पूर्व्वपरिच्छेदकयो काल सामान्यतो विशेषाच्च
निर्णीत सङ्क्रान्त्यैस्तिथिमासाद्येषु विध्युक्तिं ॥ ३ ॥
नाना पापे प्रायश्चित्तव्यवहारविस्तरश्चापि ॥
उपदानमहादानादिविधिश्चोक्तो मयूखादौ ॥ ४ ॥

श्राद्धविधि सागोत्थशौचनिर्णीती (?) इत्थ संस्कारस्तार्त्तीयकस्योत्तरखण्डेऽग्रे सप्रवक्ष्यते ॥

For the end see L 773

1643B

9466 **दशकर्म्मप्रयोगः ।** *Daśa karma-prayoga*

Substance, country-made paper 10 × 4 inches Folia, 11 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 175 Character Nāgara Appearance tolerable Incomplete

1644.

2210. स्मार्त्तप्रयोगपद्धतिः (?) । *Smārtta-prayoga-paddhati*

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 31 of which leaves 6 12 are missing Lines, 11-12 on a page Extent in ślokas, 720 Character Nāgara of the 16th century Appearance, discoloured worn out

It begins —

अथ प्रथमे ऋतौ गर्भाधान नाम कर्म्मोच्यते ।

Topics —

2B—इति गर्भाधानम् ।

3B—इति पुंसवनम्, चतुर्थे मासि सीमन्तोन्नयनम् ।

5B—इति जातकर्म्म अथ नामकरणं वक्ष्ये ।

14A—इति महानाम्नी व्रतम् ।

इति महाव्रतोपनिषद्व्रतद्वयम् ।

14B—इति गोदानम् ।

20A—इति समावर्त्तनम् ।

21B—इति मधुपर्कः ।

26B—इति गृहप्रवेशहोमविधि ।

29A—इत्याग्रयणम ।

31B—इति उत्सर्जननामकार्य्यविधि॰ ।

It is a fragment The name of the work is not certain On the obverse of the 1st leaf the name given above has been put

It is a manual of Grhya Ceremonies

1645

6103 कर्म्मकौमुदी । *Karma-Kaumudi*

By Krsnadatta, son of Brahmadatta (Āvasathika)

Substance country made paper 11×4¼ inches Folia 45 Lines 9 on a page Extent in ślokas 900 Character Nāgara Date, Samvat 1765 Appearance, discoloured Complete

A manual for the performance of the Gṛhya rites

For the beginning and the end of the work, see Ulwar Extr No 292

Topics —

4A, इति कुशकण्डिका, 12A, अथ जयाहोम, 17B, इत्यावसथिकब्रह्मदत्तविरचिताया कर्म्मकौमुद्या विवाहपद्धति समाप्ता, 19A, इत्यावसथिकब्रह्मदत्तात्मजब्रह्मदत्तविरचिताया कर्म्मकौमुद्या चतुर्थीकर्म्मपद्धति, 20A, इति पुंसवनम्, 21B, इत्यावसथिक० सीमन्तोन्नयनपद्धति, 23B, इति जातकर्म्म समाप्तम्, इति नामधेयम्, 25A, इत्यन्नप्राशनम्, 28B, इति कर्णवेध, 38B, इत्युपनयनपद्धति, 40B, इति वेदारम्भ, इत्यावसथिक० स्नातकसमावर्त्तनपद्धति समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

शुभमस्तु संवत् १७६३ वर्षे श्रावण कृष्ण शुक्रवार ।

1646.

8516 **कर्म्मकाण्डरत्नप्रकाशनिबन्ध** । *Karma-kāṇḍa ratna-prakāśa-nibanda*

By Jagannātha, son of Kālicarana

Substance, country made paper 11½ × 5 inches Folia 371, of which the first is missing Lines 8-10 on a page Extent in ślokas 7600 Character Nāgara Date, Samvat 1962 Appearance fresh

A compilation for the use of a priest, of rules for domestic rites and other religious observances, such as Ṛṣi Pañcamī, Ananta Caturdaśī, Navarāttra and so on It ends with Vṛsotsarga (dedication of a bull in Śrāddha)

It ends —

पृथिवीस्वर्गकल्याण चाप्यागच्छतु मामथ ।
पितुर्मातुश्च श्राद्धाहे आगच्छे मा युवा तथा ।
राजा सोम पितृणाञ्चामृतत्वायामृतप्रद ॥

Colophon —

इति श्रीमन्मध्यायाज्ञिक मालवजातीय-द्विवेदिवाजपेय्युपनामक-कालीचरणात्मज-जगन्नाथकृतो कर्म्मकाण्डरत्नप्रकाशो निबन्ध समाप्तिमगमत् ।

Post Col —

सवत् १८६२ कार्त्तिकशुक्ल १४ शुक्रे इद पुस्तक मालवीयोप-नामक-वचौयपण्डितेन लिखयापित काश्या चौलोचनेश्वरसन्निधौ । विनायकलाललेखक वा खुद ग्राम अथवा जिला वनारस ।

8519

Notes for the use of a priest in 24 batches of leaves, altogether numbering 135

1647.

6104 **प्रयोगतत्त्व ।** *Prayoga-tattva*

By Raghunātha Sūri

Substance, country made paper 11 × 3½ inches Folia 265 of which leaves 262 to 264 and 256 and 257 are missing There are fragments of the two of the missing leaves Lines 10 on a page Extent in ślokas, 8000 Character Nāgarī Date, Samvat 1744 Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति रघुनाथसूरिविरचित प्रयोगतत्त्व समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

सवत् १७४४ वर्षे आश्विन वदि द्वितीया भौमवासरे इद प्रयोग तत्त्व रामदीक्षितसूनु-कवालदीक्षितात्मजेन यागेश्वरदीक्षितेन काश्या मणिकर्णिघट्टे सिद्धेश्वरीदेवीसमीपे लिखित स्वार्थ परोप-कारार्थ देवद्विजप्रसादत । शुभमस्तु । श्रीरस्तु । शिवाय नम । यादृश पुस्तक, etc

Beginning —

गणेशाय नम ।

शक्य यन्न विशेषतो निगदितु ब्रह्मादिवृन्दारकै

स्वान्तध्वान्तनिवारणाय सतत सम्भावित योगिभि ।
ध्यात मन्दरसस्थितेन जगत ससारबन्धच्छिदा
ऽपर्णामानसमोदन तदखिलाधार महो मन्महे ॥
नैजप्रभापटलनिर्ज्जित-कोटि-पौष (?)
लेखेन्द्र-वन्दितमहोज्ज्वलपादकञ्ज ।
प्रालेय-शैलसदुदरपवतात
वन्दे स्मरन्त्रिपथगाञ्चितचारुमौलिम् ॥
अश्विनरसुरवारानन्ददात्री मृडानी
हृतमुनिकुलविघ्ना भक्तवृन्दात्तदोषा ।
दलितदितिजपुञ्जा सर्व्वदात्री सदा मा
सुखयतु जगदम्बा चन्द्रभित्तावतसा ॥
शारदा शरदिन्दुसप्रभा
श्वेतनीरजसस्थिता परा ।
हसवाहनसस्तुता सदा
भावये निखिलार्थदा शिवाम् ॥
स्मृतिप्रणेतृनथ सूत्रकर्त्तृन् तथापरान् भाष्यकृतोऽभिपूज्य ।
प्रयोगसन्दर्भकृतोपि नत्वा प्रयोगतत्त्व चरिकर्मि काश्याम् ॥

सस्क्रियते एभि श्रौतस्मार्त्तकर्मभि पुरुष इति सस्कारास्ते च चत्वारिंश-दित्याहतु सुमन्तुगौतमौ गर्भाधानानवलोभन-पुसवन-सीमन्तोन्नयन-बलि-जात-कर्म्म-नामकरण-निष्क्रमणान्नप्राशन चौलोपनयनमहानाम्न्यादिव्रतचतुष्टयसमावर्त्तन-पाणिपीडन-देवपितृ-मनुष्यभूतब्रह्मसज्ञकपञ्चयज्ञानुष्ठानानि तथा पाकयज्ञसस्था अग्न्याधेयमष्टकापार्व्वणश्राद्धे श्रावण्याग्रहायणी चैत्र्याश्वयुजी चेति तथा सप्त-हविर्यज्ञसस्था अग्निहोत्र दर्शपौर्णमासौ चातुर्मास्यान्याग्रयणेष्टि निरूढपशुबन्ध सौत्रामणीति सज्ञास्तथा सप्तसोमसस्था अग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोम उक्थ षोडशी वाजपेयोऽतिरात्र आप्तोर्याम इति सज्ञा -इत्येते (त्ये) चत्वारिंशत् सस्कारा ।

Colophons —

5B, इति श्रीरघुनाथसूरिविरचिते प्रयोगतत्त्वे सस्काराख्य प्रथम तत्त्वम्, 18B, ०परिभाषाख्य द्वितीय तत्त्वम्, 26B,

०स्वस्तिवाचनाख्य तृतीय तत्त्वम्, 43A, ०आभ्युदयिकाख्य चतुर्थ तत्त्वम्, 82B, ०ग्रहमखाख्य पञ्चम तत्त्वम्, 99B, ०रजस्वला-शान्त्याख्यं षष्ठ तत्त्वम्, 104A, ०गर्भाधानाख्य सप्तम तत्त्वम्, 106B ०पुंसवनाख्यमष्टम तत्त्वम्, 109B, ०सीमन्ताख्य नवम तत्त्वम्, 113A, ०विष्णुबलिसूतिकागृहप्रवेशाख्य दशम तत्त्वम्, 116A, ०जातकर्म्माख्य एकादश तत्त्वम्, 120A, ०षष्ठीपूजाख्य द्वादशं तत्त्वम्, 161A, ०जातकशान्त्याख्य त्रयोदश तत्त्वम्, 163A, ०दत्तकपुत्रपरिग्रहाख्य चतुर्द्दश तत्त्वम्, 166A, ०नाम-करणाख्यं पञ्चदश तत्त्वम्, 169A, ०षोडश तत्त्वम्, 172A, ०प्रोषितान्नप्राशनाख्य सप्तदश तत्त्वम्, 173B, वर्द्धापणाख्य अष्टादश तत्त्वम्, 184A, ०चौलाख्य एकोनविंशतितम तत्त्वम्, 203A, ०उपनयनाख्य विंशतिम तत्त्वम्, 207A, ०वेदारम्भाख्य-मेकविंशतिम तत्त्वम्, 208A, ०केशान्ताख्य द्वाविंशतिम तत्त्वम्, 213B, समावर्त्तनाख्य त्रयोविंशतितम तत्त्वम्,

Then we have the last colophon, quoted above

The authorities quoted and consulted —

3B, याज्ञवल्क्य, मनु, यम, 4A, अङ्गिरा, हारीत, 5A, आश्वलायन, स्मृत्यर्थसार, 5B, मार्कण्डेय, 6A, वैजवाप, वामनपुराण, वशिष्ठ, 7A, छन्दोग-परिशिष्ट, 8A, कात्यायन, गृह्यपरिशिष्ट, 8B, परिशिष्ट, त्रिकाण्ड-मण्डन, 9A, ब्राह्मे, 9B, बौधायन, मण्डन, 10B, पैठीनसि, कारिका, 12B, भविष्ये, पराशर, 13A, लिङ्गपुराण, 14A, बह्वृचपरिशिष्ट, व्यास, विष्णुधर्म्मोत्तर, 15B, गरुडपुराण, 19A, रूपनारायणीये, हेमाद्रौ, 27B, कालादर्शे लौगाक्षि, बह्वृचकारिका, शातातप, 28B, गालव, हेमाद्रौ श्राद्ध, पृथ्वीचन्द्रोदये, गारुडे, वृद्धवशिष्ठ, 30A, आश्वलायनकारिका, 30B, मार्कण्डेयपुराणे, 31A, मात्स्ये, विष्णु, चतुर्विंशतिमते, वृद्धपाराशरे, 32A, अपरार्क, छागलेय, 33B, चन्द्रिकाया प्रचेता॰, 34B, ब्रह्मपुराण, शाङ्ख्यायन, 43A, स्कान्दे, 44A, गर्ग, 47A, पारिजात, 57B, हेमाद्रौ गरुडपुराण 61A, प्रतिष्ठासार, 62A, अनन्तभट्ट, 63A, कृत्यरत्नाकर, 70A, गृह्य-संग्रह, 83A, स्मृतिरत्न, 83B, देवरात, नारद, 99A, श्रीधर, वृद्धवशिष्ठ-

संहिता, 100A, सवर्त्त, 102A, देवजानीय, माधवीय, 105B, वराह, नृसिंह, सत्यव्रत, 106A, तैत्तिरीयश्रुति, पारस्कर, 107A, ज्योतिर्निबन्धे भृगु, 107B, हारीत, 113B, बृहस्पति, 114A, मिताक्षराया प्रजापति, 115B, कारिका, जयराम, 120A, बलिमन्त्रप्रयोगसार, 120B, कालगुणोत्तरे, 140A, विधानमाला, 141A, प्रयोगपारिजाते, 161B, पारिजाते शौनक, 162A, माधवाचार्य्य, कालिकापुराण, 163B, नारदीय, गोभिलसूत्रे, ज्योतिर्निबन्धे गर्ग, श्रीधर, 164B, स्मृतिसंग्रह, 181A, स्मृतिदर्पण, 184B, मैत्रेयसूत्रे, 201A, राजमार्त्तण्ड, 201B, हरदत्त, पराशर 215B, विश्वरूपनिबन्धे, 216B, सुमन्तु, 218B, अमर, 225A, विज्ञानेश्वर, 233A, ज्योतिर्विवरण, भट्टकारिकाया, 239A, सिद्धान्तशेखर, 254B, रेणुदीक्षितगङ्गाधरौ, 258A, ज्योति प्रकाश ।

The latest authorities quoted are those of the 14th century, and the fact that the work, although compiled at Kāsī quote none of the works of Kāsī, of the 16th or 17th centuries, shews that the author must have preceded them There is nothing to shew that Ananta Bhatta, quoted in leaf 62A, is the author of Vidhāna Pārijāta

1648

417 **प्रयोगचूडामणिः ।** *Prayoga cūdā mani*

For the MS see L 1396

A very rare work It appears to be complete

It ends thus —

विवाहहोमे प्रक्रान्ते यदि कन्या रजस्वला त्रिरात्र दम्पती स्याता (साधा) पृथ[क्] शय्यासनाशनौ चतुर्थेऽहनि सस्नातौ तस्मिन्नग्नौ यथाविधीति जुहुयादिति विशेष ।

इति विवाहे अशौचनिर्णय ।

Post Col Statement —

सवत् १८१७ विश्रुतिनामसवत्सरे दक्षिणायने मार्गशीर्षमासे तद्दिने समाप्तम् ॥

लीखित काश्या मध्ये ब्राह्मणसीताराम जोशी गुजर गौड ।
श्रीरामाय नम । रामतिग सागसाग ।

1649.

1673B A compilation of Smrti

Substance country made paper 11×4 inches Folia 155 Lines 11 on a page Extent in slokas 4340 Character Nāgara Date Sam 1620 Appearance very old Incomplete

Post Col —

संवत् १६२० समये वैशाखशुक्लाष्टम्या शुक्रे पौष्यदेशे डुम्बरीयार-
ग्रामे फतेखानभुज्यमानराज्ये लेखकपाठकश्री अजयीतेन लिखित
पुस्तक । ४००० । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नम ।

In the margin 8778 in a different hand

On the obverse of the 1st leaf —

१५५ गर्भाधानाद्यष्टौ सस्कारा निबन्ध ।

On this page there is an attempt, though not complete, at a table of contents of some sort

It begins —

अथाष्टसस्कारा । तत्र गर्भाधान । तत्र मनु ।
वैदिकै कर्मभि पुण्यै र्निषेकादि द्विजन्मनां ।
कार्य्य शरीरसस्कार' पावन' प्रेत्य चेह च ।

याज्ञवल्क्य ।

ब्रह्मक्षत्रविश शूद्रा वर्णा भवाद्यास्तु ये द्विजा । (?)
निषेकाद्या श्मशानान्तास्तेषा वै मन्त्रत' क्रिया, etc

The authorities consulted in this book are generally Rsis and Purānas The only modern authority consulted is 'गौडा or गौडनिबन्ध' as in leaf 74*a*

गौडनिबन्धे तु ।

नमस्ते सर्वदेवाना वरदासि हरिप्रिये ।
या गतिस्त्वत् प्रपन्नाना सा मे भूयात्तदर्चनात् ॥

and in leaf 70A

गौडा आवाह्नादौ सर्व्वत्र मन्त्रान् पठन्ति ।

in leaf 65B

गौड़ा —अभिषुप्ते जनार्द्दने पञ्चम्या भवनाङ्गने
पूजयेत् मनसादेवी स्नुहीविटपसंस्थिताम् ।
मनसा देवी विषहरी ॥

The customs referred to the Gaudas are still prevalent in Bengal

Leaves 1, 88, 89 to 94 are written in a different hand

1650.

6384

Substance, country made paper $6\frac{1}{2}\times4\frac{3}{4}$ inches Folia, 70 of which fol 51 is missing Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 850 Character, Nāgara Date Samvat 1732=Śaka 1597 Appearance old and discoloured Complete

A manual for the performance of different sacraments There appears no definite title in the body of the manuscript

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

ॐ प्राणायाम ।
ॐ सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णक ।
लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो विनायक ॥
धूम्रकेतु र्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः ।
द्वादशैतानि नामानि य॰ पठेच्छृणुयादपि ॥
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा ।
सग्रामे सकटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ॥

26A, इति दामोदरपद्धति अथ सम्पादनविधि —अथ पराशरपद्धतौ अथ॰-सम्पादनम्, 31B, इति दानसकल्प , 36A, इति शान्तिपटल समाप्तम् 38B, इति नान्दीश्राद्धम्, अथ स्तम्भप्रतिष्ठा 40A, अथ विवाह , 53B, इति विवाह अथ अरुन्धती अर्घ , 56B, इति चतुर्थीकर्म्म , 59B, इति चूडा-

कररणाकर्म्म , अथ व्रतबन्ध' , 65A, इति व्रतबन्ध , 69A, इति समावर्त्तनम्— इति व्रतविसर्ग समाप्त —अथ आसादशौयविशेष , (Last Col) इति आसादशौयम् ।

Post Colophon —

सवत् १७३२ शके १५६७ आषाढसुदि १ भौमे तद्दिने पुस्तक समाप्तम् ।

1651

452 **पुनरुपनयनप्रयोग ।** *Punar upanayana-prayoga*

Substance country-made paper 9¼ × 4 inches Folia, 2 Lines, 10 on a page Extent in slokas 40 Character Nāgara Appearance, old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ पुनरुपनयनमुच्यते । पारिजाते शातातप ।

लसुन गृञ्जन अग्ध्वा पलाण्डु च तथाशुन ।

उष्ट्रमाहिषमेकेभाश्व रासभीक्षीरभोजनात् ॥

उपायन पुन कुर्य्यात् तत्र कृच्छ्र चरेन्मुक्त । इत्यादि

End —

अन्वाधान चतुर्दश्या परत सोमदर्शनात् ।

इद पुस्त वैजनाथेन ॥

1652.

6559 **यज्ञोपवीत-पद्धतिः ।** *Yajnopavita-paddhati*

By Yugalakisora Vyāsa

Substance, country made paper 8½ × 6 inches Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in slokas 25 Character, modern Nāgara Date Samvat 1959 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति सारवविप्रेण श्रीमद्दि[व्ये]श्वेश्वर-कनिष्ठसूनुणा देवविद्यालयाध्यक्षेण पाठकोपाह्व-श्रीयुगलकिशोरव्यासेन निर्म्मिता यज्ञोपवीतपद्धति समाप्ता ।

Beg —

इद विष्णुरित्यस्य मेधातिथि ऋषि र्विष्णुर्देवता गायत्रीच्छन्दा
ग्निमध्ये विष्णवावाहने विनियोग ।

1653.

2727

Substance, country-made paper 8×4¼ inches Folio 5 Lines 16 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured

Five leaves of some work on Samskāras

Begins -

वस्त्र च श्रोत्रियाय निवेदयेत् ।
गोदान भूमिदान च स्वर्णदान विशेषत ॥
इति गोचरप्रकरणम् ।
अथ सस्कारप्रकरणम् ।

Topics —

आद्यरजोदर्शनकाला, अथ पुसवन, अथ रजोदर्शनस्नानम्, अथ गर्भाधानम्, अथ सीमन्त, अथ सूतिगृहनिर्म्माणप्रवेशौ, अथ प्रसूतौ शान्तिप्रयोजकानि, अथ मूलपुरुष अथाब्दपूर्त्ति, अथ चौल, अथ कर्णवेध ।

1653A

2322 **उपनयनकारिका ।**

For the MS and the work see L 2662 and 3285

It contains 21 kārikās in the anustup metre on upanayana or the investure with the holy thread

1653B

7915 **विवाहप्रकरण ।**

Substance country-made paper 8½×3¾ inches Folia, 38 Lines 9 on a page Extent in slokas, 600 Character Nāgari Date Samvat 1847 Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति विवाहप्रकरणं समाप्तं ।

Post Colophon —

संवत् १८४७ फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे अष्टम्यां तिथौ सूर्यवासरे नन्दनको लिखत पुस्तकं ।

A priest's manual for marriage ceremony, written in a scribbling and illegible hand

1653C.

6218 विवाहपद्धतिः ("वेदोक्तकर्मनिर्णयां")।

By Yugal Kisora Pāthaka Vyāsa, son of Viśveśvara

Substance country made paper 11¼×5 inches Folia 16 Lines, 11 per page Extent in slokas, 450 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

याज्ञवल्क्यं मुनिं नत्वा कात्यायनमुनिं तथा ।

श्रीवामानन्दशर्माणं गुरुं शिष्य दयाकरम् ॥

The object of the work —

वेदोक्तकर्मनिर्णयं वर्णानां हितकाम्यया ।

विवाहपद्धती रम्या प्रकटीक्रियते मुदा ॥

व्यासोपनाम्ना विप्रेण श्रीविश्वेश्वरसूनुना ।

युगलप्राक्किशोरेण पाठकेनानुजेन च ॥

तत्रादौ वाग्दानं कृत्वा विवाहदिनात् पूर्व्वं कन्यापिता गणेश पूजनपूर्व्वकं स्वस्तिपुण्याहवाचन-मातृकापूजनायुष्यजपनान्दीश्राद्ध-ग्रहशान्त्यादीनि कर्माणि विधायोद्वाहेह्नि सुलग्ने सुमण्डपे विवाहं कुर्य्यात् ॥

End —

वेदाग्निग्रहभूयुक्ते माघमासे सिते तिथौ ।

त्रयोदश्यां शुक्रवारे समाप्तोद्वाहपद्धति ॥

अत्रोपयुक्ता ये मन्त्रा ये दृष्टा वास्तुकर्मणि ।

सत्सुते सुप्रतिष्ठया' सर्व्वेष्वपि बुधै सदा ॥ (?) ॥

Colophon —

इति श्रीविवाह प० ।

1653D

2047 गर्भाधानम् ।

Substance, countiy-made papei 9¼×4 inches. Folia, 4 Lines, 7 8 on a page Extent in ślokas, 75 Character Nāgara Date Śaka 1717 Appearance, faded Prose

It begins —

रजोदर्शनात् षोडशाहोरात्राणि ऋतु तन्मध्ये आद्य रात्रि-चतुष्कपर्व्वादिनिषिद्धदिनादि वर्जयित्वा मघामूलादिव्यतिरिक्ते दैवज्ञोक्ते शुभे काले दम्पत्योश्चन्द्रानुकूले गर्भाधान कार्य्यम् ।

It ends —

गर्भाधानस्याकरणात् तस्या जातस्तु दुष्यति ।

अज्ञात्वा गा द्विजे दत्वा कुर्य्यात् पुसवन पति ।

Colophon —

गर्भाधान समाप्त ।

Post Colophon —

शाके १७१७ राक्षसनामसवत्सरे चैत्र वद्य ४ तद्दिने भिकूदेवेन लिखितम् ॥

1654

6303 अतिक्रान्तसंस्कारविधिः । *Atikranta saṃskāra-vidhi*

Substance, countiy made papei 9×6 inches Folia, 12 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 132 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Beginning —

अथातिक्रान्तसस्कारविधि ।

देशकालौ स्व गोत्र शर्म्मा अस्य कुमारस्य गर्भाधानादिचौला-

न्ताना संस्काराणा कालातिपत्तिदोषपरिहारेण अधिकारसिद्धि-
द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं इमानि दशगोनिष्क्रयपूतद्रव्याणि ब्राह्म-
णेभ्यो दातुमहमुत्सृजे—

अथ यज्ञोपवीतप्रयोग —

6B, इत्युपनयन समाप्त अथ वेदारम्भ । 8A, इति वेदारम्भ —तत षोडशवर्षस्य केशान्त संस्कार-कृत्य तत ।—अथ समावर्त्तनम ।—11B, इति समावर्त्तनम्—(Then a list of things required for upanayana) 12A, श्रीस्नात[क]स्य नियमान् वक्ष्याम ।—12B (Last colophon) इति स्नातकस्य नियमा ।—

1655

5892 **कुशकण्डिका-कल्पलता ।** *Kuśa-kaṇḍikā-kalpalatā*

By Śivānanda Dīkṣita, son of Ādāra, son of Mukunda

Substance country made paper 11×5 inches Folia, 42 In Tripathi form Character Nāgara Date Samvat 1937 Appearance fresh To the end of the 4th stavaka The 20th leaf is missing

The beginning of the Text —

श्रीगणेशाय नम ।

गौरीपुत्र नमस्कृत्य गुरु माखनमिश्रकम् ।

कुशकण्डिका स्पष्टीकृता शिवानन्देन धीमता ॥

The beginning of the commentary —

नत्वा श्रीवेदमूर्त्तीन् ऋग्यजुष च तथा सामगाथर्व्ववेत्तॄन्

तत् तत् सूत्रप्रकाशानखिलमुनिवरान् गृह्यकारास्तथैव ।

सर्व्वान् बौधायनादीन् प्रणिपतति जगद्यज्ञसाङ्गत्वहेतो

दृष्ट्वा चावश्यकर्म्माण्यखिलमुनिवरान् सम्मतान् सविलोक्य ॥

वक्ष्ये कल्पलता लतासु वितता कुशकण्डिकाया विधौ

कालेन प्रतिपुष्पिता च कलिता विद्वन्मन -प्रेरिता ।

+ + + कालसग्रह निजकरे कृत्वातिदृष्ट्वा भ्रमात्

+ + स्वादु विलोकिताधरपुटे कृत्वा सुधावत् पिब ॥

(?) यद्दारा परिपूर्णपूरितगिरा विद्वत् सभान्तर्गता
तद् गोष्ठीष्ठविचारणावयवतो श्रीवेदमूर्त्ति प्रभु ।
देवी दीनक्षतादरा विधिविदोचान्येपि ये पण्डिता
तस्मात् सर्व्वविलोकितव्यमखिल ग्रन्थ नवीन त्विद ॥
यद्यपीह बुधोन्नीता ग्रन्था सन्ति पर शत।
तथापीह विशेषोऽय पण्डितैस्तद्विविच्यताम् ॥
नत्वा हरिहरावादौ शिवानन्देन धीमता।
कुशकण्डिकाया वितता बृहत् कल्पलता मता ॥

इह निर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयपरिपन्थिप्रत्यूहनिवर्हध्वसार्थ आचार्य्य शिष्टाचारपरिप्राप्त खेष्टदेवतास्तुतिरूपमङ्गल विधाय विद्वद्वरहिताय ग्रन्थादौ निबध्नाति। गौरी पुत्रमिति।

The commentary ends —

एषा कल्पलता नाम सर्व्वकल्याणकारिणी ।
ता विलोक्य द्विजो नित्य कर्म्मकाण्डे न मुह्यति ॥

Colophon —

इति श्रीमद्दीक्षितमुकुन्दशर्म्मात्मज-आडार-शर्म्मसूनु-दीक्षित-शिवानन्दशर्म्मविरचिताया कुशकण्डिकाकल्पलताया ब्रह्मोपवेशनादि पर्य्युक्षणान्तकर्म्मविवरण नाम चतुर्थस्तवक ॥ ४ ॥

Post Colophon —

समाप्त शुभ सवत् १९३७ मी जेठवदी ३ वार बुधके लीषा। राम।

The authorities consulted —

3A, कुण्डसिद्धि-कुण्डोद्योत-कुण्डार्क-कुण्डकौमुदी-कुण्डकला-होमकुण्डकल्पलता-कुण्डभास्कर-कुण्डार्णव-कुण्डतत्व-कुण्डमार्त्तण्ड-कुण्डनिर्णय-कुण्डमनोहर-प्रभृति-कुण्डमण्डप-ग्रन्थेभ्यो सक्षेपे किञ्चिदुच्यते।

3B, क्रियासार, वायवीयसहिता, 4A, प्रयोगचिन्तामणी, गृह्यपरिशिष्ट, 4B, पारस्करसूत्र, आश्वलायनपरिशिष्ट, सस्कारचिन्तामणि, 5A, प्रयोगचिन्तामणि, 5B, स्मृत्यर्थसार, प्रयोगपारिजात, 6A, पारस्करसूत्र, 6B, याज्ञवल्क्य, उशन', देवल, दिवोदासीये, 7A, कात्यायन, 7B, श्राद्ध-

विवेक, प्रयोगरत्न, 7B, कारिकाया, 8A, नारायणभट्टकृतजलाशयोत्सर्ग-विधौ, 8B, सुबोधिन्या, 9B, चन्द्रिकाया, 10A, पुराणे आदित्य, भगवन्त-भास्कर, 10B, गृह्यपरिशिष्टसुबोधिनीभ्याम्, 11A, प्रयोगपारिजातसंग्रहे, नागोजीभट्टोक्ते, 11B, मेधातिथि, 12A, अपरार्क, 12B, वैजवाप, 13A, आपस्तम्ब, आश्वलायन, छन्दोगपरिशिष्ट, 13B, कर्क, 14A, हेमाद्रौ मार्कण्डेय, मिताक्षराया जावालोपि, कात्यायनसूत्र, 14B, बह्वृचसूत्र, कातीयपरि-शिष्टम्, 15A, गौतमसूत्रे, सामवेदे, 15B, मत्स्यखण्डे परशुरामोऽपि, 16B, योगचिन्तामणौ, मोहनमार्त्तण्डे, व्यासेनापि, प्रयोगरत्न, 18B, स्मार्त्ताधाने, हरिहरमते, 19B, सुबोधिन्या, 31A, दानमयूख, निर्णयसिन्धु, कर्म्म-प्रदीप, 36B, लघुकारिका, 37A, श्राद्धविवेककारिकाया।

1656.

5717 मन्त्रार्थदीपिका। *Mantrārtha-dīpikā*

By Śatrughna

Substance, country made paper 10½ × 5 inches Folia, 165 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 2600 Character Nāgara Date, Samvat 1931 and Śaka 1796 Appearance, new Complete

Explanations and uses of the Vedic Mantras. It consists of two parts, Karma Kānda and Jnāna Kānda The author was patronized by Dharmacandra, whose genealogy is to be found in the present manuscript

See L 1936 The opening verse in the present manuscript is the second in the manuscript, noticed by Rājendralāla, and *vice versa* From the third verse begins the long genealogy, wanting in the manuscript noticed by Rājendra lāla

बभूव राजन्यकुलावतंसः पुरा सुशर्म्मा किल राजसिंहः।
निहत्य यो भारतसंयुगेषु चकार भूमिं घरभूमिरक्षा ॥ ३ ॥
तदन्ववाये महनीयकीर्त्ति सुवीरचन्द्र क्षितिप किलासीत्।
चकार य संयुगयज्ञभूमौ पशूनशेषानिव वैरिवीरान् ॥ ४ ॥

तस्मादसौ मण्डनसिन्धुरशेषबन्धु-
रासीत् समस्तजन-गीत-भुजप्रताप ।
श्रीदेवकीतनय-पादरत प्रयाग-
चन्द्र' प्रजानयनरञ्जन पूर्णचन्द्र ॥ ५ ॥

राजा श्रीरामचन्द्र क्षितिपतितिलक क्षौणिचक्रैकभूषा
तस्मादासीच्च दोषाकर इव जलधे शोभमान कलाभि ।
येन क्षौणीधरेण क्षितिपतिनगरे स्थापिता धर्ममार्गा
विद्या कि वानवद्या द्विजवर निवहा शिक्षिता रक्षितास्च ॥ ६ ॥

तेन श्रीधर्मचन्द्र समजनि धरणीपाल-मूर्द्धण्यरत्न
यत्नादाराधित-श्रीपतिपदकमलध्यानधारी धुरीण ।
यस्मिन्नायच्छमाने रणशिरसि धनुर्दण्डमुद्दण्डवीर्य्यं
प्रत्यर्थिक्षौणिपाला क्षणमपि समरे नाशितु सक्षमन्ते ॥ ७ ॥

आदेशादथ राज्ञस्तस्य श्रीधर्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिकेय क्रियते शत्रुघ्नशर्म्मणा सम्यक् ॥ ८ ॥

उवटे मन्त्रव्याख्या गुणविष्णौ ब्राह्मणीयसर्व्वस्वे ।
वेद-विलासिन्यामपि कौशलमीक्ष्य तथापि मे सङ्कि ॥ ९ ॥

पूर्व्वग्रन्थेषु या व्याख्या लिख्यतेऽत्रापि सा मया ।
किन्तु तेषु दुरूह यत् तदत्रातिविशद्यते ॥ १० ॥

स्नानमन्त्रास्तत सन्ध्या मन्त्रा देवार्च्चने तथा ।
श्राद्धमन्त्रास्तथा पश्चात् षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ ११ ॥

वैवाहिकादयो मन्त्रा व्याख्यायन्ते क्रमादिह ।
उपोद्घात-प्रसङ्गाभ्या केचिदन्येपि कुत्रचित् ॥

Part I ends in leaf 155B —

इति श्रीमहामहोपाध्याय-श्रीशत्रुघ्नविरचिताया मन्त्रार्थदीपिकाया नव-ग्रहादिमन्त्रव्याख्यानपरिच्छेद समाप्त' ।

अथ ज्ञानकाण्डमिदानी प्रस्तूयते ।

सुशिष्य गर्भाधानादिसस्कारै सस्कृतशरीर अधीतवेद उत्पादितपुत्र यथा-शक्त्यनुष्ठीत(?)मपाप निष्पृह यमनियमवन्त अतिथिपूजापनीतकल्मष मुमुक्षुमुपपन्न पुत्रवत् शिक्षयन्नाह ॐ ईशावास्यमिद सर्व्वं, etc

It is clear that the mantras explained are those belonging to the Yajurveda and to the Sāmveda, as stated in Cat Cat

It ends —

इलायुधेऽमी उवटेऽपि चार्था-
स्ततो विधेयो मयि नावलेप ।
रत्नाकरे किं मणयो न सन्ति
तत समाकर्षति य स धन्य ॥

Last Colophon —

इति श्रीमहाराजाधिराज-श्रीधर्म्मचन्द्रकारित-महोपाध्याय-रघुप्रकृत-मन्त्रार्थदीपिकाया ज्ञानकाण्डव्याख्यान समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

अलमति विस्तरेण । शुभ भूयात् ।
अथ शुभ सवत् १८३१ शके १७८६ ज्येष्ठ शुक्लपञ्चम्या भृगुवासरे इन्द्रप्रस्थमध्य लिपीकृतम् ।

1657

3338 **मन्त्र-कौमुदी ।** *Mantra-kaumudī*

By Rāma Krsna.

Substance country made yellow paper 18 × 3½ inches Folia, 14 Lines, 7 8 on a page Character, Bengali in a modern hand Appearance, fresh A fragment

A collection and explanation of Vedic mantras, employed in the performance of modern religious rites and festivals

For the work see L 1085 and 1048

1658

3012 **स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि ।** *Smarta-prayaścittāni*

Substance, country made paper 8½ × 3 inches Folia 103 Lines, 6 on a page Extent in slokas 927 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

A treatise on expiations and purifications according to Smrti work The MS being incomplete, the author's name is not ascertainable

It begins —

श्रीगणेशाय नम ॥

अथ स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते। तत्रादौ पञ्चहोम-निर्णयोऽभिधीयते। तदाह मरीचि

शरीरापद्भवो यस्य भयादर्त्ति प्रजायते।

तथान्यास्वपि वापत्सु पञ्चहोमो विधीयत इति ॥

The authorities quoted and consulted —

1, मरीचि, त्रिकाण्डमण्डन, 2A, सग्रह, 2B, स्मृत्यर्थसार, 2B, प्रयोगचन्द्रिकाकार, 3B, स्मृतिभास्कर, शौनक, 6A, प्रजापति, चन्द्रिका, 13B, कारिका, 15A, स्मृतिरत्नावली, 28A, प्रयोगरत्न, 28B, चन्द्रचूडीये, 33A, ऋग्विधाने, 33B, हेमाद्रौ पितामहः, पराशरमाधवीये कात्यायन, 34B, स्मृतिचन्द्रिका, 36A, इति कृष्णभट्टीये, 37B, मनु, 38A, कात्यायन, 42A, सस्कारकौस्तुभ, 43A, विश्वप्रकाश, 44B, बृहस्पति, 45B, गोभिलवचनात्, 50A, रुद्रदत्त, 50A, रामाण्डार, 50B, प्रायश्चित्तप्रदीप, सस्कारकौमुदीकार, बौधायन, 74B, कौस्तुभे च, 75A, प्रयोगपारिजाते, 87B, कर्म्मान्तसूत्रे उक्तम्।

The topics —

6A, इति पञ्चहोम ॥ अथात्यशक्तश्चेत् समस्यहोम, 8B, इति शेष होम, अथ चन्द्रसूर्य्यग्रहण-प्रायश्चित्तम्, 10B, इत्यन्वाधानेष्टिमध्ये ग्रहण-प्रायश्चित्तम्—अथ उपासनाग्न्यनुगत-प्रायश्चित्तम्, 12B, अन्वाधानोत्तर कुत्रचित् यजमानस्यागत्य प्रयाण-निमित्तानि कर्म्माणि तु, 13A, अथ उपासन-होमलोपे तु, 22B, अथाग्रयणकरणस्य नवान्नप्राशने तु, 26A, अनाहुतिरूप हविस्कन्दने तु, 29A, पञ्च महायज्ञलोपे तु, 31B, सर्व्वेषा महायज्ञाना दशाह द्वादशाह वा लोपे, 32A, सप्तपाकसस्थाना मध्ये अन्यतमस्याकरणे प्रायश्चित्तमाह प्रजापति, 37B, अथेदानी जातकर्म्मादि सस्कारा+काले अकृतसस्कारस्य असस्कृतस्य तु विशेषमाह मनु, 39B, बहुधर्म्मलोपे तु,

स्नातकव्रतलोपे तु, 40A, अथ मेधाजननात् पूर्व्वमुपनयनाग्निनाशे प्रायश्चित्त-प्रयोग, 42A, इति सस्कारकौस्तुभोक्त-उपनयनाग्निनाश-प्रायश्चित्त-प्रयोग। अथ विवाहोत्तर उपासनारम्भात् प्रागग्निनाशे तु। 48A, इत्याशौचे नित्यहोम-विधि, अथेदानी पिण्डपितृयज्ञे उद्धृत-उल्मुकादि-प्रणीताग्निनाश-प्रायश्चित्त-मुच्यते, 49B, अत्र स्त्रीरजस्वला चेत्तत्र निर्णय, 51B, अथ परिस्तरणादाहे प्रायश्चित्तम्, 52B, अथ सायप्रातर्होमकालातीतप्रायश्चित्तम्, 73B, अथ पुरुषस्यैव प्रवासकाले कर्त्तव्यम्, 75B, अथेदानी काम्यस्थालीपाकानि लिख्यन्ते, 78B, इति पुत्रकामस्थालीपाकप्रयोग, 82A, इति सज्ञानीस्थालीपाक-प्रयोग। अथ मित्रविन्दा मन्त्रावैराजेष्टि, 85A, अथ वर्षकामेष्टि कारी रेष्टि, 89B, इति स्वस्त्ययनी-स्थालीपाकप्रयोग, 90A, अथापराग्नेयी स्थाली-पाकप्रयोग', 92A, मृधीस्थालीप्रयोग, 97B, इति भेदकामस्थालीप्रयोग, 99B, अथेदानीमत्र प्रसगात् स्वसूत्रेऽनुक्तत्वात् काम्येष्टिरभिधीयते।

1659.

6201 **अनादिष्टप्रायश्चित्तम्।** *Anādista-prāyaścittam*

Substance, country made paper 6½ × 4 inches Folia, 4 Lines, 8, 9 on a page Character Nagari of the nineteenth century Appearance discoloured

Expiations for belated sacraments for a Brahmana boy

Beginning

श्रीगणेशाय नम॰।

आचार्य्य उपनयनात् पूर्व्वदिने वटुना सह मङ्गलस्नात प्राणा-नायम्य तीर्थ्यादि सकीर्त्त्य अस्य कुमारस्य गर्भाधानादि चौलकर्म्मा-न्ताना सस्काराणा कालातिपत्ति दोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थ प्रतिसस्कारे पादकृच्छ्र चौलाकरणे अर्द्धकृच्छ्रात्मक-प्रायश्चि-त्तम् कार्षापणात्मक-गोनिष्क्रये प्रत्याम्नायेन करिष्ये। मम कुमारस्य गर्भाधानादि-चौलकर्म्मान्ताना सस्काराणा कालातिपत्ति-दोषपरि-हारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ अनादिष्ट-प्रायश्चित्तहोम करिष्ये।

3B, अस्य कुमारस्य द्विजत्वसिद्ध्या वेदाध्ययनाधिकारार्थ उपनयनमद्य करिष्ये।

4B, ,एव ० तिथौ गर्भाधानपुंसवनसीमन्तोन्नयनजातकर्म्म-नामकरण-निष्क्रमणान्नप्राशनचौलकर्म्मान्ताना संस्काराणा कालातिपत्तिदोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं प्रतिसंस्कारे पादकृच्छ्र चौलाकरणे अर्द्धकृच्छ्र द्रव्य प्रत्याम्नायेन ब्राह्मणद्वारा आचरिष्ये अस्य कुमारस्योपनयनाधिकार-सिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं कृच्छ्रत्रयात्मक प्रायश्चित्त द्रव्य प्रत्याम्नायेन करिष्ये। अस्य कुमारस्य गाय-त्र्यधिकारसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अयुतगायत्रीजप ब्राह्मणद्वारा करिष्ये। अस्य कुमारस्य कामवाद-कामाचार-कामभक्षण-दोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं कृच्छ्रत्रयात्मक प्रायश्चित्त ब्राह्मणद्वारा करिष्ये।

Here ends the MS

1660.

2969 **ग्रहमखप्रयोगः** । *Graha makha-prayoga*

For the manuscript and the work see L 4071

On the details of the rites for the propitiation of the nine planets

1661.

6316

One leaf—12×5 inches—with 18 lines in all

Containing a list of things required in *Smārthādhāna* (स्मार्त्ताधानसामग्री संस्कारक पत्र)

Copied in Samvat 1941

शुभ संवत् १९४१ सुमार— बालमुकुन्देन लिखापित।

1662.

3270 **सामप्रयोग-मधुपर्कः** । *Sāma-prayoga-Madhuparka*

Substance, country made paper 8¼×3½ inches Folium, one Lines, 13 in all Extent in slokas, 10 Character, Nāgara in a modern hand Appearance, fresh

Colophon —

इत्यस्य सामप्रयोग-मधुपर्कं।

The mantra for offering Madhuparka, or, honey, ghee and curd

1663.

5070 A कालाहुतिः । *Kālāhuti*

Substance, palm leaf 13½×1 inches Folia, 6 Lines, 4, 5 on a page Character, Uḍiya of the sixteenth century Appearance, old and discoloured Incomplete at the end

Beginning -

अथ यजमान-प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते ।

कालाकृति-पूर्व्वकमेतत्-दीक्षितोऽमनोज्ञस्वप्न यदि पश्येत्तदा पर्य्या-वृत्ते दु:स्वप्नादवभूत्यै ब्रह्माहमन्तर करवै पुन स्वप्नमुखाकधीति जपेत् ।

2B, इति सौमिक्य' कालाकृतय समाप्ता., 6A, इति सोमकालाकृतय ।

The MS breaks off abruptly

There are nine leaves more, relating to expiations for defects in the performance of a sacrifice

1664.

2484 दशशान्तिः । *Daśa-śanti*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 4 Written on one side only except on the 1st leaf Lines, 6 to 9 on a page Character Nāgari of the nineteenth century Appearance, fresh

Called दश शान्ति' on the left hand upper margins of the first two leaves

The benedictory texts

प्र नो मित्र· प्र वरुण ० १, सहनाववतु सहनौ भुनक्तु ० २, यश्छन्दसा-मृषभो विश्वरूप ० ३, ॐ अहं वृक्षस्यरेरिवा ॥ कीर्त्ति पृष्ठ ० ४, ॐ पूर्णमद पूर्ण मिद ० ५, ॐ आप्यायन्तु ममागानि वाक् प्राणश्चक्षु श्रोत्र ० ६, वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता ० ७, ॐ भद्रन्नो अपिवातय मन ॥ ॐ शान्ति ० ८, ॐ भद्र कर्णेभि ० ९, ॐ यो ब्रह्माण विदधाति ० १०, ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्या-सप्रदायक-र्त्तिभ्यो वशकर्तृभ्य ०, ११

अथ उत्तरशान्ति प्रारंभ· ॥ प्र नो मित्र प्र वरुण ० १, ॐ अतिक-

स्यायाश्चपत्ताम्नित्यकल्यायासश्रयात् ० २. ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा०
Then the seven verses ज्ञानं परमगुह्यं मे, etc, etc, contained in the चतुःश्लोकीभागवतम in No 2476

These are the sacred benedictory texts, of which, the vedic ones are ten in number

1665.

2193 प्रतापनारसिंह वा संस्कारप्रकाश ।

Pratāpa-Nārasimha or Samskāra-prakāsa

This is a Devanāgarī manuscript very old in appearance measuring 8×5 inches It is worm-eaten throughout—even in the leaves restored—greatly damaged and defective

It has two paginations The first ends in leaf 25 with the colophon —

> इति प्रतिष्ठान-पुरवासि-तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृते प्रताप-नारसिंहाख्ये संस्कार-प्रकाशे विदुष प्रति स+से ब्रह्मागन्दी पञ्चत्यनुस्त्रय उपासनाभिमन्त्र यजमान प्रति तादृश विधुर प्रति च प्रयोग ।

And the second ends in 74th leaf which contains the colophon —

> इति प्रतिष्ठान-पुर्वासी तोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृते प्रताप-नारसिंहाख्येसंस्कारप्रकाशे यतिसंस्कारे उपयोगिनिर्णय समाप्त सपूर्णम् शके १७१८ नल-नामाब्दे ।

Of the second pagination the first 8 leaves were restored, of which 4 and 7 are missing The mark of the leaf after the 8th leaf restored, is lost in pasting The next leaf is numbered 9 Thence the old marks continue up to 38, of which 16 to 20 and 23 to 25 are missing Then, the leaf after 38 is corroded in both the right hand and left hand sides, and the leaf mark is lost Then 4 restored leaves which are doubly paged 1 to 4 and 38, 39, 40, 41 Then

we have the original leaf marks from 40 to the end, of which again 62 to 67 are missing

The manuscript contains only one section of Pratāpa Nārasimha—that on the ordination of a hermit, as directed in *Brahmānandī paddhati*

It begins —

अथ सन्न्यासकर्त्तारं ब्रह्मानन्दीयपद्धतिमनुसृत्य प्रयोगमन्वमुच्यते । तत्रादौ उपासनाग्निमन्त्र यजमान प्रति तादृच्च-विधुर प्रति च प्रयोग । तत्रादौ नि स्पृह सर्व्वत्र शान्त इत्यादि लक्षणै युक्त गुरु सबोध्य . . .

उदगयनादौ प्रशस्ते काले सन्न्यासमाचरेत् ।

Leaf 1 of the second pagination begins —

अथ यतिसंस्कार ।

सिध्य + + + पुत्रादिशिष्यो वा स्नात्वा अधिकारसिद्धार्थं वपन कृत्वा कृच्छ्राचरणं कुर्यात् । तत्र सकल्प । करिष्यमाणयतिसंस्कारे अधिकारार्थं कृच्छ्रत्र-यात्मकप्रायश्चित्त कृच्छ्रमेकैक-गोनिष्क्रय-द्रव्यद्वारा अहमाचरिष्ये ।

So the first gives the rules for the renunciation of the world by one who keeps the sacrificial fire called *aupāsana* or by a widower keeping the same sacrificial fire, and the second treats of the severe austerities to be practised for getting oneself qualified for the order of Sannyāsins

1666.

2208

Substance, country made paper 9½ × 4½ inches Folia, 35 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 980 Character, Nāgara Date, Śaka 1751 Appearance, worm eaten

It contains a number of works on the ordination of a Sannyasī

I *Colophon* —

22B, इति प्रतिष्ठानपुरवासी तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृत-प्रतापनारसिंहाख्यसंस्कारप्रकाशे विदुष प्रति सन्न्यासस्य ब्रह्मान-

न्दीयपद्धत्यनुसृत्य उपासनाग्निमन्त यजमान प्रति तादृश विधुर प्रति च प्रयोग ।

For this work see the preceeding number It agrees with the first part

II Colophon —

49A, इति ब्रह्मानन्दीयप्रकरणे यतिसंस्कारे संस्कारोपयोगी निर्णय समाप्त ।

For the end of the work see L 13 But the colophons differ

It begins —

तत्र अनाहिताग्निविषये विशेष तत्र श्रौताग्नयो विच्छिन्नाश्चेत् पुनराधाना × कृत पूर्णाऽङ्कत्यन्त कृत्वा प्रायश्चित्तादि कुर्य्यात् ।

Topics —

27A, अथ केवल-प्राजापत्येष्टि अथ बौधायनानुसारि-वैश्वानरेष्टि-प्रयोग , 30A, अथ प्राजापत्येष्टि , 33A, इति त्रेताग्निकर्तृक प्रति प्रयोग 33A, कपिलोक्त-प्रयोग , 34A, अथातुर-सन्न्यासो निरूप्यते , 35B, इति आतुरसन्न्यासप्रकार , 36B, इत्यङ्गिरसोये आतुरसन्न्यासप्रकार , 38B, इति षट्पञ्चाशद्देवता· 42A, इति व्यासपूजाविधि , अथात्र इतिहास , 42B, इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे दाल्भ्यविष्णुसंवादे व्यासपूजाविधावितिहास समाप्त । अथ यतिसंस्कारे किञ्चिदुपयोगिनिर्णय तत्र यम , 49A इति ब्रह्मानन्दीय-प्रकरण यतिसंस्कारोपयोगी निर्णय समाप्त· ।

III Col —

53B, इति यतिसंस्कार-कारिका समाप्ता ।

इति तोरोनारायण-ब्रह्मानन्दीय-सन्न्यासपद्धति समाप्ता ।

It begins —

अथ यतिविषये स्मृतय· ।

सन्न्यासो ब्रह्मण· स्थान वैराग्यात् प्रकृतौ लय ।

ज्ञानात् कैवल्यमाप्नोति तिस्रस्ता गतय· स्मृता ॥ विष्णु ॥

The Post Col —

नववसुगजचन्द्र विक्रमादब्दसखे १८८९ ।
नुगघ्नरनगचन्द्रे १७५४ शालिवाहात् समौचे ॥
हिमगिरिभवतौथ्या मार्गशीर्षसिताया ।
अलिखदिह सैन्ये मोद्गलि मयुरेश ॥
मालौनी कृत ।

स १८८९

After the Post Col Statement there is, in a different hand, another short treatise entitled कलिसतरणोपनिषत्.

After the Yajurvedic Santipatha the Upanisad begins

द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रति जगाम कथ नु भगवो गा पर्य्यटन् कलि सतरेयमिति स होवाच ।

साधु पृष्टोस्मि सर्व्वश्रुतिरहस्य गोप्य तच्छृणु येन कलि सतरिष्यसि । भगवत आदिविष्णोर्नामेति ।

Col —

इति कृष्णयजुर्वेदे कलिसतरणोपनिषद समाप्तम ।

On the left hand upper corner of every leaf, there is written स० प०, which is the abbreviation of Sannyāsa-paddhati

On the obverse of the first leaf —

अथ तोरोनारायणाकृत-सन्यासपद्धति लिख्यते ।

On the reverse of the last leaf —

इति सन्यासपद्धति समाप्तम् ।

1667.

2975 **सन्यासपद्धतिः ।** *Sannyāsa-paddhati*

From Pratapa-Nārasimha by Rudradeva Bhatta, son of Toro Nārāyana

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 26 Lines, 13, 14 on a page Extent in slokas, 1000 Character, Nāgara Date, Samvat

1835 Appearance, old and discoloured Complete in 26 leaves The 14th and 15th are missing

See L 43, which describes the work under the name of *Yatisamskāra*, the funeral rites to a Yati, which forms the last of the topics

It clearly follows Brahmānanda's work on the subject and quotes very often Bahvrca Parisistha and Smrtyarthasāra

Topics —

10A, इति प्रतिष्ठान-पुरवासी तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहे सस्कारप्रकाशे विदुष प्रति सन्न्यासो ब्रह्मानन्दीय-पद्धत्यनुसृत्य उपासनाग्नि मन्त यजमान प्रति तादृश विधुर प्रति च प्रयोग ।

12A, अथ बौधायनानुसारी वैश्वानरेष्टिप्रयोग ।

23A, इति बौधायन-शौनक-यमस्मृत्यनुसार्य्याचारानुगृहीतो-नारायणबलिप्रयोग ।

24A, इति नागरखण्डानुसार्य्याचारानुगृहीत आराधनाप्रयोग ।
अथ यतिसस्कारे किञ्चिदुपयोगिनिर्णय ।

The last Colophon —

इति प्रतिष्ठानपुरवासी तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये सस्कारप्रकाशे यतिसस्कारे उपयोगिनिर्णय ।

Post Col —

सवत् १८३५ वैशाख शुक्लैकादश्या काशीनाथेन ।

1668.

2988

Substance, country made paper 9¾×4½ inches Folia, 19 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 360 Character, Nāgara Appearance, discoloured Date, Samvat 1863 Appearance, discoloured Complete

All the leaves of the MS contain the abbreviation स प apparently for सन्न्यास पद्धति or सन्न्यास प्रयोग But it relates to the obsequial rites for a hermit

It begins —

गजानन तथा साव शिव ससारमोचनम् ।
आश्वलायनमाचार्य्य मातर पितर तथा ॥
विश्वेश्वरगुरु चापि प्रणिपत्य यथाक्रमम् ।
विरक्ताना च सन्न्यासप्रयोगस्तु निरूपित ॥
इदानी यतिसस्कार शास्त्ररीत्या निरूप्यते ।
तत्र बौधायन । यतिसस्कारविधि व्याख्यास्याम ॥

First it explains the obsequial rites, then gives the details of their performance, from the burial to the last ceremony on the 12th day

8A, इति यतिसंस्कारप्रभृति-आराधनान्तोपयोगि-निरूपणम् ।

19B, *the last Colophon* —

इति नागरखण्डानुसार्य्याचार्य्यानुग्रहीते आराधनप्रयोगः ।

Aradhana means the worship of the Yati on the 12th day from his death.

7B, एकादशेऽह्नि पार्व्वणश्राद्ध द्वादशेऽहनि आराधनमिति यतिसस्कार पद्धतौ ।

It ends —

ब्राह्मणानाहूय पादप्रक्षालनपूर्व्वक गन्धादिभिरभ्यर्च्य भोजयेत् ।

The Post Colophon Statement :—

सवत् १८६३ ज्येष्ठ वद्य ४ भौमवासरे काश्यां आचार्य्योपनामक-
शम्भुनाथेन लिखित स्वार्थ परार्थ च ।

1669.

3286 सन्न्यासपद्धतिः । *Sannyāsa-paddhati*

Substance country made paper 6¼×4¼ inches Folia—the first sixteen leaves are missing and the remaining leaves 14 in number, are numbered on the left hand upper margin from 17 to 30 and on the right hand lower margin from 1 to 14 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured

Topics —

1B or 17B, यते सिद्धि प्राप्तस्य एकादशेऽह्नि पार्व्वण तत्र प्रयोग , 2B or 18B, पुत्रादन्य' शिष्य कर्त्ता चेत् नद्यादौ यज्ञोपवीती एव आत्मान तर्पयामि . . गृहमेत्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा ब्रह्मीभूतस्य गुरो' प्रत्यब्दादि-श्राद्धाधिकारसिद्धर्थ्यं [पार्व्वणश्राद्ध करिष्ये इति सकल्प्य , 4B or 20B, ततो द्वादशेऽह्नि नारायणबलि कुर्य्यात् । तत्र प्रयोग एकादशे द्वादशेवेति विहितकाले शुचि स्नात्वा देशकालौ सकीर्त्त्य ब्रह्मीभूतस्य गुरो सिद्धिदिनादारभ्य द्वादशे वेति विहितकाले शुचि स्नात्वा देशकालौ सकीर्त्त्य ब्रह्मीभूतस्य गुरो सिद्धिदिनादारभ्य द्वादशेऽहनि विष्णु-केशवादि-द्वादशरूपिणो गुरो सम्भावितसर्व्वपापक्षयपूर्व्वक-विष्णुलोकावाप्तिद्वारा श्रीपरमेश्वरनारायण-प्रीत्यर्थं नारायणबलि करिष्ये इति सकल्प्य , 5B or 21B, अग्न्याधानान्ते समिद्वपनाद्यक्रियमाणे नारायणबलिहोमे देवतापरिग्रहार्थमन्वाधान करिष्ये, 9A or 25A, अथ वै पुरुषो नारायणो कामयतीत्यादिकानौपनिषद्भागान् श्रावयेत् , 12A or 28A, नारायणबलिप्रयोग , 12A and 28A, अथ द्वादशाहे वा यथाचार समाराधन , 13A or 29A, अथ प्रकारान्तरेणाराधनविधि , अथ त्रयोदशेऽहनि समाराधनविधिप्रारम्भ ।

The Last Colophon in 14B —

इति सन्न्यासविधि समाप्त ।

1670

6507 यतिपरमहंसाह्निक । *Yatiparamahamsāhnika*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 10 Lines, 9 per page Extent in ślokas, 200 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

It relates to the daily duties of recluses, called Yati and Paramahansa

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ यतीना परमहंसानामाह्निक लिख्यते ।

स्नान कुर्य्याद्यथाशक्ति यतिर्युक्तः समाहित ।—
तत सतारके काले तल्पमुत्तोल्पसयुत ॥ १ ॥
स्नानार्थं मृदमादाय दण्डञ्चैव कमण्डलु ।
अध्यावलोकयन् गच्छेदनुद्विग्नपदक्रम· ॥ २ ॥
गङ्गातीर समासाद्य पाणिपादौ तु शोधयेत् ।
अथाचम्य सकृत् प्राणानायम्य प्रणमेज्जलम् ॥ ३ ॥
तीर्थाभिवादको दण्डमूलाग्राभ्यामनुक्रमात् ।
अप स्पृशेदभिगमेन्निर्गमे तद्विपर्य्ययात् ॥ ४ ॥

It consists of 141 verses in the anustup-metre

End —

चतुर्द्दशभिरनन्त अत ऊर्द्ध तथैव च ।
प्रवरे सर्व्वलोकाश्च केशामूले व्यवस्थिता· ॥ ४१ ॥
कथित मुनिमुख्यैस्तु चैव दण्डस्य लक्षणम् ॥

इति दण्डलक्षणम् इति आह्निक सम्पूर्णम् ॥

1671.

2707 मण्डलदेवताः । *Mandala Devatā*

Substance, country-made paper $7\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 8 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 50 Character, Nagari of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति मण्डलदेवता ।

It begins —

अथ मण्डलदेवता· । तत्र मध्ये ब्रह्मयज्ञान गौ· ॥ तत उदीचीमारभ्य वायवीपर्य्यन्त सोमादयो वाय्वन्ता अष्टौ लोकपाला स्थापनीया· । तद्यथा आप्यायस्व गौतमो गायत्री सोमा उत्तरे ईशाना वा । इत्यादि ।

On the obverse of the first leaf it is called "सर्व्वतोभद्र-मण्डलदेवता".

1672.

2400

Substance, foolscap paper 8½×4½ inches Folia, 2 Lines, 31 on a page Extent in slokas, 50 Character, Nāgara Appearance, discoloured

It contains directions for invoking various deities presiding over various parts of sacrificial circles called Sarvato-bhadra-mandala and Lingato-bhadra-mandala

It begins —

अथ मण्डलदेवता । मध्ये ब्रह्मयज्ञान गौतमो वामदेवो ब्रह्मा त्रिष्टुप् ब्रह्मावाहने विनियोग' ।

2A, लिङ्गतो भद्रे विशेष ।

असिताङ्गाय भैरवाय ० रुरुभैरवाय चण्डभैरवा ०

मण्डले देवताह्वनम् ।

ॐ ब्रह्मणे स्वाहा सोमाय स्वा ० ईशानाय ० इन्द्राय ० till the end It closes with the following words —

स्विष्टकृदादिहोमशेष समापयेत् ।

1673.

6490 (1) **सर्व्वतोभद्रदेवता ।** *Sarvato-bhadra devata*

and

(2) **लिङ्गतोभद्रदेवता ।** *Lingato bhadra devata*

Substance, country made paper 10½×5 inches Folia 6 Lines, 8 on a page Extent in slokas 100 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh, but repaired Complete

(I) 5A, इति सर्व्वतोभद्रदेवता ।

Beginning —

अथ सर्व्वतोभद्रदेवतास्थापनविधिः ।

अथ गुरुसंज्ञावेद्या सर्व्वतोभद्र लिखेत् ।

तल्लेखनप्रकारस्तु हेमाद्रौ स्कान्दे उक्त ।

ततो यजमानान्वित आचार्य्य वेद्या सर्व्वतो-भद्रे मण्डलदेवता[1] स्थापयेत् । तद्यथा —

देशकालौ सङ्कीर्त्त्य अमुक[ा]ग[ङ्गभूत] ब्रह्मादिमण्डलदेवता-स्थापन पूजनञ्च करिष्ये इति सङ्कल्प कृत्वा अक्षतेषु मध्ये कर्णिकाया ॐ ब्रह्मयज्ञान ० भूर्भुव स्व ब्रह्मणे नम ब्रह्माणमावाहयामि स्थापयामि । १ । एवमग्रपि—

(II) 5A, अथ लिङ्गतो-भद्रे देवविशेष । तद्यास्ते पूर्व्वे ॐ नम कृत्वा०, etc , etc

Colophon —

इति लिङ्गतो-भद्रदेवता[ं] समाप्ता ।

After the colophon, there are three lines

1674.

6466 **वारुणमण्डल ।** *Vāruna-Mandala*

Being an extract from Dāmodara Thakkura's work

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 5 Lines, 12 to 15 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old and soiled Complete

Colophon —

इति दामोदरठक्कुरकृत-निबन्धस्थो वारुणमण्डलप्रकार ।

On the drawing of a mystic circle, dedicated to Varuna

Beginning —

श्रीरस्तु ॥

* सङ्क्षेपतो मण्डलकरण दर्शयति । षोडशारमिति । ततस्तत्र मण्डले कर्त्तव्ये अष्टदलात्मकपद्मगर्भ षोडशारचक्र कुर्य्यात् । तस्य परितो मध्यवृत्तक चतुर्मुख चतुर्द्वार चतुरस्र पीठाख्यं कुर्य्यात्, etc , etc

1675.

2669 *The Same*

Substance, country made paper 10¼×5 inches Folia, 3 Lines, 18 on a page Extent in ślokas, 80 Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

The MS begins with the enumeration of the deities and their respective positions in the diagram of Varuna, in verses Then it proceeds to explain some tract on the subject of the drawing of Vāruna mandala, of which it quotes *Pratīkas* only The MS contains the diagram also

It begins —

अथ वारुणमण्डल देवतास्थापनम् ।
वारुणे मण्डले लेख्या पञ्चविंशतिकोष्ठगाः ।
मध्यकोष्ठे तु ब्रह्माण सोममुत्तरकोष्ठके ॥ १
शिवमैशानकोष्ठे तु इन्द्र पूर्व्वेऽग्निकोणके ।
अग्निर्याम्ये यम पूज्यो नैर्ऋत्ये निर्ऋतिस्तथा ॥ ॥

The first leaf is taken up with the enumeration of the deities and a figure shewing their respective positions in the diagram

Col —

इति वारुणमण्डलदेवताः ।

2A, *begins* —

वारुणमण्डलव्याख्या । अस्यार्थ । वदेति कर्णिकाकेशरदलाग्रवह्निमण्डलात्मक मण्डल चतुष्टयमित्यर्थः । यत्तु क्वचित् कर्णिकाकेशरदलाग्रवह्निमण्डलरूप मण्डलपञ्चकमुक्त तद्दलदलाग्रयोर्विभक्तदेशज्ञापनार्थ यदा चतुर्हस्तप्रमाणक मण्डल वारुणमण्डल कुर्य्यात् ॥

It ends —

कपोलाः कोणैककोष्ठरूपा प्रत्येक यथाशोभ त्रिवर्णभूषित. कार्य्यः वाह्ये सर्व्वापेक्षया वह्नि ।

Col —

इति वारुणमण्डलव्याख्या समाप्ता ।

The last leaf contains the diagram

On the obverse of the first leaf there are two figures under the heading —

एकोनपञ्चाशत्पद इन्द्रवास्तुमण्डलं पञ्चमं ।

1676

6256 *The Same*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 30 Character, modern Nāgarī Dated Saṃvat 1927 Appearance, fresh Complete

On the drawing of the mystic diagram sacred to Varuna

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । अथ षोडशारं लिख्यते ।— चिह्नस्त चतुरस्रं साधयित्वा प्रागपरदक्षिणोत्तराभिर्नवरेखाभिः तदेव चतुःषष्टिपदं कुर्यात् । तानि च पदानि प्रत्येकं नवनवाङ्गुलानि सम्पद्यन्ते । ततो वहिरन्त्यपङ्क्तिषु चतुर्दिक्षु पार्श्वयो कोष्ठकोणात् इष्ट द्वय द्वय त्यक्त्वा मध्यकोष्ठानि चत्वारि मार्ज्जयित्वा तदुपरिपङ्क्तिषु चतुर्दिक्षु पार्श्वयो' कोष्ठकोणात् त्रय त्यक्त्वा प्रतिदिशं मध्यकोष्ठद्वय द्वय मार्ज्जयेत् । तेन चतुर्दिक्षु षट् षट् पदानि चत्वारि द्वाराणि सम्पद्यन्ते ।

Colophon —

इति इदमेव वारुण मण्डलमित्युच्यते ।

Post Colophon —

संवत १९२७ श्रावणमासे कृष्णपक्षे द्वितीया गुरुवासरे बालमुकुन्देन लिखितं ॥

1677.

9281–9282

Substance, country-made paper 8×5 inches Folia, 5 (5–9) Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nāgarī Appearance, tolerable Incomplete

This incomplete MS contains in leaf marked 5, the concluding portion of *Sandhyāprayoga*, and the remaining leaves marked 5, 6, 7, 8 and 9 contain बलिवैश्वदेवनित्यश्राद्धविधि to the end of the Tarpanavidhi

1678.

6460

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia, 33 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 750 Character modern Nāgarī Date, Samvat 1915 Appearance, fresh Complete

Directions for the daily prayers of a Brāhmana

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । अथ सन्ध्याप्रशंसा ।

तत्राह योगी याज्ञवल्क्यः ।

अत ऊर्द्ध्वं प्रवक्ष्यामि सन्ध्योपासननिर्णयम् ।

अहोरात्रकृतैः पापैर्यामुपास्य प्रमुच्यते ॥

It ends by giving directions for the worship of Gāyattrī

End —

गायत्री परमं जाप्यं गायत्री परमं तपः ।

गायत्रीकृतविन्यासो विप्रो वेदषडङ्गवित् ॥

प्रापयित्वा सत्यलोकं कुलानामेकविंशतिं ।

ब्रह्मलोकमतिक्रम्य विष्णुलोकं स गच्छति ॥

इति गायत्रीविधानं सम्पूर्णम् ।

Post Colophon —

शुभ । राम । संवत् १९१५ अषाढमासे कृष्णपक्षे तिथौ ६ भृगुवासरे ॥

1679

9764 **सन्ध्यापद्धतिः ।** *Sandhyā paddhati*

Substance, country-made paper 5×3 inches Folia, 16 Lines, 5, 6 on a page Extent in slokas, 90 Character Nāgara Date Sam 1917 Appearance, old Generally correct Complete

पौषमासे शुक्लपक्षेऽष्टम्या गुरुवासरे ।
सन्ध्यापुस्तकं लिपिकृतधनुषधरी ग्रामणी ॥

ब्राह्मण संवत् १९१७ ।

1680

9832 **सन्ध्याविधिः ।** *Sandhyā-vidhi*

Substance, country made paper 5½×3 inches Folia, 32 Lines, 5 on a page Extent in slokas, 160 Character Nāgara Date, Sam 1816 Appearance, tolerable Generally correct Complete

संवत् १८१६ समये कार्त्तिककृष्ण ४ भृगुवासरे लिखितमिदं पुस्तकं ।

1681

2976 **श्रीसूक्तविधिः ।** *Sri Sūkta-vidhi*

Substance, country made paper 10¼×5¾ inches Folia 9 Lines, 15 16 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Date, Samvat 1849 Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्री (the name blurred over with ink) भट्टेन रचिता संक्षेपत श्रीसूक्तपद्धति सम्पूर्णा ।

Post Colophon —

संवत् १८४९ मिति भादो वदि १३ बुधवासरे लिखित्वा काश्यां मध्यगङ्गा ।

श्रिय धातुर्मयि धेहि तथाप्याद्ये श्रिवेरणा ।
विष्णुधर्म्मोत्तरे प्रोक्त जामदग्न्याय पृच्छते ॥
पुष्करेण नृपेणैतत् प्रोच्यतेऽथ समासतः ।
एव मन्त्र समाचक्ष्व देवलक्ष्मीविवर्द्धनम् ॥
प्रतिवेद जगन्नाथ पादो गणान्दयात्मज ।
श्रीसूक्तं प्रतिवेदश्च ज्ञेय लक्ष्मीविवर्द्धनम् ॥
अस्मिन् लोके परे वापि यथाकाम द्विजस्य तु ।
प्रतिवेदे समाचक्ष्व श्रीसूक्त पुष्टिवर्द्धनम् ॥
हिरण्यवर्णां हरिणीमृच. पञ्चदश द्विज ।
श्रीसूक्त कथित पुण्यमृग्वेदे पुष्टिवर्द्धनम् ॥
रथे अक्षेषु वाजेति चतस्रस्तु तथा ऋच' ।
श्रीसूक्तन्तु यजुर्वेदे कथित पुष्टिवर्द्धनम् ॥
श्रयतीय तथा साम सामवेदप्रतिष्ठितम् ।
श्रियं धातुर्मयि धेहि प्रोक्तमाथर्व्वणे तथेति ॥
तत्र हिरण्यवर्णामिति सूक्त लिख्यते स्पष्टतायै ॥
हिरण्यवर्णां हरिणी सुवर्णां रजतस्रजा ।
चन्द्रा हिरण्मयी लक्ष्मी जातवेदो म आवह ॥ १ ॥

There are 15 Rks and 10 slokas, about the Phalasruti, making the number 25, after which the Vidhāna begins —

4B ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थायावश्यक प्राग्विधाय च ।
स्नात्वा सध्यादिक कृत्वा गृहमागत्य तत्पर ॥, etc , etc

6A अलक्ष्मीपरिहारार्थं लक्ष्मीपुत्रादि-ऋद्धये ।
श्रीसूक्तस्य जप कुर्व्वे नित्य नैमित्तिक पर ॥

The commentary explains only the difficult and disputed portions of the ritual with much elaboration as in fol 7 —

अथ न्यासविषये केचिदाहु हृदयाद्यधिकरणक-मन्त्रविशेषकर्म्मकन्यासे कार्य्ये यथा हृदयादिपद घटक भाति तथैवाङ्गुष्ठाद्यधिकरणक-तन्मन्त्रविशेषक-

मिक-न्यासे कार्य्याङ्गुष्ठादिपदमपि षटक भवतीत्यगुष्ठाभ्या नमस्तर्ज्जनीभ्या इत्या दिन्यास इति तन्न ज्ञानार्णवादितन्त्रै शारदादिनिबन्धैश्च विरोधात् ।

77A इत्येव कथित सर्व्व विस्तृत तन्त्रसस्थितम् ।
बौधायनेन यत् प्रोक्त तदर्थो लिख्यते मया ॥

अथात श्रीकल्प व्याख्यास्याम ।, etc , etc

In foll 79B–97A, we have, in Tripatha form the Rks and the Phalasruti slokas, along with their commentary, at the end of which we have —

पञ्चविंशत्यृचानाञ्च व्याख्यान सप्रमाणकम् ।
यथामति मया प्रोक्त प्रीयता श्रीस्तदश्चिरम् ॥
अथ वक्ष्ये सुखतायै प्रयोग सप्रकारकम् ।
क्रम प्रोक्त पद्धतिश्चमादृत्य मया सादरम ॥

This portion is in prose

It ends —

आनन्दकाननिवासि-जनाग्रगण्य-
श्रीविश्वनाथ-पदपङ्कज-षट्पदेन ।
श्रीवैद्यनाथ-विदुषागकलापयुक्त
श्रीसूक्तभाष्यममल कृतमीशतुष्ट्यै ॥

1683

3205 **मन्युसूक्तविधानम् ।** *Manyu-Sūkta-vidhānam*

Substance, country-made paper 8¼×4 inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 80 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and soiled Complete

It begins —

अथ मन्युसूक्तविधानमाचक्षते ।
यस्ते मन्यो इति सप्तम ऋचस्य प्रथम सूक्तं तपसो मन्युर्ऋषि मन्युर्देवता त्रिष्टुप् छन्द इत्यादि ।

A ritual based on Rv X 83 84, each having seven Rks

1A, महाशत्रुपराभवार्थे द्वादशलक्षं पुरश्चरणम् । मध्यमशत्रुपराभवार्थे द्वादशसहस्र । सामान्यशत्रुपराभवार्थे द्वादशशतम् ब्राह्मणेन तु प्रयोक्तव्यम् ।

1684.

3269 *The Same*

From Viniyoga dīpikā

Substance country made paper 10¹×5 inches Folia 6 Lines, 16 on a page Extent in slokas, 170 Character, Nāgarī of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

3B *Colophon* —

इति श्रीविनियोग-दीपिकाया मन्युसूक्तविधानम् ।

Viniyogadipikā seems to be a ritualistic compilation, known only in this fragment The Manyusūkta is also given at the end For the Vidhāna see Cs Vol I, No 543

1685.

3015 **दत्तपुत्रविधिः ।** *Datta putra-vidhi*

Substance, country made paper 10¹×6¹ inches Folia 7 Lines 7 on a page Extent in slokas 100 Character Nāgarī in a modern hand Appearance, fresh Complete

On the ceremony of the adoption of a son

It begins —

अथ दत्तपुत्रविधि ।

पुत्रकष्टे कृते फलाप्राप्तौ दत्तपुत्रस्वीकारं कुर्य्यात् । तत्र ग्राह्या-ग्राह्यविवेक । सपिण्डेषु गोत्रेषु भ्रातृपुत्रो मुख्यस्तदभावे अन्य सपिण्ड' सगोत्रस्तदसम्भवे त्वन्य तत्रापि दौहित्रभागिनेयौ वर्ज्यौ इति सर्व्वसमतमित्यादि ।

1B, अथ पुत्रपरिग्रहविधिरुक्तो बौधायनसूत्रे, 2A, अथ प्रयोग , 3B, आश्वलायनाना तु शौनकोक्तरीत्या प्रतिग्रह कार्य्यस्तत्र मूलवाक्यानि संस्कार-कौस्तुभे ज्ञेयानि , 6A, अथ दत्तकस्य विवाहाद्युपयोगि-गोत्रादि-निर्णय , 7A,

Colophon —

इति दत्तविधान समाप्तम् ।

श्रीलक्ष्मीन्टसिद्धार्पणमस्तु ।

1686.

304 **आहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोगः ।** *Āhitāgne-rantyeṣṭi-prayoga*

Substance, country made paper 9½ × 4½ inches Folia, 88 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1760 Character, Nāgara Date, Sam 1819 Saka 1684 Appearance, old Prose Generally correct

This is a chapter of Samskāra prakāśa, a comprehensive treatise on Vedic rites, called also Pratāpa Nārasimha It relates to the observances on the death of both, who has kept the sacred fire, and who has not A fragment of this chapter comprising 8 leaves only, is noticed in L 38

It ends thus —

वक्ष्यमाणाहिताग्निदहनप्रकारेण श्मशानायतन खनित्वा गर्त्तादिक च कृत्वा इत्यादि आहिताग्निवत् ॥ दग्नियावाज्याहुती (?) जुहुयादित्यत्र उपासनाग्नावेव ।

समाप्तमिदं पुस्तक ।

सवत् १८१९ शके १६८४ चैत्रकृष्णभौमे शुभम् ।

After the date of the MS follows in a different hand, Pālāśaprakṛtidāha which breaks off abruptly at पश्चाम्तमन्त्रै

87 A इति प्रतापनारसिंहाख्ये सस्कारप्रकाशे अनाहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोग ॥ अथाश्वलायनाना ॥ अनाहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोग । प्रायश्चित्तादिपूर्ववत् ॥

पश्चाम्तमन्त्रै ।

1687.

6195 **आहिताग्निमरणविधिः ।** *Āhitāgni-maraṇa-vidhi*

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 4 Lines, 12 per page Extent in ślokas, 140 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथाहिताग्नेर्मरणसमयादारभ्य दाहकर्म्म लिख्यते । तद्यथा अथ शुक्लपक्षे साय होमानन्तर रात्रौ यजमानस्य मरणाशङ्काया तदैवाग्नि विहृत्य प्रातर्होम कार्य्य ।

It ends abruptly

1688.

6134 **प्रेतमञ्जरी ।** *Preta-Mañjari*

By Chatta Miśra

Substance, country made paper 11×5 inches Folia 26 Lines, 11 on a page Character, Nāgari Appearance, new Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ निरग्नेरौर्द्धदेहिकेतिकर्त्तव्यताविधिः ।

नमस्कृत्य हयग्रीव जगत्कारणकारण ।

लिख्यते बालबोधाय श्राद्धपद्धतिमुत्तमाम् ॥

नानास्मृतिनिबन्धाना मतमालोक्य धीमता ।

क्रियते च्छट्टमिश्रेण सच्चित्ता प्रेतपद्धति ॥

1689.

10140 **प्रेताधान ।** *Pretādhāna*

Substance country made paper 9½×4 inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 160 Character, Nāgari of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

On funeral rites

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रेताधानमुच्यते । यो अश्वत्थ शमीगर्भ इत्यरणी आहरति । अस्माद्वव्यवाहादित्यभिमन्त्र्य आयु मे धेहीत्यस्य तदभावे औचिनाया सदाहृते+ +जमान इत्यस्य वा लोप । (?) ।

No colophon

1690.

6129 **अन्त्येष्टिपद्धतिः ।** *Antyesti-paddhati*

By Devanātha, son of Prānanātha

Substance, country-made paper 10¾×4½ inches Folia, 60 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 1200 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, old and worn out Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

प्रणम्य परमात्मान गणेश कामद शुभम् ।

सर्व्वेषामुपकाराय तनोम्यन्त्येष्टिपद्धतिम् ॥

आसन्नमरण पित्रादिक ज्ञात्वा पुत्रादिभिस्तीर्थे नीत्वा प्रायश्चित्त कारयेत् ।

End —

ग्रन्थाननेकानालोक्य प्राणनाथस्य सूनुना ।

देवनाथेन रचिता काश्यामन्त्येष्टिपद्धति ॥

Colophon —

इति श्रीप्राणनाथात्मज-देवनाथ-विरचिता अन्त्येष्टिपद्धति' समाप्ता ।

1691.

245A **अन्त्येष्टिपद्धतिः ।** *Antyesti paddhati*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 81 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 1350 Character, Nāgara Date Sam 1885 Appearance, fresh Complete

A priests' manual for all the obsequial rites to be performed from the day of death to the end of the year, including Sahamarana or cremation of females along with their deceased husbands

The forms of the ceremonial are, however, different from the forms in vogue in Bengal

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

अन्त्येष्टीपद्धति । सर्व्वेषामुपकाराय तनुतेऽन्त्येष्टिपद्धति । १ ।

आ[]सन्नमरण पित्रादिक ज्ञात्वा पुत्रादिभि ॥ अथ स्मार्त्ताम्हता

धानम् ॥ अ[ा]चमनम् ॥ प्राणायाम । अद्येत्याद्येव गुण विशिष्टाया पुण्यतिथौ ॥ अपसव्य गोत्रस्यामुकप्रेतस्य उच्छिन्नाग्नेर्दाहार्थं स्मार्त्तग्न्याधान करिष्ये ॥ अरण्योरुदक्षिण प्रेतपाणि कृत्वा अयन्त (Rv III, 29, 10) इति समारोपमन्त्र पुत्रादिर्जपेत्। अयन्ते योनि रयि खरसत्कार सक्रत् ॥ (?) आवसथ्याग्ने पश्चाद् यस्याग्ने जुह्वतो इति मन्त्रेण मथित्वा आवसथ्याग्ने स्थापन । स च मन्त्र ।

यस्यापोऽग्ने जुह्वतो मासकामा
सङ्कल्पयन्ते यजमानप्राम ।
जरा नु ते हविषत् पादनायते
स्वर्गं लोकेभिमन्त्रे प्रेतये नु ॥

इति मथन-मन्त्र ।

It ends —

अथ द्वादशाहे सपिण्डीकरणश्राद्धे तन्मध्ये आसन-भाजन-प्रदक्षिणान्यूनातिरिक्तन्तत् सर्व्वं परिपूर्णतास्तु । अस्तु परिपूरण आम न्नैरिन्द्र दान इयामेव गोत्तवेद(?)तेषा वा उभयतो प्रमयति अनेन सपिण्डश्राद्धयज्ञेन पीतर॰ स्वरूपी ज यस्य स्मृत्या(?)आच्युतायै नम (?) गयायै नम गदाधराय नम पुण्डरीकाक्षाय नम विष्णवे नम । गयाकृतश्राद्धफलमस्तु ।

Col —इति श्रीसपिण्डीकरणश्राद्धयज्ञप्रयोग॰ ॥ ६ ॥ मितौ कुवार सदि ८ स १८८५ ।

The MS has at the beginning two leaves, which begin —

श्रीगणेशाय नम अथ शाला अथैन शाम्प्रपादयति, etc

End -- ओ अग्नौ ह वै देवाय घृत कुम्भप्रेम् तस्मा एतद्दर१८ सम्टद्धयन्ति क्षिप्रेण इम गृह जुह्वोदिति तस्माद्दराह्नो गाव उपानह्वा उपमुच्यते ।

इति शाला समाप्त॰ ।

शुभमस्तु । श्रीराम ।

The subjects treated of —

इति सद्योपत सहगमनविधि —6B, अथ पञ्चकमरणविधि —6B, इति पञ्चाङ्कति —7B, इति ब्रह्मपुराणोक्त-पञ्चकविधानम् —9A, अथ

पञ्चदानम् —11A, इति प्रथमदिनकृत्यम् :—16A, अथ अस्थिसञ्चयन-विधि —16A, अथ अस्थिसञ्चयनश्राद्धविधि :—17B, इति द्वितीयदिन विधि —21A, अथ तृतीयदिनकृत्यम् —21A, अथ चतुर्थदिनकृत्यम् अथ पञ्चमदिनकृत्य —21B, अथ षष्ठदिनकृत्यम् —22A, अथ सप्तमेऽह्नि कृत्यम् —22A, अष्टमदिनकृत्यम् —22B, अथ नवमदिनकृत्यम् —23A अथ दशाहबलि —23B, इति दशाहविधि: —24B, अथ एकादशाह-कर्त्तव्यता लिख्यते —24B, अथ विष्णुतर्पणम् —26A, इति वृषोत्सर्ग — 37A, अथ महैकोद्दिष्टश्राद्धम् —37A, अथ रुद्रगणश्राद्धम् —39A, अथ महैकोद्दिष्टश्राद्धे दानानि —39A, इति उत्क्रान्तधेनुदानम् :—40A, अथ रूपधेनुदानम् —40A, इति ऋणधेनुदानम् :—41A, अथ पद-दानम् —41A, अथ इक्षुमर्द्दनौकादानम् —41B, अथ तिलपात्र-दानम् —42A, अथ घृतपात्रदानम् :—42A, अथ लवणदानम् —42B, अथ लौहदानम् —43A, अथ कार्पासदानम् :—43A, अथ तैलदानम् — 43B, अथ सप्तधान्यदानानि —43B, इति व्रीहि —44A, इति यव दानम् —44B, इति गोधूमदानम् —44B, इति मुद्गदानम —45A, इति माषदानम् – 45A, इति प्रियङ्गुदानम् —45B, अथ तिल-दानम्, 45B, अथ दशदानानि —45B, अथ गोदानप्रयोग —46A, अथ भूमिदानम् :—46A, अथ तिलदानम् —46B, अथ हिरण्यदानम् :— 46B, अथ आज्यदानम् —47A, अथ वस्त्रदानम् —47A, अथ धान्य-दानम्, 47B, अथ गुडदानम् —47B, अथ रौप्यदानम् —48A लवदानम् —48A, अथ चतुर्द्दशउपदानानि —48B, अथ अन्नदानम् — 48B, अथ उदकदानम् —49A, अथ उपानद्दानम् —49A, अथ कमण्डलुदानम् :—49B, छत्रदानम् —49B, अथ वस्त्रदानम् —50A अथ यष्टिदानम् —50A, अथ लौहदण्डदानम् —50A, अथ अङ्गुष्ठिका-दानम् —50B, अथ दीपदानम् —50B, अथ तिलदानम् —51A, इति ताम्बूलदानम् 51B, इति चन्दनदानम् —51B, अथ पुष्पदानम् — 52A, अथ शय्यादानम् —52A, अथ गजदानप्रयोग —55A, इति रथदानम् —55B, अथ शिविकादानम् —55B, इति महिषीदान-प्रयोग —57B, इति गृहदानप्रयोग —59A, अथ दासीदानप्रयोग —

59A, इति कपिलाधेनुदानम् — 60A, अथ पापधेनुदानम् — 60A, अथ दर्पणदानम् — 60B, इति छायावस्त्रदानम् — 61B, अथ ऊर्णादानम् '— 61B, अथ उपवीतिदानम् — 62A, अथ रुद्राक्ष-दानम् — 62B, कर्पूर-दानम् — 63A, इति केशरदानम् — 63A, अथ कस्तुरीदानम् — 63B इति गोपीचन्दनदानम् — 64A, अथ तुलसीदानम् — 64A, अथ कुष्माण्ड-दानम् — 64B, अथ ताम्बूलकरण्डदानम् — 64B, इति हरिद्रादानम् — 65A, इति सौभाग्यग्रथयुक्तसूर्प-दानम्, अथ सत्यव्रतोक्त-द्वादश-कुम्भ-दानम् 65B,

Then follow Māsika Śrādhas —

अथ सपिण्डीकरणोच्यते, 68B

The rest is taken up with *Sapindīkarana*

1692

245B **अन्त्येष्टिप्रयोग।** *Antyesti-prayoga*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 27 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 600 Character Nagari Appearance tolerable Incorrect

Anonymous

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

सङ्कल्प्य अपसव्य अमुकगोत्रस्य अमुकप्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थं उत्तम-लोक- प्राप्त्यर्थं प्रथमेऽहनि ऊर्द्धोच्छिष्ट उभयोच्चि (?) अधरो-च्छिष्टस्पृष्टास्पृष्टमरजनित(?)-प्रत्यवाय-परिहारार्थं चौर्द्धदेहि-क्रियाधिकारार्थं मरणसूतकान्ते स्पृष्टास्पृष्टसर्व्वदोषपरिहारार्थं प्रायश्चित्त तीर्थद्वारो मन्त्र(?)करिष्ये। आत्मशुद्धिद्वारा पित्रादे ऊर्द्धदेहिकक्रियाधिकारसिद्ध्यर्थं कृच्छ्रत्रयप्रायश्चित्त सूतकान्ते-ऽहमाचरिष्ये।

यानि कानि च पापानि च ब्रह्महत्यासमानि च
केशमनाश्रित्(?)तिष्ठन्ति तस्मात् केशान् वपाम्यहं ।

इत्यादि

End —

ये समान[।] गोत्राणा वसुरूपाणा द्वादशेऽहनि सपिण्डीकरण-श्राद्धे पिण्डप्रत्यवने नियच्छ गोत्राणा[रुद्र]रूपाणा द्वादशेऽहनि

सपिण्डीकरण श्राद्धे पिण्डप्रत्यवने नियच्छ गोत्राणामादित्यस्वरूपाणा द्वादशेऽह्नि सपिण्डीकरणश्राद्धे पिण्डप्रत्यवने नि नियच्छ (?) पुन समस्ता[·] पितर अन्न समर्पयामि गन्ध समर्पयामि अक्षतान् समर्पयामि पुष्प समर्पयामि धूप समर्पयामि, दीप समर्पयामि, नैवेद्य समर्पयामि, फल समर्पयामि, फलताम्बूलदक्षिणा समर्पयामि। गोत्राणा वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणा द्वादशेऽह्नि सपिण्डीकरणश्राद्धे एतानि।

Here the MS breaks off abruptly.

The subjects treated of are gleaned below from the *Sañkalpas* or the solemn vows

दहनश्राद्ध, 1B, अस्थिसञ्चयनश्राद्ध (अस्थिसचेनश्राद्ध ?) 3B, पिण्डप्रदान, 5B प्रेताय यमाय पिण्डप्रदानम्, 6A, पूरकपिण्डप्रदानम्, 9A, तिलतोयपात्रदानम्, 10B, मासषह्नितकुम्भदानम्, 11A, उष्णोदकैस्तर्पणम्, 12A विष्णुपूजनम्, 14A मद्दैकोद्दिष्टश्राद्ध, 14B, मद्दैकोद्दिष्टश्राद्धे पिण्डप्रदानम्, 16B, सपिण्डीकरणश्राद्धम्, 20B, सपिण्डीकरणश्राद्धे आसनदानम्, 22B, सपिण्डीकरणश्राद्धे पिण्डप्रत्यवनेजनम्, 26B,

1693.

1928 **और्द्ध्वदैहिकम्।** *Aurddhva daihika*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 15 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 270 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and faded

On obsequial rites

Begins —

अथ दाहसाधने अग्नौ विरुद्धवचनाना व्यवस्थोच्यते। तत्र मदनरत्ने वृद्धयाज्ञवल्क्य।

आहिताग्निर्यथान्याय दग्धव्यस्त्रिभिरग्निभि।
अनाहिताग्निरेकेन लौकिकेनेतरो जन॥

अनाहिताग्नि केवल स्मार्त्ताग्नि इतर श्रौतस्मार्त्ताग्निरहित

10A, अथ भारद्वाजसूत्र लिख्यते, 10B, अथ आहिताग्नेराश्वलायनोक्तदाहविधि, 13A, इति साग्निकदाहविधि, 14A, अथ सन्न्यासिन और्द्धदेहिकविधि। विश्वेश्वरीये बौधायनशौनकौ। यतीना प्रेतसंस्कारविधि व्याख्यास्याम॥

The later authorities consulted

1B, सूत्रार्थसार, 2A, नारायणवृत्ति, 2B, आपस्तम्बीय भाष्यकार, 8A, श्रीरङ्गकृत-प्रेताधानप्रयोग, 8B, त्रिकाण्डमण्डनम्, देवयाज्ञिका 10B, प्रायश्चित्तप्रदीप।

1694.

3006 **विच्छिन्नाग्नेरनाहिताग्नेश्च मृतस्य अग्न्याधानपूर्व्वक-दाहविधिः।**

Vicchinnāgne ranā hitagneśca mṛtasya Agnyādhāna-pūrvaka-dāha vidhi

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 10 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 220 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The object of the work —

अथ बहुकाल विच्छिन्नाग्नेरग्निहोत्रिण पुनराधानेऽकृतेऽकस्मान्मरणे सूत्रान्तरोक्त मृताग्न्याधान दाहा[दि]विधिश्चोच्यते।

Colophon —

इति विच्छिन्नाग्नेरनाहिताग्नेर्मृताग्न्याधानपूर्व्वक दाहविधि।

Then a few lines more in a different hand on the same subject

1695.

5995. **अनाहिताग्नि-दर्शश्राद्धप्रयोगः।** *Anāhitāgni Darśa Śrāddha-prayoga*

Substance country made paper 10½×5 inches Folia, 17 Lines 12 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old, discoloured and worn out Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीनकुलिवागीश्वर्यै नम' । श्रीमद्दिव्यलक्ष्मी-
नृसिंहाय नम ।

अथ दर्शश्राद्धप्रयोगोऽभिधीयते ।

मत्वा नृसिंह पितृयज्ञदर्शश्राद्धद्वयस्य व्यतिषङ्गिणोथ ।

अनाहिताग्ने स्मृतियुक्प्रयोगो बुभुत्सुबोधाय विधित्सतेऽसौ ॥

कर्त्ता पूर्व्वेद्यु पूर्व्वोक्तश्राद्धाय द्रव्याणि सम्पाद्य उदूखलमूषलादि-
गृह्योपकरणानि शोधयित्वा निरामिष सकृदेव भुक्त्वा पूर्व्वोक्तलक्ष-
णान् ब्राह्मणान् निमन्त्रयेत् ॥ तत्राय क्रम ।

End —

अग्नौ–करण–ब्राह्मणभोजन–पिण्डदानरूप–कर्म्मत्रयात्मकमन्त्र-
श्राद्धेन मम पितृणामक्षय्य-पिण्डद्वारा श्रीपरमेश्वर प्रीयता-
मित्युक्त्वा ॥

1696.

3220 **पिण्डपितृयज्ञ ।** *Pinda-pitr-yajna*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 13 Lines, 8 on a page Extent in slokas 150 Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —

तान्यष्टौ पार्व्वण पूर्व्वेद्युरष्टम्यामन्वष्टक्य मासि मासि काम्य
आभ्युदयिकमेकोद्दिष्ट चेति । पर्व्वण्यमावास्याया भव पार्व्वण तदा-
हिताग्नि पिण्डपितृयज्ञ कृत्वा करोति । अनाहिताग्नेस्तु तदितरेण
व्यतिषज्यते ॥ यथादौ पितृयज्ञो यावदिध्माधानादथ पार्व्वण ब्राह्मण
पक्षौचाद्याच्छादनान्त पुन पितृयज्ञ आमेक्षणानुप्रहरणात् पुन
पार्व्वणमातृपितृज्ञानादथोभयशेष क्रमेण समापयेदेष व्यतिषगस्त-
मिम उदाहरिष्याम । इत्यादि

It ends —

प्रत्याब्दिकादीनि मासि श्राद्ध यदि पर्व्वणि स्यात्तदा तत् पार्व्वण
तेन विकल्प्यते काम्य चेत् क्रियेत तदा पार्व्वण मासि श्राद्ध च
तेनैव सिध्यत ॥

1697.

10249 कोकिलमत । *Kokila-Mata*

Substance, country made paper 10 × 6 inches Folia, 6 of which the first is missing Lines, 15 on a page Extent in slokas, 130 Character, Nāgari Date, Samvat 1678 Appearance, old and worn out

Colophon —

इति कोकिलमते ।

Post Col —

सवत् १६७८ वर्षे चैत्र सुदि ४ बुधे दीसावाल्लभ अनन्त कार्ष्णी खवराणपुरमध्ये लिखितम् ॥

5A, कोकिलपक्षे ॥ अन्वष्टकासु द्विपार्व्वणं श्राद्ध प्रकर्त्तव्यम् ॥ पितृ पितामह प्रपितामहा ॥ मातृमातामह प्रमातामहा ॥ इत्यमेव वृद्धौ वृद्धिश्राद्धे ॥ दर्शे वामावास्यायामपरपक्षे च ॥ एकमेव क्षयेऽहनि ॥ पितुर्वा मातुर्वा सवत्सरेऽहनि एकमेव पार्व्वणं ॥ अन्ये केचिद्दर्शसान्निध्यात् वृद्धौ वृद्ध्यागमश्राद्धमाङः ॥ तदयुक्तं ॥ यतोऽग्रे एतद्वक्ष्यति ॥ आभ्युदयिक षट्पिण्डमेव कुर्य्यात् ॥ कोकिलपक्षे तृतीयपार्व्वणं-निषेधात् ॥ यत् प + + वक्ष्यति ॥

कोकिलस्य यथापक्षे श्राद्ध कुर्य्याद्द्विपार्व्वणम् ।
गयावृद्धौ न दातव्य तृतीयन्तु कदा च नेति ॥

Antiquity of the Kokilāmata

6A, तथा कर्कभाष्ये ।

मातृमुख्य सदाकाल कोकिलामतमीदृशम् ।
प्रवर्तोन्येषु देशेषु निवसन्तश्च वाजिन ॥
आभीरा वणिजोपीत्थ श्राद्ध कुर्व्वन्ति यत्नत ।
मातामह्य मातृमुख्य मागोपालप्रसिद्धित ॥

It refers to the rules of Srāddha according to a particular school, called *Kokilāmata*

1698.

3243 काम्यवृषोत्सर्गप्रयोगः । *Kāmya Vrsotsarga-prayoga*

Substance, country made paper 9½ × 4¼ inches Folia, 8 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 275 Character, Nāgari of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete Date, Samvat 1867

It begins —

अथ काम्यवृषोत्सर्गविधि भविष्योत्तरे ।
वृषोत्सृष्ट पुनात्येव दशातीतान् दशवरान् ।
वृषोत्सर्ग पितृणा तदन्त्यथ समुदाहृतम् ॥

It ends thus —

प्रयोगारम्भात् पूर्व्वमेव वत्सतरीणा दोहन अन्ते तदीयपयसि ब्राह्मणभोजनार्थ पायस-श्रपण-विधानात् । शेष यथासूत्र पौराणा गोपसहारेण कार्य्यम् ।(?)

Colophon —

इति वृषोत्सर्ग समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १८६७ ज्येष्ठ-कृष्णत्रयोदश्या गुरुवार ।

1699.

3285 *The Same*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 1 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 40 Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured Complete

The *Samkalpa* runs thus —

देशकालौ सकीर्त्त्य मम कायिकादि-समस्त दोष-परिहारद्वारा आकल्प-सन्तानाविच्छेदार्थ वृषोत्सर्ग करिष्ये । तदङ्ग-स्वस्ति-पुण्याहवाचन-मातृकापूजन-नान्दीश्राद्ध आचार्य्यादिवरण च करिष्ये । आदौ निर्व्विघ्नतासिद्ध्यर्थ गणपति पूजन करिष्ये ।

It ends —

वृषोत्सर्गसाङ्गतासिद्ध्यर्थ तिलानुदकुम्भ गा वासो हिरण्यञ्च दद्यात् । ब्राह्मणभोजन भूयसी [दक्षिणा] दद्यात् ।

Colophon —

इति वृषोत्सर्गप्रयोग ।

1700

3298 **नीलवृषोत्सर्गपद्धतिः ।** *Nīla-Vṛṣotsarga-paddhati*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 8 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 260 Character Nāgarī Date Samvat 1825 Appearance discoloured Complete

No Colophon —

The date of the manuscript —

सवत् १८२५ मिति माघवद्य द्वितीया लिखितम् । प्राननाथ-हस्ताद्यग पुस्तक समाप्तम् ।

In a different hand

इद पुस्तकमाचार्य्योपनामक-गोपालभटात्मजप्राननाथस्येद पुस्त-कम । स्वार्थं न तु परार्थम ।

The Samkalpa runs —

1A, मम अमुककामनासिद्ध्यर्थं ममस्तपितृणा विष्णुलोकावाप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं नीलवृषोत्सर्गाख्य कर्म्म करिष्ये ।

The description of the Nīlavṛsa —

1A लोहितो यस्तु वर्णेन मुखे पुच्छे च पाण्डुर ।
श्वेत खुरविषाणाभ्या स नीलो वृष उच्यते ॥

1701

3236 **नारायणबलिप्रयोगः ।** *Nārāyana-vali-prayoga*

Substance, country made paper 9½×4¼ inches Folia, 5 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 80 Character Nagarī of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

It begins —

शुक्लैकादश्या नदीतीरादिशुचिदेशे स्नानादिनित्यक्रियान्ते प्राणा-यामान्ते तीर्थादिसकीर्त्तनान्ते मदीयकुलाभिवृद्धि-प्रतिबन्धकस्य प्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थं नारायणबलि करिष्य इति सकल्प्य तदादौ विष्णुपूजन करिष्ये ।

Colophon —

इद पुस्तक नारायणबलि-प्रयोग समाप्त'।

1702.

5791 **नारायणबलिः।** *Narayana-vali*

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia 16 Lines, 7, 8 on a page Extent in slokas 192 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Every leaf is marked, on the reverse, ना ण on one side and वलि on the other

The Śrāddha of a yati consists in Nārāyana-Vali, or offerings to Nārāyana on the 12th day after death, in the belief of the identity of Nārāyana and the deceased yati

Beginning —

श्रीगणेशाय नम।

तत कर्त्ता सिद्धि गतस्य ब्रह्मीभूतस्य नारायणरूपिणो हप्त्यर्थ तर्पण करिष्ये।

5A, ततो द्वादशेऽह्नि नारायणवलि कुर्य्यात्। तत्र प्रयोग·।

12B, इत्याथर्व्वणशाखोक्तनारायणोपनिषत् समाप्ता।

14A, इति बौधायन-शौनकयमस्मृत्यनुसार्य्याचारानुगृहीतो नारायणबलि-प्रयोग'। अथ द्वादशे वा यथाचार-समाराधनम्।

Last Colophon —

इति नागरखण्डानुसारेण आराधनप्रयोग' समाप्त।

1703.

6258

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 3 to 12 of which the 9th and 10th are missing Lines, 7 on a page Extent in slokas 100 as stated at the end of the manuscript Character, modern Nagara Appearance, fresh

Two works

I 6A इति नारायणबलि' समाप्त।

The Samkalpa or resolution runs —

3B, अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य आत्महत्या-पाषण्डित्वादिजनित-पापक्षयद्वारा और्ध्वदेहिकसम्प्रदानयोग्यतासिद्ध्यर्थं नारायणबलिं करिष्ये ।

II —नागबलि by Gopīnātha, son of Mādhava

Colophon —

इति श्री शैवमाधवाग्निहोत्रसुत-शैव-गोपीनाथकृत-नागबलि-प्रयोग समाप्त· ।

Post Colophon —

ग्रन्थसंख्या १०० । इद पुस्तक सदाशिवभट्टेन लिखित स्वार्थं परोपकारार्थम् ।

Beginning in 6A —

भविष्ये युधिष्ठिर ।

कृष्ण कृष्ण महायोगिन् त्वया केन हेतुना ।
विविधोपद्रवा कुष्ठदद्रुपामादिभिर्विभो ॥
सन्तान-प्रतिरोधस्य कृपया तद्वदस्व मे ॥

कृष्ण उवाच ।

शृणु पार्थ प्रवक्ष्यामि लोकाना हितकाम्यया ।
यत् पृष्ठ हि त्वया राजन् तन्निदानमशेषत· ॥
जन्मान्तरेऽथवैतस्मिन् कृत सर्पवधो हि वै ।
तेषामुपद्रवा ह्येते जायन्ते नात्र सशय ॥
कार्य्यो नागबलिस्तैस्तु सर्पसस्कारपूर्व्वकम् ।
सिनीवाल्या पौर्णमास्या पञ्चम्या कारयेत्तत ॥
अश्लेषानक्षत्रे(त्र) प्रकर्त्तव्यमन्यस्मिन् (मन्यस्य)वा तु कारयेत् ॥

इति शौनक ।

तत्रादौ चतुर्थ्या कृत्यानि पूर्व्वोत्तराङ्गसहितानि कृत्वाचम्य प्राणा-नायम्य

मया मदीयपुत्रकलत्रादिभिर्वा इह जन्मनि जन्मान्तरेषु वा ज्ञानतोऽज्ञानतो वा य कृत सर्पवधस्तज्जनितपापोपशमनद्वारा

कुष्टाद्युपद्रवनिष्कृतये सर्पस्योत्तमलोकप्राप्तये मद्वंशाना सर्पबाधा-निवृत्तये सर्व्वसर्पाधिनाथश्रीमदनन्तस्य प्रीतये यथाज्ञान यथामिलितोपचारै सर्पसंस्कारपूर्व्वक नागबलि अद्य करिष्ये ।

It ends —

नाना ग्रन्थान् समालोक्य गोपीनाथ शिवाश्रय ।
सन्तोषार्थं विविदुषा अकरोत् प्रेतदीपिका ॥
आदितश्चान्तपर्य्यन्त आलोक्येय विचक्षणा ।
विचार्य्य सदा प्रयुञ्जीयममाशिष ॥ (?)

1704.

6259

Substance, country-made paper 10 × 4¼ inches Folia, 17 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 250 Character modern Nāgara Date, Śaka 1746 Appearance, fresh Complete

Two works

I —2A इति नारायणबलिप्रयोग ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ नारायणबलि प्रारम्भ ।

कर्त्ता शुक्लैकादश्या नदीतीरादिशुचौ देशे स्नानादिनित्यक्रियान्ते आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्य मदीयकुलाभिवृद्धि-प्रतिबन्धकरूप प्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थ नारायणबलि करिष्ये । इति सङ्कल्प्य

II —अथ नागबलि (By Gopīnātha Dīkṣita) तत्र शौनक

अथ वक्ष्यामि सर्पस्य संस्कारविधिमुत्तमम् ।
सिनीवाल्या पौर्णमास्या कारयेद्विधिवत्तत ॥
पञ्चम्यामथवा कुर्य्यादश्लेषायुग्दिनेऽथवा ।
कृतसर्पवधो विप्र पूर्व्वजन्मनि वा यदि ॥
स्नात्वागत्य ततो ब्रह्मदण्ड दद्याद्द्विजातये ।
वध प्रख्यापयेच्चापि चरेत् कृच्छ्रांश्चतुर्दश ॥

वर्षेऽस्मिन् जन्मनि कृते लोहदण्ड विनात्तये ।
दद्यात् पापविशुद्ध्यर्थं श्रोत्रियाय कुटुम्बिने ॥
विप्राय दण्डमूल्य वा ह्यभावे सति दापयेत् ।
साक्षाद्दद्यात् कर्म्मकर्त्तुरेतदेव प्रदापयेत् ॥

...

4A, अथ प्रयोग॰ ।

गुरुशुक्रास्तादिरहिते काले ऽयनद्वयेऽपि पौर्णमास्याममावास्याया वा पञ्चम्यामश्लेषायुक्तदिने वा कुर्यात् । तत्राधिकाराय चतुर्द्दशकृच्छ्रात्मक प्रायश्चित्त चरेत् ।

Colophon —

इति गोपीनाथ दीक्षितप्रयोगे पुत्रोत्पत्तीकृणाय (?)

Post Colophon —

स्वार्थं परार्थम् । शके १७४६ मन्मथनाम सवत्सरे मार्गशीर्षमासे शुक्लपक्षे एकादश्या तिथौ गुरुवारे तद्दिनपुस्तक समाप्तम् । रामसुतेन लिखितम् । श्रीगजाननार्पणमस्तु । श्रीशम्भ्वार्पणमस्तु ॥

1704A.

8377 श्राद्धकृत्यप्रदीप ।

By Tripāthi Horila

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 71 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 1820 Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

A Comprehensive work on Srāddha

Beginning —

श्रीगणेशाय नम॰ ।

गुरूपदेशे मुनिवाक्यबोधात् सता समाचारपथ विदित्वा ।
श्रीहोरिलो मन्दधिया हिताय वक्ति स्फुट श्राद्धविधिप्रभेदान् ॥
आदौ श्रद्धा श्राद्धफल श्राद्धकाल स्ततो हवि ।

पुष्पधूपादिकथन ब्राह्मणानां परीक्षया ॥
उद्देश' पार्व्वणविधेर्निमन्त्रणमनन्तरं ।
कर्त्तु र्भोक्तुश्च नियमा विश्वेदेवविवेचनम् ॥
कथनं चार्घ्यपात्राणां मन्नस्य परिवेशन ।
पिण्डदानादिकं पिण्डप्रतिपत्तिरनन्तरं ॥
आमश्राद्ध तथा जीवत्पितृकश्राद्धनिर्णय· ।
श्राद्ध द्विपितृके तावत् पुत्रिकाया सुतेन वा ॥
एकोद्दिष्टवृद्धिनित्यतीर्थश्राद्धानि च क्रमात् ।
अथ प्रेतस्य निर्हारि साङ्गाप्रेतस्य सस्कृति ॥ •
अन्नारोहणमन्त्रोक्ता निषेधविधिसयुत ।
रजस्वलासूतिकयोर्गर्भिण्याश्चैव संस्कृति ॥
पञ्चके सस्कृतिश्चैव तोयदानविधिस्तत· ।
अधिकारिविवेकोथ प्रेतपिण्डादिकं तथा ॥
प्रवेशाशौचनियमावस्थिसंचयन तत' ।
अस्थिक्षेपोऽथ गगायामाशौचान्तविधिस्तत ॥
दाहः पर्णनरस्याथ बालसस्कारनिर्णय ।
पतितानां च सस्कारो यतिसस्कार एव च ॥
एकादशाहश्राद्ध च वृषोत्सर्गस्य विस्तृति ।
द्वादशाहादिविषय सपिण्डीकरण तत ॥
श्रीछोरिलेन कृतिना सर्व्वमेतद् विविच्यते ॥

Colophon —

इति त्रिपाठि-श्रीछोरिलविरचिते श्राद्धकल्पप्रदीप समाप्त ।

In a later hand —

ग्रन्थसंख्या १५८० । रत्नेश्वरसुत-नन्दकेश्वर ।

1705

6281 **सर्व्वस्मृतिसंग्रहः ।** *Sarva-Smrti-Samgraha*

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia 12 Lines, 11-17 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति सर्व्वस्मृतिसंग्रहः ।

A collection of ślokas about Vedic rites, numbering 286

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निहोत्रं मुनिश्रेष्ठ यस्मिन् देशे प्रवर्त्तते ।
दशयोजनविस्तीर्णं काशीक्षेत्रं तदुच्यते ॥ १ ॥
दशजन्मादिभिर्वेदैः शतजन्मापरिग्रहः ।
सहस्रजन्मनामन्ते सोमं पिवति वा नवा ॥ २ ॥
ऋत्विगात्मा धनं जाया शुद्धं यस्य चतुष्टयम् ।
तस्याग्निहोत्रं स्वर्गाय नरकायेतरस्य ॥ ३ ॥

Topics —

4B अथ पर्व्वनिर्णयः 9A, अथ अग्न्याधानम्, 10A, दर्शपूर्णमास-विहारलक्षणम्, अथ चातुर्म्मास्यविहारः, 10B, पशुविहारः, 12B, इति मूल्याध्याय-पूर्णपात्र-लक्षणम् ।

The authorities —

1A, पाराशरस्मृतौ, शौनकः, 2A, स्मृतिसंग्रहे, यज्ञकाण्डे, 2B, चतुर्विंशतिमते, स्मृत्यर्थसारे, 3A, आश्वलायन, यम, देवल, पठीनसि, आधानदीपिका, 3B, याज्ञवल्क्य, वृद्धशौनकः, सायणाचार्य्य, 4A, गर्ग, 4B, शातातप, सुमन्तु, स्मृतिदीपिका, प्रयोगपारिजाते, 5A, मदनरत्ने, पारिजाते, षट्त्रिंशन्मते 5B, छन्दोगपरिशिष्टे, 6A, स्मृतिचिन्तामणौ, 6B, प्रदीपचन्द्रिकायां, 7A, स्मृतिभास्करे हारीतः, दशस्मृतिसंग्रहे विष्णु-कात्यायनेनोक्तम् ।

1706.

1912 अष्टदोषवादः । *Asta-dosa-vāda*

Substance, country made paper 11×5½ inches Folia 5 Lines 10 to 12 on a page Extent in ślokas 200 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and faded Complete

Two different handwritings, one to line 5, leaf 6B The same handwriting in the three last lines at the end of the manuscript

Eight defects on the substitution of barley for paddy in Śrauta sacrifices

It ends —

अतएवोक्तं पूर्व्वकारिकान्ते भट्टपादैः ।
एवमेषो ऽष्टदोषो हि यो व्रीहियववाक्ययोः ।
विकल्प आश्रितस्तत्र गतिरन्या न विद्यते ॥
इत्यष्टदोषवादः ।

Mañgalācaraṇa —

ॐकारवाच्यं भवमग्नतारम्
भक्तैकनाथं सुमुखं च नित्यम् ।
ज्योतिःस्वरूपं निगमैकवेद्यं
तं रामचन्द्रं शरणं प्रपद्ये ॥

The work begins —

केचित्तु व्रीहीन् प्रोक्षति व्रीहीनवहन्ति इत्यपूर्व्वनियमविध्युदाहरणयोः व्रीह्युद्देशेन विधीयमानयोः प्रोक्षणावहननयोर्यवसाधारण्यार्थं व्रीहिपदं अपूर्व्वीयपरमिति सिद्धान्तमर्य्यादा। सा अनुपपन्ना। तथाहि लक्षणाया अन्वयानुपपत्तिः तात्पर्य्यानुपपत्तिर्वा बीजम्। न चेह सास्ति। व्रीहित्वावच्छेदेन प्रोक्षणावहननयोः कस्या अप्यनुपपत्तेरप्रतिसन्धानात् ।

1707.

1884 **अग्निहोत्रे दम्पत्योःसहाधिकारनिर्णयः ।**

Agnihotre dampatyoḥ-sahādhikāra-nirṇaya

Substance, foreign paper 8¹ × 4½ inches Folia, 10 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 160 Character Nagara Appearance, faded

It begins —

अथ सर्व्वेषां प्रश्नानामुपोद्घाततत्वेन किञ्चिदुच्यते। अग्निहोत्रे दम्पत्योः सहाधिकारः श्रुतिस्मृतिपुराणन्यायसिद्धः। अनेक-

ऋषिमतपर्य्यालोचनया पक्षद्वय सिध्यति। पत्नी यजमानेन समा इति एक। यजमानस्याङ्गमिति द्वितीय। अत्र प्रमाणानि तथाहि त्रिकाण्डमण्डण।

"आहिताग्निर्म्मृतस्त्रीक आदधानोन्यया सह।
कृतारम्भादिधर्म्मोपि कृतसोममखोपिवा॥

It ends —

यथा गोदोहनस्य प्रकृतिवत् विकृति कर्त्तव्या इत्यपक्कारस्योदक एतादृशाङ्ग विकृतौ नातिदिशति इत्यनावश्यकमेव। अतएव सर्व्वै सूत्रकारै स महाव्रत एव नियम इत्युक्तमिति।

Authorities consulted —

(1) त्रिकाण्डमण्डणम् (2) द्वैतनिर्णय (3) तलवकारकल्पे जैमिनि (4) भरद्वाजसूत्रम्। (5) आपस्तम्बसूत्र। (6) आपस्तम्बस्मृति। (7) रामाण्डार-भाष्यम्। (8) आश्वलायनसूत्रम्। (9) ऐतरेयब्राह्मणम्। (10) वाजसनेय-ब्राह्मणम्। (11) याज्ञवल्क्य। (12) चन्द्रिकाया काठकश्रुति। (13) कात्यायन। (14) श्रौतप्रायश्चित्तकुतूहल। (15) प्रतद्वयीव्याख्या।

In this work the position of the wife of Brahmana who keeps three fires is discussed Some of the Sūtrakāras say that her position is equal to that of her husband, others say that she plays a subordinate part

1708

2736 श्रौतस्मार्त्तकर्म्मसु सवर्णासवर्णसन्निपाते चिन्ता।

Śrauta-Smārta-karmasu savarṇāsavarṇa-sannipāte cintā

Substance country made paper 10¼ × 5 inches Folium one Lines 14 on a page Extent in ślokas 30 Character, Nāgarī of the nineteenth century Appearance fresh Complete

It begins —

अथाधानादिश्रौतस्मार्त्तकर्म्मसु सवर्णासवर्णसन्निपाते ऽधिकार-चिन्ता।

तत्र याज्ञवल्क्य ।

सत्यामन्या सवर्णायां धर्म्मकार्य्यं न कारयेत् ।

सवर्णासु विधौ धर्म्म्ये ज्येष्ठया न विनेतरा ॥

सत्या सवर्णायां गुरुत्राया अन्या असवर्णा धर्म्मकर्म्म न कारयेत् एव चासत्या सवर्णायां असवर्णयापि कारयेदिति फलितोऽर्थः । तथापि शूद्राया नास्त्यधिकार । रमणायैव न धर्म्मायेति वशिष्ठोक्ते ।

1709

6189 साग्निकस्य पराग्निपक्वभोजनविषयविचारः ।

Sāgnikasya parāgni pakva-bhojana-visaya-Vicāra

Substance, country-made paper 8×3¾ inches Folia, 11 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 140 Character, modern Nāgara Appearance, new

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

साग्निकस्य पराग्निपक्वभोजनविषयविचार. । आज्या + + + भक्षणेऽधिकार । कृत्याविच्छिन्नत्वात् । भक्ष्यवचनादन्यत्र भक्षणे निषेधा । परिशिष्टे शौनक ॥

पराग्निपक्वं नाश्नीयात् गुडगोरसमन्तरात् ।

आहिताग्नेरयं धर्म्मो याज्ञिकानां च यत्नत' ॥, etc , etc

1710

9940

Substance, country made paper 10×4 inches Folia 12 Lines, 9, 8, 12 in a page Extent in ślokas 240 Character, Nāgara Appearance toler able Incomplete

Beginning —

अथ प्रसङ्गाद्वैश्वदेवकालनिर्णय ॥

4A इति वैश्वदेवकालनिर्णय । प्रसङ्गात् पाकनिर्णयोऽपि क्रियते।

11A इति साग्निकस्यपाकाग्निनिर्णय ॥

1711.

500 **जीवत्पितृककर्त्तव्यसञ्चयः ।** *Jīvat-pitṛka-kartavya-Sañcaya*

By Rāmakṛṣṇa Bhatta, son of Nārāyana Bhatta

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 28 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 504 Character Nāgarī Appearance, old Complete,

Beginning —

रघुवीरपदद्वन्द्व निधाय हृदि मङ्गलम् ।
कुर्व्वता सर्व्वकार्य्याणि निर्व्विघ्ना कार्य्यसम्पद ॥

इह जीवत्पितृकस्य साधारणेषु स्नानसन्ध्याब्रह्मयज्ञोपासनादिषु नित्येषु । ग्रहणस्नानदानादिषु नैमित्तिकेषु लक्षहोम-तुलापुरुषादिषु च काम्येषु च विशेषाभावादप्रतिवद्ध एवाधिकार । एवमेव नित्येषु मघादि-निषेधेषु नैमित्तिकेषु चान्तर्वत्नी-पति-समुद्रस्नानादि-निषेधेषु काम्येषु च आयु कामादि-तिथिविशेष-तैलादिनिषेधेष्वप्यविशेषादप्रतिवद्ध एवाधिकार इत्यादि ।

For the manuscript see L No 1319

Post Colophon Statement —

विक्रमार्काद्गते काले पारावारर्षिभूमिते ॥ आ (?)

This is a treatise on the duties and prohibitions of a son who has his father alive

Prohibitions to those who have their fathers living —

(1) Putting on wooden slippers, (2) wearing silver rings on the fore finger, (3) the performance of the ceremony of Agnyādhāna, while both the father and the elder brother are living, (4) the performance of *Agnihotra* in case it is avoided by the father, (5) the performance of the Śrādh ceremony with a view to propitiate the manes before the first marriage of sons Śrādha to the mother and Tīrtha Śrāddhas are however allowed to them, (6) the performance of Śrāddha on the day of the new moon, at the time

of Aparapaksa and at Gyā, (7) libations of the manes with black *tils*, (8) *Yama tarpana* and *Bhisma tarpana* are not however prohibited to them, (9) the use of any vessel made of a tusk of the rhinoceros on ceremonial occasions, (10) Vaiśyadevavali is not prohibited to them, (11) the carrying and burning of corpses, with the exception however in the case of the mother, (12) Libations with water to deceased forefathers, but not to Agnisvāttā and other pitis

1711A.

2330 **जीवत्पितृककर्त्तव्यसञ्चयः ।**

By Ramkrisna Bhatta, son of Nārāyana Bhatta and grandson of Rameśvera Bhatta

Substance, country made paper 7¾ × 4 inches Folia, 43 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 650 Character, Nāgara Date, Śaka 1717 Appearance, discoloured Complete

Last Colophon —

इति श्रीमत्विद्वद्वृन्दवन्द्यपाद-श्रीरामेश्वरभट्टसूनु-श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्य-नारायणभट्टसूरिसूनु-रामकृष्णभट्टविरचितो जीवत् पितृककर्त्तव्यसञ्चय समाप्त ।

Post Colophon —

In a different hand —

शाके १७१७ राक्षसनामसंवत्सरे पौषवद्य त्रयोदश्यां इदं पुस्तकं शङ्करदेवात्मज-गणेशदेवस्य ।

For the work see L No 1319 and the previous number

1712

10596 **व्रात्यस्तोमसरणिः ।** *Vratya-Stoma-Sarani*

By Mādhavācārya

Substance country made paper 10 × 4¾ inches Folia, 7 Lines 8 to 15 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara Date, Sam 1950 Appearance, fresh Complete Written in two different hands, the second hand begins in fol 5 and continues to the end

Col —

व्रात्यस्तोमसरणि । समाप्ति (प्ति) ॥ इति माधवाचार्य्य-
प्रर्म्मप्रणीय ॥

Post Col —

सवत ॥ १९५० ॥ सावन् ॥ सय. १९५० । वालमुकुन्देय नम ॥

See H P R III, 295

The woik was wiitten at Kāsī under the patıonage of Balarāma It concerns ıtselt with iites for admitting into caste those outcasted on account of their omission ot essential religious duties, but ieally foi admitting non-Biahminical waiiiors and chiefs, who rose to powei to the Ksatiiya Caste

तत्र व्रात्यशब्देनात्र पतितसावित्रीको गृह्यते । तस्य स्तोम तत्सम्बन्धि-
यागविशेष इत्यर्थ ॥

1713.

10598

Substance, country-made papei 10½×5½ inches Folia, 5 Lines, 14 on a page Chaiactei, modein Nāgaia Appeaiance, fiesh Complete

In this aie given, portions of the Gihya sūttias relating to the expiations ot the Vrātyas, or, those who have lost their caste by omission of essential religious duties Ot the Grhya sūttras, only Pāiaskara and Chandoga sūttra (4B) are mentioned by names

Beg — श्रीगणेशाय नम ॥ अथ पतितसावित्रिकाणा अपत्ये
सस्कारो नाध्यापनश्च तेषा ॥ त्रिपुरुषान् यावत् । ये पतित-
सावित्रिका पितृपुत्रपौत्रास्तेषामपत्ये चतुर्थे पुरुषे असस्कार ॥
उपनयन न भवति । अध्ययन च न भवति । तेषा सस्कारेषु
व्रात्यस्तोमेनेष्ट्वा काममधीयीरन् व्यवहार्य्या भवन्तीति वचनात् ।
तेषा पितृपुत्रपौत्राणा त्रयाणा पतितसावित्रिकाणा मध्ये
य सस्कारेषु आत्मान पावयितुकाम स व्रात्यस्तोमेन इष्ट्वा व्रात्य-
स्तोमसज्ञ यज्ञ कृत्वा व्यवहार्य्या भवन्ति, अधीयीरन् वेद पठेयु ।

इति पारस्करगृह्यसूत्र भाष्य च ॥ प्रसङ्गाद्व्रात्यस्तोमोभिधीयते । व्रात्यस्तोमाश्चत्वारः । व्रात्यस्तोमसञ्ज्ञकाश्चत्वार क्रतवो भवन्ति । ते च गणयज्ञा । अवचने ऽग्निष्टोम इत्युक्तत्वादग्निष्टोमसस्था ॥ तेषा मध्ये द्वितीयस्य सस्थाविशेषमाह । द्वितीय उक्थ्य । चतुर्णा मध्ये द्वितीयो व्रात्यस्तोम उक्थसस्थो भवति। अन्ये त्रयोग्निष्टोमसस्था । ते च लौकिकार्थी भवन्ति। प्रायश्चित्तार्थत्वात्, etc , etc

End —

अत पर व्रात्यस्तोमकरणान्तर ते व्रात्या व्यवहार्य्या विवाहयाजन-भोजनादिव्यवहारयोग्या भवन्ति ।

Col —

इति व्रात्यशुद्धिसग्रहे व्रात्यस्तोम· ॥

अथ व्रात्यस्तोमसरणि । (Here ends the M S)

So the writer of the MS meant to write a Sarani or Paddhati also

1714.

10597 **व्रात्यस्तोमप्रकरण ।** *Vrātya-Stoma prakarana*

By Gosvāmi Giridhara

Substance, country-made paper 11½×5 inches Folia, 7 Lines, 7–15 on a page Character, Nāgara Date Sam 1950 Written most clumsily Appearance, fresh Complete

The Colophon and Post Colophon —

श्रीमद्-गोस्वामि-गिरिधरनिर्म्मितोयं शास्त्रार्थः ॥ स १९५० । व्रात्यस्तोमप्रकरण समाप्तम् ॥ वैसाखवदी + + + +

Beg —श्री ॥

यदा यदेति वाक्यात् । धर्म्मग्लानिनिरासाय प्रादुर्भूतो (ति)हि भूतले ।

श्रीमदाचार्य्यवर्य्याय(वर्याय) तस्मै भगवते नम ॥

6A, गीताया कर्म्ममार्गप्रवर्त्तकेत्यत्र टीकाया श्रीगोकुलनाथैरपि निन्दाराहित्याय कर्म्म कार्य्यमित्युक्तम् ।

It contains extracts from Purānas and the Vedas and the Smitis, relating to the expiations of Viātyas It was written evidently in the interests of Gosvāmīs, so that they may make unclean and outcaste people their disciples

1715

1097 **गोत्रप्रवरमञ्जरी ।** *Gotra-pravara mañjari*

By Purusottama Pandita

Substance country made paper 9¾×4 inches Folia, 67 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1660 Character, Nāgarī Date Sam 1614 Appearance, old Complete

Printed in the Gotra-pravara-nivandha-Kadamvam No 25 Bibliotheca Sanskritā

It treats of Gottras and Pravaras of many Sūttras—such as Baudhāyana, Āpastamba, Satyāsādha, Kātyāyana, Laugāksi

श्रीमत्काश्या विश्वेश्वर राजधान्याम् ।

Post Col —

स १६१४ समये कार्त्तिकसुदि ५ रवौ परिसमाप्ति मिदगोत्र-प्रवरमञ्जरीमिति ॥ शुभ भवतु ।

On the obverse of the first leaf —

वावुभट्टात्मजभट्टनारायणस्य ।

1716.

5758

Substance, toolscap paper 13×5½ inches Folia, 124 Lines, 11 on a page Character, Nāgara by a modern hand Appearance, fresh

A collection of miscellaneous matters by Bābā Kāśīnanda

Beg —

अथ वृहदारण्यकोपनिषदि गायत्रीनिर्णयो लिख्यते ।

8A, पञ्चदशसहस्रसख्याको ब्राह्मणो नाम यजुर्वेदभागोस्ति । तस्योपरि प्रातिशाख्यटीकादिभिर्मिलित्वा श्लोकाना लक्षमभूत् । तन्मध्यात् मया वावा

काशीनन्देन गायत्रीमात्रनिर्णय गायत्र्युपाधिकब्रह्मोपास्य नि सारयित्वा सगृहीत्वा च लिखित काशीपूर्य्यां धर्म्मेश्वरधर्म्मकूपयो समीपे वसित्वा सवत्सरे १९२२ भाद्रपदमासे शुक्ले पक्षे रविवासरे त्रयोदश्या तिथौ ।

10B, इति गायत्रीनिर्णय समाप्त । सगृहीतोय ग्रन्थ वावाकाशीनन्देन उदासिवर्य्येण पिशौरनगरनिवासिना काश्या समाप्तीकृत । सवत्सरे । १९२३ ॥
ॐ ननु ॐ कारस्य सर्व्वकर्म्मारम्भे विनियोगे कि प्रमाण मेतच्छृणु ॥

11B, अथ मालामाहात्म्य, 15A एत चास्माभिर्माध्यन्दिनीयैर्मुद्रादि न करणीया परधर्म्मत्वात्, अङ्गन्यासादिक तु यथेच्छ कर्त्तव्य ।

15B इत्येवमादिवाक्याना अर्थ बुद्धा मयापि च ।
काशीपूर्व्वेण नन्देन सारत सग्रह कृत ॥ १ ॥

ॐ अथर्व्ववेदे लिखिताक्षर परित्यज्य तस्मिन् स्थाने अन्याक्षरस्योच्चारणे पाणिन्यादिसूत्रकारै याज्ञवल्क्येन च परपरावेदपाठमर्य्यादायै आज्ञा कृतास्ति । ता सगृह्णामि ।

21A, अथ व्युत्पत्त्या सह वैदिकप्रयोगान् कथयामि ।

26A, इति वावाकाशीनन्देन वैदिकप्रयोगाणा कृतसग्रह समाप्त ॥

ॐ श्रीगणेशाय नम । अथ स्वराणा उदात्तादिभेदा दुर्विज्ञेया अनभ्यासात् ॥ अतएवोदात्तादिभेदप्रयुक्ता केचिच्छब्दा पुनर्विशेषेणोच्यन्ते । ते प्रयोगा मह सूत्रैरग्रे लिखिता सन्ति ।

29B, इति श्रीवैदिकस्वरप्रक्रियासग्रह समाप्त ।
इत्थ वैदिकशब्दाना सग्रहस्तु मया कृत ।
काशीपूर्व्वेण नन्देन जिज्ञासुहितकारिणा ॥
सवत्सरे १९२३ ॥

35B, इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृत पुनर्विशेषेण स्वरसग्रह समाप्त ।

ॐ श्रीगणेशाय नम । अथ अनेकार्थशब्दाना सग्रह क्रियते ।

42A इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृतो नाममालासग्रहप्रथमप्रस्ताव समाप्त ।

44B, पराशराख्यायिकामुखेनाख्यर्थरूप कामविजय वर्णयामि कौतुकात् ।
ससमाधिनिविष्टमानस श्रुतिसञ्चारविचारचारक ।
विचरन्नथ तीर्थयात्रया मुनिरायाद्‌ यमुना पराशर ॥ १ ॥

टीका ॥

अनुलोकदल(?)कलिन्दजाममलश्यामजला लसज्जला ।
तिमिनक्रझषालिसकुला ऋषिभिर्वेश्व[दि]परैरुपासिता ॥ २ ॥

(Then follows the Comm)

तरणि गगनादिव च्युत तरणि सतुदती सरिज्जले ।
प्रवया अपि तामकामुकी रमयन्नैच्छत भावतो मुनि' ॥ ४ ॥
टीका

5 अनवेक्ष्य वपुर्वय कुल विगणय्यापि मुनीननेकशान् ।
सस्मर च परासितच्चप प्रथम वाचमवोचदुत्सुक ।
टीका

6 क्व गतो वद नाविक कुतस्त्वमिहास्से किमु नावि लिप्यते ।
टीका
तुदसि स्ववपु'श्रिया मन कमन कामिनि मानयाशु मा ।
टीका

7 इति तस्य निशम्य सा वच चकिता वाचमुवाच लज्जिता ।
न हि तत्रभवान् भवान् भवेदुचितो वक्तुमनर्गल वच ॥ etc

There are 15 verses, giving the well-known story of the birth of Vyāsa

49A एवभूता कामचेष्टा वर्णिता साधुना मया ।
काशीपूर्व्वकनन्देन पश्चिमाया निवासिना ॥

इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृतकामचेष्टासग्रह समाप्त ।

53A, इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृतो नानार्थशब्दसारसग्रह समाप्त· ।

53B, इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृत सक्षेपत यामिनीभाषाशब्दसग्रह समाप्त ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीसम्बत्सरे १९२३ ॥ आषाढ सुदी चतुर्दशी काश्या धर्म्मेश्वरधर्म्मकूपवीथ्या समाप्तिमगात् ।

56A, इति श्रीब्रह्माण्डतन्त्रे गायत्रीकल्प' समाप्त ।

अथाह सप्रवक्ष्यामि गायत्रीमुद्रालक्षणा ॥

58B, इति श्रीवावाकाशीनन्देन सग्टहीत पञ्मत समाप्तम ।

ॐ श्रीगणेशाय नम ।

अथ वाजसनेयावान्तरभेदमाध्यन्दिनीयाख्ययजुर्वेदसहितामन्त्राणा ऋषि-देवतछन्दासि अभिधीयन्ते ।

74A, इति श्रीसर्व्वानुक्रमणिकासार समाप्त ।

कात्यायनमतमालोक्य याज्ञवल्क्यमतानुग' ।

काशीनन्द प्रसिद्धोह कृतवानस्मि सारत ॥

सग्रह ऋषिदेवाना छन्दसा च तथैव हि ।

विनियोगानुक्तवानस्मि मन्त्राणा च विशेषत' ॥

74B, इति श्री वेदमन्त्राणा ऋष्यादिसग्रह समाप्तीकृत वावाकाशीनन्दन काश्या धर्म्मेश्वरसमीपे च । अथ गायत्र्यादीना छन्दसा भेदा लिख्यन्ते ।

80A, इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृत छन्दसा सग्रह समाप्त ॥

अथ पुन स्पष्टार्थं अक्षरसख्याभेदात् गायत्र्यादीना नामभेदानाह ।

82B, इति श्रीमया वावाकाशीनन्देन लौकिकवैदिकाना छन्दसा ऋषिदैवत-विनियोगाना च कृतसग्रह समाप्त ॥

श्रीगणेशाय नम ।

परमात्मानमानम्य परमानन्दविग्रह ।

सज्ज्ञानप्राप्तये नृणा कुर्व्वे सन्नीतिवर्णनम् ॥

श्रीमत्पुष्करव्यासस्य सुत श्रीनाथसज्ञित ॥

सन्नीतिशतकस्यास्य टीका कुर्वे यथार्थत ॥

1 या चिन्तयामि सतत मयि सा विरक्ता, etc , etc

This is the Nīti Śataka of Bhartihari

110A, श्रीमत्-श्रीमथिदास-व्यासतनयो न्यायादिविद्यार्थवित्

श्रीमत्पुष्करदासनामविदितो विद्याप्रवीण· कवि ।

तस्याभूत्तनुजो विप्रालयप्रस' श्रीनाथनामा सुत'
टीका तेन कृता हि भर्त्तृन्टपते काव्यार्थसख्यापिनी ।

इति श्रीव्यासश्रीनाथविरचिता भर्त्तृहरिशतकनीतिकाव्यार्थख्यापिनी सुखबोधिनी नाम टीका प्रथमशतकस्य समाप्ता ।

ॐ चतुर्दशसूत्राणा ब्रह्मोपदेशत्व एव द्रष्टव्य । अ परमात्मा ई मायामाश्रित्य, etc , etc

In 111A begins Rāmagītā with a commentary, with which the MS comes to an end

Colophon –

• इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसवादे श्रीरामगीता-
पञ्चम सर्ग' समाप्त ।

Then in a different hand —

श्रीगुरुभि शोधितोऽय ग्रन्थ । रामचन्द्रनाम्न स्वशिष्याय पठनार्थम् ।
समत् १९२३ कर्कमासे ॥

1716B.

10136 कात्यायनस्मृति ।

Substance, country made paper $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 4 marked 12-15 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance old and discoloured A mere fragment

It ends —

कात्यायनेन रचित विप्रादिहितकाम्यया ।
ब्रह्मादिभाषित शास्त्र उक्त प्रवरनिर्णय ॥

Last Colophon —

इति कात्यागनस्मृतौ प्रवरनिर्णयप्रकरणम् ।

Post Col —

जन्मवासविपरीतपक्षके वासरे दिननिशोर्विपर्यये ।
जन्मभेदलविपर्ययक्रिया मङ्गलेषु सकलेषु कारयेत् ॥ (?)

1717.

610 द्विपञ्चाशत्-सङ्ख्यकोपनिषदः अथर्व्ववेदीयाः ।

Fifty-two Āthaivana Upanisads

Substance, country made paper 13½×7 inches Folia 98 Lines, 10 11 on a page Extent in slokas, 2352 Character, Nāgara Date, Sam 1912 Appearance, fresh Complete

It contains 52 Upanisads of the Atharva Veda They are —

(1) मुण्डकोपनिषत् in 6 mundakas ending in 4A, (2) प्रश्नोपनिषत् in 8A, (3) ब्रह्मविद्योपनिषत्, 8B, (4) क्षुरिकोपनिषत्, 9B, (5) चुलिकोपनिषत्, 10A, (6) अथर्व्वशिरोपनिषत्, 14A, (7) अथर्व्वशिखोपनिषत्, 15A, (8) गर्भोपनिषत्, 16B, (9) ब्रह्मोपनिषत्, 18B, (10) महोपनिषत्, 20A, (11) प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्, 21A, (12) माण्डक्योपनिषत्, 23A, (13) वैतथ्योपनिषत्, (इति द्वितीय वैतथ्याख्य प्रकरण उपनिषच्च त्रयोदश), 24B, (14) अद्वैतोपनिषत्, (इत्युपदेशग्रन्थे अद्वैताख्य प्रकरण तृतीय समाप्त), 26B, (15) अलातशान्ति (इत्युपदेशग्रन्थे अलातशान्त्याख्य चतुर्थ प्रकरण समाप्तम् शौनकोपनिषत् समाप्ता), 30A (These four prakaranas form the Gaudapāda-kārikā),

(16) नीलरुद्रोपनिषत्, 31A, (17) नादविन्दूपनिषत्, 32A, (18) ब्रह्मविन्दूपनिषत्, 32B, (19) अमृतविन्दूपनिषत्, 34A, (20) ध्यानविन्दूपनिषत्, 35A, (21) तेजोविन्दूपनिषत्, 35B, (22) योगशिखोपनिषत्, 36A, (23) योगतत्त्वोपनिषत्, 36B, (24) सन्न्यासोपनिषत्, 37B, (25) आरुणेयोपनिषत्, 38B, (26) कण्ठश्रुत्युपनिषत्, 40A, (27) पिण्डोपनिषत्, 40A, (28) आत्मोपनिषत्, 40B, (29) नृसिंहतापनीय महोपनिषत्, प्रथमा 42A, (30) [नृसिंह] तापनीय-महोपनिषत् द्वितीया, 44A, (31) [नृसिंह] तापनीय महोपनिषत्, तृतीया, 44B, (32) [नृसिंह] तापनीय-महोपनिषत् चतुर्थी, 46B, (33)

नृसिंहतापनीय-महोपनिषत् पञ्चमी, 48B, (34) नृसिंहोत्तर-तापनीय-उपनिषत्, 56B, (35) कठवल्ली-पूर्व्ववल्ली, 60B, (36) कठवल्ली-उत्तरवल्ली, 62B, (37) ऐकोनिषतोपनिषत्(?), 64B, (38) नारायणोपनिषत्, 65A, (39) बृहन्नारायणोपनिषत् पूर्व्वा, 71A, (40) बृहन्नारायणोपनिषत्, उत्तरा 76A, (41) सर्व्वोपनिषत्, 77B, (42) हंसोपनिषत्, 78B, (43) परमहंसोपनिषत्, 79B, (44) आनन्दवल्ली, उपनिषत्, 84A, (45) भृगुवल्ली उपनिषत्, 85B, (46) गारुडोपनिषत्, 86A, (47) कालाग्निरुद्रोपनिषत्, 86B, (48) रामपूर्व्वतापनीयोपनिषत्, 90B, (49) रामोत्तरतापनीयोपनिषत्, 93B, (50) कैवल्योपनिषत्, 95A, (51) जाबालोपनिषत्, 96B, (52) आश्रमोपनिषत्, 91A

Col —

इति द्विपञ्चाशत्-सङ्ख्योपनिषद् ग्रन्थसमाप्ति'।

Post Col —

पञ्चदशोपनिषदो भवन्ति शौनकीयाना
मुण्डकादिस्थलान्ताता [स्थलातान्तास्ता] विज्ञेया ब्रह्मवेदस्य ।
सप्तत्रिंशत् तथान्यास्च पैप्पलाद-प्रभेदत ।
एव पञ्चाशद्द्व्यधिका ब्रह्मवेदस्य नान्यत ॥
नीलरुद्र-प्रभृतय आश्रमान्ता प्रकीर्त्तिता ।
एता सर्व्वा पृथग्वाक्या जीवब्रह्मैक्यबोधिका ॥

इत्यथर्व्ववेदोपनिषद्ग्रन्थ समाप्त । शुभमस्तु सर्व्वजगता ।

ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे तिथि ८ गुरुवार स १८१२ लिखित चिन्तामणिमिश्र घण्टापूर्य्या नगरे ।

अज्ञानात्, etc

1718

1415 *A collection of Upanisads*

Substance country made paper 8½ × 4½ inches Folia 177, of which 13, 25 to 28 and 102 to 121 are missing Lines, 9 on a page Character, Nagari Date, Sam 1779 Appearance oldish Complete

The Upanisads are —

(1) मुण्डकोपनिषत् ending in 6B, (2) प्रश्नोपनिषत् in 12A, (3) ब्रह्मविद्योपनिषत्, (4) क्षुरिकोपनिषत्, 14B, (5) चुलिकोपनिषत् in

16A, (6) अथर्व्वशिरोपनिषत् in 21A, (7) अथर्व्वशिखोपनिषत् in 22A, (8) गर्भोपनिषत् in 24A, (9 and 10 are covered by the missing leaves 25 to 28), (11) अथर्व्वणीय-प्राणाग्निहोत्रोपनिषत् ending in 31A, (12) मण्डुकोपनिषत् in 24B, (13) इति द्वितीय वैतथ्याख्य प्रकरणमुपनिषद च, 37A, (14) इत्युपदेशग्रन्थे अद्वैताख्य प्रकरणं समाप्तम् तृतीयोपनिषत्, समाप्त 40A, (15) इत्युपदेशग्रन्थे अलातशान्त्याख्य प्रकरण चतुर्थोपनिषत् समाप्त, 46A, (16) नीलरुद्रोपनिषत्, 47B, (17) नादविन्दूपनिषत्, in 49A, (18) ब्रह्मविन्दूपनिषत्, 50B, (19) अमृतविन्दु, 53A, (20) ध्यानविन्दु, 54A, (21) तेजोविन्दु, 55A, (22) योगशीर्षोपनिषत्, 56A, (23) योगतत्त्वोपनिषत्, 57A, (24) सन्नग्रासोपनिषत्, 59A, (25) आरुणेयोपनिषत् in 60B, (26) कण्ठश्रुति in 63A, (27) पिण्डोपनिषत् in 63B, (28) आत्मोपनिषत् in 64B, (29) नृसिंहपूर्व्वतापनीये मन्त्रोपनिषत् प्रथमा in 68A, (30) Ditto ditto द्वितीया ending in 71B, (31) ०तृतीया, 72B, (32) ०चतुर्थी, 74 II B, (33) ०पञ्चमी, 78A Here ends Nrsinha Pūrvatāpanī in five parts, (34) ०नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिषत् in nine parts ending in 81A,

(35) ०कठवल्ल्युपनिषत्, here called अथर्व्ववल्ली ends in leaf 101A, (35) सर्व्वोपनिषत् ends in 122B, (36) हंसोपनिषत् ends in, 124B, (37) परमहंसोपनिषत् ends in 126A, (38) यजु-शाखाया जावालोपनिषत् ends in 128A, (39) कैवल्योपनिषत् ends in 130B, (40) त्रिशङ्कोर्वेदानुवचनम्, 133B, (41) 138B, आनन्दवल्ल्युपनिषत् (42) भृगुवल्ल्युपनिषत् ends in 141A, (43) गरुडोपनिषत् ends in 142A, (44) कालाग्निरुद्रोपनिषत्, ends in 143A, (45) गोपालपूर्व्वतापनीयोप, निषत् ends in 147A, (46) गोपालोत्तरतापनीयोपनिषत् ends in 154B, (47) कृष्णोपनिषत् ends in 156A, (48) वासुदेवोपनिषत् ends in 158B, (49) गोपीचन्दनोपनिषत् ends in 61A, (50) श्वेताश्वतरोपनिषत् ends in 170B, (51) गाणपत्यपूर्व्वतापनीयोपनिषत् ends in 176A इति श्रीउपनिषदानि समाप्तानि ।

Post Col —

याद‍ृश पुस्तक, etc , etc सवत् १७७९ मिति आषाढ वदी १३ गुरौ लिखित अनीरामदीषत सनोढिया । व । श्री अर्गला-पुरपटन ताजगञ्जवशछीमोनागरा शुभम् ।

1719.

1577

Substance, country-made paper 11×5¹ inches Folia, 66 to 77 Lines, 12 on a page Character Bengali Appearance, fresh

It contains —

(1) Kālāgnirudropanisad, Fol 66B to 67A

(2) Maitreyopanisad, Fol 67A to 69B

(3) Subālopanisad, Fol. 70A to 75B

(4) Mantrikopanisad, Fol 76 to 77A

1720

2379

Substance, country made paper 9½×4¹ inches Folia, 36 Lines, 10 on a page Character Nāgari Appearance, fresh

(I) ईशावास्योपनिषत् ।

2B, इति ईशोपनिषत् समाप्ता ।

(II) केनोपनिषत् ।

4B, इति सामवेदे तलवकारशाखे केनोपनिषत् समाप्ता ।

(III) कठोपनिषत् ।

12A, इति कठोपनिषत् समाप्ता ।

(IV) आथर्व्व-वेदीय-प्रश्नोपनिषत् ।

17A, इति पिप्पलादाथर्व्वणशाखाया प्रश्नोपनिषत् समाप्ता ।

(V) अथर्व्व-वेदीय-मुण्डकोपनिषत् ।

21A, इति मुण्डकोपनिषत् समाप्ता ।

(VI) माण्डुक्योपनिषत् ।

21B, माण्डूक्योपनिषत् समाप्ता ।

(VII) ऐतरेयोपनिषत् or आत्मषट्कोपनिषत्

24A, *the last Col* —

इत्यात्मषट्क समाप्त ।

(VIII) याज्ञवल्क्योपनिषत् (?)

Beginning —

जनको ह वैदेह आसाचक्रे। अथ ह याज्ञवल्क्य आवव्राज त ह्योवाच। याज्ञवल्क्य किमर्थमचारी पश्रूनिच्छन् एव तानित्य-भयमेव सम्राडितिह्योवाच ।

Cf I O Catal No 493–94, Upani No 116

1721

6584 *A collection of works*

Substance, palm leaf 18 × 1½ inches Folia, 123, of which foll 56-60 are missing Lines, 4-6 on a page Character, Bengali Appearance, old

I

The first four leaves contain stray verses From 4B, a second pagination begins and goes over 123 leaves

II लक्ष्मीचरित्र ।

On the means of obtaining the favour of Lakṣmi

Colophon —

इति खिलेषु हरिवंशे लक्ष्मीचरित्र समाप्त ।

For the beginning see L 586

III नारायणोपनिषत्

It ends in 6A —

इत्याथर्व्वणीय-नारायणोपनिषत् समाप्ता

See L 17

IV मह्योपनिषत् ।

It ends in 8A —

इति मह्योपनिषत् समाप्ता ।

See L 40

Post Col —

श्रीश्रीजाने दयाधाने चरणाब्जतले तव ।
श्रीकाशीरामभक्तिना लिपिरेषा समर्पिता ॥

V मुक्तिचिन्तामणि ।

By Gajapati Purusottamadeva

It ends in 38B —

इति गजपतिश्रीपुरुषोत्तमदेवसङ्गृहीतमुक्तिचिन्तामणि समाप्त ।

On the greatness of Jagannātha at Purī See H P R Vol III, p 151

Post Col —

श्रीश्रीजाने दयाधाने, etc
शकाब्दा १६१६ । २ आषाढ ।

VI वर्णसङ्करदोष ।

An extract from Brahmavaivarta, relating to the mixed castes

It ends in 40B —

इति वर्णसङ्करदोष ।

Beginning —

ब्रह्मवैवर्त्ते
विश्वकर्म्मवीर्य्येण घृताचीगर्भे अष्टौ पुत्रा बभूवः

मालाकार-कर्म्मकार-शङ्खकारकुविन्दका ।
कुम्भकार-सूत्रधार-स्वर्णचित्रकरास्तथा ॥, etc , etc

VII गिरिशाख्य-शिवपूजापद्धति ।

By Vidyābhūsana Bhattācārya

It ends in 45B —

इति विद्याभूषण-भट्टाचार्य्य प्रपञ्चित-श्रीभगवद्गिरिशाख्य-शिव-लिङ्गपूजापद्धति पूर्णा ।

Post Colophon —

शकाब्दा १६१६ । १० आषाढ ॥ श्रीश्रीजाने, etc , etc.

VIII

Fol 46–55, contain various chants in Bengali and verses on astrological topics This portion ends abruptly

IX गर्भोपनिषत् ।

It begins in 61A and ends in 63A —

इति गर्भोपनिषत् समाप्ता ।

Printed in Bibl Ind in the Ātharvana-Upanisads, pp 11–15

X कैवल्योपनिषत् ।

It begins in 63A and ends in 64B —

इति कैवल्योपनिषत् समाप्ता ।

See the Bibl Ind Edition of the Ātharvana Upanisads, pp 456–479

XI अमृतविन्दूपनिषत् ।

It begins in 64B and ends in 65B

Col. —

इति अमृतविन्दोपनिषत् ।

Beginning —

मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धञ्चाशुद्धमेव च ।
अशुद्धं कामसङ्कल्पं शुद्धं कामविवर्ज्जितम् ॥

End —

तदस्म्यहं वासुदेवस्तदस्म्यहं वासुदेव' ।

XII हंसोपनिषत् ।

It begins in 65B and ends in 66A

Col —

इति हंसोपनिषत् समाप्ता ।

See the Bibl Ind Edition of Āthaivana Upanisads, pp 504–516

XIII ईशावास्योपनिषत् ।

It begins in 66A and ends in 67A

Col —

इति ईशावास्योपनिषत् समाप्ता ।

XIV कालाग्निरुद्रोपनिषत् ।

It begins in 67A and ends in 68A

Col —

इति कालाग्निरुद्रोपनिषत् समाप्ता ।

XV गारुडोपनिषत् ।

It begins in 68A and ends in 68B

Col —

इति आथर्व्वणे गारुडोपनिषत् समाप्ता ।

Beg —

ॐ कपिलाक्षं गरुत्मन्तं सुवर्णसदृशप्रभं ।
दीर्घबाहुं वृषस्कन्धं नागाभरणभूषितम् ॥

XVI गायत्रीब्राह्मण।

It begins in 68B and ends in 70A

इति गायत्रीब्राह्मण।

Beg —

ॐ भूमिरन्तरीक्ष द्यौरिति अष्टावक्षराणि।, etc

XVII षट्पदीमञ्जरी।

It begins in 70B and ends in 89A.

Col —

इति श्रीमत्-परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीशिवनारायणा-नन्दतीर्थगुरुचरणसेवक श्रीशङ्करानन्दतीर्थविरचिता षट्पदीमञ्जरी सपूर्णा।

Post Col —

श्रीश्रीजाने, etc

शकाब्दा १६१६।

प्रणव पूर्व्वमुद्धृत्य शक्तिवीज ततो लिखेत्, etc , etc

With the Col —

इति शङ्करविरचिता सारदाविद्या समाप्ता।

See our number 8548

XVIII आत्मबोध।

By Sañkarācārya with a commentary

It begins in 89B and ends in 104A

Col —

इति श्रीपरमहंस-परिव्राजकाचार्य्यवर्य्य-गोविन्दभगवत्-पूज्य-पादशिष्य-श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीशङ्कराचार्य्यविरचिता-त्मबोधप्रकरण सटीक सपूर्णं।

Post Col —

शकाब्दा १६५१। भाद्रस्य २२ दिने। श्रीकाशीरामशर्म्मणो लिपिरिय।

The comm begins —

तत्र भगवान् शङ्कराचार्य्य उत्तमाधिकारिणा वेदान्तप्रस्थानत्रयं निर्म्माय तदवलोकनासमर्थाना मन्दबुद्धीना अनुग्रहाय वेदान्तसिद्धान्तसग्रहमात्मबोधं दिदर्शयिषु प्रतिजानीते तपोभिरिति ।

XIX पञ्चप्रेतोपाख्यान ।

Being an extract from Itihāsa-Samuccaya

It begins in 104B and ends in 107B

Col —

इतिहाससमुच्चये पञ्चप्रेतोपाख्यानं समाप्त ।

Post Col —

श्रीश्रीजाने, etc शकाब्दादि १६।१ । ५ । १

XX

Foll 108–123 contain stray verses

1722.

8584 *A number of Upanisads*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 31 Lines, 10 on a page Extent, 500 ślokas Character, Nāgara Fresh Complete

(1) ऐतरेयोपनिषत् in 4 leaves (2) प्रश्नोपनिषत् in 6 leaves (3) one leaf of माण्डूक्योपनिषत् (4) मण्डुकोपनिषत् in 5 leaves (5) काठकोपनिषत् in 8 leaves (6) केनोपनिषत् in 3 leaves (7) ईशावास्य in 4 leaves

1723.

8628 आत्मपुराण । *Ātma-purāna*

By Śankarānanda with its com by Rāmakrsna

Substance, country paper 15×7½ inches Folia, 829 Lines, 14-16, 18, on a page Extent in ślokas, 50,000 Character, Nāgara

Text and Comm complete Pagination not continuous

1st chapter on ऐतरेय in 74 leaves

2nd chapter on कौषीतकी in 41 leaves

3rd chapter कौषितकी सारार्थप्रकाश in 25 leaves

4th chapter on बृहदारण्यकमधुकाण्ड in 63 leaves

5th chapter बृहदारण्यके याज्ञवल्क्यकाण्ड in 52 leaves

6th chapter बृहदारण्यके याज्ञवल्क्य जनकसंवाद in 123 leaves

7th chapter याज्ञवल्क्यमैत्रेयीसंवाद in 35 leaves

Continuous pagination begins from 410

8th chapter श्वेताश्वतरसंन्यासिसंवाद ending in leaf 468 Continuous pagination ends here

9th chapter काठकोपनिषत् in 51 leaves

The 10th chapter तैत्तिरीय in 51 leaves

The 11th chapter गर्भाद्युपनिषत् in 87 leaves

The 12th chapter छान्दोग्य in 30 leaves

The 13th chapter छान्दोग्य (सनत्कुमारनारदसंवाद) in 15 leaves

The 14th chapter (प्रजापतीन्द्रविरोचनाख्यायिका) in 28 leaves.

The 15th chapter तलवकारोपनिषत् in 13 leaves

The 16th chapter मुण्डकोपनिषत् (अङ्गिरःशौनकसंवाद) in 17 leaves

The 17th chapter प्रश्नोपनिषत् (पिप्पलादसुकेशसंवाद) in 12 leaves

The 18th chapter in 47 leaves

The last Colophon of the text —

> इति श्रीमत्-परमहंसपरिव्राजकाचार्य्या-नन्दात्मपूज्यपादशिष्येण शङ्करानन्दभगवता विरचिते उपनिषद्रत्ने आत्मपुराणे अष्टादशो-ऽध्याय ।

The last Colophon of the comm —

> इति श्रीदत्तकुलतिलक-कृष्णचन्द्रात्मज-दिलारामसूरितनुज-रामकृष्णस्य श्रीविश्वेश्वराश्रमपूज्यपादानुगृहीतस्य कृतौ आत्म-पुराण-टीकायां सत्प्रसंवाख्यायां अष्टादशोऽध्याय. ।

The date of the composition of the comm is Sam 1859 —

नागवाणाब्धिविधुभिर्मिते वर्षेऽर्कविक्रमात् ।

नभस सितपञ्चम्या काश्या पूर्त्तिमियं गता ॥

1724

8667 *A collection of Upanisads*

Substance, country paper 12½ × 6½ inches Folia, 7 Line, 16-18 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nāgara New Complete

(1) जाबालोपनिषद्दीपिका by Sankarānanda Complete in seven leaves

It begins —

कृष्णद्वैपायन व्यास शङ्कर लोकशङ्कर ।

आनन्दात्मानमथात्मगुरु देव नतोऽस्म्यह ॥

जाबालोपनिषद्व्याख्या ख्यापयन्ती सुखानिधि ।

करिष्ये प्रीयता देवोऽविमुक्तोयस्तयेश्वर ॥ १ ॥

सर्व्वासामुपनिषदा सङ्गतिर्या कर्म्मकाण्डेन सा अस्यापि । तत्-सङ्गतिस्त्वस्माभिर्बृहदारण्यकदीपिकारम्भे प्रदर्शिता । अत्र सर्व्व-तीर्थसार आत्मा अशेषससारधर्म्मैरसस्पृष्टो ऽहं प्रतिपाद्य । एतादृशज्ञानेन च नि शेषानर्थनिवृत्तिरानन्दावाप्तिश्च परमप्रयो-जनमपि उपनिषदन्तरवत् अतएव सम्बन्धाधिकारिणावपि न पृथक् वर्णनीयौ । ब्रह्मज्ञानोपायश्च सन्न्यासानधिकारिणा शतरुद्रीय-जप सन्न्यासिनामपि श्रवणाद्यधिकारिणा सर्व्वसङ्गपरित्यागश्च आक्षेप-समाधानाभ्या प्रतिपाद्यत इति उपनिषदर्थ-सक्षेप ।

(2) केनोपनिषद्भाष्य complete in thirteen leaves

(3) तलवकारोपनिषद्भाष्य complete in 9 leaves

(4) काठकोपनिषट्टीका complete in 10 leaves Anonymous

Substance, country paper 11¼ × 6 inches Folia, 11 Lines 16 on a page Extent in slokas, 700 Character, Nāgara Old Complete

(5) काठकभाष्य complete in 11 leaves

(6) ऐतरेयभाष्यटीका षष्ठाध्याय complete in 50 leaves, by Abhinava-Nārāyanendra Sarasvatī, pupil of Jñānendra Sarasvatī, pupil of Kaivalyendra Sarasvatī

After the end of the 6th chapter, commented upon by Śaṅkara, the commentator explains the Śāntimantra on the line of Śaṅkara's Dīpikā Hence the writer says सप्तमाध्यायदीपिका ।

Substance, country paper $12\frac{1}{2} \times 6$ inches Folia, 50 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 1,800 Character, Nāgara Worm eaten New Complete

(7) मुण्डकोपनिषद्विवरण by Śaṅkarācārya

Substance, country made paper $12\frac{1}{2} \times 6$ inches Folia, 22 Lines, 10-15 on a page Extent in ślokas, 950 Character, Nāgara Worm eaten New Complete

(8) प्रश्नोपनिषत् with its comm by Nārāyanendra Sarasvatī

Substance, country made paper 13×6 inches Folia, 17 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara New Complete

(9-14) Substance, country paper $11\frac{1}{4} \times 6$ inches Folia, 25 Lines, 17 on a page Extent in ślokas, 1,100 Character, Nāgara Fresh Complete

(9) ईशावास्यभाष्यटीका by Ānanda Giri

Complete in three leaves

(10) ईशावास्य ।

Text and Dīpikā

Commentator's name is Śaṅkarānanda

It begins —

ईशावास्यादयो मन्त्रा विनियुक्ता न कर्म्मणि ।
प्रमाणाभावत तेषां कुर्व्वे व्याख्यामकर्मणा ॥

आरुण्युपनिषद्दीपिका by Śaṅkarānanda, the disciple of Ācārya Ānandātmā

(11) परमहंसोपनिषद्दीपिका by Śaṅkarānanda

(12) ईशावास्योपनिषद् भाष्य by Śaṅkarācārya

Complete in three leaves

(13) प्रश्नोपनिषद्दीपिका by Nārāyana, who follows Śaṅkara

Complete in five leaves

(14) कैवल्योपनिषद्दीपिका by Śaṅkarānanda

Complete in five leaves

(15) मुण्डकोपनिषत् ।

Substance country paper $10\frac{1}{4}\times5\frac{1}{4}$ inches Folia, 4 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 60 Character, Nāgara Fresh Complete

(16) मुण्डकोपनिषद्विवरण by Śaṅkarācarya

Substance, country paper $11\frac{1}{4}\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, 22 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 750 Character, Nāgara New Complete

(17) प्रश्नभाष्य-विवरण by Śaṅkarācarya

Substance, country paper 11×5 inches Folia, 15 Lines, 13 Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara Fresh Complete

(18) केनोपनिषद्भाष्य ।

Substance, country paper 10×4 inches Folia, 15 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 500 Character, Nāgara Fresh Complete

लिखित वशीधरेण श्रिधराम्बयेन सम्बत् १७८५ ।

The Colophon —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकस्य शङ्करभगवत कृतौ केनेषित-पदभाष्यविवरण समाप्त ।

(19) काठकभाष्य ।

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 29 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1,100 Character, Nāgara New Complete

(20) मुण्डकभाष्यटिप्पन ।

Substance country yellow paper $9\frac{1}{2}\times5$ inches Folia, 8 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara Fresh Complete

(21) छान्दोग्योपनिषद् विवरण by Śaṅkara

Substance, country paper $11\frac{1}{4}\times4$ inches Folia, 27 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 800 Character, Nāgara Fresh Complete

The 6th prapāthaka only

(22) ऐतरेयभाष्यटीका by Ābhinava Nārāyanendra-Sarasvatī

Substance, country paper 10 × 1½ inches Folia, 28 Lines, 18 on a page Extent in slokas 1,400 Character, Nāgara New Complete

The 6th Adhyaya only

(23) ऐतरेयभाष्यटिप्पन by Jñānāmrta Yati, the disciple of Uttamāmrta Yati

Substance, yellow country paper 11½ × 3⅓ inches Folia 22 Lines, 9 on a page Extent in slokas 700 Character Nāgara Good Complete

The first prapāthaka only

(24) तैत्तिरीयकसारव्याख्या anonymous

Substance country paper 12 × 5 inches Folia 31 Lines 13 on a page Extent in slokas, 1,500 Character, Nāgara New Incomplete

(25) ऐतरेयारण्यकभाष्य ।

Substance, country paper 10 × 4½ inches Folia, 68 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 1,900 Character, Nāgara Old Incomplete

Leaves 1 to 78, of which 2, 19, 24, 37, 40, 71, 74–77 are missing The Āranyakabhāsya comes to an end on leaf 57B Then begins

ऐतरेयसंहितोपनिषद्भाष्य which apparently remains incomplete

(26–34) Substance, country paper 6¾ × 4½ inches Folia, 32 Lines 12 on a page Extent, 2,000 New Incomplete

(26) कठोपनिषत् ।

Complete in nine leaves The text only

(27) ब्रह्मवल्ल्युपनिषत् ।

Complete in four leaves

(28) माण्डूक्योपनिषत् ।

Complete in one leaf

(29) मुण्डकोपनिषत् ।

Complete in nine leaves

(30) प्रश्नोपनिषत् ।

Complete ın seven leaves

(31) केनोपनिषत् ।

Complete ın three leaves

(32) नारायणोपनिषत् ।

Complete ın two leaves only

(33) छान्दोग्योपनिषत् ।

Incomplete, 1 to 58 leaves, of which 13, 14, 19–22, 31–34 and 39–44 are mıssıng

(34) आत्मषट्क ।

Complete ın four leaves

(35) छान्दोग्योपनिषत् ।

Substance, country paper 12×4½ inches Folıa, 36 Lines 10 on a page Extent ın ślokas, 2,000 Character, Nāgarı Complete

इति छान्दोग्योपनिषदि अष्टमोऽध्याय । साचोपनिषत् सामवेदे कौथुम-शाखाया । सवत् १८५७ ।

1725

8729 *Collections of Upanısads*

(I)

Substance, country paper 14×7 inches Folıa, 50 Lınes, 15 on a page Extent ın ślokas, 3,000 Fresh Complete

(1) ईशोपनिषत् with a tippanī complete ın three leaves

(2) कठवल्ली with the comm by Dāmodara Śāstrı, entitled निगूढार्थ-प्रकाशिका, complete ın 12 leaves and 507 verses

The last colophon of the comm runs thus —

इति श्रीदामोदरशास्त्रिकृत-कठवल्ली-निगूढार्थ-प्रकाशन समाप्त ।

(3) केनोपनिषत् with the comm by Dāmodara Śāstrı, ślokas 132, complete ın four leaves

(4) मुण्डकोपनिषत् with the comm by Dāmodara Śāstrı, complete ın seven leaves and ın 309 verses

(5) प्रश्नोपनिषत् with the comm by Dāmodara Śāstri, complete in seven leaves and in 350 ślokas

(6) शिक्षोपनिषत्, ब्रह्मोपनिषत् and भृगूपनिषत् with the commentaries by Dāmodara Śāstrī

The first has four leaves, the second three, and the third two leaves only The three have the same pagination

(7) आत्माष्टकोपनिषत् a part of the ऐतरेयोपनिषत्, with the comm by Dāmodara Śāstrī Complete in five leaves, ślokas 180

(8) माण्डूक्योपनिषत् with the comm by Dāmodara Śāstrī, complete in three leaves, ślokas 89

II

Substance, country paper 13×7 inches Folia, 67 Lines 15 on a page Extent in ślokas, 2,680 Character, Nāgara Good Complete

(9) छान्दोग्योपनिषत् with the comm entitled मिताक्षरा by Nityānanda, the disciple of पुरुषोत्तमाश्रम, complete to the end of the 7th prap in 41 leaves, the 8th prap in a different hand, complete in 26 leaves, dated Sam 1893

(10) ईशावास्यभाष्य-टिप्पन—The Bhāsya by Śaṅkara and the tippana by Ānandagiri

Substance, country paper $13\frac{1}{2}\times7$ inches Folia, 13 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara Fresh Complete

(11) केनोपनिषत् otherwise called तलवकार with the bhāsya by Śaṅkara, and with the tippana by Ānandagiri

Substance, country paper $13\frac{1}{4}\times7$ inches Folia 22 Lines, 15 on a page Extent in ślokas 900 Character, Nāgara Fresh Complete

(12) कठवल्लीभाष्य टीका, the bhāsya being by Śaṅkarācārya, and the tīkā by Gopālajogi

Substance, country paper $12\frac{1}{2}\times6$ inches Folia, 69 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 2,900 Dated Sm 1899 Fresh Complete

The end of the tīkā —

कठवल्लीभाष्यटीका कृता गोपालयोगिना
अनया-प्रीयता देवो दक्षिणा + + मुख शिव ।

The last col of the same —

इति श्रीपरमहंस-परिव्राजकाचार्य्य-श्रीगोपालेन्द्र-यतीश्वरविरचिते कठ-वल्लीभाष्यविवरणे अन्तिमा वल्ली समाप्ता राधाकृष्णस्य पाठार्थं कठभाष्य सटिपन लिलेख । अश्रू वदि ८ सम्वत् १८९९ । श्राद्ध ८ ।

III

(13-20) Substance, country paper 13×6½ inches Folia, 228 Lines 14 26 in a page Character, Nāgari Dated Sm 1893 Fresh Complete

(13) केनोपनिषद् भाष्यटिप्पन the bhāsya by Sāñkara, and the tippana by Ānandagiri, complete in 18 leaves

(14) प्रश्नोपनिषद्भाष्यटीका the bhāsya by Sāñkara and the tīkā by Nārāyanendra Sarasvatī, the pupil of Jñānendra Sarasvatī, the pupil of Kaivalyendra Sarasvatī, complete in 53 leaves

(15) मुण्डकभाष्यटिप्पन the bhāsya by Sāñkara, and the tippana by Ānandagiri (?)

But Sañkara calls his comm not a bhāsya but Vivarana

This is complete in 20 leaves

(16) माण्डूक्यभाष्यविवरण टीका ।

The माण्डूक्योपनिषत्, with explanatory kārikās by Gauda-pāda, is commented upon by Sāñkara But the comm is not called a bhāsya, it is called Āgama-sastra-vivarana to which is added a comm by Ānandajñāna Complete in 67 leaves Dated 1875 (Samvat)

The whole printed in the Bibliotheca Indica Series

(17) ऐतरेयोपनिषत् with Sāñkara-Bhāsya, and the Dipikā, complete in 33 leaves

(18) केनोपनिषत् Bhāsya by Śaṅkara and tippana by Ānandagiri, complete in 19 leaves

(19) तैत्तिरीयोपनिषत् in three parts, namely, (1) शीक्षोपनिषत्, (2) ब्रह्मविन्दूपनिषत्, (3) and भृगुपनिषत् Complete in thirty-nine leaves Dated Samvat 1874 विरोधिनाम सवत्सरे फाल्गुने मासे शुक्लेपक्षे पुरणमास्या गुरुवासरे।

(20) Another copy of the above Complete in 39 leaves Dated Samvat 1893

IV

(21) श्वेताश्वतरोपनिषत् with a comm by Vijñānātman, the pupil of Jñanottama Dated Samvat 1890

Substance, country paper 12×6 inches Folia, 35 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 1,800 Character, Nāgara Dated, Sm 1890 Fresh Complete

(22) कठोपनिषत्

Substance, country paper 12⅓×5¾ inches Folia, 5 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara Fresh Complete

(23) ईशावास्योपनिषत् with Śankara's Bhāsya

Substance, country paper 10¼×4¾ inches Folia, 5 Lines, 16 on a page Extent in ślokas, 280 Character, Nāgara Dated, Sm 1827 Fresh Complete

(24) केनोपनिषत् or, तलवकारोपनिषत् with दीपिका by Śaṅkarānanda

Substance, country paper 11½×5¼ inches Folia, 3 Lines, 17 on a page Extent in ślokas, 125 Character Nāgara Old Fresh Complete

V

Substance, country paper 11¼×5¼ inches Folia, 21 Lines 10 on a page Extent in ślokas 100 Character, Nāgara Fresh Complete

(25)

(1) मुण्डक ends in the 6th leaf

(2) आरुणोपनिषत् ends in the 11th leaf

(3) परमहंसोपनिषत् ends in 14A

(4) ब्रह्मोपनिषत् ends ın 15B

(5) मृत्युलाङ्गुलोपनिषत् ends ın 16A

From 16B the pagınatıon changes ınto 1, and ın 6B ends the प्रश्नोपनिषत् ।

VI

(26) बृहदारण्यक with ıts comm मिताक्षरा by Nıtyānandāśrama, the pupıl of Purusottamāśrama

Substance, country paper 13×6¹ ınches Folıa, 25 Lınes 16-20 on a page Extent ın ślokas, 1,000 Character, Nāgara Fresh Complete

(27)

(1) ईशोपनिषत्, केनोपनिषत् and प्रश्नोपनिषत् ।

Substance, country paper 12¼×5¾ ınches Folıa 16 Lınes 14 on a page Extent ın ślokas, 640 Character, Nāgara Fresh Complete

1726.

9031 *A collection of Upanısads enumerated below, with their commentaries by Nārāyana*

Substance, English paper 12½×5½ ınches Folıa 184 Lınes 14 on a page Extent ın ślokas, 7,400 Character, Nāgara Fresh Complete

(1) मुण्डक ends ın leaf 10, (2) प्रश्न ın 20 (3) ब्रह्मविद्या ın 21, (4) क्षुरिका ın 25, (5) चुलक ın 27, (6) अथर्वशिर ın 35, (7) अथर्वशिख ın 38, (8) नारायण ın 43, (9) आत्मबोधदीपिका ın 44, (10) गर्भ ın 47, (11) ब्रह्म ın 53, (12) प्राणाग्निहोत्र ın 55, (13) नीलरुद्र ın 58, (14) नादविन्दु ın 58, (15) ब्रह्मविन्दु ın 60, (16) अमृतविन्दु ın 66, (17) ध्यानविन्दु, ın 70, (18) तेजोविन्दु ın 71, (19) योगशिख ın 73, (20) योगतत्त्व ın 74, (21) सन्न्यास ın 86, (22) अरण्य ın 90, (23) कण्ठश्रुति ın 93, (24) पिण्ड ın 94, (25) आत्म 95, (26) महा ın 101, (27) पूर्व्वनृसिंहतापनीय ın 118, (28) नारसिंह ın 119, (29) षट्चक्र ın 120, (30) नृसिंहोत्तरतापनीय ın 139, (31) रामतापनीय ın 151, (32) रामोपनिषत् ın 157, (33) सर्व्वोपनिषत् ın 160, (34) हंसोपनिषत् ın 162, (35) परमहंस ın 167, (36) जाबाल ın 171, (37) कैवल्य ın 172,

(38) उपनिषद्रहस्य in 182, (39) गरुड in 184, and (40) कालाग्निरुद्र in 184

1727

9032 *A collection of Upanisads*

Substance, country paper 9 × 4½ inches Leaves 115 of which the leaves 15-20 are missing Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 2 600 Character, Nagara Fresh Incomplete

(1) मुण्डक ends in 6, (2) प्रश्न in 12, (3) ब्रह्मविद्या in 13, (4) क्षुरिका in 14, (5) अथर्वशिख in 21, (6) गर्भ in 23, (7) प्राणाग्निहोत्र in 24, (8) आत्मबोध in 25, (19) श्वेताश्वतर in 31, (20) माण्डूक्य in 33, (21) तैत्तिरीयारण्यक in 37, (22) नीलरुद्र in 38, (23) नादविन्दु in 39, (24) ब्रह्मविन्दु in 48, (25) अमृतविन्दु in 41, (26) ध्यानविन्दु in 42, (27) तेजोविन्दु in leaf 43, (28) योगशिख in 44, (27) योगतत्त्व in 44, (30) सन्न्यास in 46, (31) आरुण्य in 47, (32) कठश्रुत्युपनिषत् in 48, (33) पिण्डोपनिषत् in 49, (34) आत्म in 49, (35) नृसिंहपूर्वतापनीय in 51, (36) महोपनिषत् in 49, (37) नृसिंहोत्तरतापनीय in 67, (38) कठवल्ली in 71, (39) उत्तरवल्ली in 73, (40) रुद्रनारायण in 49, (41) आनन्दवल्ली in 96, (42) भृगुवल्ली in 98, (43) गारुड in 99, (44) कालाग्निरुद्र in 99, (45) रामपूर्वतापनीय in 104, (46) रामोत्तरतापनीय in 109, (47) कैवल्य 111, (48) जावाल in 113, (49) आश्रम in 115

1728.

9587

Substance, country made paper 10 × 4 inches Folia, 34 to 48, 15 by counting Lines, 8-9 in a page Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

This appears to be part of a large MS, containing a collection of Upanisads

It comprises in its present form in leaves from 34 to 48 (1) शिक्षोपनिषत् ending in leaf 38A, (2) ब्रह्मविन्दूपनिषत् ending in 42A, (3) भृगुवल्ल्युपनिषत् ending in 45A, and (4) ऐतरेयोपनिषत् ending in 48

1729.

11093

Substance, country-made paper 11×4¾ inches Folia, 73 Lines 11-1. on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

A collection of Upanisads

It begins —

अथाथर्व्वणीया उपनिषदस्तथा शाखान्तरीयाश्च लिख्यन्ते ।

I

ॐ ब्रह्मा देवाना प्रथम सवभूव, etc , etc

This is the beginning of Mundakopanisad, which continues to the first line of fol 4A and mixes itself with Ātharvaniyottaratāpaniyopanisad, being copied from an original which had the leaves of those upanisads confused

II

4A, द्वितीयो दण्डक , 5A, तृतीय' खण्ड —and so on to the end of the ninth khanda The sixth khanda is repeated twice

10B, इत्याथर्व्वणीयोत्तर-तापनीयोपद्दिषदि नवम खण्ड ।

III

Then begins Kathavallī, which ends in fol 15A without a colophon

IV

16A, इति केषितोपनिषत् समाप्ता' । (?)

V

16B, इति नारायणोपनिषत् समाप्ता । (Ātharvana)

VI

26A, इत्याथर्व्वणीये महानारायणोपनिषत् ।

VII

26A, इति पिण्डोपनिषत् समाप्ता ।

VIII

27B, इति सर्व्वोपनिषत् समाप्ता ।

IX

29A, इति परमहंसोपनिषत् समाप्ता ।

X

Then begins Sīksā, which ends in 31A (without a colophon)

XI

32B, इत्यानन्दवल्ली उपनिषत् समाप्ता (called also Brahmavalli)

XII.

33A, इति भृगुवल्ली उपनिषत् समाप्ता ।

The last three constitute Taittiriyopanisad (=Taitt Āranayaka VII–IX, prapathakas)

XIII.

34A, इति कालाग्निरुद्रोपनिषत् समाप्ता ।

XIV

(A) 35B, इति मन्त्रोपनिषत् समाप्त खण्ड इत्याथर्व्वणीये तापनीये द (?) प्रथमोपनिषद समाप्ता ।

There are six short paragraphs called Khandas in this

(B) 37A, इत्याथर्व्वणीये तापनीयो द्वितीयो द्वितीयोपनिषत् समाप्ता २ ॥

(C) 37B, इत्याथर्व्वणीय तापनीये तृतीयोपनिषत् समाप्ता ।

(D) 38B, इत्याथर्व्वणीयोपतापनीनिषत् (?) चतुर्थोपनिषत् समाप्ता ।

(E) 40A, मन्त्रोपनिषत् तृतीय ॥ इत्याथर्व्वणीये प्रतापनीये पञ्चमोपनिषत् समाप्ता ।

Then we have —

ॐ देवा ह्वै प्रजापतिमब्रुवन्नणोरणीयास ।, etc , etc

This is the beginning of Nrsinhottaratāpanī (the second work in the MS), and after a portion of the 2nd khanda (the end of which is in fol 4A), we have, again, Mundaka (the first work) from the latter portion of the second Mundaka to the end in 42B

इति मुण्डकोपनिषत् समाप्ता ।

The first three leaves contain the Upanisad up to a portion of the second Mundaka

XV

45B, इति प्रश्नोपनिषत् समाप्ता ।

XVI

46A, इति ब्रह्मविद्योपनिषत् समाप्ता ।

XVII

47A, इति च्छुरिकोपनिषत् समाप्ता ।

XVIII

47B, इति चूलिकोपनिषत् समाप्ता ।

XIX

50A, इत्याथर्व्वणे मिश्रोपनिषत् समाप्ता । (The same as Rudropanisad Beg देवा ह वै स्वर्ग लोकमायस्ते रुद्रमपृच्छन् को भवानिति०) ।

XX

51A, इत्याथर्व्वणे शिवोपनिषत्(?) समाप्ता ।

Beg —

ॐ पिप्पलादोऽङ्गिरः सनत्कुमारश्चाथर्व्वणो भगवन्त पप्रच्छ ॥ किमादौ प्रयुक्त ध्यान ध्यायितव्य, etc

XXI

Beg —

पञ्चात्मक पञ्चसु वर्त्तमान षडाश्रय षड्गुणयोगयुक्त, etc , etc

This is Garbhopanisad See I O Catal No 488 (7th work) It ends without a colophon in 52A

XXII

इत्याथर्व्वणे महोपनिषत् समाप्ता ।

XXIII

52B, *Beg* —

ॐ शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरस भगवन्त (53A) पिप्पलाद पप्रच्छ दिव्ये ब्रह्मपुरे सप्रतिष्ठिता भवन्ति कथ सृजति कस्यैष महिमा बभूव, etc , etc

Thus begins Brahmopanisad in the present MS. What is quoted as the beginning of the work in I O Catal p 110A is the 11th line of fol 53A in the present MS

54B, इति ब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ।

XXIV

56A, इत्यथर्व्वणे प्राणाग्निहोत्रोपनिषत् ।

XXV

57B, इत्यथर्व्वणे मण्डुकोपनिषत् समाप्ता ।

Beg —

ओमित्येतदक्षर, etc , etc The same as Māndūkya

XXVI

Beg —

ॐ वैतथ्य सर्व्वभावाना स्वप्नमाऊर्मनीषिण ।
अस्थानात्त+भेदाना सद्धतत्वेन हेतुना ॥

59A, इत्यथर्व्वणे द्वितीय+वर्णमुपनिषद च (?)

XXVII

इति उपदेशग्रन्थ अद्वैताख्य प्रकरण चत्वारिंशोपनिषत् ४४ ॥

Beg —

ॐ उपासिनाश्रितो धर्म्मो जाने ब्रह्मणि वर्त्तते ।
प्रागुत्पत्तेरज सर्व्व तेनासौ क्रपण स्मृत ॥

There are 48 verses

XXVIII

65A, इति ब्रह्मविन्दूपनिषत् समाप्ता ।

XXIX

66B, इति अमृतविन्दूपनिषत् समाप्ता ।

XXX

67B, इति तेजोविन्दूपनिषत् समाप्ता ।

XXXI

69A, इति योगतत्त्वोपनिषत् समाप्ता ।

XXXII.

70A, इति सन्न्यासोपनिषत् समाप्ता ।

XXXIII

71A, इत्यथर्व्वणे [आ] रुणेयोपनिषत् समाप्ता ।

XXXIV

72B, इत्यथर्व्वणे कण्ठश्रुति उपनिषत् समाप्ता ।

XXXV

73B, इत्यथर्व्वेणे जावालोपनिषत् समाप्ता ।

आलोच्य सर्व्वशास्त्राणि विचार्य्य च पुन' पुन ।
इदमेक सुनिष्पन्न ध्येयो नारायण· सदा ॥
इत्यथर्व्वणे दिपञ्चाशदुपनिषत्सम्पर्णं ।

1730.

616 दीपिका ।

A comm on the Atharvanopanisads.

By Nārāyana.

12A, माण्डुक्योपनिषद्दीपिका, 22B, इति प्रश्नोपनिषत्, 24B, ब्रह्म-विद्योपनिषद्दीपिका समाप्ता, तृतीयोपनिषत्, 28B, इति क्षुरिकोपनिषत् दीपिका समाप्ता चतुर्थी, 31A, इति चूलिकोपनिषद्दीपिका पञ्चमी, 39A, अथर्व्वशिर उपनिषद्दीपिका षष्ठी, 41B, अथर्व्वशिखोपनिषत् दीपिका सप्तमी, 45B, इति गर्भोपनिषत् दीपिका अष्टमी, नवमी महोपनिषत् त्रुटिता । (There are two leaves marked 46 At the end of the second is written त्रुटिपत्र ४६ प्रथमपृष्ठे), 51, ब्रह्मोपनिषद्दीपिका समाप्ता दशमी, 53B, अग्नि-होत्रोपनिषद्दीपिका, 55B, नीलरुद्रोपनिषद्दीपिका षोडशी । (The four upanisads based on the Māndukya are left out), 57A, इति नादविन्दूपनिषद्दीपिका सप्तदशी, 59A, ब्रह्मविन्दूपनिषत् दीपिका अष्टादशी, 65A, इत्यमृतविन्दूपनिषद्दीपिकोनविंशा, 68B, इति ध्यानविन्दूपनिषत् [दीपिका] विंशा, 70A, तेजोविन्दूपनिषद्दीपिका एकविंशा, 71B, योगशिखोप-निषद्दीपिका द्वाविंशी, 73A, योगतत्त्वोपनिषद्दीपिका त्रयोविंशी, 84B, सन्न्यासोपनिषद्दीपिका चतुर्विंशी, 89A, आरुणेयोपनिषद्दीपिका पञ्चविंशी, 92B, कण्ठश्रुत्युपनिषद्दीपिका षड्विंशी, 93A, पिण्डोपनिषद्दीपिका सप्तविंशी, 94A, आत्मीयोपनिषद्दीपिका [अष्टाविंशी], 100A, नृसिंहतापनीप्रथम-मन्त्रोपनिषद्दीपिका, 113A, इति मन्त्रोपनिषत् ५ तृतीय· खण्ड ३ इत्याथर्व्वणा-रहस्ये पूर्व्वनृसिंहतापनीयोपनिषत् समाप्ता एकोनत्रिंशा २९, इति पूर्व्वनृसिंह तापनीयोपनिषद्दीपिका ऊनत्रिंशी, (Here the numbering ceases)

118B, इषट्चक्रोपनिषत्दीपिका, 137A, इति नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिष-द्दीपिका, 153B, इति रामोत्तरतापनीदीपिका समाप्ता, 155A, इति श्री भट्टरत्नाकरसूनु-भट्टनारायणविरचिता रामोपनिषद्दीपिका 157B, नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीवता अस्पष्टपदवाक्याना सर्व्वोपनिषद इति सर्व्वोपनिष-द्दीपिका, 160B, इति हंसोपनिषद्दीपिका, 165B, इति परमहंसोपनिष-द्दीपिका, 170A, इति जावालोपनिषद्दीपिका ४०, 171B, इति कैवल्योपनिष-द्दीपिका, 188A, इति गारुडोपनिषद्दीपिका समाप्ता (?) 190A, इति कालाग्निरुद्रोपनिषद्दीपिका समाप्ता ५५ (?) 211A, इति कृष्णोत्तरतापनीय-दीपिका समाप्ता, 214A, इति कृष्णोपनिषद्दीपिका समाप्ता, 217A, इति वासुदेवोपनिषद्दीपिका समाप्ता, 220B, इति गोपीचन्दनोपनिषद्दीपिका, 226B, इति नारायणोपनिषद्दीपिका, 230A, इति द्वितीयोपनिषद्दीपिका, 230B, इत्यथर्व्वशिरसि वरद-गणपति-पूर्व्वतापनीयोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1731.

3301

Substance, foolscap paper $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, by counting, 21 Lines, 11 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh

I

Colophon in 3A —

इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्-पादाचार्य्यविरचित-याज्ञीय-मन्त्र-व्याख्यान समाप्तम् ।

II

इति श्रीमदानन्दतीर्थ-भगवत्-पादाचार्य्यविरचित षट्प्रश्नोप-निषद् भाष्य सम्पूर्णम् । (From 3A to 5A)

III

इति श्री मदानन्दतीर्थ-भगवत्-पादाचार्य्य-विरचित तलवकारो-पनिषद् भाष्य समाप्तम् । (From 5A to 7A)

IV

मुण्डकोपनिषद् भाष्यम् ।

From 7A to 12 Incomplete

V

इति श्रीमदानन्दतीर्थ-भगवत्-पादाचार्यविरचितं तैत्तिरीयोपनिषद्-भाष्य समाप्तम् । (Leaves 4 to 12)

At the 5th line of the 4th leaf ends Sīkṣā

इति शीक्षा समाप्ता ।

1732.

374 **श्वेताश्वतरोपनिषत् ।** *Śvetāśvataropaniṣad*

Substance, country-made paper 8¼ × 3¼ inches 4 pages Lines, 10 on a page Character, Nagara Appearance, tolerable Verse Generally correct Incomplete at the beginning

Often printed

1733.

2367 *The Same*

Substance, country made paper 8¾ × 4½ inches Folia, 15 Lines 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

Often printed

1734.

945 *A comm on the Same*

By Vijñāna Bhikṣu

For the manuscript see L 1809

1735

8695 **श्वेताश्वतरोपनिषद्विवरणं ।**

A comm. on Śvetāśvatara Upaniṣad, by Jñānātman, the pupil of Jñānottama

Substance, country paper 11¼ × 6 inches Folia, 19 Lines, 17 on a page Extent in slokas, 2,800 Character, Nāgara Old Fresh Complete

Complete in 19 leaves and 6 chapters

It begins —

ॐ अवच्छेद-त्रयातीत-निर्म्मलज्ञानमूर्त्तये
नमो गिरा विदूराय दक्षिणामूर्त्तये नम ।
निगमान्तप्रतीयाय(?) नि सङ्गसुख-सम्विदे
ससारतापनोदाय विद्याश्रीपतये नम
प्रत्यस्ताखिल-भेदाय जगद्विभ्रमसाक्षिणे ।
ज्ञानोत्तममुनीन्द्राय नम॰ प्रत्यक्सुखात्मने ॥

तत॰ परमऋषिभ्यो नम ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्त्तृभ्य । इद ब्राह्मण-वाक्य । वादिनो वदनशीला वेदार्थविपरीतमन्त्रात् निर्म्मलीकृत्य वेदार्थतत्त्वेन ब्रह्मवदनशीला साक्षाद्वा परम्परया वा सर्व्ववेदार्थ-त्वेन ब्रह्म वदन्ती त्येतत् सर्व्वे वेदा यत्पदमामनन्ति इति श्रुते ।

1736

289 पिङ्गलोपनिषत् । *Pingalopanisad*

For the MS see L 1409

In the lists of upanisads given in the Muktikopanisad, this work has been placed as one of the 19 upanisads belonging to the White Yajurveda

1737

2248 ब्रह्मोपनिषत् । *Brahmopanisad*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2} \times 4^{1}$ inches Folia 4 Lines, 6 on a page Character Nāgara Appearance, fresh

Col —

इति श्वेताश्वतरशाखागत-ब्रह्मोपनिषत् समाप्तम् ।

Brahmopanisad, one of the Ātharvana Upanisads, is printed with the Dīpikā comm by Nārāyana, in pp 239 to 259 of the Bibl Ind Edition But the present MS omits the portion printed in pp 239 to 247 and य एव वेद, etc , in the next leaf It begins from अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि, etc., etc.

1738

2075 *The Same*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 30 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured, worn out, pasted Verse

Though the MS begins with page one and the work begins with verse one it is defective in the beginning It is an upanisad for the glorification of the holy thread of the Brāhmanas, which can be laid aside only by Yoga Sutra

It ends

As in L No 955 But not exactly in the same words

The last two verses are —

यतो वाचो निवर्त्तन्ते अप्राप्य मनसा सह ।
आनन्दमेव जीवस्य यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुध ।
सर्व्वव्यापिनमात्मान क्षीरसर्पिरिवार्प्पि(त)तम् ।
आत्मविद्या-तपोमूल तद्ब्रह्मोपनिषत् परम् ।

1739.

2374 *The Same*

Substance, foolscap paper 8 × 4 inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance fresh

It begins from अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि, etc Printed with the Dīpikā commentary of Nārāyana in pp 248 to 259 of the Átharvana Upanisads of the Bibl Ind Edition

1740.

944 **मैत्रेयोपनिषदालोकः ।** *Maitreyopanisadāloka*

By Vijñāna Bhiksu

For the manuscript see L 1811

1741.

9013 **मैत्र्युपनिषद्दीपिका ।** *Maitryupanisad dīpikā*

By **रामतीर्थ ।**

Substance country paper 9¼×8¼ inches Folia 101 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3,000 Character, Nāgara Dated Sm 1734 Fresh Complete

Printed in the Ānandāśrama Series with the Text

Complete in 101 leaves

The last Colophon runs thus —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीरामतीर्थ-विरचिताया
मैत्र्युपनिषद्दीपिकाया सप्तम[ ] प्रपाठक समाप्त ।

The Post Col Statement —

नमस्तस्मै भगवते रामायाकुण्ठमेधसे ।
येनान्तर्हृदयस्थेन नुद्यमानो विचेष्टये ॥
विचारयाम्यह नित्य वेदतत्त्वार्थमादरात् ।
येषामनुग्रहात्तेभ्यो गुरुभ्योऽस्तु नम प्रत ॥
मैत्रीशाखोपनिषदा दीपिकेय महात्मना
अन्तर्वस्त्ववभासाय भूयादर्केन्दुमण्डल ॥
सवत् १७३४ वर्षे चैत्रवदि नवमीमन्दे लिखित ।

It begins thus –

प्रणम्य राम प्रणताभयप्रद ।
गुरूस्तथा कृष्णमुखास्तदात्मन ॥
मैत्रायणाना श्रुतिमौलिमर्थत ।
प्रसाध्य विष्णो परमे पदेऽर्पये ॥

1742.

357 **अमृतनादोपनिषत् ।** *Amrtanādopanisad*

Substance, country made paper 8½×5 inches Folia, 5 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nagara Appearance, old Prose Generally correct Complete

For the work see L 39, and Adyar Library Catalogue, p 135

It is one of the 32 upanisads of the Black Yajurveda

1743.

366. नारायणोपनिषत् अथर्व्ववेदीया।

Nārāyanopanisad (from the A V)

Substance country made paper 6×3 inches Folia, 1 Lines 6 on a page Extent in ślokas 18 Character, Nāgarī Appearance old Complete

Printed by Jacob in B S S

1744.

2333 *The Same*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 2 Lines 9 on a page Extent in ślokas 30 Devanāgarī of the eighteenth century Fresh Complete

Col —

इति नारायणोपनिषत् समाप्ता।

Printed by Jacob in Bombay Sanskrit Series. See the above

1745.

3767 *The Same*

Substance, foolscap paper 7½×4½ inches Folia, 5 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्री अथर्व्वणवेदे नारायण उपनिषत् सम्पूर्ण।
श्रीशुभमस्तु। श्रीकृष्णाय नम॥

See Lz 211

1746.

10896 *The Same*

With Śankarānanda's commentary entitled Dīpikā

Substance country made paper 9½×4 inches Folia 7 Lines 9 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Beg —

ॐ श्रीगणेशाय नम ॥

सम्बन्धो विषयस्तद्वत् साधिकारिप्रयोजन ।

सर्व्वोपनिषदा तुल्यस्तस्मान्नात्रोच्यते पृथक् ॥ १ ॥

(T) ॐ पुरुषो ह वै नारायणोऽकामयत । (Comm) प्रजा सृजेयेति नारायणात् प्राणो जायते मन सर्व्वेन्द्रियानि च ख वायुर्ज्योतिरा-पश्च पृथिवीविश्वस्य धारिणी नारायणात् ब्रह्मा जायते नारायणा-द्रुद्रो जायते नारायणादष्टौ वसवो नारायणादेकादश रुद्रा नाराय-णात् द्वादशादित्या सर्व्वे देवता, etc , etc , etc

2A, इति श्रीनारायणोपनिषद्दीपिकाया प्रथमोध्याय जगत्कारणत्व नारायणस्योक्ता इदानी नित्यत्वादि-क्रममाह ।

End —

(7) ॐ प्रत्यगानन्दब्रह्मपुरुष प्रणवस्वरूपमकार उकारो मकार इति तानेकदा समभवत् तदेतदोमिति ।

यमुक्ता मुच्यते योगी जन्मससारबन्धनात् ॥ स्पष्टार्थ ॥

Colophon —

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीशकर-पादभगवत कृतिर्नारायणोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1747

2472 *The Same*

Substance, country made paper 5¾ × 3½ inches Folia, 10 Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 60 Character, Nagara of the nineteenth century Fresh

There are two works in this manuscript, (1) नारायणोपनिषत् from the Atharva Veda, and (II) गोविन्दाष्टकम् attributed to Śaṅkarācārya

Nārāyanopaniṣad begins —

ॐ अथ पुरुषो ऽह वै नारायण अकामयत प्रजा सृजयेति नारा-यणात् प्राणो जायते मन सर्व्वेन्द्रियाणि च ।

Col 6A —

इति नारायणोपनिषत् समाप्ता ।

1748.

2241. **कैवल्योपनिषत् ।** *Kaivalyopanisad*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 36 Character, Nagara Appearance, fresh Complete

Col. —

इति कैवल्योपनिषत् समाप्ता ।

Often printed

1749.

2247 *The Same*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 3 Lines, 7, 9 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

One of the 41 *Ātharvana Upanisads*, printed with Nārāyana's Dīpikā in pp 456 to 464 of the Bibl Ind Edition

1750.

2373 *The Same*

Substance, foolscap paper 8½×4½ inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

Printed in pp 456 to 468 of the Ātharvanopanisads of the Bibl. Ind Edition.

1751.

3761 *The Same*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Post Colophon —

हरो यद्युपदेष्टा ते हरि' कमलजोऽपि वा ।

तथापि न तव स्वास्थ्य सर्व्वविस्मरणादृते ॥

श्रीशिवार्पणमस्तु ॥

One of the Atharvanopanisads printed in the Bibl Ind Series

1752.

9799 *The Same*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 37 Character, Nāgara Appearance, old Complete

See L Vol I, 106 and Adyar Library, p 166

1753.

1548 *The Same with a comm ,*

by Vidyāranya Muni

Substance, country made yellow paper 13×5 inches Folia, 13 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 300 Character, Bengali Date, Śaka 1800 Appearance, fresh Complete

The Mañgalācarana —

विश्वेशं माधवं ढुण्ढि दण्डपाणिं च भैरवं।
वन्दे काशीं गुहं गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकां ॥

Object of the work —

ब्रह्मात्मैकत्वविज्ञानस्य सुखप्रतिपत्त्यर्थं आश्वलायनं मुनिं निमित्तीकृत्य आख्यायिकामवतारयति श्रुतिः अथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं परिसमेत्योवाच ।

Colophon —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-शङ्करानन्द-पूज्यपादशिष्य विद्यारण्यमुनिविरचिता कैवल्योपनिषत्तात्पर्य्यबोधिनी टीका समाप्तिं गता हरिः हरिः ।

Post Col —

शाके १८०० वैशाखे ५ लिपिरभूत् ।

1754.

9082 *The Same*

Substance, foolscap paper 12×5½ inches Folia, 3 Lines, 17-19 on a page Extent in slokas, 270 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Complete in three leaves

See L 848

1755.

946 **कैवल्योपनिषदालोकः।** *Āloka comm on the same*

By Vijñāna Bhikṣu

For the manuscript see L 1810.

1756.

359 *With Śaṅkarānanda's Dīpikā comm on the same upaniṣad*

Substance, country-made paper 13×4 inches Folia, 5 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 200 Character, Bengali Appearance, old Complete

For the Text see L 106 and for the comm L 54

According to the enumeration in the Muktikopaniṣad, This Upaniṣad belongs to the Black Yajurveda

1757

9518 *The Same* *The Same*

Substance, country made paper 13×5 inches Folia 6 Lines 11 on a page Extent in slokas, 198 Character Nagara Appearance fresh Complete

1758

9419 *The same with the two comm above*

Substance, country-made paper 11×5½ inches Folia, 8 Lines 10 on a page Extent in slokas, 240 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

For the Text see L No 106

It is accompanied by two well-known commentaries, one entitled उपनिषत्-सारार्थ-प्रकाश by Sankarananda (see L Vol I, No 54) and the other दीपिका by Vidyaranya (see L Vol II, No 848)

1759

9524 *An anonymous comm on the same*

Substance country made paper 13×5 inches Folia 2 Lines 10 on a page Extent in slokas, 32 Character, Nagara Appearance, fresh Complete

This is an anonymous comm on Kaivalyopanisad

Beginning —

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ कैवल्याख्योपनिषद कैवल्यार्थावबोधिनी ।

व्याख्यास्ये केवलत्वेन कैवल्यात्मा प्रसीदतु ॥

भगवती श्रुतिमातेव सुखप्रतिपत्त्यर्थं कश्चनाश्वलायन मुखीकृत्या-ख्यायिकामवतारयति ब्रह्मविद्यायामास्तिक्य जनयितु । अथ साधन-चतुष्टयसम्पत्त्यनन्तर आश्वलायन ऋग्वेदाचार्य्य भगवन्त पूजावन्त परमेष्ठिन परमोत्कृष्टस्थाननिवास परिसमेत्य शास्त्रीयेन विधिना समीपमागत्य उवाच उक्तवान् । इत्यादि ।

1760.

9800

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 5 Lines, 9 on a page Extent in slokas 90 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

This codex contains ब्रह्मोपनिषत्, along with कैवल्योपनिषत्, Brahmopanisad ending in leaf 3A, and Kaivalya, running from that leaf to the end

For Brahmopanisad See L Vol II, No 955 .

It does not correspond with L 23

For Kaivalya see L 106, Vol. I.

1761.

4007

Substance, country made paper 18' × 3' inches Folia, 6 (160 to 165) Lines, 8 on a page Character Bengali of the eighteenth century Appearance fresh Old

A collection of upanisads

I

1B, इति गायत्र्युपनिषत् समाप्ता ।

See L 2185

II

2A, इति ब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ।

Printed with the Dīpikā commentary in the Bibl. Ind Edition of Ātharvanopanisads, pp 239 to 259

III

2B, इति हंसोपनिषत् समाप्ता ।

Printed in the Bibl Ind Edition of the Ātharvanopanisads, together with the Dipikā commentary, pp 404 to 416

IV

3A, इति परमहंसोपनिषत् समाप्ता ।

Printed in the same, with the same commentary, pp 417 to 436

V

4B, इति तैत्तिरीयोपनिषदि प्रथमप्रपाठक ।

5B, इति तैत्तिरीयोपनिषदि ब्रह्मवल्लीनाम द्वितीयप्रपाठक ।

6B, इति तैत्तिरीयोपनिषदि भृगुवल्लीनाम तृतीयप्रपाठक । (?)

Often noticed and often printed

1762.

2372 **निरालम्बोपनिषत् ।** *Nirālambopanisad*

Substance, foolscap paper 8½×4 inches Folia, 5 Lines, 7 on a page Extent in slokas 50 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

An elementary treatise on the Vedānta doctrine, in the form of a catechism It is not exactly the same as the Nirālambopanisad as noticed in L 675 It belongs, perhaps, to some other recension

नम शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्त्तये ।
निष्प्रपञ्चाय शान्ताय निरालम्बाय तेजसे ॥
निरालम्ब समाश्रित्य सालम्ब विजहाति य ।
स सन्न्यासी च योगी च कैवल्य पदमश्नुते ॥
एषामज्ञानजीवाना समस्तारिष्टशान्तये ।
यद्यद्बोद्धव्यमखिल तदाशङ्क्य ब्रवीम्यत ॥
ॐ कि ब्रह्म । इत्यादि ।

It ends —

यच्चैतन्यमनुस्यूत जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु ।
तदेव त्व पर तत्त्वमितो नास्त्यधिक परम् ॥
ॐ शान्ति शान्ति शान्ति ॥

1763.

8784 *The Same.*

Substance, country paper 5½×4 inches Folia, 9 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nāgara New Complete

Complete in 9 leaves Dated Samvat 1932

An elementary treatise on the Vedānta

The last Col —

इति निरालम्बोपनिषत् समाप्ता ।

I O Catal 493-39 L 675

1764.

1575

Substance, country-made paper 11×5½ inches Folia, 4 Lines, 12 on a page Character, Bengali Appearance, new Generally correct It bears page marks 79 to 82

The manuscript contains —

(1) निरालम्बोपनिषत् ending in leaf 80B, for which see I O Catal No 493, 494, No 39

(2) शुकरहस्योपनिषत् ending in 82B for which see H P R 304, Vol III It is followed by the first four lines of Vajra sūcikopanisad

1765.

2235 *The Same with a Comm*,

By Sāyana

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 3 Lines 10 on a page Extent in ślokas, 60 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

It begins —

वागीशाद्याः, etc , the usual मङ्गलाचरण of Sāyana

ॐ सहनाववतु ॐ शान्तिः ३ हरिः ॐ नम शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्त्तये, etc , as in No 1762

It ends —

अग्राह्यमिति स्वस्वरूपव्यतिरिक्तं मायामनोमयबुद्ध्यादीन्द्रिय-गोचरं जगत्सत्यत्वचिन्तनमग्राह्यमिति निरालम्बोपनिषद् बोध्यते। स सर्व्वमय ब्रह्म भूत्वा सर्व्वान् कामानुपभुञ्जन् मुक्तबन्धः यो जायते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते ॐ तत् सत्। इति निरालम्बोपनिषत् समाप्त। श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु।

1766.

356 **महोपनिषत्।** *Mahopanisad*

Substance, country made paper $5\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia, 2 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 25 Character, Nagara Appearance, old Complete

For the work see L 40 and Adyar Library Catalogue, p 247

I O Catal 394-395/79

Colophon —

इति ब्रह्मानुचिन्तनिका स्वरूपोपनिषत् समाप्ता ।

1770.

9210 **स्वरूपोपनिषत्** *and* **निरालम्बोपनिषत्** ।

The last two Upanisads

Substance country-made papeı 11×5 ınches Folıa, 6 Lınes, 9 on a page Extent ın ślokas, 102 Characteı, Nāgara Appeaı ance, tolerable Complete

Thıs work treats of the ıdentıty of ındıvıdual and supreme souls

It begıns thus —

ॐ श्रीगणेशाय नम॰ ।

अहमेव पर ब्रह्म वासुदेवाख्यमव्यय ।

Colophon —

इति स्वरूपोपनिषत् सम्पूर्णं ।

See upanısads ın the Adyar Lıbıaıy, p 299

For the second see Adyaı Lıbrary, p 206

1771.

1450 **मुक्तिकोपनिषत्** । *Muktıkopanışad*

Substance, fools cap papeı 6½×4½ ınches Pages, 34 Lınes, 14 on a page Character, Bengalı Appearance, tolerable Complete Bound ın book form

See I O Catal 494–495/127

1772.

2003 **अथर्वशिखोपनिषत्** । *Athaı va śıkhopanışad*

Substance, country made paper 9×4¼ ınches Folıa, 2 Lınes, 11 on a page Extent ın ślokas, 35 Chaıacter, Nāgara Appearance, fresh Com plete

See L 88 and the Catal of Adyar Lıbrary p. 125. Prınted ın Bıble Ind Atharvana-Upanısads p 229–238

Col —

इति अथर्व्वशिखोपनिषत् समाप्ता ।

1773

2239 *The Same*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 2 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 35 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

For the work see L 88 It is printed in Bibl Ind and by Mahesh Chandra Pal See also the above

Col —

इति अथर्व्वशिखोपनिषत् समाप्ता ।

1774.

2816 **सर्व्वोपनिषत्** *Sarvopanisad*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 4 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

Printed in the Bibl Ind series in the Atharvopanisad volume, pp 394 to 404, but paged as 504

1775.

355 **सन्ध्योपनिषत् ।** *Sandhyopanisad*

Substance, country-made paper 13×4 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 120 Character, Bengali Appearance, old Complete

For the work see L 59 *Indische Studien*, I 36, 11, 294

It contains at the end, the first leaf of Parivrājakopanisad which begins —

सहनाववत्विति शान्ति अथ यतेर्नियमस्य कथमिति पृष्टवान्, etc

1776.

354 **वज्रसूच्युपनिषत्** । *Vajrasūchyupaniṣad*

Attributed to Sankarācārya

Substance, country made paper 10¼ × 1½ inches Folia, 6 Lines 6 on a page Extent in ślokas, 108 Character, Nāgara Date, Sam 1909 Appearance, fresh Complete

For the work see L 36

Post Col Statement —

शुभमस्तु संवत् १९०९ पौष शुक्ल १२ द्वादश्या भृगुवासरे लि॰ कन्हैलाल ।

According to the enumeration in Muktikopaniṣad it belongs to the Sāmaveda

1777

728 *The Same*

Substance, country made paper 8¹ × 4 inches Folia, 1 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 88 Character Nāgara Appearance, old Complete

For the work see L 36 and I O Catal No 488 42. and No 493, 494 41

There is a Buddhist work entitled Vajra Sūci by Aśva Ghosa Professor Bendall, in Cam Cat p 96 says, this is a distinct work from the treatise of the same name attributed to Sankarācārya

But the upaniṣad seems to be based upon the older work by Aśva Ghosa They begin in the same way though not in the same words

After mañgalācarana and so forth, Aśva Ghosa begins —

"कोऽयं ब्राह्मणो नाम, किं जीवः किं शरीरं किं ज्ञानं किमाचारः किं कर्म्म किं वेदः ।

Sāṅkarācārya begins —

को वा ब्राह्मणो नाम को जीव को देह का जाति किं ज्ञा को धर्म्म को वर्णो किं कर्म्म किं पाण्डित्य इत्यष्टौ विकल्पा । प्रथम जीवो ब्राह्मण इति चेत् तदा सर्व्वस्यापि जनस्य जीवस्यैकरूपत्वात् जीवो न ब्राह्मणो भवत्येव, etc

1778.

2378 *The Same*

Substance, foolscap paper $7\frac{1}{2}\times4$ inches Folia, 7 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 88 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीवज्रसूच्युपनिषत् सुबोधिन्या (?) समाप्तम् ।

See the above

1779.

8654 *The Same*

Substance, country paper 8×4 inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 90 Character, Nāgara New Complete

Complete in 6 leaves

Colophon —

इति श्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचिताया उपनिषत्सुबोधिन्या वज्र सूचि' समाप्ता ।

लिखित शिवदत्त चानिणे पुस्तक अयोध्यामध्ये सम्वत् १८३३ मार्गे मासे तिथौ सप्तम्या भौमवसरसयुक्ताया शुभ भवतु । शुभ-मस्तु राम श्रीकृष्णि गोपालता ।

1780

3751 *The Same*

Substance country made paper 14×5 inches Folia, 2 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 80 Character, Bengali Date Śaka 1747 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीशङ्कराचार्य्यविरचिता वज्रसूची समाप्ता ।

Post Colophon —

शकाब्दा १७४७ वैशाखस्य शुक्लपक्षे द्वादश्या तिथौ श्रीहर-
गोविन्द शर्म्मणा लिखितम् ।

1781.

740 **आश्रमोपनिषत् ।** *Asramopanisad*

For a description of the manuscript see L 1596

This is one of the Ātharvanopanisads See Adyar p 145 and p 240

1782.

1574 **नारदपरिव्राजकोपनिषत् ।** *Nārada-parivrājakopanisad*

Substance, foolscap paper 11×6 inches Folia, 17 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 570 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete in 9 upadesas

For the work see I.O Catal 493–494, No 48

1783.

456 **परमहंसोपनिषत्** *and* **सर्व्वोपनिषत्सारः ।**

Parama-hamsopanisad and Savopanisat-sāra

For the MS see L 1359.

It contains two works named above The first ends in 3A and the last in 5A Both printed in Bibl Ind in the Vol on Ātharvanopanisads

1784.

363 **परमहंसोपनिषत् ।** *Parama hamsopanisad*

With its Dīpikā commentary

By Nārāyana

Substance, country made yellow paper $13\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 250 Character, Bengali Appearance, new Complete

The text in the middle, and the comm above and below

For the text see L 104 and for the commentary L 49

The text has been printed with the comm in Bibl Ind, pp 417 to 436 in the Edition of Ātharvana Upanisads

1785.

362. हंसोपनिषत् । *Hamsopanisad*

Substance, country made paper 8×3¾ inches Folium, 1 Lines, 8+13 in all Extent in ślokas, 22 Character, Nagara Appearance, old Complete

For the work see L 41

Hamsopanisad has been published in the Bibl. Ind among the Ātharvanopanisads, pp 404 to 416, with the comm by Nārāyana

The editor follows Nārāyana in fixing the text, but the present manuscript does not seem to have been consulted by him, because it has a different arrangement of parts altogether

The work seems to have been composed long after the Tantrika-Yoga system became current in India

1786.

358 छुरिकोपनिषत् । *Chunkopanisad*

Called also Ksurikā

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 20 Character, Nāgara Date, Śaka 1642 Appearance, very old Complete

Post Col Statement —

शाके १६४२+ + + + +त्रयोदश्या चन्द्रे सगवे

श्रीवेङ्कटगिरौ लिखित श्रीवेङ्कटेश+ + + + +

For the work see L 42

It relates to Yoga

Printed ın the Bıbl Ind edıtıon of the Ātharvano-panısads, pp 203–218 (wıth Dīpıkā)

1787.

2867 **भावनोपनिषत् ।** *Bhāvanopanısad*

Substance, countıy-made papeı $8\frac{3}{4} \times 4$ ınches Folıa, 2 Lınes, 30 on all Extent ın ślokas, 40 Chaıacter, Nāgaıa of the nıneteenth century Appearance, fresh Complete

It ıs not an upanısad, but a small treatıse contaınıng definıtıons of Tantııka technıcal teıms

It begıns —

गुरु सर्व्वकारणभूता शक्ति । तेन नवरन्ध्ररूपो देह । नवशक्ति-रूप श्रीचक्र । वाराही पितृरूपा । कुरुकुल्ला बलिदेवता । माता क्रियाशक्ति पीठ । कुलकुण्डलिनीज्ञान शक्तिग्रह । तत्सामर-स्येच्छाशक्ति महात्रिपुरसुन्दरी पुरुषार्थसागर । देहे नवरत्न-द्वीप त्वगादिसप्तधातुरोमसयुक्त । सकल्पा कल्पतरव । तेज -कल्पको ध्यानम् ।

Thus to the end

See Burnell 34B, and I O Catal Nos 493–494, the 102nd MS

1788.

9025 **भावनोपनिषद्भाष्यं ।** *Bhāvanopanısad-bhāsya*

By **भास्करराय ।**

A bhāsya comm on the Bhāvanopanısad

Substance, country papeı $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ ınches Folıa 17 Lınes, 9 on a page Extent ın ślokas, 300 Character, Nāgaıa Dated, Sm 1823 Fıesh Complete

Complete ın 17 leaves Dated सवत् 1823

1789.

9441 मृत्युलाङ्गूलोपनिषत् । *Mrtyu-lāngulopanisad*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 33 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

See Oxf 390B and Burnell 35B

Published by Colonel Jacob in the Indian Antiquary of 1887 (p. 287)

Colophon —

इति म्रत्युलाङ्गूलोपनिषद सम्पूर्णं शुभ भुयात् । श्रीराम ।

1790

353 **अमृतविन्दूपनिषद् ।** *Amrta-vindūpanisad*

Substance, country-made paper 6¼×3¾ inches Folia, 4 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 28 Character, Nāgara Appearance, new Complete

It belongs to the Vaisnava sect

For the work see L 35 Published in Bibl Ind Ed Athav Upani pp 21–25

1791

369 **गोलोकतापनी ।** *Golokatāpanī*

Substance, country-made paper 10¼×4½ inches Folia 3 Lines, 9, 10 on a page Extent in ślokas 64 Character Nāgara Date, Sam 1909 Appearance, fresh Complete

The original MS from which this has been copied is noticed in L 34, in the year 1871 That MS bore the date Sam 1909 The date of the original MS has been apparently copied here

1792.

3779 **गोपालतापनीयोपनिषत् सटीका ।**

Gopāla tāpanīyopanisad with comm

Substance, country-made paper 11×5¼ inches Folia, 6 In Tripātha form Character, Nāgara Date, Samvat 1873 Appearance, discoloured Complete

The accompanying commentary is by Viśveśvara

The Pūrvatāpanīya ends in leaf 11B

T इति पूर्व्वतापनीयोपनिषत् समाप्ता ।

Comm इति श्रीमद्विश्वेश्वरविरचितायां गोपालतापनीटीकायां गोपी-
नाथध्यान-रसन-भजन-निरूपणा नाम पूर्व्वतापनीयोपनिषद्दीपिका
समाप्ता ।

The Uttaratāpanīya ends in leaf 25A

T इति गोपालतापनी उत्तरभाग समाप्त ।

Comm इति श्रीअथर्व्वणोपनिषत्सु विश्वेश्वरविरचिता गोपालतापनी
समाप्ता ।

Post Colophon —

शुभमस्तु सवत् १८७३ तत्र पौष शुक्ल अष्टम्या शुक्रे लिपिकृत्य
बालकरा [म] विप्रेण मेराष्ठकनगर बलराम वाचस्पति पठनार्थम् ।

See I O Catal No 528 Edited with Visvesvara's commentary, by Haracandra Vidyābhūsana and Visvanātha, Bibl Ind, 1870

1793.

3154 **गोपालतापन्युपनिषद् ।** *Gopāla-tāpanyupanisad*

With the commentary

By Jiva.

Substance, country made paper $10\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia, 23 In tripātha form Character, Bengali Appearance, discoloured

For the beginning and the end of the work see L. 11

The commentary begins —

अथ क्लीकारादसृजद्विश्वमिति प्राह श्रुते' शिर' ।
लकारात् पृथिवी जाता ककाराज्जलसम्भव ॥

इत्यादिभि श्रीमता गौतमेन भगवता स्वीय-तन्त्रस्य प्रमाणतया
दर्शिता पूर्व्वतापनी । तदिह कादापो लोलात् पृथिवी ईतोऽग्नि
विन्दोर्विन्दुस्तत्सम्पातात् तदर्क इति क्लीकाराद सृजदित्यादि प्रतीक-
मयी गुर्ज्जरादिदेशप्रसिद्ध-पराशरगोत्रादि-ब्राह्मणसम्प्रदायसमुप-
दाय (?) श[ा]नाथर्व्ववेदस्य-पिप्पलादशाखादिपठिता-गोपालताप-

न्याख्या श्रुतिरिय सप्रतिपाद्य श्रीकृष्णमेव सर्व्ववेदान्तसम्मतया सर्व्वोत्तमत्वेन प्रतिपादयन्ती नमस्करोति सच्चिदानन्दरूपायेति ।

10A, इति श्रीगोपाल-पूर्व्वतापनी समाप्ता ।

एकदा हि व्रजस्त्रिय सकामा शर्व्वरीमुषित्वा सर्व्वेश्वर गोपाल कृष्णमूचिरे । उवाच ता कृष्ण । अनु कस्मै ब्राह्मणाय भक्ष्य दातव्य भवति ।

23B, इत्याथर्व्वणोपनिषदि श्रीगोपालतापन्युत्तरभागस्य समाप्त ।

The commentary ends '—

ब्रह्मण सकाशाद्ब्रह्मपुत्रै श्रुत तेभ्यो• नारदेन तस्माच्च मया मत्तस्त्र त्वयेत्यर्थ । स्वालयस्यान्तिक न तु स्वालयमेवेति श्रीकृष्णसनाथ वनागमनमभिप्रेयते ।

गान्धर्व्वीवर-गान्धर्व्व-गन्धबन्धुरधर्म्मणे ।
वृन्दावनावनीवृन्दनन्दिने नन्दतात्मन ॥

(विश्वेश्वरक-जनार्द्दनभट्टाभ्या वैदिकाग्र्याभ्या तद्वत्प्रबोधयतिमा लिखितश्चितमच्चतारतम्येन ।)

Col of the comm —

इत्युत्तर-गोपालतापनी-विवृति सम्पूर्णता गता ।
श्रीसनातनरूपस्य चरणाब्जसुधेप्सुना
पूरिता टिप्पनी चेय जीवेन सुखबोधनी ॥

1794.

8968 **वासुदेवोपनिषत् ।** *Vāsudevopanisad*

Substance, country paper 10×4½ inches Folia, 5 Lines, 8 on a page Extent in slokas 75 Character, Nāgara Dated, Sm 1924 Fresh Complete

Complete in five leaves Dated Sam 1799

See L 110

1795.

1645 *This manuscript contains two works*

(*a*) *The Same with its commentary* **दीपिका ।**

Substance, country made paper 13×7 inches Folia, 2½ Written in the Tripātha form Character, Nāgara Complete

(*b*) **गोपीचन्दनोपनिषत्** *with its commentary* **दीपिका।**

Substance, etc , the same as in (*a*) Folia 4½

The works in this number have all been printed.

For (*a*) see L 110 and for its comm see L 27

For (*b*) see L 111 and for its comm see L. 31

1796.

3021 *The Same*

With a commentary

Substance, country made paper 13×7 inches Folia 3 Lines, 8 14 on a page In tripātha form Character, Nagara in a modern hand Appearance fresh Incomplete at the end

The text begins —

ॐ तत्सत् ॐ ब्रह्मादिभिर्धारितं विष्णुचदनं ममाङ्गे प्रतिदिनमालिप्त गोपीभि· प्रक्षालनाद्गोपीचन्दनमाख्यातमङ्गलेपन पुण्य चक्रतीर्थान्त स्थित चक्रसमायुक्त पीतवर्ण मुक्तिसाधन भवति ।

The beginning of the commentary —

ॐ तत्सत् ॐ वासुदेवोपनिषदि चत्वारिंशत्कलानि हि चतुर्गणे चैकोनपञ्चाशदमी मता' कालाग्निरुद्रोपनिषदि तिर्य्यक्पुण्ड्रविधिरुक्तो अत्रोर्द्ध्वपुण्ड्रविधिरुच्यते ।

1797.

9362 **अथर्व्वणोपनिषत् ।** *Átharvanopanisad*

Substance, country made paper 10×4 inches Folium, 1 Lines 8 on a page Extent in ślokas, 12 Character Nāgara Appearance, fresh Complete

It runs —

श्रीगणेशाय नम· ।

द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रति जगाम । कथन्त भगवन् गा पर्य्यटन् कलि सन्तरेयमिति स होवाच। साधु पृष्टोऽस्मि सर्व्वश्रुतिरहस्य

गोप्य तच्छृणु येन कलि ससार सन्तरिष्यसि । भगवदादिविष्णो र्नारायणस्य नाम्नेति । नारद पुन पप्रच्छ भगवन् किन्तन्नामेति स होवाच ॥

हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे ।
हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे ॥
इति षोडशक नाम्ना कलिकल्मषनाशन ॥
नात' परतरोपाय सर्व्ववेदेषु दृश्यत इति ॥

षोडशक षोडशकलावृत्तस्य जीवस्यावरणविनाशन ॥ तत प्रकाशते ब्रह्म मेघापाये रविरश्मि मण्डलमेवेति

पुनर्नारद पप्रच्छ कोस्य विधिरिति सहोवाच नास्य विधिरिति सर्व्वदा शुचिरशुचिर्वा पठन् ब्रह्मण सलोकता समीपता सायुज्यतामेति यदा षोडशकस्य सार्द्धत्रयकोटिर्जपति तदा ब्रह्महत्यापापात् तरति वीरहत्याया सुवर्णस्तेयात् वृषलीगमनमैथुनात् पितॄ देवानाम्हषीणा मनुष्याणा अनपाकरणात् स्वधर्म्मपरित्यागपापात् सद्य शुचितामाप्नुयात् । सद्यो मुच्यते सद्यो मुच्यत इति

Colophon —

अथर्व्वणोपनिषदिति नामोपनिषत् समस्तवेदान्तसारभूत श्रीमन्नामनामान्यपर ॥

राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥

1798

365 रामतापनीयोपनिषत् । *Rāma tāpanīyopanisad*

Substance, country made paper 10¼ × 5½ inches Folia, 12 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 220 Character, Nagara Appearance, tolerable

Pūrvatāpanī in verse and Uttaratāpani in prose

For the work see L 7

Printed in Bibl. Ind among the Ātharvanopanisad, pp 304–80

1799

9323 *The Same*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Complete in 7 leaves, first leaf missing Lines, 11 on a page Extent in slokas 182 Character Nāgara Appearance old

A theological treatise in two parts, establishing the divinity of Rāma It is said to belong to the Atharvaveda

The first ends in leaf 4B

Colophon --

इत्यथर्व्ववेदे रामपूर्व्वतापनीयोपनिषत् समाप्ता ।

The second in leaf 7

Colophon -

इत्यथर्व्ववेदे रामोत्तरतापिनीयोपनिषत् समाप्ता ।

रामब्रह्मणे नमः ।

द । गोविन्देन लिखित ।

See L, Vol I, No 7

1800.

1232 *The Same with a comm entitled* **आनन्दनिधि ।**

By Ānanda Vana

Substance, country made paper 13 × 6½ inches Folia, 17 Lines, 20 on a page Extent in slokas, 550 Character, Nagara Appearance tolerable Complete

Divided into two halves

For the beginning of the first and the end of the second see L 2548, and for the beginning of the second see L 56, which however quotes the first half of the opening verse only But it is not of any importance, being only a mañgalācarana sloka In the second verse of the second part in the present MS an obeisance is made to the commentator's guru Rāghava The third verse gives information about the author's lineage and ancestry

2nd य शब्द परिनिष्ठितोऽथ परमे ब्रह्मण्यतिन्यायत·
तत्कारुण्यसुधोदविन्दुकणिका ससारसन्तापनुत् ।
यद्गाम्भीर्य्यमगाधमप्यनुचरै र्गाध समाश्रीयते
तस्य श्रीगुरुराघवस्य चरणद्वन्द्वारविन्द नुम ॥

3rd आसीदाशिष्ठवंश्यो न्टहरिरिति पुरा केशवाख्यस्य सूनु
तस्मात् कृष्णाख्ययोऽभूद्धरणिसुरवर पत्तने कुदनाख्ये ।
तस्मात् सूनुर्गुणाब्धि समजनि कमलावाप्रसूत्या यतीना
आनन्दाद्य स रामोपनिषदि विदधे साधुटीका वनाख्य ॥

In L 56 the comm is called Rāma Kāsika

The first half ends in leaf 8A and the second in 17B The colophon of the first half attributes it to Visvesvara

इति श्रीमद्विश्वेश्वरविरचिताया रामतापनीय-पूर्व्वार्द्धटीकाया पञ्चमोपनिषत् समाप्ता ।

1801.

1578 *A comm on the same called* **आनन्दनिधिः** *or*

रामकाशिका ।

By Ānanda Vana

Substance, country-made paper $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches Folia, 77 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Appearance, tolerable

See the previous number

The first two verses are different in this manuscript

सत्य सत्यतया हि यस्य निखिल वचो यथा कुडली
यस्यानन्दतया प्रपञ्चरचना सानन्दपूर्णायते ।
यच्चिद्रूपतया चिदात्मकमिवाभाति प्रपञ्चादिक
सत्यानन्दचिदात्मक श्रुतिवचोगीत भजे राघवम् ॥
एकेनैव करेण शिष्यशिरसि व्यापारिते लक्षणा
दुर्व्विच्छेदमतुच्छमस्यति तम·सधान-माभ्यन्तरम् ।

तस्मै तस्य गुरोरपूर्व्व-दिवसाधीशस्य पादाम्बुज-
द्वन्द्वाधीन-यश-परागकणिका भक्त्या नमामस्तथा ॥

The third verse is the same as quoted from No 1262

The 4th —

श्रीरामोपनिषद्वृत्तिर्विदधे रामकाणिका ।
रामभक्त्या प्रयुक्तोऽह रामावाप्तौ तदर्थिनाम् ॥

1802

3910 *The Same*

Substance, country-made paper 16½ × 4½ inches Folia, 76 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 1800 Character, Bengali Appearance, old and discoloured Date, Śaka 1667

Leaves 8 to 14, 19 to 22, 32, 33, 70, 71 are missing

This seems to be an enlarged edition of the commentary entitled Ānandanidhi

It begins with four of the opening verses of the two previous works

इह खलु सुखदुःखलाभालाभयोरन्यतरस्य पुरुषार्थस्य अनुपलम्भा-दर्शपौर्णमासादि-वेदविहितकर्म्मनिर्म्माणप्रवृत्ताना स्वर्गसुखलाभेऽपि तस्य क्षयि च-सातिशयत्वदोषोन्मेषदूषितत्वेन पुरुषार्थत्वानुपपत्ते । स्वर्गादावप्यनभिरतिमासेदुषा प्रचुरतर-दु ख-पटल-विपरिलोपनित्यनिरतिशयानन्दप्रतिलम्भलक्षणा-पुरुषार्थमपेक्षमाणाना दु खमयस्य ससारस्याविद्याविद्यमानत्वदविद्याविच्छेदमन्तरेणोच्छेदासम्भवात् अविद्याया ब्रह्मात्मैकत्वसाक्षा(त्का)त्कारस्वपविद्यैकापनोद्यत्वात् श्रीरामाख्या ब्रह्मविद्या रमणीयतरामुपजनयितु श्रीरामतापनीयोपनिषत्-पूर्व्वोत्तरसगुणनिर्गुणोपासनभेदेन अधिकारितारतम्यात् प्रवर्त्तते । तत्र च उपनिपूर्व्वात् सदेर्निष्पन्नस्य क्विबन्तस्योपनिषत्पदस्य मुख्यत श्रीरामचन्द्र-ब्रह्मविद्यापरत्वेऽपि ब्रह्मविद्याया श्रुतौ लक्षणया प्रवृत्ति । नह्यभिधैव शब्दस्य वृत्तिर्लक्षणेति वक्तु युक्ता वृद्धैरुभयोरपि शब्दवृत्तित्वेन स्वीकारात् । नन्वेवमस्तु श्रीरामतापनीयमप्युपनिषत्तथापि + + व्याख्यातुमर्हति ॥ प्राचीनैरेवाचार्य्यैर्व्याख्यातत्वात् । सत्यन्तथापि प्राचीनव्याख्याया

विच्छिन्नविस्तृतदुरवगाहतया अलसप्रायाणां मन्दमतीनामनुग्रहायाविच्छिन्ना च सच्छिन्नसुबोधा च श्रीरामपूर्व्वतापनीयोपनिषदो व्याख्येय सख्यावता हृदङ्गमा आरभ्यते ॥ अत्र च उत्तमाधिकारिणा सगुणोपासनामन्तरेणैव निर्गुणस्य प्रतिपत्तं शक्यत्वेपि मन्दाधिकारिभि स्तामन्तरेण प्रतिपत्तुमशक्यत्वात् ब्रह्मणो रूपकल्प-नेत्यादिना सगुणोपासनामुद्दिशस्तया प्राप्तव्य निर्गुण रामनामनिरुक्तिव्याजेन षड्भि श्लोकरूपाभि कण्डिकाभिर्निरूपयति चिन्मयइत्यादिना ।

The fiist colophon is lost in the missing leaves

39A, इति श्रीरामतापिन्या द्वितीयोपनिषत् , 41A, इति श्रीरामतापिनी-टीकाया तृयीयोपनिषत् समाप्ता, 51B, इतिशब्दस्चतुर्थोपनिषत् समाप्तौ, 54A, इति श्रीआनन्दवनविरचिताया रामकाशिकाया पञ्चमोपनिषत् समाप्ता ।

Then begins the Rāmottara-tāpanī —

सत्य तारकतत्त्मो मिदमनु स्फुनश्चतुष्पादकम् (?)
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिन स्मृतिवशाद्विश्वाद्यतीत विभुम् (?) ।
भूनाशान्तमुपाश्यमानममरै स्तुत्य तुरीयात्मकम् (?)
भक्तानुग्रहविग्रह जनकजाजानि भजे राघवम् ॥
य• शब्दे परिनिष्ठितोऽथ परमे ब्रह्मण्यतिन्यायतो
यत्कारुण्य सुधोदविन्दुकणिका ससारसन्तापनुत् ।
यद्गाम्भीर्य्यमगाधमप्यनुचरैर्गाध समाश्रीयते
तस्य श्रीगुरुराघवस्य चरणद्वन्द्वारविन्द नुम ॥
आसीद्वाशिष्ठवशो न्हहरिरितिपुरा केशवाह्वस्य सूनु
तस्मात् कृष्णाह्वयोऽभूत् धरणिसुरवर पत्तने कुण्डिनाख्ये ।
तस्मात् सूनुर्गुणाब्दि समजनि कमलावा प्रभुत्वाद्यतीना
आनन्दाद्य स रामोपनिषदि विदधे साधु टीका वनाख्य ॥
श्रीरामोत्तर-तापनीय विलसच्छ्रुत्यर्थ-सशोधन-
व्याजेनार्ज्जितत(?)न्मकोटि-दुरितध्वसानुवशा कृशा ।
टीकाया(?)स्वात्महितार्थमेव विदुषा आधाय मानोच्यते (?)
तत् चन्तव्यमनाथदीनपतिभिर्विस्मृत्य मे चापलम् ॥
आनन्दनिधिनाम्नीय टीका प्रोद्घाट्यते मया ।
रामचन्द्रमणि प्राप्य कर्त्तु सा[म्रा]ज्यमद्वयम् ॥

इह खलु सकल प्राणभृता सुखार्थित्व दु खानर्थित्वञ्च ध्यायमानत्वात् सुखोत्पादित्सा दु खजिहासयोरनिवाग्नि प्राप्तौ कश्चित्

• •• रमणीय-

तर-श्रीराम-ब्रह्मविद्यासिषाधयिषया श्रीरामोत्तरतापनीयोपनिषत् सगुणोपासनफलभूत-निर्गुणत्वा + श्रीरामोपासनपरतया प्रवर्त्तते ॥ इत्यादि ।

74B, प्रथम-कण्डिकाया वृहस्पतिप्रश्नोत्तरे यत्तारक ब्रह्म निर्दिष्ट द्वितीयाया भारद्वाजप्रश्नोत्तरे तारतारकैक्येन तत्स्वरूपन्दर्शितम् । तृतीयाया तस्यार्थमुक्त्वा तेन वाच्य वाचकैक्यन्निरूपितम् । तस्य ब्रह्मात्मैक्यस्य श्रीरामचन्द्रस्य प्राप्ति कथम्भवतीति वक्तुञ्चतुर्थी आरभ्यते ।

The left hand side of the last leaf being corroded, we cannot give the colophon and the end of the work wholly

इत्यथर्व्वणरहस्ये श्रीरामोत्तरता + + + +
सम्मन्त्र्या मनतारणेन मनुना दिग्वन्धुदिष्ट्यार्हयन्
रुद्रोपेन्द्रमरु + + + गोप्यो विरिञ्च्यादिभि ।
व्यक्ता + + + + + + + +
तामानन्दनिधिविधाय हृदये नन्दन्तु रामाप्रया ॥
यस्या भक्तिरिति विधिश्रमदमप्राप्तिरप्राप्ति रन्त-
र्दु + + + + + यान्ति नाभाय भूमौ ।
विद्याम्भोधि प्रवृद्ध-प्रवरतर मह्याबोधचन्द्रोदयाख्यो
मानन्दनिधिता निदधत हृदये तद्विद + + + ॥
+ + + + दपद्मो मकारन्दौघविन्दुभि ।
रञ्जिताया सदा काश्या टीकानन्दवनै कृता ॥
यस्योपदेशदीधित्या तारक ब्रह्म काशते ।
काश्या + + + + + पिनाकिने ॥
नाह मास न चास्मीति देहादन्यो परोह्यहम ।
इति भावानुरूपेण व्यवहारेण मुच्यते ॥

1803.

364 (नृसिंह) पूर्व्वतापनीयोपनिषत् । *Nrsimha-purva-tāpanīyopanisad*

Substance country-made paper $9\frac{3}{4}\times5$ inches Folia, 10 Lines 13 on a page Extent in slokas, 252 Character, Nagara Appearance, old and repaired Complete

It contains a complete copy of the Pūrvakhanda of the Nisinha tāpanīyopanisad, which has five upanisads, each divided into several parts It comes to an end in 1 2, leaf 9B, which contains a portion of Nārāyanopanisad printed by Jacob in B S S Pūrvatāpanīyopanisad has been printed in Bibl Ind with the Uttarakhanda

The manuscript also contains Ātmopanisad complete This also has been printed in Bibl Ind among the Ātharvanopanisads pp 299–303

1804

9029 *The Same*

Substance, country paper $10\frac{1}{2}\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, 19 Lines 9 on a page Extent in slokas, 500 Character, Nāgara Old Fresh Complete

Complete in 19 leaves

1805.

534 *A comm on the Same*

The MS is noticed in L 1287 This is a bhāsya on the Nrsinhatāpanī, attributed to Sankarācārya The present MS contains the bhāsya on the first three upanisads of the Pūrvatāpanī, and the greater part of the fourth

1806.

8644 उत्तरतापनीयविवरण । *A comm on Uttaratāpanīya*

By Gaudapādācārya

Substance, country paper $10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia 49 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 2300 Character Nāgara Old Complete

Complete in 49 leaves

The Last Colophon —

इति श्रीनवमः खण्डः[ ] समाप्तः । इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यवर्य्य-श्रीमत्शुकमुनीन्द्रशिष्य - श्रीमत्गौडपादमुनिवरविरचिते उत्तरतापनीयविवरणे नवमखण्डः । श्रीनृसिंह-गोपालाय नमः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

It begins —

निरस्तनिखिलानर्थ-परमानन्दरूपिणे

नृसिंहाय नमस्कुर्म्मः सर्व्वधीवृत्तिसाक्षिणे ।

यत्पादाब्जरजो-लेशसम्पर्कात् सहसा सकृत्

सर्व्वसंसारहीनोऽहं तन्नतोऽस्मि गुरुं सदा ॥

तापनीयरहस्यार्थविवृतिर्लेशतो मया

क्रियतेऽल्पधिया तस्मात् क्षन्तव्यं क्षतमुत्तमैः ।

इह पूर्व्वस्मिन् ग्रन्थे नृसिंहाकार-ब्रह्मविषय विद्यानिरुपाधिकपरब्रह्मविद्या फलाधिगता तथाह्युक्तं वार्त्तिककृद्भिः ।

नृसिंह-ब्रह्मविद्यैषा व्याख्याता ब्रह्मसिद्धये । इति प्रणवस्य त्वनुष्टुवङ्गत्वेनैव तत्र प्रवेशः ।

All this has been printed as the Rahasyārtha-dīpikā of Śaṅkarācārya. The first half of Nrisimhatāpani has a bhāsya by Śaṅkarācārya But the 2nd part has a Rahasyārthādīpikā This struck the editor of the Bibl Ind Edition, Pandita Rāmamaya Tarkaratna, and he adds a note that he can not decide why it is so The comm to the 2nd part is here attributed to Gaudapāda But there is a quotation from Vārtikakāra If this Vārtikakāra is Sureśvarācārya, then the real commentator cannot be either Śaṅkarācārya or Gaudapāda

1807.

9015 तापनीयोपनिषद्भाष्यव्याख्या ।

A comm on the bhāsya of Tāpanīyopanisad

By Nārāyanā Bhatta, the son of Jagadīśvara Bhatta

Substance, country paper 10×3½ inches Folia, 72 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 1700 Character, Nāgara Old Incomplete

Old and badly injured Not in Aufrecht

In leaf 47 occurs the following col -

इति श्री[जग]दीश्वरभट्टोपाध्यायसूत-श्रीनारायणभट्टविरचिताया श्रीतापनीयोपनिषच्छाङ्करभाष्य-विवृतौ नृसिंहोपसनाया हतीयोपनिषत् समाप्ता ।

It begins thus —

ॐ नमो महागणपतये नम ।

श्रीमङ्गले श्रीनृहरि प्रणम्य विश्वेश्वरवागीश्वरसर्व्वदे+न्

श्रीतापनीयश्रुतिसूत्र-भाष्य व्याख्यायते सग्रहतो मयाहि ॥

1808.

8909 नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिषद्भाष्य ।

A bhāsya on the 2nd Part of Nrsimha Tāpanī

Substance, country-made paper 12×4½ inches Folia, 47 Lines, 12 on a page Character, Nāgara Dated, Sam 1878 मार्गशीर्षमासे कृष्णपक्षे दशम्या चन्द्रवासरे ।

Printed in Bibl Ind

1809.

10164 हयग्रीवोपनिषत् । *Hayagrīvopanisad*

Substance, country made paper 11×4¼ inches Folia, 3 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —

इत्यथर्व्वणवेदे खण्डे पूर्व्वसंहितायां पर्मित्यपनिषत् (?)

See I O Catal Nos 493–494, MS No 119

1810.

370 **राधिकोपनिषत् ।** *Rādhikopanisad*

Substance, country made paper 10¾ × 4¹ inches Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 32 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

Col —

इति श्रीऋग्वेदे ब्रह्मभागे परमरहस्ये श्रीराधिकोपनिषत् सम्पूर्णम् ।

मौति कार्त्तिक शुक्लाष्टमी ॥ ८ ।

For a description of the work see L. 114

1811.

367 **शिवोपनिषत् ।** *Śivopanisad*

By Harihara

Substance, toolscap paper 12½ × 1 inches Folium, one Lines, 11+8 in all Extent in ślokas, 30 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

For the work see L 50

On the left hand margin —

लेखक श्रीपद्मभट्टाचार्य्य ।

It is no upanisad, as it is by a human author

1812.

1659 *The Same*

Substance, country made paper 4 × 5 inches Folia, 21 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 630 Character, Nāgara Date, Sam 1629 Appearance very old—brown with age Complete in 7 chapters

Last Colophon —

इति शिवोपनिषदि शिवाताराध्याय समाप्त ।

Post Col —

शुभमस्तु । सवत् १६२६ समये भाद्र सुदि १३ रवौ कष्ट पुस्तक लिखापित कर्त्तोवायखिड्तेन । लिखित रामदासकायस्थेन ।

On the lower margin there are some scribblings in thick ink in a later hand

Colophons —

2A इति शिवोपनिषदि मुक्तिनिर्देशोध्याय प्रथम ।

3A ० द्वितीयोऽध्याय ।

3B ० शिवरहस्याध्यायस्तृतीय ।
5B ० शान्तिरहस्यभिकार्थ्यं चतुर्थोऽध्याय
7B ० शिवभस्मस्नानाध्याय पञ्चम' ।
17A ० फलप्रदानोपकरणाध्याय षष्ठ ।

It begins —

कैलासशिखरासीन अशेषामरपूजितम् ।
कालघ्न श्रीमहाकाल ईश्वरज्ञानपारगम् ॥
सम्पूज्य विधिवत् भक्त्या कृष्णात्रेय सुसयत· ।
सर्व्वभूतहितार्थाय पप्रच्छेद महामुनि ॥
ज्ञानयोग न विदन्ति ये नरा मन्दबुद्धय ।
ते मुच्यन्ते कथ घोराद् भगवन् भवसागरात् ॥
एव पृष्ठ प्रसन्नात्मा कृष्णात्रेयेण धीमता ।
मन्द-बुद्धि-विमुक्त्यर्थं महाकाल· प्रभाषते ॥

महाकाल उवाच —

पुराक्लेशगदिता शिवधर्म्मा· सनातना ।
देव्या· सर्व्व-गणानाञ्च सङ्क्षेपाद् ग्रन्थकोटिभिः ।

It is different from what has been noticed in the previous number and referred to L No 50

1813.

2251 **अथर्व्वशिर उपनिषत् ।** *Atharva Siia Upanisad*

Substance, country-made paper 9½ × 4¼ inches Folia, 5 Lines, 10 on a page Character, Nāgarī Appearance, discoloured Complete

The first of the Ātharvana Upanisads, printed in pp 1 to 10 of the Bibl Ind edition It is called there simply Siva Upanisads

It is one of the Rudra Upanisads

The last portion of the MS beginning with योऽसौ ऽसौ .. ending नमो नम, is to be found in p 8 of the printed edition

1814.

2366 *The Same*

Substance, country-made paper 6½ × 4 inches Folia, 9 Lines, 8 on a page Character, Nāgari of the early nineteenth century Appearance, new Complete

1815.

9187 *The Same*

Substance, country-made paper 10 × 6 inches Folia, 8 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 90 Character, Nāgara Appearance, tolerable Neatly written

An upanisad of the Atharvaveda on divine knowledge

See L 87.

1816.

1576 वृहज्जावालोपनिषत् । *Vrhajjābālopanisad*

Substance country-made paper 11 × 5½ inches Lines, 10 on a page Character, Bengali Appearance, fresh It bears the page marks from 42 to 52

For the work see L 147

1817.

2245 *The Same*

Substance, country made paper 9½ × 4½ inches Folia, 29 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 450 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

For the beginning of the work see L 147, I O Catal No 492, 30th work, and Cs Vol I, 191

None of the MSS referred to are complete The present manuscript contains a larger work, divided into three *khandas*

It is a work on the Śaiva cult—it treats of the mark of Tripundra and Rudrākṣa, the purification of one's body with ashes, the worship of Śiva, the glory of Avimukta-

khsettra and so on The speakers are Kālāgnirudra and Sadāśiva and Bhūsunda, Sanatkumāra and Paippalāda are the enquirers

2B, इति मुक्तिप्रत्यभिधेयाया बृहज्जाबालोपनिषदि प्रथम ब्राह्मणम् ।

4A, इति बृहज्जाबाले द्वितीय ब्राह्मणम् ।

6B, ० तृतीय ब्राह्मणम् ।

9A, ० चतुर्थ ब्राह्मणम् ।

13A, ० षष्ठ ब्राह्मणम् ।

17B, इति ब्राह्मण सप्तमम् ।

अथ कालाग्निरुद्र भगवंत सनत्कुमार पप्रच्छ रुद्राक्षधारणविधि ब्रूहीति ।

20A, अथ पैप्पलादो भगवन्त कालाग्निरुद्र परिसमेत्य उवाच अधीहि भगवन् त्रिपुण्ड्रस्य विधि ब्रूहीति ।

21A, इति नवम ब्राह्मणम् ।

21B, इति प्रथम खण्ड ।

The second khanda begins —

> अथोवाच भगवान् सदाशिव परमकारुणिक' प्रथमान् सुरानपि सर्वोच्च पूत प्रागुदयाद्धोमय ब्रह्मपर्णे निधाय त्र्यवकमिति मन्त्रेण प्रोक्षयेच्च ।

Col. —

23B, इति द्वितीय खण्ड ।

The 3rd khanda begins —

> अथ भुसुड जाबालो महादेव साम्ब प्रणम्य पुन पप्रच्छ कि नित्य ब्राह्मणाना कर्म कर्त्तव्य यदकरणे प्रत्यवैति ब्राह्मण क पूजणीय को वा ध्येय क· स्मर्त्तव्य, ete, etc

It ends —

> नीललोहितो भैरव' त पाशुपतस्त्रमडले ज्वलज्ज्वलनकुंडेष्वन्यत्रापि ततश्चाप्रमादेन निवसेत्काश्या लिगरूपिण्या लिगरूपिण्यामिति ।

Col —

इति बृहज्जाबाले अविमुक्त-वैभवप्रकाशो नाम तृतीयखड ।

सद्योजाताय विद्महे महादेवाय धीमहि तन्नोघोर प्रचोदयात्

इति भस्मगायत्री ।

सिद्ध ब्रह्म पर ज्योति स्वयमानन्दविग्रह ।

वियदादि-महाभूतविश्वात्वत्वेन भासते ।

Col —

इति वृहज्जावालोपनिषद सपूर्णम् ।

Post Col —

इद पुस्तक नारायणादिक्षित टोकेकर भागवत् असेयाचे ।—

1818.

9017 **वृहज्जावाल तृतीयखण्डः ।**

Vrhajjāvāla khānda III

Substance, country paper 9⅞×4 inches Folia, 16 Lines 13 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgara Fresh Complete

Complete in 16 leaves

The Colophon runs thus —

इति वृहज्जावाले अविमुक्तवैभवप्रकाशो नाम तृतीयः खण्ड ।

It begins —

श्रीसावाय नम । ॐ भद्र ० स्वस्ति ० ॥ ॐ शान्ति ३ ॥ ॐ आपोवा इदमासन् सलिलमेव तत्प्रजापतिरेक पुष्करपर्णे भुसड समभवत् ॥

After the Col. quoted above —

सद्योजाताय विद्महे महादेवाय धीमहि तन्नो घोर. प्रचोदयात् ।

इति भस्म-गायत्री ॥

सिद्ध ब्रह्म पर ज्योति स्वयमानन्दविग्रह' ।

वियदादि-महाभूत-विश्वात्वत्वेन भासते ।

य इमामुपनिषद ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा नित्यमधीते अश्रोत्रिय श्रोत्रियो भवति । अनुपनीत उपनीतो भवति सर्वैरनुध्यातो भवति

स सर्व्वेषु वेदेषु अधीतो भवति सोऽग्निपूतो भवति सवायुपूतो भवति स सत्यपूतो भवति स सर्व्वपूतो भवति । स सर्व्वै देवै र्ज्ञातो भवति तद्धारणात् सर्व्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति सर्वै क्रतुभिरिष्ट ॥

अथ कालाग्निरुद्र प्रोवाच ध्यानाना शिव एको ध्येय शिवङ्कर' सर्व्वमन्यत् परित्यज्यैतामधीत्य ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा गर्भवासान्मुच्यते । इत्यो सत्य । अथ कालाग्निरुद्र प्रोवाच ।

सकृज्जप्ता शुचि पूत कर्मण्यो भवेद्द्वितीय जप्ता गाणपत्यमवाप्नोति तृतीय जप्ता देवमनुप्रविशति इत्यों सत्य ओं तत्सत्य । भद्र कर्णेभि श्रृणुयाम देवा ० स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवा· ० ॐ शान्ति ॐ शान्ति' ॐ शान्ति १ । श्रीसाम्बसदाशिवार्पणमस्तु ।

1819.

1642 *Jāvālopanisad*

Substance, country made paper 7½ × 4 inches Folia, 2 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nagara Old Complete

For a description of the work see L 105 Printed in the Bibliotheca Indica

1820.

9266 *The Same*

Substance, country made paper 10 × 6 inches Folia, 13 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara Appearance, tolerable Incomplete

See L Vol I, No 105, p 57

1821.

1641 **जावालोपनिषद्दीपिका ।** *A comm on the same*

By Śankarānanda disciple of Ānandātma

Substance, country made paper 7½ × 4½ inches Folia, 16 Lines, 11 and 12 on a page Extent in ślokas, 350 Character, Nāgara Old Complete

Last Colophon —

ॐ तत्सत् इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यस्य आनन्दात्म-पूज्यपादशिष्य' श्रीशङ्करानन्दभगवतौक्तस्य जाबालोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

Post Colophon —

स्वपक्षपक्षपातेन परपक्ष-विदारण ।
नृसिंहमद्भुत वन्दे परमानन्दविग्रह ॥

For a description of the work see L 172 and I O Catal. No 537C Page 144

1822.

9023 *The Same*

Substance, countiy papei 10×4 inches Folia, 9 Lines, 14 on a page Extent in ślokas, 225 Character, Nāgaii Fiesh Complete

1823

1679 **रुद्राक्षोपनिषद् ।** *Rudrākṣopaniṣad*
(कात्यायनशाखीया) ।

Substance, countiy made papei 9½×3¾ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 50 Charactei, Nāgara Appearance, old Complete

It begins —

श्रीदेवानन्दनाथ-गुरुचरण-कमलेभ्यो नम' । अथ रुद्राक्षमा-हात्म्य लिख्यते ।

The work begins —

तत्र कात्यायन भगवन्त सनत्कुमार पप्रच्छ ।
अधीहि भगवन् रुद्राक्षोत्पत्तिधारणविधि समन्त्रविधिकारि-भेदात् । सोऽब्रवीत् श्रूयता कुमारोत्पत्ति या श्रुत्वा परमाप्नोति । कदाचिद्देवा रुद्रमस्तुवन् ।

The Colophon —

इति श्रीकात्यायनशाखाया रुद्राक्षोपनिषद् समाप्ता ।

Post Colophon —

श्रीदेवानन्दनाथगुरुचरणप्रसादात् लिखितम्

अघोरेभ्योथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्य ।

सर्व्वेभ्य सर्व्वसर्व्वेभ्यो नमोस्तु रुद्ररूपेभ्य ॥

On the obverse of the last leaf there are a few lines in red ink in a different handwriting—

पीयूषेण कृतार्थता दिविषदो लक्ष्मा हरिस्तोषित ।

— — — — — — — —

This 'Rudrakṣopaniṣad' is different from the two upaniṣads noticed in Burnell, p 35B

1824.

2004 **कालाग्निरुद्रोपनिषत् ।** *Kālāgni-Rudropaniṣad*

Substance, country-made paper 9×4¾ inches Folium, 1 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 20 Character Nāgara Appearance, discoloured Complete

See L. 108

1825.

2240 *The Same*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia 1 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 20 Character, Nāgara Complete

For the work see above Often printed

Colophon —

इति कालाग्निरुद्रोपनिषत् समाप्ता ।

1826.

9454 *The Same*

Substance, country made paper 9½×4½ inches Folia 5 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 90 Character, Nāgara Appearance tolerable Complete

It is said to belong to Nandikeśvara-purāna and is different from कालाग्निरुद्रोपनिषत् which belongs to Atharva-veda

See Adyar, p 159

But the subject is the same

Colophon —

इति श्रीनन्दिकेश्वरसवादे श्रीकालाग्निरुद्रोपनिषत् सम्पूर्ण ।

1827.

9343 *Sūryyopaniṣad.*

Substance country-made paper 8½ × 3½ inches Folium, one Lines 8 on a page Extent in ślokas, 6 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

See L 1927

There are a few stray verses on the reverse, of which the 1st runs —

गलेरत्न गान गगनतलरत्न दिनकर ।
निशारत्न चन्द्रः शयनसुखरत्न शशिमुखी ।
सभारत्न विद्या श्रवणसुखरत्न हरिकथा ।
रणे रत्न वाजी नृपतिकुलरत्न रघुपतिः । १

1828.

2832 *Ganapatyupaniṣad*

For the manuscript and the work see L 4072

1829.

1986 **गणपत्यथर्व्वशीर्ष ।** *Ganapatyatharvaśīrṣa*

Substance, country made paper 6×4 inches Folia, 6 Lines 7 on a page Extent in ślokas, 30 Character, Nagara Appearance, fresh Complete

Beginning the same as in L 4072

End the same also, only instead of शान्तिः शान्तिः शान्तिः it has upaniṣad

5B *Colophon* —

इति गणेश-अथर्व्वशीर्ष समाप्तिमगमत् ।

After the colophon there are 3 verses, being a hymn to Siddha-vināyaka

1830.

8965 **अल्लोपनिषत्** । *Allopanisad*

Substance, country paper 7×4 inches Folia, 2 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 10 Character, Nāgara Fresh Complete

Complete in two leaves

1831.

9444 *The Same*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folium, one only Lines 10 on a page Extent in ślokas, 10 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete Written on one side only

It is said to have been composed to serve Akbar's conception of a world religion Printed in Bombay

See Adyar, p 136

1832.

10132 *The Same*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folium, 1 (written on one side ony) Lines 11 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इत्यथर्वणावे अल्लोपनिषत् समाप्ता ।

A Mahomedan "upanisad"

Beg —

श्रीगणेशाय नमः । अस्यल्ला इल्ले मित्रा वरुणा दिव्यानि धत्त इल्लल्ले वरुणो राजापुनर्दुदुः, etc , etc.

End —

अल्लो रसुल्ल महमदरकं वरस्य अल्ला इल्लल्लेति इल्ल ।

1833.

2833 *Tripuryupaniṣad*

By Śrīmat Śaṅkarācārya

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, › Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 63 Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance, discoloured and dilapidated Complete Corrupt

Tantrika theology

Colophon —

इति श्रीमत् शङ्कराचार्यविरचिता त्रिपुरी उपनिषदं सम्पूर्णं ।

See L 14 and I O Catal No. 490

1834.

9120 *The Same*

Attributed to Śaṅkarācārya

Substance, country made paper 14½×6 inches Folia, 2 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 60 Character, Nāgarī Appearance, fresh Generally correct

This is a digest of the whole upaniṣad literature It is called त्रिपुरा from the fact that the book has three chapters named पुर

The first treats of the origin of the universe, the 2nd of the processes by which the manifestation of all the universe is effected, and the third treats of Brahman as the fountain-head of all the manifestations

It begins —

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

शब्द-स्पर्श-रूप-रस-गन्धादयो विषयाः । पञ्च पृथिव्यादयश्च परमात्मन एव समुत्पन्ना । तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशः सम्भूत । आकाशाद्वायुः वायोरग्निरग्नेराप अद्भ्यः पृथिवी पृथिव्या औषधय औषधिभ्योऽन्न अन्नात् रेतस पुरुषः इत्यादि श्रुते । पृथिव्यन-

जोवायुराकाशमिन्द्रियाण्यहङ्कारो बुद्धिर्मंहानव्यक्तमव्याकृतमिति उच्यते । तत्र पृथिवी धारणे आप पिण्डीकरणे क्लेदने च इत्यादि ।

It ends —

तत्राय पुरुष स्वय ज्योतिर्भवति स्वेन भासा सर्व्वमिद विभाति "न तत्र सूर्य्यो भाति न चन्द्रतारक नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽय अग्निस्तमेव भान्तमनुभाति सर्व्व तस्य भासा सर्व्वमिद विभाति" इत्यादि वचनेभ्य' बुद्धेस्तद्वृत्तीनाञ्च चक्षुरादिद्वारेण ? उत्पद्यमानाना रूपाद्याकारप्रत्ययाना सुखदु'खमोहात्मकानामभ्यन्तरे स्मृतीच्छा-प्रयत्नरागद्वेषाद्यभिमानरहिता स्वभावेनैव प्रकाशमप्रकाशयति यस्मात् शुद्धत्व बुद्धत्व नित्यत्व सर्व्वज्ञत्व सूक्ष्मत्वमचलत्व अनामरूपत्व विकाररहितत्व कृतस्नत्व अशनायापिपासे प्राणस्येति शोकमोहौ मनसो जरामृत्यू शरीरस्येति योऽशनायापिपासे शोक मोह जरा मृत्युमत्येति च ते यदिद किञ्च आशु[के]भ्य आशकुनिभ्य आपतङ्गेभ्य आकीटेभ्य प्रकृतेरन्नमिति तस्मात् सिद्ध नात्मन इति तृतीय पुर । जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तेष्वेक एवात्मा जागरिते वैश्वानर[] स्वप्ने तैजस सुषुप्ते प्राज्ञ नेत्रे जागरित विद्या कण्ठे स्वप्न विनिर्दिशेत् सुषुप्ते हृदयञ्च तुरीय मूर्द्धि संस्थित स एव नि शेषस्तुरीय स परमात्मा सोऽहमिति ।

Col —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-गोविन्दभगवत्-पूज्यपाद-शिष्य' श्रीशङ्करभगवता कृतं त्रिपुरीप्रकरण समाप्त ।

1835.

360 गरुड़ोपनिषत् । *Garudopanisad*

Substance, country-made paper 9¼×4½ inches Folia, 4 Lines, 8 on a page Extent in ślokās, 40 Character, Nagara Date, Sam 1819 Appearance, old Complete

For the work see L 33

Col —

इति श्रीहरिहरब्रह्मविरचित गरुड़ोनिषत् समाप्त ।

Post Col Statement —

सवत् १८१९ मीती आश्विन शुक्लपक्ष तिथो गुरुवासरे ।

It belongs to the Atharva Veda

1836.

361 *The Same*

Substance, country made paper 6¾×4 inches Folia 4 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 28 Character, Nagara Appearance, old repaired Complete

Beginning —

श्रीगुरुभ्यो नम॰ । श्री ॥

ॐ अस्य श्रीगरुडोपनिषद्-महामन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषि॰ देवी गायत्रीच्छन्द गरुडो देवता क्षौ बीजानि स्वरा शक्तय इत्यादि ।

End —

य इमा विद्या अमावास्या जोमप्रीवेण धारयेत् यावत्जीव त न हिंसति सर्प॰ । अष्टो ब्राह्मणानान्याय इत्याचिणो नमो च्छायाति च्छयति सत ब्राह्मणा न्याय इत्याकष्ठ मोक्ष याति च्छयति सहस्र-

नाशनार्थे जपे विनियोग । ॐ गरुडात्मने अङ्गुष्ठाभ्या नम वैनतेयाय तर्ज्जनीभ्या नम तार्च्चकाय मध्यमाभ्या नमः छन्द[ो]मयाय अनामिकाभ्या नम । कपिलेच्चणाय कनिष्ठिकाभ्या नम नागालङ्कृत-शरीराय करतलकरपृष्ठाभ्या नम । ॐ गरुडात्मने हृदयाय नम वैनतेयाय शिरसे स्वाहा तार्च्चकाय शिखायै वषट छन्दोमयाय कवचाय ॐ कपिलेच्चणाय नेत्रचयाय वौषट् नागालङ्कृतशरीराय अस्त्राय फट् । इति न्यास' अथ ध्यान ।

हेमाम्बर खगाकार पूर्णचन्द्रनिभाननं ।
दीर्घबाहु बृहत्स्कन्द नागाभरणभूति ।
अनन्तो वामकटिक यज्ञसूत्रञ्च वासुकी
तच्चक कटिसूत्रन्तु हार कर्केटिकोच्यते । इत्यादि

1840.

251. *Cākṣuṣopaniṣad*

Substance, country-made paper 6×3 inches Folia, 5 Lines, 5 on a page Extent in ślokas, 15 Character, Nāgara Appearance, old Complete

It has been wrongly named on the obverse side of the first leaf, as चाचुष स्तोत्र

It is called an Upaniṣad, simply as it recites a Vaidika Mantra invoking the mercy of the sun This is supposed to cure the diseases of the eye So it is not an Upaniṣad as the term is at present understood, but a mystic Mantra. See Schrader, p 124 and L 37

1841.

9666 *The Same*

Substance, country-made paper 15×6 inches Folium, one Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 24 Character Nāgara Appearance, tolerable Complete

This leaf contains on one side (I) चाचुषोपनिषद् and on the other (II) बालकृष्णाष्टकम्

For the first, i e चाक्षुषोपनिषत् see L Vol I, 37

The second बालकृष्णाष्टक runs —

ॐ बालकृष्णाय नम ।

स्मितविकसितवक्त्र रत्नमौलि सुवेणु ।
सुललितमणिहार वारिजाक्ष वदान्य ।
तरुणजलदनील चारुगोवृन्दविन्द ।
परमपुरुषमाद्य बालकृष्ण नमामि ।

सुदधिकवलपाणि मेखलायुग्नितम्ब ।
तिलकललितभाल स्वर्णयज्ञोपवीत ।
कनकरचित-वस्त्रालङ्कृत निर्म्मलाङ्ग
परमपुरुष, etc

सुरतरुकुसुमाढ्य गन्धवत्केशपाश ।
विमलललितमुक्ताशोभित साग्रभाग ।
मरकतमणियुक्तैर्भूषणैर्भूषिताङ्ग ।
परमपुरुष, etc

करकलितसरोज गुञ्जदामाभिराम ।
मृगमैदतनुलेप गोपिकानन्दमूल ।
सुरगणपरिवार गीतगोपालवृन्द ।
परम, etc

पदमथितभुजङ्ग शत्रुवीर्य्यापहार ।
शिशुनटनविनोद पूतनाप्राणनाश ।
गुरुतरगुरुभक्त्या सम्यगानीतपुत्र
परमपुरुष, etc

यदुवरकुलदीप वैजयन्त्या समेत
सकलभुवनसेव्य रुक्मिणीप्राणनाथ
अगणितगुणराशि कारण कार्य्यरूप •
परम, etc

सकल निगमवाक्यै संस्तुत ब्रह्मरूप
सकलजननिवास योगिना रक्षितार
अतुलितकरुणाब्धि वन्दित योगिवृन्दै
परम, etc

सुललितकुचकुम्भैरर्चित गोपिकाना
नयनकमलपत्रैर्वन्दित त मुरारि
विविधपरमलीलाकोटिकन्दर्परूप
परम, etc

त्रिविधकरणभक्त्या बालकृष्णाष्टक य
पठति तरति दु.ख सर्व्वसौभाग्यसिन्धु
विविधपरमभोगान् प्राप्नुयाच्चिन्तितार्थं
सपदि परमलोक शाश्वत शाश्वतञ्च । ६

Colophon —

इति श्रीबालकृष्णाष्टक समाप्त ।

1842.

9811 *The Same*

Substance, foreign paper 9×5 inches Folium, one Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 11 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

1843.

9894 *The Same*

Substance, country made paper 11×5 inches Folium, one Lines, 10 in all Extent in ślokas, 12 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

A short hymn in praise of the sun for cure of eye-diseases, often noticed

1844.

9913 चक्षुरुपनिषत् । *Cakṣurupaniṣad*

Substance, country made paper 8×5 inches Folium, one Lines 16 in all Extent in ślokas, 12 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Often noticed

1845.

9934 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Folium, one Lines, 9+7 in all Extent in ślokas, 12 Character Nāgara Appearance, fresh Complete

1845A.

11007 *Unidentified*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia 14 of which the 6th is missing Lines, 7 on a page Character modern Nagara Appearance, fresh

A fragment of some Brāhmana

Beg —

ॐ श्रीगणेशाय नम

देवयजन जोषयन्ति सयदेवत्वर्षिष्ठ९ स्यात्तज्जोषयेरन् यदन्यद्भूमेनाभिध्यायी-
तातो वै देवा दिवमुपोदक्राम देवान् वा एष उपोत्क्रामति, etc., etc

4B, ब्राह्मण १, 9B, ब्राह्मण २ ।

It ends abruptly in the 3rd Brāhmana

There are three leaves marked 3–5, giving in Hindi ingredients of some medicines

INDEX

ग्रन्थनामाभाव ।